

ప్రధానోపాధ్యాయుల కరదీపిక

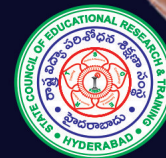
ఉన్నత పాఠశాలలు
విద్యా విషయక అంశాలు

తెలంగాణ రాష్ట్ర విభుత్వ ప్రచురణ,
హైదరాబాదు

ప్రధానోపాధ్యాయుల కరదీపిక

ఉన్నత పాఠశాలలు
విద్యా విషయక అంశాలు

రాష్ట్ర విద్యా పరిశోధన శిక్షణా సంస్థ,
తెలంగాణ రాష్ట్రం, హైదరాబాదు

Time Table

5-Day Headmasters Orientation Programme on Academic Issues - State Level [30-10-2015 to 03-11-2015]

Day	Session 1 09.00 to 10.30	Session 2 10.30 to 11.45	Session 3 12.00 to 01.15	Session 4 02.00 to 03.00	Session 5 03.00 to 04.00	Session 6 04.15 to 05.15	Session 6 05.15 to 06.15
1	• Registration-Introduction - course objectives	• Purpose of the school • Reflections on the practice and functioning of the schools - Its implication	• Nature of the child, child context, assumptions and realities - Classroom implications	• Learning - Knowledge - How children learns - Assumptions and realities	• Quality of teaching - Assumptions and realities - New trends and how textbooks supports quality teaching	• Educational reforms and key principles - Its implications • New textbooks - Key principles - Salient features - How to use effectively?	Expert lecture/ reading and reflection/ home work announcement
2	• Some of the lessons from the top performance of educational systems across the world and academic works to be performed in our schools.	• Nature of the subject - Purpose - Academic Standards - Classroom implications - Steps for teaching (Indian languages)	• Nature of the subject - Purpose - Academic Standards - Classroom implications - Steps for teaching (English)	• Nature of the subject - Purpose - Academic Standards - Classroom implications - Steps for teaching (Maths)	• Nature of the subject - Purpose - Academic Standards - Classroom implications - Steps for teaching (Science)	• Nature of the subject - Purpose - Academic Standards - Classroom implications - Steps for teaching (Social Studies)	Expert lecture/ reading and reflection/ home work announcement
3	• Attainment of basic competencies - Remedial teaching (reading, writing in languages)	• Attainment of basic competencies - Remedial teaching (arithmetic)	• CCE - Examination reforms - Formative Assessment (FA) 1.Children participation & reflection 2.Written works	• CCE - Examination reforms - Formative Assessment (FA) 3.Projects 4. Slip test	• CCE - Examination reforms - Summative Assessment (SA) - Weightages, nature of questions, understanding question papers, valuation indicators etc.	• School Development Plan - Presentation and preparation by the participants	Expert lecture/ reading and reflection/ home work announcement
4	• Profession-Professionalism - Learning community - Networking	• Teacher preparation - Plans (Year plan, unit/lesson plan)	• Preparation of plans and presentation by participants & discussion	• Co-curricular subjects 1. Art & Cultural Edn. 2. Valu Edn. & Life Skills	• Co-curricular subjects 3. Work & Computer Edn. 4. Health & Physical Edn.	• School standards - Self and external evaluation	Expert lecture/ reading and reflection/ home work announcement
5	• HMs roles & responsibilities • Academic monitoring - Classroom observation	• Staff meetings/ reviews - Performance pupils and teachers, parents/ SMC meetings etc.	• Management of school system - Implementation of academic calendar, school assembly, time table, library, labs, exams, syllabus etc.	• School vision and mission - Presentation and group work on developing school vision and mission • Conducting innovative activities	• Diversity and inclusion - Implications to classroom teaching and school level programmes	• Planning to next level training • Course Evaluation • Valedictory	

Note : Strategies for session dealing

- **Introduction - Presentation of discussion points / questions - module reading / Brain storming / group work/ PPT presentation / situation analysis / sharing of experiences/ Panel discussion etc.**
- **Sum up**

<p>“National Programme on School Standards and Evaluation (NPSSSE) is envisaged as a positive step to enable all schools to continuously engage themselves self improvement”</p> <p>The major objective of NPSSSE is to establish and refer to an agreed set of key domains, core standards and processes which all schools must strive to achieve. It will provide a clear road - map for each school to embark on a journey of self and external evaluation, leading towards incremental school improvement with accountability.</p> <p>School evaluation should focus on key performance areas against a set of benchmark indicators or standards. Therefore in the SSE framework, seven domains are identified as the key performance areas of the schools. Subsequently under each key domain, the core standards are defined and placed as reference points for evaluation and improvement.</p>	
<p>Key Domain</p> <p>Enabling Resources of School : Availability, Adequacy</p>	<p>Core Standards</p> <p>School Premises, Type of Building, Boundary Walls/Fencing Ramp, Playground, Equipments and materials for various games, Classroom, Library, Computer and ICT, Laboratory, Toilets, Hand Wash Facilities, Drinking Water, Assembly Space.</p>
<p>Teaching - Learning and Assessment</p>	<p>Teacher's Understanding of Learners, Subjects and Pedagogical Knowledge of Teachers, Designing Teaching Learning Experiences, Enabling Learning Environment, Teaching ` Learning Process, Class Management (Class is not Confined to Classroom), Learner's Assessment & Feedback to Students and Parents, Utilization of Teaching Learning Resources, Teacher's Reflection on his/ her own Teaching - Learning Practices, remedial teaching & support, Baseline Assessment and setting the goals & Targets, Teacher preparation and lesson plan, Freedom and Democracy in classroom, Child rights conscious, No punishments - physical or mental, Insulting, Feature environments.</p>
<p>Students' Progress, Attainment, Personal and Social Development</p>	<p>Students' Attendance & participation, Students' Progress, Students' Personal and Social Development various Co-curricular activities for students participation.</p>
<p>Managing Teacher, Performance and Development</p>	<p>Orientation of Newly Inducted Teachers, Teacher Attendance Roles and Responsibility, Teachers' Preparedness for Curricular Expectations, Monitoring of Teacher Performance, Teacher Professional Development</p>
<p>School Leadership and Management</p>	<p>Building Vision and Setting Direction, Leading Change and Improvement, Leading Teaching and Learning (Academic Planning in The Beginning of the Year), Leading Management of school, Observation of Classroom teaching, School development plan, Staff meeting performance review, Innovations support from comment for school improvement.</p>
<p>Inclusion and Safety</p>	<p>Inclusion of all students & No Discrimination, Inclusion of Children With Special Needs (CWSN), Physical Safety, Health and Hygiene, Handwash, Play, Sports, Games, Gender equally</p>
<p>Productive Community Participation</p>	<p>Organisation and Management of SMC/SDMC, Functioning of SMC/SDMC, School - Community Linkages, Community as Learning Resource, Parents meeting - Discuss children progress.</p>

ఉన్నత పాఠశాలల ప్రధానోపాధ్యాయుల కరచీపిక

విద్యా విషయక అంశాలు

రాష్ట్ర విద్య, పరిశోధన, శిక్షణ సంస్థ

రాష్ట్రం, హైదరాబాదు.

రాష్ట్రీయ మాధ్యమిక శిక్షా అభియాన్

తెలంగాణ రాష్ట్రం, హైదరాబాదు.

విషయ నిపుణులు - రూపొందించిన వారు

- శ్రీ సువర్ణ వినాయక్, కోఆర్డినేటర్ (తెలుగు), పాఠ్యపుస్తక విభాగం, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., హైదరాబాదు.
- శ్రీ కాకుళవరం రాజేందర్ రెడ్డి, కోఆర్డినేటర్ (గణితం), పాఠ్యపుస్తక విభాగం, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., హైదరాబాదు.
- డా॥ పందిరి జానిరెడ్డి, కోఆర్డినేటర్ (ఇంగ్లీష్), పాఠ్యపుస్తక విభాగం, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., హైదరాబాదు.
- శ్రీ ఖండేరావు రమేష్ రావు, ఎస్.ఆర్.జి. (ఇంగ్లీషు), జి.హెచ్.ఎస్., సప్తగిరి కాలనీ, కరీంనగర్.
- శ్రీ యానాల వెంకటరెడ్డి, ఎస్.ఆర్.జి. (భౌతిక శాస్త్రం), జి.ప.ఉ.పా., చివ్వెల, నల్గొండ.
- శ్రీ ఎల్.ఎం. ప్రసాద్, ఎస్.ఆర్.జి. (తెలుగు), జి.హెచ్.ఎస్., సి.పి.ఎల్ అంబర్పేట్, హైదరాబాదు.
- శ్రీ రథంగపాణి రెడ్డి, ఎస్.ఆర్.జి. (సాంఘిక శాస్త్రం), జి.ప.ఉ.పా., పోల్కంపల్లి, మహబూబ్ నగర్.
- శ్రీ ఇ.డి. మధుసూధన్ రెడ్డి, ఎస్.ఆర్.జి. (జీవ శాస్త్రం), జి.ప.ఉ.పా., కోస్లి, మహబూబ్ నగర్.

ముఖచిత్రం రూపకల్పన:

శ్రీ కె. సుధాకరాచారి, SGT, UPS నీలకుర్తి, వరంగల్

డిజైనింగ్ & డిటిపి:

శ్రీ దార కన్నయ్య, SCERT, హైదరాబాదు

శ్రీ సుంకర కోటేశ్వరరావు, పవన్ గ్రాఫిక్స్, విద్యానగర్, హైదరాబాదు.

ఎడిటింగ్ - సమన్వయం

డా॥ నన్నూరు ఉపేందర్ రెడ్డి,
పూర్వ ఆచార్యులు, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి.,
కన్సల్టెంట్, విద్యాసంస్కరణలు, పాఠశాల విద్యాశాఖ,
తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

శ్రీ కె. కృష్ణ మోహన్ రావు,
ప్రొఫెసర్,
విద్యాప్రణాళిక మరియు పాఠ్యపుస్తక విభాగం,
ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి., తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

సలహాదారులు

శ్రీ ఎస్. జగన్నాథరెడ్డి, సంచాలకులు,
రాష్ట్ర విద్యా పరిశోధన శిక్షణా సంస్థ,
తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

శ్రీ ఎ. సత్యనారాయణరెడ్డి, సంచాలకులు,
రాష్ట్రీయ మాధ్యమిక శిక్షా అభియాన్
తెలంగాణ, హైదరాబాదు.

ప్రధాన సలహాదారులు

శ్రీ టి. చిరంజీవులు, ఐ.ఏ.ఎస్
కమీషనర్ మరియు సంచాలకులు, పాఠశాల విద్య
తెలంగాణ, హైదరాబాదు

ముందుమాట

పాఠశాల పిల్లల ప్రపంచం. పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి ఉద్దేశించిన కేంద్రం. సమాజానికి ప్రతిరూపం. భావి భాతర పౌరులను రూపొందించే నిర్మాణ సంస్థ. జాతి భవిష్యత్తును నిర్మిస్తున్న అద్భుత శిల్పకళా క్షేత్రం. తల్లిదండ్రుల ఆకాంక్షలకు రూపునిచ్చే సాకార సంస్థ. నిత్యం విద్యా పరిమళాలను వెదజల్లుతూ వివిధ వర్గాలను సమీకరించి అభివృద్ధి ఫలాలను అందిస్తున్న పూదోట. బాలలందరినీ తమ కార్యకలాపాలతో నిత్యం నిమగ్నం చేసే ఉపాధ్యాయుల కార్యక్షేత్రం. వీరందరికీ దిశానిర్దేశం చేస్తూ విద్యా నాయకత్వం అందించి, బాధ్యత వహించే ధీశాలి ప్రధానోపాధ్యాయుడు.

‘యథారాజ తథా ప్రజాః’ అన్న నానుడి మనందరికీ తెల్పిందే! అంటే ప్రధానోపాధ్యాయుడు పైననే ఆ పాఠశాల పనితీరు కాని లేదా ఫలితాలు కాని ఆధారపడి ఉన్నాయనేది వాస్తవం. సమాజం మారుతున్నది. దానికనుగుణంగా విద్యారంగంలో కూడా మార్పులు అనివార్యమైనవి. నిర్బంధ ఉచిత విద్యాహక్కు చట్టం, 2009 అమలు జరుగుతున్న సందర్భంలో పాఠశాల విద్యలో కూడా అనేక మార్పులు చోటు చేసుకుంటున్న సమయం ఇది. బాధ్యతంటే అర్థం మారింది. చదువు చెప్పే తీరులో మార్పులు అనివార్యమైనవి. పాఠ్యపుస్తకాలు మారినయి. మూల్యాంకన విధానాలో మార్పులు చోటు చేసుకుంటున్నాయి. పాఠశాల పనివేళలు మారినయి. ఈ నేపథ్యంలో ఉపాధ్యాయుల పాత్ర కూడా మారాల్సిన అవసరం అనివార్యమైంది.

సాధారణ పనితీరుకు భిన్నంగా నూతన దృక్పథంతో, అవగాహనతో తాను చైతన్యవంతుడై తన ఉపాధ్యాయులలో స్ఫూర్తి నింపుతూ సానుకూల వాతావరణంలో సత్ఫలితాలు సాధించే దిశగా తన బడిని సిద్ధం చేసి నాయకత్వం వహించాల్సిన వ్యక్తి ప్రధానోపాధ్యాయుడు. ఇందుకోసం ప్రధానోపాధ్యాయులందరికీ ఈ విద్యా సంవత్సరం అనగా 2015-16లో సమగ్రమైన శిక్షణను మూడు విడతలుగా ఇవ్వాలని నిర్ణయించారు. ఇందులో భాగంగా మొదటి విడతలో విద్యా విషయక అంశాల గురించి శిక్షణను నిర్వహించడానికి తెలంగాణ రాష్ట్ర విద్యా పరిశోధన శిక్షణా సంస్థ ఆధ్వర్యంలో ‘ప్రధానోపాధ్యాయుల కరదీపిక’ను రూపొందించారు.

ఈ కరదీపికలో పాఠశాలల ఆవశ్యకత, విద్యా లక్ష్యాల సాధనలో పాఠశాలల పాత్ర, పిల్లల స్వభావం-నేపథ్యం, అపోహలు, వాస్తవాలు, పిల్లల అభ్యసనం, జ్ఞాన నిర్మాణం, వీటి తరగతిగది అన్వయం, నాణ్యమైన బోధన, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ, పాఠశాల విద్యలోని సంస్కరణలు నూతన పాఠ్యపుస్తకాల ప్రత్యేకతలు, వాటి వినియోగం, వివిధ సబ్జెక్టులకు చెందిన బోధనా సోపానాలు, నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం అమలు, సందేహాలు-వాటికి పరిష్కారాలు, బోధనా ప్రణాళికలు, ప్రధానోపాధ్యాయుల అకడమిక్ మానిటరింగ్-తరగతిగది పరిశీలన, సమ్మిళిత విద్యా వాతావరణం, మొదలగు అంశాలను పొందుపరిచారు.

వీటి గురించి సంపూర్ణ అవగాహన కలిగించడానికి ప్రతి జిల్లా నుండి ఎంపిక చేసిన ప్రధానోపాధ్యాయులకు రాష్ట్రస్థాయిలో శిక్షణ ఇప్పించి వీరి ద్వారా ఆయా డివిజన్లలోని ప్రధానోపాధ్యాయులందరికీ శిక్షణ నిర్వహించడానికి ప్రణాళిక చేశారు. ఇందుకనుగుణంగా ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి ప్రధానోపాధ్యాయుల కరదీపికను రూపొందించింది. దీని రూపకల్పనలో పాల్గొన్న ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి. విద్యా ప్రణాళిక విభాగంలోని సభ్యులకు, స్టేట్ రిసోర్స్ గ్రూప్ సభ్యులకు అభినందనలు.

ఈ కరదీపిక ప్రధానోపాధ్యాయులకు రోజువారీ విధి నిర్వహణలో ఒక మార్గదర్శిగా ఉపయోగపడుతుంది. దీన్ని విజయవంతంగా తమ పాఠశాలల్లో అమలుపరిచి, తద్వారా ప్రధానోపాధ్యాయులందరూ విద్యా నాయకులుగా ఎదగాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆకాంక్షిస్తుంది. తద్వారా తెలంగాణ సమాజం జ్ఞానాత్మక సమాజంగా మారాలని, దేశానికి ఆదర్శంగా నిలవాలని సంకల్పించింది. కాబట్టి ప్రధానోపాధ్యాయులందరూ నేటి సందర్భంలో రాష్ట్రంలో అమలు జరుగుతున్న సంస్కరణలను ఆకళింపు చేసుకొని, ఉపాధ్యాయులకు స్ఫూర్తినిచ్చి, ప్రణాళికాబద్ధంగా తమ పాఠశాలలను నిర్వహించి సత్ఫలితాల సుక్షేత్రంగా మారుస్తారని ఆశిస్తున్నాం...

స్థలం: హైదరాబాద్,
తేది: 29-10-2015

శ్రీ టి. చిరంజీవులు, ఐ.ఏ.ఎస్.,
సంచాలకులు, పాఠశాల విద్యాశాఖ,
తెలంగాణ, హైదరాబాద్.

విషయసూచిక

వ.సం.	అధ్యాయం	పేజీ సంఖ్య
1	పాఠశాల ఆవశ్యకత - విద్యా లక్ష్యాల సాధనలో పాఠశాలల పాత్ర	1
2	పిల్లల స్వభావం, నేపథ్యం, అపోహలు, వాస్తవాలు	16
3	పిల్లలు - అభ్యసనం	40
4	జ్ఞానం - జ్ఞాననిర్మాణం - తరగతి గది అన్వయం	50
5	నాణ్యమైన విద్య - నాణ్యమైన బోధన - తరగతి వాతావరణం - బాధ్యతలు	70
6	పాఠశాల విద్యలో సంస్కరణలు - నూతన పాఠ్య పుస్తకాల ప్రత్యేకతలు	79
7	పాఠశాల విద్యలో వివిధ సబ్జెక్టులు - బోధనా సోపానాలు - తరగతిగది అన్వయం	91
8	కనీస సామర్థ్యాల సాధన - చదువడం, రాయడం, చతుర్విధ ప్రక్రియలు	120
9	నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం - అమలు, సందేహాలు, సమాధానాలు	144
10	బోధనా ప్రణాళికలు - వనరుల వినియోగం, ప్రధానోపాధ్యాయుల బాధ్యతలు	163
11	ప్రధానోపాధ్యాయుల అకడమిక్ మానిటరింగ్, తరగతి గది పరిశీలన	173
12	పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక	183
13	సమ్మిళిత విద్య - ఆవశ్యకత - ప్రధానోపాధ్యాయుల బాధ్యతలు	199
14	పాఠశాల దార్శనికత - మిషన్	212
15	పాఠశాల వ్యవస్థలో సంస్కరణలు - పది ఉన్నత మార్గాలు	216

Happy Teaching

1

పాఠశాల ఆవశ్యకత - విద్యా లక్ష్యాల సాధనలో పాఠశాలల పాత్ర

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ బడి ఆవశ్యకత ఏమిటి?
- ▶ బడి నుండి పిల్లలు, తల్లిదండ్రులు, సమాజం, విద్యావేత్తలు ఏమి ఆశిస్తున్నారు?
- ▶ బడి పట్ల పిల్లలు ఆకర్షితులు కావడానికి మనమేం చేయాలి?
- ▶ బడి ద్వారా మనం ఏ విద్యా లక్ష్యాలను ఆశిస్తున్నాం?
- ▶ విద్యా లక్ష్యాల సాధనలో బడిలో జరగాల్సిన కార్యకలాపాలు ఏమిటి?
- ▶ విద్యా లక్ష్యాల సాధనలో ఉపాధ్యాయులు, ప్రధానోపాధ్యాయుల బాధ్యతలు ఏమిటి?

పిల్లల సంపూర్ణవికాసం కోసం ఉద్దేశించబడినదే బడి, పిల్లల సమగ్రవికాసానికి వివిధ ప్రాక్-పశ్చిమ విద్యావేత్తలు నాటి నుండి నేటి వరకు వివిధ ప్రతిపాదనలు చేయడం మనం తెలుసుకున్నదే. ఈనాటి అవసరాల దృష్ట్యా సమాజానికి ఉపయోగపడే భావి భారతపౌరులను రూపొందించే అత్యంత కీలకమైన ప్రదేశం బడి. విద్యా లక్ష్యాన్ని సాధించడంలో బడి యొక్క ఆవశ్యకత ప్రాథమికోన్నత స్థాయి అవసరం ఈ స్థాయిలో పిల్లల్నుండి ఆశించే అంశాల గురించి తెలుసుకుందాం.

బడి అంటే ఒక భౌతిక ప్రదేశం మాత్రమే కాదు. బడి ద్వారా మానవ సంబంధాలు నెలకొంటాయి. బడిలో రకరకాల కార్యక్రమాలు, ప్రక్రియలు చోటు చేసుకుంటాయి. బడి ద్వారా కొన్ని ఫలితాలను ఆశిస్తాం. ఈ ఫలితాలు పిల్లల అభివృద్ధి రూపంలో, ప్రగతి రూపంలో ఉంటాయి. బడి ద్వారా పెంపొందించబడే మానవ వనరులు సమాజానికి తోడ్పడాలి. బడికి, సమాజానికి అవినాభావ సంబంధం ఉంటుంది. అందుకే ప్రతి ఒక్కరూ తమ పిల్లలను బళ్ళలోనే చేర్చి చదివిస్తుంటారు. ఆ బడి ద్వారా తమ పిల్లలు అభివృద్ధి చెందుతారని ఆశిస్తుంటారు. పిల్లలను, తల్లిదండ్రులను, సమాజ సభ్యులను, ఉపాధ్యాయ వర్గాలను, అధికార వర్గాలను సమీకృతం చేసి సామాజిక నిర్మాణంలో దిశా నిర్దేశం చేసే అద్భుత సంస్థగా 'బడి' కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

పాఠశాలల ఆవశ్యకత

ప్రపంచమంతటా, అన్ని నాగరికతల్లో కనీసం ఒక వయసుదాకా పిల్లలకి సమగ్రశిక్షణ ఇవ్వడానికి పాఠశాల వంటిదంటూ ఒకటుండాలని మానవసమాజం నమ్ముతూ వచ్చింది. పాఠశాల అంటే ఏమిటి? గురువా? పిల్లవాడా? బోధనా, అభ్యసనమా? వల్లెవేయడమా? అది కొన్ని పనిగంటల ప్రక్రియా? లేక అహర్నిశలు కొనసాగుతుండే అపురూపజీవనమా?

అన్ని ప్రయోగాలూ, అందరు విద్యావేత్తలు ఒక్కలానే అభిప్రాయపడ్డారు. పాఠశాల విద్యార్థి సమగ్రాభివృద్ధికి తోడ్పడవలసి ఉంటుందని. కేవలం పిల్లవాడి శరీరానికో లేదా బుద్ధికో లేదా హృదయానికో మాత్రమే శిక్షణనివ్వడం కాదు. అది ఏకకాలంలో పిల్లవాడి సమస్త శక్తుల్ని అభివృద్ధి పరచవలసి ఉంటుందనే ప్రతి విద్యావేత్త భావిస్తూ వచ్చాడు. పైగా ఆ విద్యానుభవం అత్యంత ప్రాకృతిక పరిసరాల్లో, అత్యంత సహజసిద్ధంగా వాళ్ళకి ఒనగూరాలనే ఎందరో విద్యావేత్తలు కోరుకున్నారు. పిల్లవాడితో కలసి మెలసి అతనికొక నూతన జీవన దృక్పథాన్నివడం సుదీర్ఘమైన, సహశీల ప్రక్రియ అనే వారు భావించారు.

- కొన్ని కలలు, కొన్ని మెలకువలు - చినవీరభద్రుడు

వివిధ విద్యావేత్తల విద్యా నిర్వచనాలను విశ్లేషిస్తే ముఖ్యంగా మనకు కింది విషయాలు బోధపడ్తాయి. అవి

- విద్య సామాజిక అవసరాలను తీర్చేదిగా ఉండడం.
- విద్య పిల్లల్లో సమగ్ర మరియు సంపూర్ణ మూర్తి మత్వ వికాసానికి దోహదపడడం.
- విద్యా ప్రమాణాలు సాధించేలా చూడడం.
- వ్యక్తిత్వ వికాసానికి, నిర్మాణానికి దోహదపడడం.
- భవిష్యత్ సవాళ్లను ఎదుర్కోగలిగేలా పిల్లల్ని తయారు చేయడం.

- ఆయా కాలాల కనుగుణంగా వచ్చే శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాలలో వచ్చే మార్పులను ఆకళింపు చేసుకొని నిజ జీవిత సందర్భాలతో అన్వయించుకోవడం.
- విద్యా కార్యక్రమాలు స్వేచ్ఛ పూరితంగా ఆలోచింపజేసేలా సహజ భాగస్వామ్య పద్ధతుల్లో నిర్వహించబడడం.
- విద్యా కార్యక్రమాలు పిల్లల్లో ఆత్మవిశ్వాసాన్ని, ఆత్మ గౌరవాన్ని పెంపొందింపజేయడం.
- పిల్లలు సమాచార గ్రహీతలుగా కాకుండా జ్ఞాన నిర్మాతలుగా లేదా సృష్టికర్తలుగా ఎదగడం.
- విద్య పిల్లల్లో ప్రజాస్వామ్య భావనల పట్ల సరైన శిక్షణ ఇవ్వాలి.

పై అంశాలు విద్యా లక్ష్యాలు అయితే అవి ఎక్కడ సాధింపబడ్డాయి? ఇందుకు అనువైనచోట ఏది?

పై లక్ష్యాలు సాధింపబడే ఏకైక కేంద్రం, సరైనచోటు పాఠశాలలేనన్న విషయం మనకు తెల్సిందే. పాఠశాల ఆవశ్యకతను దృష్టిలో ఉంచుకుంటే విద్యాలక్ష్యాల సాధనతోపాటు కింది అంశాలు కూడా బడి ఆవశ్యకతను గుర్తింపజేయడంలో కీలకపాత్ర వహిస్తాయి.

- పిల్లలు తమ బాల్యాన్ని అనుభవించుటకు
- బాలల హక్కులు పరిరక్షింపబడుటకు
- తమ వయస్సుకు తగిన శారీరక, మానసిక, నైతిక, బౌద్ధిక రంగాల్లో అభివృద్ధిని సాధించుటకు
- క్రమపద్ధతిలో అభ్యసించుటకు
- తమ అభ్యసనాన్ని, నిత్యజీవిత సందర్భాలలో అన్వయించడం.
- అవగాహనా పరిధిని విస్తృతపరచడం.
- బడి వివిధ వర్గాల మానవ వనరులను వృద్ధిపరచడం.
- సమాజంలోని వివిధ వర్గాల ప్రజలను ఒకే వేదిక మీదకు తీసుకురావడం.
- సహజీవనం, సహకార భావన, కల్పింపనిచేయడం, సమిష్టిగా ఆలోచించడం, సమస్యల పట్ల ఆత్మవిశ్వాసంలో సరైన నిర్ణయాలు తీసుకొనగల్గేలా పిల్లల్ని రూపొందించడం.
- బడి పిల్లల్ని సామాజిక సమస్యలపట్ల ప్రశ్నించేలా, ప్రతిస్పందించేలా తయారుచేయడం.

బడి ఆవశ్యకతను అర్థం చేసుకోవాలంటే బడిలేకుంటే ఏమవుతుందో ఊహిస్తే మనకే తెలిసిపోతుంది. ఒక్కసారి ఆలోచిద్దాం!

చదువుకున్న మనమంతా మన పిల్లలకు మనం చదువు నేర్పుకోలేమా? ఆ శక్తి సామర్థ్యాలున్న మనమే మన పిల్లల్ని బడికి ఎందుకు పంపిస్తున్నాము?

బడి ఆవశ్యకతను ప్రస్తావిస్తూ దర్శనీయ పాఠశాలల (Visionary Schools) గురించి వాడ్రేపు చిన్న వీరభద్రుడుగారు తన పుస్తకం “కొన్ని కలలు - కొన్ని మెలకువలు” లో ఇలా చెబుతున్నారు.

ప్రాథమికోన్నత/ ఉన్నత పాఠశాలల ఆశ్చకత

పిల్లలు తమ బాల్యాన్ని అనుభవించడంలో తమ హక్కులను పరిరక్షించబడడంలో విద్యా లక్ష్యాలను సాధించబడడంలో బడిపాత్ర, దాని అవసరాన్ని తెలుసుకొన్నాం గదా! ఇప్పుడు ప్రాథమికోన్నత పాఠశాలల ఆశ్చకతను గురించి చర్చిద్దాం.

అది నాగారం గ్రామం. ఆ గ్రామంలో ఒక ప్రాథమిక పాఠశాల ఉంది. ఆ గ్రామంలోని పిల్లలంతా ఆ బడిలోనే 5వ తరగతి వరకు చదువుకుంటున్నారు. 5వ తరగతి పూర్తి చేసిన పిల్లలకు 6వ తరగతిలో చేరుటకు ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల ఆ గ్రామంలో లేదు. ఆ గ్రామానికి మరి కొంత దూరంలో కన్నాల గ్రామం ఉంది. అక్కడ ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల కూడా ఉంది. ఆలోచించండి. కన్నాల గ్రామం ఉంది. కన్నాల గ్రామంలో ప్రాథమికోన్నత స్థాయి పాఠశాల ఉండడంవల్ల ఆ పిల్లలకు కలిగే లాభాలు ఏమిటి? నాగారం గ్రామంలో ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల లేకపోవడం వల్ల ఆ పిల్లలకు కలిగే నష్టాలు ఏమిటి? ఆలోచించండి.

ప్రాథమికస్థాయి విద్యసభ్యసించి బడిమానివేసిన పిల్లల్ని ఒక్కసారి మననం చేసుకుంటే దీని ఆవశ్యకత ఏమిటో మనకు అవగతమవుతుంది. విద్యా లక్ష్యాల సాధనలో పాఠశాల ఒక ముఖ్యకేంద్రం అయితే ప్రాథమికోన్నత స్థాయిని మధ్యదశగా పేర్కొన్నవచ్చు. బాల్యదశ నుంచి పూర్వ కౌమారదశలో ప్రవేశించే పిల్లలను వారి స్వభావాల రీత్యా ఎదగడంలో బాహ్యప్రపంచాన్ని అర్థం చేసుకోవడంలో తమలో మొగ్గతొడిగే అభిరుచులకు, ఆకాంక్షలకు ఒక రూపాన్నిచ్చే వ్యవస్థగా ప్రాథమికోన్నతస్థాయిని పేర్కొనవచ్చు. ఈ కోణంలో ప్రాథమికోన్నత పాఠశాలల ఆవశ్యకతను తెలిపే కింది అంశాలను తెలుసుకుందాం.

- ప్రాథమిక మరియు ఉన్నత పాఠశాలల మధ్య అనుసంధానికి ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల అవసరం.
- ప్రాథమికస్థాయిలో రూపొందిన నైపుణ్యాలు అభివృద్ధి చేసుకొనుటకు
- విషయం పరిజ్ఞానాన్ని పెంపొందించుకొనుటకు
- పూర్వ కౌమార దశ అవగాహనకు

- ఆ మూర్తచింతనను అలవర్చుకొనుటకు
- నాయకత్వ లక్షణాలు పెంపొందించుకొనుటకు
- స్వతంత్ర, తార్కిక ఆలోచనల అభివృద్ధికి
- విద్యాలక్ష్యాల సాధనకై రెండవమెట్టుగా
- శాస్త్రీయదృక్పథం పెంపొందించుటకు
- పొందిన జ్ఞానాన్ని జీవితంలో వినియోగించుకొనుటకై
- శారీరక మార్పుపై అవగాహనతో, స్వయం నిర్ణయ నైపుణ్యం పెంచుకోవడానికి
- సమవయస్కుల సమూహంలో సహకారం, సమన్వయంను అలవరచుకొనుటకు

అందరికీ విద్యను అందించే క్రమంలో విద్య ఎంతస్థాయి వరకు? ఎందుకు? అనే అంశాలు చర్చల్లోకి వస్తుంటాయి. వాస్తవంగా వీటిపట్ల అర్థవంతమైన సమాధానం మనమంతా మనసువిప్పి మాట్లాడుకుంటేనే లభిస్తాయి. ప్రాథమికోన్నతస్థాయి ఆవశ్యకత గురించి ఆలోచిస్తే, మన రాజ్యాంగంలో పొందుపరిచిన అంశాలను గుర్తుకు తెచ్చుకోకతప్పదు.

స్వాతంత్ర్యం వచ్చాక భారతదేశాన్ని ప్రజాస్వామిక సర్వసత్తాక గణతంత్ర రాజ్యంగా ప్రకటించారు. పీడన నుంచి విముక్తం చేసే సాధనంగాను సోషలిస్టు సమాజ నిర్మాణ బాధ్యతలోను విద్యకు పెద్దపీట వేసే ఇలా చెప్పారు.

- రాజ్యాంగం 45 యాక్టు ప్రకారం 6-14 ఏళ్ల మధ్య ఉన్న బాలలందరికీ 100 శాతం నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్య అందించడం ప్రభుత్వ బాధ్యత అని చెప్పడం జరిగింది.
- నిర్దేశక సూత్రాల బట్టి 6-14 ఏళ్ల మధ్య బాలలకు నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్యకి స్థానం ఇచ్చారు.
- ఐక్యరాజ్యసమితిలో 1992లో యునెస్కో బాలల హక్కుల ప్రస్తావనలో భాగంగా పిల్లలందరికీ విద్యాబుద్ధులు నేర్పించడం ప్రభుత్వాల ప్రధాన బాధ్యతగా పేర్కొంది.

ఈ జాతీయ మహాసంకల్పాన్ని నెరవేర్చుటలో బళ్లు కీలకపాత్ర పోషించాల్సిన అవసరం ఉంది. 1986 జాతీయ విద్యా విధానంలో భాగంగా నాడు డి.పి.ఇ.పి నేడు సర్వశిక్షా అభియాన్ ఈ లక్ష్యాలను సాధింపజేయడానికి బడి పాత్ర గుర్తించి బడిని బలోపేతం చేస్తున్నాయి. డి.పి.ఇ.పి ద్వారా ప్రాథమిక పాఠశాలలను బలోపేతమైతే, ప్రాథమికోన్నత పాఠశాలలను సర్వశిక్షా అభియాన్ ద్వారా బలోపేతమవుతున్నాయి.

అయిదేళ్లప్పుడు నన్ను బలవంతంగా పాఠశాలకు పంపించినప్పుడు నా మొత్తం హృదయం ఆ నిర్ణీతమందిరం మీద ఎదురు తిరిగింది. అక్కడెటువంటి రంగుల జాడలేదు. జీవిత రమ్యలీల లేదు. నేనే స్వర్గంలో మేల్కొన్నానో, ఏ ప్రకృతి ఒడిలో, ఏ పరమ సౌందర్యంలో కళ్లు తెరిచానో, ఆ స్వర్గం నుంచి నేనొక ప్రవాసినయిపోయాను.

నేను చేసిన పాపమేమిటి? లోకం దృష్టిలో నిరక్షరాస్యుడిగా జన్మించడమే కదా. నాకు లభించదేమిటి? బయట నుంచి పక్షులకు మేత తినిపించే పంజరంలాంటి బడిలోకి నెట్టబటమే కదా!

- రవీంద్రనాథ్ టాగూర్

బడి నుండి ఎవరెవరు ఏం ఆశిస్తున్నారు?

బడి కేవలం పిల్లల ప్రపంచమే కాదు. వివిధ వర్గాలను ఏకీకృతం చేసే అద్భుతమైన వేదిక కూడా. దీనితో సంబంధమున్న ప్రతి ఒక్కరు బడి నుండి తమ కోణంలో ఆలోచిస్తున్నారు. ఎవరెవరు ఏం ఆశిస్తున్నారో చూద్దామా!

ఈ మధ్య కొన్ని వార్తాపత్రికల్లో పిల్లలు తాము బళ్లనుండి ఏమికోరుకొంటున్నారో ప్రచురించబడ్డాయి. అట్టే బాలమేళాల్లో సైతం పిల్లలు తాము ఆశించివాటిని తెలిపారు. వాటిలో ముఖ్యమైనవి.

- మంచి చదువు
- ఆటలు, పాటలు, కథలు
- తోటి పిల్లలతో కలవడం, ఆడడం, మాట్లాడడం
- ఉపాధ్యాయుల నుండి స్నేహహస్తాన్ని కోరడం, ప్రేమను ఆప్యాయతను కోరుకోవడం
- స్వేచ్ఛ, ఆహ్లాదకర వాతావరణం
- వ్యక్తిగతంగా గుర్తింపు
- పేరుతో పిలవబడడం

బడిలో తమకు అయిష్టమైన/ నచ్చని వాటి గురించి కూడా పిల్లలు తెలిపారు. వాటిలో ముఖ్యమైనవి

- కసురుకోవడం, దూషించడం, దండించడం
- అరేయ్, ఒరేయ్ అని పిలవడం
- నిర్లక్ష్యం, నిరాదరణకు గురికావడం

- ఇతరులతో పోల్చి కించపరచడం
- ఎప్పుడు కొంతమందితోనే ఉపాధ్యాయులు మాట్లాడడం, ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం
- హెంపర్క్ ఇవ్వడం
- అర్థం అయ్యేటట్లు పాఠాలు బోధించకపోవడం (స్థాయిని దృష్టిలో పెట్టుకొని బోధించకపోవడం)
- ఉపాధ్యాయుల అనుపస్థితి, ఆలస్యంగా రావడం
- అపరిశుభ్రవాతావరణం
- బడిలోని ఏ వస్తువైనా, పుస్తకాలనైనా ముట్టనివ్వకపోవడం
- తోటివారితో మాట్లాడనివ్వకపోవడం

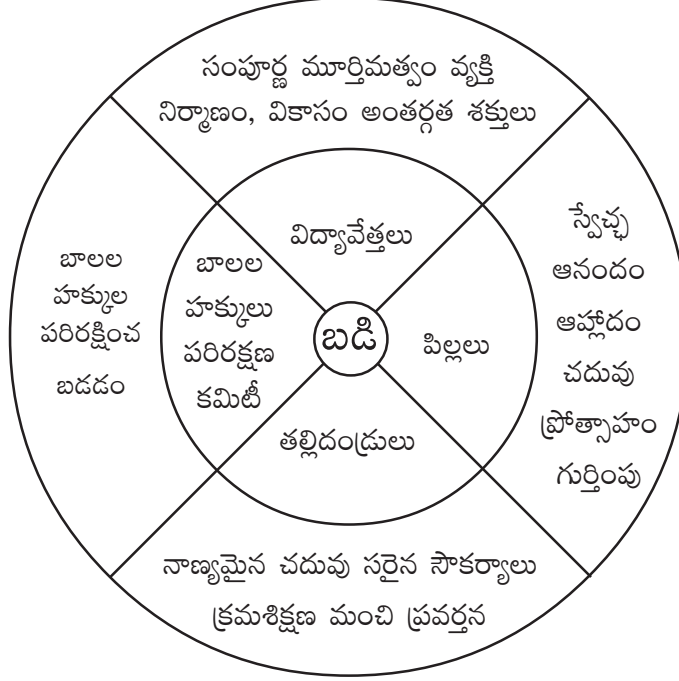
అట్లే తల్లిదండ్రులు బడినుండి తాము ఏమి చేస్తున్నారో పరిశీలిద్దాం!

- టీచర్లు సరిగా సక్రమంగా సమయానికి బడికిరావడం
- తమ పిల్లలకు మంచిగా అర్థమయ్యేలా చదువు చెప్పడం
- తమ పిల్లలు నాలగక్షరాలు నేర్చుకోవడం - అంటే నాణ్యమైన చదువు పొందడం.
- పిల్లలు కూర్చోడానికి, చదువుకోవడానికి అవసరమైనటువంటి వసతి సౌకర్యాలు
- క్రమశిక్షణ కల్గిన మంచి పిల్లలుగా తమ పిల్లలు అభివృద్ధి చెందడం
- డొనేషన్లు అడగకపోవడం, యూనిఫారాలు వేసుకొని రమ్మని అడగకపోవడం మొదలగునవి.

పిల్లలు చదువుతోపాటు స్వేచ్ఛను, గుర్తింపును, ఆహ్లాదాన్ని, ప్రోత్సాహాన్ని కోరుకుంటే, తల్లిదండ్రుల చదువు మరియు సౌకర్యాలకే పరిమితమైనారు. అట్లే పిల్లలు ఉండాల్సిన చోటు బడి మాత్రమేనని విద్యారంగం, సమాజం గుర్తించిన నేటి పరిస్థితులలో బడి కేవలం విద్యకే పరిమితం కాలేదు. బాలల హక్కులు పరిరక్షించబడే కేంద్రం అని కూడా బడి గురించి బాలల హక్కు గురించి ఆలోచించేవారు పేర్కొనడంవల్ల బడి, పరిధి, ప్రాధాన్యత పెరిగిందని చెప్పక తప్పదు.

బడి బయట పిల్లలుంటే తమ బాల్యాన్ని కోల్పోతారని, హక్కులు హరించవేయబడతాయని నమ్మిన సామాజిక ఉద్యమకారులు, ఉపాధ్యాయులు, విద్యావంతులు అందరూ కల్పి కొంతకాలంగా పిల్లలందరినీ బడిలో చేర్చడం జరుగుతున్నది. ఈ సందర్భంలో గుర్తించాల్సిందేమిటంటే విద్యావేత్తలు ఆశించే లక్ష్యాలతోపాటుగా బాలల హక్కులు పరిరక్షించబడే కేంద్రంగా పిల్లల ఇష్టాలతో కూడిన కార్యక్రమాలు నిర్వహించబడే కేంద్రంగా తల్లిదండ్రుల కనీస ఆశయమైన మంచి చదువులను అందించే కేంద్రంగా బడి ఉండాలనేది వాస్తవం.

స్థూలంగా బడి నుండి ఎవరు ఏం ఆశిస్తున్నారో క్రింది పట్టిక ద్వారా తెలుసుకోవచ్చు

బళ్లలో ప్రస్తుతం ఏం జరుగుతున్నవి?

చలం గారి 'బిడ్డల శిక్షణ' లో ఆయన ప్రకటించిన ఆగ్రహం చూడండి.

'ప్రస్తుతపు విద్య బాగలేదు. బడులు ఘోరంగా ఉన్నాయి. చాలాకాలం ఈ బడులలో చదివితే బిడ్డకి కలిగే లాభాల కన్న నష్టాలు ఎక్కువ కలుగుతాయి. ఆరోగ్యం నశిస్తుంది. మెదడు మందగిస్తుంది. ఏది నమ్ముతున్నదో బిడ్డకే తెలియదు. జీవశక్తి, నిశ్చయశక్తి, ఆనందించే శక్తి నశిస్తున్నాయి. మనషులతో, కుటుంబంలో చక్కగా పెరిగి సౌఖ్యపడే తెలివి అసలు లేకుండా పోతోంది.

ఈ పాఠశాలలు ఇప్పుడు చెప్పే తుక్కునంతా మానెయ్యాలి. టీచర్లు సానుభూతి కలవాళ్లూ, ఉత్సాహవంతులూ, సంతోషం కలవాళ్లూ, తెలివిగలవాళ్లూ ఉండాలి. పాఠశాలలు గొప్ప మందిరాల మల్లే ఆకర్షకంగా ఉండాలి. అంతవరకూ పిల్లల్ని బడికి పంపమని తల్లిదండ్రులు సమ్మొకట్టాలి. ఇప్పుడు బళ్లలో చెప్పే విషయాలు గానీ, పద్ధతులుగానీ ఏవి బిడ్డకి ఉపకారం చెయ్యవు. ఘోరమైన అవకారాలు చేస్తున్నాయి. ఆరోగ్యం నశిస్తుంది. తెలివి మందగిస్తుంది. స్వచ్ఛమైన గొప్ప గుణాలూ మలినమవుతాయి. ఈ బళ్లలో చదవడం గొప్ప దురదృష్టం. చదువు లేకుండా ఉండటం గొప్ప అదృష్టం.

వాళ్ల (మూడేళ్ల వయసుకలిగిన పసిపిల్లల) సామర్థ్యమూ, అనుభవమూ కూడా ఆ వయసుకే చక్కగా రూపొంది ఉంటాయి. ప్రకృతి ఆ వయసునాటికే ఆ పిల్లలలో ప్రాణం పోసి తెచ్చిన ఆ సామర్థ్యాన్ని, ఆ అనుభవాన్ని కూడా మన అపరిపక్వ పాఠశాలలు వాటి సమస్త కృత్రిమ సాధనాలతోనూ విధ్వంసమొనర్చేస్తాయి. మిత్రుడా, నీకీ సంగతి తెలియందికాదు. ఒక్క క్షణం ఈ హత్యకాండ ఎటువంటిదో నీకై నువ్వు చిత్రించుకోడానికి ప్రయత్నించు.

అయిదేళ్ల వయసు వచ్చే దాకానేమో నువ్వు పిల్లల్ని ప్రకృతి పారవశ్యంలో మునిగి తేలడానికి వదిలేస్తావు. ఆ రోజులంతటా ప్రకృతి తన ప్రతి చిన్న ముద్రనీ వాళ్ల హృదయాలకీ అంకితం చేస్తుంది. వాళ్ల శక్తుల పట్ల వాళ్లనొక నవ్యజాగృతి ఏర్పడుతుంది. ఎటువంటి హద్దూ అదుపూ లేని స్వాతంత్ర్యపు అందాలకూ, ఆనందాలకూ వారు పరిపూర్ణం కళ్లువిప్పి ఉంటారు.

వాళ్ల ఆత్మల్లోకి ఆ సహజ స్నిగ్ధ ప్రాకృతిక జ్ఞానం అప్పటికే వారి మనోమస్తిష్కాల్లో నిశ్చిత దిశానిర్దేశాన్ని తనకై తాను పొంది ఉంటుంది.

ఇటువంటి ప్రాణవంతమైన, ఇంద్రియభరితమైన జీవితాన్ని పూర్తిగా అయిదేళ్ల పాటు జీవించాక అప్పుడు వాళ్ల కల్లముందే ఆ ప్రకృతి సౌందర్యం నెమ్మదిగా కనుమరుగైపోయేట్టు వాళ్ల చుట్టూ మనం మన మొదలుపెడతాం. వాళ్ల అవిచ్ఛిన్న స్వాతంత్ర్య ఖేలని మన నిష్ఠుర నిరంకుశత్వంతో అడ్డగించడానికి మొదలుపెడతాం.

గొర్రెల మందల్లాగ వాళ్లని కొట్టాలకు తోలతాం. మొత్తం పిల్లలందరినీ మూటగట్టినట్టు ఆ బందెల దొడ్లలో, ఆ దుర్గంధ భూయిష్టంలో కుక్కి కుక్కి పెడతాం. కనీస మాత్రం జాలికూడా చూపకుండా గంటల తరబడి, రోజుల తరబడి, వారాలతరబడి, నెలల తరబడి, ఏళ్లతరబడి వాళ్లనా గదుల్లో బయటికి పోనివ్వకుండా నిర్బంధిస్తాం. అంతదాకా వాళ్లు గడిపిన జీవితం ఎటువంటి దన్నది ఏ మాత్రం ఆలోచించకుండా ఏవో కొన్ని జీవరహిత అక్షరాల్ని తీసుకుపోయేదాకా అట్లానే కొనసాగిస్తూనే ఉంటాం.

మన విద్యావ్యవస్థ పిల్లల్ని పిల్లలుగా అంగీకరించడానికి నిరాకరిస్తుంది. వాళ్లు తమ అల్లరితో దుందుడుకు పిల్లలుగా ఉంటున్నందుకూ, పెద్దవాళ్లు కానందుకూ వాళ్లని శిక్షించాలని చూపిస్తుంది. ఆ అల్లరి నిజానికి అల్లరి కాదని, అది ప్రకృతి వాళ్లకిచ్చిన వరమనీ, ఆ చలనశీలత్వం వల్లనే, ఆ ఆశాంతత్వం వల్లనే వాళ్లు పదావిదో కొత్తదనానికో, కొత్త కోణానికో తమ నేత్రాల్ని తెరుచుకొంటూ ఉంటారనీ, ఆ ఆకతాయితనం వల్లనే ఎప్పుడూ ఏదో కొత్త ప్రపంచపు తలపుతట్టి అవకాశాన్ని

పొందబోతున్నారనీ మన విద్యావేత్తలకెలా అర్థమవుతుంది? వాళ్లెప్పుడు గ్రహిస్తారు? చివరికి జరిగేదేమంటే తల్లి ప్రకృతి ఒకవైపు, బడిపంతులు మరొకవైపు లాగుతుంటే ప్రతి పిల్లవాడూ ఆ రెండు విరుద్ధశక్తుల మధ్య పెనుగులాడే రణరంగంగా మారిపోవడమే కదా!

సహజజ్ఞానానికి, సహజ ప్రకృతికి, సంస్థాగత అమరికకీ మధ్య జరిగే అవిశ్రాంతి పోరాటంలో పాఠశాలలూ, ఉపాధ్యాయులూ ఓడిపోయే అవకాశాలే ఎక్కువున్నాయని తెలియరావడం నాకు కలిగిన అత్యంత విషాదవంతమైన మొదటి మెళకువకాగా, ఆ ఓటమి నుంచి బయటపడటానికి పాఠశాలలుగాని, ఉపాధ్యాయులుగాని చెయ్యవలసిన ప్రయత్నాలేమి చెయ్యడం లేదనేది నాకు కలిగిన రెండవ మెళకువ.

పాఠశాలలెన్ని ఉన్నా అందులో ఏం జరుగుతుందో చూడటానికి గాని మట్లాడటానికి గానీ ఎవరికీ ఆసక్తి ఉండేది కాదు. పాఠశాలల్లో జరుగుతున్న విద్యాకార్యక్రమాన్ని తనిఖీ చేసే ఏకైక అధికారం ఉన్న మండల విద్యాశాఖాధికారికి ఏడాదిలో కనీసం ఒక్క పాఠశాలనయినా క్షుణ్ణంగా తనిఖీ చేసే అవకాశం ఉండేది కాదు. అతడికెప్పుడు వివిధ రకాల గణాంకాల్ని పోగుచెయ్యడంతో, జిల్లా కార్యాలయానికి రకరకాల నివేదికలు పంపడంతో సరిపోతుంది.

ఇక్కడ సమస్య మండల విద్యాశాఖాధికారి ఆశక్తతతో కాదు. కానీ, పాఠశాలల్లో జరగవలసిన అత్యంత ముఖ్యమైన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియను మరెవ్వరూ చూడకుండా కట్టుదిట్టం చేసుకున్న విద్యాశాఖ ఆ బాధ్యతను నిర్వహించవలసిన ఏకైక అధికారికి కూడా ఆ అవకాశాన్ని లేకుండా చేసింది.

ఏవీ వర్గాలు బడి నుండి ఏమి ఆశిస్తున్నాయో తెలుసుకున్నాం కదా! వీటన్నింటికీ న్యాయం జరుగుతుండా అనేదే కోటి దాలర్ల ప్రశ్న! అయితే అన్ని బళ్లు ఇలా ఉన్నాయనేదికాదు. వీటికి ఉపాధ్యాయులు మాత్రమే కారణం కూడా కాదు. బడి అనేది వివిధ వర్గాలకు చెందినది. తల్లిదండ్రులు, పిల్లలు, అధికారులు, విద్యాభిమానులు, ఉపాధ్యాయుల మొదలగు వారు వీరిలో ముఖ్యులు. వీరందరూ సమిష్టిగా బాధ్యత వహించాల్సి ఉంది? నాణ్యమైన చదువులేకపోవడంకు పిల్లల అనుపస్థితి కారణమని ఉపాధ్యాయులు పేర్కొంటే, షిప్టు పద్ధతుల్లో నడిచే పాఠశాల వల్ల బాలకార్మికత పెరగడం, సరైన సౌకర్యాల లేనిచోట బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో ఆటంకాలు ఏర్పడడం, సరైన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు లేకపోవడంవల్ల నాణ్యమైన చదువు పొందలేకపోవడం, సరైన, ఆహ్లాదకరమైన వాతావరణం లేకపోవడం వంటివి అనేకం పై లక్ష్యాల సాధనకు, బడి నుండి వివిధ వర్గాలు ఆశించేవాటికి అవరోధాలుగా నిలుస్తున్నాయి.

కారణాలు ఏవైనప్పటికీ అన్ని వర్గాలకు బడిపట్ల, బడి కార్యక్రమాలపట్ల కొంత అసంతృప్తి ఉందనేది వాస్తవం, ఐనా ఆ బళ్లకే లక్షలాది మంది తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలను పంపుతున్నారంటే ఇంకనూ వారిలో బడి పట్ల నమ్మకం, విశ్వాసం మిగిలి ఉందనేది కూడా అంగీకరించాల్సిన సత్యం.

బహుశా బడిలో చేరిన పిల్లల్లో పైన ఆశించిన ఫలితాలు వెంటనే కన్పించకపోయినప్పటికీ, కొంత మార్పు పిల్లల్లో చోటు చేసుకుంటుందనేది వాస్తవం. వాటిలో ముఖ్యమైనవి.

- పిల్లలు ఆత్మవిశ్వాసం కలిగి ఉండడం.
- బయటి సమాజంలో కొంత వ్యక్తిగత గుర్తింపు పొందడం
- వేషభాషల్లో మార్పుచోటు చేసుకోవడం
- ఇతరులతో వ్యవహరించే తీరులో మార్పు అగుపించడం
- తరచూ అనారోగ్యానికి గురికావడం బడికి వెళ్లే పిల్లల్లో బడి బయటి పిల్లలకంటే తక్కువ ఉండడం.
- తాము పనులకు వెళ్లితే బడిలో తమ పిల్లలకు సాంఘిక రక్షణ ఉంటుందని తల్లిదండ్రులు నమ్మడం.
- మధ్యాహ్న భోజనం మొదలగునవి.

ప్రాథమికోన్నత, ఉన్నత స్థాయిలో పిల్లల నుండి మనం ఏం ఆశిస్తున్నాం?

బడి నుండి ఎవరెవరు ఏమేమి ఆశిస్తున్నారో చర్చించుకున్నాం! అయితే ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో పిల్లల నుండి మనమేమి ఆశిస్తున్నామో, కూడా చర్చించాల్సిన అవసరం ఉంది. వీటిపట్ల స్పష్టత ఉన్నప్పుడే వాటిని సాధించడానికి కృషి జరపవచ్చు. ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో పిల్లల నుండి ఆశించే అంశాలను పరిశీలిద్దాం!

- ఉన్నత పాఠశాల విద్యకు సంసిద్ధులౌతారు.
- కట్టుబాట్లు నియమాల పట్ల అవగాహన కలిగి ఉంటారు.
- సామాజిక అవగాహనతో నాయకత్వ లక్షణాలను పెంపొందించుకుంటారు.
- ప్రశ్నించేతత్వాన్ని పెంపొందించుకుంటారు.
- ఉద్యోగాలను నియంత్రిస్తారు.
- శ్రమపట్ల గౌరవాన్ని పెంచుకుంటారు.
- స్వభావాన్ని తొలగించుకొని ఆత్మవిశ్వాసాన్ని పెంపొందించుకుంటారు.
- సమవయస్కులతో సహకారం, సమన్వయంతో కొనసాగుతారు.
- ప్రజాస్వామ్య విలువలకు ప్రాధాన్యత నిస్తారు.

- సమస్య పరిష్కార ధోరణి అవలంబిస్తూ విద్య వినియోగ నైపుణ్యాన్ని పొందుతారు.
- పాఠశాల, ఉపాధ్యాయులపట్ల అనుకూలవైఖరి ఉండడం.
- విద్యార్థి / విద్యార్థినులందరిలోనూ జాతీయభావం సేవాదృక్పథం ఉండడం.
- కుటుంబ బాధ్యతలు గుర్తెరగడం.
- జాతీయ సమైక్యతా భావం అభివృద్ధి చేసుకోవడం.
- జాతీయ ప్రగతిలో అర్హుడైనా పౌరుడిగా తనవంతు పాత్ర తెలుసుకోవడం.
- వ్యక్తిగత జీవితంలో ఉన్నతంగా ఎదగడానికి విద్య పాత్ర తెలుసుకోవడం.
- ప్రాథమికోన్నత స్థాయి దాటిన పిల్లలు కుటుంబం - సమాజం పట్ల తన బాధ్యతలను గుర్తెరగడం.
- సంపాదిత జ్ఞానం (క్లాస్రూపంలో) నిత్యజీవితంలో ఉపయోగించుకోవడం.
- ఎనిమిదోవ తరగతిలో ప్రవేశించే వరకు ఉన్న విద్యా విషయక సామర్థ్యాలను కలిగి ఉండడం.
- పిల్లల వ్యవహార శైలిలో పరస్పర సహకారతత్వం పెరగడం.
- సేచ్ఛగా ప్రశ్నించగలగడం, తమ అభిప్రాయాలను ప్రకటించగలగడం.
- ప్రజాస్వామ్య భావనలోని ప్రాధాన్యత అవగాహన చేసుకోవడం, ఆ రకంగా ప్రవర్తించడానికి అలవాటుపడడం.
- నేర్చుకోవడానికి అవకాశమున్న వనరులను తానే గుర్తించడం. వాటి ఆధారంగా అభ్యసించడం, జ్ఞానపరిధిని విస్తృతపరచుకోవడం.

అన్ని వర్గాలు కోరుకునే ఫలితాలు మన బళ్లలో అగుపించాలంటే ఏం చేద్దామో చూద్దాం!

- పిల్లల సంపూర్ణ వికాసమంటే శారీరక, మానసిక, భావోద్వేక, నైతిక అభివృద్ధిని పెంపొందించడం, ఇందుకు అనుగుణమైన కార్యక్రమాలు నిర్వహించబడాలి.
- విద్యా కార్యక్రమాలతో, సహపాఠ్య కార్యక్రమాలు పాఠశాల కార్యక్రమంలో అంతర్భాగం కావాలి.
- బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు శిశుకేంద్రికృతంగా నిర్వహించాలి.
- పిల్లలను భాగస్వాములను చేసే ఆధునిక పద్ధతులను ఉపయోగించాలి. ఉదా : కృత్యాధార పద్ధతి, ప్రాజెక్టు పనులు, క్షేత్ర పర్యటనలు, నాటకీకరణాలు, రోల్ ప్లేలు మొదలుగునవి.
- బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు పిల్లలను ఆలోచింపజేసి రీతిలో, అంతర్గత శక్తులను వెలికితీసేవిగా ఉండాలి.
- బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు సహజ, స్వేచ్ఛాపూరిత, భయరహిత, ఆహ్లాదకర వాతావరణంలో నిర్వహించాలి.
- తల్లిదండ్రులతో సత్సంబంధాలు కలిగి ఉండాలి. వారికి వారి పిల్లల పురోభివృద్ధిని తెలియపర్చాలి.

- బడి ప్రక్రియల్లో పిల్లలను భాగస్వాములను చేయాలి.
- పాఠశాల స్థాయిలోనే బడి అభివృద్ధి గురించి బడితో సంబంధం ఉన్న వర్గాల సహకారంతో సమీకృత అభివృద్ధి గురించి ప్రణాళిక రూపొందించుకోవాలి (Integrated Development Plan).
- బడికి అవసరమైన వనరులను అందజేయడంలో సహకరించే వివిధ సంస్థలతో కల్పి పనిచేయడం, సహకారాన్ని పొందడం.
- పిల్లల ఇష్టాయిష్టాలను ఎప్పటికప్పుడు తెలుసుకుంటూ, పాఠశాల కార్యక్రమాలలో తగు మార్పులు చేర్పులు చేపట్టడం.
- బాలల హక్కులను పరిరక్షించే కేంద్రంగా బడిపట్ల విశ్వాసం కలిగించే రీతిలో బడి కార్యక్రమాలను నిర్వహించడం మొదలగునవి.

ఉపాధ్యాయుల పాత్ర

బడి నుండి ఆశించే ఫలితాలు సాకారమవ్వాలంటే అన్ని వర్గాల బాధ్యత ఉన్నప్పటికీ వాటిని అనుసంధాన పరిచే కీలకమైన వ్యక్తి మాత్రం ఉపాధ్యాయుడే! ఇతను సంధానకర్తగా ఉండి కార్యక్రమాల నిర్వహణలో అతిముఖ్యమైన వ్యక్తిగా భూమికను పోషించాల్సి ఉంటుంది. ఉపాధ్యాయులుగా కేవలం పాఠ్యకార్యక్రమాలకే పరిమితమైతే నా లగక్షరాలు నేర్చుగల్గుతామేమో కాని, సమగ్రవికాసాన్ని పెంపొందింప చేయలేం. ఇందుకోసం బడిలో మనం రోజువారీ నిర్వహించే కార్యక్రమాల నిర్వహణ గురించి పాఠ్య, సహపాఠ్య అంశాలతో కూడిన కాలనిర్ణయ పట్టికను రూపొందించి అమలుపర్చాలి. ఆటల పోటీలు, క్విజ్ పోటీలు వంటివి నిర్వహించాలి. బళ్లలో బాలల సంఘాలు ఏర్పచి బాధ్యతలు పంచాలి. పిల్లలందరికీ సమానవకాశాలు కల్పించాలి. ఆధునిక బోధనాపద్ధతులైన కృత్యాలను, ప్రాజెక్ట్ పనులను మన బోధనాభాసన ప్రక్రియల్లో విరివిగా ఉపయోగించాలి. పిల్లల మార్చుకోగలరనే నమ్మకం కలిగి ఉండాలి. వీలైనంత మేరకు ఆలోచింపజేయాలి. అవసరమైన సందర్భాల్లో మాత్రమే సహకారం అందించాలి. సామగ్రి ఉపయోగించడం, వ్యక్తిగత, జట్టుపనులను నిర్వహించడం వంటివి చేపట్టాలి. ఇవన్నీ ఒక ఎత్తైతే ఈ కిందివి మరొక ఎత్తు. వీటిని విధిగా పాటించాలి.

- సహకారిగా, మార్గదర్శిగా ఉండాలి.
- వివక్షతను పాటించరాదు.
- అవకాశాలు ఇవ్వడం, ప్రోత్సహించడం, అభ్యాసం కల్పించడం, అన్ని కార్యక్రమాల్లో చోటు చేసుకోవాలి.

పాఠశాలల వాతావరణం

పాఠశాల పనితీరును ప్రభావితం చేసి ఫలితాలు సాధింపజేయడంలో పాఠశాల వాతావరణం కీలకమైనది. పిల్లలు పాల్గొనడానికి వీలుగా స్వేచ్ఛ, బహురహిత వాతావరణం ఉన్నప్పుడే పిల్లల అభ్యసనం చోటు చేసుకుంటుంది. RTE-2009 అధ్యాయంలో - 5లో, సెక్షన్ 29లో పిల్లలు స్వేచ్ఛగా, భయరహితంగా పాల్గొనడానికి వీలైన వాతావరణం ఉండాలని, ప్రశ్నించగలగాలని తెలిపింది. కాబట్టి పాఠశాల వాతావరణం ప్రస్తుత పరిస్థితి మరియు ఆహ్లాదకరమైన వాతావరణాన్ని రూపొందించడం గురించి చర్చిద్దాం.

పాఠశాల వాతావరణం - ప్రస్తుత పరిస్థితి

- చాలా పాఠశాలల్లో చెత్త చెదారంతో అపరిశుభ్రమైన వాతావరణం ఉంటుంది.
- బోరు బావి దగ్గర, నీటి ట్యాంకుల వద్ద నీరు నిలిచి మురికి గుంటలు ఉంటాయి.
- మంచి నీటి వసతి ఉన్నా నీరు వృధాగా నిరంతరం పారుతూ ఉంటుంది.
- మూత్రశాలలు, మరుగుదొడ్డి వసతులు ఉన్నా వినియోగించరు. ఒకవేళ వినియోగించినా అపరిశుభ్రంగా ఉంటాయి.
- పాఠశాలలో నీటి వనరులు ఉన్నా పూల మొక్కలు, పడ్ల చెట్లు వంటివి పెంచడంపైన దృష్టి పెట్టరు.
- తరగతులకు కిటికీలు, తలుపులు ఉండవు. చిన్న చిన్న మరమ్మత్తులు అవసరమైనా పట్టించుకోరు.
- బడితోట అనే భావన పాఠశాల కార్యక్రమాలలో ముఖ్యమైనదిగా భావించరు.
- మధ్యాహ్న భోజనం పండేటప్పుడు, తిన్న తరువాత మిగిలిన ఆహారాన్ని పారవేయడం - ఫలితంగా పండులు, కుక్కలు, కాకులు పరిసరాలను అపరిశుభ్రపరుస్తున్నాయి.
- తగిన వెలుతురు, గాలి వచ్చే విధంగా తరగతి గదులు ఉండవు. పాత సామగ్రి, విరిగిన కుర్చీలు, బెంచీలు, అలమారాలు, బూజు పట్టిన అభ్యసన సామగ్రి, వెలిసి పోయిన గోడలు ఉంటాయి.
- ప్రార్థన నామమాత్రంగా నిర్వహిస్తారు. ఉపాధ్యాయులు, పిల్లల హాజరు తక్కువగా ఉంటుంది.
- తల్లిదండ్రులు పాల్గొనే అవకాశం ఉండదు.
- పాఠశాల పని వాతావరణం ప్రజాస్వామ్యయుతంగా ఉండదు.

మనమేం చేయాలి?

- పాఠశాలల్లో చెత్త చెదారం లేకుండా పరిశుభ్రంగా ఉండేలా పిల్లలను భాగస్వామ్యంతో కొంత సమయం కేటాయించాలి. పాఠశాల పరిసరాలను నెలకొకసారి మూడవ శనివారం పరిశుభ్రపరచాలి.

- బోరు బావి/ నల్ల / వాటర్ ట్యాంకు నుండి వచ్చే వృధా నీరు బడిలో పెంచే మొక్కలకు, చెట్లకు పారేటట్లు చేయాలి. ఇందుకు బాలల సంఘాలు, ఉపాధ్యాయ పర్యవేక్షణలో బాధ్యత వహించాలి. మురికి నీరు నిల్వ ఉండకుండా చూడాలి.
- మూత్రశాలలు, మరుగుదొడ్లు తప్పనిసరిగా వినియోగించాలి. వినియోగానికి అవసరమైన నీటిని అందుబాటులో ఉంచాలి. వినియోగించడానికి ముందు, తరువాత తగినంత నీటితో శుభ్రపరచాలి. టాయిలెట్లను వాడే విధానంపై విద్యార్థులకు శిక్షణ ఇవ్వాలి. ఆరోగ్య సూత్రాలను వివరించాలి.
- అవసరమైన చిన్న చిన్న మరమ్మత్తులు, కిటికీలు, తలుపులు, గేటు వంటివి సమాజ సహకారంతో, దాతల సహాయంతో, అందుబాటులో ఉన్న నిధులతో చేపట్టాలి.
- పాఠశాలలో బడితోటను నిర్వహించాలి. పిల్లలు ఇందులో చురుకుగా పాల్గొనేటట్లు చూడాలి.
- మధ్యాహ్న భోజనం తరువాత ఆహారపదార్థాలు ఎక్కడ పడితే అక్కడ పారవేయకుండా జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి. మంచి ఆహారపుటలవాట్లపై పిల్లలకు తగిన శిక్షణ / తర్ఫీదునివ్వాలి.
- తరగతి గదులలోకి తగినంత గాలి, వెలుతురు వచ్చేలా చూడాలి. తరగతి పరిశుభ్రంగా ఉండాలి. విరిగిన కుర్చీలు, బెంచీలు ఇతర వృధా సామగ్రి, బూజు పట్టిన టి.ఎల్.ఎమ్ లేకుండా చూడాలి. తరగతి గది గోడలు బోసిపోకుండా ఆకర్షనీయమైన టి.ఎల్.ఎమ్ తో ఉండాలి. భాషాభ్యసన స్థలాలను ఏర్పాటు ఉండాలి.
- పాఠశాల నిర్వహణ కనీస విధానాలలో పేర్కొన్న విధంగా అర్థవంతంగా ప్రార్థనను నిర్వహించాలి.
- పిల్లలు, ఉపాధ్యాయులు, విధిగా ప్రార్థన సమయానికి ముందే హాజరు కావాలి. ప్రార్థన సమావేశంలో కనీసం ఒక తల్లి / తండ్రిగాని హాజరయ్యేటట్లు చూడాలి. ఇందుకు ప్రణాళిక బద్ధంగా పనిచేయాలి
- పాఠశాల, తరగతి గది కార్యకలాపాలలో ప్రజాస్వామ్యయుత వాతావరణం కల్పించాలి.

xxxx

ఉత్తమ పాఠశాల

ఏ పాఠశాల తన పిల్లల బహుముఖీన ప్రతిభను వెలికితీయడానికి ప్రయత్నిస్తుందో అదే ఉత్తమ పాఠశాల. అటువంటి కొందరు విద్యార్థులు అకడమిక్ రాంకింగ్ లో వెకనబడుతూ ఉండవచ్చుగాక. కాని వారిలో కొందరికీ క్రీడల్లో ప్రావీణ్యం ఉండవచ్చు. కొందరు చిత్రలేఖకులు కావచ్చు. కొందరు గాయకులు కావచ్చు. కొందరు శిల్పులు కావచ్చు. అటువంటి వారి ఆసక్తులన్నిటికీ సమానమైన అవకాశాల్ని. వారి వారి వికాసానికి అనువైన స్థలాన్ని సమకూర్చడంలోనే పాఠశాల ఉత్తమ పాఠశాలగా ఎదుగుతుంది.

పిల్లల స్వభావం, నేపథ్యం, అపోహలు, వాస్తవాలు

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ పిల్లల స్వభావాన్ని, నేపథ్యాన్ని ఎందుకు తెలుసుకోవాలి?
- ▶ ప్రాథమిక స్థాయి, ప్రాథమికోన్నత స్థాయి పిల్లల స్వభావాల మధ్య తేడాలు ఏమిటి?
- ▶ ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో చేరిన పిల్లలు ఏ ఏ నేపథ్యాలను కలిగి ఉంటారు?
- ▶ పిల్లల స్వభావం, నేపథ్యాల దృష్ట్యా పాఠశాలలో చేపట్టాల్సిన చర్యలు ఏమిటి?
- ▶ పిల్లల గురించి సాధారణంగా ఏమని భావిస్తుంటారు?
- ▶ పిల్లల గురించి మనకున్న అపోహలు ఏమిటి? వాస్తవాలు ఏ

పరిచయం

పిల్లల సమగ్ర వికాసం కోసం మన బడులు కృషి చేయాలి. పిల్లలు తమకిష్టమైన పద్ధతిలో బడిబయట నేర్చుకుంటుంటారు. అలవోకగా ఎన్నో విషయాలు నేర్చుకున్న మన పిల్లలు బళ్లలో కూడా మనమాశించినట్లుగా నేర్చుకోవడం జరగడం లేదు. బహుశ నేపథ్యాలు వారసత్వాన్ని కల్గిన మన పిల్లలందరూ ఒకే రీతిలో అభ్యసిస్తారనిగాని ఒకే స్వభావం కల్గిఉంటారని గాని భావించడం సరిగాదు. పిల్లల అభ్యసనం అర్థవంతంగా ఉండాలంటే వారి

స్వభావాలు అర్థం చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఎంతో ఉంది. వారి స్వభావాలకు అనుకూలంగా వారి సామర్థ్యాలను పరిగణనలోకి తీసుకొని బోధనాభ్యస ప్రక్రియలను నిర్వహించాలంటే వీటిపైన అవగాహన ఉండడం అవసరం. జాతీయ విద్యా ప్రణాళిక చట్రం - 2005 కూడా ఈ విషయాన్ని నొక్కి చెప్పింది. కాబట్టి ఈ అధ్యాయంలో పిల్లల స్వభావాలు వారికున్న సామర్థ్యాలు, అభ్యసన వాతావరణం మున్నగు అంశాల గురించి ఈ అధ్యాయంలో చర్చిద్దాం!

ప్రాథమిక స్థాయి పిల్లల స్వభావం

మన బళ్లు ఎవరికోసం? మన బళ్లు పిల్లల కోసమే, మన బళ్లో జరిగే కార్యక్రమాలన్ని పిల్లలకోసమే అన్నది మనందరికీ తెలిసిందే. పిల్లల సంపూర్ణ అభివృద్ధి మన లక్ష్యం. పిల్లల్లో ఈ అభివృద్ధి సాధించాలంటే అందుకు అనుకూలమైన కృత్యాలు, కార్యక్రమాలు మనం రూపొందించుకోవాలి. ఇవి రూపొందించుకోవాలంటే ముందుగా మనం పిల్లల్ని అర్థం చేసుకోవాలి. పిల్లల స్వభావాన్ని అర్థం చేసుకోవాలి. పిల్లల ఇష్టాయిష్టాలను అర్థం చేసుకోవాలి. పిల్లల్ని అర్థం చేసుకోకుండా వారి ఇష్టాలకు వ్యతిరేకంగా కార్యక్రమాలు రూపొందిస్తే బడి అంటే ఆసక్తి లేక పిల్లలు బడి నుండి దూరమౌతారు. ముఖ్యంగా ప్రాథమిక తరగతుల్లో పిల్లల్లో సమగ్ర వికాసం కల్పించాలంటే ముందుగా మనం పిల్లల స్వభావం గురించి తెలుసుకోవాలి. అందుకు అనుగుణమైన కార్యక్రమాలు రూపొందించుకోవాలి.

పిల్లల స్వభావం ఇలా ఉంటుంది

- కొత్త విషయాన్ని తెలుసుకోవడానికి ఆసక్తి ప్రదర్శిస్తారు.
- విషయాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రశ్నిస్తారు.
- చేసి చూడాలని అనుకుంటారు.
- ఏ విషయాన్ని గుడ్డిగా నమ్మరు
- మొండి వైఖరి కల్గి ఉంటారు.
- స్వేచ్ఛను కోరుకుంటారు.
- తమకు ఇష్టమైన పద్ధతిలోనే పనులు చేయాలనుకుంటారు.
- ఒకేచోట ఎక్కువసేపు కూర్చోడానికి ఇష్టపడరు.
- ఏపనైనా ఎక్కువ సేపు చేయరు కొద్దిసేపటికి ఇంకో పని చేయాలనుకుంటారు.
- పరిచయం లేని వారితో ముఖావంగా ఉంటారు.
- సమ వయస్కులతో కలిసి పనిచేయడానికి ఇష్టపడతారు.
- పోటీతత్వం ఉంటుంది.
- వారు చేసిన పనిలో తప్పులు వెదకడం ఇష్టపడరు. ఖండిస్తే మళ్ళీ చేయడానికి ఇష్టపడరు.

- ఏది వద్దంటామో అదే చేస్తారు.
- ఆటలు, పాటలు, కథలంటే ఆసక్తి చూపుతారు.
- బొమ్మలు చేయడమంటే ఇష్టాన్ని ప్రదర్శిస్తారు.
- రంగులన్నా, రంగులు వేయడమన్నా ఇష్టపడతారు.
- మట్టి, ఇసుక, వాటితో ఆడడమంటే చాలనేదాకా వదలరు.
- స్వార్థాన్ని కల్గివుంటారు.
- కాలానిక శక్తి అమోఘంగా కల్గివుంటారు.
- ఏ వస్తువుతోనైనా తమకు నచ్చినవన్ని చేసుకుంటారు.

ఉదా: క్రికెట్ అంటే చాలా ఇష్టమున్న పిల్లలు ఏ పొడుగాటి వస్తువునైనా క్రికెట్ బ్యాట్ గా ఊహించి ఆడుతున్నట్లు నటిస్తారు.

- తప్పు జరిగితే నిలదీస్తారు.

ఉదా: ఆటలాడేటప్పుడు ఎవరైనా తప్పుచేస్తే వెంటనే ఖండిస్తారు.

- తమ తప్పులను తామే సరిదిద్దుకుంటారు.
- ఇతరుల గురించి ఫిర్యాదు చేయడమంటే భలే ఇష్టం.
- తప్పులు వెదకడమంటే వారు చాలా ఇష్టపడతారు.
- సవాళ్లను స్వీకరిస్తారు. రెచ్చగొడితే ఎంతటి సవాళ్లనైనా స్వీకరిస్తారు. ఎవరితోనైనా పొటీకి దిగుతారు, వాదిస్తారు, చర్చిస్తారు.
- ఆత్మాభిమానం ఎక్కువ మొదలగునవి.

ప్రాథమికస్థాయి పిల్లల స్వభావం గురించి తెలుసుకున్నాం కదా! ఇప్పుడు ప్రాథమికోన్నత, ఉన్నత స్థాయి పిల్లల స్వభావం తెలుసుకుందాం.

ప్రాథమికోన్నత, ఉన్నత స్థాయి పిల్లల స్వభావం

ప్రాథమిక స్థాయి పూర్తి చేసిన పిల్లలు ఎన్నో అనుభవాలు గడించి ప్రాథమికోన్నత / ఉన్నత స్థాయికి చేరుకుంటారు. వీరు 11, 12 సంవత్సరాల వయస్సు కల్గి ఉంటారు. ఆ మూర్త భావనలను అర్థం చేసుకునే దశ ఇది. వీరి స్వభావంలో కూడా మార్పులు చోటు చేసుకుంటుంటాయి. శారీరకంగా, మానసికంగా, భావోద్వేగాల పరంగా జరిగే మార్పులను అర్థం చేసుకునే విధానంలో కూడా వైవిధ్యం చోటు చేసుకుంటుంది. కాబట్టి ఈ వయస్సులోని పిల్లల గూర్చి మరింత విస్తృతంగా చర్చిద్దాం !

అ) శారీరక మార్పులు

1. బాహ్యరూపంలో, ఆకారంలో మార్పులు కనబడతాయి.
2. శారీరక శక్తి పెరుగుతుంటుంది.
3. గొంతులో మార్పు ప్రస్ఫుటంగా తెలుస్తుంది.
4. జననాంగాలలో పెరుగుదల త్వరితంగా జరుగుతుంటుంది.
5. అంతస్రావ్య గ్రంథుల వికాసం జరుగుతుంది.
6. శారీరకంగా కార్యక్రమాలు నిర్వహించే శక్తి ఇతోధికంగా పెరుగుతుంది.
7. ఆకలి, దప్పిక ఇతర శారీరక అవసరాలు తీర్చుకోవడానికి ఎక్కువ సమయం వరకు ఆగగలిగే సహనం వృద్ధి అవుతుంది.
8. కిశోరావస్థలో రావలసిన మార్పులు వస్తూ ఉంటాయి.
9. Opposite sex పట్ల ఆకర్షణ ప్రారంభమవుతుంది.
10. ఆడ, మగ అనే బేధాలు ఏర్పడతాయి. బాలురు బాలురతోను, బాలికలు బాలికలతో కల్పి ఉంటారు.

ఆ) మానసిక మార్పులు

1. భావోద్దేశాలపరంగా స్థిరత్వం వస్తూ ఉంటుంది.
2. ఏకాగ్రచిత్తం అలవాటు చేసుకునే సామర్థ్యం పెరుగుతుంది.
3. తర్కశక్తి అభివృద్ధి అవుతుంది.
4. అవగాహనలో ఎంతో విశేషమైన ప్రగతి కనిపిస్తుంది.
5. మానసిక పరిపక్వతలో ప్రగతి కనిపిస్తుంది.
6. లింగభేదం తెలుస్తుంది. ప్రతి విషయం ఇతరులతో పోల్చుకోడం ప్రారంభిస్తారు.
7. గొప్ప గొప్ప ఆశయాలకోసం పనిచేయాలని తపన పెరుగుతుంది.
8. వారి వయసు స్థితిని బట్టి ఒంటరితనం కోరుకుంటూ ఉంటారు.
9. సమస్య పరిష్కారాన్ని కనుక్కునే శక్తి సామర్థ్యాలను వృద్ధి చేసుకుంటారు.
10. కల్పనాశక్తి స్థాయి కూడా పెరుగుతుంది.
11. మంచి -చెడు నిర్ణయించుకునే స్వీయ ప్రజ్ఞ స్వతంత్ర ఆలోచనా ధోరణి వికసిస్తాయి.
12. బాధ్యతలను తెలుసుకోగలుగుతారు.
13. తమను తాము గ్రహించుకునేందుకు, తెలుసుకునేందుకు ప్రయత్నం చేస్తారు.

14. నిర్ణయం చేయగల సామర్థ్యం పెంపొందుతుంది.
15. స్వంతంగా నేర్చుకోగల సామర్థ్యాన్ని పెంచుకోగలుగుతారు.

ఇ) భావాల్లో వచ్చే మార్పులు

1. మర్యాద ఇవ్వడం, పుచ్చుకోవడం, మంచి చెడు విచక్షణ జ్ఞానం లాంటి ప్రతిష్ఠాకరమైన ధోరణులు మొదలౌతాయి.
2. నాయకత్వం వహించాలని, అధికార బాధ్యతలు తీసుకోవాలని బాగా కోరుకుంటారు.
3. ప్రేమ, కరుణ, దయ, ఈర్ష్య, మొదలైన భావాలను ప్రదర్శిస్తుంటారు.
4. ప్రశంసలు పొందాలనే తపన చాలా ఉంటుంది.
5. ఉత్సాహమైన / నిరుత్సాహమైనా క్రియ ప్రతి క్రియలు చాలా విపరీతంగా ఉంటాయి.
6. ఆత్మగౌరవాన్నీ బాగా కోరుకుంటారు.
7. పోటీతత్వం బాగా పెరుగుతుంది.
8. అభిరుచిని అనుసరించి స్నేహితులతో గుడుపుతూ ఉంటారు.
9. అమ్మ, నాన్న, ఉపాధ్యాయులపై ఆధారపడడం క్రమక్రమంగా తగ్గిపోతూ ఉంటుంది.

ఈ) సామాజిక మార్పులు

1. సామాజిక ఉత్సవాల్లో పాల్గొనడం, గ్రూపుల్లో తిరగడం, ప్రారంభం అవుతుంది.
2. సామాజిక విలువలను తెలుసుకుంటారు.
3. కుటుంబ / సమాజపరమైన సంబంధాలను తెలుసుకుంటూ ఉంటారు.
4. సామాజిక పరిస్థితుల పట్ల సముచిత ధోరణి ఏర్పరచుకుంటారు.
5. సామాజిక సంబంధ బాంధవ్యాలు పెంచుకుంటారు.
6. కుటుంబ, పాఠశాల, వాతావరణం వీటన్నిటి ప్రభావాలు మొదలవుతాయి.
7. గ్రూపు భావనను ఏర్పరచుకుంటారు.
8. సమాజంలో గౌరవం దొరకాలనుకుంటారు. అలాంటి ప్రయత్నాలు చేస్తారు.
9. మతం, సంస్కృతి పట్ల అవగాహన వికసిస్తుంది.
10. గ్రూపులుగా ఆడే ఆటలు, యాక్టివిటీస్ పట్ల అభిరుచి పెంపొందించుకుంటారు.

ఉ) నిత్య - వ్యవహారంలో వచ్చే మార్పులు

1. పిల్లల్లో అనుకరించే శక్తి పెరుగుతుంటుంది.
2. గౌరవం, అగౌరవం భావనల పట్ల స్పృహతో ఉంటుంటారు.

3. బాల్య చేష్టలవల్ల కొంత చిలిపి, అల్లరి భావనలు కూడా వృద్ధి పొందుతాయి.
4. తిరగుబాటు చేసే భావనను అభివృద్ధి చేసుకుంటారు.
5. అనుభవం, పూర్వజ్ఞానం ఆధారంగా నిర్ణయాలు తీసుకునే అర్హతను పెంపొందించుకుంటారు.
6. క్రమశిక్షణాయుతంగా మెలగాలనే భావన తెలుసుకుంటారు.
7. ఒక పని నిర్వహించడంలో జిజ్ఞాస, ఉత్సాహం, సాహసోపేతమైన, అన్వేషణపూరితమైన ప్రకృతితో ఉంటారు.
8. ఉపాధ్యాయులు తనతో (ఫ్రెండ్) స్నేహభావనతో మెలగాలని ఆశిస్తారు.
9. ఆరోగ్యం, పరిశుభ్రతల పట్ల ఆసక్తి ఉత్పన్నమవుతుంది.
10. ఇచ్చిన / అప్పచెప్పిన పనిని బాగా శ్రద్ధగా చేయడానికి ప్రయత్నిస్తారు.

ఇటువంటి పిల్లల పట్ల పెద్దలకు ఎలాంటి అభిప్రాయాలు ఉంటాయి ?

1. పెద్దలు ఈ పిల్లలపై చాలా ఆశలు, కోరికలు పెట్టుకుంటారు.
2. పెద్దలు పిల్లల దోషాలపై ఎక్కువ దృష్టి పెడతారు.
3. వీరు చేసే పనులనైన, వీరి ప్రవర్తన పైన పెద్దలకు సంశయ దృష్టి పెరుగుతుంది.
4. క్రమశిక్షణ పాటించకపోవడం పెద్దలకు అసహజంగా ఉంటుంది.
5. పెద్దలు వీరి ప్రవర్తనకు తొందరగా విసిగిపోతారు.
6. పెద్దల ప్రవర్తనాసరళి ఒక్కోసారి పిల్లల్లో భయాన్ని మిగులుస్తుంది.
7. ఉత్సాహకరంగా ఉంచాలని ప్రయత్నిస్తారు, సలహాలిచ్చే స్థాయి ఉన్నట్టు భావిస్తారు.
8. పెద్దలు ఈ పిల్లలపైన ప్రత్యేక దృష్టి పెడతారు, విమర్శనాగుణం ఉంటుంది.
9. కొందరు పెద్దలు ఈ వయసు పిల్లలకు బాధ్యతలు కూడా అప్పచెప్పగలుగుతారు.
10. పిల్లలు సాధించిన విజయాల పట్ల కొందరు ఉదాసీనంగా ఉంటారు. కొందరు పెద్దలు ఉత్సాహం ప్రదర్శించి పిల్లలకు మరింత తోడ్పాటుని అందిస్తారు.

పై వివరాల్లోని ముఖ్యాంశాలు

1. పిల్లల్లో శారీరక అభివృద్ధి త్వరితంగా జరగడం వల్ల అతడి జైవిక (Biological) క్రియలలో కూడా మార్పులు చోటుచేసుకుంటాయి. అతడి కార్యకుశలత వృద్ధి చెందుతుంది.
2. పిల్లల్లో ఏకాగ్రతతో కూడిన ధ్యానం బాగా కుదిరే వయసు ఇది. దానితోబాటే మానసిక పరిపక్వత, ఇంకా చిన్న చిన్న నిర్ణయాలు చేయగలిగే స్థాయి సంసిద్ధమవుతాయి.

3. సామాజికంగా ఎలా మెలాగాలో అందుకు కావలసిన గుణాలను మెరుగుపరచుకుంటారు. తమ అధికారాలు, బాధ్యతల పట్ల జాగరూకులై మెలుగుతుంటారు.
4. పిల్లల ప్రవర్తనలో గాంభీర్యం చోటు చేసుకుంటుంది.

ప్రాథమికోన్నత, ఉన్నత పాఠశాలల పిల్లలు ఎలాంటి అనుభూతులను కల్గి ఉంటారు?

పిల్లలు కొత్త వాతావరణంలో ఉన్నట్టు అనుభూతికి లోనౌతారు. పై క్లాసుల్లోకి వచ్చిన సంతోషం, పాఠశాలలో కనిపించే పెద్ద పెద్ద సీనియర్ ఉపాధ్యాయులు తనకంటే పెద్దగా ఉండే మిగతా పిల్లలూ, వీళ్లందరితోనూ మిత్రమంగా ఉన్న వాతావరణంలో తమను తాము కలుపుకోవడం పిల్లలకు పెద్ద ప్రయత్నం అవుతుంది. అయినా కూడా తాము ఎలిమెంటరీ స్థాయి దాటామన్న ఆత్మ విశ్వాసం పనిచేస్తూ ఉంటుంది. పాఠశాలలోని మిగతా ఉపాధ్యాయులెవరైనా కుటుంబంలోని వారికి తెలిసినట్లైతే అతడికి / ఆమెకు పాఠశాల మరింత ఆసక్తిదాయకంగా మారుతుంది. కొత్త అనుభూతిని నింపుతుంది.

ప్రాథమికోన్నత, ఉన్నత పాఠశాలల్లో పిల్లల అనుభూతులు మూడు రకాలుగా ఉంటాయి.

అవి

1. పరిసరాల సంబంధమైనవి
2. ఉపాధ్యాయ సంబంధమైనవి.
3. బోధనా కార్యక్రమాల మీద ఆధారపడ్డవి.

అ) పరిసరాలకు సంబంధించినవి

1. కొత్త వాతావరణంలో కొత్తదనం, ప్రసన్నత, ఆనందం ఉంటాయి.
2. భయం, సంకోచం ప్రవేశిస్తాయి.
3. స్వీయ క్రమశిక్షణతో ప్రవర్తన ఉంచుకునే ప్రయత్నం జరుగుతుంది.
4. నూతన విషయాలు, ఉపాధ్యాయుల పట్ల ఉత్సాహంతో ఉంటారు.
5. తన వేషధారణ, అలంకరణ పట్ల శ్రద్ధ కల్గుతుంది.
6. లైంగిక బేధాన్ని అర్థం చేసుకుంటూ ఉంటారు.

ఆ) ఉపాధ్యాయులకు సంబంధించినవి

1. ఉపాధ్యాయుల వ్యక్తిత్వంలో కొత్తదనం చూస్తుంటారు.
2. ఉపాధ్యాయుల పట్ల గౌరవభావంతో మెలుగుతుంటారు.
3. ఉపాధ్యాయుల ద్వారా తనకు కావలసిన అవసరాలన్నీ చెప్పుకోవాలనుకుంటారు.

4. సబ్జెక్టు టీచర్స్ కి ఆ విషయంలో పూర్తి ప్రజ్ఞ ఉందని భావిస్తారు.
5. ఉపాధ్యాయులతో కలిసి మెలిసి తిరగడంలో చాలా ఆనందాన్ని అనుభవిస్తారు.

ఇ) విద్యా సంబంధమైన (బోధనా) కార్యక్రమాలు

1. కొత్త విషయాలు తెలుస్తాయి, పాఠ్యక్రమ బహుళ ప్రయోజనం అర్థం అవుతుంది.
2. పీరియడ్స్ గా విభజించి సిలబస్ చెప్పడంలో గల ఔచిత్యం తెలుస్తుంది.
3. యాక్టివిటీస్ అన్నీ నిర్ధారితంగా ఉండవలసిన అవసరం ఏమిటో అర్థమౌతుంది.
4. బోధనా సామగ్రి తరగతిలో ఉండడంతో వాటితో పనిచేయడానికి ఉత్సాహం చూపిస్తారు.
5. గ్రూపుల్లో కలిసి పనిచేయడానికి ఇష్టపడతారు.
6. కొత్త నిబంధనలకు అనుగుణంగా తామ మెలగవలసిన బాధ్యతను గుర్తిస్తారు.

బళ్లలో జరుగుతున్నదేంటి ? జరుగాల్సిందేమిటి ?

ప్రాథమిక, ప్రాథమికోన్నత స్థాయి పిల్లల స్వభావాలను తెలుసుకొన్నాం కదా! వారి స్వభావాలను తెలుసుకోవడంలోని ప్రాధాన్యతను గుర్తిస్తే, మరి బళ్లలో జరుగుతున్నదేమిటో ఆలోచిద్దాం!

పై విషయాలను పరిశీలిస్తే బడిలో మనం పిల్లలతో ప్రవర్తించే తీరు వారి స్వభావానికి విరుద్ధంగా ఉంటుందనే విషయం అర్థం అవుతుంది. పిల్లల స్వభావానికి అనుగుణంగా మరి మనమేం చేయాలి ? ప్రధానంగా ప్రాథమికోన్నత స్థాయి పిల్లల్లో వచ్చే శారీరక, మానసిక మార్పుల కనుగుణంగా మన పాఠశాలలు ఆయా పిల్లలకు తగు సహకారాన్ని అందిస్తున్నాయా ? వారి సమస్యల పట్ల సానుకూలంగా స్పందించి అవసరమగు స్నేహహస్తాన్ని అందిస్తున్నామా ? వీటిని పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించినంత మాత్రాన మనం ఆశించే ఫలితాలు సాధించబడవు. వీరిని అర్థం చేసుకోకుండా పాఠశాల ప్రక్రియలను నిర్వహించడం వల్ల యాంత్రికత చోటు చేసుకొని, బళ్ల నుండి కూడా పిల్లలు దూరమవుతున్నారు.

బడిలో మనం ఏం చేయాలి ?

- పిల్లలు పరిచయంలేని కొత్త వ్యక్తులతో ముఖావంగా ఉంటారని మనం తెలుసుకున్నాం. బడిలో కొత్తగా చేరిన పిల్లలకు టీచర్ కొత్త వ్యక్తే. బడి కూడా కొత్త ప్రదేశమే. పిల్లలు ముఖావంగా ఉండకుండా, ఉత్సాహంగా ఉండాలంటే వారిని దగ్గరకు తీసుకోవాలి. వాళ్లతో పాటు కలిసి కూర్చోవాలి. వాళ్లతో ఆడుకోవాలి. వారి ఇష్టాల గురించి తెలుసుకోవాలి. వాళ్లకు తెలిసిన విషయాలను గురించి మాట్లాడించాలి.
- పిల్లలు కొత్త విషయాలు తెలుసుకోవాలనే ఆసక్తి కల్గి ఉంటారు. పిల్లలు కొత్త విషయాలను తమంతట తాముగా తెలుసుకోనేలా కృత్యాలు ఇవ్వాలి. ఆలోచింపజేయాలి. వారి అనుభవాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి.

తెలియని విషయాల గురించి అవగాహన కోసం అప్పుడప్పుడు ప్రశ్నిస్తారు. అప్పుడు సమాధానం దొరికే మార్గాన్ని లేదా వనరులను చూపించాలి. సమాధానం తెలుసుకోనేలా చూడాలి. కసురుకోరాదు.

పిల్లలు మనల్ని ప్రశ్నిస్తున్నారంటే వాళ్లు నేర్చుకుంటున్నారన్న మాట.
ప్రశ్నించడం అభ్యసనానికి నాంది.

- ప్రాథమికస్థాయిలోని పిల్లలు ఒకచోట ఎక్కువసేపు కూర్చోలేరు. ఏపనిలోనైనా ఎక్కువసేపు నిమగ్నంకాలేరు. అందుకే వారికి అదేపనిగా రాయమనడం, ఒకే పనిని పదేపదే చాలాసేపు చేయమనడం చేయరాదు. తరగతి గదిలో వివిధ కార్నర్లలో సామగ్రిని ఉంచి Learning Corners ను ఏర్పాటు చేయాలి. అప్పుడే పిల్లలు వాళ్ల కిష్టమైన చోట ఇష్టమున్నంత సేపు కృత్యాలలో పాల్గొంటారు. పిల్లలు బడి బయట ఇతర పిల్లలతో ఆడుకోవడం ద్వారా వివిధ అంశాల గురించి చర్చించడం ద్వారా ఎక్కువగా నేర్చుకుంటారు. ప్రాథమికోన్నత స్థాయి పిల్లల కోసం మనం రూపొందించే కృత్యాలు జట్టులో చేసేవిగా ఉండాలి, ఆలోచింపజేసేవిగా ఉండాలి, వివిధ అంశాల పట్ల చర్చలు నిర్వహించేలా, సమవయస్కులతో పాల్గొనేలా చేయాలి. తమ సందేహాలను ఎప్పుడైతే చర్చల ద్వారా నివృత్తి చేసుకుంటారో అప్పుడు వారిలో నూతన భావనలు ఏర్పడతాయి. స్వయం అధ్యయనానికి అవకాశం కల్పించాలి. జ్ఞాన నిర్మాణానికి వీలు కల్పించాలి.
- పిల్లలు తప్పులు చేయడం సహజం. వారిని దండించడం, కించపరచడం, నీవు చేసింది తప్పు అని తప్పులను సవరించడానికి ప్రయత్నించరాదు. తప్పుల్ని సవరిస్తే తరువాత వాళ్లు చేసిన పనిని ప్రదర్శించడానికి జంకుతారు. కాబట్టి పిల్లల తప్పుల్ని వెంటనే సవరించరాదు. వాళ్ల తప్పులను వాళ్లే తెలుసుకునేటట్లు చేయాలి.
- పిల్లల్లో పోటీతత్వం ఎక్కువగా ఉంటుంది. వారిని ఇతరులతో పోల్చడాన్ని ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో పిల్లలు ఏ మాత్రం ఇష్టపడరు. ప్రోత్సహిస్తే సంతోషిస్తారు. సున్నితమైన మనస్తత్వాన్ని కల్గి ఉంటారు.
- పిల్లలకు ఆటలన్నా, పాటలన్నా, కథలన్నా చాలా ఇష్టం. ప్రతిరోజు వాళ్లతో ఆటలు ఆడించాలి. పాటలు పాడించాలి. కథలు చెప్పాలి. కథలు చెప్పించాలి. కథల పుస్తకాలు చదివించాలి.
- ప్రాథమిక పిల్లలచే బొమ్మలు గీయించడం, కాగితం, మట్టితో బొమ్మలు తయారు చేయించడం, సృజనాత్మకత కృత్యాలు కల్పించాలి. ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో వారి స్థాయికి తగినట్టుగా ఆలోచింపజేయడం, సమస్యలొచ్చి పరిష్కరించమనడం వంటివి చేయాలి.

పిల్లల స్వభావం, ఇష్టాఇష్టాలు తెలుసుకోకుండా బోధించడం వల్ల ఎటువంటి ప్రయోజనం ఉండదు.

పిల్లల స్వభావం గురించి పూర్తి అర్థం చేసుకుంటే తప్ప మనం న్యాయం చేయలేం. పిల్లల స్వభావానికి అనుగుణంగా మనం మన బిడ్డను నిర్వహించుకుంటే బిడ్డలో ఉండడానికి ఇష్టపడతారు. లేకుంటే వారి స్వభావానికి వ్యతిరేకంగా, వారి ఇష్టాలను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా మనం బిడ్డలో కార్యక్రమాలను, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను నిర్వహిస్తే, ఆ పిల్లలు బడి నుండి దూరమవుతారు. కాబట్టి పిల్లల స్వభావాన్ని అర్థం చేసుకొని మన బిడ్డలో కార్యక్రమాలను వారు సర్దుబాటు చోటుచేసుకోనేలా నిర్వహిద్దాం, సహనం ప్రదర్శిద్దాం. బడిలో కొనసాగేలా చూద్దాం.

అపోహలు - యదార్థాలు : సాధారణంగా పిల్లల గురించి మనకు కొన్ని అభిప్రాయాలు ఉంటాయి. ఐతే వీటిలో కొన్ని యదార్థాలైతే, మరికొన్ని అపోహలు. అవేంటివో చూద్దాం !

అపోహ : శిశువు మనస్సు శూన్యఫలకం

(Childs Mind is a clean slate)

పిల్లలు పాఠశాలకు రాకముందు వారికి ఎటువంటి జ్ఞానం వుండదని, మనం చెప్పందే, నేర్పందే వాళ్లకు రాదని సాధారణంగా అందరం అనుకుంటాం.

వాస్తవం : పిల్లల్లో పుట్టుకతోనే కొన్ని శక్తులు ఉంటాయి. ఈ శక్తులను ఉపయోగించి పిల్లలు భాష, గణితం, పరిసరాలకు సంబంధించిన కొన్ని భావనలను ఏర్పరుచుకొంటారు. కావున శిశువు మనస్సు శూన్యఫలకం అని మనం భావించరాదు. వారు అంతవరకు అనుభవంలో నేర్చుకున్న విషయాలను ఉపాధ్యాయుడు గుర్తించి, వారి అంతర్గత శక్తులను ఉపయోగించుకొనుటకు అవకాశానిచ్చే కృత్యాలను కల్పించాలి.

అపోహ : ఉపాధ్యాయుడు దండించడం వల్లనే చదువు బాగా వస్తుంది.

వాస్తవం : పిల్లలను కొట్టడం వలన ఉపాధ్యాయుడు / బడి అంటే భయం ఏర్పడి, న్యూనతా భావం పెరుగుతుంది. ఆత్మ విశ్వాసాన్ని కోల్పోతారు. ఏం చేస్తే మాష్టారు ఏమంటాడోనని ఏ పనైనా చేయడానికి జంకుతారు. అభ్యసనలో వెనుకపడతారు. తద్వారా బడి మానివేసే (dropout) అవకాశాలు పెరుగుతాయి. పొగడ్డ - నింద, బహుమతి - దండన మొదలగు కారకాల మీద జరిగిన ప్రయోగాల వలన నింద కన్న పొగడ్డ, దండన కన్న బహుమతి ఎక్కువ బలంగా పనిచేస్తాయని, శిక్ష వలన అభ్యసనం కుంటుపడుతుందని తెలిసింది. కనుక ఉపాధ్యాయులు పిల్లలలోని లోపాలను ఎత్తిచూపడం కంటే వాళ్లలోని సామర్థ్యాలను గుర్తించి ప్రోత్సహించడం ద్వారా పిల్లలను అభివృద్ధి వైపుగా నడిపించవచ్చును.

అపోహ : పిల్లలతో ఉపాధ్యాయులు చనువుగా ఉండరాదు.

వాస్తవం : పిల్లల్లో రెండు రకాల అవసరాలుంటాయి. అవి 1. శారీరక అవసరాలు 2. మానసిక అవసరాలు శారీరక అవసరాలైన ఆకలి, దప్పిక మొదలగునవి ఇంటిలో తల్లిదండ్రులు తీరుస్తారు. కాని మానసిక

అవసరాలైన ప్రేమ, భద్రత, గుర్తింపు, స్వేచ్ఛ, ఆత్మగౌరవం, సాధన లాంటివి ఇంటిలోను, పాఠశాలలోనూ తప్పక తీర్చాలి. పాఠశాలలో పై మానసిక అవసరాలు తీరాలంటే ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలతో చనువుగా ఉండాలి. తనతో చనువుగా, స్నేహంగా ఉన్న గురువునే పిల్లలు అభిమానిస్తారు, ఆమోదిస్తారు. చెప్పింది వింటారు, ఆడుతూ పాడుతూ విషయాన్ని నేర్చుకుంటారు.

అపోహ : కంఠస్థం చేయించడం వల్ల చదువు బాగా వస్తుంది.

వాస్తవం : మనం పాఠశాల దశలో ఎక్కాలు, తెలుగు, ఆంగ్ల పద్యాలు ఎన్నో కంఠస్థం చేసి ఉంటాం. ఇప్పుడు అవి మనకు ఎంతవరకు గుర్తున్నాయి ? ఏదైనా విషయాన్ని అర్థం చేసుకొని వినియోగించుకొని నేర్చుకొనడం వల్లనే ఆ విషయం బాగా గుర్తుంటుంది. అభ్యసనంలో ఎన్నో పద్ధతులున్నవి. అందరు పిల్లలు ఒకేలా అభ్యసించారు. వారికి ఇష్టమైన రీతిలో అభ్యసించారు. కావున పిల్లలు అభ్యసించబోయే విషయాంశాలు, పటిష్టతా స్థాయి, విషయాల నిడివి ఆధారంగా అనుకూలమైన పద్ధతిని ఎన్నుకొనేలా చూడాలి. వారి గతానుభవాల ఆధారంగా ఆలోచింపజేయాలి. స్వేచ్ఛాపూరిత అభ్యసనాన్ని ప్రోత్సహించాలి. అర్థవంతంగా ఉంటేనే నేర్చుకొంటారు. అంతేగానీ కంఠస్థం చేయించడం వల్ల అన్ని విషయాలు నేర్చుకోలేరు. విషయానుగుణంగా, విద్యార్థుల స్థాయి కనుగుణంగా వివిధ రకాల కృత్యాలను కల్పించడం వల్ల పిల్లలకు చదువు బాగా వస్తుంది.

అపోహ : ఇంటి పని (Home work) ఎక్కువగా ఇవ్వడం వల్ల చదువు బాగా వస్తుంది.

వాస్తవం : ప్రస్తుతం జరుగుతున్న విద్యా ప్రయోగాలు, పరిశోధనలు ముఖ్యంగా ఒక విషయాన్ని గట్టిగా వాదిస్తున్నాయి. అది The Child is losing his childhood అంటే పిల్లలు తమ బాల్యంను అనుభవించడం లేదని, పిల్లలకు అవసరమైన ఆటలు, పాటలు, కథలు, సృజనాత్మకమైన కృత్యాలు అందడం లేదని, చదువు బాల్యాన్ని హరిస్తుందని విద్యావేత్తలు భావిస్తున్నారు. దీనికి ముఖ్యకారణం ఇంటిపని (Home work) . ప్రస్తుతం విద్యా నానుడి ఏమంటే అప్పటికప్పుడు అక్కడికక్కడే అభ్యసనం, మూల్యాంకనం జరగాలి. (Then and there learning and then and there evaluation) కావున ఎక్కువ ఇంటిపని ఇవ్వడం వల్ల ఇంటిలో పిల్లలు అనుభవించవలసిన అనుభూతులు పోయి, ఇంటిపనిలో మునిగితేలుతున్నారు. తక్కువ మోతాదులో ఇంటిపని మంచిదే. దీనిని ఎక్కువ ఇవ్వడం వల్ల భయం, చేయలేకపోయామనే న్యూనతా భావం కలిగి, చదువుపట్ల విముఖత ఏర్పడవచ్చు. ప్రాథమిక పాఠశాలలో ఐతే వారానికి రెండు గంటలు, ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో వారానికి ఆరు గంటల వరకు ఇవ్వవచ్చని NCF-2005 చెప్పుతున్నది. ఉన్నత / హయ్యర్ సెకండరీ స్థాయిలలో వారానికి 10-12 గంటలు టీచర్లందరూ కల్పి ఇవ్వాలి. ఇది హేతుబద్ధంగా ఉండాలి.

అపోహ : ఆడపిల్లల్ని కూడా బడికి పంపమంటున్నారు. మరి ఇంటి పనులు ఎవరు చేస్తారు ?

వాస్తవం : ఒక పురుషుడు చదువుకుంటే అది అతనికే మేలు చేస్తుందనీ, అదే ఒక స్త్రీ చదువుకుంటే అది ఆ కుటుంబానికంతా మేలు చేస్తుందని పెద్దలు చెప్తారు. కాబట్టి ఆడపిల్లలను చదివించడం వల్ల లాభమే గాని నష్టం లేదు. ఇంట్లో పనులు అమ్మాయిలు మాత్రమే చేయాలనే అపోహతో చాలామంది తల్లిదండ్రులు వారిని బడికి పంపడం లేదు. మగపిల్లలు కూడా ఇంటి పనులు చేయడంలో తప్పులేదు. కాబట్టి తల్లిదండ్రులు భేదభావం లేకుండా ఇద్దరితో (మగ, ఆడ) ఇంటి పనులు చేయించాలి. ఇద్దరినీ బడికిపంపాలి. పెందలకడనే లేచి ఒక ప్రణాళిక (ప్లాన్) ప్రకారం పనులు చేసుకోవడం వలన అందరు పిల్లలను పాఠశాలకు సమయానికి పంపవచ్చు.

అపోహ : చదువుకోని తల్లిదండ్రుల పిల్లలకు చదువురాదు.

వాస్తవం : కొందరు తల్లిదండ్రులు చదువుకొని ఉండరు. కాబట్టి వారి పిల్లలకు చదువురాదని అనుకుంటారు. ఆ తల్లిదండ్రుల బాల్యంలో వారి కుటుంబ ఆర్థిక, సాంఘిక పరిస్థితుల వలన వారికి చదువుకునే అవకాశం లభించకపోయి ఉండవచ్చును. అంతేగాని వారు మనకన్న ఏమాత్రం తక్కువగాదు.

మనం ఓ మారు చుట్టూ ఉన్న సమాజాన్ని పరిశీలిస్తే మనకు కొన్ని నిజాలు తెలుస్తాయి. కొంతమంది తల్లిదండ్రులు చదువకోకపోయినా వారి పిల్లలను చదివించడం వల్ల వారు ఉన్నత పదవులలో ఉన్నారు. అందువల్ల చదువులేని తల్లిదండ్రుల పిల్లలకు చదువురాదు అనే భావనను తొలగించుకోవాలి. ఒకవేళ అట్టివారి పిల్లలకు ఇంటిలో తగిన అభ్యసన వాతావరణం లేకపోవడం వల్ల వారు అభ్యసనంలో వెనకబడవచ్చును. అట్టివారికి తగిన సహాయం చేయాలి. మన తరగతుల్లో బాగా చదివే పిల్లల నేపథ్యాన్ని, చదువులో వెనుకబడ్డ పిల్లల నేపథ్యంతో పోలిస్తే వ్యత్యాసం లేకపోవడం గుర్తించవచ్చు, అంటే పిల్లల చదువును తల్లిదండ్రుల అక్షరాస్యత ప్రభావితం చేయదని తెలుస్తుంది.

అపోహ : కింది స్థాయిలో సరిగా నేర్చుకోలేదు కాబట్టి ఇప్పుడు నేర్చుకోవడం చాలా కష్టమవుతుంది.

వాస్తవం : ముఖ్యంగా ఇంగ్లీషు, లెక్కలు బోధించేటపుడు ప్రాథమిక స్థాయిలో ఏది నేర్చుకోలేదు కాబట్టి ఇప్పుడు 6, 7 తరగతులలో ఏది రావడంలేదు అని అంటుంటారు. కాని ఇది అపోహ మాత్రమే. ప్రాథమిక స్థాయిలో బోధించినది మనమే. ఇప్పుడు బోధించేది మనమే. ఈ విధంగా ఆలోచించే బదులుగా నిజంగానే స్థాయి సరిగా లేకపోతే ఏ స్థాయిలో ఉన్నారో గుర్తించి అక్కడి నుండే బోధన చేపట్టాలి. కింది స్థాయిలో నేర్చుకోవడం జరిగినా పిల్లల్లో స్థాయి బేధాలు ఉండడం సహజం. ఆయా స్థాయిలను బట్టి పిల్లలు అభ్యసించజేసేలా చేయడమే ఉపాధ్యాయుని కర్తవ్యం. దీన్ని బట్టి చూస్తే కొంతమంది పిల్లలకు ఆ తరగతికి అవసరమగు స్థాయి కల్గి ఉండడం కూడా ఎదురవుతుంటది. అందరికీ ఒకే రీతిలో బోధించడం కన్నా స్థాయిలను దృష్టిలో పెట్టుకొని తక్కువ స్థాయి నుండి ప్రారంభించడమే అత్యుత్తమమైనది. ఇలా చేసిన సందర్భాలలో కిందిస్థాయిల్లో కొంచెం నేర్చుకోలేకపోయినా వచ్చిన ప్రమాదం ఏమీ లేదని గుర్తిస్తాం.

అపోహ : గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని విద్యార్థుల ప్రజ్ఞాస్థాయి తక్కువగా ఉంటుంది.

వాస్తవం : ఇది మనలో నాటుకున్న ఒక బలమైన అభిప్రాయం. ఇదే నిజమైతే ఈ రోజుల్లో ఆఫీసర్లుగా, కలెక్టర్లుగా పనిచేస్తున్న వారిలో చాలామంది గ్రామీణ ప్రాంతం నుండి వచ్చినవారే. ఏ ప్రాంతంలోని విద్యార్థులకైనా తగిన శిక్షణ ఇచ్చి అవకాశాలు కల్పిస్తే వారి ప్రజ్ఞాస్థాయి పెరుగుతుంది. సాధారణంగా గ్రామీణ స్థాయి పిల్లలకు ప్రకృతిపట్ల, పరిసరాలలోని జంతువులు, మొక్కలు, వివిధ వనరులపట్ల సమగ్రమైన అవగాహన కల్గి ఉంటారు. వారి అవగాహన ప్రాతిపదికగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్మించకపోవడం దురదృష్టకరం. కలిసి ఉండడం, ఇచ్చిపుచ్చుకునే ధోరణి, సంస్కృతి సంప్రదాయాల పట్ల అవగాహన కల్గి ఉండడం గ్రామీణ ప్రాంత పిల్లలకు వెన్నతో పెట్టిన విద్య. కాబట్టి పిల్లలు చేయగల్గుతారని మనమిచ్చే ప్రోత్సాహాన్నిబట్టే పిల్లలు నేర్చుకుంటారని నమ్మాలి.

అపోహ : మొండిగా ప్రవర్తించారు.

వాస్తవం : ఇది కొంతమేరకు నిజమే అయినా, ఆత్మభావన మొదలయ్యే దశలో విద్యార్థులు చిన్నపాటి అంశాన్ని కూడా సీరియస్ గా తీసుకుంటారు. ఈ విషయాన్ని గమనించి మనమే విద్యార్థులతో మృదువుగా ప్రవర్తించి దండించకుండా పిల్లల్లో ప్రవర్తనా మార్పులు తీసుకురావాలి. దండన ద్వారా మార్పు తీసుకొని రావాలని ప్రయత్నిస్తే పిల్లలు నిజంగానే మొండివారవుతారు. మొండికి కారణాలను అన్వేషిస్తే సాధారణంగా ప్రతిసారి దండించడం, దూషించడం, వారితో ఆప్యాయంగా ప్రవర్తించకపోవడం వల్లనే పిల్లలు మొండిగా మారతారనే విషయం మనందరికీ తెల్సిందే. పిల్లలతో ప్రేమగా వ్యవహరిస్తూ, వారి ఆసక్తులను, అభిరుచులను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, అనునయంగా మాట్లాడితే మొండిగా ఉండే పిల్లలను కూడా మంచి పిల్లలుగా మార్చవచ్చు.

ముగింపు

పిల్లలంతా నేర్చుకోగల్గిన సామర్థ్యం ఉండడం వల్ల తమదైన స్వభావాల రీత్యా పాల్గొనగలిగే వాతావరణం కల్పించాల్సిన బాధ్యత మనపైన ఉంది. ప్రాథమిక స్థాయి నుండి వచ్చిన పిల్ల స్వభావంతో వీరిని పోల్చుకొని చూసి వీరి స్థాయికి అనుకూలమైన రీతిలో మన తరగతి గదులున్నప్పుడే అభ్యసనం ఫలవంతం అవుతుంది. కాబట్టి పిల్లల నేపథ్యాలు, స్వభావాలు వారి పునాది అభ్యసనంలో ప్రాతిపదిక అంశాలుగా పరిగణనలోకి తీసుకోవడం అత్యవసరం.

పిల్లలందరూ కుల, మత, వర్గ, వర్ణ విచక్షణ లేకుండా నేర్చుకునే సత్తాను కల్గి ఉంటారు. ఇది శాస్త్రీయంగా నిరూపించబడ్డ సత్యం. అయినా నేర్చుకునే క్రమంలో అందరి స్థాయిలు ఒకే విధంగా ఆశించిన రీతిలో ఉండడం లేదు. దీనికి కారణాలేమై ఉంటాయి. ఆలోచిస్తే మనకు ప్రముఖంగా కన్పించేది పిల్లల నేపథ్యం. వివిధ

నేపథ్యాలతో పిల్లలు మన బళ్లలో కొనసాగుతున్నారు. దీనిని పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా వారి సమస్యలను అర్థం చేసుకోకుండా అందరికీ ఒకే విధమైన, మూసబోసిన ప్రక్రియలు కల్పించడం వల్లనే వారి అభ్యసనంలో వివిధ స్థాయిలు కనిపిస్తున్నాయి.

పిల్లల నేపథ్యం, ఫలితంగా వారికి ఎదురయ్యే సమస్యలు, వాటిని పరిష్కరించేదిశలో పాఠశాల ప్రక్రియల్లో రావాల్సిన మార్పులు, చేర్పులు మొదలగు వాటిపై సంపూర్ణ అవగాహనను కల్గి ఉండడం ఉపాధ్యాయులుగా మనకు చాలా అవసరం. ఎప్పుడైతే వీటిపై అవగాహనను ఏర్పరచుకుంటామో అప్పుడు పిల్లల అభ్యసనం ఆశించిన రీతిలో ఉండేట్లు, వేగవంతం అయ్యేట్లు ప్రయత్నించగలుగతాం. విద్యాలక్ష్యాలను సాధించగలుగతాం.

పిల్లల నేపథ్యం (Children background)

మన దేశంలో విభిన్నమైనటువంటి సంస్కృతులు, కులాలు, మతాలు, వర్గాలకు చెందిన ప్రజలుండడం ఎంత సహజమో! వీటి ఆధారంగా వివిధ నేపథ్యాలతో పిల్లలు పాఠశాలలో ఉండడం కూడా అంతే సహజం. ఈ నేపథ్యాల పట్ల చక్కటి అవగాహన కల్గిఉండి ఎప్పుడైతే ఉపాధ్యాయులు తమ పాఠశాలలో కల్పించే ప్రక్రియల్లో మార్పులు చేర్పులు చేసేటటు చేసుకొంటారో అప్పుడు మాత్రమే పిల్లల సంపూర్ణ వికాసానికి, విద్యా లక్ష్యాల సాధనకు బాట వేయగలుగతారు. కాబట్టి ముందుగా మనం పిల్లలు ఏవే నేపథ్యాలతో పాఠశాలలో అడుగిడుతున్నారో తెలుసుకుందాం !

పిల్లలు కింది నేపథ్యాలతో పాఠశాలకు వస్తున్నారు.

- ధనిక, పేద వర్గాల నుండి
- వివిధ సామాజిక వర్గాల నుండి / మతం, కులం, సంస్కృతి, వృత్తి మొదలగునవి
- గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాల నుండి
- అక్షరాస్యత, నిరక్షరాస్యతగల కుటుంబాల నుండి
- విచ్ఛిన్నమైన కుటుంబాల నుండి
- తల్లిలేని, తండ్రిలేని, తల్లిదండ్రులు లేని, ఏ దిక్కు లేని వారు
- ప్రత్యామ్నాయ పాఠశాలలు / హాస్టల్లు / RBC / NRBC ల నుండి
- శారీరక, మానసిక వైకల్యం కలవారు.

మొదలైన విభిన్న నేపథ్యాలతో పిల్లలు పాఠశాలకు వస్తున్నారు. ఈ నేపథ్యాలను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా అందరికీ ఒకే విధమైన అభ్యసన ప్రక్రియలను, మూసబోసిన బోధన పద్ధతులను అవలంబించడం ద్వారా పిల్లలకు

వారి వారి నేపథ్యాల ఆధారంగా అభ్యసనంలో వివిధ సమస్యలు ఎదురవుతున్నాయి. వాటిని పరిష్కరించ కుండా మనకు తోచిన రీతిలో వివిధ మార్గాలను అన్వేషిస్తున్నాం. పిల్లల నేపథ్యాలను తెలుసుకోవడం, ద్వారా ఎదురయ్యే సమస్యలను, వాటి పరిష్కార మార్గాలను తెలుసుకోవడం, అందుకనుగుణంగా పాఠశాల ప్రక్రియల్లో మార్పులు చేపట్టాలి. ఇందుకోసం పిల్లలకు వారి నేపథ్యాల ఆధారంగా ఎదురయ్యే సమస్యలు తెలుసుకుందాం.

మన భావాల్లో మార్పు రాదు ఎందుకని ?

పాఠశాలల్లో చదువు ఎప్పుడూ అందుబాటులో లేని దళితులు, గిరిజనులు, వెనుకబడిన వర్గాల పిల్లల్ని గురించి మనల్ని చిరకాలంగా పట్టి వేళ్లాడుతున్న భావాలు కొన్ని ఉన్నాయి. ఇవి ఎంతకాలానికీ మారక పోవడం చాలా ఆందోళనకరమైన అంశం. చారిత్రకంగానే కొందరు పిల్లలు చదువుకోవడానికి పనికిరారని, కొద్దిగా మాత్రమే చదువుకోగలరని, నెమ్మదిగా మాత్రమే చదవగలరని చదువంటే భయపడుతారని మనం భావిస్తుంటాం, అలాగా వారిని చూస్తుంటాం. అలాగే ఆడ పిల్లలకు సంబంధించి కూడా వాళ్లకు ఆటలంటే ఇష్టముండదని, గణితం, సైన్సు అంటే వాళ్లకి ఆసక్తి ఉండదనీ ఒక అభిప్రాయాన్ని స్థిరంగా మనం ఏర్పరుచుకొని ఉంటాం. అంగ వైకల్యం గల పిల్లల్ని ఇతర పిల్లలతో పాటు కూర్చోబెట్టి చదువు నేర్పటం సాధ్యం కాదని కూడా మన నమ్మకం. లింగపరంగా, కులపరంగా, భౌతికంగాను, మేధస్సులోనూ అసమానతలు, వెనుకబాటుతనాలు, అంతరగర్భితంగానే దాగి ఉంటాయని, వాటిని మార్చలేమని మనం నమ్మినందువల్లే ఇలాంటి అభిప్రాయాలు ఏర్పడి పోయాయి. కొంతమంది ఇలాంటి భావాల నుండి బయటపడి ఉండవచ్చుకానీ ఎక్కువ మందిలో ఈ భావాలు గడ్డకట్టుకొనిపోయి ఉన్నాయి. పిల్లలందరినీ సమానంగా చూసేవిధంగా మనం ఉపాధ్యాయుల్ని సిద్ధపరిచినపుడే మన రాజ్యాంగంలో నిర్దేశించుకున్న సమానత్వం సాధ్యమవుతుంది. పిల్లలు తమతో పాటు మన పాఠశాలలకు తీసుకొని వచ్చే సాంస్కృతిక, సామాజిక, ఆర్థిక భిన్నత్వాలను అర్థం చేసుకొనే విధంగా మనం టీచర్లకు శిక్షణ ఇవ్వాలి.

జాతీయ విద్యా ప్రణాళిక చట్రం - 2005

పిల్లల నేపథ్యం - సర్దుబాటు - ఎదురయ్యే సమస్యలు

పిల్లలు వివిధ నేపథ్యాల నుండి వచ్చినప్పటికీ సర్దుబాటు అవుతూ ఎదురయ్యే సమస్యలను అధిగమిస్తూ ఆశించిన స్థాయిలో అభ్యసనం జరుగునట్లు చేయాలి. సర్దుబాటు కావడంలో నేపథ్యాల ఆధారంగా పిల్లలో ఎదురయ్యే సమస్యలేమిటో చూద్దాం.

- మౌఖిక సదుపాయాల కొరత

- తల్లిదండ్రుల సహకారం విద్యా విషయాలలో లేకపోవడం
- దుస్తులు
- భాషాపరమైన సమస్యలు (ముఖ్యంగా గిరిజన పిల్లల్లో)
- క్రమశిక్షణ పేరుతో విపరీతమైన ఒత్తిడి
- ఇంటిపని అధికంగా ఉండడం (Home work)
- పౌష్టికాహార లోపం
- అనారోగ్యం
- అభద్రతాభావం
- ప్రవర్తనా సమస్యలు
- ఉపాధ్యాయుల వైఖరి
- ఆత్మవిశ్వాసం లేకపోవడం
- ఆత్మ గౌరవానికి భంగం కల్గడం
- లింగ వివక్షత
- అభ్యసనంలో వెనుకబాటుతనం
- వ్యక్తిగా గుర్తించబడకపోవడం
- శారీరకంగా వచ్చే మార్పులు - అవగాహనా రాహిత్యం
- న్యూనతా భావానికి ఎక్కువగా గురికావడం
- ఆసక్తులకు, అభిరుచులకు, అనుభూతులకు, ఇష్టాలకు అవకాశం లేకపోవడం మొదలగునవి.

ఈ నేపథ్యం పిల్లల స్వభావాన్ని ప్రభావితం చేస్తుంది. ఇది అభ్యసనంలో ప్రస్ఫుటంగా కనిపిస్తుంది. వివిధ నేపథ్యాల నుండి వస్తున్న పిల్లల సమస్యలు ఒకే విధంగా ఉండవు. ఒకే విధమైన పరిష్కారమూ ఉండదు. అటువంటప్పుడు ఒకే విధంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు కల్పించడం పిల్లలందరిని ఒకే విధంగా చూడడం, ఒకే రకమైన ఫలితాలు ఆశించడం ఎంత వరకు సమంజసమో ఆలోచించండి.

పిల్లలెదుర్కొనే సమస్యలు వాటి పరిష్కార మార్గాల గురించి ఆలోచిద్దాం. ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో ఇటీవల పిల్లల సర్దుబాటు కాలేక బడికి దూరం అవుతున్నారు. ఆడపిల్లల్లో ఈ సమస్య అధికంగా కనిపిస్తుంది.

పై సమస్యలను అధిగమించాలంటే మనం చేయాల్సింది ఏమిటి?

- జిల్లా స్థాయి అధికారంతో చర్చించి సమాజ భాగస్వామ్యంతో పాఠశాలలో మరుగుదొడ్ల నిర్మాణం చేయడం, వాటిని చక్కగా నిర్వహించాలి.
- ఆవాసప్రాంతానికి దూరంగా ఉన్నట్లైతే పిల్లల తల్లిదండ్రులతో చర్చించి సమాజ సహకారంతో ప్రత్యామ్నాయ మార్గాలు అన్వేషించాలి.
- పిల్లలలో వచ్చే మార్పులను గమనిస్తూ వారితో, వారి తల్లిదండ్రులతో చర్చించి అవగాహనను ఏర్పరచాలి. సరైన కౌన్సిలింగ్ నిర్వహించాలి.
- పిల్లల తల్లిదండ్రులు అక్షరాస్యులైతే ఎప్పటికప్పుడు వారి పిల్లల స్థాయిలను తెలుపుతూ వారిస్థాయి పెరుగుదల / సామర్థ్యాల సాధనకు వారి నుండి తగినంత సహకారాన్ని ఆశించాలి. తరచుగా పిల్లల స్థాయి గురించి సమావేశాలు నిర్వహించాలి. నిరక్షరాస్యులైన తల్లిదండ్రులున్నట్లైతే (గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఎక్కువగా మన పాఠశాలకు వచ్చేది మొదటి తరం అభ్యాసకులే) సానుభూతితో వారి పరిస్థితిని అర్థం చేసుకొని ఉపాధ్యాయులుగా మనం వారి పిల్లల కోసం ప్రత్యేక వ్యూహాలు రూపొందించుకొని అమలు చేయాల్సి ఉంటుంది. ఎందుకంటే మన పాఠశాల కొచ్చే ప్రతి విద్యార్థి అతను / ఆమె తరగతికి చెందిన సామర్థ్యాలు సాధింపచేయడం మన బాధ్యత.

మన స్కూళ్లలో ఎక్కువ మంది మొదటితరం చదువుకొనే పిల్లలు, దీనికనుగుణంగా మన బోధనా వ్యూహాన్ని మార్చుకోవాలి. మన మొదటి తరం అభ్యాసకులు పఠన, లేఖన నైపుణ్యాలు పొందడానికి, పఠనంపై ఆసక్తి పెంచుకోవడానికి పూర్తిగా పాఠశాల మీదనే ఆధారపడుతారు. ఇంటిలో అలాంటి ప్రోత్సాహం లభించే వాతావరణం ఉండదు. అలాగే ఈ పిల్లలు పాఠశాల భాషకు, పాఠశాల సంస్కృతికి అలవాటు కావాల్సి ఉంటుంది. ముఖ్యంగా వారి ఇంటి భాష పాఠశాల భాష ఒకటిగా ఉండవు. హెంబు వర్కు విషయంలో ఇంటి నుంచి వాళ్లకెలాంటి సహకారం ఉండదు. ఒకవేళ ఉన్నా అది నామమాత్రమే. ఇలాంటి పిల్లలకు ఇంటిలోని పరిస్థితులు ఎంతో బాధాకరంగా ఉంటాయి. అందువల్ల వాళ్లు రోజూ సకాలంలో బడికి రాలేకపోవచ్చు. తరగతి గదుల్లో వారికి ఏకాగ్రత ఉండలేకపోవచ్చు. ఆ విధంగా ఉన్నట్లు కనిపించవచ్చు. పలువైపుల నుండి వీరికి మద్దతు అవసరం. ఇలాంటి అడ్డంకుల నుంచి వీళ్లని విముక్తి చేయడం అవసరం. వీటన్నింటినీ గుర్తించి వీని కనుగుణమైన పాఠ్యప్రణాళికను రూపొందించుకోవాల్సి ఉంది.

జాతీయ విద్యా ప్రణాళికా చట్రం - 2005

- పిల్లలు ధరించే దుస్తుల విషయానికొస్తే మన పాఠశాలలోని పిల్లలలో ఎక్కువమంది కడు బీదవర్గానికి చెందిన వారే. వీరి విషయంలో మనం సానుభూతిగా వ్యవహరించాల్సి ఉంటుంది. మనలో కాస్త చొరవ, సమయస్ఫూర్తి, మంచి మనస్సు ఉంటే ఈ సమస్యను అధిగమించడానికి సమాజంలోని ధనిక వర్గాల నుండి, స్వచ్ఛంద సంస్థల నుండి అవసరమైన సహాయం పొందవచ్చు. సమస్యను పరిష్కరించవచ్చు.
- వివిధ సంస్కృతులకు చెందిన పిల్లలు మన పాఠశాలకు వస్తుంటారు. పాఠ్య పుస్తకాల్లో పొందుపరచిన భాష, తరగతి గదుల్లో మనం ఉపయోగించే భాష, పిల్లలు వారి ఇంటి నుండి నేర్చుకొన్న భాషల మధ్య చాలా వ్యత్యాసం ఉండడం మనం చూస్తూ ఉంటాం. మనం ఆశించిన రీతిలో, సమాజం ఆశించే భాష పిల్లలు నేర్చుకోవడంలో మన సహకారం అవసరం. సహనంతో కృషి చేస్తే క్రమంగా మనం ఆశించిన భాష పిల్లలు నేర్చుకోగలరు. ఇందుకు తగిన విధంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలుగాని, గ్రంథాలయ పుస్తకాలు గాని అందించాల్సి ఉంటుంది. ఈ దిశలో పిల్లలకు విరివిగా అవకాశాలు కల్పించాలి.

ఇటీవల పాఠశాలల్లో క్రమశిక్షణ పేరిట పిల్లలను తీవ్రమైన మానసిక, శారీరక ఒత్తిడికి గురి చేయడం మనం చూస్తున్నాం. పాఠశాలకు ఆలస్యంగా వచ్చాడని టీచర్ దండిస్తే కేవలం పాఠశాలకే దూరం కావడం కాకుండా, ఈ లోకానికే దూరం కావడం గమనించాం. పరీక్షల్లో తక్కువ మార్కులు వచ్చాయని దూషిస్తే, నూన్యతా భావానికి గురిచేస్తే పిల్లలు ఆత్మహత్యలకు పాల్పడిన పలు సంఘటనలు మనకు తెలుసు. నేర్చుకోవడంలో విఫలంకావడం కేవలం పిల్లవానిదే తప్పని పేర్కొనడం ఎంతవరకు సబబు. పిల్లలు ఫెయిల్ అవడంలో టీచర్ల పాత్ర ఏమి లేదా ? ఇటీవల ఒక విద్యావేత్త పిల్లలు ఫెయిల్ అవడం అంటూ ఉండదూ అని దాన్ని టీచర్లు ఫెయిల్ అవడంగా పరిగణించాలని తెల్పాడు. పాఠశాలకు ఆలస్యంగా వస్తే పిల్లలను దండనకు గురిచేయడం, హెమాంవర్స్ అధికంగా ఇచ్చి మానసికంగా, శారీరకంగా హింసించడం మనం చూస్తున్నదే. మనలో కొందరు చేస్తున్నదే.

ఈ సమస్యలను అధిగమించాలంటే పిల్లల నేపథ్యాన్ని సానుభూతితో అర్థం చేసుకోవాలి. క్రమశిక్షణ పేరుతో మానసిక, శారీరక ఒత్తిడికి గురిచేయడం మానుకోవాలి. ఆలస్యం కావడానికి గల కారణాలు ఓపికతో తెలుసుకోవాలి. సానుభూతితో వ్యవహరించాలి. తరగతికి ఉండాల్సిన కనీస విద్యాస్థాయి లేకపోవడం వల్లనే పిల్లలు ఆశించిన రీతిలో నేర్చుకోలేక పోవడం జరుగుతుంది. ఇందుకు పిల్లల్ని నిందించకుండా న్యూనతా భావానికి గురిచేయకుండా నేర్చుకోగలమనే విశ్వాసం కల్పించాలి. తగిన వ్యూహాలను రూపొందించుకొని అమలు చేయాలి. ఇంటి పనిని అధికంగా ఇవ్వకుండా పిల్లలు ఆసక్తి, ఆహ్లాదకరంగా, తీరిక సమయాల్లో చేసేట్లుగా ఉండాలి.

అభిద్రతాభావం : ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో పిల్లలలో అభిద్రతా భావం ఎక్కువగా ఉంటుంది. దీనికి గల కారణాలను పరిశీలిస్తే

- పాఠశాల వాతావరణం కొత్తది కావడం
- సామాజిక వెనుకబాటుతనం
- అభ్యసన స్థాయి తక్కువగా ఉండడం
- అభ్యసన సమస్యలు ఉండడం.
- ఆడపిల్లలకు మరుగుదొడ్ల వసతి లేకపోవడం.
- పాఠశాల ఆవాస ప్రాంతానికి దూరంగా ఉండడం.

మనం చేయాల్సింది

- పిల్లలకు అనుకూలంగా, ఆసక్తికరంగా, వారి అనుభూతులకు, అభిరుచులకు, ఇష్టాలకు అనుగుణంగా ఉండేలా పాఠశాల వాతావరణాన్ని కల్పించాలి. సామాజికంగా వెనుకబాటు కారణంగా పిల్లలు అభద్రత భావానికి గురి అయితే వారికి తగు విధంగా ప్రోత్సాహం కల్పించి స్వేచ్ఛగా మసలు కొనే అవకాశాలను విరివిగా కల్పించి అందరికీ సమానంగా అవకాశాలను, అభ్యసన ప్రక్రియలను కల్పించాలి. లింగ వివక్షతకు గురి చేయరాదు. అభ్యసన స్థాయి తక్కువగా ఉన్న వారిని కించపరచకుండా సానుభూతితో వ్యవహరిస్తూ వెన్నుతట్టి ప్రోత్సహిస్తూ అభ్యసన సమస్యలను అధిగమించేలా చూడాలి. పై సమస్యల పట్ల అవగాహన పెంచుకొని వాటిని అధిగమించేలా వారిలో విశ్వాసాన్ని పెంపొందించాలి.

పిల్లలు పాఠశాలలో చేరినప్పటి నుండి అక్కడి వాతావరణంలో వాత్సల్యానురాగాలు, శ్రద్ధతో కూడిన సంరక్షణ ఉన్నప్పుడే భద్రత ఉన్నదని భావిస్తారు. ముఖ్యంగా తమకు ఉపాధ్యాయులతో ఉన్న సంబంధాలలో భద్రత ఉన్నదని భావిస్తే విద్యార్థులు స్వేచ్ఛగా, సున్నితంగా, నిష్కపటంగా స్పందించ గలరు. వారి విద్యాభ్యాసం నిరాటకంగా కొనసాగుతుంది. అప్పుడే వారు పాఠ్య విషయాలనే గాక వారి చుట్టూ జరుగుతున్న వాటిపట్ల కూడా సహజమైన కుతూహలం, శ్రద్ధ చూపుతూ ఉత్సాహంగా వాటి గురించి నేర్చుకొంటారు. స్వేచ్ఛగా ప్రశ్నిస్తారు. స్వతంత్రంగా ఆలోచిస్తారు. చర్చిస్తారు. అందువల్ల మనకున్న ప్రధానమైన సమస్య పిల్లలను ఎలా విద్యావంతుల్ని చేయాలన్నది గాదు, ఉపాధ్యాయులను ఎలా విద్యావంతుల్ని చేయాలన్నదే !

జిడ్డు కృష్ణమూర్తి

పేద పిల్లల్ని బడిలో ఇముడ్చుకొనే విద్య ఒక కార్యక్రమం కాదు. ఒక లక్ష్యం

- వైకల్యం ఓ సామాజిక బాధ్యత. దీన్ని అంగీకరించాలి, పరిష్కరించాలి.
- ఏ పిల్లలకి ప్రవేశాన్ని నిరాకరించకూడదు.

- పాఠశాల ప్రవేశ నిబంధనల పేరుతో ఏ విద్యార్థి ప్రవేశాన్ని నిరోధించే పద్ధతులు స్కూళ్లలో పాటించకూడదు.
- పిల్లలు రాణించడం లేదంటే స్కూలు రాణించడం లేదని లెక్క.
- భిన్నత్వాన్ని అంగీకరించాలి. వైవిధ్యాన్ని స్వాగతించాలి.
- మానవ హక్కుల గురించి తెలుసుకోవాలి. తప్పిదాన్ని జయించాలి.
- అవకాశం కల్పించాలిగానీ కత్తిరించ గూడదు. పిల్లలకు తగ్గట్లు మనం సర్దుబాటు కావాలి.
- భౌతికంగా, సామాజికంగా, దృక్పథంపరంగా ఎదురయ్యే అడ్డంకుల్ని తొలగించుకోవాలి.
- పాఠశాల - సమాజం, పాఠశాల - టీచర్లు, టీచర్లు - పిల్లలు, పిల్లలు-టీచర్లు, టీచర్లు - టీచర్లు ఇలా అందరి మధ్య పరస్పరానుబంధం మన బలం. ఇవి కొన్ని పాఠశాలల్లో జరిగేవి, మరికొన్ని స్కూలు బయట జరిగేవి కావచ్చు.
- పేద పిల్లల్ని బడిలోకి ఇముడ్చుకొనే పద్ధతులన్నీ మంచి పద్ధతులే !
- కలిసి అభ్యసించడం ప్రతి విద్యార్థికి మంచిది.
- అదనపు సర్వీసుల్ని అవసరమైన సర్వీసులుగా గుర్తించాలి.
- బాగా బోధించాలంటే ముందు పిల్లల్నించి నేర్చుకోవాలి. పిల్లల పరిమితుల్ని, సామర్థ్యాల్ని గుర్తించాలి.
- పరస్పర గౌరవం, పరస్పరాశ్రితత్వం పిల్లల్లో పెంపొందించాలి.

ప్రశంస ద్వారా పిల్లల సామర్థ్యాన్ని అసాధారణ ప్రతిభను వెలికి తియ్యాలి, గుర్తించాలి. అదే సందర్భంలో అందరు పిల్లలకూ సమానావకాశాలు కూడా అందించాలి. వ్యక్తిగత, ప్రత్యేక సామర్థ్యాల్ని కూడా గుర్తించాలి. టీచరిచ్చిన పనిచెయ్యడంలో వైకల్యం గల పిల్లలు వెనుకబడిపోవచ్చు. వీరికి మరింత సహకారం అవసరం. దీనికి తగ్గ కృత్యాల్ని రూపొందించుకునేటప్పుడు పిల్లల్ని కూడా టీచర్ భాగస్వాముల్ని చెయ్యడం మంచిది. ఇలా చెయ్యడం టీచరు సామర్థ్యానికి గీటురాయిగా ఉంటుంది.

జాతీయ విద్యా ప్రణాళికా చట్రం - 2005

పిల్లల నేపథ్యం - అభ్యసనం - మన వైఖరులు

పిల్లలు నేర్చుకొనే సందర్భంలో ఈ క్రింది అంశాలు ప్రధానమైన పాత్ర పోషిస్తాయి. అవి

- అవసరం
- ఆసక్తి
- అవకాశం

- అభ్యాసం
- ప్రోత్సాహం

పిల్లలు అవసరం ఎదురైనప్పుడు వివిధ సన్నివేశాలలో ఆసక్తిగా పాల్గొంటారు. ఇలా పాల్గొనే అవకాశం అడుగడుగున అనుకోకుండా అప్రయత్నంగా లభిస్తూ ఉంటుంది. ఆయా సందర్భాలలో ఆ పనులను మళ్ళీ మళ్ళీ అభ్యాసం చేస్తూ తనకంటూ ఒక నిర్దిష్టమైన అవగాహన, అభిప్రాయం ఏర్పడేంతవరకు ఆ ప్రక్రియనే కొనసాగిస్తూ ఉంటారు. ఇలాంటి సందర్భాలలో పిల్లలు తప్పులు చేసినా ప్రేమతో కూడిన ప్రోత్సాహం లభిస్తూంటుంది. ఉదాహరణకు పిల్లలు ప్రారంభదశలో మాట్లాడుతున్నప్పుడు సరిగా ఉచ్చరించలేక తప్పుగా మాట్లాడుతుంటారు. రమ అనే పదానికి బదులు 'లమ' అని పలుకుతుంటారు. అయినా మనం ఆ పలుకులకు ముద్దు మాటలని పేరుపెట్టి పదే పదే తలుస్తూ మురిసి పోతుంటాం. మరి మన బళ్లల్లో జరుగుతున్నదేమిటి?

ఎన్నో విషయాలు తెలుసుకున్న పిల్లలు, నేర్చుకొనే ప్రక్రియలో నైపుణ్యతనే పొందిన పిల్లలు మన బళ్లల్లో చేరిన తర్వాత ఎందుకు కోరుకున్న రీతిలో నేర్చుకోలేక పోతున్నారు ? నేర్చుకొనే శక్తి గల్గిన పిల్లలే నేర్చుకోలేక పోతున్నారని ఎందుకు అంటున్నాము ?

అసలు దీనికి ప్రధానకారణాలు ఏమై ఉంటాయి ? ఏ తల్లిదండ్రులకైనా తమ ఇళ్లల్లోని చిన్నారులకు పుట్టగానే వీరికి చేయలేరని, వీరెందుకూ పనికిరారనే ధోరణి గాని, వైఖరినిగాని కల్గి ఉండడం మనం చూస్తున్నామా? ఆ పిల్లల పట్ల ఆ తల్లిదండ్రులకు ఉన్న నమ్మకం, వైఖరి మన బళ్లల్లో చేరిన పిల్లల పట్ల మనకు ఉందా ? మనం ఉపయోగించే సామగ్రి కన్నా మనం కల్పించే వసతి సౌకర్యాల కన్నా, మనం అందించే భోజనం కన్నా అతి ప్రధానమైనదే ఈ నమ్మకం, వైఖరి.

పిల్లల అభ్యసనంపై ప్రభావం చూపే కారకాలు ఎన్ని ఉన్నప్పటికీ పిల్లల పట్ల మనకు ఉండే నమ్మకాలు, వైఖరులు పిల్లల అభ్యసనంపై తీవ్రంగా ప్రభావితం చేస్తాయనేది శాస్త్రీయ పరిశోధనల ద్వారా వెలుగులోకి వచ్చిన నగ్నసత్యం. ఉదాహరణకు ఉపాధ్యాయులుగా మనం తరగతిలో చురుకైన పిల్లలకు చెప్పడానికి ఇష్టాన్ని ఉత్సాహాన్ని ప్రదర్శిస్తామా ? లేక చదువులో వెనుకబడ్డ పిల్లలకు నేర్పడానికి ఇష్టాన్ని, ఉత్సాహాన్ని ప్రదర్శిస్తామా? ఎక్కువ శాతం మంది చురుకైన వారి పట్ల మొగ్గు చూపుతారన్నది మన అనుభవంలో ఉన్న అంశం. ఎందుకు చురుకైన పిల్లల పట్ల మొగ్గు చూపడం జరుగుతున్నది ? వారు నేర్చుకోగలరనే నమ్మకం, వైఖరి కల్గి ఉండడం. ఈ నమ్మకం, వైఖరి కల్గి ఉండడం వల్ల అవకాశాలు ఎక్కువగా ప్రయత్నాలు వారికే చేపట్టడం జరుగుతున్నది. దీనివల్ల ఆ పిల్లల్లో ఆశించిన విధంగా అభ్యసనం జరుగుతుంది. కాబట్టి ఆశించిన ఫలితాలు పొందుతుంటాం.

అయితే చదువులో వెనుకబాటు తనాన్ని ప్రదర్శించే పిల్లలకు బోధించే సందర్భంలో మన వైఖరి ఎలా ఉంటుందనేది ఆత్మ పరిశీలన చేసుకుందాం. వీరికి ఎంత చెప్పినా నేర్చుకోలేరు. మనం చేసే ప్రయత్నం వృధా అనే భావన ఆ పిల్లలకు కల్పించే అవకాశాలను, ప్రోత్సాహాలను ప్రభావితం చేస్తుంటాయి. వాస్తవానికి నేర్చుకొనే

సత్తా విషయంలో పిల్లలంతా సమానమే. వారికి ఆసక్తిగా కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనే అవకాశాలు కల్పించడంలో మనం చూపే చొరవపై వాళ్ల అభ్యసనం ఆధారపడి ఉంటుంది. చురుకుగా ఉండే పిల్లల పట్ల చూపే చొరవ వెనుకబడిన పిల్లల పట్ల చూపమనే విషయం వాస్తవమైనది. ఈ విషయాలకు చెందిన ఇటీవల జరిగిన ఒక పరిశోధనాంశాన్ని పరిశీలిద్దాం.

50 మంది చురుకైన సమానస్థాయి కల్గిన పిల్లలను రెండు జట్లుగా అంటే 'A' జట్టు 'B' జట్టుగా విభజించారు. వీరికి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు కల్పించడానికి ఒక కొత్త టీచరును నియమించారు. 'A' జట్టు పిల్లలు చదువులో చాలా వెనుకబడ్డారని 'B' జట్టు పిల్లలు చురుకైన వారని ఆ టీచరుకు చెప్పారు. నిర్దిష్టకాలం బోధనానంతరం పిల్లలందరి అభ్యసన స్థాయిలను పరీక్షించారు. పిల్లల స్థాయి జట్ల వారీగా ఎలా ఉందో ఊహించగలరా ?

ఆశ్చర్యకరమైన అంశం ఏమిటంటే మొదట్లో 'B' జట్టు పిల్లలతో సమానస్థాయి కల్గి చురుకైన 'A' జట్టు పిల్లలు అభ్యసనంలో వెనుకబడ్డారు. 'B' జట్టు పిల్లలు అభ్యసనంలో ముందంజలో ఉన్నారు. దీనికి గల కారణాలు ఏమిటి ఆలోచించండి.

ఒక జట్టు వెనుకబడడానికి మరొక జట్టు అభ్యసనంలో ముందుండడానికి కారణం ఇప్పటికే అవగతమై ఉంటుంది. సమానస్థాయి కల్గిన పిల్లలను సైతం ఒకే ఉపాధ్యాయుడికి రెండు వేర్వేరు జట్లుగా అప్పగించిన సందర్భంలో వారి గురించి తెల్సిన అంశాలే ఉపాధ్యాయుడిని ప్రభావితం చేశాయి. తాను నేర్చుకుంటారని నమ్మిన జట్లతో వ్యవహరించిన తీరులో వ్యత్యాసాలు ఉండడం వల్ల ఇలాంటి ఫలితాలు సంభవించాయి. అంటే మనకు ఉండే నమ్మకాలు మన వైఖరిలో ప్రదర్శితమవుతుంటాయి. అవి మన ప్రవర్తనా రూపంలో బహిర్గతమవుతుంటాయి. ఇవి ఆ పిల్లల అభ్యసనాన్ని ప్రభావితం చేస్తాయి.

ఇలాంటివే మరికొన్ని ఉదాహరణలను పరిశీలిద్దాం.

- ఒక ఉపాధ్యాయుడు తన తరగతిలోని పిల్లలంతా ఒకే రకమైన యూనిఫాం వేసుకొని రావాలని ఆశిస్తాడు. తీవ్రంగా పిల్లలను ఒత్తిడికి గురి చేస్తారు. ఒకవేళ యూనిఫాంలో రాకుంటే కొంపలంటుకుపోతాయన్నట్లుగా ప్రవర్తిస్తారు.
- మరొక ఉపాధ్యాయుడు తన తరగతిలో పిల్లలంతా వరస క్రమంలో వాళ్లకి కేటాయించిన స్థానాల్లోనే కూర్చోవాలని ఆదేశిస్తాడు.
- ఇంకొంత మంది పిల్లలంతా చెప్పిన అంశాలను తూ.చ. తప్పకుండా తాను రాయించిన విధంగా రాసుకురావాలని టన్నుల కొద్దీ ఇంటి పనిని ఇస్తారు.
- మరికొన్ని పాఠశాలల్లో పిల్లల కోసం పంపిణీ చేసిన సామగ్రిని, పుస్తకాలను పిల్లల చేతుల్లో పెడితే ఎక్కడ పాడయిపోతాయోనన్న భయంతో ఆల్టరా అరల్లో పిల్లలకు అందుబాటులో లేకుండా భద్రం చేస్తున్నారు.

- మరికొంత మంది తమ తరగతుల్లో ఎప్పుడూ తరచుగా ఎవరితో ఎక్కువగా మాట్లాడుతుంటారు ? పాఠాలు బోధించే సందర్భంలో ఎవరిని ఎక్కువగా ప్రశ్నిస్తుంటారు ? చురుకైన వారినా ? వెనుకబడ్డవారినా?
- తరగతి గదిలో ముందు వరుసల్లో కూర్చునేది ఎవరు ? వెనుక వరుసల్లో కూర్చునేది ఎవరు ?
- బోధించే సందర్భంలో ఉపాధ్యాయులు తమ దృష్టి ఎక్కువగా ఎవరిపైన కేంద్రీకరిస్తారు ?
- క్విజ్, వక్రత్వ, ఉపన్యాస పోటీల సందర్భంలో ఏ పిల్లలకు ఎక్కువగా అవకాశాలు కల్పిస్తారు ? చదువులో వీళ్ల స్థాయి ఎలా ఉంటుంది ?
- ఆటలపోటీలు, తోట పనులు, పరిసరాలు శుభ్రపరచడం వంటి పనులను ఎవరెవరికి కేటాయిస్తారు ? చదువులో వీళ్ల స్థాయి ఎలా ఉంటుంది ?
- సామాజికంగా, ఆర్థికంగా అభివృద్ధి చెందిన వర్గాలకు చెందిన పిల్లలు బడికిరాని సందర్భంలో, చదువులో వెనకబాటు తనాన్ని చూపే సందర్భంలో వారి పట్ల చూపే చొరవను బడుగు వర్గాల పిల్లల పట్ల చూపిస్తున్నామా?

పై అంశాలకు విశ్లేషిస్తే మనకు కింది విషయాలు గోచరిస్తాయి. మనలో పిల్లల పట్ల బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల పట్ల, తరగతి నిర్వహణ పట్ల కొన్ని నిర్దిష్టమైన నమ్మకాలు, దురభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. ఇందువల్ల ఆయా సందర్భాలలో మనకు తెలియకుండానే అవి మన ప్రవర్తనల రూపంలో వెల్లడవుతుంటాయి. వీటికి చెందిన వైఖరి మనలో దృఢంగా ఏర్పడింది. దీని వల్ల ఏం జరుగుతుందో చూద్దాం.

- పిల్లలందరూ ఒకే విధంగా స్పందించాలని, ఒకే రకంగా ఉండాలని, చెప్పినట్లు వినాలని, చేయాలనే వైఖరి ఏర్పడింది. ఇది పిల్లల స్వభావానికి విరుద్ధమనే అంశం మరుగున పడిపోయింది.
- తమ స్వభావానికి విరుద్ధమైన పనులు జరుగుతున్నప్పుడు అనాసక్తిగా అభ్యసన కార్యకలాపాల్లో పాల్గొనడం వల్ల పిల్లలు చదువులో వెనుకబాటుతనానికి గురువుతున్నారు.
- నేర్చుకుంటారనే నమ్మకం కల్గిన పిల్లలతోనే ఎక్కువగా ప్రతిస్పందించడం, ప్రోత్సహించడం, అవకాశాలు కల్పించడం వంటి వాటి వల్ల వాళ్లతోనే మనకు సాన్నిహిత్యం, సంబంధం ఏర్పడుతుంది. ఇదే సందర్భంలో మిగతా పిల్లలు నిరాదరణ, చిన్నచూపుకు, నిర్లక్ష్యానికి గురువుతున్నారన్న విషయం మరిచి పోతుంటాం. దీని వల్ల ఆ పిల్లలు సహజంగా చదువులో వెనకబాటుతనానికి గురవుతున్నారు.
- మనం అనుసరించే బోధనా పద్ధతులు మనం పిల్లలకిచ్చే పనులు సైతం పిల్లలను ఆలోచింపనీయకుండా యాంత్రికంగా పాల్గొనేలా చేస్తున్నాయి. ఇవి కూడా పిల్లల వెనుకబాటుతనానికి కారణమవుతున్నాయి.

- పిల్లలు వెనుకబాటుతనానికి గురికావడం వల్ల ఆత్మస్థైర్యాన్ని కోల్పోవడం, ఆత్మవిశ్వాసం దెబ్బతినడం, తాము చదువుకు పనికిరామనే వైఖరిని ఏర్పరచుకోవడం, పనికి మాత్రమే సరిపోతామనే అభిప్రాయానికి రావడం జరుగుతుంది. ఫలితంగా బడి నుండి నెట్టివేయబడి పిల్లలు ప్రాథమిక విద్యకు దూరం అవుతున్నారు.
- పేద, బడుగు వర్గాల తల్లిదండ్రుల్లో సైతం చదువు చాలా కష్టమైనది, పనికి పంపడం మేలనే వైఖరి ఏర్పడి బాలకార్మికతను పెంచి పోషిస్తున్నారు.

వీటన్నింటికి మూలం మన నమ్మకాలు, మనలో ఏర్పడ్డ వైఖరులు, మన ప్రవర్తన తీరులే కారణం. ఇవి పిల్లలను బాల్యం నుండి దూరం చేస్తున్నాయి. అభ్యసనం నుండి దూరం చేస్తున్నాయి. ఆనందం నుండి దూరం చేస్తున్నాయి. సామాజిక సమతుల్యతను దెబ్బతీస్తున్నాయి. మరి మనలో ఈ నమ్మకాలు కలగడం, వైఖరులు ఏర్పడడం ప్రవర్తనల రూపంలో బహిర్గతం కావడానికి కారణాలు ఏమై ఉంటాయి ? ఎప్పుడైనా ఆలోచించామా? మనలో ఉన్న మూఢనమ్మకాలు, దురభిప్రాయాలు, అశాస్త్రీయ వైఖరులు. వీటిని మార్చుకోవడానికి ప్రయత్నాలు చేయాలా? వద్దా ? ఆలోచించండి !

మంచి ఉపాధ్యాయులు తమ విద్యార్థులు చదువులో వెనుకబాటుతనానికి గురికావాలని కోరుకోరు. ఆ పిల్లలు అభ్యసనంలో ముందుంటే అత్యంత ఆనందానికి గురయ్యే వాళ్లలో ప్రథములు ఈ ఉపాధ్యాయులే. సమాజంలో ఉన్నత స్థానానికి చేరుకున్నవారు తమ విద్యార్థులైతే వారిని చూసిన సందర్భంలో వారి గుండెల్లో ఉప్పొంగే ఉత్సాహం, ఆనందం, అనుభూతులను మనం మాటల్లో వర్ణించలేం. తమ వద్ద చదువుకున్న పిల్లలందరు కూడా ఇలానే ఉండాలని కోరుకుంటారు. అదే సందర్భంలో అభివృద్ధికి నోచుకోని తమ శిష్యులను చూసిన సందర్భంలో ఆవేదనకు గురైన దృశ్యాలు కోకొల్లలు. మనకు తెలియకుండానే ఇలాంటి వైఖరులు ఏర్పడ్డాయి. అందుకు మూలం మనం ఏర్పరచుకున్న నమ్మకాలు.

ముగింపు :

పిల్లలు - వారి నేపథ్యాలు, వాటి వల్ల ఎదురయ్యే అభ్యసన సమస్యలు సానుభూతితో సానుకూల వైఖరితో అర్థం చేసుకొని వాటి పరిష్కార మార్గాలను అన్వేషించి మనస్ఫూర్తిగా, చిత్తశుద్ధితో, వృత్తిపట్ల నిబద్ధతతో పిల్లల అభ్యసనానికి దోహదపడే బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్ని కల్పిస్తూ, వాటిలో కుల, మత, వర్గ, వర్ణ, పేద, ధనిక విచక్షణ లేకుండా పిల్లలందరికీ సమాన అవకాశాలు కల్పిస్తూ వారి సర్వతోముఖాభివృద్ధికి బంగారు బాటలు వేయాలి.

××××

3

పిల్లలు - అభ్యసనం

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ బడికి రాకముందు పిల్లలు ఏమేం చేయగలుగుతారు?
- ▶ పిల్లలు వీటిని ఎలా చేయగలిగారు?
- ▶ నేర్చుకోవడం అంటే ఏమిటి?
- ▶ పిల్లలు ఎలా నేర్చుకుంటారు?
- ▶ వీటి తరగతి గది అన్వయం ఏమిటి?

పరిచయం

అభ్యసనం అంటే నేర్చుకోవడం. ఇది మనిషి జీవితాంతం కొనసాగే ప్రక్రియ. పుట్టినది మొదలు చనిపోయేంత వరకు మనం అనేక విషయాలను నేర్చుకుంటుంటాం. నేర్చుకోవడమే లేకపోతే జీవితం దుర్భరమవుతుంది. నేర్చుకోవడానికి వీలుగా మన శరీర నిర్మాణం ఉంది. ఫలితంగా తాగడం, తినడం, నడవడం, మాట్లాడడం, చదవడం, రాయడం, లెక్కించడం, ఆడడం, పాడడం, చెల్లెక్కడం, ఈతకొట్టడం, సైకిలు తొక్కడం, కారునడవడం, ఇలా ఎన్నో నేర్చుకో గల్గుతున్నాం. ఇలా నేర్చుకునే ప్రక్రియలో బాహ్య ప్రపంచం

గురించి ఎన్నో విషయాలను అవగాహన చేసుకుంటున్నాం. దీనివల్ల మన ప్రవర్తనలో మార్పులు చేర్పులు చోటు చేసుకొంటూ ఉంటాయి.

లక్ష్యాలు

ఈ యూనిట్ చదవడం ద్వారా మీరు

- పిల్లల్లో అభ్యసనం ఎలా జరుగుతుందో తెలుసుకుంటారు.
- ప్రాథమిక, ప్రాథమికోన్నత స్థాయి పిల్లల మధ్య తేడాలను గ్రహిస్తారు.
- సమాచారం, జ్ఞానం, జ్ఞాన నిర్మాణం, పునరుక్తి మొదలగు అంశాలపై అవగాహన ఏర్పరచుకుంటారు.
- అభ్యసన సూత్రాల పట్ల అవగాహన ఏర్పరచుకుంటారు. ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో వాటి ప్రాముఖ్యతను గుర్తిస్తారు.

పిల్లలు ఎలా నేర్చుకుంటారు?

నేర్చుకునే సత్తా పిల్లలు జన్మతః కల్గి ఉంటారు. నేర్చుకునే విధానాన్ని మనం పరిశీలించి చూస్తే మనకు చాలా విషయాలు తెలుస్తాయి. పిల్లలు పరిసరాలను పరిశీలిస్తూ, పరిసరాలలో వివిధ కార్యకలాపాల్లో పాల్గొంటూ తమలో దాగి ఉన్న అంతర్గత శక్తుల్ని వినియోగించుకుంటూ అత్యంత సహజంగా నేర్చుకుంటూ ఉంటారు. ఒక విధంగా చెప్పాలంటే పిల్లలు బడికి రాకముందే ఎంతో నేర్చుకుని ఉంటారు. ఈ వాస్తవాన్ని విద్యావేత్తలందరూ అంగీకరిస్తున్నారు. ఈ నేర్చుకునే క్రమంలో తప్పులు చేస్తుంటారు. తప్పుల్ని సరిదిద్దుకుంటారు. ఇదే నేర్చుకోవడంలో ఉన్న సహజత్వం. తప్పులు చేయకుండా ఎవ్వరూ పరిపూర్ణంగా ఏదీ నేర్చుకోలేదు. నడక నేర్చుకుంటున్న శిశువును పరిశీలించండి. పడ్డు లేస్తూ, పడ్డప్పుడల్లా ఏడుస్తూ మళ్లీ లేచి నవడానికి ప్రయత్నిస్తూ (ఎన్నిమార్తైనా) ఉంటాడు. ఆ బుడిబుడి నడకల్ని చూసి మురిసిపోతాం. మరి అయ్యో నాబిడ్డకు అడుగులెయ్యడమే రావడం లేదే అని దిగులు పడిపోయామనుకోండి ఏమవుతుంది? కోటి అనమంటే కోటి అంటారు మన పిల్లలు. అప్పుడు మనమేం చేస్తాం? అదేమాట మళ్లీ మళ్లీ అనిపించి నవ్వుకొంటాం. ముద్దాడుతాం. ట పలకడం రావడంవలేదని చెప్పలు వాయింఛామనుకోండి. ఏమవుతుంది?

ప్రతి తప్పుకూ దండిస్తూ, ప్రతిదాన్నీ తప్పుబడ్డా నడకనూ, మాటల్ని మనం నేర్చి ఉంటే ఎప్పటికీ నడకరాదు. మాటలు రావు.

మరి తరగతి గదిలోనూ అంతే. తప్పు చేస్తున్నారంటే నేర్చుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారని అర్థం. తప్పులు చేయడం నేర్చుకోవడంలో భాగం. ఇంట్లో ఒప్పుకున్న దీన్ని బడిలో మనమెందుకు అర్థం చేసుకోం? అంగీకరించం? ఇలా అంగీకరించనందువల్ల జరుగుతున్న నష్టం ఎంత? అడుగడుగునా మనం పిల్లల్ని తప్పుబట్టటం వల్ల, కించపరచడం వల్ల, చదువురాని, నేర్చుకోలేని మొద్దులుగా చిత్రీకరించడం వల్ల ఎందరు పిల్లలు బళ్లకు దూరం అవుతున్నారు. బడిబయట ఊహించడానికైనా వీలులేని విషయాల్ని సైతం అలవోకగా అమోఘంగా నేర్చుకుంటున్న పిల్లలు బడిలో అతిచిన్న అంశాల్ని సైతం నేర్చుకోలేకపోతున్నారంటే ఎందువల్ల? ఆలోచించండి.

స్వేచ్ఛాయుత అభ్యసనం పిల్లల్లో సహజసిద్ధంగా నేర్వగలిగే శక్తుల్ని మేల్కొల్పుతుంది. వారు తమ చుట్టూ ఉండే భౌతిక, సామాజిక వాతావరణానికి అనుగుణంగా, తమ నిర్దేశిత కర్తవ్యానికి అనుగుణంగా తమ జ్ఞానాన్ని తామే నిర్మించుకునేలా, తమ సామర్థ్యాల్ని తామే పెంపొందించుకునేలా ఇది దోహదం చేస్తుంది. ఇలా జరగాలంటే ముందుగా తమంతట తామే ప్రయత్నించడానికి, ప్రత్యామ్నాయాలు వెతకడానికి, తప్పులు దొర్లడానికి, దొర్లిన తప్పుల్ని తమకు తామే సరిదిద్దుకోవడానికి పిల్లలకు తగినన్ని అవకాశాలు ఉండాలి.

తమను గుర్తించి తమకు విలువనిచ్చే వాతావరణంలో మాత్రమే పిల్లలు నేర్చుకోగల్గుతారు. ఈ వాతావరణం మన పాఠశాలల్లో కల్పించబడాలి. నేర్చుకోవడం ఒక సంతృప్తికర అనుభవంకాకుండా భయంతో, క్రమశిక్షణతో, ఒత్తిడితో కూడుకున్నది కావడం అభ్యసన మౌలిక ప్రయోజనానికే ప్రమాదకరం.

పిల్లల్లో నేర్చుకోవడం ఎలా సంభవిస్తుంది?

నేర్చుకోవడం ఒక నిరంతర ప్రక్రియ. అనేక విషయాలను పిల్లలు అనేక సందర్భాలలో నేర్చుకుంటారు. తమకు ఆసక్తి కలిగిన విషయాలను తొందరగా నేర్చుకోవడం, ఆసక్తి లేని వాటిని నేర్చుకోవడంలో ఇబ్బందులు పడడం మనం చూస్తూ ఉంటాం. పిల్లలు బళ్లోనేకాకుండా బడిబయట కూడా నేర్చుకుంటారు. వినడం, చూడడం, చేయడం, చేసి చూడడం, చర్చించడం, అటలాడడం వంటి పనులు ద్వారా తామంతట తాముగా నేర్చుకుంటున్నారు. స్థూలంగా పరిసరాలలోని వస్తువులు / సామగ్రిని తోటివారు, పెద్దలతో పరస్పర ప్రతి చర్యలు జరపడం ద్వారా జరుగుతుంది. ఒక పాఠశాల విషయానికి వస్తే కూడా ఇలాగే జరుగుతుంది. ఇక్కడ పెద్దల స్థానంలో ఉపాధ్యాయులుగా మనముంటాం.

1. **పిల్లల సామగ్రితో ప్రతిస్పందించడం :** పరిసరాలలోని అనేక వస్తువులతో ప్రతి స్పందించడం ద్వారా ఎన్నో నూతన విషయాలను పిల్లలు గ్రహిస్తూ ఉంటారు. వీటిని చూడడం, తాకడం, పట్టుకోవడం, పరిశీలించడం, విప్పిచూడడం, ఆగుకోవడం వంటి సన్నివేశాలలో పాల్గొంటూ ఆయా సందర్భోచిత పదజాలాన్ని లక్షణాలను, ధర్మాలను, వినియోగాలను పిల్లలు గ్రహిస్తుంటారు.

కాబట్టి ఉపాధ్యాయులుగా మనం ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో వివిధ విషయాలలోని పాఠ్యాంశాలకు అనుగుణంగా సందర్భోచిత సన్నివేశాలలో సామగ్రిని పిల్లలకు వినియోగించుకునే అవకాశాలు కల్పిస్తే మనం ఆశించినరీతిలో పిల్లలు నేర్చుకుంటారు.

2. **పిల్లలు - పిల్లలతో పరస్పర ప్రతిచర్యలు పొందడం :** చిన్న పిల్లలను ఎవరితో గడపడానికి ఎక్కువగా ఇష్టపడ్డారని ప్రశ్నిస్తే తమతోటివారితోనని జవాబిస్తారని మనందరికి తెల్సిన విషయమే. పిల్లలేకాదు మనం కూడా మన సమవయస్కులతో గడపడాన్ని కోరుకొంటాం. దీనికి కారణం ఒకేరీతిలో ఆలోచించడం కావచ్చు. ఒకరి మీద మరొకరికి ఉండే సన్నిహితత్వం, అవగాహన కావచ్చు. ఈ విధమైన సన్నిహితత్వం కలిసిపోవడం ద్వారా ఏర్పడుతుంది. ఆడుకోవడం, ఒక దగ్గర కూర్చోని ముచ్చటించుకోవడం, చర్చించుకోవడం, వాదులాడుకోవడం, కలిసి పనిచేయడం వంటి కార్యకలాపాల ద్వారా జరుగుతుంది. ఇలా ఈ కార్యకలాపాలకి చెందిన ప్రక్రియలను తోటివారి మధ్య జరిగే పరస్పర ప్రతిచర్యలుగా పిలుస్తుంటాం. వీటిలో బేషజాలకు, ఎక్కువ తక్కువలకు తావుండదు. ఒకరితో ఒకరు స్వేచ్ఛగా మాట్లాడుతారు. నిర్భయంగా ప్రశ్నిస్తారు. అనుభూతులను, అభిప్రాయాలను పరస్పరం పంచుకుంటారు. తమ ఆలోచనలకు ఒక సమిష్టి రూపాన్ని ఇస్తారు. ఎదురైన సమస్యలకు, సందేహాలకు సమిష్టిగా పరిష్కారాన్ని కనుగొంటారు. ఇలా జరిగే క్రమం ఎన్నో కొత్త విషయాలను అలవోకగా పిల్లలు నేర్చుకుంటుంటారు. కాబట్టి ఉపాధ్యాయులుగా మనం ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో పిల్లలకు విరివిగా జట్టుపనులు కల్పించాలి.

3. **పిల్లలు - ఉపాధ్యాయుల పరస్పర ప్రతిచర్యలు :** పాఠశాలలో పిల్లలు తమతోటివారితోనే కాకుండా ఉపాధ్యాయులతో పరస్పర ప్రతిచర్యలు జరుపుతారు. ఇక్కడ ముఖ్యమైన విషయం ఏమంటే ఉపాధ్యాయులలో తమతో సన్నిహితంగా ఉండేవారితో తమంటే ప్రేమ, అప్యాయత, అభిమానం చూపించే వారితో మాత్రమే ప్రతిస్పందిస్తుంటారు. వారితో స్వేచ్ఛగా మాట్లాడడం, వారు మాట్లాడగా వినడం, వారి ప్రశ్నించడం, చర్చించడం వంటి సన్నివేశాలలో పాల్గొనడం ద్వారా అనేక అంశాలు గ్రహిస్తుంటారు. ఇవి ప్రత్యక్షంగా, పరోక్షంగానూ సంభవిస్తుంటాయి.

పరస్పరాశ్రిత అభ్యసనం గురించి జాతీయ పాఠ్య ప్రణాళికా చట్రం - 2005 ఏం చెబుతుందో చూద్దాం.

ప్రతిచర్యల విలువ / పరస్పరాశ్రిత అభ్యసనం (Interative Learning)

చుట్టూ ఉన్న పరిసరాలలో, ప్రకృతిలో, వస్తువులలో, ప్రజలలో భాష ద్వారా, కార్యక్రమాల ద్వారా జరిపే ప్రతిచర్య ద్వారా అభ్యసనం సాగుతుంది. గతిశీలమైన భౌతిక చర్యలు, వస్తువుల్ని స్వతంత్రంగా, సహచరులతో కలసిచెయ్యడం, సాధించడం, అభివ్యక్తీకరణ, ప్రశ్నలు, వినడం, చర్చించడంలాంటి భాషా వినియోగం, ఇవన్నీ జ్ఞాన నిర్మాణంలో చాలా కీలకమైనవి. ఏ సందర్భంలో అభ్యసనం జరుగుతున్నదో దానిని బట్టి జ్ఞాన ప్రాధాన్యత ఉంటుంది.

మన పాఠశాల అభ్యసనం ఎక్కువగా వ్యక్తి ప్రధానంగా ఉంటుంది. ఉపాధ్యాయులు జ్ఞాన ప్రసారకర్త. బోధనను పిల్లలు సమాచార ప్రసారంగా భావిస్తారు. ఇది పిల్లల అభ్యసన కోసం ఉపాధ్యాయుడు అనుభవాన్ని క్రోడీకరించడంగా ఉంటుంది. కానీ పిల్లలు ఉపాధ్యాయులతో, తోటి వయస్కులతో, తమకంటే పెద్దలతో, పిన్నలతో, ప్రతిచర్య జరపడం ద్వారా ఎక్కువ అభ్యసనావకాశాల్ని పొందగలుగుతారు. ఇతరులతో కలసిమెలసి చర్చించుకొనే క్రమంలోనే నేర్చుకోవాల్సిన లక్ష్యం చేతికందుతుంది. ఇలాంటి అభ్యసనం ఫలవంతంగా జరగాలంటే మన స్కూళ్లలో వివిధ నేపథ్యాల పిల్లలుండటం అవసరం.

పూర్వప్రాథమిక దశలో ఇలాంటి సమిష్టి కృత్యాలు మనమెక్కువగా చేపడుతుంటాం. మాధ్యమిక ఉన్నత తరగతుల్లో కూడా ప్రాజెక్టుల్ని, ఇతర కార్యక్రమాల్ని ఇవ్వడం ద్వారా గ్రూపు కృత్యాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. ఇలాంటి కృత్యాల్ని అంచనా వేసి మూల్యాంకనం చెయ్యడానికి కొన్ని పద్ధతులున్నాయి.

స్కూళ్లు మిశ్రమ వయస్కుల పిల్లలకు కొని ప్రాజెక్టులివ్వాలి. ఇలాంటి గ్రూపుల్లోని పిల్లలు టీములుగా పనిచెయ్యడం ద్వారా సమిష్టి పని విధానాన్ని సామాజిక విలువల్ని నేర్చుకోగలుగుతారు. ఇతరులతో చేరడం ద్వారా తమ స్వంత శక్తికి మించిన లక్ష్యాల్ని సాధించడానికి వ్యక్తికి వీలవుతుంది. తనకు పూర్తిగా తెలియనిదానిలోనికి కూడా ప్రవేశించే అవకాశం చిక్కుతుంది. బాధ్యతల్ని తీసుకొని లక్ష్యాల్ని ఎంచుకొని చేపట్టే ఈ కృత్యాల ద్వారా జ్ఞాన సముపార్జనగారు. చేతివృత్తుల్ని, కళల్ని నేర్చుకోవడం కూడా సులభతరమవుతుంది. బహుళస్థాయి విద్యార్థులుండే మన తరగతుల్లో వయస్సులో, స్థాయి నిమిత్తం లేకుండా ఇచ్చే ఇలాంటి కృత్యాలు బోధనలో సౌలభ్యాన్ని పెంచుతాయి. మంచి పాఠ్యప్రణాళికా పద్ధతిగా ఇది రాణిస్తుంది.

అభ్యసనానుభవాల్ని రూపొందించడం

మనం రూపొందించుకునే అభ్యసన లక్ష్యాల ప్రకారం అభ్యసనం మీద, దాని విలువ మీద ఎంతో ఉంటుంది. మన అభ్యసన లక్ష్యాలు చాలా సులభమైనవిగా లేదా చాలా కష్టమైనవిగా, యాంత్రికమైనవిగా మళ్లీ మళ్లీ వచ్చేవిగా పుస్తకాల్ని వెతుక్కోవల్సినవిగా, విద్యార్థి ప్రశ్నించడానికి స్వీయాభివృద్ధికి ఏ మాత్రం అవకాశం లేనివిగా, టీచరు మీద ఆధారపడాల్సినవిగా ఉంటే పిల్లలు నిరాసక్తంగా విధేయంగా ఉండిపోతారు.

తమ స్వంత అభ్యసనం, ఆలోచన, స్వీయతర్కం విలువలేనివనే నిర్ధారణకు వస్తారు. జ్ఞానం ఇతరులచే నిర్మింపబడిందనీ, తాము కేవలం దాన్ని స్వీకరించేవారమనే అభిప్రాయానికి వచ్చేస్తారు. అప్పుడు పిల్లల్ని ఉత్సాహపరచాల్సిన బాధ్యత ఉపాధ్యాయుడి మీదపడుతుంది. పిల్లలు తమకు తాము సహజంగా ప్రేరణ పొందుతారనే సంగతి ఉపాధ్యాయుడు మరచిపోతారు. పిల్లలు కూడా నియంత్రణను అంగీకరించి, నియంత్రణను కోరుకునే దుస్థితికి చేరుకుంటారు. ఈ ధోరణి జ్ఞానాభివృద్ధికి విఘాతంగా పరిణమిస్తుంది. అభ్యసనానికి అత్యవసరమైన సరళత్వం దెబ్బతింటుంది. మార్చడానికి వీలుకాని పద్ధతులు ముందుకొస్తాయి. పదవ తరగతికి వచ్చేటప్పటికి ఇటువంటి అభ్యసన వాతావరణంలో పెరిగిన పిల్లలు తమ ఆత్మవిశ్వాసాన్ని కోల్పోతారు. స్వయం వ్యక్తీకరణ సామర్థ్యాన్ని పోగొట్టుకుంటారు. వాళ్ల స్వీయ అనుభవాలకు పాఠశాలలో ఇక స్థానం ఉండదు. పరీక్షల్లో ఉత్తీర్ణత కోసం యాంత్రికంగా కంఠస్థంగా చేయడానికి పూనుకుంటారు.

అనుభవాల నిర్వహణ

పరిశీలన సహజమైన పద్ధతుల్లో మొక్కమొలకెత్తడాన్ని పాలు సేకరించే వివిధ దశల్ని వోకింగ్ చేయడాన్ని, వివిధ పాల ఉత్పత్తుల్ని పరిశీలించడం. మాట్లాడడం విద్యార్థి తన అనుభవాల్ని స్మరించుకొని మాట్లాడడం. (ఉదాహరణకు కుటుంబంలో లేదా సమాజంలో స్త్రీ పురుష విచక్షణలో చేసే పనులపై ఒక సంభాషణ లేదా సంఖ్యలకు సంబంధించిన ఒక క్రీడలో పాల్గొనడం) చేయడం గేర్లు గల చక్రాలన్నీ ప్రయోగపూర్వకంగా తయారుచేయడం. పుల్లీల సాయంతో బరువును పైకెత్తడం. ఇలాంటివి చేసిన తర్వాత వాటిపై ఉపాధ్యాయులు చర్చలు, వ్యాసరచన, చిత్రలేఖనం, ప్రదర్శన

లాంటివి చేపట్టవచ్చు. పిల్లల నుండి ప్రశ్నలు వేయించి జవాబలు రాబట్టవచ్చు. ఉపాధ్యాయురాలు పాఠ్యపుస్తక జ్ఞానంలో దీనిని అనుసంధానించేసి పై అనుభవాన్ని మరింతలోతుకు తీసుకెళ్లవచ్చు. ఇలాంటి అనుభవాలు, అనుభవాల తర్వాత చేసే కృత్యాలు. ఏదశలోనైన పిల్లలకు ఎంతో ఉపయోగపడుతాయి. పిల్లలు పెరిగేకొద్దీ వీటి స్వభావం, రూపం, సంక్లిష్టత మాత్రమే మారుతాయి. అనుభవాల్ని వ్యక్తీకరించడానికి అవసరం బట్టి అనుభవానికి భాషకీ మధ్య ఒక సమానత్వం ఉండాలి.

దీనికి బదులు సవాళ్లతో కూడిన లక్ష్యాలను పెట్టి స్వతంత్రంగా ఆలోచించడానికి అవకాశమిస్తే, సమస్యను పలు రూపాల్లో సాధన చేయడానికి ప్రోత్సహిస్తే, అది స్వతంత్రతను ప్రోత్సహిస్తుంది. అప్పుడు సృజనాత్మకత, స్వీయ క్రమశిక్షణ పిల్లల్లో పెంపొందుతాయి. క్విజ్ సంస్కృతికి, వెనువెంటనే సమాధానాలిచ్చే పద్ధతికి, ఎప్పుడూ సరైన సమాధానమే తెలిసి ఉండాలనే ధోరణికి భిన్నంగా మనం పిల్లలకు ఎక్కువ సమయాన్నిచ్చి లోతైన అర్థవంతమైన అభ్యసనాన్ని పొందే అవకాశం ఇవ్వాలి.

పాఠ్య పుస్తకాల్లో లేని జ్ఞానాన్ని వెలికితీసే విధంగా అభ్యసన లక్ష్యాల్ని రూపొందిస్తే పిల్లలు తమ స్వంత అనుభవాలనుంచి, ఇంటిలోని, సమాజంలోని ప్రజల అనుభవాల నుంచి, గ్రంథాలయాల నుంచి ఇతర బడి ప్రదేశాల నుంచి జ్ఞానాన్ని పొందే అవకాశం కలుగుతుంది. అప్పుడు జ్ఞానము, అభ్యసనమూ తమకుతాము నిర్మించుకునేవి పిల్లలు గుర్తిస్తారు. పాఠ్యపుస్తకాలకుగానీ, ఉపాధ్యాయుడికి గానీ సర్వాధిపత్యం ఉండదని పిల్లలు తెలుసుకుంటారు.

ఒక్క చరిత్ర ఉపాధ్యాయుడేకాదు, ఉపాధ్యాయులందరూ తమ దగ్గర ఉన్న పిల్లలకు పురాతత్వ ప్రాధాన్యత గల నిర్మాణాల్ని గౌరవించడం, వాటి ప్రాధాన్యత అన్వేషించడం, అర్థం చేసుకోవడం నేర్పాలి. ఇటీవలీ కాలంలో ఒకటి, రెండు తరగతుల తరగతి గదివ వాతావరణాన్ని పిల్లలకనుగుణంగా మార్చేందుకు కొన్ని ప్రయత్నాలు జరిగాయి.

వీటిని సమీక్షించి మరింత బలోపేతం చేయాలి. పెద్ద పిల్లలకు తమ అభ్యసన అనుభవాలకు, తగిన ప్రశ్నలివ్వాలి. వీటి ద్వారా వాళ్లు భావనలను అర్థం చేసుకోగలుగుతారు. జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకొని సొంతం చేసుకోగలుగుతారు. ఇప్పుడిప్పుడే మన దృష్టిని వాస్తవ జ్ఞానం వైపు కొద్దికొద్దిగా

మరల్చుతున్నాం. ఇది చాలదు. ఉపాధ్యాయుడి సంసిద్ధతతోపాటు, తరగతి గది పద్ధతుల్ని మార్చుకోవడం, పాఠ్యపుస్తకాలలో మార్పులు, మూల్యాంకనంలో మార్పుల జరిగినప్పుడే పాత పద్ధతుల్ని మనం స్పష్టంగా మార్చుకోగలం. ఏ అంశానికి ఆ అంశం ముక్కలు ముక్కలుగా ఉండే పద్ధతి నుంచి, బయటపడడం ఒక లక్ష్యంగా ఎన్.పి.ఇ-86 పేర్కొంది. ఈ లక్ష్యానికి అనుగుణంగా మనం ముందుకుపోవాలంటే మన ప్రణాళిక సరళతరం కావాలి. మన పాఠ్యపుస్తకాల్లో మార్పు రావాలి. వాటిలోని విషయాలు మారాలి. ఇందుకోసం మన ఉపాధ్యాయుల ఆత్మస్థైర్యాన్ని, సామర్థ్యాలను పెంచాలి. పిల్లల అభ్యసనానికి తగినట్లుగా ఉపాధ్యాయులు తమ స్వంత ప్రణాళికను రూపొందించుకోవాలి. బోధనా సంస్కరణలకు సంబంధించిన ప్రయత్నాలు ఇంకా కేంద్రీకృతంగానే ఉన్నాయి. క్లస్టర్లు, బ్లాక్ రిసోర్సు సెంటర్లను మరింత భాగస్వాముల్ని చేయడం ద్వారా సమర్థవంతమైన వికేంద్రీకరణ సాధ్యమౌతుంది. అప్పుడు స్థానికంగా రిసోర్సు పర్సన్లతోపాటు వనరులు, సామగ్రి ఉపాధ్యాయులకు అందుబాటులోకి వస్తాయి.

పిల్లలు పరస్పరాశ్రితంగా మూడు విధానాల్లో నేర్చుకుంటారని తెలుసుకున్నాం. స్థూలంగా చెప్పాలంటే పిల్లలు స్థానిక పరిసరాల నుంచి, స్థానిక సమాజం నుంచి నేర్చుకోవడం మొదలుపెడతారు. జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకుంటారు. వారు తమ చుట్టూ ఉన్న పరిసరాలతో జరిపే ప్రతిచర్యవలననే వారి జ్ఞానం అర్థవంతమౌతుంది. అందువలన పిల్లలు నేర్చుకోవడంలో పరిసరాలకు ఎంతో ప్రాధాన్యత ఉంది. దీన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు కల్పించే సందర్భంలో పరిసరాలను విరివిగా ఉపయోగించుకోవాలి.

అభ్యసనంలో ప్రాథమిక, ప్రాథమికోన్నత స్థాయి స్థాయి పిల్లల మధ్య గల తేడాలు

ఆశించినరీతిలో పిల్లలు నేర్చుకోవాలంటే వారికి నేర్చుకోవాల్సిన అవసరం, ఆసక్తి కల్గేలా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో పలు మార్పులు, చేర్పులు చేసుకొని కల్పించాల్సి ఉంటుంది. ఈ ప్రక్రియల్లో పాల్గొనే సందర్భంలో వారి అభిరుచులకు, అనుభూతులకు ప్రాధాన్యతనిస్తూ, ప్రోత్సహిస్తూ వారి అర్థవంతం అభ్యసన వేగవంతం అయ్యేలా చూడాలి. బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు కల్పించడంలో ప్రాథమికోన్నత స్థాయికి, ప్రాథమికస్థాయికి వ్యత్యాసాలు ఉంటాయి. అవేమిటో తెలుసుకుందాం.

ప్రాథమిక స్థాయి	ప్రాథమికోన్నత స్థాయి
<ul style="list-style-type: none"> - ఉపాధ్యాయులపరంగా - కృత్యాధార పద్ధతిలో (ఆట, పాట, కథ) - మూర్తభావనల ఆధారంగా బోధన <p>పిల్లలపరంగా</p> <ul style="list-style-type: none"> - జ్ఞాన నిర్మాణం జరుగుతుంది. - శారీరక ఎదుగుదల తక్కువ - స్వేచ్ఛగా ఉంటారు. - ప్రశ్నించేతత్వం ఉంటుంది. - ఉద్వేగతకు త్వరగా లోనౌతారు, తర్వగా మరిచిపోతారు - అవగాహన పరిధి తక్కువ - ఏకాగ్రత తక్కువ - టీచర్ తో సాంగత్యం ఎక్కువ - ఆలోచనలో పరిపక్వత ఉండదు - ఆత్మగౌరవం / ఆత్మాభిమానంకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇవ్వరు - ఆలోచన పరిధి తక్కువ 	<ul style="list-style-type: none"> - ఆలోచనకు అవకాశం ఉండే కృత్యాలు అమూర్తభవనలను అవగాహన చేసుకోవడం కోసం బోధన. - జ్ఞాన నిర్మాణంతోపాటు నిజ జీవిత వినియోగం ఎక్కువగా జరుగుతుంది. - శారీరక ఎదుగుదల ఎక్కువ - చురుకుడి ఉంటారు, బిడియంగా ప్రవర్తిస్తారు. - ప్రశ్నల్లో తార్కికత ఉంటుంది. - ఉద్వేగాలకు లోనైతే త్వరగా మరిచిపోరు. - అవగాహన ఎక్కువ - తోటి పిల్లల సాంగత్యం ఎక్కువ - ఆలోచనలో పరిపక్వత మొదలవుతుంది. - ఆత్మగౌరవం / ఆత్మాభిమానంకి ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇస్తారు. - ఆలోచనా పరిధి విస్తృతమవుతుంది మొదలుగునవి.

ప్రాథమిక, ప్రాథమికోన్నత స్థాయి పిల్లల్లోని అభ్యసనలోని గల తేడాలు మనం చూశాం కదా! ఈ తేడాలను దృష్టియందుంచుకొని వారి ఆకాంక్షలు, అభిరుచులు, అసక్తులు, అవసరాలకు అనుగుణంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు కల్పించాలి.

పిల్లలు వివిధ పద్ధతుల్లో నేర్చుకుంటారు. అనుభవం ద్వారా వస్తువులు పరిశీలించడం ద్వారా తెలుసుకున్న విషయాలు ఆచరణలో పెట్టడం ద్వారా, చదవడం ద్వారా చర్చించడం ద్వారా, ప్రశ్నించడం ద్వారా తమని తాము

అభివృద్ధికరించుకోగలగడం ద్వారా, రాయడం ద్వారా, వ్యక్తిగతంగా, జట్లలోను, కలిసిచేయడం ద్వారా పిల్లలు నేర్చుకోగలుగుతారు. వీటికి ప్రాథమికోన్నత స్థాయి తరగతుల్లో అవకాశం కల్పిస్తున్నామా? ఆలోచించండి.

పిల్లలందరికీ జన్మతః నేర్చుకునే సత్తా ఉన్నప్పటికీ నేర్చుకోవడంలో తేడాలు కన్పిస్తుంటాయి. ఇవి సహజం. ప్రతివారికి తనకంటూ నేర్చుకునే ప్రత్యేకమైన శైలి ఒకటి ఉంటుంది. దీన్ని మనం గమనించాలి. నేర్చుకోవడంలోను, విషయాన్ని అవగాహన చేసుకోవడంలోను వారికంటూ వారి స్థాయికి తగిన ప్రత్యేకమైన ఒరవడి ఉంటుంది. అందరిని ఒకే విధమైన లేబుల్ పెట్టి (ముద్రవేసి) ఒకే విధంగా మూసపోసిన పద్ధతిలో వారికున్న ప్రత్యేక అభ్యసన శైలులను, స్థాయిలను దృష్టిలో పెట్టుకోకుండా, బోధనాభ్యాసన ప్రక్రియలు కల్పించడం ఎంత వరకు సబబు. వారికి గల జ్ఞానపునాదిని (పూర్వ జ్ఞానం) దృష్టిలో పెట్టుకోకుండా పాఠ్యాంశాలను ఒకటి తర్వాత ఒకటి పూర్తి చేయడం ఎంత వరకు సమంజసమో ఆలోచించండి! ఈ విధంగా చేయడంవల్ల కలుగబోయే విపరీత పరిణామాల గురించి కూడా ఆలోచించండి.

xxxx

4

జ్ఞానం - జ్ఞాననిర్మాణం - తరగతి గది అన్వయం

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ జ్ఞానం, సమాచారం రెండూ ఒకటేనా?
- ▶ జ్ఞానం అంటే ఏమిటి?
- ▶ జ్ఞాన నిర్మాణం అంటే ఏమిటి?
- ▶ జ్ఞాన నిర్మాణం ఎప్పుడు జరుగుతుంది?
- ▶ జ్ఞాన నిర్మాణం జరగాలంటే తరగతిగది వాతావరణం ఎలా ఉండాలి?
- ▶ జ్ఞాన నిర్మాణంలో పాఠ్యపుస్తకాల పాత్ర ఏమిటి?
- ▶ జ్ఞాన నిర్మాణానికి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఎలా ఉండాలి?

1. జ్ఞానం అంటే ఏమిటి?

జ్ఞానం అంటే సమాచారం కాదు. జ్ఞానం అనేది ఒకరు ఇస్తే ఇంకొకరు వుచ్చుకునేది కాదు. జ్ఞానం అనేది బట్టిపట్టడం, పునశ్చరణ చేయడం, ఉన్నది ఉన్నట్టుగా అప్పజెప్పడం కాదు. జ్ఞానం అనేది పిల్లల మదిలో జరిగే మానసిక ప్రక్రియల ద్వారా ఉత్పన్నమయ్యే భావన. ఇది అనుభవాల నుండి, ఆలోచనల నుండి వ్యక్తీకరింపబడే అంశం. ఎలా ఆలోచించాలో, ఎలా పరిశీలించాలో, ఎలా విశ్లేషించాలో, ఎలా ప్రతిస్పందించాలో, ఎలా వ్యక్తీకరించాలో అనే విషయాలను జ్ఞానం ఆవిష్కరిస్తుంది. పిల్లలు తమ అనుభవాలు, ఆలోచనలతో విషయాలను పరిశీలించడం, గుర్తించడం, సంబంధాలు ఏర్పరచడం, సాధారణీకరణ చేయడం, నిర్ధారణకు రావడం, పూర్వజ్ఞానాన్ని నూతన సందర్భాలలో, తదుపరి అభ్యాసాలలో ఉపయోగించడం వంటివి చేయగలగడమే ప్రకటితమైన జ్ఞానానికి నిదర్శనం.

పిల్లలు తమ పరిసరాలు, చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచంతో మమేకమై పరస్పర ప్రతిచర్యలు, అన్వేషణలు, ప్రతిస్పందించడం, కనుగొనడం, పాల్గొనడం వంటివి చేయడం ద్వారా అర్థవంతమైన భావనలను పొందుతారు. ఇదే జ్ఞానం అవుతుంది.

‘జ్ఞానం’లో చేరే అంశాలు, మనం ‘విద్యాలక్ష్మణులుగా భావించేవాటిని’ ప్రతిబింబిస్తాయని NCF పేర్కొంది. విద్యాలక్ష్మణులు పిల్లలను విమర్శనాత్మకంగా ఆలోచించేలా, పరిశీలించేలా, విశ్లేషించేలా, హేతుబద్ధంగా ఉండేలా, సమాచారాలను గీయగల్గేలా, వైవిధ్యభావాలపట్ల, జీవనంపట్ల స్పందించేలా చేయాలని పేర్కొంటోంది. అందువల్ల జ్ఞానాన్ని ముక్కలుగా అందించడం సాధ్యపడదు. జ్ఞానం ఆలోచనలు, అనుభూతుల సంగమం. అంటే నిజమైన జ్ఞానం పిల్లలలో ఎట్లా పరిశీలించాలో, ఎలా విశ్లేషించాలో అమూర్త లేక హేతుబద్ధతగల, పరిస్థితులపట్ల తాను ఎలా అనుభూతి చెందాలో, ఎలా కనికరం కలిగిఉండాలో వైవిధ్యభావాలపట్ల ఎలా సున్నితత్వం కల్గిఉండాలో అన్న విషయాలు సమ్మిళితం కావాలి. అందువల్ల విద్యాలక్ష్మణం విద్యార్థికి సమాచారాన్ని ముక్కలు ముక్కలుగా చెంచాతో తినిపించినట్టుకాకుండా విద్యార్థి ఆలోచనా నైపుణ్యాలకు మెరుగుపెట్టినట్టుగా ఉండాలి.

అందువల్ల జ్ఞానమనేది సమాచారం కాదు అని చెప్పగలం. ‘జ్ఞానం’ అనేది విద్యార్థికి ఇవ్వబడేది కాదు. ఇదొక స్వయంచోదక శక్తి, అనుభవం ద్వారా సముపార్జించబడేది. నూతన సమాచారంపట్ల పిల్లలు ఆచరణాత్మక నిర్ణయాత్మక అవగాహన కలిగినప్పుడు మాత్రమే సముపార్జించబడుతుంది. పిల్లలకు సరైన సమయంలో అవసరమైనంతమేర స్థాయికి తగినట్లుగా సహాయం కావాలి. పిల్లలు తాము భాగస్థులయిన ఈ ప్రపంచంలో చురుకైన పాత్ర పోషించి తమంతట తామే జ్ఞానాన్ని సముపార్జన చేయాలి. అయితే పిల్లలకు విషయాన్ని బదలాయంపు చేసి జ్ఞప్తికి చేసిన విషయాలను ప్రశ్నలద్వారా ఉన్నదున్నట్లుగా తిరిగి చెప్పించడం జ్ఞానం కాదు. ఇది పిల్లలను విద్యావంతులు చేయడంగా భావించరాదు. మనం జ్ఞానాన్ని ఎలా సంపాదించాలని నిర్వచించామో అది పిల్లలను ఆలోచింపజేసేలా, ప్రతిస్పందింపజేసేలా అమూర్త, భావనలను అర్థంచేసుకునేలా, వ్యక్తపర్చేలా చేయగల్గాలి. కేవలం బట్టియంగా ఉండరాదు. పిల్లలు తమ భావనలను సమాచారాన్ని విశ్లేషించి సాధారణీకరించేలా ఉండాలి. విద్యాబోధన ఇందుకు ప్రేరేపించేలా, ప్రోత్సహించేలా ఉండాలి.

జ్ఞానం అనేది నియత కాలంలో పూర్తిగా ఇవ్వగలిగేది అయితే పిల్లల మేధస్సులోకి సమాచార రూపంలో వ్యవస్థీకృతంగా బదిలీ చేయవచ్చు. విద్య మానవ మేధోభండాగారాన్ని నింపే వ్యవస్థ అయితే విద్యార్థి పరోక్షగ్రాహకుడుగానే మిగిలిపోతాడు. విద్యను నింపడం అనేది అభ్యసనమయితే పిల్లల జ్ఞానచలనాత్మక రంగంలో పరిశీలన, అనుభూతులు ప్రతిబింబించేతత్వం, భాగస్వామ్య ప్రవర్తనలు నష్టపోతాయి. జ్ఞానం వ్యక్తిగతమైనది. ఇది సంకుచిత పరిధి దాటి విశ్వజనీనమైనది అని NCF-2005 పేర్కొంది.

జ్ఞానాత్మక రంగం ప్రత్యేక పదజాలం, భావనలు, సిద్ధాంతాలు, వర్ణనలు, పద్ధతులను కలిగి ఉంటుంది. మానవుల కృత్యాలు, అభ్యసన సాధనాల విశాల చట్రంలో సాంఘిక జీవనం, సంస్కృతి ఉంటుంది. వృత్తిపనులైన నేత, వడ్రంగం, కుమ్మరం, వ్యవసాయం, దుకాణ నిర్వహణ వీటితోబాటు దృశ్యకథలు, క్రీడలు విలువైన జ్ఞానాత్మక రూపాలను కల్గిఉంటాయి. జ్ఞానాత్మక రంగం యొక్క ఈ రూపాలు ఆచరణాత్మక స్వభావాన్ని, అర్థం చేసుకున్న తీరును విశదం చేస్తాయి. వాటిలో చాలా వరకు అభివృద్ధి చెందిన సామర్థ్యాలు ఉంటాయి. స్వయం సామర్థ్య జ్ఞానం సామూహిక కృషి, ప్రశంసలు, వైఖరులు, పట్టుదల, క్రమశిక్షణలు జ్ఞానంలో భాగంగా ఉంటాయి.

2. జ్ఞానం Vs సమాచారం

తరగతిగదిలో పాఠ్యపుస్తకాలు సమాచారాన్ని సమకూరుస్తాయి. ఈ సమాచారాన్ని పొందే క్రమంలో తమకున్న పూర్వజ్ఞానాన్ని వినియోగించుకుంటూ తెలుసుకున్న సమాచారం ఆధారంగా పిల్లలు జ్ఞాన నిర్మాణం చేసుకోవాలి. ఈ

దిశలో మన ఉన్నత పాఠశాలలు, మన పాఠ్యపుస్తకాలు, ఉపాధ్యాయులుగా మనం ఆలోచించాలి. ఇందుకోసం మనం సమాచారం, జ్ఞానం, పునరుక్తి జ్ఞాన నిర్మాణం, గ్రహించడం వంటి అంశాల గురించి తెలుసుకోవాలి.

వ్యక్తి ద్వారా కాని, పుస్తకాల ద్వారాగాని, సామాగ్రి ద్వారాగాని విషయాన్ని పొందినట్లైతే అది సమాచారం అవుతుంది. పొందిన సమాచారాన్ని తనదైన శైలిలో అవసరంలేనిది వదిలివేయడం లేదా సవరించుకోవడం, అవసరమైన కొత్త సందర్భాలలో పూర్వజ్ఞానాన్ని సృజనాత్మకంగా అన్వయించుకోవడం చేయాలి. ఇది జ్ఞాన నిర్మాణ ప్రక్రియ ఔతుంది.

తరగతిగదుల్లో ఉపాధ్యాయులు దేనికి అధిక ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి? సమాచారానికా? లేక జ్ఞాన నిర్మాణ ప్రక్రియలకా అన్న ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాలేవో ఆలోచించండి.

సాధారణంగా తరగతిగదుల్లో ఉపాధ్యాయులు చెప్పిన విషయాలనే పిల్లలు పదే పదే పల్లవేస్తుంటారు. అడిగిన ప్రశ్నలకు జవాబులిస్తుంటారు. పుస్తకంలో ఇచ్చిన సమాచారాన్ని, అందించిన సమాచారాన్నే తిరిగి అప్పచెప్పుతుంటారు. దీన్నే పునరుక్తి (Repetition) అంటారు. ఇది జ్ఞాన నిర్మాణానికి దోహదం చేస్తుందా? పిల్లల్లో జ్ఞాన నిర్మాణం జరగాలంటే మనం ఏం చేయాలి? కేవలం సమాచారాన్ని బట్టిపట్టడం కాకుండా అవసరమైన సందర్భాల్లో సందర్భోచితంగా సృజనాత్మకంగా, తనదైన శైలిలో వినియోగించుకోవడం జరగాలి. అలా జరగాలంటే ఉపాధ్యాయులు ఏం చేయాలి? ఆలోచించండి.

పిల్లలు తమంతట తాముగా తమకి తెలిసిన పూర్వజ్ఞానాన్ని వినియోగించుకొని కొత్త సందర్భాలలో నూతన విషయాలను ఆవిష్కరించడాన్ని జ్ఞాన నిర్మాణం అనవచ్చు.

ఉదాహరణకు ఆరో తరగతిలో తెలుగు ఉపాధ్యాయుడు కొన్ని పదాలు ఇచ్చి వాటిని స్వంత వాక్యాలలో ఉపయోగించి నల్లబల్లపై రాశాడు. పిల్లలని రాసుకోమన్నాడు పరీక్షలలో ఆ పదాలే ఇచ్చినప్పుడు పిల్లలంతా ఒకేవిధంగా టీచర్ రాయించినట్లుగానే జవాబులు రాశారు. ఇది జ్ఞాన నిర్మాణం అవుతుందా? దీనిని ఏం అంటారు?

ఒకవేళ అవే పదాలను తమ సొంతమాటల్లో నూతన సన్నివేశాలలో చక్కగా ఉపయోగించి రాసినట్లైతే, పిల్లలు అర్థవంతంగా సందర్భోచితంగా అవసరాలకనుగుణంగా ఆ పదాలకు చెందిన జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకున్నట్లే.

పిల్లలు స్వయంగా పాల్గొంటూ జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకునే క్రమంలో టీచర్లు క్రియాశీల భాగస్వాములు కావాలి. నేర్చుకునే క్రమంలో పిల్లలు సహజ వాతావరణంలో, అభ్యసన ప్రక్రియల్లో పాల్గొంటూ జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకుంటారు. ఇలా నిర్మించుకోవడంలో ఆలోచనలు, పూర్వ అనుభవాలు అత్యంత కీలక పాత్ర పోషిస్తాయి. పిల్లలు ప్రశ్నించడం, బడిలో నేర్చుకున్న దానిని వెలుపలి అనుభవాలతో అన్వయించుకోవడం, సమస్యలకు వివిధ కోణాల్లో చక్కగా స్పందించడం. అభిప్రాయాలను అద్భుతంగా వ్యక్తీకరించడం వంటి సందర్భాలలో జ్ఞాన నిర్మాణం జరుగుతుంది. జ్ఞానం ఒకరు అందించేది కాదు. ఇది సృష్టించబడేది. పిల్లల మదిలో జరిగే ప్రక్రియల ద్వారా ఇది ఉత్పన్నమవుతుంది. ఈ జ్ఞానం ఒక్కో విషయంలో, సందర్భంలో వివిధ రూపాలను కలిగి ఉంటుంది.

జ్ఞాన నిర్మాణం, సమాచారం మొదలగు అంశాల గురించి జాతీయ విద్యా ప్రణాళిక చట్టం 2005 ఏం చెబుతుందో చూద్దాం.

క్రమబద్ధమైన అనుభవమే జ్ఞానం. ఇది భాష ద్వారా, భావనా రూపాలుగా ఏర్పడి అర్థాన్ని సృష్టిస్తుంది. ఫలితంగా మనం జీవిస్తున్న ప్రపంచాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడుతుంది. జ్ఞానాన్ని మనం ఆచరణ పద్ధతులుగా లేదా ఆలోచనలతో కూడిన శారీరక నైపుణ్యంగా కూడా భావించవచ్చు. ఇది వస్తూత్పత్తి ద్వారా సమాజ పురోగమనానికి దోహదంచేస్తుంది. చారిత్రక క్రమంలో మానవులు వివిధ ఆలోచనలు, భావాలు గల విజ్ఞాన మూర్తులుగా, వస్తూత్పత్తి చేయగల సమర్థులుగా పరిణతి చెంది మరింత జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకున్నారు. పిల్లలందరూ ఈ జ్ఞాన సంపదను తమంతట తామే పునరుత్పత్తి చేసుకోవాలి. మరింత సమర్థంతంగా ఈ ప్రపంచంలో వ్యవహరించేందుకు కావాల్సిన మరిన్ని ఆలోచనలు దీనివల్ల వారికి లభిస్తాయి. పిల్లలు ఈ జ్ఞానోత్పత్తి క్రమంలో ఎలా భాగస్వాములు కావాలో నేర్చుకోవాలి. ఉత్పత్తి క్రమంలో కూడా వారు భాగస్వాములు కావాలి. ఈ రూపంలో జ్ఞానాన్ని కేవలం ఉత్పత్తిగా చూడక అలాగాక జ్ఞానాన్ని తయారుచేసిన ఉత్పత్తిగా భావించినట్లైతే అది సమాచార రూపంలోకి మారి పిల్లల మెదళ్ళలోకి దూరిపోతుంది. అప్పుడు అభ్యాసకులు కేవలం సమాచార గ్రహీతలుగా మారతారు. అభ్యసనలో వారి ప్రమేయమేమి ఉండదు. దీనికి భిన్నమైన దృక్పథం ఉంటే ప్రపంచాన్ని పరిశీలిస్తూ, ప్రపంచంపట్ల స్పందిస్తూ, ప్రపంచంలో పనిచేస్తూ, భాగస్వాములవుతూ నేర్చుకునేవాళ్ళుగా పిల్లల్ని చూడగలం.

3. జ్ఞాన నిర్మాణం అంటే?

పిల్లలు సమాజ అభ్యాసకులు. తమ చుట్టూ ఉన్న ప్రపంచాన్ని ఆసక్తితో అన్వేషించడం, ప్రతిస్పందించడం, ఆలోచించడం, విశ్లేషించడం ద్వారా తమదైన శైలిలో జ్ఞానాన్ని అభివృద్ధి చేసుకొంటారు. అలాగే తమ జ్ఞానాన్ని సృజనాత్మకంగా ఆవిష్కరించగల శక్తిసామర్థ్యాలు పిల్లలకు బాల్యం నుండే ఉంటుంది.

జ్ఞానం కలిగి ఉన్న పిల్లలు తాము చూసిన, విన్న, చదివిన, పాల్గొన్న అంశాల నుండి పొందిన అనుభవాలను పలువిధాలుగా, నూతనంగా, సృజనాత్మకంగా వ్యక్తీకరించగలిగితే జ్ఞాన నిర్మాణం జరిగినట్లు భావించాలి.

జ్ఞాన నిర్మాణం అంటే అభ్యసనమే.

ప్రతి తరం, సమాజం ద్వారా తాము పొందిన జ్ఞానాన్ని ముందుతరానికి అందించడానికి తమకంటూ ఒక ప్రత్యేక జ్ఞాననిధిని ఏర్పరచుకుంటూ అర్థవంతమైన జ్ఞాన నిర్మాణానికి తోడ్పడుతుంది. ఈ జ్ఞానాన్ని అనుభవాల ద్వారా అర్థంచేసుకోవడం, జ్ఞాన సంస్కృతిని ఆకళింపు చేసుకోవడం ద్వారా అనియత, స్వేచ్ఛావాతావరణాలలో పిల్లలు జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకుంటారు. ఈ జ్ఞాన నిర్మాణంలో సామాజిక పరిసరాలతో మమేకమై, అందుకు ప్రయత్నాలు చేస్తున్న సందర్భంలో తప్పులుచేస్తూ, చేసిన తప్పులను వారికి వారే సరిదిద్దుకుంటూ పిల్లలు జ్ఞాన నిర్మాణం చేసుకుంటారు. ఇవన్నీ అత్యంత సహజంగానే పిల్లలు చేయగల్గుతారు.

అర్థవంతమైన అభ్యసనం అనేది ఒక ఉత్పాదక ప్రక్రియ. ఇది కేవలం సమాచారాన్ని వెలికి తీసే ప్రక్రియకాదు. ఆలోచించడం, భాషారూపంలో వ్యక్తీకరించడం, కృత్యాలు నిర్వహించడం వంటివి అభ్యసనాంశాలు. పిల్లలు చాలా విషయాలను గుర్తుంచుకుంటారు కాని అర్థం చేసుకోలేరు. నిజజీవిత సన్నివేశాలతో అన్వయించలేరు. అందుకే జ్ఞాపకం ఉంచుకోవడమే జ్ఞానమనే భ్రమ నుండి ఉపాధ్యాయులు బయటపడాలి.

భావనల అభివృద్ధి అనేది నిరంతరం జరిగే ప్రక్రియ. ఆ భావనలమధ్య సంబంధాలను ఏర్పరచుకుంటూ, వాటిని అవగాహన చేసుకుంటూ వాటికి కారణాలు, ఫలితాలను అన్వేషిస్తూ, తమ వైఖరులను, ఉద్దేశ్యాలను, విలువలను సమ్మిళితం చేసుకుంటూ వ్యక్తీకరించడం ద్వారా జ్ఞాన ఆవిష్కరణ జరుగుతుంది.

ఇలా పిల్లలు తమ జ్ఞానాన్ని ఆవిష్కరించడానికి తోడ్పడేవి ఆలోచన, భాష. ఇవి విడదీయరాని అంశాలు. ఒకదానితో ఒకటి ముడిపడి ఉన్న అంశాలు.

భాషాపరంగా జ్ఞానం అంటే పిల్లలు తాము విన్న, చూసిన, చదివిన అంశాల నుండి, అనుభవాల నుండి వివిధ ప్రక్రియారూపాలలో సృజనాత్మకంగా ప్రదర్శించడం.

ఇందులో వినడం, ధారాళంగా అంశాల గురించి మాట్లాడడం, చదవడం, ప్రశ్నించడం, ఆలోచించడం చర్చించడం, ప్రతిస్పందించడం, వ్యక్తీకరించడం, ప్రశంసించడం, అర్థం చేసుకోవడం. ఉన్నత వైఖరులు కలిగి ఉండడమనేవి ఇమిడి ఉంటాయి.

అభ్యసనమనేది బడిలోనూ, బడివెలుపల, నిరంతరంగా జరుగుతూనే ఉంటుంది. ఇది పరస్పర ప్రతిచర్యలద్వారా అభివృద్ధి చెందుతుంది.

జ్ఞాన నిర్మాణంలో పిల్లలే ఊహించడం, ప్రకల్పనలు చేయడం, అన్వేషించడం, పరిశోధించడం, ప్రశ్నించడం, చర్చించడం, సిద్ధాంతీకరణ చేయడం, ప్రతిస్పందించడం, సమాహారంలో పనిచేయడం మొదలగునవి కీలక పాత్రపోషిస్తాయి. జ్ఞాన నిర్మాణంలో ఈ ప్రతిచర్యలు ముఖ్యభూమిక పోషిస్తాయి. పిల్లలు విశ్లేషించడానికి, వ్యాఖ్యానించడానికి, ఇతరులలో కలిసి నేర్చుకోవడానికి ఈ ప్రతిచర్యలు తోడ్పడతాయి. ఆలోచించడం, ఆలోచనలను వ్యక్తీకరించడం, జ్ఞాన నిర్మాణంలో ముఖ్యమైనది.

స్వయంగా భాగస్వాములై పిల్లలు జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకొనే క్రమంలో ఉపాధ్యాయులు క్రియాశీల భాగస్వాములు కాగల్గితే వారి ప్రాధాన్యత పెరుగుతుంది. నేర్చుకొనే శిశువులు తనకుతాను పాల్గొంటూ జ్ఞాననిర్మాణం చేసుకుంటారు. ప్రశ్నించడం, బడిలో నేర్చుకున్నదాన్ని బయట అనుభవాలతో అన్వయించుకోవడం, మౌనంగా ఉండకుండా ఒక ప్రశ్నకు పలురకాలుగా స్పందించడం ఇవన్నీ చిన్న విషయాలుగా కన్పించవచ్చు, కానీ పిల్లల అవగాహన పెరగడంలో ఆలోచించడంలో ఇవి చాలా కీలకమైన మెట్లు. పిల్లలకు తరచుగా తమ అనుభవాల నుంచిగానీ, ప్రసారమాధ్యమాల నుంచిగానీ కొత్త కొత్త ఆలోచనలు వస్తుంటాయి. ఉపాధ్యాయునికి నచ్చేవిధంగా వాటిని చెప్పడం పిల్లలకు చేతగాకపోవచ్చు - పూర్తిగా తెలిసినదానికి, దాదాపు తెలిసిన దానికి మధ్య ఒక అంతరం ఉంటుంది. అక్కడే జ్ఞాన నిర్మాణం జరుగుతుంది. ఈ జ్ఞానం నైపుణ్యాలుగా రూపాంతరం చెందుతుంది. పాఠశాల వెలుపల, ఇంటిలో, సమాజం మధ్య పనిచేసే క్రమంలో ఈ సామర్థ్యాలు పదునెక్కుతాయి. వీటిని మనం గౌరవించాలి.

4. భాషలో జ్ఞానం ఏ ఏ రూపాల్లో ఉంటుంది?

భాషలో గతానుభవాల ఆధారంగా, తమకున్న అంతర్గత శక్తులతో, ఆలోచించి పిల్లలు జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకుంటారు. ఇది వివిధ వ్యవహార రూపాల్లో ఉంటుంది. భాషా వ్యవహార రూపాలు, వాగ్రూప లిఖిత రూపాల్లో ఉంటాయి. సంభాషించడం, ఉపన్యసించడం, వాదించడం, చర్చించడం, ప్రశ్నించడం, వర్ణించడం వంటివి వాగ్రూపాలైతే, తెల్సినదాని గురించి

రాయడం, వ్యాసం రాయడం, లేఖ రాయడం, దరఖాస్తు రాయడం, కరపత్రం రాయడం, ప్రకటనలు రాయడం, కథలు, పాటలు, గేయాలు రాయడం వంటి లిఖిత రూపాల్లో భాషాజ్ఞానం ఉంటుంది. అది ఆయా వ్యక్తుల మదిలో జరిగే ప్రక్రియలవల్ల గతానుభవాల పునాదులపై ఉత్పన్నమవుతుంది.

5. జ్ఞానం Vs అభ్యసనం

ఎన్నో అభ్యసన సిద్ధాంతాలున్నప్పటికీ ఈ సంక్లిష్ట ప్రక్రియను అర్థంచేసుకోవడంలో ఉపాధ్యాయుల అవగాహనలో స్వల్ప భేదం ఉంది. ప్రవర్తనావాదులు చెప్పినట్లు పిల్లలు ఖాళీబకెట్టు అనీ, ఏమీ రాయబడని నల్లబల్ల అనే విషయాలను NCF 2005 మరియు APSCF 2011 నిర్ణయం ద్వారా తిరస్కరిస్తున్నాయి. పిల్లలు పుట్టుకతోనే అనేక నిగూఢ సామర్థ్యాలను కల్గిఉంటారు. కాని పిల్లలు వైయక్తికంగా ఎంత కృషిచేసినా మొత్తం అభ్యసనం జరగదు. పిల్లలు బోధనలో లీనంకావడానికి అమలు చేయడానికి వీలుపడే పథకాన్ని శ్రద్ధతో ప్రణాళిక రూపొందించుట అత్యవసరమని APSCF భావిస్తుంది. అంతేకాకుండా - అభ్యసన వనరులైన గ్రంథాలయం, అంతర్జాలంతోపాటు పిల్లల తల్లిదండ్రులు, ఉపాధ్యాయులు చట్టాఉన్న సమాజం భాగస్వామ్యంతో శ్రద్ధతో కూడిన ప్రణాళిక అమలు అత్యవసరమౌతుంది. పిల్లలు పాఠశాలకు వచ్చేముందే తమ అంతఃచేతనలో విషయ జ్ఞానాన్ని కల్గిఉంటారు. తల్లిదండ్రుల పెంపకం, పరిసరాలు పిల్లల జ్ఞానానికి తొలి ప్రాతిపదికలవుతాయి. ఇక భాషాపరంగా కూడా సంక్లిష్ట భాషా నిర్మాణాలను సమాజపరంగానే నేర్చుకొని ఉంటారు. అయినా పాఠశాల ఒక నియత విద్యాకేంద్రంగా పిల్లలు వర్ణనాత్మక వివరణాత్మక జ్ఞానరంగాన్ని స్వీకరిస్తారు. సామాన్యశాస్త్రం, గణితశాస్త్రం భాషలు, పరిసరాల విజ్ఞానం వంటి విషయాలలో ఉపాధ్యాయులు, సమవయస్కులు, తల్లిదండ్రుల క్రియాశీలక జోక్యం లేనిదే పిల్లల జ్ఞానరంగం పరిపూర్ణవికసితంకాదు. పిల్లల ఈ పరస్పరచర్యలు సాధ్యపడడానికి అన్నిరకాల ప్రయత్నాలు చేయాలని APSCF ప్రతిపాదిస్తుంది. అభ్యసనం నిరంతర ప్రక్రియ. ఈ వ్యవస్థ సరిగా కొనసాగించకపోతే విద్యలో అపరిపక్వత చోటుచేసుకుంటుంది. ఈ విధానం పిల్లలు వలెవేసే పద్ధతిని వ్యతిరేకిస్తుంది. పిల్లలు పుట్టుకనుంచి తమకుగల అభ్యసనశక్తితో పరిశీలన, గుర్తించుట, వర్గీకరించుట మొదలైన వాటిని పరిసరాల నుంచి నేర్చుకొని విభిన్న రీతుల్లో వ్యక్తీకరిస్తారు, కొనసాగిస్తారు. మూడు సంవత్సరాల పిల్లల సామర్థ్యాలను విశ్లేషించినట్లయితే భాషను వ్యాకరణ దోషరహితంగా ప్రయోగించడమే కాకుండా, సందర్భోచితంగా తగిన పద్ధతిలో వినియోగిస్తారు. ఇది అభినందించాల్సిన అంశం. దురదృష్టవేమంటే ఉపాధ్యాయులు ఈ సత్యాన్ని అంగీకరించరు. వారిని ప్రవర్తనావాదులుగా ఒక దృష్టాంతం నుంచి మరొక దృష్టాంతంలోకి వాళ్ళు తీసుకొని వెళ్తారు. అనుకరణ, అభ్యాసం ద్వారా మాత్రమే భాష లభిస్తుందని అపోహపడతారు. పిల్లలను కేవలం సమాచార గ్రహీతలుగా పరిగణించి తాము జ్ఞానదాతలని భావిస్తారు. ఇది క్రియాశీలక, ఆచరణాత్మక నిరంతర అభ్యసన విధానానికి భిన్నమైనది. పిల్లల జ్ఞాన నిర్మాణానికి ఈరకమైన వాస్తవ భిన్న అవగాహనలను దూరంచేసుకోవాలి. ఇందుకు సున్నితంగా అర్థవంతమైన సందర్భోచిత పరిస్థితులను ఉపయోగించాలి. పై అంశాల ఆధారంగా కింది భావనలను రాబట్టవచ్చు.

- ◆ ఒత్తిడి, భారం లేని పరిస్థితులలోనే పిల్లల్లో అభ్యసనం జరుగుతుంది.
- ◆ ఆరోగ్యకరమైన అభ్యసన వాతావరణంలోనే పిల్లలు అమిత ఆసక్తితో సూక్ష్మ పరిశీలనలు చేస్తారు.
- ◆ పిల్లల అభ్యసనంలో విమర్శలు, తప్పులు ఎంచడాన్ని తగ్గించాలి.

- ◆ పిల్లలు అభ్యసనం ద్వారా తమ పొరపాట్లు తామే తెలుసుకొని సరిదిద్దుకునేలా చూడాలి.
- ◆ విభిన్న సందర్భాలలో తాము సముపార్జించిన జ్ఞానాన్ని పిల్లలు వినియోగిస్తారు.

6. జ్ఞాన నిర్మాణం ఎప్పుడు జరుగుతుంది?

a) పూర్వభావన / పూర్వరంగం (Pertext)

ఏ పాఠ్యాంశం గురించైనా భావన గురించైనా పిల్లల్లో పూర్వజ్ఞానం లేదా అనుభవాలు లేదా అవగాహన ఉందా అని నిర్ధారించుకోవాలి లేకపోతే కల్పించాలి.

b) తపన కల్పించడం (Urge creation)

పిల్లలు ఏ విషయాన్నైనా, ఎంత ఇబ్బంకరమైనా అవసరం ఉంటే తమకోసం తాము పాల్గొంటారు, నేర్చుకుంటారు. కాబట్టి వారిలో తపనను (Urge creation) రగిలించాలి. అవసరం ఉంటే తపన కల్గుతుంది. ఆసక్తి ఏర్పడుతుంది. భావోద్దేశాన్ని పెంపొందించడంవల్ల కూడా తపన కల్గుతుంది.

c) మానసిక ప్రక్రియ (Mental Process)

జ్ఞాన నిర్మాణంలో మానసిక ప్రక్రియ కీలక పాత్ర పోషిస్తోంది. పిల్లలందరూ జన్మతః నేర్చుకోగలే సామర్థ్యాన్ని కల్గి ఉంటారు. పిల్లలు అందరూ పోల్చడం, వర్గీకరించడం, విశ్లేషించడం, సంశ్లేషించడం, జ్ఞాపకం ఉంచుకోవడం, పునరుక్తి చేయడం, నిర్ధారించడం, వ్యక్తపర్చడం, గుర్తించడం, సాధారణీకరించడం, ఊహించడం, కల్పనాశక్తి వంటి అంతర్గత సామర్థ్యాలను కల్గి ఉన్నారన్న విషయం ఇంతకు ముందే మనం చర్చించుకున్నాం. వీటి వల్ల పిల్లల మనస్సుల్లో అనేక చర్యలు జరుగుతాయి. పిల్లల మెదళ్ళలోని నాడీకణజాలం ఉత్తేజానికి లోనైనప్పుడు వాటిలో పరస్పర చర్యలు, ప్రక్రియలు చోటుచేసుకొంటాయి. కొత్త బంధాలను ఏర్పరచుకొంటాయి. ఈ సందర్భంలో ఉత్పత్యయ్యే అంశాన్ని మనం 'జ్ఞానం' అని పిలుస్తుంటాం. ఈ నాడీ కణజాలం (Neurons) ఉత్తేజమవ్వాలంటే ఆసక్తి, తపన, భావోద్దేశానికి లోనుకావడం అవసరం. తద్వారా జ్ఞాననిర్మాణం జరుగుతుంది. అలా కాకుండా శ్రోతగా కేవలం సమాచారాన్ని గ్రహిస్తే నాడీకణజాలం ఉత్తేజం పొందదు. కేవలం సమాచారాన్ని నిక్షిప్తం చేసుకుంటుంది. దీనివల్ల ఎలాంటి అనుభవాలు కలుగవు. ఆ కారణాన జ్ఞాన నిర్మాణం కూడా జరగదు.

కాబట్టి పిల్లలు తమ అంతర్గత శక్తులను వీలైనంతమేర వినియోగించుకునేలా, మానసిక ప్రక్రియలు జరిగేలా చూడాలి. ఇందుకు అవసరమగు వాతావరణం కల్పించినప్పుడే ఇది సాధ్యమవుతుంది. పిల్లలు భయరహితమైన స్వేచ్ఛాపూరిత వాతావరణంలో మాత్రమే తమ అంతర్గత శక్తులను వినియోగించగలుగుతారు.

d) ఆలోచింపజేయడం

జ్ఞాన నిర్మాణంలో ఇది మరొక కీలకాంశం. సాధారణంగా ఆలోచించడానికి బదులు, విభిన్న కోణాల్లో ఆలోచింపజేయడంవల్ల పిల్లలు జ్ఞానాన్ని సృష్టించుకోగలుగుతారు.

e) ప్రోత్సహించడం, అవకాశం కల్పించడం, పిల్లల్ని భాగస్వాములను చేయడం కూడా జ్ఞాన నిర్మాణ క్రియలో అతి ముఖ్యమైన అంశాలు

7. జ్ఞాన నిర్మాణం జరగడానికి తరగతి గది వాతావరణం ఎలా ఉండాలి?

కింది పేరా చదవండి

విద్య పోస్టు ద్వారానో, ఉపాధ్యాయుడి ద్వారానో చేరవేసే వస్తువు కాదు. నిజమైన విద్య పిల్లల భౌతిక, సాంస్కృతిక క్షేత్రంలో సృష్టించబడుతుంది. దాగి ఉంటుంది. తల్లిదండ్రులతో, ఉపాధ్యాయులతో, తోటి పిల్లలతో, సమాజంతో నెరవే ప్రతిచర్యల ద్వారా అది క్రమ వికాసం పొందుతుంది. ఇలాంటి విద్య పటిష్ఠంగా, ఫలప్రదంగా ఉంటుంది. ఈ ప్రక్రియలో ఉపాధ్యాయుల పాత్రను, ఔన్నత్యాన్ని మనం గుర్తించాలి. స్థిరపరచాలి. జ్ఞానసముపార్జన ఎప్పుడూ పరస్పరాశ్రితంగా ఉంటుంది. పెద్దలకంటే పిల్లలు బాగా పరిశీలిస్తారు. బాగా గ్రహిస్తారు. జ్ఞానాన్ని సృష్టించడంలో వాళ్ళకున్న సామర్థ్యాన్ని, పాత్రను మనం గుర్తించాలి. నాకున్న ఈ కొద్ది అవగాహన పిల్లలతో మాట్లాడడం వల్లనే లభించిందని అనుభవంతో చెబుతున్నాను.

ప్రొ.యశ్‌పాల్, జాతీయ పాఠ్యప్రణాళిక-2005

సారథ్య సంఘం అధ్యక్షులు

బాక్సులోని అంశాన్ని చదివారు కదా! ఒకసారి ఆలోచించండి. సమాచారాన్ని పొంది, దాన్ని స్వల్పకాలం పాటు నిల్వ ఉంచుకొనే జ్ఞాపకాన్నే జ్ఞానంగా భావిస్తుండడం నేడు మనం చూస్తున్నదే! దీన్నే అవగాహన అని కూడా పరిగణించడం జరుగుతోంది. వాస్తవంగా జ్ఞానం అనేది సృష్టించబడేది. ఆలోచనల ద్వారా ఉద్భవించేది. ఈ జ్ఞానాన్ని సృష్టించుకోవడంలో మన పిల్లలకున్న శక్తి అపారమైనది. పొందే అనుభవాల ద్వారా, ఆలోచనల ద్వారా పిల్లలు ఎంతో జ్ఞానాన్ని సృష్టించుకుంటున్నారు.

పిల్లలు బడివెలుపల లేదా బడికి రాకముందు జరిపే ప్రతిచర్యల ద్వారా, తమ అంతర్గత శక్తుల ద్వారా ఈ జ్ఞానాన్ని సృష్టించుకొంటున్నారు. కేవలం సమాచారాన్ని గ్రహించడం మాత్రమేకాక ప్రశ్నించడం, ఆలోచించడం, ప్రతిచర్యలు జరపడం, ద్వారా తమకున్న జ్ఞానపరిధిని మరింత విస్తృతపర్చుకుంటారని ఇంతకు ముందు అధ్యాయాల్లో చర్చించుకున్నాం. ఐతే ఈ ప్రక్రియలకు లేదా ఈ విధానాలకు మన తరగతి గదుల్లో ఏ రీతిలో స్థానం ఉందా? అసలు అవకాశం ఉందా? పిల్లలు తమకున్న జ్ఞానం ఆధారంగా దాన్ని మరింత విస్తృతపర్చుకోవడానికి అవకాశం ఉందా? జ్ఞాననిర్మాణం జరగడానికి వీలయ్యేరీతిలో మన తరగతి గది ప్రక్రియలు ఉండాలంటే, మనం ఏం చెయ్యాలి? లేదా మన తరగతి గది ప్రక్రియలు ఎలా ఉండాలి? ఆలోచించండి!

అ) జ్ఞాన నిర్మాణం - ప్రస్తుత పరిస్థితి విశ్లేషణ

ప్రస్తుతం మన తరగతిగదుల్లో అనుసరిస్తున్న బోధన-అభ్యసన ప్రక్రియలు జ్ఞాన నిర్మాణానికి తోడ్పడుతున్నాయా? ఆలోచిద్దాం! మన తరగతిగదుల్లో ఏం జరుగుతున్నది? తరగతిలో, ఆయా పాఠ్యాంశాలను ఎలా బోధిస్తున్నారు? ఉపాధ్యాయులు చదవడం, వివరించడం, కొంత అభ్యాసం చేయించడం, తిరిగి ప్రశ్నించడం సాధారణంగా జరుగుతోంది. ఇవి నిత్యం చూస్తున్న బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలకు చెందిన తీరుతెన్నులు లేదా అనుభవాలు. ఈ ప్రక్రియల్లో జ్ఞాన నిర్మాణానికి ఉన్న

ప్రాధాన్యత ఎంత? జ్ఞాన నిర్మాణానికి పై ప్రక్రియలు ఏ రీతిలో సహకరిస్తాయి? ఆలోచించండి.

ఒకరకంగా చెప్పాలంటే, ప్రధానంగా ప్రస్తుతం మన తరగతిగదుల్లో సమాచారాన్ని అందించడం, దాన్ని జ్ఞాపకం పెట్టుకోడానికి తోడ్పడే విధానాలపై దృష్టి పెట్టడం, ఎంతమేరకు జ్ఞాపకం పెట్టుకున్నారో పరీక్షించడం వంటివి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో కీలకాంశాలయ్యాయి. జ్ఞాపకం ఉంచుకోవడమే పరమార్థంగా మన విధానాలు ఉన్నాయనేది వాస్తవం! దీనివల్ల జ్ఞాన నిర్మాణానికి అవకాశం లభించడంలేదని చెప్పవచ్చు.

జ్ఞాపకం ఉంచుకోవడం మాత్రమే జ్ఞానం కాదు అని మనం నమ్మితే, మరేం చేయాలనే ఆలోచనలకు శ్రీకారం చుట్టవచ్చు. అదే సర్వస్వం అని నమ్మి దాని చుట్టే పరిభ్రమిస్తే, జ్ఞాన నిర్మాణానికి సమాధికట్టిన వారమవుతాం!

కాబట్టి సమాచారం అందించే వ్యక్తులుగా ఉపాధ్యాయులు, దాన్ని స్వీకరించే వారుగా పిల్లలు, వీటిని పటిష్టపరిచే విధానాలు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో చోటుచేసుకునే పరిస్థితి ప్రస్తుతం నెలకొని ఉందన్న వాస్తవాన్ని గుర్తించండి! దీని నుంచి ఎలా బయటపడాలో, ఆలోచించండి!

అ) కొన్ని సన్నివేశాలు - విశ్లేషణ

కింద కొన్ని తరగతిగది సన్నివేశాలు ఉన్నాయి. వీటిని పరిశీలిద్దాం! విశ్లేషించుదాం!

సన్నివేశం-1

అది ఆరవ తరగతి. ఉపాధ్యాయుడు తెలుగులోని సుభాషిత రత్నావళి పాఠంలోని పద్యాలు కింది విధంగా బోధించాడు.

పద్యం రాగయుక్తంగా పాడింది. పిల్లలను తనవలె పాడమంది. నూతన పదాలకు అర్థాలు రాయించింది. పద్యాల భావాలను నల్లబల్లపై రాసింది. పిల్లలంతా దాన్ని తమతమ నోటుబుక్కుల్లో రాసుకొన్నారు. ఆ తర్వాత పద్యాల గురించి కొన్ని ప్రశ్నలు అడిగింది. పిల్లలు సమాధానాలు చెప్పారు.

సన్నివేశం-2

మరొక పాఠశాలలో అది కూడా ఆరవ తరగతే! మరొక ఉపాధ్యాయుడు ఎలా బోధించాడో, పరిశీలిద్దాం!

- ◆ ఉపాధ్యాయుడు మొదట పిల్లలను వారికి తెల్సిన పద్యాలను పాడమన్నారు. ఆ తర్వాత పద్యాల గురించి పిల్లలచే మాట్లాడించాడు. పద్యాలంటే ఇష్టమేనా? ఎందుకిష్టం? వారికి తెల్సిన పద్యాల్లో ఏ పద్యం బాగా నచ్చిందో చెప్పమన్నాడు. అని ఇలా మాట్లాడించాడు. తదుపరి సుభాషిత రత్నావళిలోని మరికొన్ని పద్యాలను పాడుదామా అని అడిగాడు. దానికి పిల్లలంతా సరేనన్నారు.
- ◆ పిల్లలను నాలుగు జట్టులుగా విభజించాడు.
- ◆ ఒక్కొక్క జట్టుకు ఒక పద్యం కేటాయించాడు.

- మొదటి జట్టుకు 'లావు గల వాని కంటెను _____ సుమతీ'
- రెండో జట్టుకు 'వినదగునెవ్వరు చెప్పిన _____ సుమతీ'
- మూడో జట్టుకు 'ఉపకారికి నుపకారము _____ సుమతీ'
- అట్లే నాల్గో జట్టుకు ఇనుము విరిగెనేని _____ విసురవేమ'
- ◆ పిల్లల్ని ఆయా జట్లలో చర్చించుకొని పద్యాన్ని రాగయుక్తంగా పాడుటను అభ్యాసం చేయమన్నాడు.
 - ◆ తర్వాత ఒక్కొక్క పద్యాన్ని జట్లలో చర్చించి రాగయుక్తంగా పాడమన్నాడు.
 - ◆ ఆ తదుపరి తనుకూడా, రాగయుక్తంగా పాడాడు.
 - ◆ ఏ జట్టువారు బాగా పాడారు? అని చర్చించాడు.
 - ◆ పిల్లలను జట్లలోనే కూచొని తెలియని పదాలను రాయమన్నాడు. ఆ పదాలకు అర్థాలు తెలిస్తే రాయమన్నాడు. ఒక వేళ తెలియకుంటే నిఘంటువు చూసి రాయమన్నాడు.
 - ◆ పిల్లలు తాము ఆలోచించి, చర్చించి పదాలకు రాసిన అర్థాలను చార్టుపై రాసి ప్రదర్శించమన్నాడు.
 - ◆ అన్ని జట్లవారు చెప్పిన తర్వాత, ఒక్కొక్క పిల్లవాడిని, మొదటి పద్యం, 'లావుగల వానికంటెను _____ సుమతీ' భావాన్ని సొంతమాటల్లో రాయమన్నాడు.
 - ◆ ఆ తర్వాత ఒకరి నోటుబుక్కును మరొకరికి ఇవ్వమన్నాడు. చదివించాడు.
 - ◆ ఎవరు బాగా రాశారో చర్చించాడు.
 - ◆ ఇలాగే మిగతా పద్యాల భావాలను కూడా పిల్లలే చర్చించి రాసేలా చూసాడు, చెప్పించాడు.

పై రెండు సన్నివేశాల్లో దేనిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియ బాగా అన్వించింది? ఎందుకు? ఏ సన్నివేశంలో పిల్లలు ఆలోచించడానికి ఎక్కువ అవకాశం లభించింది? జ్ఞాన నిర్మాణానికి ఏ సన్నివేశంలో అవకాశం లభించింది? ఆలోచించండి.

సాధారణంగా ప్రస్తుతం అనుసరించే బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు మొదటి సన్నివేశంలోవి. వాస్తవానికి మొదటి సన్నివేశంలో, పిల్లలకు ఆలోచించడానికి, పూర్వ భావనల ఆధారంగా, పిల్లలు తమంతటతాముగా జ్ఞాన నిర్మాణం చేసుకోవడానికి అవకాశం లభిస్తున్నదా? అనుభవాల ప్రాతిపదికగా అభ్యసనం జరుగుతున్నదా? ఆలోచించండి! పిల్లలకు సమాచారాన్ని అందించడంకంటే, వారు ఆలోచించుకొని తమంతటతాముగా జ్ఞానం నిర్మించుకునేలా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఉండాలి. రెండవ సన్నివేశాన్ని విశ్లేషిస్తే, ఈ విషయం బోధపడుతుంది.

మన తరగతిగదుల్లో ఏ విషయానికి చెందిన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియనైనా కింది బోధనా క్రమంలో నిర్వహిస్తే జ్ఞాన నిర్మాణం జరుగుతుంది.

a) పూర్వభావనల నిర్మాణం (Pertext)

తమకున్న జ్ఞాన పరిధిని విస్తృతపర్చుకోవడానికి, పూర్వఅనుభవాలు లేదా భావనలు కల్గిఉండడం అవసరం. అంటే పిల్లలు గ్రహించే విషయానికి చెందిన పూర్వావగాహన లేదా పునాది ఉండడంపై జ్ఞాన నిర్మాణం ఆధారపడి ఉంటుందని గ్రహించాలి. కాబట్టి ఉపాధ్యాయులు తప్పనిసరిగా పిల్లలకు ఉన్న పూర్వానుభవాలు ఏమిటి? ఏ మేరకు ఆయా అంశాలపై అవగాహన కల్గిఉన్నారో పరిశీలించాలి. ఉదా: మనం గోల్ఫ్ ఆటకు చెందిన వార్త చదివితే ఎలా ఉంటుంది? అదే క్రికెట్ ఆటకు చెందిన వార్త చదివితే ఎలా ఉంటుంది? ఏది బాగా అర్థమవుతుంది? ఎందుకు? ఆలోచించండి.

క్రికెట్ కు చెందిన పూర్వ జ్ఞానం లేదా, అవగాహన పిల్లలకు ఉంటుంది కాబట్టి, ఆ వార్తను చదివితే, పిల్లలు బాగా అవగాహన చేసుకోగలుగుతారు. అదే గోల్ఫ్ ను గురించి చదివితే అంత బాగా అర్థంకాకపోవచ్చు. దీనికి కారణం గతానుభవంగానీ, అవగాహనగానీ లేకపోవడం అని చెప్పవచ్చు.

కాబట్టి జ్ఞానం అనేది అంతకు ముందు ఆయా వ్యక్తులకున్న అనుభవాల మీద, అవగాహనల మీద, ఆలోచనల మీద నిర్మించబడుతుందని పేర్కొనవచ్చు. మొదట పూర్వజ్ఞానం ఉన్నాయా లేదా? అని నిర్ధారించాల్సి ఉంటుంది. ఒకవేళ అటువంటి పునాది, పూర్వభావనలు లేదా అనుభవం లేదా అవగాహన లేనట్లయితే, వీటిని నిర్మించాల్సి ఉంటుంది. అంటే ఉదాహరణకు గోల్ఫ్ వార్తను చదవడానికి ముందు, దానిపై చర్చారూపంలోని అనుభవాన్ని కల్పించి, విషయాన్ని అవగాహనపర్చిన పిదప ఆ అంశాన్ని చదవమంటే, అవగాహన చేసుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

ఉపాధ్యాయులు ఏ విషయంలోనైనా జ్ఞాన నిర్మాణం చేయించడానికి, దానికి చెందిన పూర్వభావనల గురించి పరిశీలించి, నిర్ధారించుకొన్న తర్వాతనే అభ్యసన కార్యక్రమాలను నిర్వహించాలి. ఇందుకోసం పాఠ్యపుస్తకాలలోనే పాఠాల ప్రారంభంలో ఉన్ముఖీకరణ చిత్రం / సన్నివేశం వంటివి చేర్చారు. పిల్లలతో పాఠ్యాంశ ఇతివృత్తానికి సంబంధించిన అంశం గురించి చర్చ నిర్వహించడం, మేధోమధనం వంటి పనులన్నీ పూర్వభావనల నిర్మాణం కిందకేవస్తాయి.

b) పూర్వభావనలతో, పాఠ్యాంశ భావనలను సంధానం చేయాలి

(Contextualisation of pretest with textual part)

అభ్యసన సన్నివేశాలు నిర్మాణాత్మకంగా ఉండాలంటే పూర్వభావనలను లేదా భావనల పూర్వ రంగాన్ని, పునాదులను గుర్తించాల్సి ఉంటుంది. దీని ఆధారంగా పాఠ్యాంశభావనలను నిర్మించుకునేలా చేయాలి. రెండో సన్నివేశంలో ఏంజరిగిందో ఒక్కసారి అవలోకించండి. పిల్లలకు తెల్సిన పద్యాలను పాడించడం, వాటి ఆధారంగా, పాఠ్యాంశంలోని పద్యాలను రాగయుక్తంగా పాడమనడం జరిగింది. పిల్లలు తామే చర్చించుకొని, పద్యానికి రాగాన్ని నిర్ణయించడం, నిర్ధారించుకొని పాడడం జరిగింది. అంటే గతానుభవాల పునాదుల ఆధారంగా జ్ఞాన నిర్మాణం జరిగింది. ఒకవేళ పిల్లలకు పద్యాలను ఎలా రాగయుక్తంగా చదవాలో తెలియకుంటే, మొదట ఇది చేయగల్గేలా చూడాల్సి ఉంటుంది. ఆ తర్వాత పద్యాలను రాగయుక్తంగా పాడమనవచ్చు. ఇలా పూర్వభావనలను, అనుభవాలను పాఠ్యాంశభావనలతో అనుసంధానం చేయాల్సి

ఉంటుంది. పాఠానికి సంబంధించిన ఇతివృత్తం, సందేశం, వ్యవహారరూపాల గురించిన చర్చల ద్వారా, పాఠ్యాంశ ఉద్దేశం, నేపథ్యాల ద్వారా పాఠంలోని విషయానికి పూర్వభావనలకు మధ్య సంబంధాన్ని స్థాపించాలి.

C) జ్ఞానాత్మక శిక్షణ (Cognitive apprenticeship)

పిల్లలు జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకోవడంలో ఉపాధ్యాయులు తమ సహకారాన్ని, సహాయాన్ని అందించాల్సి ఉంటుంది. అంటే పిల్లలు ఆలోచించడానికి ప్రోత్సహించాలి. వారి ఆలోచనలను క్రమబద్ధీకరించాలి. ఉదా: పద్యాన్ని పాడడంలో ఎన్ని రీతుల్లో పాడవచ్చో విన్పించి, వారిని మరికొన్ని రీతుల్లో కూడా పాడమని ప్రోత్సహించాలి.

పిల్లలే పాఠాన్ని చదవడం, అర్థాలు గ్రహించడం, తోటి వారితో చర్చించడం, ఉపాధ్యాయులతో చర్చించడం వంటి చర్చల ద్వారా పిల్లలకు జ్ఞానాత్మక శిక్షణ ఇవ్వాలి. పిల్లలే పాఠాన్ని చదవడం, పాఠ్యాంశ చిత్రాన్ని పరిశీలించడం, దానిద్వారా భావాన్ని ఊహించడం, పాఠంలోని విషయంతో చిత్రాన్ని పోల్చడం ద్వారా జ్ఞానాత్మక శిక్షణ పొందుతారు. ఇందుకనుగుణంగా పాఠ్యపుస్తకాలలో విద్యార్థులకు సూచనలను పొందుపరచారు. పఠనకృత్యాలు, అర్థగ్రహణం కోసం ఇచ్చిన అంశాలు జ్ఞానాత్మక శిక్షణకు సంబంధించినవి.

d) భాగస్వామ్య అభ్యసనం (Collaborative Learning)

పిల్లలు స్వభావరీత్యా తమతోటి వారితో గడపడానికి ఇష్టపడతారు. ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో ఐతే పిల్లలు కేవలం కల్పిఉండడమేగాదు, తమ అనుమానాలను, సమస్యలను కూడా తోటివారితో చర్చిస్తారు. నివృత్తి, పరిష్కారాల కోసం ప్రయత్నిస్తారు. ఒకరకంగా చెప్పాలంటే పిల్లలు ఎన్నో విషయాలను తమ తోటివారి ద్వారా అభ్యసిస్తారని. గత అధ్యాయంలో కూడా చర్చించుకున్నాం. జ్ఞాననిర్మాణంలో ప్రతిచర్యల పాత్ర గురించి కూడా మాట్లాడుకున్నాం. అంటే, పిల్లలు తమ తోటివారితో చర్చలు జరపడం ద్వారా నేర్చుకొంటారని జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకుంటారని చర్చించుకున్నాం!

కాబట్టి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు భాగస్వామ్య అభ్యసనానికి అవకాశం కల్పించాలి. అంటే పిల్లలు తమతోటి వారితో చర్చించడం, మాట్లాడడం, కల్పి ఆలోచించడానికి అవకాశాలు కల్పించాలి. ఇందుకోసం జట్టు పనులను నిర్వహించాలి. ఏ విషయం గురించైనా, ప్రశ్నలివ్వడం, ఆలోచించమనడం, లేదా ప్రశ్నించమనడం, కృత్యాలు ఇచ్చి చేయమనడం, సమస్య ఇచ్చి సాధించమనడం వంటివి జట్టులో చేయించవచ్చు. తద్వారా భాగస్వామ్య అభ్యసనం చోటు చేసుకొంటుంది. భాగస్వామ్య అభ్యసనం వల్ల ప్రజాస్వామిక విధానాలను ప్రోత్సహిస్తుంది. అంతేకాకుండా కల్పిపనిచేయడం, కల్పి ఆలోచించడం, సమస్యాసాధన, ఆత్మవిశ్వాసం వంటివి కూడా పెంపొందుతాయి. పిల్లలు తమతోటి పిల్లలతోనే గాదు, ఉపాధ్యాయులతో కూడా చర్చిస్తుంటారు. కాబట్టి భాగస్వామ్య అభ్యసనంలో పిల్లలేకాదు, ఉపాధ్యాయులు కూడా భాగస్వాములే! ప్రధానంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో పాఠ్యాంశ విషయం గురించి చర్చించేటప్పుడు, అభ్యాసాలను చేసేటప్పుడు పిల్లలంతా భాగస్వాములయ్యేలా చూడాలి. ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలద్వారా, బహుళ సమాధానాలు వచ్చే ప్రశ్నల ద్వారా పిల్లలంతా మానసికంగా భాగస్వాములయ్యేలా, ఆలోచించించుటను ప్రోత్సహించాలి. వ్యక్తిగత, పూర్తి, జట్టుకృత్యాలు అందుకు ఉద్దేశించినవి. పిల్లలు పాల్గొనే ప్రాజెక్టుపనులు, చర్చలు, పూర్తి తరగతి గది కృత్యాలు, జట్టుకృత్యాలు మొదలగునవన్నీ భాగస్వామ్య అభ్యసనాన్ని పెంపొందించడానికి దోహదపడతాయి.

e) బహుళ ప్రతిస్పందనలు, ఆలోచనలకు రూపాన్నివ్వడం (Multiple manifestations)

పిల్లలు వ్యక్తిగతంగా ఏమి ఆలోచించగలరో దానికి ఒక రూపాన్ని ఇవ్వగల్గాలి. అంటే, వారు తమ ఆలోచనలను బహిర్గతపర్చాలి. దీన్నే వ్యక్తిగతమైనదిగా చెప్పవచ్చు. అట్లే జట్టు పనుల్లో పాల్గొని భాగస్వామ్య అభ్యసనం వల్ల కూడా తమ ఆలోచనలను క్రమబద్ధీకరించుకుంటారు. విభిన్న కోణాల్లో ఆలోచించగల్గుతారు. ఈ ఆలోచనలకు రూపాన్నిచ్చి,

వ్యక్తపర్చగల్గాలి. ఇలా బహిర్గతమయ్యే జ్ఞానం వివిధ వ్యవహార రూపాల్లో ఉంటుంది. జ్ఞాన నిర్మాణం ఒక క్రమపద్ధతిలో జరుగుతుంటుంది, వ్యక్తమవుతుంటుంది. పాఠ్యాంశ విషయం గురించి చర్చ జరిపేటప్పుడు కీలకపదాలు, సందేశాత్మక వాక్యాలు, విలువలకు సంబంధించిన అంశాలగురించి బహుళ ప్రతిస్పందనలు వచ్చేలా ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు అడగాలి. అందరితో మాట్లాడించాలి. వాటిని క్రోడీకరించాలి. ఇందుకు పాఠాలలోని స్వీయరచన, సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ, ప్రశంస వంటి అభ్యాసాలు మరింత దోహదపడతాయి.

f) నిర్ధారణ

పిల్లలు తరగతి గదుల్లో వ్యక్తిగతంగా ఆలోచించడం, జట్లలో ఆలోచించడం, వాటిని వ్యక్తపర్చడం వల్ల జ్ఞాన నిర్మాణం జరుగుతుంది. దాన్ని వివిధ రూపాల్లో బహిర్గతపరుస్తుంటారు. ఇది వస్తు స్వభావాలను బట్టి వివిధ విషయాలలోని జ్ఞాన భాండాగారంలోకి వెళ్తుంది. ఈ క్రమంలో పిల్లలు తామేం గ్రహించారో, తమకు తాము నిర్ధారించుకోగల్గాలి. ఇలా నిర్ధారించుకోగల్గినప్పుడే బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఫలప్రదమైనట్లుగా భావించాలి. చదివిన అంశం గురించి, విన్న అంశం గురించి విశ్లేషించడం, అభిప్రాయాలు చెప్పడం, నిర్ధారణలకు రావడం, సమాచార పట్టికలు నింపడం వంటివి ఇందుకు ఉదాహరణలుగా పేర్కొనవచ్చు. పిల్లలు రాసిన అంశాల గురించి, స్వీయ రచనలోని ప్రశ్నలకు సమాధానాలు, సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణలను తరగతిలో చర్చించాలి. వీటిని ఉపాధ్యాయుడు పూర్తి తరగతిలో చర్చ ద్వారా సరిదిద్దాలి. ఇలా సరిదిద్దిన వాటి ఆధారంగా పిల్లలు తాము రాసిన వాటిని పోల్చుకొంటారు. తాము ఎలా రాయగల్గారు? ఏమి అర్థం చేసుకొన్నారో నిర్ధారణకు వస్తారు. అట్లే పాఠం పూర్తయిన తర్వాత తాము ఏమేం చేయగలరో, ఏమేం చేయలేరో స్వీయ మూల్యాంకనం అభ్యాసం ద్వారా నిర్ధారణకు రాగలగుతారు.

8. తరగతి గది అన్వయనం

అ) జ్ఞాన నిర్మాణం - విద్యాప్రణాళిక అనువర్తనాలు (Implication of the curriculum)

విద్యా వ్యవస్థలో పిల్లలు, ఉపాధ్యాయులు కీలకమైనవ్యక్తులు. పిల్లలు చేసే రకరకాల పనులు, పరస్పర చర్యలు పిల్లల అభ్యసనాన్ని ప్రభావితం చేస్తాయి. పిల్లలను జ్ఞాన నిర్మాతలుగా భావించినప్పుడు ఉపాధ్యాయులలో, పాఠ్యపుస్తకాలలో, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో గుణాత్మకమైన మార్పులు చోటుచేసుకోవాలి. విద్యయొక్క లక్ష్యం పిల్లలను పరీక్షలకు తయారుచేయడం కాదు. పిల్లల జ్ఞాన నిర్మాణానికి ఈ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు తోడ్పడాలి. ఇవి అనేక రకాలైన అనుభవాలను కల్పించాలి. పిల్లలు పాఠశాలకు వచ్చే వరకే కొంత జ్ఞానాన్ని కల్గిఉంటారు. దీని ఆధారంగా తరగతి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలుండాలి. పిల్లల భాష ఈ ప్రక్రియల్లో కీలకమైంది. తరగతిగదిలో పిల్లల భాష జ్ఞాన నిర్మాణానికి ఉపయోగకరంగా ఉండాలి. భాషా తరగతిలో కథలు, గేయాలు, లయబద్ధమైన పాటల వంటి వ్యవహారరూపాలలో భాషాసముపార్జన జరగాలి. ఇవి భాషను పిల్లలకు అలవరుస్తాయి.

ఆ) పాఠ్యపుస్తకాల పాత్ర

ప్రస్తుత పాఠ్యపుస్తకాలు అధిక సమాచారంతో నిండి విద్యార్థుల అంతర్గతశక్తుల వికాసానికి, జ్ఞాన నిర్మాణానికి అంతగా సహకరించుటలేదన్నది పలువురి అభిప్రాయం. ప్రపంచాన్ని అవగాహన చేసుకోవడం విమర్శనాత్మక ఆలోచనా విధానానికి స్థానం లేకుండా పోయింది. విద్య కేవలం పాఠ్యపుస్తకాలకే పరిమితం అయింది. మంచి చెడుల విచక్షణ చేయుటకు కూడా అంతగా ప్రాధాన్యత లభించలేదు. ఈ పరిస్థితి తప్పుడునమ్మకాలకు, ఊహాజనితాలకు దారిచూపుతుంది. ఈ విషయంలో పాఠ్యపుస్తకాల పాత్ర ఎంత ముఖ్యమైందో తెలుసుకోవాలి. పాఠ్యపుస్తకాల ద్వారా ఏ విలువలు పిల్లలకు అవసరం. జ్ఞాన నిర్మాణానికి అనుగుణంగా పాఠ్యపుస్తకాలను ఎలా రూపొందించాలి? పిల్లలకు చాలా ఉపయోగకరంగా పాఠ్యపుస్తకాలను ఎలా తయారుచేయాలి? అనేవి చాలా కీలకమైన విషయాలని గుర్తించాలి. పాఠ్యపుస్తకనిర్మాణంలో ఈ

విషయాల పట్ల స్పష్టత చాలా అవసరం. విద్యా, విషయ ప్రణాళికలను అమలుజరిపే సాధనం పాఠ్యపుస్తకం అని అందరికీ తెలిసిన విషయమే. విద్యాలక్ష్యాలను సాధించడంలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలకు మార్గనిర్దేశనం చేయడంలో పాఠ్యపుస్తకాలు తమవంతు పాత్రను నిర్వహించాలి.

మౌఖిక, మౌఖికేతర సాంప్రదాయిక కళలు అనేకం సమాజంలో ఉన్నాయి. ఇవి సమాజంలోని అట్టడుగు సమూహాలయిన తెగలలో, గిరిజనులలో, స్త్రీలలో ఉన్నాయి. వీటన్నింటిని పాఠ్యప్రణాళికలో అంతర్లీనం చేయాలి. దీనివల్ల వారి ఆలోచనా ద్వారం తెరచినట్లవుతుంది. వీటి సాయంతో వారిలో విస్తారమైన పరిష్కారాలను, నైపుణ్యాలను, సామర్థ్యాలను పెంపొందించవచ్చు. తద్వారా ఆయా అంశాల్లో కొత్తదనాన్ని నింపుటలో తోడ్పడినవారమవుతాం. పాఠశాల అనేది అక్షరాస్యులకు విశేషగుణం కల్గినది అయినప్పటికీ సంప్రదాయక, నిరక్షరాస్యులను నిర్లక్ష్యం చేసేదిలా ఉండకూడదు. పాఠశాల అన్నిరకాల మౌఖిక నైపుణ్యాలు, సంప్రదాయాలు, కళలకు ప్రాధాన్యతనివ్వాలి - NCF-2005, పేజీ 27.

ఈ సందర్భంగా రాష్ట్ర విద్యాప్రణాళికా పరిధి పత్రంలో పాఠ్యపుస్తకాల గురించి కింది ప్రతిపాదనలున్నాయి.

- ◆ పిల్లల అభ్యసనం పాఠ్యపుస్తకాలకే పరిమితం కాకూడదు.
- ◆ పిల్లల గతానుభవాలను, పూర్వజ్ఞానాన్ని, అంతర్గత శక్తులను ఉపయోగించడానికి, స్థానిక పరిసరాలతో కలిసి పనిచేయుటకు పాఠ్యపుస్తకాలు విస్తృత అవకాశాలను కల్పించాలి.
- ◆ పాఠ్యపుస్తకాలు పిల్లల్లో ఆలోచనా నైపుణ్యాలు పెంపొందింపజేసి హేతుబద్ధంగా విచక్షణతో వ్యవహరించేందుకు సహకరించాలి.
- ◆ విషయ పరిజ్ఞానంతోపాటు, పని అనుభవం, స్థానిక కళలు, సాహిత్యం, జానపద విజ్ఞానం మొదలైన సామాజిక జ్ఞానాంశాలతోపాటు స్థానిక సమాజ శాస్త్రీయ ఆచరణలను ప్రతిబింబించేలా, పాఠ్యపుస్తకాలు ఉండాలి.
- ◆ జ్ఞాననిర్మాణ విధానాలు, వాస్తవిక సూత్రాల ఆధారంగా జరిగిన వాటి నిరూపణలు పిల్లలు అవగాహన చేసుకోవాలి. పాఠ్యపుస్తకం అందుకు దోహదపడాలి.
- ◆ సమాజంలోని వివిధ వర్గాల సాంఘిక నియమాలు, వారి జ్ఞానపద్ధతులు పాఠ్యపుస్తకాలలో ప్రతిబింబించాలి.
- ◆ బడుగు, అణగారిన వర్గాల సామాజిక నేపథ్యం, సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు, ఆచారాలు పాఠ్యపుస్తకాలలో ప్రతిబింబించాలి. ఉన్నత వర్గాల వారి భావనలు వీరిపై రుద్దకూడదు. పాఠ్యపుస్తకాలు ఇలాంటి అన్ని సమస్యలపై శ్రద్ధ వహించాలి.
- ◆ పాఠ్యపుస్తకాలు శిశుకేంద్రంగా ఉండాలని అందరూ అంటారు. విద్యార్థుల ఆసక్తులు, అభిరుచులు, అభ్యసనాశైలి, వాటి మూలాలు, నేపథ్యం - పాఠ్యపుస్తకాలను అభివృద్ధిపర్చడంలో కీలకాంశాలు కావాలి.
- ◆ కృత్యాధారంగా పాఠ్యపుస్తకాలుండాలి. కృత్యాధార బోధన అనేది ఆచారప్రాయం మాత్రంగా మిగిలిపోకూడదు. చాలా సందర్భాలలో కృత్యాలనేవి అర్థరహిత యాంత్రిక ప్రక్రియలకు దారితీస్తున్నాయి. కృత్యమనేది ఆలోచనను రేకెత్తించేలా ఉండాలి కానీ అక్షరాన్ని దిద్దించడమో, పాఠాన్ని చదివించడమో, సామగ్రిని విద్యార్థిముందు పడేయడమో కాదు. కృత్యం విద్యార్థిలో ఆలోచన రేకెత్తించాలి. అభ్యసనను అర్థవంతంగా చేయాలి. భవిష్యద్దర్శినిగా కార్యకారణ హేతువులను కనుగొనేదిలా ఉండాలి. మన రాష్ట్ర విద్యాప్రమాణాలు, రాష్ట్ర విద్యాప్రణాళికా పరిధి పత్రం 2011 ప్రకారంగా విద్య సహకార భావనను, శాంతిని, విలువలను, మానవహక్కులను గౌరవించాలి. పాఠ్యపుస్తకం మానవ హక్కులను గౌరవించి పిల్లలలో నైతిక ప్రవర్తనను పెంపొందించేదిగా ఉండాలి.

- ◆ పిల్లలు సమకాలీన పరిస్థితులను అవగాహన చేసుకోవాలి. ప్రచారసాధనాల్లో వచ్చే సమస్యలను పిల్లలు విశ్లేషించి అర్థం చేసుకోగలగాలి. పాఠ్యపుస్తకాలు ఇలాంటివాటికి దోహదపడాలి.
- ◆ విద్య ద్వారా సమాజంలోని విభిన్నవర్గాలు అభివృద్ధి చెందాలి. ఏదో ఒక వర్గానికే చెందిన జ్ఞానం పాఠ్యపుస్తకంలో ఉండకూడదు. అణగారిన వర్గాలయిన స్త్రీలు, దళితులు, ప్రత్యేక అవసరాలు గల పిల్లలు, అన్నిరకాల అల్పసంఖ్యాక వర్గ ప్రజలకు ఇబ్బందికరంగా పాఠ్యపుస్తకం ఉండకూడదు.
- ◆ ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ప్రపంచీకరణ, ప్రైవేటీకరణ నేపథ్యంలో విద్య ఒక వ్యాపారకృత్యమైంది. విద్య పేరుతో అనవసర ప్రచార ఆకర్షణలతో ప్రజలు దోపిడీకి బలిఅవుతున్నారు. విద్య అనేది పిల్లలను సమాజ సంక్షేమం కోసం పనిచేసే బాధ్యతాయుతమైన పౌరులను తయారుచేస్తుందా? లేక వైద్యులను, ఇంజనీర్లను, ఇతర ఉద్యోగులను తయారుచేస్తుందా? అన్ని ప్రశ్నలు సమాజం అడుగుతోంది. సమాజంలోని భిన్న వర్గాలకు భిన్న వాంఛలు ఉన్నాయి. తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలు తమకన్నా మెరుగైన అభివృద్ధి చెందాలని కోరుకుంటారు.

పై కీలక సూత్రాలాధారంగానే పాఠ్యపుస్తకాలు రూపొందించబడ్డాయి.

వస్తువుకు సమాజంలో గల విలువను గుర్తించి (సాంఘిక, సాంస్కృతిక, సౌందర్య, ఆర్థిక ప్రాముఖ్యతలు కలిగి) వడ్రంగి తన కళానైపుణ్యంతో వస్తు నిర్మాణం చేస్తాడు. వస్తులభ్యుతా జ్ఞానం, వస్తు తయారీలో నాణ్యత, వస్తువు ధర, వస్తు ఉత్పత్తికి తగిన జ్ఞానం, ప్రారంభం నుంచి చివరిదాకా నిర్మాణ ప్రణాళిక మరియు అమలుజరిపే జ్ఞానం, సొంత నైపుణ్యాల ఉపయోగం, ఇతరుల నైపుణ్యాలను అనుకూలంగా మలచుకునే నైపుణ్యం, అవసరమైన పనిముట్ల నిర్వహణ, నాణ్యతపట్ల, సృజనపట్ల, శ్రేష్టతపట్ల ఉత్తమ ఉత్పత్తిపట్ల దృఢమైన నిర్ణయం కల్గిఉంటాడు.

కబడ్డి వంటి క్రీడ భౌతిక దేహదారుధ్యంతోపాటు, క్రీడానియమాల జ్ఞానాన్ని, తన సొంత తాహతును, శారీరక నైపుణ్యజ్ఞానాన్ని వ్యక్తీకరించే ప్రణాళికను, జట్టు సహకార భావనను, ఇతర జట్టులను అంచనావేసి, గెలిచే వ్యూహరచన చేసే జ్ఞానాన్ని కల్గిఉంటుంది. - NCF-2005, పేజీ 26.

ఇ) బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఎలా ఉండాలి?

జ్ఞాన నిర్మాణానికి NCFలో ఇవ్వబడిన steps ఆధారంగా బోధనాభ్యసన విధానాలను నిర్ణయించడమైనది.

అనుభవాలు మరియు పూర్వజ్ఞానం ద్వారా సమవయస్కులయిన పిల్లలు, జట్లలో పరస్పర జ్ఞానవినిమయం చేసుకుంటారు. వారు వ్యక్తిగతంగానైనా, సమూహంలోనైనా పరస్పర చర్చలద్వారా అవగాహనను పొందుతారు. ముందంజ వేయగల్గుతారు. జ్ఞానాత్మక భవిష్యద్దర్శనాన్ని సుగమనం చేయగల్గుతారు. ప్రశ్నించి కారణాలు తెలుసుకోవడం వల్ల హేతుబద్ధ దృక్పథాన్ని, భావాత్మక అవగాహనను అలవర్చుకుంటారు. వారు చర్చద్వారా అవగాహనకు సంబంధించిన కార్యకారణ సంబంధాలను వివరిస్తారు. ఈ విధానాన్ని అనుసరించి పిల్లలు తమదైన స్వంత అవగాహనతో జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకుంటారు. ఈ విధానంలో 'పరిపూర్ణ మార్పు'కు ఉపాధ్యాయుల పాత్ర అవసరమౌతుంది. పిల్లల అనుమానాలను నివృత్తి చేయడానికి వారితో సహా అభ్యాసకునిగా ఉంటూ చర్చలకు నాయకత్వం వహించడానికి, అన్వేషణాత్మకంగా ప్రశ్నించడాన్ని ప్రోత్సహించాలి. ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలతో కలిపి పనిచేస్తూ, వారిని భాగస్వామ్యాన్ని ప్రోత్సహిస్తూ, వ్యక్తీకరణలద్వారా, తన వైఖరులను

చెప్పతూ బోధనాభ్యసనలో కీలకాంశాలను తెలియజెప్పాలి. అప్పుడే ఉపాధ్యాయులు తామూ పరిశోధకులుగా సహకార అభ్యాసకులుగా సూచనలిచ్చేవారిగా రూపొందగలరు.

ప్రధానంగా భాషలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు పిల్లల్ని ఆలోచింపజేయుటకు, వ్యక్తీకరింపజేయుటకు తోడ్పడాలి. వాటి సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణకు తోడ్పడాలి. ఇందుకు పాఠంలోని విషయానికే పరిమితమై, దాన్నే వివరించడం వల్ల ప్రయోజనం ఉండదు. చదివిన విషయాన్ని అర్థంచేసుకొన్న పిల్లలు ఆ తర్వాత చర్చలో పాల్గొనాలి. అంశాలను విశ్లేషించగలగాలి. ఆయా అంశాలపై తమ అభిప్రాయాలు చెప్పగలగాలి. కవి / రచయిత ఉద్దేశాన్ని గ్రహించగలగాలి. సమకాలీన అంశాలతో అన్వయించగలగాలి. ఇవి జరిగేలా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఉండాలి. కాబట్టి పాఠంలోని విషయం గురించి పిల్లలు ముందుగానే చదివి చర్చలో పాల్గొనడానికి సిద్ధం చేయాలి. చర్చలు, కృత్యాలు, అన్వేషణలు, ప్రతిచర్యలతో కూడి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను ఉపాధ్యాయులు అనుసరించాలి.

జ్ఞాననిర్మాణ ప్రక్రియలో ప్రతిస్పందన బోధన (Reflective teaching) అవసరం.

ప్రతిస్పందించే బోధన లక్షణాల గురించి జాన్ డ్యూయా (John Dewey) కింద విధంగా సూచించారు.

- 1) ఉద్దేశ్యాలు, పర్యవసానాలు : బోధనలో పిల్లలు ప్రత్యక్ష సంబంధం కలవారుగా, ఉద్దేశాల పర్యవసానాన్ని గుర్తించేవారుగా మరియు సాంకేతిక పరిపూర్ణులుగా తీర్చిదిద్దుతుంది.
- 2) చక్రీయ పద్ధతి (Cyclical method) : బోధన చక్రీయ, సర్పిల పద్ధతులు కలిగి ఉంటుంది. ఉపాధ్యాయుని బోధనలో మూల్యాంకనం, పునశ్చరణ, నిరంతరంగా జరుగుతుంది.
- 3) అన్వేషణ సామర్థ్యం (Competence in Classroom Inquiry) : ఈ బోధనలో అన్వేషణ సామర్థ్యం అవసరం దీనిలో దత్తాంశ సమాచార సేకరణ, విశ్లేషణ, మూల్యాంకనం, ప్రతిస్పందన, ప్రణాళిక రచన, సౌకర్యాల కల్పన వంటి చర్యలు ఉంటాయి.
- 4) బోధనపట్ల వైఖరి (Attitude towards teaching) : ప్రతిస్పందిత బోధనకు విశాల భావనావైఖరి, బాధ్యతాయుతమైన సహృదయం అవసరమౌతుంది.
- 5) ఉపాధ్యాయుల నిర్ణయాత్మకత (Teacher Judgement) : ప్రభావశీలమైన బోధనకు టీచింగ్కు ఉపాధ్యాయుల నిర్ణయాత్మకత ఆధారమౌతుంది. ఈ నిర్ణయాత్మకత ఉపాధ్యాయుల క్రమశిక్షణతో కలిగిన అంతర్దృష్టిపై, వారి స్వయంప్రతిస్పందనలపై పాక్షికంగా ఆధారపడి ఉంటుంది.
- 6) సహచరులతో అభ్యసనం (Learning with Colleagues) : సహచరులతో సంభాషణ, అనుభవాలను దాచుకోవడం సహకారం ద్వారా ప్రతిస్పందిత బోధన జరుగుతుంది. వృత్తిపర అభ్యసనం పెంపొందుతుంది.

ఈ) విమర్శనాత్మక బోధనశాస్త్రం, అనువర్తనాలు (Critical pedagogy, its implications)

వివిధ సామాజిక అంశాలపై, భావనలపై అవగాహనకు, మూలకారణాల అవగాహనకు పిల్లలచే లోతుగా ప్రశ్నించేయాలి. చర్చలు చేపట్టాలి. (Arguments) వాదన అంశాలపై సామూహికంగా ఆలోచించేయాలి. ఉదా||

విమర్శనాత్మక (విశ్లేషణాత్మక) బోధన విధానం. విద్యార్థులు తమపై ఉపాధ్యాయుల పెత్తనాన్ని ప్రశ్నించేట్లు చేసి సందేహాలను, అపనమ్మకాలను నివృత్తిచేయడానికి దోహదపడుతుంది. విద్యార్థులలో విమర్శనాత్మక చేతనకు దోహదకారి అవుతుంది. Ira Shore (1992) ప్రకారం “విద్యార్థి రాయడం, మాట్లాడడం వంటి వాటికే పరిమితం కాకుండా, వాటి అర్థాల పరిధిని దాటి తులనాత్మకంగా, చైతన్యంతో ఆలోచిస్తాడు. విద్యార్థి అపోహలు, ఊహాజనితభావనల నుంచి బయటపడి మేథోసంపత్తిని పెంచుకుంటాడు. ఆయా అంశాల అంతరార్థాలు, వాటి మూలకారణాలు, సాంఘిక పరిస్థితులను, చర్చలయొక్క పర్యవసానాలను, వస్తువులను, సంఘటనలను, ప్రక్రియలను, అనుభవాలను, ప్రణాళిక, పాఠ్యవిషయం, నియమాలు, బహుళ ప్రచారసాధనాలు లేదా వ్యవహారాల గురించి పిల్లలు అవగాహన చేసుకొంటాడు.

విమర్శనాత్మక బోధనాశాస్త్రం ముఖ్య ఉద్దేశం విద్యార్థులను సమర్థంగా, శక్తివంతునిగా తయారుచేయడమే, వారికి స్వేచ్ఛ ఇవ్వడమే. వ్యాకులత నుండి, బాధల నుండి విముక్తులను చేయడమే. అందువల్ల విద్యార్థులలో జ్ఞాన నిర్మాణమందు సంప్రదాయక బోధనాపద్ధతుల పాత్ర అతి పరిమితమైంది. ఇతరుల సంస్కృతిని గౌరవించడం, తమకు తామే, ప్రపంచాన్ని విభిన్న దృక్పథాలలో విమర్శనాత్మకంగా పరిశీలించడం కూడా విద్యాలక్ష్యాలలో ఒకటి. విమర్శనాత్మక బోధనాశాస్త్రం పిల్లల అణగారిన పీడిత ప్రజల సంస్కృతిని అర్థం చేసుకోవడానికి దోహదపడుతుంది.

ఈ శాస్త్ర సహచరుల సాయంతో అణగారిన పీడితవర్గాల కుటుంబాల పిల్లలు వారి వారి సంస్కృతి, చరిత్ర, వారి వైవిధ్య ప్రవృత్తులు, మతం, వారసత్వాలక్షణాలను క్షుణ్ణంగా తెలుసుకుంటారు. వారసత్వ విలువల సంక్రమణ ప్రభావాన్ని వారి జీవితాలపై కల్గిస్తుంది. వారు సమర్థులు కావడానికి దోహదపడుతుంది.

విద్య అనేది ఓ విధంగా రాజకీయ కోణం కలది. ఈ విమర్శనాత్మక బోధనాశాస్త్రం విద్య చుట్టూ పరిభ్రమించే రాజకీయ వ్యవహారాలపట్ల పిల్లలు, ఉపాధ్యాయులను అప్రమత్తులను చేస్తుంది. ఇది రాజకీయ భావనలను అర్థంచేసుకునేలా చేస్తుంది. సమాజాన్ని అర్థంచేసుకొనే శక్తినిస్తుంది.

విమర్శనాత్మక బోధనాశాస్త్రం అనువర్తనాలు :

- ◆ జ్ఞాననిర్మాణానికి విమర్శనాత్మక బోధనాశాస్త్రం ఒక వ్యూహంగా పనిచేస్తుంది.
- ◆ ప్రతిస్పందిత ఆలోచనా నైపుణ్యాలు, విమర్శనాత్మక ఆలోచనా నైపుణ్యాలు, బహుకోణాల్లో విశ్లేషించే ఆలోచనా నైపుణ్యాలు విమర్శనాత్మక బోధనాశాస్త్రంలో ప్రధానపాత్ర వహిస్తాయి. ఈ నైపుణ్యాలను పెంపొందించడానికి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు దోహదపడాలి.

ఉదా : తరగతిలో కవి పద్యం ఎందుకు రాసి ఉంటాడు? పద్యం రాయడం వెనుకగల దృష్టికోణం ఏమిటి? కవి రచనల వల్ల నాటి సామాజిక పరిస్థితి ఎలా ఉండేదని భావిస్తున్నారు? ఈ పాఠంపట్ల మీ అభిప్రాయాలు ఏమిటి? మీరైతే ఏంచేస్తారు? వంటి ఆలోచింపజేసే పనుల ద్వారా పిల్లలలో విమర్శనాత్మక దృక్పథాన్ని పెంపొందించవచ్చు.

- ◆ విద్యార్థులకు జీవితానుభవం, స్వీయజ్ఞానం ఉంటాయని, అవి జ్ఞాన నిర్మాణంలో కీలకపాత్ర వహిస్తాయన్న విషయం ఉపాధ్యాయులు తెలిసికొనియుండాలి. తప్పనిసరిగా ఏ పాఠం బోధిస్తున్నా ఆ ఇతివృత్తానికి సంబంధించిన పూర్వభావనల పట్ల అవగాహనను పరిశీలించాలి. వారి అనుభవాలను చెప్పించాలి.
- ◆ విద్యావ్యవస్థ వైఫల్యాలను లేదా పాఠశాల విద్యార్థుల వైఫల్యాలను నిందించడమో లేక వారు తరగతిగదికి తెచ్చిన జ్ఞానాంశాలపై విమర్శచేయుట కూడదు. పిల్లలు అనుభవాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. తరగతిగదిలో కూడా కీలక ప్రశ్నలు అడగడం, మేథోమథనం జరపడం, భావనల చిత్రాలను నిర్మించడం ద్వారా పిల్లల అనుభవాలకు స్థానం కల్పించవచ్చు.
- ◆ ఉపాధ్యాయుడు - విద్యార్థి, విద్యార్థి - ఉపాధ్యాయుడు అన్న భావన ఉపాధ్యాయుడు కూడా నేర్చుకోవాలన్న అంశాన్ని నొక్కి చెప్తుంది. నేర్చుకున్న వ్యక్తి మాత్రమే బోధించగలుగుతాడన్న భావన బలపడాలి. ఉపాధ్యాయులంటే కేవలం విషయాన్ని అందించేవాడుగానో, బోధకుడిగానో పరిమిత పాత్ర పోషించరాదు. పిల్లలను ఆలోచింపజేయాలి. తాను కూడా ఆలోచించాలి. పిల్లలు స్వేచ్ఛగా ప్రశ్నించే అవకాశాలు కల్పించాలి. పిల్లల ప్రశ్నల ఆధారంగా తానుకూడా ఆలోచించాలి.. పిల్లలతో కలిసి పనిచేయాలి. తద్వారా ఉపాధ్యాయుడి ద్వారా పిల్లలు, పిల్లలద్వారా పిల్లలు, పిల్లలద్వారా ఉపాధ్యాయుడు నేర్చుకొనే వాతావరణం నెలకొంటుంది.
- ◆ విమర్శనాత్మక బోధనా ప్రక్రియలను అమలుజేసే ఉపాధ్యాయుడు కింది విధంగా ఉంటాడు.
- ◆ ఉపాధ్యాయులు వృత్తిపట్ల గౌరవభావం కల్గిఉంటాడు.
- ◆ ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థియొక్క సంస్కృతి, పూర్వజ్ఞానం, భాషాసామర్థ్యాలను తెలుసుకొనుటకు ప్రాధాన్యతనిస్తాడు.
- ◆ ఉపాధ్యాయులు ఎల్లప్పుడూ ప్రతిభావంతులైన పరిశోధకులు కావాలి.
- ◆ అభ్యసన సమాహారం అనేది ఒక సమస్య పరిష్కార పద్ధతి. ఇందులో సమస్యలను గుర్తించుట, పరిష్కార మార్గాలను అన్వేషించుట, ఆచరణ ప్రణాళికల రూపకల్పన, దాని అమలు, మూల్యాంకనం అనేవాటిని అమలుపరుస్తారు.
- ◆ తాను ఆలోచిస్తూ, పిల్లలను ఆలోచింపజేస్తాడు. లోతైన చర్చలు నిర్వహిస్తాడు. తన అభిప్రాయాలను రుద్దడు.

ఉ) సామాజిక నిర్మాణాత్మక వాదం (Social Constructivism)

వివిధ విషయాలు, అంశాలపై మన భావలను సమాజంలోని వ్యక్తులతో చర్చలద్వారా, పరిశీలనలద్వారా కలిసి చెయ్యడం ద్వారా నేర్చుకున్నవే. మన జ్ఞానం, సామాజికంగా, వివిధ వ్యక్తులతో పరస్పర చర్చలు, కలిసి పనిచేయడం, పరిశీలనల ద్వారా పొందినదే. ఉదా|| విలువలు మరియు ఇతరులతో ఎలా మాట్లాడాలి? సమాజంలో ఎలా నడచుకోవాలి? ఇంట్లో బాధ్యతలు మొదలగునవి.

సామాజిక నిర్మాణాత్మకవాదం అనేది సామాజికశాస్త్ర సిద్ధాంతాలపట్ల అవగాహన కల్గిఉండుట. ఇది సాధారణ తాత్విక జ్ఞాననిర్మాణాన్ని వాస్తవిక జీవితానికి అన్వయిస్తుంది. విద్యార్థులు సమూహాలుగా ఏర్పడి అభ్యసనంలో ఒక చిన్న 'భాగస్వామ్య సంస్కృతిని, అవగాహనను నిర్మించుకుంటారు'. "విద్యార్థి ఇలాంటి సంస్కృతియందు నిమగ్నుడై వివిధ దశలలో ఆ సంస్కృతియందు భాగస్వామి అగుటకు ప్రయత్నిస్తాడు" అని Lev Vygotsky (1896-1934) అన్నారు.

బోధన అభ్యసన అనువర్తనాల విషయమై విద్యామనోవైజ్ఞానిక శాస్త్రవేత్తలు సామాజిక నిర్మాణాత్మక వాదాన్ని అధ్యయనం చేశారు. నిర్మాణాత్మకత అనేది పిల్లల పురోభివృద్ధి సాధనకు సంబంధించిన సిద్ధాంతాలలో (ప్రవర్తనావాదం, సామాజిక అభ్యసన సామాజిక నిర్మాణం) ప్రముఖమైనది. ఇది Jean Piaget ప్రతిపాదించిన సంజ్ఞానాత్మక పురోభివృద్ధి సిద్ధాంతంపై ఆధారపడి ఉంది. Piaget ప్రతిపాదించిన నాలుగు అభివృద్ధి దశల సిద్ధాంతం నిర్మాణాత్మకతగానే గుర్తింపుపొందింది. ఈ వాదంలో పిల్లలు తమంతట తాము ప్రాపంచిక అవగాహనను పెంచుకుంటారు. సామాజిక నిర్మాణం పిల్లల వికాసంలో ఇతర అంశాలను, సంస్కృతిని ఇముడ్చుకొంటుంది.

Vygotsky's తన రచనలయిన Mind in Society (1930, 1978) Thought and Language (1934, 1986)లో పిల్లల నిర్మాణాత్మక స్వభావాన్ని గూర్చి Piaget తో ఏకీభవించాడు. బోధనాభ్యసనంలో విద్యార్థి కేంద్రీకృత తరగతి ఉండాలన్న భావనకు సామాజిక నిర్మాణాత్మక సిద్ధాంతం ఆధారం. తరగతిగదిలో విద్యార్థులచే సామూహిక చర్చలు జరపడం ద్వారా అనేక ప్రయోజనాలున్నాయి. దీని ద్వారా విద్యార్థి సాధారణీకరించడానికి, తరగతియందు అభ్యసన బదలాయింపు జరపడానికి మరియు మౌఖిక భావ ప్రసరణకు గొప్ప పునాదులు నిర్మించుకుంటాడు. స్వీయ క్రమశిక్షణలో, స్వీయ నిర్ణయాలతో కృత్యాలలో పాల్గొనుటలో ఆసక్తిని పెంచుకుంటాడు. విద్యార్థులలో ఉన్ముఖీకరణను, సామూహిక నైపుణ్యాలను, సమస్య పరిష్కార సామర్థ్యాలను ఈ చర్చలు పెంపొందిస్తాయి. ఈరకమైన అభ్యసనం నేర్చుకున్న విషయాలను విద్యార్థులు మాట్లాడుతుంటే ఆ విజ్ఞాన అనుభవాలు తొలగిపోకుండా ఉంచుతుంది. కాబట్టి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఇందుకనుగుణంగా మారాలి. చర్చించడం, జట్టుపనులు నిర్వహించడం, పిల్లలు పరిశీలనలు చేయడం, రిఫరెన్సు పుస్తకాలు చదవి అభిప్రాయాలు చెప్పడం, చర్చల్లోపాల్గొనడం, ఇతరుల నుండి సమాచారాన్ని సేకరించడం వంటివి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో చోటుచేసుకోవాలి.

ఊ) ఉపాధ్యాయుని పాత్ర

ఇంతవరకు జ్ఞాన నిర్మాణం, జ్ఞాన రూపాలు, జ్ఞాన నిర్మాణ పరిస్థితులు గురించి తెలుసుకున్నాం. నిర్మాణాత్మక అభ్యసనం అంటే మన అభ్యసన సన్నివేశాలు జ్ఞాన నిర్మాణానికి దోహదపడాలి. ఇది జరగడంలో ఉపాధ్యాయుల పాత్ర కీలకమైంది. ఉపాధ్యాయులు అభ్యసనంలో సహభాగస్వాములు. తాను కేవలం బోధకులుగా, వాహకులుగా, సమాచారం అందించే వ్యక్తులుగా మారకూడదు. పిల్లల్లో జ్ఞాన నిర్మాణం జరపడానికి సరైన అభ్యసన వాతావరణాన్ని కల్పించాలి. ప్రోత్సాహకులుగా వ్యవహరించాలి, పిల్లలతో కలిసిపాల్గొనాలి. పిల్లలు పూర్తిగా మానసికంగా అభ్యసనలలో నిమగ్నమయ్యేలా చూడాలి. పిల్లలు వారి ఆసక్తుల ఆధారంగా అభ్యసన ప్రక్రియల్లో నిమగ్నమయ్యేలా చూడాలి. దురదృష్టవశాత్తు పలు సందర్భాలలో లక్ష్యాత్మకత పేరుతో ఉపాధ్యాయులు సరళత, సృజనాత్మకతపై దృష్టిపెట్టరు. తరచుగా పాఠ్యపుస్తకాలలోని

సమాధానాలు తప్ప, ఇతర సమాధానాలేవి కూడా సరైనవి కావని భావిస్తారు. పలు కోణాల్లో సమాధానాలుంటే వాటిని ఎలా అంగీకరించాలి? అని వాదిస్తారు. ఈ విధమైన వితండవాదం అభ్యసనాన్ని, దాని అర్థాన్ని పరిమితం చేస్తుంది.

మన విద్యాబోధన, ఆచరణ కేవలం పాఠ్యపథకాలకే పరిమితమైంది. ఇదికూడా కేవలం మదింపు చేయదగిన ప్రవర్తనల సాధన కోసమే. ఈ దృష్టిననుసరించి పిల్లలను శిక్షణ పొందే ప్రాణులుగానో లేదా మనం రూపొందించే కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించే ఒక కంప్యూటరుగానో భావిస్తున్నాం. దీనివల్ల పాఠ్యాంశాలలోని జ్ఞానాంశాలను ముక్కలు ముక్కలుగా చేసి నేరుగా కంఠస్థం చేయించడం, లేదా ఏవో కొన్ని కృత్యాలు చేయించి, వారి జ్ఞాపకశక్తికి పరీక్ష పెట్టడం జరుగుతోంది. బోధన అనేది హెర్బార్షియన్ సోపానాలకు పరిమితమై మూసపోసిన విధంగా మారుతున్నది. ఈ విధానం మారాలి.

బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు పిల్లల ఆసక్తులు, స్థాయి, వైవిధ్యతలకు అనుగుణంగా కృత్యాలతో కూడి ఉండాలి. అభ్యసనంలో పిల్లలందరూ భాగస్వాములయ్యేలా సరైన వ్యూహాలను అనుసరించాలి. విద్యార్థులు ఆలోచించే విధంగా, సవాళ్ళను ఎదుర్కొనే విధంగా ఏం అభ్యసిస్తున్నారో తానేం గ్రహించే విధంగా, ఉపాధ్యాయులు పాఠ్యపథకాలను సిద్ధం చేయాలి. తరగతిలో ఉపాధ్యాయులు చెప్పినదాన్ని విద్యార్థులు తిరిగి అప్పచెప్పడం వంటి ధోరణిని నివారించాలి. విద్యార్థులందరూ పాల్గొనే వైయక్తిక కృత్యాలు, జట్టు కృత్యాలు, మొత్తం తరగతి కృత్యాలు పాఠ్యపథకాలలో చోటుచేసుకోవాలి. విద్యార్థులు స్వేచ్ఛగా వ్యక్తీకరించడానికి, వ్యక్తీకరణతోపాటు వారి మధ్య ప్రతిచర్యలు జరపడానికి అవకాశాలు కల్పించాలి.

ఉపాధ్యాయులు పిల్లలపై అధికారాన్ని చెలాయించకుండా వారి భిన్న వ్యక్తీకరణలను, అభిప్రాయాలను వినాలి, మన్నించాలి. పాఠశాల తరగతులను ఇందుకు ఆటంకం కలిగించని భద్రతా ప్రపంచంగా మార్చవచ్చు. విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు తమ వైయక్తిక, సామూహిక అనుభవాలను ఏ విధమైన భయసంకోచాలు లేకుండా ఇచ్చిపుచ్చుకోగలిగితే సొంతంగా అభ్యసించడానికి అవకాశాలుంటాయి. పిల్లలు తమకు లభించిన జ్ఞానాన్ని విమర్శనాత్మకంగా ప్రశ్నించగలగాలి. అని పాఠ్యపుస్తకాలలోని విషయాలు కూడా కావచ్చు. తమ చుట్టూ ఉన్న సాహిత్య వనరుల్లోది కావచ్చు. పిల్లలు తాముపొందిన జ్ఞానాన్ని తమ పరిసరాలలోని అనుభవాలతోపోల్చి, వ్యాఖ్యానించడం ద్వారా విమర్శనాత్మక దృక్పథాన్ని అలవర్చుకునేలా ప్రోత్సహించాలి. ఇందుకనుగుణంగా పాఠ్యపథకాలను / యూనిట్ పథకాలను రూపొందించుకోవాలి. మూసపోసిన విధానాలకే పరిమితమై బోధనాభ్యసనాలను అనాసక్తి కలిగించేవిగా మార్చకూడదు.

ముగింపు :

పిల్లలు సమాచార గ్రహీతలుగా కాకుండా జ్ఞాన నిర్మాతలుగా మారాలి. ఇందుకు దోహదపడే రీతిలో పాఠ్యపుస్తకాలు, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు, మూల్యాంకన విధానాలు ఉండాలి. వీటిని సాకారంచేసేలా ఉపాధ్యాయులు సౌకర్యకర్తలుగా, సహ అభ్యాసకులుగా ఎదగాలి. పిల్లలకు కేవలం సమాచారం అందించే వ్యక్తులుగా కాకుండా పిల్లలను ఆలోచింపజేయడం, సమకాలీన పరిస్థితులతో అన్వయించడం, విశ్లేషించడం, ప్రతిస్పందింపజేయడం వంటి వాటిపై దృష్టిపెట్టాలి. తద్వారా ఆలోచనాత్మక, జ్ఞానాత్మక సమాజాన్ని నిర్మించగలం.

5

నాణ్యమైన విద్య - నాణ్యమైన బోధన - తరగతి వాతావరణం - బాధ్యతలు

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ నాణ్యమైన విద్య గురించి మీ అభిప్రాయాలు తెలపండి.
- ▶ నాణ్యమైన విద్య దేనిపై ఆధారపడి ఉంటుంది?
- ▶ నాణ్యమైన విద్యా లక్ష్యాలు ఏమిటి?
- ▶ నాణ్యమైన బోధన దేనిపై ఆధారపడి ఉంటుంది?
- ▶ మంచి నిపుణులైన ఉపాధ్యాయుల లక్షణాలు ఏమిటి?

బడిఈడు పిల్లలందరూ బడిలో చేరాలి. కనీసం పదవతరగతి వూర్తి అయ్యేవరకు బడిమానకుండా చదువు కొనసాగించాలి. అంతేకాకుండా వారి శక్త్యానుసారం సమగ్ర అభివృద్ధి చెందాలి. నాణ్యతతో కూడిన చదువు వారికి అందించాలి. దీన్ని దృష్టియందుంచుకుని రాష్ట్ర విద్యాశాఖ పలు కార్యక్రమాలను రూపొందించి అమలు పరుస్తున్నది. అయినప్పటికీ ఇటీవల నిర్వహించిన సర్వే ఫలితాలలో నాణ్యమైన చదువు విషయంలో పిల్లలు వెనకబడి ఉన్నారని తేలింది. నమోదు విషయంలో గణనీయమైన పురోగతి సాధించినప్పటికీ ఇంకా మధ్యలో బడిమానివేసే వారి సంఖ్య పెరుగుతూనే ఉంది. దీనికి ప్రధానకారణం మన చదువులు పిల్లలను పాఠశాలవైపు ఆకర్షితులను చేసేలా ఉండకపోవడం, వారి ఆసక్తులు, అభిరుచులు, అనుభూతులు, ఇష్టాయిష్టాలకు విద్యా కార్యక్రమాలలో స్థానం లేకపోవడమే. పిల్లలకు నేర్చుకోవడమనేది సంక్లిష్ట ప్రక్రియగా, ఒక ప్రహసనంగా మారింది. చదువులు అనాసక్తికరంగా ఉండి ఒత్తిడి, మానసిక ఆందోళనకు దారితీసేలా ఉన్నాయి. ఫలితంగా పిల్లలతో చాలా మంది మధ్యలోనే బడిమానివేస్తున్నారు. మరోరకంగా చెప్పాలంటే బడి

నుండి తరిమివేయబడుతున్నారు. ఈ పరిస్థితిని అరికట్టాల్సిన ఆవశ్యకతను గుర్తించి ఉచిత నిర్బంధ విద్యకు బాలల హక్కు చట్టం-2009 అభ్యసనం ఏ విధంగా ఉండాలో ప్రస్తావించింది. ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 29, సబ్ సెక్షన్ 2 (ఇ)లో దీని వివరణ ఉంది. దీని ప్రకారం అభ్యసనం అనేది కృత్యాలు, కనుగొనడం, అన్వేషణల ద్వారా స్నేహపూరిత వాతావరణంలో శిశుకేంద్రీకృతంగా ఉండాలి.

విద్యలో నాణ్యతను గురించి అనేక రకాలైన అభిప్రాయాలు నెలకొని ఉన్నాయి. నాణ్యతను ఆయా సామాజిక అవసరాలు, విద్యావేత్తల సూచనలు, పిల్లలకు అవసరమైన అంశాల ఆధారంగా నిర్ధారిస్తుంటారు. వాస్తవానికి నాణ్యత గురించి ఆర్.టి.ఇ-2009 చట్టం వచ్చే వరకు ఒక ప్రామాణికమైన, నిర్ధారితమైన అంశాలు అందుబాటులో ఉండేవి కావు. ఆర్.టి.ఇ. చట్టం వచ్చిన తర్వాత నాణ్యమైన విద్య గురించి స్పష్టత వచ్చింది. పిల్లలు సర్వతోముఖాభివృద్ధి సాధించడం, వారిలో జ్ఞానం, నైపుణ్యాలు, వైఖరులు, సామర్థ్యాలు సాధించడాన్ని నాణ్యతగా పేర్కొనవచ్చు. ఇందుకోసం తరగతిగది వాతావరణం, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు, మూల్యాంకన విధానాలు అతి ముఖ్యమైనవి. వీటి గురించి అవగాహన ఉన్నప్పుడే నాణ్యమైన విద్యను పిల్లలకు అందించగలం. నాణ్యమైన విద్యకు సంబంధించిన అంశాలను తెలుసుకుందాం.

నాణ్యమైన విద్య (Quality of Education)

నాణ్యమైన విద్య ముఖ్యంగా ఈ కిందివాటిపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

- నాణ్యమైన బోధన (Quality of Teaching)
- అంకితభావం, విషయ పరిజ్ఞానం కలిగిన ఉపాధ్యాయులు (Quality of teacher)
- తరగతిగది వాతావరణం - భయరహిత దండనలేని వాతావరణం (Quality of classroom environment - fear free classrooms)
- ఉపాధ్యాయుల తయారీ, TLM ఉపయోగం, వృత్తిపరమైన అభివృద్ధి, (Quality of teacher preparation and their committment towards children learning)
- పిల్లల అభ్యసనంలో ప్రగతి, తరగతికి సంబంధించిన సామర్థ్యాల సాధన (Programmes in children performances attainment of class specific competencies)

పై అంశాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని మన రాష్ట్రంలో చాలా సంస్కరణలు చోటు చేసుకున్నాయి. నాణ్యమైన బోధనకు అనుగుణంగా పాఠ్యపుస్తకాల్లో మార్పులు వచ్చాయి. బోధన అంటే కేవలం వివరించడమో లేక పరీక్షలకు సిద్ధం చేయడానికో పరిమితం కాకుండా బోధన అనేది పిల్లలు నేర్చుకోవడానికి దోహదపడేదని, పిల్లల్ని ఆలోచింపజేసే ఒక ప్రక్రియ అని భావిస్తున్నాం. నాణ్యమైన బోధన అంటే పిల్లల్లో అవగాహన కల్పించడం, ఆలోచనలను రేకెత్తింపజేయడం, ఆ ఆలోచనలను వ్యక్తీకరించడానికి అవకాశాలు కల్పించడం, పిల్లలు తమ దోషాలను లేదా తప్పులను వారే సరిదిద్దుకునేలా చూడడం, పిల్లల్లో జ్ఞాన పరిధిని విస్తృతపరచడానికి దోహదపడే శాస్త్రీయ ప్రక్రియ. ఇందుకనుగుణంగా ఇంతకుముందు అధ్యాయంలో చర్చించినట్లు బోధనలో నూతన పోకడలు చోటు చేసుకుంటున్నాయి. నిర్మాణాత్మక వాదానికి అనుగుణంగా సామాజిక, నిర్మాణాత్మక బోధన మరియు విమర్శనాత్మక బోధనా విధానాలు అమలులోకి వచ్చాయి. ఏ విషయాన్ని పిల్లలకు బోధించినా వాటి గురించి ఆలోచింపజేయడం, విభిన్న కోణాల్లో విశ్లేషింపజేయడం, దైనందిన జీవితానికి అన్వయించడం, వాటిలోని అంతరాధ్యాత్మిక ఉద్దేశ్యాన్ని అర్థం చేసుకోవడం వంటివి బోధనలో కీలకంగా మారాయి.

నాణ్యమైన బోధన ద్వారా పిల్లల అభ్యసనంలో ప్రగతి చోటు చేసుకోవాలి. అనగా పాఠశాల విద్యలో తాము అభ్యసిస్తున్న వివిధ సజ్జక్తులకు చెందిన సామర్థ్యాలను తరగతివారీగా సాధించాలి. ఇందుకనుగుణంగానే పాఠ్యపుస్తకాలు ఉన్నాయి. బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించబడాలి. మూల్యాంకన విధానాలు దోహదపడాలి. వీటిని దృష్టిలో పెట్టుకొనే రాష్ట్రంలో నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం అమలుపరుస్తున్నారు.

నాణ్యమైన విద్య - యూనిసెఫ్ (Quality Education - UNICEF)

మంచి ప్రభావవంతమైన వాతావరణంలో పిల్లలందరు కనీస జ్ఞానాత్మక నైపుణ్యాలు (basic cognitive skills) పొందుతారు. విద్యా నాణ్యత ఐదు కోణాల్లో ఉంటుందని యూనిసెఫ్ తెలిపింది.

1. అభ్యాసకుడు (learner)
2. అభ్యసనా వాతావరణం (learning environment)
3. విషయం - సిలబస్, పాఠ్యపుస్తకాలు మొదలగునవి (content - syllabus and textbook etc.)
4. అభ్యసనా విధానాలు (learning processes)
5. అభ్యసన ఫలితాలు (learning outcomes)

పైవన్నీయూ కూడా బాలల హక్కుల ఆధారంగా పెంపొందించాల్సి ఉంటుంది. అంటే పాఠశాలలు వివిధ విధానాలు బాలల హక్కుల అమలు దిశగా ఉండాలి. జీవించే హక్కు, సంరక్షణ హక్కు, అభివృద్ధి హక్కు మరియు వికాసం హక్కు భాగస్వామ్యపు హక్కు. వీటిని అవగాహన చేసుకొని పిల్లలను గౌరవించాలి.

నాణ్యమైన విద్య - యునెస్కో (Quality Education - UNESCO)

విద్యలో నాణ్యత - UNESCO జీవిత పర్యంతం అభ్యసనానికి నాలుగు లక్ష్యాలను నిర్వచించింది.

లక్ష్యం 1: తెలుసుకోవడమే నేర్చుకోవడం learning to know పిల్లల స్వయంగా జ్ఞాన నిర్మాణం రోజు చేసుకుంటారు. learner build their own knowledge on daily basis.

అంటే తెలుసుకోవడం ఎలాగో నేర్చుకోవడం, నేర్చుకోవడాన్ని నేర్చుకోవడం, స్వాధ్యాయ లక్ష్యం కలిగి ఉండడం. స్వాధ్యాయం అంటే మనిషి తనకై తాను తెలుసుకోవడం, ప్రయాణించడం.

లక్ష్యం 2: చేయడానికి అభ్యసనం - learning to do నేర్చుకున్నది ఎలా నిత్యజీవితంలో ఉపయోగించుకోవాలనే దానిపై శ్రద్ధ పెట్టడం. Focus on the practical application of what is learned.

అంటే ఇది జ్ఞానం నైపుణ్యంగా మారడం, జ్ఞానశక్తి క్రియాశక్తిగా మారడం. అందులో యాంత్రిక నైపుణ్యాలు మొదలుకొని సృజనాత్మక నైపుణ్యాల వరకు అన్ని నైపుణ్యాలు వచ్చి చేరుతాయి.

లక్ష్యం 3: కలిసి జీవించడాన్ని నేర్చుకోవడం - learning to live together సమాజంలో ఒక వ్యక్తిగా జీవించడానికి అవసరమయ్యే జీవన నైపుణ్యాలు, వివక్షతలేని సమాజం, సమానత్వం, స్వేచ్ఛ మొదలగు రాజ్యాంగ విలువలపై దృష్టి Address critical skills for a life free from discrimination, equal opportunity to develop etc.

అంటే మనుషులు ఒకరితో ఒకరు సహజీవనం చేయడం ఎలాగో నేర్పడం. మనుషులు ఒకరినొకరు అర్థం చేసుకోవడాన్ని, కలిసిమెలసి జీవించడాన్ని నేర్పడమెలాగో విద్య నేర్పుతుంది. దీనినే విద్య యొక్క చరమ లక్ష్యంగా పరమప్రయోజనంగా మనం భావించవచ్చు.

లక్ష్యం 4: ఎదగడానికి నేర్చుకోవడం - *learning to be* మనిషి పూర్తి సామర్థ్యం మేరకు ఎదుగుదలకు అవసరమైన నైపుణ్యాలు. *Skills needed for individuals to develop their full potential.*

అంటే మనిషి తన అస్థిత్వాన్ని అంగీకరించమెట్లానో నేర్చుకోవడం. అన్ని రకాల అస్వాతంత్ర్యాల్ని ధిక్కరించి తను తానుగా ఉండటానికి సాధన చేయడం.

నాణ్యమైన బోధన (Quality of Teaching)

నాణ్యమైన విద్య అనేది నాణ్యమైన బోధనపైన ఆధారపడి ఉంటుంది. ఇంతకుముందు చర్చించినట్లు బోధన అంటే ఉపాధ్యాయ కేంద్రీకృతంగా ఉండి ఒక యాంత్రికమైన తంతుగా మారింది. బోధన గురించి కూడా అపోహలు నెలకొని ఉన్నాయి. అవి:

- పాఠ్యపుస్తకంలోని విషయాలను పూర్తి చేయడం.
- పుస్తకంలోని విషయాన్ని వివరించడం.
- పుస్తకంలోని విషయాలకు సంబంధించిన ప్రశ్నలు అడగడం.
- విషయ సంబంధితమైన ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయించడం లేదా నల్లబల్లపై రాయడం.
- నల్లబల్లపై రాసిన జవాబులను పిల్లలు తప్పులు లేకుండా రాసుకోవడం.
- పిల్లలు ఒకవేళ తప్పులు రాస్తే వాటిని సరిగా రాయడానికి మళ్ళీ మళ్ళీ రాయించడం.
- పుస్తకం, గైడ్లు, స్టడీ మెటీరియళ్ళు, ప్రశ్నల బ్యాంకులలోని విషయాలను బట్టి పట్టించడం.
- వివిధ విషయాలను వల్లె వేయించడం.
- ఎక్కువ ఇంటిపని ఇవ్వడం మొ॥వి.

పైన తెలిపిన అంశాలన్నీ సుమారుగా అన్ని సబ్జెక్టులలో బోధనలో భాగంగా చోటు చేసుకున్నాయి. బోధన అంటే పిల్లల్ని పరీక్షలకు సిద్ధం చేసే ప్రక్రియగా మారింది. వాస్తవానికి బోధన అనేది పిల్లలు నేర్చుకోవడానికి దోహదపడే ప్రక్రియ. నేర్చుకోవడం అంటే జ్ఞాన నిర్మాణం జరగడం. పిల్లలు తమకున్న అనుభవాలు, పూర్వ జ్ఞానం ఆధారంగా ఆలోచించి ఒక కొత్త నిర్ధారణకు రావడం లేదా సూత్రీకరణ చేయడం లేదా నూతన సంబంధాలను ఆవిష్కరించడం లేదా దైనందిన జీవితానికి అన్వయించగలగడం లేదా విభిన్న నూతన ప్రక్రియలను ఆవిష్కరించగలగడం. వీటిని పిల్లలు చేయగలిగితే పిల్లలు నేర్చుకున్నారని భావిస్తాం. ఇలా చేయగలగడానికి పిల్లలకు అవకాశాలు కల్పించడం, పిల్లలను భాగస్వాములను చేయడం, పిల్లలను ఆలోచింపజేయడం, వారికి వ్యక్తీకరించడానికి అవకాశం ఇవ్వడం, పిల్లలు ప్రశ్నించగలగడం, అన్వేషించగలగడం మొదలగునవి చేయడాన్ని నాణ్యమైన బోధనలో భాగంగా పరిగణిస్తాం. ఈ విషయాల గురించే ఆర్.టి.ఇ. చట్టం సెక్షన్ 29లో ప్రస్తావించింది. నాణ్యమైన బోధన కృత్యాలతో, ప్రాజెక్టు పనులతో, అన్వేషణలతో, ఆలోచనాత్మకమైన కార్యకలాపాలతో కూడి ఉంటుంది. ఇలాంటి నాణ్యమైన బోధన ఈ కింది లక్షణాలను కలిగి ఉంటుంది.

ఉపాధ్యాయుని నాణ్యమైన బోధన - లక్షణాలు:

- బోధన అనేది విద్యార్థి కేంద్రీకృతంగా ఉండి నేర్చుకోవడంపై దృష్టి పెట్టాలి. సిలబస్ పూర్తి అని గాకుండా అందరు పిల్లలు నేర్చుకోవడంపై దృష్టి పెట్టాలి.
- బోధన విద్యార్థి అనుభవాలను ఉపయోగించుకుంటూ జరపాలి. బోధన ద్వారా జ్ఞానం ఇవ్వడం అని గాకుండా విమర్శనాత్మక ఆలోచనల ద్వారా, సమస్యల సాధన ద్వారా విద్యార్థి స్వయంగా నేర్చుకొనేటట్లు చెయ్యాలి. నేర్చుకోవడం అనేది విద్యార్థి ప్రయత్నించి స్వయంగా పాల్గొని సమస్య సాధనను ఆలోచించి సొంతంగా ప్రయత్నిస్తేనే జరుగుతుంది.
- పిల్లలు నేర్చుకోవడానికి ఉపాధ్యాయులు, అభ్యసనా కృత్యాలు, పనులు ముందుగానే యోచించి పిల్లలచే చేయించడం ద్వారా పిల్లలు స్వయంగా అన్వేషించి కనుక్కుంటారు. పిల్లల్ని కృత్యాల ద్వారా, ప్రశ్నల ద్వారా ఆలోచింపజేసి తమంతట తాము నేర్చుకొనే విధంగా ఉపాధ్యాయుడు చెయ్యాలి.
- వాత్సల్య పూరితంగా పిల్లలను చూడాలి. వారి సమస్యలను, సందేహాలను అడిగి తెలుసుకొని పరిష్కారానికి దోహదపడాలి.

నాణ్యమైన బోధనకు సంబంధించిన అంశాలు:

నాణ్యమైన బోధన కింది అంశాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

1. ప్రణాళిక చేసుకోవడం మరియు ఉపాధ్యాయుని తయారీ. (*Planning and Teacher Preparation*)
2. తరగతి గది వాతావరణం - నిర్వహణ. (*Classroom environment and Management*)
3. బోధనాభ్యసన - విధానాలు. (*Teaching and Learning Process*)
4. ఉపాధ్యాయుడు వృత్తిపరంగా బాధ్యత వహించడం. (*Teacher responsibilities*)

ప్రణాళిక చేసుకోవడం - వార్షిక, యూనిట్/ పాఠ్య ప్రణాళికలు:

పిల్లల్లో ఏమి రావడానికి, లేక ఏ ఏ సామర్థ్యాలు సాధించడానికి బోధన చేయాలి అనే అంశంపై ఉపాధ్యాయునికి పూర్తి అవగాహన, పట్టుండాలి. నేర్చుకోవడం అనేది పరిశీలించడం, చేయడం, చర్చలు, ఆలోచించడం ద్వారా జరుగుతుంది. కాబట్టి ఎలాంటి చర్చలు ఏ ఏ అంశాలపై చేయించి పిల్లలచే ఆలోచింపజేయాలి. ఎలాంటి కృత్యాలు ఇచ్చి పిల్లలు అనుభవం ద్వారా స్వయంగా నేర్చుకుంటారని ఆలోచించి, ఎలాంటి టి.ఎల్.ఎం.లు ఉపయోగించాలి, వెనుకబడ్డ విద్యార్థులకు ఎలా సహాయ చేయాలి అని ముందుగానే ఆలోచించి ప్రతి యూనిట్ లేక పాఠంనకు ప్రణాళిక వేసుకోవాలి. పాఠ్యపుస్తకాలు పిల్లలను ఉద్దేశించబడినవి కాబట్టి ఉపాధ్యాయుడు ఇతర రిఫరెన్స్ పుస్తకాలు చదివి, భావనలకు (concepts) తగిన ఉదాహరణలు కృత్యాలు అదనపు సమాచారం తన టీచింగ్ నోట్స్ లో రాసుకొని పిల్లలకు కొత్తగా అందించాలి. ఉపాధ్యాయులు చదవకుండా, రిఫరెన్స్ పుస్తకాలు చూడకుండా పిల్లల అభ్యసనానికి న్యాయం చేయలేరు. ఉపాధ్యాయుని తయారీ అనేది ఒక వృత్తిపరమైన అభివృద్ధి, బోధన ఉత్తేజపరంగా, పిల్లలను ప్రేరణ కలిగించే విధంగా ఉండాలి. పరస్పర ప్రతిచర్యలతో, చర్చలతో కూడిన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో పిల్లలు ఏకాగ్రతతో పాల్గొని బాగుగా నేర్చుకొంటారు.

ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు తాను బోధించే తరగతికి మరియు సబ్జెక్టుకు సంవత్సరాంతానికి పిల్లల్లో ఏమి రావాలి? పిల్లలు ఏ సామర్థ్యాలు సాధించాలి? ఆ సామర్థ్యాల సాధనకు ఎటువంటి బోధన మరియు ఎలాంటి కార్యక్రమాలు నిర్వహించాలి అని ముందే ప్రణాళిక చేసుకోవాలి. ఈ ప్రణాళికలు ముఖ్యంగా రెండు. 1. వార్షిక ప్రణాళిక 2. యూనిట్/ పాఠం ప్రణాళిక.

వీటిపై ప్రతి ఉపాధ్యాయుడికి మంచి అవగాహన ఉండాలి మరియు ఆశించిన సామర్థ్యాలు పొందడానికి ముందే ఆలోచించి ప్రణాళిక తయారు చేసుకొని నిర్వహించాలి.

మంచి తరగతి గది, వాతావరణం (Effective Classroom Environment):

తరగతి గది వాతావరణం భయరహితంగా, స్వేచ్ఛ పూరితంగా ఉండాలి. పిల్లలు మాట్లాడటానికి సందేహాలు అడగటానికి ఎప్పుడైనా విద్యార్థులకు పూర్తి స్వేచ్ఛ ఉండాలి. భయం, సందేహాలు దూరమైతే పిల్లలు నేర్చుకుంటారు. తరగతి వాతావరణం ప్రేమ పూర్వకంగా ఉండాలి. పిల్లలతో చనువుగా ఉండాలి. పేర్లతో పిలవాలి. పిల్లల కుటుంబ సంబంధమైన సమస్యలు వినాలి. స్వేచ్ఛగా ఏమైనా అడిగే వాతావరణం ఉండాలి.

- ఉపాధ్యాయుడు చిరునవ్వుతో, ప్రేమ పూర్వకంగా ఉండి పిల్లల సమస్యలు వినాలి. అవమానపరచడం, దండన, భయపెట్టడం ఉండకూడదు.
- తరగతి గదిలో ప్రోత్సాహకరమైన వాతావరణం ఉండాలి. పిల్లల ఆత్మగౌరవం పెంచేలా, వారిపై వారికి నమ్మకం కలిగించేలా పిల్లలు చేసిన పనులను ఏమి నేర్చుకొన్నా, కొంచెం నేర్చుకున్నా కూడా గుడ్ అని ఉపాధ్యాయుడు భుజం తట్టి ప్రోత్సహించాలి.
- నేర్చుకోవడం అనేది ఒక సామాజిక ప్రక్రియ పిల్లలు ఇతరుల ద్వారా చూసి, విని, ప్రతిస్పందిస్తూ నేర్చుకుంటారు. కావున తరగతిలో పరిశీలన, మొత్తం తరగతి గది చర్చలు కృత్యాల ద్వారా నేర్చుకొనే అవకాశాలు కల్పించాలి.
- ధారాళమైన వెలుతురు, గాలి, కూర్చోవడానికి సరియైన స్థలం, త్రాగునీరు మరుగుదొడ్లు మంచి తరగతి గదులు ఉంటే పిల్లలు త్వరగా అలిసిపోరు.
- నేర్చుకోవడాన్ని ప్రశంసించాలి, ప్రోత్సాహకాలు ఇవ్వాలి, ప్రతీ బాలుడు లేక బాలిక కూడా నేర్చుకొనే సామర్థ్యం ఉన్నదని మనం నమ్మాలి. ప్రతి పిల్లవాడు, శారీరకంగా, మానసికంగా ప్రశాంతంగా, సౌకర్యవంతంగా ఉండేటట్లు తరగతి గది వాతావరణం ఏర్పరచాలి. ఉపాధ్యాయుని ప్రవర్తన ప్రోత్సహించేదిగా ఉండాలి.

అభ్యసన వాతావరణం లోపించిన తరగతి గదులకు సూచికలు:

- పిల్లలు నేర్చుకోవడంలో బాగుగా నిమగ్నం అయ్యే విధంగా సవాలుతో కూడిన అభ్యాసం కృత్యాలు ఇవ్వలేకపోవడం.
- ఉపన్యాస పద్ధతిలో పాఠం చెప్పడం, కేవలం వినడమనే ఒక అత్యంత స్తబ్ధత గల బోధనా పద్ధతులు అవలంబించడం.
- పాఠశాల సమయంలో ఎక్కువ సమయం పిల్లలు తరగతి గదిలో కూర్చోని తమంతట తాము చదువుకోవడం లేక పుస్తకం లేక గైడులు చూసి నోటు పుస్తకంలో అదేపనిగా ప్రశ్నలు జవాబులు రాసుకోవడం, అనేది సాధారణంగా కనిపించే దృశ్యాలు.
- పదే పదే పాఠాలు చదవడం, ప్రశ్న జవాబులు రాయడం, వినడం అనే ప్రక్రియలు చేయడం, గంటల తరబడి చిన్నపిల్లలు తరగతి గదిలో కూర్చోవడం, మాట్లాడకుండా ఉండడం అనే వాటి వల్ల పిల్లలు అసహనానికి, విసుగుదలకు గురిఅవుతారు. ఎప్పుడు బడి సమయం అవుతుందా బయటకు వెళదాయా అని బడిగంట కోసం ఎదురుచూస్తుంటారు.

కావున పై పరిస్థితి ఇలా కాకుండా, క్రమశిక్షణ పేరుతో, పిల్లలని మాట్లాడనివ్వకుండా, తనకు అడగాలనిపించేది, అడగనివ్వకుండా తరగతిలో ఒక ప్రజాస్వామ్య వాతావరణం లేకుండా చేయకూడదు. ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలతో కలిసిపోవాలి. పిల్లలను ప్రోత్సాహకంగా తరగతి గది చర్చలలో మరియు నేర్చుకోవడంలో పాల్గొనేలా చేస్తూ ఉపాధ్యాయుడు పిల్లల అభిమానాన్ని చూరగొనాలి.

బోధనాభ్యసన విధానాలు (Teaching and Learning Process):

నేర్చుకోవడం అనేది నాణ్యమైన బోధన మీద ఆధారపడి ఉంది. బోధన అంటే చెప్పడం కాదు. వినిపించడం ద్వారా నేర్చుకునేది కాదు. బోధన అనేది ఒక ప్రక్రియ, ఒక కళ, అనేక విధానాలు అంటే చర్చలు, పరిశీలనలు, ప్రయోగాలు, పరిశోధన, ప్రాజెక్టులు, అన్వేషణలు, ప్రదర్శనలు వీటన్నింటి ద్వారా పిల్లలు అభ్యసనంలో చురుకుగా పాల్గొని నేర్చుకుంటారు.

ఈ విధానాల ద్వారా ఇచ్చిన సమస్యపై, పిల్లలు సొంతంగా ఆలోచించి తమదైన పద్ధతిలో చేసి, చూసి నేర్చుకుంటారు. పాఠశాలలో ఎక్కువ సమయం, పిల్లలు తమకివ్వబడిన సమస్యలపై ఆలోచించడం, తోటి విద్యార్థులతో చర్చలు జరపడం, చేసి చూడటం మొదలగు వాటి ద్వారా సమస్యలను సాధించడంలో నిమగ్నం కావాలి. దీనికి ఉపాధ్యాయుడు సహాయసహకారాలు ఇచ్చి ప్రోత్సహించాలి.

మంచి బోధనాభ్యసన విధానాలకై, పిల్లలు, పాల్గొని నేర్చుకోవడానికి ఉపాధ్యాయుడు బోధన వనరులు, బోధనాభ్యసన సామగ్రి సేకరించుకోవాలి. మరియు తయారు చేసుకోవాలి. పిల్లలు ఆలోచించడం, చేయడం ద్వారా నేర్చుకుంటారు. కావున సమాచారం ఇవ్వడంపై దృష్టి పెట్టకుండా నిశిత ఆలోచనలు, సృజనశీల నైపుణ్యాలపై వివిధ సామర్థ్య సాధనాలపై దృష్టి పెట్టాలి. ప్రేరణ, ప్రోత్సాహం ద్వారానే పిల్లలు బాగుగా నేర్చుకుంటారని, నేర్చుకోవడంలో ఇవే ప్రధాన పాత్ర పోషిస్తున్నాయని, ఎన్నో పరిశోధనలు చెబుతున్నాయి.

ఉపాధ్యాయుని బోధన లక్ష్యం, పిల్లల్లో సృజనాత్మకత, లోతుగా ఆలోచింపజేయడం, భావప్రసార నైపుణ్యాలు ఇతరులతో కలిసిపనిచేసే తత్వం, నైపుణ్యాలను పెంపొందించడం, వాటికి బాధ్యత వహించడం మొదలగు సామర్థ్యాలే పిల్లల్ని భవిష్యత్తులో మంచి సామాజిక జీవనం గడిపేలా చేస్తాయి.

ఉపాధ్యాయుల నాణ్యత - వృత్తిపరమైన బాధ్యతలు

(Teacher Quality - professional responsibilities)

నాణ్యమైన బోధన అనేది ఉపాధ్యాయుల నాణ్యత పైననే ఆధారపడి ఉంటుంది. (Quality teaching is based on Quality of teacher).

ఉపాధ్యాయుల నాణ్యత అంటే ఏమిటి?

- బోధించే విషయంపై, బోధనా విధానాలపై ఉపాధ్యాయునికి లోతైన అవగాహన ఉండాలి.
- పిల్లల స్వభావం మరియు బాల్య దశ స్వరూపం, అవసరాలపై స్పష్టత, జ్ఞానం, అవగాహన ఉండాలి.
- పిల్లలు ఎలా నేర్చుకుంటారు? ఏ ఏ విధానాల ద్వారా పిల్లలు పాల్గొని స్వయంగా నేర్చుకుంటారు? అంటే అభ్యసనం యొక్క స్వరూపంపై (Nature of learning and how children learn) లోతైన అవగాహన ఉండాలి.

- మూల్యాంకనం అనేది పిల్లలు బాగుగా నేర్చుకోవడానికి ఉపరించేది మరియు బోధనను మెరుగుపరిచేది అనే అవగాహనతో పిల్లలు నేర్చుకొనేటప్పుడే వారి ప్రగతిని తెలుసుకొని తగిన విధంగా పిల్లలకు నేర్చుకోవడంలో సహాయపడాలి.

పై అంశాలపై అవగాహన రావాలంటే ఒక డి.ఇడి., బి.ఇడి., చదివితే సరిపోదు. కొత్త విషయాలకై నిరంతరం పై అంశాలకు సంబంధించిన పుస్తకాలు, మేగజైనులు, పత్రికలు, పరిశోధనలు చదవాలి. అప్పుడే మనం సమర్థులైన ఉపాధ్యాయులమవుతాం. మూసపోసిన విధంగా, నిరంతరం ఒకేవిధంగా, ఒకే పద్ధతలో బోధించడం కాకుండా, కొత్త పద్ధతులలో, విధానాల్లో చెప్పాలి. ఏ విధానం ద్వారా పిల్లలు బాగా నేర్చుకుంటున్నారో అనేది పరిశోధించాలి. అప్పుడే రేపటి తరాన్ని మంచి ఆలోచనాపరులైన, జ్ఞానులైన విద్యార్థులను తయారు చేయగలుగతాం.

సంవత్సరాల తరబడి బోధనలో ఏ మార్పు లేకుండా, మూస విధానంలో కాకుండా, కొత్త పద్ధతులు, ఏ ఏ పద్ధతులు లేక విధానాల ద్వారా పిల్లలు తరగతి గదిలో బాగుగా పాల్గొంటారని చూడాలి. ఎలా అయితే పిల్లలు చురుకుగా ఉండి నేర్చుకుంటారు? ఎలాంటి టి.ఎల్.ఎమ్. ఉపయోగించాలి? అని ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు తిరిగి చూసుకోవాలి. బోధించాము, అయిపోయింది అని కాకుండా బోధనా ఫలితమేమి అని తన అనుభవాలను అవలోకనం చేసుకొని తమ బోధనను మార్చుకొని మంచికి ప్రయత్నించడమే ఉపాధ్యాయుని నిజమైన కర్తవ్యం. ఎక్కువ అనుభవం అంటే ఎక్కువ సంవత్సరాలని కాదు. ఎన్ని కొత్త పద్ధతులు అవలంబించారు. బోధనలో తనదైన జ్ఞానం ఏమి అని లెక్కకు వస్తుంది. ఒక ఉపాధ్యాయుడు బోధనా అనుభవం ద్వారా ఎక్కువ నేర్చుకుంటాడు.

మంచి, నిపుణులైన ఉపాధ్యాయుల లక్షణాలు:

- పిల్లలతో మంచి సంబంధాలు, పిల్లలకు మంచి స్వేచ్ఛ ఇచ్చి ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులను అమలుచేయడం, పిల్లలచే అభిమానింపబడడం, పిల్లలను ప్రేమగా చూడడం, వారికి రక్షణ కల్పించడం.
- మంచి ప్రణాళికలు తయారుచేసుకోవడం, అమలుపరచడం. మంచి కృత్యాలు, అనుభవాలద్వారా, ప్రాజెక్టులు, అన్వేషణలద్వారా పిల్లలు స్వయంగా నేర్చుకునేటట్లు చేయడం.
- కేవలం సమాచారం ఇవ్వడం కాకుండా సిలబస్ పూర్తిచేయడం కాకుండా నేర్చుకోవలసిన సామర్థ్యాలు, నైపుణ్యాలు, జ్ఞానం అవగాహనపై దృష్టిపెట్టాలి.
- ప్రతి నిత్యం జ్ఞాన సముపార్జనకోసం నిరంతరం చదివే అలవాటు కలిగివుండి వివిధ వృత్తంతర శిక్షణా సమావేశాలకు హాజరవుతూ, గ్రంథాలయాలకు వెళుతూ, సహచర ఉపాధ్యాయులతో చర్చిస్తూ వృత్తిసంబంధ ప్రగతిని సాధించాలి.
- సబ్జెక్టుల మధ్య, వివిధ పాఠాల మధ్య, వివిధ బావనల మధ్యగల సంబంధంపై అవగాహన పెంపొందించాలి (connections) అప్పుడే పిల్లలు తమ జ్ఞానాన్ని అన్వయించుకుంటారు.

- మంచి బోధనకు, అభ్యసనానికి బాధ్యత వహించాలి. ఆలోచించి బోధనా విధానాలను ఎన్నుకోవాలి. టి.ఎల్.ఎమ్. సమర్పించుకోవాలి.
- పిల్లల శక్తి సామర్థ్యాలను వృద్ధిపరచాలి. వారిని సాధికారులుగా తయారుచేయాలి (student empowerment).
- సమభావన, సమాన అవకాశాలు కల్పించడం: విద్యార్థుల సామర్థ్యాల ఆధారంగా వారు నేర్చుకునేటట్లు చేయాలి. తగు సమయం, సహాయం ఇచ్చి పిల్లలందరు ఆశించిన సామర్థ్యాలను పొందేలా కృషిచేయాలి, సాధించాలి.
- సహనం, ఓర్పుతో, పిల్లలకు అవసరమగు అదనపు సహాయాన్ని ఇచ్చి నేర్చుకోవడం సులభతరంగా, సవాలతో కూడినదిగా చేయాలి.
- ప్రస్తుత సంఘటనలు, సామాజిక సమస్యల ఆధారంగా నీతి, మంచి, చెడు, న్యాయం, అన్యాయం, ధర్మం, అధర్మం అనేవాటిపై చర్చింపజేసి మంచి నైతిక విలువలను జీవన నైపుణ్యాలను వైఖరులను నేర్పించాలి.

పాఠశాలల ద్వారా పిల్లలకు నాణ్యమైన విద్య లభించాలి. నాణ్యమైన విద్యను పొందడం ఆర్.టి.ఇ. చట్టం ప్రకారం పిల్లల హక్కుగా మారింది. నాణ్యమైన విద్యను పొందినప్పుడే పిల్లలందరూ అభివృద్ధి చెందుతారు. సర్వతోముఖాభివృద్ధి సాధిస్తారు. ఇందుకనుగుణంగా ఉన్న పాఠ్యపుస్తకాలను సక్రమంగా, ఆశించిన విధంగా ఉపాధ్యాయులు ఉపయోగించాలి. శాస్త్రీయమైన రీతిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను నిర్వహించాలి. తద్వారా పాఠశాలల్లో పిల్లల అభివృద్ధికి ప్రధానోపాధ్యాయుడు కృషి చేయాలి.

XXXX

6

పాఠశాల విద్యలో సంస్కరణలు - నూతన పాఠ్య పుస్తకాల ప్రత్యేకతలు

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ పాఠశాల విద్యలో సంస్కరణల ఆవశ్యకత ఏమిటి?
- ▶ పాఠశాల విద్యలో ఏ ఏ అంశాల్లో సంస్కరణలు చోటు చేసుకున్నాయి?
- ▶ రాష్ట్ర విద్యా ప్రణాళిక/ విద్యా సంస్కరణల కీలక సూత్రాలేవి?
- ▶ రాష్ట్ర దృక్పథం/ విజన్ లో పేర్కొన్న అంశాలేవి?
- ▶ నూతన పాఠ్యపుస్తకాల ప్రత్యేకతలు/ లక్షణాలు ఏవి?
- ▶ విద్యా సంస్కరణలను అమలుపరచడంలో, నూతన పాఠ్యపుస్తకాలను విననియోగించడంలో ప్రధానోపాధ్యాయుల పాత్ర ఏమిటి?
- ▶ వీటికి తరగతిగది అన్వయం ఏమిటి?

సంస్కరణల ఆవశ్యకత

చదువుకోవడం అనేది ఒకప్పుడు గౌరవప్రదమైన కార్యక్రమం. కానీ ప్రస్తుతం అది ఒక ప్రాథమిక హక్కు. ఎలిమెంటరీ స్థాయివరకు బడిఈడు పిల్లందరూ నాణ్యమైన విద్యను పొందడం “ఉచిత నిర్బంధ విద్యాహక్కు చట్టం 2009 (RTE-2009)” ప్రకారం ప్రాథమిక హక్కుగా మారింది. విభిన్న సంస్కృతులు, భాషావైవిధ్యత కల్గిన మనదేశంలో అందరికీ విద్యను అందించడం గురించి భారతరాజ్యాంగం స్పష్టంగా పేర్కొంది. గత ఆరు దశాబ్దాలుగా అందరికీ విద్యను అందించడానికి మనదేశంలో ఎన్నో పథకాలు, కార్యక్రమాలు అమలుజరిగాయి. జరుగుతున్నాయి కూడా! అయినప్పటికీ ఇంకను సవాళ్లు తెరముందుకు వస్తూనే ఉన్నాయి. బాలకార్మికత, బడిబయట పిల్లలుండడం; నాణ్యతాలోపం; జవాబుదారీతనం లోపించడం; యాంత్రికమైన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు, ప్రమాణాల పేరుతో అధిక సమాచార భారంతో బరువెక్కిన పాఠ్యపుస్తకాలు; ఒత్తిడి, ఆందోళన, మార్కులు, ర్యాంకులకు పరిమితమైతున్న మూల్యాంకన విధానాలు; అడుగంటుతున్న

విలువలు, రోజురోజుకు వ్యాపార ధోరణి పెరుగుతూ క్రమేణా ఉన్నవారు ఒకరకమైన చదువులు, లేనివారు ఇంకోరకమైన చదువులు పొందుతున్న విద్యావాతావరణం, మౌళిక వసతుల కొరత మొదలగు సవాళ్ళను మనం గమనించవచ్చు. మన రాష్ట్రంలోని పరిస్థితి కూడా ఇందుకు విభిన్నంగా ఏమీ లేదు. వీటికితోడు ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో పిల్లల సంఖ్య తగ్గుముఖం పట్టడం, సమాచారాన్ని జ్ఞాపకముంచుకోవడాన్నే జ్ఞానంగా భావించడం, గిరిజనులు, అల్పసంఖ్యాకవర్గాలు, బాలికలు మొదలగు వర్గాలు ఇతర వర్గాలతో సమానంగా విద్య పొందలేక పోవడమనే అదనపుసమస్యలు కూడా ఉన్నాయి.

ఇలాంటి పరిస్థితులను అధిగమించడానికి భారత ప్రభుత్వం జాతీయ స్థాయిలో జాతీయ విద్యాప్రణాళిక చట్రం -2005 (NCF-2005) ను “భారంలేని విద్య” (Learning without burden) అనే నివేదిక ఆధారంగా రూపొందించింది. పిల్లల చదువులు బట్టి విధానాలకు పరిమితం కాకుండా, అర్థవంతంగా మారాలని, నేర్చుకొన్న జ్ఞానాన్ని నిత్యజీవితంలో వినియోగించాలని, నేర్చుకోవడమనేది పాఠ్యపుస్తకాలకే పరిమితం కారాదని, ఆందోళన, పోటీతత్వం అధిగమించేలా పరీక్షల విధానాలను సంస్కరించాలని జాతీయ విద్యా ప్రణాళిక చట్రం 2005 సూచించింది.

ఈ అంశాలతోపాటు పిల్లలందరు నాణ్యమైన విద్యను పొందడాన్ని చట్టబద్ధం చేస్తూ ఉచిత నిర్బంధ విద్యాహక్కు చట్టం-2009 (Right to Education Act-2009) అమలులోకి వచ్చింది. పాఠశాల విద్యలో కీలకమైన వ్యక్తులు ఉపాధ్యాయులు. ఉపాధ్యాయ నిర్మాణం పైననే నాణ్యమైన విద్య ఆధారపడి ఉంటుందని ఉపాధ్యాయ విద్య జాతీయ విద్యా ప్రణాళిక చట్రం 2010 ని (NCFTE-2010) జాతీయ ఉపాధ్యాయ విద్యా సంస్థ (NCTE) రూపొందించింది.

భారంలేని విద్య నివేదిక, జాతీయ విద్యాప్రణాళిక చట్రం (NCF-2005), విద్యాహక్కు చట్టం (RTE - 2009), జాతీయ ఉపాధ్యాయ విద్య ప్రణాళిక చట్రం (NCFTE)-2010 ప్రతిపాదనలు, మార్గదర్శకాలను పరిశీలించినపుడు మన రాష్ట్రంలోని పాఠశాల విద్యలో సంస్కరణలు చేపట్టడం అత్యవసరమని భావించారు. ఇందుకోసం మనరాష్ట్రంలో కూడా రాష్ట్ర విద్యా ప్రణాళిక చట్రం 2011 (State Curriculum Frame Work - 2011) ను రూపొందించడానికి జాతీయస్థాయి విషయనిపుణులు ఉపన్యాసకులు, ఉపాధ్యాయులు, స్వచ్ఛంద సంఘాల సభ్యులు, విశ్వవిద్యాలయ ఆచార్యులు మొదలగు వారితో సలహా సంఘాన్ని స్టీరింగ్ కమిటీని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది. అట్లే వివిధ సబ్జెక్టులు, సహపాఠ్యఅంశాలకు చెందిన 18 అంశాలలో ప్రస్తుత పరిస్థితిని విశ్లేషించి ప్రతిపాదనలతో ఆధారపత్రాలను రూపొందించారు.

రాష్ట్ర విద్యాప్రణాళిక చట్రం 2011ని మరియు 18 ఆధారపత్రాలను రూపొందించడానికి ఈ కింది నివేదికలను పరిగణనలోకి తీసుకున్నారు. అవి.

- భారత రాజ్యాంగ ప్రవేశిక మరియు 73, 74 వ రాజ్యాంగ సవరణలు.
- జాతీయ విద్యా ప్రణాళిక చట్రం 2005 (NCF-2005)
- భారత ప్రభుత్వ నివేదిక - భారంలేని విద్య (GOI - Report on Learning without burden)
- ఉచిత నిర్బంధ విద్యాహక్కు చట్రం 2009 (RTE-2009)
- ఉపాధ్యాయవిద్య జాతీయ విద్యా ప్రణాళిక చట్రం 2010 (NCFTE-2010).
- జాతీయ విజ్ఞాన కమిషన్ ప్రతిపాదనలు (National Knowledge Commission Recommendations)

విద్యా సంస్కరణలు - చేపట్టిన చర్యలు

రాష్ట్రంలో పాఠశాల విద్యలో సంస్కరణలను చేపట్టడానికి ఈ కింది చర్యలు చేపట్టారు. అవి 1. రాష్ట్ర దృక్పథం 2. ఇందుకవసరమైన విద్యా ప్రణాళిక, సంస్కరణలకు చెందిన కీలక సూత్రాలు 3. పాఠ్యపుస్తకాల్లో మార్పులు 4. నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం, పరీక్షల సంస్కరణలు 5. ఉపాధ్యాయ విద్య 6. వ్యవస్థాపరమైన ఇతర సంస్కరణలు

1. రాష్ట్ర దృక్పథం (స్టేట్ విజన్)

విద్యా వ్యవస్థ ద్వారా పాఠశాల విద్య పూర్తయ్యేసరికి పిల్లల గురించి, ఉపాధ్యాయుల గురించి స్పష్టమైన అవగాహనతో ఆచరించడానికి వీలుగా రాష్ట్ర దృక్పథాన్ని రూపొందించుకున్నారు.

రాష్ట్ర దృక్పథం (స్టేట్ విజన్)

రాష్ట్రంలోని పిల్లలందరూ ఉన్నతస్థాయి గుణాత్మక విద్య పొందాలనేది రాష్ట్ర ప్రభుత్వ దృక్పథం. ఇతరుల పట్ల స్పందించే వైఖరులను కలిగి ఉండే బాధ్యతాయుతమైన పౌరులుగా విద్యార్థులు రూపొందాలి. తమ పరిసరాల పట్ల పరిజ్ఞానం కలిగి ఉండి విమర్శనాత్మకంగా పరిసరాల పట్ల ఆలోచించగలగాలి. జాగ్రత్తగా విని నిర్ణయంగా మాట్లాడగలగాలి. విన్నదాన్ని, చదివినదాన్ని అవగాహన చేసుకోగలగాలి. ప్రశ్నించే మనస్తత్వం కలిగి ఉండాలి. ఈ నైపుణ్యాలను ఉపాధ్యాయుడు పెంపొందించాలి. పిల్లలు స్వేచ్ఛగా అభిప్రాయాలను వ్యక్తీకరించగలిగి సందేహ నివృత్తి చేసుకునేందుకు వీలుగా స్నేహపూరిత అభ్యసన వాతావరణంలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి. సమాజం నుండి నేర్చుకుని, నేర్చుకున్నదాన్ని తరగతిగదిలో ఉపాధ్యాయులు ఆచరణలో పెట్టాలి. పాఠశాలను సమాజం తనదిగా భావించి, పాఠశాల దైనందిన కార్యకలాపాల్లో పాల్గొనాలి. యాంత్రికత, భౌతికత, పోటీతత్వం పెరుగుతోన్న ప్రస్తుత తరుణంలో ప్రతిస్పందన, సహకార గుణాలకు పాఠశాల చోటు కల్పించాలి. మానవీయ, నైతిక విలువలను పెంపొందింపజేయాలి.

2. SCF-2011 మౌలిక సూత్రాలు (Key principles)

పాఠశాల విద్యలో అశాస్త్రీయ విధానాలకు తెరదించి అర్థవంతంగా చదువులను మార్చడానికి పిల్లల అభ్యసనాన్ని మెరుగుపర్చడానికి విద్యా ప్రణాళికలో కొన్ని మౌలిక సూత్రాలను ప్రతిపాదించారు. అవి:

- పిల్లలు తమకున్న సహజమైన శక్తిసామర్థ్యాల ఆధారంగా నేర్చుకునేలా దృష్టిపెట్టడం.
- పిల్లలభాష మరియు సమాజంలోని వివిధ రకాలైన జ్ఞాన వ్యవస్థలను గౌరవించడం, వాటిని అభ్యసనంలో వినియోగించడం.
- జ్ఞానాన్ని పాఠశాల వెలుపలి జీవితంతో అనుసంధానం చేయడం.

- బట్టి విధానాలకు స్వస్తిపలకడం. వాటికి బదులుగా పరస్పర ప్రతిచర్యలు (Interactions), ప్రాజెక్టుపనులు, అన్వేషణలు (Explorations), ప్రయోగాలు, విశ్లేషణలు వంటి పద్ధతులద్వారా పిల్లలు అర్థవంతంగా నేర్చుకోవడం.
- నేర్చుకోవడాన్ని పాఠ్యపుస్తకాలకే పరిమితం చేయకుండా, పిల్లల సమగ్ర అభివృద్ధికోసం విద్యాప్రణాళిక తగిన అవకాశాలు కల్పించడం. ఇందుకనుగుణంగా పాఠ్యపుస్తకాలలో మార్పులు చేర్పులు చేపట్టడం.
- నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనాన్ని (Continuous Comprehensive Evaluation) అమలు చేయడం ద్వారా పరీక్షలను సరళీకరించి, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో అంతర్భాగం చేయడం. పిల్లలు ఎంత నేర్చుకున్నారని తెలుసుకోవడానికి మూల్యాంకనం చేయడానికి బదులు పిల్లలు నేర్చుకోవడానికి దోహదపడేలా మూల్యాంకన విధానాలను సంస్కరించడం (Assessment for Learning).
- విషయప్రణాళికల్లోని విభిన్న అంశాలను సమ్మిళితంచేస్తూ, అర్థవంతంగా నేర్చుకోవడానికి వీలుగా సామాజిక నిర్మాణాత్మక (Social constructivism), విధానాలను తులనాత్మక/ విమర్శనాత్మక (Critical pedagogy) బోధన విధానాల ఆధారంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను నిర్వహించడం.

3. సిలబస్, విద్యా ప్రమాణాలు (సామర్థ్యాలు), పాఠ్యపుస్తకాల్లో మార్పులు

- పిల్లల సంస్కృతి, అనుభవాలు, స్థానిక అంశాలకు తరగతి గదిలో ప్రాధాన్యత కల్పించడం.
- సజ్జక్తు వారీగా విద్యా ప్రమాణాలను అనగా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలను, వాటి సూచికలను రూపొందించారు.
- వీటిని సాధించడానికి వీలుగా పాఠ్య ప్రణాళికలు (సిలబస్) తరగతి వారీగా రూపొందించారు.
- వీటి ప్రాతిపదికగా 1వ తరగతి నుండి 10వ తరగతి వరకు పాఠ్య పుస్తకాలను రూపొందించారు. 2011-12 విద్యా సంవత్సరం నుండి 1, 2 తరగతులు; 2012-13 విద్యా సంవత్సరం నుండి 3, 6, 7 తరగతులు; 2013-14 విద్యా సంవత్సరం నుండి 4, 5, 8, 9 తరగతులు; 2014-15 విద్యా సంవత్సరం నుండి 10వ తరగతి నూతన పాఠ్యపుస్తకాలు అమలులోకి వచ్చాయి. ఐతే 02.06.2014 నాడు తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడినందున 1 నుండి 10వ తరగతి వరకు తెలుగు పాఠ్యపుస్తకాలను తెలంగాణ సంస్కృతి, సాహిత్యం ఉండేలా మళ్ళీ రూపొందిస్తున్నారు. ఇవి 2015-16 విద్యా సంవత్సరం నుండి అమలులోకి వస్తాయి.
- 2014 జూన్ 2వ తేదీన తెలంగాణ రాష్ట్రం ఆవిర్భావం జరిగినందున తెలంగాణ సంస్కృతి, చరిత్ర, సాహిత్యం మొదలగునవి ప్రతిబింబించేలా తెలుగు వాచకాలను (1 నుండి 10వ తరగతి వరకు) నూతనంగా రూపొందించారు. అట్లాగే తెలంగాణ చరిత్ర, రాష్ట్ర ఆవిర్భావం మొదలగు వివరాలతో కూడిన అదనపు పాఠ్యాంశాలను 6 నుండి 10వ తరగతి వరకు సాంఘికశాస్త్రంలో చేర్చారు.

4. నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం, పరీక్షల సంస్కరణలు

- 2012-13 విద్యా సంవత్సరం నుండి పరీక్షల సంస్కరణలను అమలుపర్చడంలో భాగంగా నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనాన్ని 1 నుండి 8 తరగతులకు అమలుపరుస్తున్నారు.
- సి.సి.ఇ సంస్కరణలను 9, 10 తరగతులకు కూడా విస్తరిస్తూ 2014-15 సంవత్సరం నుండి అమలయ్యేలా చర్యలు చేపట్టారు.

5. ఉపాధ్యాయ విద్య

ఉపాధ్యాయులను నిర్మాణంచేసే ఉపాధ్యాయవిద్య పరిస్థితి కూడా అనేక సవాళ్లను ఎదుర్కొంటున్నది. ప్రభుత్వ ఉపాధ్యాయవిద్య కళాశాలల్లో ఖాళీలు, వనరులకొరత, ఒక వైపు ఉంటే, మరోవైపు ఉపాధ్యాయ విద్య, ప్రైవేటీకరణ, ఉపాధ్యాయ విద్యను నాసిరకంగా మారుస్తున్నది. మూసపోసిన కార్యక్రమాలు, ఉపన్యాస పద్ధతుల్లో బోధన, వాస్తవ పరిస్థితుల్లో ఉపయోగపడని బోధనా పద్ధతులపై శిక్షణలు, ఉపాధ్యాయ విద్యలోని సంస్కరణల ఆవశ్యకతను తెలుపుతున్నాయి. అన్వేషణ, అధ్యయనం, పరిశోధన, విశ్లేషణ దృక్పథం ఉపాధ్యాయ విద్యలో చోటుచేసుకోవాలి. కారణాలు ఏవైనా ఈ సంస్థల్లో ఛాత్రోపాధ్యాయుల వృత్తిపర సామర్థ్యాలు, నైపుణ్యాలు, వైఖరులను పెంపొందించడం సమగ్రంగా జరగడం లేదు. ప్రైవేటు రంగంలోని ఉపాధ్యాయ శిక్షణ సంస్థల పనితీరు ప్రశ్నార్థకంగా మారింది. అరకొర వసతులు, నిపుణులైన బోధకులకొరత, సంస్థాగత ప్రణాళిక లేకపోవడం వీటిలోని ప్రధానసమస్యలు. ప్రభుత్వ లేదా ప్రైవేటు శిక్షణా సంస్థలపై పర్యవేక్షణ తగ్గింది. సంస్థాగత ప్రణాళికతో నిర్దిష్ట లక్ష్యంతో సమర్థులైన ఉపాధ్యాయ నిర్మాణం చేయడమనే ఒక ఉన్నత లక్ష్యం ఉపాధ్యాయ విద్యలో ప్రధానంకావాలి.

వృత్తంతర శిక్షణలు 1986 నుండి ప్రారంభమైనవి. APPEP, DPEP, SSA/ RVM పథకాల వల్ల ఉపాధ్యాయ శిక్షణలు నిర్వహించబడుతున్నాయి. ఐతే గత రెండు దశాబ్దాల కాలంలోని శిక్షణలు, వృత్తంతర ఉపాధ్యాయ శిక్షణలు కొన్ని ఆధునిక పోకడలను వెలుగులోకి తెచ్చింది. పిల్లల స్వభావం, పిల్లల అభ్యసనశైలిలు, సబ్జెక్టు స్వభావాలు, ఉపగమాలు వంటి వాటి పట్ల ఉపాధ్యాయుల్లో స్పృహను పెంచింది. ఉపాధ్యాయులలో అవగాహన పెరిగింది. ఐతే పూర్తిస్థాయిలో ఇవి అమలులోకి రావాల్సిన అవసరం ఉంది. ఉపాధ్యాయ శిక్షణలవల్ల ప్రాథమిక స్థాయిలో పిల్లల పట్ల దృక్పథం మారింది. పిల్లల అంతర్గత శక్తులను వినియోగించేలా సామర్థ్యాల సాధన జరిగేలా ఉపాధ్యాయ శిక్షణలు కొంతమేరకు దోహదపడ్డాయి. ఐతే వీటిలో ప్రధాన కొరత విషయనిపుణులది. ఉపాధ్యాయ శిక్షణా స్థలాల్లోని వసతులు కూడా అరకొరగానే ఉంటాయి. సెలవుల్లో నిర్వహించిన ఉపాధ్యాయ శిక్షణలు చేదు అనుభవాలనే మిగిల్చాయి. పనిదినాల్లో నిర్వహిస్తే పాఠశాలలకు ఇబ్బంది. ఇతర రాష్ట్రాల్లో సెలవుల్లోనే నిర్వహిస్తున్నారు. ఇందుకనుగుణంగా ప్రత్యామ్నాయ సెలవులు ఇస్తారు. తమిళనాడు, కేరళవంటి రాష్ట్రాల్లో శిక్షణ కాలంలో పాఠశాలలకు సెలవులను ప్రకటిస్తారు. మన రాష్ట్రంలో కూడా ఉపాధ్యాయ శిక్షణలగురించి ఒక స్పష్టమైన విధానాన్ని నిర్ధారించాలి.

వృత్తంతర, వృత్తిపూర్వక శిక్షణాంశాల మధ్య వ్యత్యాసం తగ్గి వృత్తంతర శిక్షణలకు చెందిన ఆధునికాంశాలు పాఠ్య పుస్తకాలలోచోటు చేసుకోవడం, ఆధునిక విధానాలకు అనుగుణంగా మూల్యాంకన విధానాలు మారడం అవసరం.

ఉపాధ్యాయవిద్యను బలోపేతం చేసే విధి విధానాలను నిర్ధారించి మార్గదర్శకత్వం చేసే రాష్ట్ర విద్యా పరిశోధన శిక్షణా సంస్థ “పరిశీలన, పరిశోధన, అధ్యయనం ద్వారా ఉపాధ్యాయ విద్యను బలోపేతం చేయాలి. రాష్ట్రస్థాయిలో ఉపాధ్యాయ శిక్షణల రూపకల్పనలో వీరి భాగస్వామ్యం ఉండాలి. వృత్తంతర శిక్షణలు SSA/ RVM లద్వారా నిర్వహించబడుతుంటే, వృత్తిపూర్వక శిక్షణ పాఠ్యప్రణాళికలు ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి. ద్వారా రూపొందించబడుతున్నాయి. ఈ రెండు సమాంతరంగా కాకుండా పరస్పరాధారితంగా మాలి. బహుళస్థాయి, పిల్లల విభిన్న నేపథ్యం, మొదటితరం

అభ్యాసకులు వారి అభ్యసనా రీతులు మొదలగునవి ఉపాధ్యాయ విద్యలో కీలకం కావాలి. ఉపాధ్యాయులను రిఫ్లెక్టివ్ ప్రాక్టీషనర్ గా, కొలాబరేటివ్ లెర్నర్ గా తయారుచేయడంలో ఉపాధ్యాయ విద్య దోహదపడాలి.

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఉపాధ్యాయ విద్యను పూర్తిగా సంస్కరిస్తున్నారు. ఇందుకోసం 2014 నుండి వివిధ కార్యశాలలు, సమావేశాలు నిర్వహించి నూతన విద్యా ప్రణాళికను ఉపాధ్యాయ విద్య కోసం రూపొందించారు. పాఠశాల విద్యలో చోటు చేసుకున్న సంస్కరణలు ప్రతిబింబించేలా డి.ఎడ్. విద్యా ప్రణాళికను రూపొందించారు. వృత్తిపూర్వక శిక్షణలోనే ఛాత్రోపాధ్యాయులు తమకున్న పూర్వపు భావనలను మార్చుకొని నూతన ఆలోచనలు, దృక్పథం, వైఖరులతో సంపూర్ణమైన వ్యక్తిత్వంతో ఎదిగేలా ఉపాధ్యాయ విద్యను సంస్కరిస్తున్నారు. పిల్లల గురించి, వివిధ సబ్జెక్టుల గురించి, వాటి స్వభావాల గురించి, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల తీరుతెన్నుల గురించి, తమకున్న అభిప్రాయాలను మార్చుకొని ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని వినియోగించుకొనే సామర్థ్యాలను పెంపొందించుకునేలా ఉపాధ్యాయ విద్యను ఆధునికీకరిస్తున్నారు. ఈ నూతన ఉపాధ్యాయ విద్యా ప్రణాళిక 2015-16 విద్యా సంవత్సరం నుండి అమలులోకి రాబోతున్నది.

6. వ్యవస్థాపరమైన ఇతర సంస్కరణలు

పాఠశాల విద్యా వ్యవస్థలో విద్యా సంస్కరణలు అమలుపరచడానికి మార్పులుచేర్చులు చేపడుతున్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కె.జి. నుండి పి.జి. వరకు పిల్లలందరికీ ఉచిత విద్యను అందించడానికి ప్రణాళికలు రూపొందిస్తున్నది. విద్యా వ్యవస్థలో పారదర్శక విధానాలు అమలుపర్చడానికి సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని వినియోగిస్తున్నారు. ఉపాధ్యాయుల్లో సాంకేతికత వినియోగ సామర్థ్యాన్ని పెంచడానికి వృత్తంతర శిక్షణలు నిర్వహిస్తున్నారు. అట్లాగే సబ్జెక్టు ఘోరాల ఏర్పాటు, తెలంగాణ స్టేట్ ఓపెన్ ఎడ్యుకేషనల్ రిసోర్సెస్ (TOER) అనే పేరుతో ఒక ప్రత్యేక వెబ్ సైట్ ను నిర్వహించబోతున్నారు. ఉపాధ్యాయుల్లో ఆంగ్ల మాధ్యమంలో బోధించడానికి అనువైన నైపుణ్యాభివృద్ధి కోసం ప్రత్యేక శిక్షణలు రూపొందిస్తున్నారు. నిరంతర వృత్తిపరమైన అభివృద్ధి కోసం స్కూల్ కాంప్లెక్స్ లను బలోపేతం చేస్తారు. పాఠశాలల్లో మొదటి పర్యవేక్షకుడు ప్రధానోపాధ్యాయుడు కాబట్టి ప్రధానోపాధ్యాయుల్లో నాయకత్వ లక్షణాలు, విద్యాపరమైన నాయకత్వం, సాంకేతికత వినియోగం, పరిపాలనాపరమైన అంశాల గురించి శిక్షణలకు ఏర్పాట్లు చేస్తున్నారు. పాఠశాల మానిటరింగ్ ను బలోపేతం చేయడానికి చర్యలు చేపడుతున్నారు.

సాంప్రదాయికమైన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల స్థానంలో మార్పులు చోటు చేసుకునేలా ఉపాధ్యాయుల తయారీ, ప్రణాళికలు చేసుకోవడంపై దృష్టి పెట్టారు. వార్షిక, పాఠ్య/ యూనిట్ ప్రణాళికలను సరళీకృతం చేసి ఆచరణాత్మకంగా మార్చారు. సబ్జెక్టు వారీగా బోధనా సోపానాలను ఆయా సబ్జెక్టు వారీ స్వభావాలకు అనుగుణంగా రూపొందించారు. ఆర్.టి.ఇ. చట్టంలో పేర్కొన్నట్లు సమగ్ర అభివృద్ధి కోసం సహపాఠ్య కార్యక్రమాల అమలు గురించి ఉపాధ్యాయ కరదీపికలను రూపొందించారు. పాఠ్య విషయాలతో సమానంగా విలువల విద్య-జీవన నైపుణ్యాలు, కళలు-సాంస్కృతిక విద్య, పని-కంప్యూటర్ విద్య, ఆరోగ్య వ్యాయామ విద్య అంశాలకు ప్రాధాన్యతనిచ్చారు. వీటిలో కూడా మూల్యాంకనాన్ని నిర్వహిస్తున్నారు. పాఠశాలలు ప్రణాళికాబద్ధంగా నిర్వహించబడుటకు అకడమిక్ క్యాలెండర్ ను రూపొందించి అమలుపరుస్తున్నారు. పాఠశాలల నిర్వహణలో సమాజ భాగస్వామ్యాన్ని పెంచడానికి అనుగుణమైన చర్యలను చేపడుతున్నారు. పాఠశాల విద్యలో అమలుపరుస్తున్న వివిధ కార్యక్రమాల గురించి ప్రతి విద్యా సంవత్సరం పరిశోధనలు, బాహ్య మూల్యాంకనాలు నిర్వహిస్తున్నారు.

నూతన పాఠ్యపుస్తకాలు, వాటి ప్రత్యేకతలు

ఇప్పటి వరకు రూపొందిన పాఠ్యపుస్తకాలు సుమారు 10 సంవత్సరాలకొకసారి మార్పులు చేర్పులకు లోనైనవి. ఐతే మౌళికమైన మార్పులు నామమాత్రంగానే చోటుచేసుకున్నాయని చెప్పవచ్చు. అట్లే పాఠ్యపుస్తకాల రూపకల్పనకు ఆధారమైన విద్యాప్రణాళిక చట్టం లేదా సబ్జెక్టుల వారీగా ఆధారపత్రాలుగానీ గతంలో రూపొందించలేదు. దీని వల్ల పాఠ్యపుస్తకాలలో పాఠ్యాంశాలు మారినవేగాని, విషయఅమరికలో, అభ్యాసాలలో వైవిధ్యత చోటుచేసుకోలేదు. అట్లే పాఠశాల విద్యకు చెందిన సబ్జెక్టుల ద్వారా అశించే లక్ష్యాలు లేదా సబ్జెక్టుల స్వభావం, పిల్లల స్వభావం వంటివి పాఠ్యపుస్తకాల రూపకల్పనలో పూర్తిగా పరిగణనలోకి తీసుకోలేదు. అట్లే పాఠ్యపుస్తకాలు ప్రమాణాల పేరుతో అధిక సమాచారంతో నిండి బరువెక్కినాయి. గణితం, విజ్ఞానశాస్త్రం వంటి సబ్జెక్టులలో పై తరగతులలోని అంశాలు కింది తరగతులలో చేరాయి. ఇది మానసికంగా కూడా పిల్లలకు భారమైంది. ఐతే రాష్ట్రంలో అమలుజరిగిన APPEP, DPEP వంటి కార్యక్రమాలవల్ల ప్రాథమిక తరగతుల పాఠ్యపుస్తకాలలో కొంతవరకు మార్పులు చోటుచేసుకున్నా, ఇది NCF-2005, RTE-2009, SCF-2011 ప్రకారం మరింత సమగ్రంగా మారాల్సిన అవసరం ఉంది.

రాష్ట్ర విద్యా ప్రణాళిక చట్టం-2011 వీటిని అధిగమించి అర్థవంతమైన పాఠ్యపుస్తకాలను రూపొందించడానికి చేసిన ప్రతిపాదనల ఆధారంగా నూతన పాఠ్యపుస్తకాలు రూపొందాయి. వాటి ప్రత్యేకతలను తెలుసుకుందాం.

పాఠ్యపుస్తకాల ప్రత్యేకతలు

- ఎస్.సి.ఎఫ్ మౌళిక సూత్రాలు, ప్రతిపాదనల ప్రకారం నూతన పాఠ్యపుస్తకాలను రూపొందించారు.
- పాఠ్యపుస్తకాలను విద్యాప్రమాణాలు సాధించడానికి అనుగుణంగా తయారుచేశారు.
- సమాచారం అందించడానికి ప్రాధాన్యమివ్వకుండా పిల్లలే సమాచారాన్ని సేకరించుకొనేలా, జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకునేలా రూపొందించారు.
- భాష, గణితం, విజ్ఞానశాస్త్రం, సాంఘికశాస్త్రం వంటి సబ్జెక్టులలో పాఠ్యపుస్తకాలు రూపొందించడానికి సబ్జెక్టువారీగా ఆధారపత్రాలు రూపొందించారు.
- పాఠ్యపుస్తకాలు పిల్లల్ని ఆలోచింపజేసేలా, పిల్లలు తమకున్న సహజమైన శక్తి సామర్థ్యాలు వినియోగించి నేర్చుకోవడానికి దోహదపడేలా ఉన్నాయి.
- పాఠ్యపుస్తకాలు సమాచారంతో బరువెక్కుకుండా, పిల్లలే సమాచారాన్ని సేకరించేలా, ఆ సమాచారాన్ని విశ్లేషించేలా, నిర్ధారణలుచేసేలా అవకాశం కల్పించారు.
- పిల్లలు జ్ఞానాన్ని నిర్మించుకోవడానికి పాఠ్యపుస్తకాలు తోడ్పడాలి. ఆ జ్ఞానాన్ని నిత్యజీవితంలో వినియోగించడానికి అవకాశం ఉండాలి. ఇందుకనుగుణంగా రూపొందాయి.
- పిల్లలు కేవలం పాఠ్యపుస్తకాలకే పరిమితం కాకుండా, అదనపు అభ్యసనం కోసం సంప్రదింపుగ్రంథాలు, మ్యాగజైన్లు, పత్రికలు, సామగ్రి, సమాజ సభ్యులతో పరస్పర ప్రతిచర్యలు జరిగేలా పాఠ్యపుస్తకాలు అవకాశం కల్పించాలి. ఇందుకోసం ప్రాజెక్టు పనులను, ఇతర కృత్యాలను చేర్చారు.
- పాఠ్య పుస్తకాలలోని భాష సరళంగా ఉంది. నేర్చుకోవడానికి భాష అవరోధంగా ఉండకుండా జాగ్రత్త వహించారు.

- పాఠ్యపుస్తకాలలోని పాఠ్యాంశాలు లింగ వివక్షతకు తావివ్వకుండా చూశారు. పిల్లల ఆత్మవిశ్వాసం పెంచేలా, ఆలోచింపజేసేలా, మానవ హక్కుల పట్ల స్పృహ పెంచేవిగా ఉన్నాయి. ఇందుకోసం ఆలోచనానైపుణ్యాలు అనగా ప్రతిస్పందించడం (Reflection), విమర్శనాత్మకంగా ఆలోచించడం (Critical thinking), బహుకోణాల్లో ఆలోచించడం (Dialectical thinking), సృజనాత్మకంగా ఆలోచించడం (Creative thinking), భావప్రసార నైపుణ్యాలు (Communication Skills) వంటివి పెంపొందించడానికి అనుగుణంగా కృత్యాలను, ప్రాజెక్టు పనులను, అభ్యాసాలను చేర్చారు.
- పిల్లల్ని ఆలోచింపజేసేలా, దైనందిన జీవితానికి అన్వయించేలా చేయడానికి పాఠం మధ్యలోనే ప్రశ్నలను చేర్చారు (బాక్స్ ప్రశ్నలు). అట్లాగే అదనపు సమాచారాన్ని ఆసక్తికరంగా అందించడానికి బాక్సు ఐటెమ్లుగా ఇచ్చారు.
- స్థానిక కళలు, సంస్కృతి, ఉత్పాదక కార్యకలాపాలు, స్థానిక అంశాలు మొదలగునవి పాఠ్యాంశాలుగా ఉన్నాయి.
- ఆయా సబ్జెక్టులకు నిర్ధారించిన విద్యాప్రమాణాలు (Academic Standards), ఆశించిన అభ్యసన ఫలితాలు (Expected learning outcomes) సాధించడానికి వీలుగా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.
- కృత్యాలు, ప్రాజెక్టు పనులు, అన్వేషణలు, ప్రయోగాలు, బహువిధాలైన సమాధానాలు వచ్చే ప్రశ్నలు (Open ended questions), క్రీడలు, ఫజిల్స్ మొదలగు వాటి రూపంలో ఆలోచింపజేసే అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.
- పిల్లలు వ్యక్తిగతంగా నేర్చుకునేలా, జట్టుపనుల్లో పాల్గొనేలా, పూర్తితరగతి ద్వారా నేర్చుకునేలా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి (Individual, group, whole class activities).
- పిల్లలు సహపాఠ్యాంశాలైన మానవతావిలువలు, నైతికత, కళలు, ఆరోగ్యం, పని మొదలగు అంశాలను కూడా గ్రహించడానికి వీలుగా పాఠ్యపుస్తకాలలోని పాఠ్యాంశాలు మరియు అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.
- పాఠ్యపుస్తకాలు కింది తరగతులకు చెందిన కనీస సామర్థ్యాల పునశ్చరణకు అవకాశం కల్పిస్తూనే, తరగతి సామర్థ్యాలు సాధించడానికి మరియు పై తరగతులకు చెందిన అంశాలకు అనుసంధానించేలా ఉన్నాయి.
- పాఠ్యపుస్తకాలు ఆకర్షణీయంగా, అందంగా ఉండాలి. నాణ్యమైన పేపరు, ముద్రణ, చిత్రాలతోకూడి ఉన్నాయి.
- పాఠ్యపుస్తకాలను అందమైన చిత్రాలు, ఆకర్షణ కలిగించేలా బహుళ రంగుల్లో ముద్రించారు.
- నాణ్యమైన కాగితం, ముద్రణకు ప్రాధాన్యమిచ్చారు.
- నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనానికి అనుగుణంగా అభ్యాసాలను, ప్రాజెక్టు పనులను, కృత్యాలను చేర్చారు.
- పాఠ్యపుస్తకాలలోని ముందుమాటలో పాఠ్యపుస్తకాలయొక్క తాత్విక నేపథ్యాన్ని, ఆవశ్యకతను, వివరాలను పొందుపర్చారు.
- పాఠ్యపుస్తకాలలో సిలబస్ వివరాలను, సాధించాల్సిన సామర్థ్యాల జాబితాను చేర్చారు.
- పాఠ్యపుస్తకాలను ఆశించిన రీతిలో ఉపయోగించుకోవడానికి వీలుగా ఉపాధ్యాయులకు సూచనలను పొందుపర్చారు.
- ఆలోచింపజేసే నైపుణ్యాలను, రాజ్యాంగ, మానవతా విలువలను ప్రధానమైన అంశాలుగా భావించి పాఠ్యాంశాల ఎంపిక, అభ్యాసాల రూపకల్పన జరిగింది.

భాషా పాఠ్యపుస్తకాలు

భాషా పాఠ్యపుస్తకాలను కింది సామర్థ్యాలు సాధించడానికి రూపొందించారు. అవి:

- వినడం, ఆలోచించి మాట్లాడడం
- ధారాళంగా చదవడం, అర్థంచేసుకోవడం, వ్యక్తీకరించడం
- స్వీయ రచన
- పదజాల వినియోగం
- సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ
- భాషాంశాలు
- ప్రశంస

- భాషా పాఠ్యపుస్తకాల్లో పిల్లలను పాఠ్యోన్ముఖులను చేయడానికి ఉన్నతీకరణ చిత్రాన్ని పాఠం ముందు చేర్చారు.
- ప్రతి పాఠంలో పాఠం చివర సామర్థ్యాలకు అనుగుణంగా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి.
- కవుల చిత్రాలను, వారి వివరాలను పొందుపరిచారు.
- పుస్తకం చివర పిల్లలు అర్థాలను సొంతంగా తెలుసుకోవడానికి వీలుగా పాఠాలలోని పదజాలంతో నిఘంటువును చేర్చారు.
- ప్రతి పాఠంలో చివరకు పిల్లలు తమను తాము అంచనావేసుకోవడానికి వీలుగా 'నేనివి చేయగలనా?' అని అభ్యాసాన్ని చేర్చారు.

గణిత పాఠ్యపుస్తకాలు

గణితం పాఠ్యపుస్తకాలను కింది సామర్థ్యాలు సాధించడానికి రూపొందించారు. అవి:

- గణిత భావనల అవగాహన (Conceptual Understanding)
- సమస్యలను సాధించడం (Problem Solving)
- గణిత భాషలో వ్యక్తీకరణ (Communication)
- సంబంధాలు (Connections)
- ప్రాతినిధ్యం (Representations)
- నిరూపణ - కారణాలు చెప్పడం (Proof and Reasoning)

- గణితంలో నిత్యజీవిత సన్నివేశాల ఆధారంగా గణిత భావనలను పరిచయం చేశారు.
- పిల్లలు చదివి అర్థంచేసుకోవడానికి వీలుగా గణిత పాఠ్యపుస్తకంలోని భాషపై ప్రత్యేక దృష్టి పెట్టారు.

- అభ్యాసంకోసం వివిధ రకాలైన కృత్యాలను, ఆలోచింపజేసే సమస్యలను చేర్చారు.

విజ్ఞానశాస్త్రం పాఠ్యపుస్తకాలు

విజ్ఞానశాస్త్రం పాఠ్యపుస్తకాలను కింది సామర్థ్యాలు సాధించడానికి రూపొందించారు. అవి:

- విజ్ఞానశాస్త్రం భావనల అవగాహన
- ప్రయోగనైపుణ్యాలు
- సమాచార నైపుణ్యాలు
- బొమ్మలు గీయడం, నమూనాల ద్వారా విషయాన్ని వివరించగలగడం
- పరికల్పనలు చేయడం, ప్రశ్నించడం
- ప్రశంస

- దైనిందిన జీవితంలోని వివిధ అంశాల ఆధారంగా విజ్ఞానశాస్త్ర భావనలను అర్థంచేసుకునేలా పాఠ్యాంశాలున్నాయి.
- సమాచారాన్ని అందించకుండా పిల్లలే సమాచారాన్ని గ్రహించేలా కృత్యాలను, ప్రాజెక్టు పనులను చేర్చారు.
- పిల్లల్లో సహజంగా ఉండే తెలుసుకోవాలన్న తపనకు పదును పెట్టేలా ప్రయోగాలు, పరిశీలనలు, సమాచార సేకరణలు, విశ్లేషణలను చేర్చారు.
- నిరతంతర సమగ్ర మూల్యాంకనాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని పాఠ్యాంశం మధ్యలో కూడా ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు చేర్చారు.
- నిర్వచనాలు, భావనలను నేరుగా పరిచయం చేయకుండా పిల్లలే గ్రహించేలా విషయాన్ని అమర్చారు.

సాంఘికశాస్త్రం పాఠ్యపుస్తకాలు

సాంఘికశాస్త్రం పాఠ్యపుస్తకాలను కింది సామర్థ్యాలు సాధించడానికి రూపొందించారు. అవి:

- సాంఘికశాస్త్రం భావనల అవగాహన
- సమకాలీన, సాంఘిక అంశాలపై ప్రతిస్పందన, ప్రశ్నించడం.
- సమాచార నైపుణ్యాలు
- ఇచ్చిన అంశాన్ని/ పాఠాన్ని చదివి అర్థంచేసుకోవడం, వ్యాఖ్యానించడం.
- పటనైపుణ్యాలు
- ప్రశంస

- సాంఘికశాస్త్రం పాఠాలను భూగోళం, చరిత్ర, పౌరసీతి, అర్థశాస్త్రమని వేరువేరుగా అమర్చలేదు.
- సమ్మిళిత విధానంలో పాఠ్యాంశాలను రూపొందించారు.
- ఏ అంశంగురించినా మూలాలనుండి అర్థంచేసుకోవడానికి ప్రాధాన్యమిచ్చారు.
- ప్రతి అంశాన్ని సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ కోణాల్లో అర్థం చేసుకోడానికి, అన్వయించుకోవడానికి అవకాశం ఉండేలా పాఠ్యాంశాలను, అభ్యాసాలను పొందుపర్చారు.

సహపాఠ్య కార్యక్రమాలు

పాఠశాల విద్య ద్వారా పిల్లలందరూ సమగ్ర అభివృద్ధిని సాధించడానికి పాఠ్య విషయాలతోపాటు సహపాఠ్య విషయాల్లో కూడా పాఠ్య ప్రణాళికను (సిలబస్), ఉపాధ్యాయ కరదీపికలను ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి రూపొందించింది. వీటిని నిర్వహించడానికి రోజువారీ కాలనిర్ణయ పట్టికల్లో పీరియళ్ళను కూడా కేటాయించారు. 1, 2 తరగతులను మొదటి దశగా; 3, 4, 5 తరగతులను రెండవ దశగా; 6, 7, 8 తరగతులను మూడవ దశగా భావించి ఉపాధ్యాయులు వీటికి సంబంధించిన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను నిర్వహించడానికి వీలుగా కరదీపికలను రూపొందించారు. సహపాఠ్య విషయాల వివరాలు కింద ఉన్నాయి.

1. విలువల విద్య, జీవన నైపుణ్యాలు
3. కళలు, సాంస్కృతిక విద్య
2. వ్యాయామ ఆరోగ్య విద్య
4. పని, కంప్యూటర్ విద్య

1. విలువల విద్య, జీవన నైపుణ్యాలు ద్వారా పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు:

1. మంచి చెడు విచక్షణా జ్ఞానం, సత్ప్రవర్తన
2. రాజ్యాంగ విలువలు పాటించడం
3. సహనం, దయ, తదానుభూతి, వ్యక్తిగత విలువలు
4. జీవన నైపుణ్యాలు - భావ ప్రసార, సామాజిక, ఉద్వేగ నైపుణ్యాలు, ఆలోచనా నైపుణ్యాలు
5. ఉపాధ్యాయులు, సహాధ్యాయులు, సమాజం, పాఠశాల, ప్రభుత్వ ఆస్తుల పట్ల సరైన వైఖరులు కలిగి ఉండడం

2. వ్యాయామ ఆరోగ్య విద్య ద్వారా పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు:

1. ఆటలలో పాల్గొనడం, క్రీడాస్ఫూర్తి
2. యోగా, మెడిటేషన్, స్కాట్స్, గైడ్స్, ఎస్.సి.సి.
3. వ్యక్తిగత పరిసరాల పరిశుభ్రత - ఆరోగ్య అలవాట్లు
4. భద్రత - ప్రథమ చికిత్స
5. ఆరోగ్యం, పోషకాహారం, మంచి ఆహార అలవాట్లు

3. కళలు, సాంస్కృతిక విద్య ద్వారా పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు:

1. బొమ్మలు గీయడం, నమూనాలు చేయడం, రంగులు వేయడం, అలంకరణలు చేయడం
2. ఒరిగామి, టాన్ గ్రామి, కుట్లు, అల్లికలు
3. నాటికలు, ఏకాంకికలలో అభినయించడం, కొరియోగ్రఫీ
4. పాటలు పాడడం, వాద్య పరికరాల వినియోగం
5. నృత్యం, స్థానిక కళారూపాలు ప్రదర్శించడం

4. పని, కంప్యూటర్ విద్య ద్వారా పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు:

1. పనిముట్ల వినియోగం, వస్తువుల తయారీ
2. కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనడం, బాధ్యతలు నిర్వర్తించడం, అంతర్ కర్మకులం కార్యక్రమాలు
3. కంప్యూటర్ ఆధారంగా నేర్చుకోవడం
4. కంప్యూటర్ను వినియోగించడం
5. సామాజిక కార్యక్రమాలు - శ్రమదానం

ప్రధానోపాధ్యాయుల బాధ్యతలు

రాష్ట్ర విద్యా ప్రణాళికలోని మౌలిక సూత్రాల ప్రకారం పాఠ్య పుస్తకాలు రూపొందించారు. వీటిని ఆశించిన విధంగా ఉపాధ్యాయులు వినియోగించాలి. భాషేతర విషయాలను కూడా ఉపాధ్యాయులు తరగతిలో పిల్లలతో చదివించడం, చర్చ నిర్వహించడం, భావనలపట్ల అవగాహన కలిగేలా చూడడం, పాఠ్య పుస్తకాల్లోని పనులు, ప్రయోగాలు, అన్వేషణలు, చర్చలు, ప్రాజెక్టు పనులు మొదలగునవి పిల్లలతో చేయించేలా చూడాలి. ఇందుకోసం ఈ కింది పనులు చేపట్టాలి.

- పాఠ్య పుస్తకాల్లోని ముందుమాటను చదవాలి, అవగాహన చేసుకోవాలి.
- విద్యార్థులకు సూచనలు పిల్లలతో చదివించాలి. అవగాహన కల్పించాలి.
- ఉపాధ్యాయులకు సూచనలు ఉపాధ్యాయులు చదవాలి, వాటి ప్రకారం బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి.
- బోధనకు అవసరమైన వార్షిక, పాఠ్య ప్రణాళికలను రూపొందించుకొని బోధించేలా చూడాలి.
- అవసరమైన సామాగ్రిని సిద్ధపర్చుకొని బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి.
- పాఠం ద్వారా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలను సాధించేలా చూడాలి.
- పాఠ్య పుస్తకం పూర్తయ్యేసరికి సాధించవలసినవి ఏ మేరకు సాధించారో ఎప్పటికప్పుడు పరిశీలించాలి.
- గైక్కు, స్టడీ మెటీరియళ్ళు వాడకుండా పిల్లలే సొంతంగా ఆలోచించి పాఠ్యపుస్తకాల్లోని ప్రశ్నలకు జవాబులు రాసేలా చూడాలి.

ఎంత మంచి పాఠ్యపుస్తకమైనా ఉపాధ్యాయులకు సరికాదు. వాటిని సరిగా ఉపయోగించుకునేలా చూడాల్సింది ప్రధానోపాధ్యాయులే. వీటికి అవసరమైన ప్రయోగశాలలను, గ్రంథాలయాలను, సామాగ్రిని అందించి ప్రోత్సహించాలి. పాఠ్యపుస్తకాలకే పరిమితం కాకుండా సమాజం ద్వారా, పరిసరాల ద్వారా నేర్చుకోవడానికి ఉద్దేశించిన పనులను నెరవేరేలా చూడాలి. తద్వారా, పిల్లలందరూ నాణ్యమైన విద్యను పొందడానికి ప్రధానోపాధ్యాయుడు బాధ్యత వహించాలి.

XXXX

7

పాఠశాల విద్యలో వివిధ సబ్జెక్టులు - బోధనా సోపానాలు - తరగతిగవి అన్వయం

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ పాఠశాల విద్యలో వివిధ సబ్జెక్టులను నేర్పకోవాల్సిన అవశ్యకత ఏమిటి?
- ▶ భాషా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఎలా ఉండాలి? వాటి సోపానాలు ఏమిటి?
- ▶ ఆంగ్లం బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఎలా ఉండాలి? వాటి సోపానాలు ఏమిటి?
- ▶ గణితం బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఎలా ఉండాలి? వాటి సోపానాలు ఏమిటి?
- ▶ విజ్ఞానశాస్త్రం బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఎలా ఉండాలి? వాటి సోపానాలు ఏమిటి?
- ▶ సాంఘికశాస్త్రం బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఎలా ఉండాలి? వాటి సోపానాలు ఏమిటి?
- ▶ సహపాఠ్య కార్యక్రమాలు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఎలా ఉండాలి? వాటి సోపానాలు ఏమిటి?

బడికడు పిల్లలందరూ విధిగా పాఠశాలలో చేరాలి. పాఠశాల విద్యలో చేరిన పిల్లలు సర్వతోముఖాభివృద్ధి సాధించాలి. ఉన్నత విద్యకు అవసరమైన కనీస సామర్థ్యాలను పొందాలి. పాఠశాల విద్యలో పొందే సామర్థ్యాల వల్ల పిల్లలు సమాజాన్ని అర్థం చేసుకోవడం, పరిస్థితులతో సర్దుబాటు కావడం, విచక్షణతో వ్యవహరించడం, సమస్య పరిష్కార శక్తిని పొందడం వంటివి చేయగలగాలి. వీటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని పాఠశాల విద్యలో వివిధ సబ్జెక్టులను చేర్చారు. మాతృభాష (తెలుగు/ ఉర్దూ/ హిందీ), ద్వితీయ భాష (తెలుగు/ హిందీ/ అరబిక్/ సంస్కృతం), తృతీయ భాష (ఇంగ్లీష్), గణితం, విజ్ఞానశాస్త్రం, సాంఘికశాస్త్రం సబ్జెక్టులతో పాటు సహపాఠ్య కార్యక్రమాలకు చెందిన వాటిని కూడా పిల్లలు అభ్యసిస్తారు. వీటికి చెందిన స్వభావాన్ని, పిల్లలు నేర్చుకునే విధానాన్ని, బోధనా సోపానాలను అవగాహన చేసుకున్నప్పుడే ఫలితాలను వేగవంతంగా సాధించగలం. కాబట్టి ఒక్కొక్క సబ్జెక్టు వారీగా విషయాలను తెలుసుకుందాం.

భాషలు - ఆశించే ఫలితాలు/ సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు (విద్యా ప్రమాణాలు)

భాషాభ్యసనం వల్ల పిల్లల్లో ఆలోచనాశక్తి, వ్యక్తీకరణశక్తి, అభివృద్ధి జరగాలి. పిల్లల్లో ఉన్నతమైన వైఖరులు పెంపొందాలి. కానీ భాషాభ్యసన ఫలితాలను కేవలం శ్రవణ, భాషణ, పఠన, లేఖన సామర్థ్యాలకే పరిమితం చేస్తున్నాం. భాషాభ్యసనం వీటితోబాటు పిల్లల్లో కల్పనాశక్తిని, సృజనాత్మకతనూ, భాషను వినియోగించే సమర్థతను పెంపొందించడానికి దోహదపడాలి. ప్రతిస్పందించడం (Reflection), హేతుబద్ధంగా/ విమర్శనాత్మకంగా ఆలోచించడం (Rational / critical thinking), బహుకోణాల్లో ఆలోచించడం (Dialectical thinking), సృజనాత్మకంగా ఆలోచించడం (Creative thinking) వంటి ఆలోచనా నైపుణ్యాలు (Thinking skills) పెంపొందించాలి. పిల్లల్లో జ్ఞానం, నైపుణ్యాలు, సామర్థ్యాలు, వైఖరులు పెంపొందింపజేయడాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని పాఠశాల విద్యలో భాషాభ్యసనంద్వారా పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలను నిర్ధారించారు. అవి :

1. **వినడం, అర్థంచేసుకోవడం, ప్రతిస్పందించడం:** పిల్లలు తాము విన్నదాన్ని గురించి అర్థంచేసుకోగలగాలి. ఆలోచించగలగాలి. విన్నవాటి గురించి తమ ప్రతిస్పందనలు తెలియజేయాలి. విన్న అంశంలోని వాస్తవాలను, కారణాలను అంతరార్థాలను విశ్లేషించి గ్రహించగలగాలి.
2. **తగు విధంగా మాట్లాడడం:** పిల్లలు బడికి వచ్చేనాటికే ధారాళంగా మాట్లాడతారు. ఐతే పాఠశాలలో చేరిన పిల్లలు సందర్భోచితంగా సరైన భాషను ఉపయోగించి మాట్లాడే సామర్థ్యాన్ని పొందాలి. తమకు తెలిసిన వాటి గురించి, చూసినవాటి గురించి, విన్నవాటి గురించి క్రమపద్ధతిలో ఎదుటివారికి అర్థమయ్యేలా మాట్లాడగలగాలి. చర్చల్లో పాల్గొనడం, ఉపన్యాసాలివ్వడం, వాదించడం, వ్యాఖ్యానించడం, వర్ణించడం, వివరించడం వంటివి చేయగలగాలి. ఆత్మవిశ్వాసంతో, ఆలోచించి మాట్లాడగలగాలి. సందర్భోచితంగా, సరైన భాషను ఉపయోగించగలగాలి.
3. **చదవడం, అర్థంచేసుకుని వ్యక్తీకరించడం:** పిల్లలు పాఠ్యపుస్తకాలను, మ్యాగజైన్లను, వార్తాపత్రికలను... ఇలా దేనినైనా ధారాళంగా చదవగలగాలి. చదివిన విషయాన్ని అర్థంచేసుకోవాలి. చదివిన విషయం గురించి విశ్లేషించగలగాలి, వ్యక్తీకరించగలగాలి. చదివిన అంశం ఆధారంగా వివరించడం, వ్యాఖ్యానించడం, కీలకాంశాలను గుర్తించడం, సమాచారాన్ని పట్టికల రూపంలో రాయడం, పాత్రల స్వభావాన్ని గుర్తించడం వంటివి చేయగలగాలి.
4. **రాయడం:** పిల్లలు తమకు తెలిసిన, చదివిన, విన్న, చూసిన వాటిగురించి సొంతమాటల్లో విషయాన్ని క్రమపద్ధతిలో, దోషరహితంగా రాయగలగాలి. ఆలోచనలు, అనుభూతులు, అనుభవాల గురించి రాయగల్గాలి. తమ అభిప్రాయాలను, ప్రతిస్పందనల గురించి రాయగల్గాలి. వివరించి రాయడం, కారణాలు రాయడం వంటివి చేయగల్గాలి.
5. **పదజాలం:** పాఠ్యపుస్తకాలలోని పాఠాలకు సంబంధించిన, తాము గ్రహించిన నూతన పదజాలాన్ని సందర్భోచితంగా ఉపయోగించగలగాలి. వార్తాపత్రికలు, మ్యాగజైన్లు, బాలసాహిత్యం వంటి వాటిలోని అంశాలను చదివినపుడు తెలియని పదాల అర్థాలను సందర్భాన్నిబట్టి ఊహించగలగాలి. అవసరమైనప్పుడు నిఘంటువును ఉపయోగించడం అలవాటుకావాలి.
6. **సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ:** పిల్లలందరిలో అంతర్గతంగా సృజనాత్మకత ఉంటుంది. భాషాభ్యసనం వల్ల పిల్లల్లో సృజనాత్మకంగా వ్యక్తీకరించే సామర్థ్యం వృద్ధిచెందాలి. పిల్లలు కథలు, కవితలు, గేయాలు, పాటలు, సంభాషణలు వంటివి రాయగలగాలి.

7. ప్రశంస: పిల్లల్లో ఇతరులు, ఇతర భాషలు, సంస్కృతులు, వర్గాలలోని మంచితనాన్ని, గొప్పతనాన్ని ప్రశంసించే వైఖరి పెంపొందింది. తద్వారా పిల్లల్లో విలువలతో కూడిన వ్యక్తిత్వ నిర్మాణం జరగాలి.
8. భాషను గురించి తెలుసుకుందాం: భాషకు సంబంధించిన సూత్రాలను, నియమాలను, వాక్య నిర్మాణ పద్ధతులు, శైలి, పదజాలం వంటి వాటి గురించి తెలుసుకోవాలి. ఇతర భాషలతో వాటిని పోల్చడం ద్వారా మాతృభాష ఆధారంగా ఇతర భాషలపై పట్టుసాధించగలగాలి.

భాషా బోధనాలక్ష్యాలు / అభ్యసనాఫలితాలు

పైన తెలిపిన భాషా సామర్థ్యాలను సాధించేలా చూడడం మన బాధ్యత. వీటిని తరగతి వారీగా నిర్ధారించినప్పటికీ ప్రాథమిక స్థాయి పూర్తయ్యేసరికి అట్లే ఉన్నత స్థాయి పూర్తయ్యేసరికి పిల్లలు భాషాపరంగా ఏమి సాధించాలో స్పష్టత ఉండాలని అవసరం ఉంది. భాషా బోధన యొక్క లక్ష్యాలు కూడా ఇవే. కాబట్టి, వీటి గురించి అవగాహన పొందుదాం.

A. ప్రాథమికస్థాయి - బోధనా లక్ష్యాలు (1 నుండి 5 వరకు)

పాఠశాల విద్యలో ప్రాథమిక స్థాయి పునాది వంటిది. ప్రాథమిక విద్య అంటేనే భాషాభ్యసనం, గణితాభ్యసనమని జాతీయ విద్యా ప్రణాళిక చట్టం 2005 (National Curriculum Framework 2005) పేర్కొన్నది. పిల్లల భాషాస్థాయి/ సామర్థ్యం పటిష్టంగా ఉంటేనే, దీని ఆధారంగా పిల్లల అభ్యసనం ఇతర విషయాల్లో కూడా మెరుగ్గా ఉంటుంది.

ప్రాథమికస్థాయిలోనే పిల్లలు పాఠశాలలోకి ప్రవేశిస్తారు. పాఠశాలలో చేరేసరికి పిల్లలందరిలో భాషాసామర్థ్యం ఉంటుంది. అత్యంత సంక్లిష్టమైన భాషను/ భాషలను అలవోకగా పొంది దాన్ని వినియోగించే శక్తితోనే పాఠశాలలో ప్రవేశిస్తున్నారు. పిల్లలు విని అర్థంచేసుకోవడం, మాట్లాడడం, సంకేతాలు/ చిత్రాల ద్వారా భావాన్ని గ్రహించడం, చిత్రపఠనం చేయగలగడం, ప్రశ్నించడం వంటి భాషాసామర్థ్యాలు కలిగి ఉన్న పిల్లలకు పాఠశాలలో చేరిన తర్వాత చదవడం, రాయడం వంటి సామర్థ్యాలలో పట్టుసాధించేలా చూడాల్సిన బాధ్యత పాఠశాలలకు ఉంటుంది.

ఐతే భాషాభ్యసనం అంటే కేవలం ధారాళంగా చదవడం, తప్పుల్లేకుండా రాయడం/ ఉక్తలేఖనం రాయడం, అందంగా రాయడం వంటి అంశాలకే ప్రాధాన్యతనివ్వడం, భాషాబోధనను దీనికే పరిమితం చేయడం అనేవి దశాబ్దాల తరబడి కొనసాగుతున్నదే!

భాష అంటే భావాత్మకమైనదని, ఆలోచనాత్మకమైనదని, సృజనాత్మకతమైనదనే కోణంలో ఆలోచించినప్పుడు భాషాబోధన లక్ష్యాలలో స్పష్టమైన వ్యత్యాసం గోచరిస్తుంది. ఇందుకనుగుణంగా భాషా బోధనా లక్ష్యాలను నిర్ధారించాల్సి ఉంటుంది. పిల్లల్లో సహజంగా ఉండే సృజనాత్మకత భాషాభ్యసనం వల్ల మరింత ఇనుమడించాలి. ధారాళంగా చదవడంతోపాటు చదివిన దాన్ని అర్థంచేసుకోవడం, దాని గురించి చెప్పగలగడం, ప్రతిస్పందించడం వంటివాటిపై పిల్లలు పట్టుసాధించాలి. అట్లే తప్పులు లేకుండా రాయడంతో పాటు తెల్సినదాని గురించి, చూసిన, విన్న, చదివిన అంశాలగురించి పిల్లలు సొంత మాటల్లో రాయగలగాలి. పిల్లలు తమ అనుభవాలు, అనుభూతులు, ఆలోచనలను, అభిప్రాయాలను లిఖితరూపంలో/ రాయడం ద్వారా వ్యక్తీకరించడంలో నైపుణ్యం సాధించాలి.

పిల్లలకు బడికిరాకముందే భాషవచ్చినప్పటికీ భాషకు సంబంధించిన ప్రాథమిక నియమాలు, వాక్య నిర్మాణం వంటి వాటిపై అవగాహన చేసుకోవడం ప్రారంభంకావాలి. భాషలోని వివిధ ప్రక్రియలతో పరిచయం ఏర్పడి వాటిని విన్నా, చదివినా భావాన్ని గ్రహించ గలగడం ప్రాథమిక స్థాయిలోనే ప్రారంభం కావాలి. మాట్లాడే భాషకు, రాసే భాషకు

మధ్యగల వ్యత్యాసాన్ని గ్రహించి లిఖితరూపంలో వ్యక్తీకరించదల్చుకున్న విషయాన్ని పూర్తి వాక్యాలుగా, వాక్యనిర్మాణ సూత్రాలకనుగుణంగా రాయడం అలవర్చుకోవాలి.

ప్రాథమిక స్థాయి పూర్తయ్యేసరికి పిల్లలకు బాలసాహిత్యం, కథల పుస్తకాలు, వార్తాపత్రికలు, మ్యాగజైన్ల వంటివి చదవడం అలవాటుగా మారాలి. అనగా స్వతంత్ర పాఠకులుగా ఎదగడానికి అవసరమైన వైఖరులు ఏర్పడాలి. 'చదవడం' అనేది కేవలం పరీక్షలకోసమో, మార్కులకోసమో అనే భావన కోసం కాకుండా తమకోసం, జ్ఞానాన్ని పెంచుకోవడం కోసం, వివిధ విషయాల గురించి ఇతరులపై ఆధారపడకుండా స్వయం అధ్యయనం ద్వారా అవగాహనను ఏర్పరచుకోవడం అనేది అలవడాలి. పాఠశాలలోని గ్రంథాలయం ప్రాధాన్యతను గుర్తెరిగి, క్రమం తప్పకుండా వెళ్ళడం, ప్రతిరోజు తప్పని సరిగా కొంత సమయం గ్రంథాలయంలో గడపడం, అవసరమైన పుస్తకాలను తీసుకొని చదవడం వంటి ప్రాథమికమైన వైఖరులు ప్రాథమిక దశలోనే బలపడాలి. ఇందుకు అవసరమైన అభ్యాసం పాఠశాల దశలో భాషాబోధన ద్వారా జరగాలి. పఠన సంస్కృతి అలవడేలా పిల్లలను తయారుచేయడం భాషాబోధనాలక్ష్యాలలో అతికీలకమైనది.

B. ఉన్నతస్థాయి - బోధనా లక్ష్యాలు (6 నుండి 10 వరకు)

ప్రాథమిక దశను పూర్తి చేసిన పిల్లలు 6వ తరగతిలో ప్రవేశిస్తారు. ప్రాథమిక దశలో భాషపైన ప్రాథమిక పట్టుకలిగి చదవడం, రాయడం వంటి మౌలిక సామర్థ్యాలతో ప్రాథమికోన్నత దశలో ప్రవేశిస్తారు. భాషా బోధన భాషా సామర్థ్యాల సాధనకే పరిమితం కాకుండా ఇతర సబ్జెక్టుల అభ్యసనానికి, అవగాహనను పెంపొందించడానికి, వ్యక్తీకరించడానికి ప్రాథమికోన్నత స్థాయి దోహదపడాలి. ఉన్నత స్థాయికి చేరేసరికి పిల్లల్లో భాషపట్ల అభిరుచి, ఆసక్తి పెరిగి స్వతంత్ర పాఠకులుగా ఎదగాలి. విమర్శనాత్మక దృక్పథంతో ఆలోచించి హేతుబద్ధమైన, బాధ్యతాయుతమైన పౌరులుగా ఎదగడానికి అవసరమైన శిక్షణ పొందాలి.

విద్యార్థి విద్యాభ్యాసంలో భాషపట్ల సమగ్రమైన దృక్పథం, అవగాహన పొంది తద్వారా భాషను సమర్థంగా దైనందిన జీవితంలో ఉపయోగించే సామర్థ్యాన్ని అట్లే తన అభివృద్ధి కోసం భాషను ఉపయోగించుకునే సమర్థత పిల్లలు ఉన్నతస్థాయిలోనే పొందాలి. ఇందుకనుగుణంగా భాషా బోధన లక్ష్యాలు ఉండాలి. ఉన్నత స్థాయి పూర్తిచేసిన పిల్లలు తమకున్న సామర్థ్యంతో ఉపాధి అవకాశాలను కూడా పొందడానికి అవసరమైన శిక్షణ భాషా బోధన ద్వారా లభించాలి. భాషా బోధన అంటే పాఠంలోని విషయాలను వివరించడం, వ్యాకరణాంశాలను బోధించడం, పరీక్షలకు సిద్ధం చేయడమనే సాంప్రదాయక భావజాలం నుండి బయటపడి నూతన దృక్పథంతో ఆలోచించాలి.

దైనందిన జీవితంలోని భాషా వ్యవహార రూపాలను అర్థం చేసుకోవడం, వాటిని సందర్భోచితంగా వినియోగించగలగడం, వాటిని ఉత్పత్తి చేయగలగడం వంటి సామర్థ్యాలను పిల్లలు పొందాలి. ఇందుకనుగుణంగా భాషా లక్ష్యాలను నిర్ధారించాలి. స్వయం అధ్యయనం అలవాటు కావడం, పరామర్శ గ్రంథాలను ఎప్పటికప్పుడు సంప్రదించడం, పఠన సంస్కృతి అలవడడం ఈ దశలోనే జరగాలి. వీటిని దృష్టిలో పెట్టుకున్నప్పుడు కింది అంశాలను ఉన్నతస్థాయిలో భాషా బోధనా లక్ష్యాలుగా నిర్ధారించవచ్చు.

- వినడం, విన్నదాన్ని అర్థం చేసుకోవడం చేయగలిగిన పిల్లలు వాటి గురించి ప్రతిస్పందించడం, విమర్శనాత్మకంగా ఆలోచించడం చేయగలగాలి. ప్రసంగాలు, వ్యాఖ్యానాలు, గోష్టులు, చర్చలు, ఇంటర్వ్యూలు మొదలగునవి విని వాటి గురించి బహుకోణాల్లో ప్రతిస్పందించగలగాలి.

- స్వేచ్ఛగా మాట్లాడగలిగిన పిల్లలు సందర్భోచితంగా, అర్థవంతంగా, ఆత్మవిశ్వాసంతో మాట్లాడాలి. మాట్లాడేటప్పుడు జాతీయాలను, సామెతలను ఉపయోగించడం, వినేవారికి ఆసక్తి కలిగేలా మాట్లాడగలగాలి. చర్చల్లో పాల్గొనడం, ప్రసంగాలు ఇవ్వగలగడం, సద్యోభాషణం చేయగలగాలి. క్రమపద్ధతిలో తార్కికంగా, వివరించగలగాలి. ప్రశ్నలకు సూటిగా, సమర్థంగా స్పందించగలగాలి.
- ధారాళంగా చదివి అర్థం చేసుకోగలిగిన పిల్లలు ఉన్నత స్థాయిలో విమర్శనాత్మకంగా ప్రతిస్పందించడం, చదివిన దాని గురించి అభిప్రాయాలు చెప్పడం, భాషా శైలిని గుర్తించడం, వాటి గురించి వ్యాఖ్యానించడం, కీలకాంశాలు గుర్తించడం చేయగలగాలి. చదివిన విషయాన్ని దైనందిన జీవితంతో, సమకాలీన అంశాలకు అన్వయించి విశ్లేషించగలగాలి. కవులు/ రచయితలు/ వ్యాసకర్తల ఉద్దేశాలను, అంతర్యాలను గ్రహించగలగాలి. చదువుతున్న విషయంలో కీలకాంశాలను గుర్తించాలి. చదవడం ఒక సంస్కృతిగా మారాలి. గ్రంథాలయాలను, అంతర్జాలాన్ని సమర్థంగా ఉపయోగించుకుని జ్ఞాన పరిధిని విస్తృతపరచుకోవాలి. పరిశోధనా దృక్పథం పెరగాలి.
- సొంతమాటల్లో రాయగలిగిన పిల్లలు ఏ విషయం గురించైనా సమర్థిస్తూ లేదా విభేదిస్తూ రాయడం, తార్కిక క్రమంలో రాయడం, వివరించి రాయడం, కారణాలు రాయడం, విశ్లేషణలు రాయడం, అభిప్రాయాలు రాయడం చేయగలగాలి. సంక్షిప్తంగా లేదా వివరణాత్మకంగా, సందర్భోచితంగా రాసే శక్తి అలవడాలి. చదువరులకు ఆసక్తిగలిపేలా పదబంధాలు, జాతీయాలు, సామెతలు వంటివి రాయడంలో వినియోగించాలి. రాయడం ద్వారా ఆలోచనలు క్రమబద్ధీకరించబడతాయి కాబట్టి పిల్లల్లో రాయడమనే సంస్కృతి కొనసాగేలా అవసరమైన శిక్షణ ఈ స్థాయిలో పొందాలి. విమర్శనాత్మకంగా, బహుకోణాల్లో విశ్లేషిస్తూ రాసే శక్తి ఇనుమడించాలి.
- పిల్లల్లో సహజమైన సృజన ఉంటుంది. కథలు చెప్పడం, వాటిని పొడిగించడం, అభినయించడం వంటివి చేయగలిగిన పిల్లల సృజనాత్మక శక్తి ఉన్నత స్థాయిలో మరింత వృద్ధి చెందాలి. భాషలోని విభిన్న వ్యవహార రూపాలను ఉత్పత్తి చేయగలగాలి. సందర్భోచితంగా ఇతివృత్తానికి అనుగుణంగా సంభాషణలు రాయగలగడం, కవితలు రాయడం, కథనాలు రాయడం, వార్తాంశాలు రాయడం, కరపత్రాలు తయారు చేయడం, పోస్టర్లు తయారు చేయడం, ప్రాతినిధ్య లేఖలు రాయగలగడం, పుస్తక సమీక్షలు రాయడం, ఆత్మకథలు మొదలగునవి రాయగలగాలి. నాటకీకరణ, ఏకపాత్రాభినయం, మూకాభినయం వంటివి చేయగలగాలి. వీటిలో నిపుణత సాధించేలా ఉన్నత స్థాయిలో పిల్లలకు తగిన అభ్యాసం లభించాలి. ఇవి భవిష్యత్తులో పిల్లలకు విరామకాలాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోవడానికి ఉపయోగపడడంతోపాటు ఉపాధి మార్గాలుగా కూడా దోహదపడతాయి.
- భాష గురించి ప్రాథమిక అవగాహన కలిగిన పిల్లలు భాషలోని వాక్య నిర్మాణాలను, అలంకారిక శైలీలను, నియమాలను అవగాహన చేసుకోవాలి. పద్యాలు, ద్విపదలు, గేయాలు వంటివి చంఢోబద్ధంగా రాయడంలోని విశిష్టతను అర్థం చేసుకొని ప్రశంసించగలగాలి. మాతృభాషలోని వ్యాకరణ నియమాల ఆధారంగా ఇతర భాషలను, వాటి వాక్య నిర్మాణాలను అవగాహన చేసుకొని వాటిపైన పట్టు సాధించగలగాలి.

- భాషాభ్యసన ద్వారా పిల్లలు సంస్కృతి సాంప్రదాయాలను అర్థం చేసుకొని ప్రశంసించగలగాలి. వీటిని కాపాడడానికి తదుపరి తరాలకు అందించడానికి తమ వంతు పాత్రను పోషించాలి. ప్రాచీన, ఆధునిక సాహిత్యాలలోని వివిధ ప్రక్రియలను ప్రశంసించగలగాలి. కవులు, రచయితలు, కళాకారుల కృషిని అభినందించగలగాలి. సమాజానికి, సాహిత్యానికి ఉన్న అవినాభావ సంబంధాన్ని గుర్తించగలగాలి.

పాఠశాల విద్య పూర్తయ్యేసరికి పిల్లల్లో విచక్షణా శక్తి, విమర్శనాత్మక దృక్పథం పెంపొందాలి. సందర్భోచితంగా ప్రతిస్పందించడం, సమకాలీన అంశాల గురించి ప్రశ్నించడం చేయగలగాలి. ఇందుకనుగుణంగా పిల్లల్లో జ్ఞానాత్మక/ ఆలోచనాత్మక నైపుణ్యాలు భాషాభ్యసనం ద్వారా జరగాలి. ప్రతిస్పందించడం, హేతుబద్ధంగా ఆలోచించడం, బహుకోణాల్లో విశ్లేషించడం, సృజనాత్మకంగా ఆలోచించడం వంటివి భాషాభ్యసనంలో కీలక అంశాలుగా మారాలి. ఆలోచించడం, వ్యక్తీకరించడం, విలువలు, వైఖరులు పెంపొందడం భాషా బోధనలో కీలక లక్ష్యాలుగా మారాలి.

పాఠశాల విద్యలో మాతృ భాషను ప్రథమ భాషగా 1వ తరగతి నుండే నేర్చుకుంటారు. ద్వితీయ భాషగా, ప్రాంతీయ భాష తెలుగుగానీ లేదా హిందీనిగానీ మన రాష్ట్రంలో అభ్యసిస్తున్నారు. ద్వితీయ భాషను 6వ తరగతి నుండి ప్రారంభిస్తారు. ద్వితీయ భాషలో కూడా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు ఇవే ఉంటాయి. ప్రారంభ తరగతి అయిన 6వ తరగతిలో భాషాభ్యసనం ప్రారంభమైనప్పుడు ఆ తరగతి పూర్తయ్యేసరికి వినడం మాట్లాడడంతో పాటు ధారాళంగా చదివి అర్థం చేసుకోవడం, సొంతంగా రాయడం, సృజనాత్మక వ్యక్తీకరణ వంటివి చేయగలగాలి. 7వ తరగతి నుండి 10వ తరగతికి చేరే సరికి భాషకు సంబంధించిన మిగతా సామర్థ్యాలపై కూడా పూర్తి పట్టు సాధించాల్సి ఉంటుంది.

భాషా బోధనా సోపానాలు

తెలుగు పాఠ్యపుస్తకాల్లో పాఠాలలోని విషయాలను సోపానక్రమం ప్రకారం బోధించడానికి వీలుగా పొందుపరిచారు. ఒక పాఠంలోని వీటన్నింటి గురించి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించడానికి సగటున 12 పీరియళ్ళు అవసరమవుతాయి. 6 నుండి 10వ తరగతి వరకు ఒక్కొక్క తరగతిలో 12 పాఠాల చొప్పున ఉన్నాయి. పాఠ్యపుస్తకంలోని పాఠాల బోధనకు 144 పీరియళ్ళు అవసరమవుతాయి. అట్లే ఉపవాచక పాఠాలకు ఒక్కొక్క దానికి సగటున మూడు (3) పీరియళ్ళు చొప్పున అవసరమవుతాయి. సుమారు మొత్తం పాఠ్యపుస్తకం పూర్తి చేయుటకు 170 పీరియళ్ళు అవసరమవుతాయి.

పాఠంలోని విషయాన్ని నాలుగు విభాగాలుగా పొందుపరిచారు. వాటికి అవసరమైన పీరియళ్ళను కూడా తెలుసుకుందాం.

విభాగం	అవసరమైన పీరియళ్ళు
1. ఉన్ముఖీకరణ, ఉద్దేశం/ నేపథ్యం, పాఠ్యభాగ వివరాలు, కవిపరిచయం	1
2. విద్యార్థులకు సూచనలు, ప్రవేశిక	1
3. పాఠ్యాంశం	3
4. 'ఇవి చేయండి' పేరుతో ఇచ్చిన అభ్యాసాలు	7
మొత్తం	12

భాష - బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు

భాషా బోధనలో ఉపాధ్యాయులు సోపానాల ప్రకారం బోధించాలి. ఇందుకనుగుణంగా పాఠ్య పుస్తకాల్లోని పాఠాలలోని విషయాలను పొందుపరచారు. ఏ పాఠమైనా నాలుగు విభాగాలుగా ఉంటుంది. అవి:

1. ఉన్నతీకరణ- ఇందుకోసం ఆలోచింపజేసే చిత్రాలతో కూడిన ప్రశ్నలు, సన్నివేశాలు, సంఘటనలు, పద్యాలు, సూక్తులు, నినాదాలు, కార్టూన్లు మొదలగునవి ఉన్నాయి. వీటిని అడగడం ద్వారా పిల్లల్ని పాఠ్యాంశ ఇతివృత్తం వైపు సంసిద్ధులను చేయవచ్చు. అట్లే కవి పరిచయం, పాఠ్యాంశ నేపథ్యం, ఉద్దేశం మొదలగు వివరాల ద్వారా పాఠం వైపు పిల్లల్లో ఆసక్తి పెంపొందించవచ్చు. ఇందుకోసం ఒక పీరియడ్ను కేటాయించుకోవాలి.

2. అర్థ సంగ్రహణం, పఠన కృత్యాలు- 'విద్యార్థులకు సూచనలు' అనే పేరుతో గడిలో కొన్ని సూచనలున్నాయి. వీటిని పిల్లలతో చదివించి నిర్వహించాలి. పాఠ్యాంశ చిత్రం పరిశీలించడం, పాఠంలో విషయాన్ని ఊహించడం, పాఠం చదివి అర్థంకాని పదాలను గుర్తించడం, నిఘంటువు ద్వారా లేదా తోటివారితో చర్చించడం ద్వారా లేదా ఉపాధ్యాయుల ద్వారా అర్థాలను తెలుసుకోవాలి. ఈ పనులు చేయడానికి ఒక పీరియడ్ను కేటాయించుకోవాలి.

3. పాఠ్యాంశంలోని విషయంపై చర్చ, అవగాహన- పాఠంలోని విషయాన్ని పిల్లలతో చదివించడం, అంశం ఆధారంగా పిల్లలను ఆలోచింపజేయడం, సమకాలీన పరిస్థితులకు అన్వయించడం, రచయిత, కవి ఆంతర్యాన్ని గ్రహించడం, పాఠంలోని విషయంతో ఏకీభవించడం లేదా విభేదించడం, భాషా శైలిని ప్రశంసించడం వంటి పనులు పాఠ్యాంశ బోధనా సమయంలో జరగాలి. పాఠం బోధించడం అంటే పాఠంలోని విషయాన్ని తిరిగి వివరించడం కాదు. దాని ఆధారంగా పిల్లల్ని ఆలోచింపజేసి సృజనాత్మకత, కల్పనాశక్తి, విశ్లేషణాశక్తి, విమర్శన దృక్పథాన్ని పెంపొందింపజేయాలి. ఈ పనులు చేయడానికి సగటున మూడు నుండి నాలుగు పీరియట్లకు కేటాయించుకోవాలి.

4. సామర్థ్యాల సాధన కోసం అభ్యాసాలు చేయడం- ఇందుకోసం ప్రతి పాఠంలో 'ఇవి చేయండి' పేరుతో సామర్థ్యాల ఆధారంగా అభ్యాసాలు ఉన్నాయి. వీటిని నిర్వహించడానికి ఒక్కొక్క సామర్థ్యానికి సగటున ఒక పీరియడ్ కేటాయించుకోవాలి. ఆ పీరియడ్లో పాఠ్య పుస్తకంలోని అభ్యాసాలను పిల్లలతో చేయించాలి. వాటికి పిల్లలే సొంతంగా రాసేలా చూడాలి. పిల్లలు రాసిన వాటిని పరిశీలించి, చర్చ ద్వారా దోషాలను నివారించాలి. అభ్యాసాలలో 'నేనివి చేయగలనా?' పేరుతో 8వ తరగతి వరకు స్వీయ మూల్యాంకన అభ్యాసం ఉంది. వీటిలోని అంశాలను పిల్లలు చేయగలరో లేదో వారినే గుర్తించమనాలి. 80% మంది పిల్లలు చేయగలిగినట్లయితే తదుపరి పాఠాన్ని బోధించాలి.

- భాషా సజ్జక్తులలో పిల్లలు పాఠ్యపుస్తకాలకు పరిమితం కాకుండా బాల సాహిత్యాన్ని, వార్తాంశాలను, మ్యాగజైన్లను, అదనపు పఠన సామగ్రిని చదివి నివేదికలు రాయాల్సి ఉంటుంది. కాబట్టి, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు వీటిని దృష్టిలో ఉంచుకొని నిర్వహించాలి. పాఠాలలో ఇచ్చిన ప్రాజెక్టు పనులు, ప్రశంసాత్మక కృత్యాలు ఇందుకు ఉపయోగపడతాయి. వీటి ఆధారంగా పిల్లలు చదవడం, నివేదిక రాయడంపై అభ్యాసం పొందాలి.

వివిధ విభాగానికి చెందిన అంశాన్ని బోధించినప్పుడు కింది సోపాన క్రమాన్ని అనుసరించాలి.

- I. ఉపోద్ఘాతం:**
- పలకరింపు - అన్ని పీరియళ్ళలో ఉంటుంది.
 - పునశ్చరణ - 2 నుండి 12వ పీరియడ్ వరకు ఉంటుంది.
 - ఉన్ముఖీకరణ (చదవండి-ఆలోచించి చెప్పండి) (కేవలం ఒకటవ పీరియడ్లో ఉంటుంది)
 - శీర్షికా ప్రకటన

II. పాఠ్యాంశ బోధన, చర్చ, అవగాహన లేదా 'ఇవి చేయండి'లోని అభ్యాసాలు:

- నేపథ్యం/ ఉద్దేశం
- పాఠ్య భాగ వివరాలు (కేవలం మొదటి పీరియడ్లో మాత్రమే ఉంటుంది)
- కవి పరిచయం
- విద్యార్థులకు సూచనలు (కేవలం రెండవ పీరియడ్లో ఉంటుంది)
- అర్థ సంగ్రహణం
- విద్యార్థుల బాహ్యపఠనం
- ఉపాధ్యాయుల ఆదర్శ పఠనం
- పిల్లల మౌనపఠనం
- విషయంపై చర్చ/ కృత్యాల నిర్వహణ
- తప్పులు సరిదిద్దడం
- సామర్థ్యాల వారీ అభ్యాసాలు - 6 నుండి 12వ పీరియడ్ వరకు ఉంటుంది.

III. మూల్యాంకనం (సామర్థ్యాల వారీగా ప్రశ్నలు/ అభ్యాసాలు): ఏ పీరియడ్లోనైనా ఆ రోజు బోధించిన అంశం ఆధారంగా సామర్థ్యాల వారీగా ప్రశ్నలను రూపొందించి మూల్యాంకనం కోసం ఇవ్వాలి. పిల్లలతో వ్యక్తిగతంగా రాయించాలి. వాటిని తరగతిలోనే సరిదిద్దాలి.

ద్వితీయ భాష

ద్వితీయ భాష హింది లేదా తెలుగు/ సంస్కృతంలో కూడా పాఠాలలోని విషయాలను సోపానక్రమం ప్రకారం బోధించడానికి వీలుగా పొందుపరిచారు. ప్రతి పాఠంలో కూడా పైన తెలిపిన విధంగానే నాలుగు విభాగాలుగా విషయాన్ని పొందుపరిచారు. ఏ విభాగానికి చెందిన బోధనాంశానైనా పైన తెలిపిన విధంగా బోధించాలి. పాఠాల సంఖ్య ఆధారంగా పనిదినాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని పీరియళ్ళ విభజన చేసుకోవాలి.

English

You have been teaching English probably for a long time. You may have been following certain methods for teaching the language. At the end of the course most children may have secured pass, sometimes even good grades. Of course there may be a few unsuccessful students also. Since the examination was the target, all classroom process was revolving around how to make children come out successfully, memorizing lots of information given in the textbook. Whether the successful students are capable of using English in their life has never been put to acid test. Since the textbook itself constituted the syllabus, a teacher can complete teaching the whole textbook and make a claim on the completion of syllabus.

Now the situation has changed. Our state has progressed with the curriculum change with a drastically different conceptualization of language and language learning. A new set of textbooks has reached the hands of the learners. These textbooks are different from the earlier ones in several ways which you will come to know when you go through the units in it and the instructions given to teachers. What is most important is that the new textbook does not make the syllabus by itself. The State Curriculum framework 2011 has defined the academic standards for each level which cover areas such as listening and responding, reading comprehension, vocabulary and grammar and oral and written discourses. What is conceived as the syllabus is the academic standards. The textbook is only one of the tools that helps the teacher to achieve the targeted academic standards.

In this backdrop the completion of the textbook is not the ultimate goal of teaching English but achieving the targeted academic standards. So if we concentrate only on the content of the textbook, we will not be able to achieve the goal, which is making the learners use language on their own both orally and in writing. It is also important to notice that the main objective is not only to help the learners procure a pass in the examination, but also to help them acquire knowledge which they can use in their life. In order to achieve this goal a meticulous transaction process has been worked out in tune with the current understanding of language and language learning.

The important aspects of teaching English

1. Unless you are professionally equipped you may not be able to help the learners acquire English language. Make it a point to strive for professional development using all possible means.

2. The contents of the textbook themselves do not make the syllabus. Our target is to make the learners achieve the academic standards and not to make them memorize the contents of the TB.
3. Interaction at various points of classroom transaction is the richest language input you can give to the learners as every instance of interaction leads to dialoguing with the learners. This is the only way which will equip them with language.
4. A meticulous process for classroom transaction has been suggested. If the processes are not followed it is quite unlikely that children will be able to achieve the targeted academic standards.
5. The textbook is only one of the materials available to the teacher and the students. We have to go beyond the textbook by exploring other materials such as newspapers, journals, story books etc. in order to widen their world of English.
6. Passing the examination is not the sole aim of language learning but using language in everyday life.
7. Classroom theatre is a pedagogical tool that can eliminate all inhibitions of the learners and instill confidence in them.
8. The teacher's role is to facilitate language acquisition and make them autonomous as independent users of language.
9. At various points of learning children have to collaborate with others. Teachers have to create space for such collaboration and monitor the process.
10. Teaching grammar and vocabulary as discrete entities will not help the learners acquire language. These elements are to be contextually embedded in appropriate discourses. They have to get used to applying their intuitive language sense which can be facilitated through editing passages.
11. Project work will help the learners explore various themes for which they will have to use language contextually and meaningfully. Give importance to projects.
12. Making errors is a part of language learning and is natural. Children should not be pressurized for producing correct expressions only. The classroom process takes care of error corrections.
13. Plan the lessons thoroughly. The handbook contains a comprehensive plan for transacting all the components in unit 1. It also contains suggestions on what is to be aimed at in each unit.
14. Don't haste to teach the units in the textbook. If the learners are not at the desired level of learning go for the suggested activities meant to bridge the gap between the targeted levels and the learners' present levels.

Table 5: Creative Expressions - Class wise Targeted Oral and Written Discourses

Discourses	Classes									
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
1. Conversations										
2. Descriptions										
3. Rhymes /Songs /Poems										
4. Narrative/ Story										
5. Diary										
6. Letter										
7. Message/e-mail/SMS										
8. Notice/Poster/Invitation/Ads										
9. Slogans/Placards										
10. Skit/ Drama/Play										
11. Compeering										
12. Choreography										
13. Essay (All types)										
14. News Report/Report										
15. Speech										
16. Review										
17. Debate /Discussion										
18. Biographical sketches/Profile/Autobiography										
19. Interview										

Interaction at various stages

1. Initial interaction
2. Interaction based on the trigger
3. Interaction leading to individual reading of the text
4. Interaction at various stages of collaborative reading
5. Interaction related to asking analytical questions
6. Interaction leading to individual writing of the discourse
7. Interaction related to the individual presentation of the discourses
8. Interaction while the discourses are refined in groups
9. Interaction related to the presentation of the group product
10. Interaction prior to the presentation of teacher's version
11. Interaction related to thematic editing
12. Interaction related to editing
13. Interaction related to the formation of big books
14. Incidental interaction that might take place at any time

Common objectives of interaction

1. Sharing of ideas
2. Giving rich, authentic listening input
3. Embedding functional aspects of language in natural and authentic contexts
4. Maintaining rapport with the learners
5. For dialoguing with the learners
6. For giving feedback to the learners for taking them to the next higher level of learning
7. Maintaining the continuity of the theme in all the modules of transaction

Specific Objectives for interaction at various levels

1. Interaction based on the trigger

- Taking out the learners' assumptions on the theme at hand
- Taking out learner's perceptions on what has been watched
- Leading the learners to the theme/ issue
- Making learners predict what they are going to listen to or read

2. Interactions at narrative gaps

- Triggering divergent thinking

- Eliciting learners perceptions on the theme
- Making predictions on what might follow
- Taking out learners' reflections on what he/she has listened to
- Checking whether the characters have been emotionally registered
- Analyzing the situation critically

3. Interaction leading to individual reading

- Instilling in learners an urge to read
- Helping learners make prediction on what they are going to read
- Instilling confidence in the learners for undertaking the reading activity

4. Interaction during collaborative reading

- Ensuring that ideas are shared as per the instructions given to the learners
- Assessing the progress of group work
- Extending optimal support to those who need it
- Ensuring cooperation in team work
- Addressing learning issues of children progressing at a slower pace

5. Interactions related to scaffolded reading (extrapolating the text with the help of analytical questions)

- Registering multiple perspectives on the theme
- Identifying a point of view of the writer as well as the learners
- Instilling value systems
- Building up tolerance

6. Interaction related to the presentation of teacher's version

- Giving feedback on what the children have written
- Highlighting some of the features of the discourse that has been targeted
- Providing further input for listening
- Providing a natural extension of the reading activity

7. Interaction related to editing

- Sensitizing the learners on various kinds of errors
- Giving positive feedback to the learners on their writing
- Checking the learner's intuitions on grammaticality
- Building up confidence of the learners in using language

Classroom Transaction - Steps

Pre-reading:

1. Interact with the learners based on the trigger picture.
2. Ask questions in additions to what has been given in TB.
3. Use well-framed questions.
4. Allow the learners to respond in mother tongue.
5. Megaphone the children's responses in English.
6. Elicit and accept the divergent responses from the learners.
7. Elicit relevant responses (words and sentences) and write on the BB/chart.
8. Utter the word holistically and not letter by letter.
9. Ask the learners to read the words and sentences from the BB / chart.

Reading:

1. Specify which part of the reading passage is to be read
2. Ask the learners read individually.
3. Give proper instructions such as the following.
 - Tick the sentences /words you are able to read.
 - Identify the characters/ location, events / dialogues in the story.
4. Give further support to low-proficient learners in the following manner.
 - Interact with the low- proficient learners to generate a subtext.
 - Write the sub text on BB / on chart / in the notebook of the learner.
 - Ask the learners to associate the sub text with the reading text.
5. Put the learners in groups for sharing their reading experience.
6. Give proper instructions for sharing the reading experience.
7. Monitor the group activity (i.e., check whether the instructions are being followed).
8. Facilitate sharing of reading experience between the groups.
9. Make use of a glossary. (The glossary given in the TB and developed by the teacher additionally)
10. Pose some questions to check comprehension.
11. Ask some analytical questions to extrapolate the text.
12. Make use of a concept mapping activity.
13. Read the text aloud with proper voice modulation.
14. Give chance to the learners to read aloud.

15. Give proper feedback while the learners are reading aloud.
16. Invite feedback from other learners on loud reading.

Post- reading:

1. The post-reading activities:
 - Identify a discourse and assign a task to construct it.
 - Write the targeted discourse on BB and ask children to copy it.
 - Write down the questions and answers.
2. Follow the process for the construction of discourse individually.
 - Interact to make the context of the discourse (available from the reading passage).
 - Ask questions to help the learners get ideas such as events, characters, location, etc.
 - Ask questions to sensitize the learners on some features of the discourse.
 - Give support to low –proficient learners.
3. Provide opportunity for individual presentation.
4. Give feedback on the presentation.
5. Invite feedback from the other learners.
6. Provide slot for refining the individual work in groups.
7. Give proper instructions regarding the following.
 - How to share the written work
 - What are the things to be taken care of while writing (checking missing words, excess words, proper word forms, using proper punctuations, other writing conventions)
 - whether all members are writing down the group product in their notebooks on a separate page
 - Who will present the work in the whole class?
8. Monitor the group work to ensure proper collaboration.
9. Provide slot for presentation by the groups.
10. Give feedback.
11. Present your version of the discourse.

Editing:

1. Conduct the editing as a whole class activity through interaction.
 - Thematic editing and checking discourse features

- Editing the well-formedness of the sentence (sentence structure) – word order, excess words, missing words
 - Editing the errors related to word forms (tense forms, prefixes, suffixes, agreement, etc.)
 - Editing punctuations
 - Editing spelling errors
2. Check the remaining groups' products undertaken by the groups.
 3. Let the learners refine their individual work based on these inputs on a separate page.
 4. Compile the refined works together to make the big book.

Steps in transaction of textual exercises:

- Whole class interaction
- Elicit responses and write key words/ phrases on a chart
- Let children sit in small groups and let them read the exercises in groups and discuss
- Let them share their ideas in the groups
- Let groups present their answers one by one
- Let other group reflect and suggest changes
- Teacher consolidate the group work.

గణితం - బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు

గణితంలోని సామర్థ్యాల ఆధారంగా అధ్యాయాలు ఉన్నాయి. ప్రతి అధ్యాయంలో భావనలను పరిచయం చేయడానికి సన్నివేశాలు, సంఘటనలు, పూర్వ గణిత భావనలు, వాటికి సంబంధించిన సమస్యలతో విషయం ప్రారంభమైంది. వీటిని నిర్వహించడం ద్వారా గణిత భావనల పట్ల పిల్లలకు అవగాహనను పెంపొందించవచ్చు. గణిత భావనలను అవగాహన చేసుకున్న పిల్లలు వీటిని పద్ధతి ప్రకారం/ సోపాన క్రమం ప్రకారం చేయడానికి తగిన ఉదాహరణలను పొందుపరచారు. వీటిని తప్పనిసరిగా ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలతో చర్చింపజేయాలి. అవగాహన కల్పించాలి. వీటిని అవగాహన చేసుకున్న తరువాత పిల్లలే 'ఇవి చేయండి (Do This)' అనే సమస్యలను సొంతంగా చేయాలి. ఒకవేళ వీటిని సాధించనట్లయితే పిల్లలకు గణిత భావనలు అర్థం కాలేదని గుర్తించాలి. అలాంటి సందర్భంలో గణిత భావనల పట్ల తిరిగి అవగాహన కల్పించాలి. 'ఇవి చేయండి' చేసిన తరువాత 'ప్రయత్నించండి (Try This)' లోని సమస్యలను, 'ఆలోచించండి-చర్చించండి' (Think-Discuss) కృత్యాలను నిర్వహించాలి. వీటిలో ఉన్న సమస్యల కారిన్యత స్థాయి కొంచెం ఎక్కువగా ఉంటుంది. వీటిని అవసరమైతే జట్లలో కూడా చేయించవచ్చు. ఇలా వివిధ గణిత భావనలను పాఠ్యపుస్తకాల్లో ప్రవేశపెట్టారు. 'ఇవి చేయండి', 'ప్రయత్నించండి', 'ఆలోచించండి-చర్చించండి' తరువాత, ఆ అధ్యాయానికి సంబంధించిన అభ్యాసాలు ఉంటాయి. వీటిలోని సమస్యలను పిల్లలతో సాధింపజేయాలి. పిల్లలు వీటని చేసిన తరువాత చర్చ ద్వారా తప్పులు సవరించుకునేలా చూడాలి. ఇందుకనుగుణంగా పీరియళ్ళను కేటాయించుకోవాలి. పాఠశాలలోనే పిల్లలు గణిత సమస్యలను సాధించేలా చూడాలి.

- గణితంలో పిల్లలు భావనలను అవగాహన చేసుకోవడం, సమస్యలను సాధించడంతోపాటు భావనల ఆధారంగా సమస్యలను రాసే సామర్థ్యాన్ని పొందాలి. ఇందుకనుగుణంగా ఒక్కొక్క యూనిట్ పూర్తి కాగానే మాదిరి సమస్యలను పిల్లలే సొంతంగా రాసేలా చూడాలి. పిల్లలు రాసిన సమస్యలను ఇతర విద్యార్థులకు ఇచ్చి తప్పులు సరిదిద్దమనాలి, వాటిని సాధించమని కూడా చెప్పాలి. గణిత పాఠ్య పుస్తకాలలో ఇచ్చిన ప్రాజెక్టు పనులను చేయించాలి.

పాఠ్యబోధన సోపానాలు - వ్యూహాలు :

తరగతిలోని అందరు పిల్లలు గణితాన్ని నేర్చుకోవాలంటే, ఆశించిన నైపుణ్యాలు సాధించాలంటే, అందరు పిల్లలు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో పాల్గొనాలి. ఇందు కోసం మనం బోధనాభ్యసన వ్యూహాలతో కూడిన సమర్థవంతమయిన బోధనాభ్యసనా ప్రక్రియలు కల్పించవలసిన అవసరము గుర్తించాలి. అయితే మనం తరగతి గదిలో అమలు పరిచే వ్యూహాల ఆధారంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహిస్తే సరిపోతుంది.

ఐతే ఈ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు తరగతి గదిలో వ్యూహబద్ధంగా నిర్వహించాలంటే మనం కొన్ని సోపానాలు పాటించాలి. ఈ సోపానాలు ఎందుకు పాటించాలి. ఇవి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణకు ఎలాంటి లబ్ధిని చేకూరుస్తాయి. తరగతి గది ప్రక్రియకు ఎలాంటి మార్గదర్శనం చేస్తాయి. మొదలగు విషయాల పట్ల అవగాహన కల్గేందుకు వాటి గురించి తెలుసుకుందాం. ఈ సోపానాలు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో అమలు పరచడం ద్వారా పిల్లల అభ్యసనకు దోహదపడదాం.

I. పరిచయం :

- 1) పిల్లలను పలకరించడం (ఆప్యాయతతో) Greetings : పిల్లలను ఉపాధ్యాయుడే ముందుగా పలకరించాలి. వారిని ఆప్యాయతతో పలకరించడం, వారి సమస్యలు గురించి చర్చించడం ద్వారా ఉపాధ్యాయుడు తమ గురించి ఆలోచిస్తారు, తమ కోసం ఉన్నారనే భావన కల్పించడం.

2) పూర్వభావనల పరిశీలన (Testing of Previous knowledge) :

- చెప్పబోయే పాఠ్యాంశమునకు సంబంధించిన పూర్వభావనలు పిల్లలు ఏమేరకు కలిగిఉన్నారో ఉపాధ్యాయుడు కింది వాటినుపయోగించి తెలుసుకోవాలి.
- పిల్లల గత అనుభవాలను ఏదేని సందర్భం / సంఘటన / నిజజీవిత సన్నివేశం / కృత్యం / ఆటలు మొదలగు వాటిద్వారా, లేక Brain storming పద్ధతుల ద్వారా తెలుసుకోడం.
- మైండ్ మ్యాపింగ్ / కాన్సెప్ట్ మ్యాపింగ్ ద్వారా నేర్చుకోబోయే పాఠంనకు సంబంధించిన పూర్వ ముఖ్యభావనను నల్లబల్లపై రాయాలి. ఆభావన గురించి పిల్లలకు ఏమి తెలుసో చెప్పించి నల్లబల్ల పై నమోదు చేయడం, వారికి తెలియని అంశం గురించి తెలుసుకోనేలా చేయడం వారి స్థాయిని గుర్తించడం.

3) శీర్షిక ప్రకటన (Announcement of the topic) :

చెప్పబోయే పాఠ్యాంశం గురించి ఉపాధ్యాయుడు శీర్షిక ప్రకటన చేయాలి. దీనివల్ల పిల్లలు ఆరోజు తాము ఏం నేర్చుకోబోతున్నారో వారికి తెలుస్తుంది.

4) పాఠ్యాంశం యొక్క ప్రాధాన్యత (Need & Relevance of the Topic) :

పిల్లలు నేర్చుకునే భావన / అంశం యొక్క ప్రాధాన్యతను నిత్య జీవితంలో వాటి వినియోగాన్ని, నేర్చుకునే అవసరాన్ని పిల్లలకు తెలియజేయాలి.

5) బోధనాభ్యసన సామాగ్రి (Teaching Learning Material) :

పాఠ్యాంశబోధనకు / భావనల విస్తృత అవగాహనకు అనువయిన సామాగ్రిని తప్పక తయారుచేసి పిల్లలతో తరగతి గదిలో వినియోగింపజేయాలి. అవసరమైన శాస్త్రసాంకేతిక (ICT) వాడాలి.

II. ప్రదర్శన - చర్చ (Presentation & Discussion) :

1) చదవడం (Reading) :

- పాఠ్యపుస్తకంలోని పాఠ్యాంశాన్ని (నేర్చుకోబోయే భావనకు చెందినవి) పిల్లలచే చదివించాలి. అందులోని కీలకపదాలు / సాంకేతిక పదాలు / అర్థంకాని అంశాలు / గుర్తులను పిల్లలచే గుర్తింప జేసి వాటిని ఉపాధ్యాయుడు నల్లబల్లపై రాసి పిల్లలతో చర్చింపజేస్తూ వాటిని గురించి అవగాహనపరచడం.

2) భావనపరిచయం (Activity for understanding the concept) :

- భావనలను పిల్లలు మరింత విస్తృతంగా అవగాహన పరచుకోవడానికి కృత్యంను నిర్వహిస్తూ (అందరు పిల్లలను కృత్యంలో పాల్గొనేలా చూస్తూ) పిల్లలచే చర్చింపజేయడం ద్వారా భావనను అవగాహనపరచడం వీటిని ఎక్కువగా ఉదాహరణల ద్వారా నిత్యజీవిత సందర్భాలతో అనుసంధించడం.

3) సమస్య సాధన (Problem Solving) :

- భావనను అర్థం చేసుకున్న పిల్లలు దానికి సంబంధించిన సమస్య సాధనను సోపానాలనుసరించి ఏవిధంగా సాధించాలో నల్లబల్లపై సమస్యను రాసి సమస్యసాధనను పిల్లలతో చర్చింపజేస్తూ అవగాహన పరచడం. (సమస్య సాధన సోపానాలను అనుకరించాలి).

III. మాదిరి సమస్య సాధన (Model Problem Solving) :

- నల్లబల్లపై సాధింపజేసిన సమస్యలాంటిదే, మరొక సమస్యను నల్లబల్లపై రాసి పిల్లలచే వారి నోటు పుస్తకములలో వ్యక్తిగతంగా సాధింపజేయడం

- పిల్లలు సమస్యను సాధించిన తర్వాత వారిని ముగ్గురు / నలుగురు చొప్పున గ్రూపులుగా చేసి వారు చేసిన సమస్య సాధనను గ్రూపులలో చర్చింపజేయడం.
- గ్రూపులలో పిల్లలు సమస్యా సాధనపై చర్చిస్తున్న విధమును పరిశీలించడం.
- పిల్లలు సమస్యాసాధనలో చిన్న చిన్న తప్పులు చేస్తున్నట్లయితే వారే తప్పును సరిదిద్దుకునేలా సందర్భాలు కల్పించడం లేదా చర్చింపజేయడం.
- ఒకవేళ పిల్లలు సమస్యాసాధనలో ఎక్కువ తప్పులు చేసినట్లయితే ఆ సమస్యను నల్లబల్లపై రాసి సమస్యాసాధనను మరొకసారి పిల్లలతో పూర్తి తరగతిలో చర్చింపజేస్తూ వివరించడం.

IV. పునశ్చరణ (Recaptulation) :

పిల్లలు ఆరోజు / ఆ పీరియడ్ లో నేర్చుకున్న భావనలు / అంశాలను మరొకసారి పునశ్చరణ గావించాలి. అనగా నేర్చుకున్న అంశాలు ఒక్కొక్కరిచే చర్చింపజేస్తూ (mindmapping మొదలగు వాటిద్వారా) బోర్డుపై రాస్తూ పునశ్చరణ గావించాలి. లేదా ఉపాధ్యాయుడు తానే ఆరోజు చర్చించిన అంశాలను ఒక్కొక్కటిగా బోర్డుపై రాసి తెలియజేయాలి.

V. ఇంటి పని (Home Work)/ అభ్యాసం :

- ఆ పీరియడులో నేర్చుకొన్న భావనలకు చెందిన సమస్యలు (ఇవి చేయండి, ప్రయత్నించండి, అభ్యాసంలోని సమస్యలు) పిల్లలకు అభ్యాసం కోసం ఇవ్వాలి. స్వంతంగా పిల్లలనే చేయమనాలి. సాధ్యమైనంతవరకు సమస్యలు తరగతి గదిలోనే చేయించాలి. ఒకవేళ సమయం చాలకపోతేనే ఇంటిదగ్గర చేయమనాలి.
- పిల్లలు చేసినవాటిని పరిశీలించి తప్పక సరిచేయాలి.

బోధనావ్యూహాల్లో భాగంగా పై బోధన సోపానాలను బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో

అమలు చేస్తే ఎలాంటి ప్రయోజనం పిల్లలకు చేకూరుతుంది ? చర్చించండి.

బోధనా సోపానాల గురించి అవగాహన పొందాం కదా ? వాటిని బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణలో సమర్థవంతంగా అమలుపరిస్తే చాలు. సోపానాల ప్రకారం పీరియడు ప్రణాళిక రాయాల్సిన అవసరం లేదు.

విజ్ఞానశాస్త్రం - బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు

విజ్ఞానశాస్త్రంలోని పాఠాలు, సన్నివేశాలు, సంఘటనలు, కథనాలు, కీలక ప్రశ్నలతో ప్రారంభమయ్యాయి. వివిధ భావనలను పిల్లలకు పరిచయం చేయడానికి వ్యక్తిగత కృత్యాలు, జట్టు కృత్యాలు, సేకరణలు, ప్రయోగాలు, క్షేత్ర పరిశీలనలు, కృత్యాలు, జట్టు పనులు మొదలగునవి ఉన్నాయి. పాఠంలోని విషయాన్ని పిల్లలతో చదివించి చర్చ కోసం ఉద్దేశించిన బాక్సులలోని ప్రశ్నలను అడగాలి. చర్చ ద్వారా భావనలపట్ల అవగాహన కల్పించాలి. పాఠ్యాంశంలోని వివిధ

భావనలన్నీ అవగాహన కల్పించిన తరువాత కీలక పదాలు, అంశాల పట్ల వున: శ్రరణ చేయాలి. ఆ తరువాత 'అభ్యసనాన్ని మెరుగుపరచుకోండి'లోని అభ్యాసాలను పిల్లలతో చర్చింపజేసి సొంతంగా రాసేలా చూడాలి. ఒక పాఠం/ యూనిట్లోని భావనలను అవగాహనపరచడానికి 60% పీరియళ్ళను కేటాయించుకుంటే, మిగతా 40% పీరియళ్ళలో పిల్లలు అభ్యాసాలను సొంతంగా రాసేలా చూడాలి.

- విజ్ఞానశాస్త్రంలో ప్రయోగాలు, క్షేత్ర పరిశీలనలు ముఖ్యమైనవి. పాఠాలలో వివిధ భావనలకు అనుగుణంగా ప్రయోగాలను పొందుపరిచారు. ఇందుకనుగుణంగా సామగ్రిని, పరికరాలను సిద్ధం చేసుకొని తప్పనిసరిగా ప్రయోగాలను నిర్వహించాలి. ప్రయోగ నిర్వహణకు ముందు పిల్లలను ఆలోచింపజేయాలి. పరికల్పనలు రూపొందింపజేయాలి. ఆ తరువాత ప్రయోగం నిర్వహించి పరిశీలనలను నమోదు చేయమనాలి. ప్రయోగానంతరం ఏం నేర్చుకున్నారు? ఎందుకిలా జరిగింది? కారణాలేమిటి? మొదలగు విషయాల గురించి చర్చించాలి.
- ప్రయోగాల నిర్వహణ అనంతరం పిల్లల చేత ల్యాబ్ రికార్డు రాయించాలి. దాన్ని పరిశీలించాలి.
- పాఠాలలో పొందుపరిచిన చిత్రాలను పిల్లల చేత పరిశీలించజేయాలి. చిత్రాలను గీసేలా అభ్యాసం కల్పించాలి. చిత్రాల ఆధారంగా ప్రయోగాన్ని వివరించడం, పనిచేసే విధానాన్ని వివరించడం వంటివి పిల్లల చేత చెప్పించడం, రాయించడం జరగాలి.

విజ్ఞానశాస్త్రం - బోధనా సోపానాలు

తరగతికి తగినవిధంగా ఉపాధ్యాయుడు సామాన్యశాస్త్రం (భౌతిక రసాయన శాస్త్రం, జీవశాస్త్రం) బోధించేటప్పుడు విద్యాప్రమాణాల సాధనను దృష్టిలో ఉంచుకుని సామాన్యశాస్త్ర బోధనా లక్ష్యాలు సాధించేందుకు అనువుగా బోధనాభ్యసన వ్యూహాలు రూపొందించుకోవాలి.

- ◆ ప్రతి పాఠానికి ఒకే తరహా బోధన కాకుండా పాఠ్య విషయం ఆధారంగా ప్రయోగం, పరిశీలన, సమాచార సేకరణ, క్షేత్రపరిశీలన, ఇంటర్వ్యూ, ప్రాజెక్ట్ మొదలైన వ్యూహాలను ఎంపిక చేసుకొని అమలు చేయడం.
- ◆ పాఠ్యాంశాన్ని చదివి వినిపించడం కాకుండా పిల్లలే పాఠం చదివి దానిలోని విషయాన్ని చర్చలు, ప్రశ్నల ద్వారా విశ్లేషించేందుకు అవకాశం కల్పించడం.
- ◆ పిల్లలు ప్రశ్నించడానికి తమ అభిప్రాయాలు స్వేచ్ఛగా వ్యక్తీకరించడానికి తగిన వాతావరణం నెలకొల్పడం.
- ◆ పాఠంలోని భావనలను అర్థంచేసుకోవడానికి ప్రయోగాలు నిర్వహించేటప్పుడు పిల్లలు పరికరాలు అమర్చడం, పరిశీలించడం, నమోదుచేయడం, దీనిని విశ్లేషించడం, నిర్ధారణకు రావడం మొదలైన ప్రక్రియానైపుణ్యాలను పెంపొందించడానికి ప్రయత్నించడం.
- ◆ తరగతి గది చర్చలలో పిల్లలు కేవలం 'సరైన సమాధానాలు' మాత్రమే చెప్పాలని ఆలోచించకుండా వారి భావాలు స్వేచ్ఛగా వ్యక్తీకరించినప్పుడు అంగీకరించడం.
- ◆ ఉపాధ్యాయుడు బహుళ సమాధానాలు వచ్చే ప్రశ్నలు వేయడం ద్వారా పిల్లలు ఆలోచించేందుకు అవకాశం కల్పించడం.

- ◆ ప్రయోగాలు నిర్వహించేటప్పుడు వేరు వేరు ప్రత్యామ్నాయాలు (Variables) అడుగుతూ, ప్రశ్నిస్తూ ఫలితాలను ఊహించడం, నమోదుచేయడం కోసం ప్రయత్నించాలి.
- ◆ పాఠ్యాంశబోధనకు అవసరమైనప్పుడు స్థానికంగా ఉండే వృత్తి నిపుణులు, విషయ నిపుణులను పాఠశాలకు ఆహ్వానించి వారితో పిల్లలకు బోధన చేయించాలి.
- ◆ పిల్లలు జట్లలో పనిచేయడానికి అనువైన కృత్యాలు రూపొందించడం ద్వారా పిల్లలతో పరస్పరం సహకారం, ఇచ్చిపుచ్చుకోవడం వంటి గుణాలు పెంపొందించేలా చూడాలి.
- ◆ పాఠ్యాంశ బోధనకు అనుగుణంగా అవసరమైన పరికరాలు, సామాగ్రి ముందుగా సిద్ధంచేసుకోవాలి. అవసరమైన గ్రంథాలయ పుస్తకాలను పరిశీలించి పాఠానికి అనుబంధ అంశాలు సిద్ధం చేసుకోవడం వల్ల పాఠ్యాంశాన్ని మరింత విపులంగా, విశ్లేషణాత్మకంగా బోధించాలి.
- ◆ తరగతి గది బోధనలో ఉపాధ్యాయుడు, పిల్లలు సాధించిన సామర్థ్యాలను గుర్తించడం, ఎంత వరకు సాధించారో మాపనం చేయడం బోధనలో భాగంగా నిర్వహించాలి.
- ◆ మాపనం ద్వారా వచ్చిన ఫలితాలు విశ్లేషించి పిల్లలకు ఫీడ్ బ్యాక్ ఇవ్వడం ద్వారా సామర్థ్యాల సాధనలో ప్రగతికి కృషిజరగాలి.

సైన్స్ ను ఎలా బోధించాలి?

విజ్ఞానశాస్త్ర తరగతిగది ప్రశ్నలకు, పరిశోధనలకు చేస్తూ నేర్చుకోడానికి, చర్చలకు వేదికగా ఉండాలి. అంటే సైన్స్ స్వభావాన్ని, విద్యా లక్ష్యాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ జరగాలి. పాఠ్యపుస్తకంలో ఉన్న సమాచారాన్ని చదివి వినిపించడం, వివరించడం, ప్రశ్నలకు సమాధానాలు బట్టిపట్టించడం మొదలైనవి విజ్ఞానశాస్త్ర తరగతి స్వభావానికి పూర్తిగా విరుద్ధమైన ప్రక్రియలు. కాబట్టి పిల్లల్ని ఆలోచింపజేసేందుకు ఉత్తేజాన్ని కలిగించే ప్రశ్నలద్వారా చర్చలు జరపడం, తమ అనుభవాలు జోడించి భావనలను అర్థంచేసుకునేందుకు వీలుగా కృత్యాలు నిర్వహించడం అవసరం.

సైన్స్ నేర్చుకోవడం ప్రశ్నతోనే ప్రారంభమవుతుంది. కాబట్టి ఉపాధ్యాయుడు పాఠ్యవిషయం పట్ల పిల్లలకు కలిగే సందేహాలు స్వేచ్ఛగా వ్యక్తీకరించేలా, ప్రశ్నించేలా ప్రోత్సహించాలి. తమ అనుభవాలను వివరించడానికి వీలుగా చర్చలుండాలి. పాఠ్యపుస్తకంలోని భావనలకే పరిమితం కాకుండా ఆయా భావనల పూర్వాపరాలను తెలుసుకోడానికి అనుబంధ అంశాలు జోడించాలి. శాస్త్రీయ ఆవిష్కరణలేవీ ఒకేసారి పుట్టుకురాలేదు. అవి పరమ సత్యాలు కూడా కావు. నిరంతరం జరుగుతున్న జరుపుతున్న పరిశోధనల వల్ల ప్రస్తుతం మనం ఈ విషయాలు తెలుసుకో గలుగుతున్నాయని ఇవి శాశ్వతం కాదనీ భవిష్యత్తులో నూతన ఆవిష్కరణలు జరగవచ్చుననే శాస్త్రీయ ఆలోచనను పెంపొందించే సైన్స్ - చారిత్రక నేపథ్యాలను పిల్లలకు వివరించాలి. వాటిపై చర్చించాలి.

పిల్లలు పరిసరాలను పరిశీలించడం, పరిశోధించడం ద్వారా విజ్ఞానశాస్త్ర భావనలు అర్థంచేసుకునేందుకు వీలుండాలి. ఇందుకోసం పాఠ్యపుస్తకంలో నూచించిన ప్రయోగాలు నిర్వహించాలి. ప్రయోగం చేయకుండానే ఫలితాలు వివరించినట్లుయితే పిల్లల్లో తప్పుడు భావనలు బలపడే ప్రమాదం ఉంది. మౌలికాంశాలు కూడా తెలియకపోతే ఉన్నత తరగతులలో సైన్స్

నేర్చుకోడం క్లిష్టంగా మారుతుంది. కాబట్టి ప్రయోగాన్ని నిర్వహించడమనేది కేవలం ఒక ప్రదర్శన మాదిరిగా కాకుండా పిల్లలు చేస్తూ నేర్చుకోడానికి, ఫలితాల ఆధారంగా చర్చించడానికి, నిర్ధారణకు రావడానికి వీలుగా ఉండాలి. విజ్ఞానశాస్త్ర తరగతిలో ప్రశ్నించడం, చర్చించడం, వ్యక్తిగత-జట్టు-మొత్తం తరగతి కృత్యాలు నిర్వహించడం, ప్రాజెక్టుపనులు చేయడం, ఇంటర్వ్యూలు నిర్వహించడం, సెమినార్, సింపోజియం నిర్వహించడం, సమాచారం సేకరించడం - నివేదికలు రాయడం - విశ్లేషించడం, బొమ్మలు గీయడం, నమూనాలు చేయడం, క్విజ్ నిర్వహించడం, లేఖలు, వ్యాసాలు, నినాదాలు రాయడం, ప్రత్యామ్నాయ పరికరాలు తయారుచేయడం, వాటిని ఉపయోగించి ప్రయోగాలు నిర్వహించడం, క్షేత్రపర్యటనలు చేయడం మొదలైన బోధనా వ్యూహాలను అవసరానికి తగినట్టుగా ఉపయోగించాలి.

ఒక పీరియడ్ బోధనలో ఉపాధ్యాయుడు ఏ ఏ సోపానాలు పాటించాలో పరిశీలిద్దాం.

I. ఉపోద్ఘాతం :	1. పలకరింపు
	2. మైండ్ మ్యాపింగ్
	3. శోధనాత్మక ప్రశ్నలు
	4. పాఠం పేరు చెప్పడం
II. పాఠం చదవడం :	1. పాఠం చదవడం, అర్థంకాని పదాలు, భావనలు గుర్తించడం.
	2. జట్లలో చర్చించడం
	3. ఉపాధ్యాయుడు బోర్డుమీద రాసి వివరించడం
III. కృత్యాల నిర్వహణ - భావనల అవగాహన :	
	1. జట్లలో కృత్యాలు చేయడం
	2. నివేదికలు తయారుచేయడం, బొమ్మలు గీయడం, గ్రాఫులు, నమూనాలు రూపొందించడం.
IV. ప్రదర్శన - చర్చ :	
	1. పిల్లలు రూపొందించిన నివేదికలు, బొమ్మలు, నమూనాలు, గ్రాఫులు ప్రదర్శించడం.
	2. ఆలోచనాత్మక ప్రశ్నలు నల్లబల్లపై రాసి పిల్లల ప్రదర్శనల ఆధారంగా పాఠ్యాంశాన్ని వివరించడం, చర్చించడం.
V. ముగింపు - మూల్యాంకనం :	
	1. పాఠ్యాంశంలో చర్చించిన భావనలన్నింటిపై క్లుప్తంగా ముగింపు ఇవ్వడం.
	2. ప్రశ్నలకు పిల్లలు సొంతంగా సమాధానాలు రాయడం, తర్వాత పీరియడ్ కు అవసరమైన పాఠం చదవడం, కావల్సిన సామగ్రి, సమాచారం సేకరించుకు రావడం.

యునిట్ బోధన ద్వారా సాధించే విద్యాప్రమాణాలు లేదా లక్ష్యాలు, పాఠం ప్రాధాన్యతలను గురించి మొదటి పీరియడ్ లో మాత్రమే చర్చించాలి

సాధించాల్సిన విద్యాప్రమాణాలు: విజ్ఞాన శాస్త్రానికి నిర్దేశించిన 7 విద్యా ప్రమాణాలను ఆ పాఠం పూర్తయ్యేసరికి సాధించేందుకు ప్రయత్నించాలి. కాబట్టి ఒక పీరియడ్ లో ఏవీ భావనలున్నాయో గమనించి వాటికి అనుకూలంగా విద్యాప్రమాణాలు నిర్ధారించుకోవాలి.

పాఠం ప్రాధాన్యత: ఈ పాఠం ఎందుకు నేర్చుకోవాలి? తద్వారా పిల్లలకు ఏమి లాభం అనే కోణంలో ఉపాధ్యాయుడు పాఠం ప్రాధాన్యతను వివరించాలి. దీనివల్ల పాఠం ఎందుకు నేర్చుకుంటున్నామో పిల్లలు అర్థం చేసుకోగలుగుతారు.

1. Mind Mapping చేయించుట:

పలకరింపు: పిల్లలను పలకరించడానికి 'గుడ్ మార్నింగ్ పిల్లలూ', 'పిల్లలూ బాగున్నారా' అనే కాకుండా రిథమిక్ చప్పట్లు వంటి చిన్నచిన్న ఆటలు, ఆలోచింపజేసే పజిల్స్, సగం బొమ్మ లేదా బొమ్మలో కొంత భాగం ఇచ్చి ఆలోచింపజేయడం మొదలైన పద్ధతుల్లో పలకరించవచ్చు.

మైండ్ మ్యాపింగ్ చేయించడం: ప్రతి పాఠానికి ప్రారంభ పీరియడ్ లో మాత్రమే మైండ్ మ్యాపింగ్ చేయించాలి. సరయిన కీలక పదాన్ని నల్లబల్లపై రాసి పిల్లలకు ఆ అంశంపట్ల ఉన్న భావనలు, అభిప్రాయాలు, ఉదాహరణలు, లక్షణాలు, ధర్మాలు వారి మాటల్లో సొంతంగా చెప్పించి నల్లబల్లపై రాయాలి. ఇది పాఠం పేరు రప్పించడానికి చేసే ప్రయత్నం కాదు. కొన్నిసార్లు పాఠంపేరే కీలకపదంగా ఉంటుంది. అయితే అన్నిసార్లు ఇలా వీలుకాదు. పాఠానికి సంబంధించిన దగ్గరి భావనను కీలకపదంగా ఇవ్వాలి.

శోధనాత్మక ప్రశ్నలు అడగడం: పిల్లలను ఆలోచింపజేయడానికి కీలకపదం ఆధారంగా సంబంధిత భావనలను చెప్పించడానికి Probing Questions (శోధించే ప్రశ్నలు) అడుగుతూ చర్చిస్తూ కీలక అంశాలను నల్లబల్లపై రాయాలి. పాఠ్యాంశం నేర్చుకోవడానికి ఆసక్తి కల్పించేలా పిల్లలను పురికొల్పాలి. పాఠ్యాంశ భావనలను నేర్చుకొనేందుకు విద్యార్థులను సంసిద్ధులను చేయాలి. (పాఠం ప్రారంభ పీరియడ్ లో మాత్రమే మైండ్ మ్యాపింగ్ చేయించాలి. తరువాత పీరియడ్ లో శోధనాత్మక ప్రశ్నలద్వారా లేదా ముందు పీరియడ్ లో నేర్చుకున్న అంశాలపై ఆలోచనాత్మక ప్రశ్నల ద్వారా పీరియడ్ ను ప్రారంభించాలి.)

2. పాఠ్యపుస్తకం చదవడం - కీలకపదాలు గుర్తించడం (Reading - Recognising Key Words)

పాఠ్యబోధనలో ఆ రోజు పీరియడ్ కు నిర్ధారించుకున్న సిలబస్ లో బోధించవలసిన పాఠ్యభాగాన్ని విద్యార్థులతో వ్యక్తిగతంగా చదివించాలి. పాఠాన్ని చదువుతూ వారికి అర్థంకాని, నూతనంగా పరిచయమైన పదాలను, భావనలు గుర్తింపజేయాలి. వాటిని ఉపాధ్యాయుడు నల్లబల్లపై రాయాలి. వాటిని గురించి జట్లలో చర్చింపజేయాలి. ఉపాధ్యాయుడు వివరణ ఇవ్వాలి. పాఠంలో ఏవీ అంశాలు తెలుసుకోవాలనుకుంటున్నారో ప్రశ్నించమనాలి.

3. కృత్యాల నిర్వహణ - భావనల అవగాహన (Activities):

పాఠ్యాంశ భావనలను అవగాహన చేసుకోవడానికి, సందేహాలను నివృత్తి చేసుకోవడానికి ప్రశ్నలు అడగాలి. సమస్యల పరిష్కారానికి పరికల్పనలు చేయాలి. పరికల్పనలను నిర్ధారణ చేసుకోవడానికి ప్రయోగాలు చేయించాలి. ఇందుకు కావలసిన పరికరాలను అమర్చుకోడం, ప్రయోగం చేయడం, నమోదు చేయడం, సమస్య సాధనలో భాగంగా వ్యక్తిగతంగా, జట్లలో వివిధ ప్రక్రియా నైపుణ్యాల ద్వారా సమాచార సేకరణలు, విశ్లేషణలు చేయించాలి. ప్రాజెక్టులు నిర్వహించాలి. ఫలితాలను విశ్లేషించమనాలి.

నేర్చుకున్న భావనలను బొమ్మలు గీయడం, భాగాలు గుర్తించడం ద్వారా వ్యక్తీకరించాలి. క్రమానుగతాలు, ప్రక్రియలు, పరిశీలనాత్మక పనులను తెలిపే పటాలు గీయడం, నమూనాలు, ప్రత్యామ్నాయ పరికరాలు తయారుచేయించాలి. పాఠ్యాంశంలోని విజ్ఞానశాస్త్ర సూత్రాలలోని, ఆవిష్కరణలలోని గొప్పదనాన్ని గుర్తించి ప్రశంసించే గుణాన్ని అభివృద్ధిపరచడానికి వారితో మాట్లాడించాలి. జీవ వైవిధ్యాన్ని గుర్తించి పరిసరాలను పరిరక్షించే స్పృహను పెంపొందించాలి. తరగతి గదిలో పొందిన జ్ఞానాన్ని నిజజీవితంలో వినియోగించుకునేలా అన్వయం చేసుకునేలా కృత్యాలు చేయించాలి.

పై భావనల అవగాహన కోసం తరగతి గదిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో కింది కృత్యాలను నిర్వహించాలి.

1. ప్రయోగాలు, ప్రాజెక్టులు, క్షేత్రపరిశీలనలు, సమాచార సేకరణలు, పట్టికలు రూపొందించడం.
2. పట్టికలలోని సమాచారం విశ్లేషించడం, ఫలితాలను నిర్ధారించడం.
3. ఇంటర్వ్యూ, క్వీజ్, సెమినార్, సింపోజియంలు నిర్వహించడం.
4. చేసిన ప్రయోగాలు, పరిశీలనలకు విధానాలు, నివేదికలు రాయడం.
5. పరిశీలనలు, ప్రయోగాలకు చెందిన పటాలు, గ్రాఫులు గీయడం, బొమ్మలు గీసి భాగాలు గుర్తించి, వివరించడం, నమూనాల తయారుచేయడం
6. విజ్ఞానశాస్త్ర చారిత్రక అంశాలను, కథలను, పరిశోధనలను చదివించడం.
7. వ్యాసాలు, పోస్టర్లు, లోగోలు, పాటలు, కథలు, కార్టూన్లు తయారుచేయించడం.
8. గోడ పత్రిక, పిల్లల డైరీ, పాఠశాల మ్యాగజైన్, థియేటర్ డే, సారస్వత సంఘ సమావేశం నిర్వహించడంకోసం సమాచారాన్ని రూపొందించడం.

(సూచన: పీరియడ్ పథకంలో ఈ సోపానం అంశాన్నిబట్టి మారుతూ ఉంటుంది. పీరియడ్లో ఎంపిక చేసుకున్న అంశం ఆధారంగా ఏ అంశాన్ని ఎలా నిర్వహించాలో నూతన పాఠ్యపుస్తకం అంశాల వివరణ అధ్యాయంలో చూడండి. ఆ సూచనల ఆధారంగా మీ పథకంలో ఈ సోపానాన్ని తయారు చేసుకోండి. ఉపాధ్యాయులు కృత్యానికి అవసరమైన సామగ్రి, పరికరాలు, వస్తువులు మొదలైన అవసరమైన అంశాలు సేకరించి సిద్ధం చేసుకోవాలి. ఒకవేళ ఏ కృత్యం లేకుండా కేవలం సమాచారం మాత్రమే ఉన్నప్పుడు దానిపై ఆలోచనాత్మక ప్రశ్నలను బోర్డు మీద రాసి వాటిపై పిల్లలతో చర్చించాలి.)

4. ప్రదర్శన - చర్చ (Demonstration - Discussion)

భావనల అవగాహనకోసం పిల్లలు అనేక కృత్యాలలో పాల్గొంటారు. వివిధ అంశాలను రూపొందిస్తారు. వాటన్నింటినీ తరగతి గదిలో ప్రదర్శింపజేయాలి. వాటిపై చర్చించాలి. ప్రధానాంశాలను బోర్డుపై రాయాలి. వాటి ఆధారంగా పిల్లలు రూపొందించిన అంశాలను విశ్లేషించాలి. పాఠ్యాంశాన్ని విశ్లేషించడానికి, చర్చించడానికి తోడ్పడే ఆలోచనాత్మక ప్రశ్నలను నల్లబల్లపై రాయాలి.

5. ముగింపు - మూల్యాంకనం (Conclusion - Evaluation)

బోధనాభ్యసనంలో చివరిగా పిల్లలు తాము నేర్చుకున్న అంశాలను పునశ్చరణ చేసుకునేందుకు అవకాశం కల్పించాలి. దీనిలో ఉపాధ్యాయుడు అనేక పద్ధతులు పాటించవచ్చు. పిల్లలచే ఒక్కొక్క అంశాన్ని చెప్పించి ముగింపునివ్వడం, ఒక విద్యార్థితో ముగింపునిప్పించడం లేదా ఉపాధ్యాయుడే ముగింపునివ్వడం మొదలైనవి.

మూల్యాంకనం రెండు విధాలుగా జరగాలి. పాఠ్యబోధన జరుగుతున్నప్పుడు అంతర్భాగంగా జరగాలి. పాఠ్యబోధన అనంతరం జరగాలి.

- వైవిధ్య ప్రతిస్పందనలకు మూల్యాంకనంలో అవకాశమివ్వాలి.
- పాఠ్యపుస్తకంలో ఉండే అంశాలపై - జట్లలో చర్చించండి. ఏం గమనించారో రాయండి. పట్టిక నింపండి మొదలైన శీర్షికలన్నీ బోధనలో భాగంగానే జరగాలి. (ఫార్మాటివ్ అసెస్మెంట్) పాఠం చెప్పడం, మూల్యాంకనం చేయడం రెండూ ఒకేసారి జరుగుతాయన్నమాట.
- మూల్యాంకనం నిర్ణీత సమయంలో కాకుండా సందర్భానుసారంగా నిర్వహించబడాలి.
- పాఠ్యాంశంలోని కీలకపదాలపై విద్యార్థుల అభిప్రాయాలను భావనలను వివరించమనాలి.
- ఆ పీరియడ్ లో నేర్చుకున్న పాఠ్యాంశానికి సంబంధించి మనమేం తెలుసుకున్నాం శీర్షికలోని అంశాలను జట్లలో చర్చించమనాలి. సొంతంగా స్పందనలను రాయమనాలి.
- 'అభ్యసనాన్ని మెరుగుపరుచుకుందాం' శీర్షికలోని అంశాలను వ్యక్తిగతంగా చేయించాలి.
- పిల్లల నోటుపుస్తకాలను, కృత్య పత్రాలను తోటి విద్యార్థులతో గానీ, ఉపాధ్యాయుడు గానీ పరిశీలించాలి.
- ఇంటిపనికోసం కృత్యాలు కల్పించాలి.

ఇలా పై సోపానాల ప్రకారం ఉపాధ్యాయుడు బోధనాభ్యసన వ్యూహాలను అమలుచేయాలి. బట్టిపట్టడం, వల్లె వేయడం, పుస్తకాలలోని, గైడ్లు ప్రశ్నల బ్యాంకులలోని అంశాలను ఎత్తిరాయడం లేదా యాంత్రికంగా చదవటం వంటి యాంత్రికమయిన విధానాలకు బదులు బోధనాభ్యసన వ్యూహాలు పిల్లలు అర్థవంతంగా నేర్చుకోవడానికి దోహదపడాలి.

- పరస్పర ప్రతిచర్యలు (Interactions), స్వీయవ్యక్తీకరణ (Self expression), ప్రశ్నించడం (Questioning) వంటివి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో కీలకం కావాలి.
- ప్రయోగాలు, అన్వేషణలు, కృత్యాలు, ప్రాజెక్టు పనులు, క్రీడలు మొదలుగునవి బోధనావ్యూహాల్లో, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో కీలకం కావాలి, అంతర్భాగం కావాలి.
- బోధనాభ్యసన వ్యూహాలంటే ఉపాధ్యాయులు వివరించడం లేదా చదివి వినిపించడం కాదు. ఉపాధ్యాయులు పిల్లలు నేర్చుకోవడాన్ని ప్రేరేపించేలా, పాల్గొనేలా చేయాలి. అవసరమగు సామాగ్రిని ఉపయోగించాలి. అందుబాటులో ఉంచాలి. అభ్యసన వాతావరణాన్ని కల్పించాలి.
- పిల్లలు వ్యక్తిగతంగా, తోటివారితో ఉపాధ్యాయుల ద్వారా, సామాగ్రి ద్వారా అభ్యసించేలా బోధనాభ్యసన వ్యూహాలు, ప్రక్రియల నిర్వహణ ఉండాలి. పిల్లల అభ్యసన సమయం పూర్తిగా సద్వినియోగం కావాలి.
- పిల్లలందరూ తమ సొంత భాషలో నేర్చుకోవడానికి అనువైన ఏర్పాట్లు/వాతావరణం ఉండాలి. ఉపాధ్యాయులు పిల్లల భాషను వినియోగించాలి.
- బోధనాభ్యసన వ్యూహాల నిర్వహణ పిల్లల అనుభవాలు, పూర్వాజ్ఞానం ఆధారంగా ప్రారంభం కావాలి.
- స్థానిక కళలు, ఉత్పాదక అంశాలు, శ్రమజీవుల అనుభవాలను బోధనాభ్యసన వ్యూహాల్లో, ప్రక్రియల్లో వనరులుగా ఉపయోగించాలి.

సమర్థవంతమయిన పాఠశాల నిర్వహణలో పిల్లలు నేర్చుకోవడమనేది ఒక కీలకమయిన అంశము. ఇది ఉపాధ్యాయుడు అనుసరించే బోధనా వ్యూహాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. తరగతి గదిలో పిల్లలు జ్ఞాన నిర్మాణం చేసుకోవాలంటే ఉపాధ్యాయుడు వివిధ రకాలయిన బోధనా వ్యూహాలను అమలు చేయాలి.

సాంఘికశాస్త్రం - బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు

సాంఘికశాస్త్రంలో కూడా కథనాలు, చిత్రాలు, ప్రశ్నలు, సన్నివేశాలు, సంఘటనలు, గ్రాఫ్లు, ప్రక్రియా చిత్రాలు వంటివి పొందుపరచారు. వీటిని తరగతిలో పిల్లలతో చదివించి చర్చ నిర్వహించాలి. ఇందుకోసం పాఠం మధ్యలో బాక్సులో ప్రశ్నలు ఉన్నాయి. వీటితోపాటు అదనపు ప్రశ్నలు కూడా అడగాలి. ఏ పాఠాన్ని ప్రారంభించినా మేథోమథనంతో ప్రారంభం కావాలి. ఆ తరవాత పుస్తకంలోని విషయాన్ని చదివించి సాంకేతిక పదాలను, అర్థంకాని విషయాలను పిల్లలతో గుర్తింపజేయాలి. వీటిని అవగాహన కల్పించడానికి పాఠంలో ఇచ్చిన చిత్రాలు, సన్నివేశాలు, గ్రాఫ్లు, ప్రక్రియా చిత్రాలు, సమాచార పట్టికలను పిల్లలతో పరిశీలించజేయాలి. ఆ తరవాత పాఠ్యాంశంలోని విషయానికి అనుగుణంగా సామర్థ్యాలాధారిత అభ్యాసాలను పిల్లలతో నిర్వహించాలి. సామర్థ్యాలు సాధించేలా చూడాలి. పాఠంలోని విషయం పట్ల అవగాహన కల్పించడానికి, చర్చించడానికి 60% పీరియట్లు కేటాయించుకోవాలి. మిగతా పీరియట్లలో అభ్యాసాలను పిల్లలు సొంతంగా రాసేలా చూడాలి.

- సాంఘిక శాస్త్రంలో పిల్లలు సమకాలీన అంశాల గురించి, సంఘటనల గురించి ప్రతిస్పందించగలగాలి. ఇందుకోసం సమాజంలో జరుగుతున్న సంఘటనలను నమోదు చేసి ప్రతిస్పందించడానికి నివేదిక రాయించాలి.
- పాఠాలలోని వివిధ భావనలను సమకాలీన, స్థానిక అంశాలతో మేళవించి ఆలోచింపజేసేలా చర్చలు, జట్టుపనులు నిర్వహించాలి. పాఠాలలోని విషయాన్ని చదివి వ్యాఖ్యానించేలా చూడాలి.
- పాఠాలలో పొందుపరిచిన మ్యాప్లను, ప్రక్రియా చిత్రాలను (Process diagrams), సమాచార పట్టికలను పరిశీలించజేయాలి. వీటి ఆధారంగా వివిధ భావనలను పిల్లలు గ్రహించేలా ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు అడగాలి. వీటిని పిల్లలు అర్థం చేసుకునేలా చూడాలి.
- తమకు తెలిసిన సమాచారాన్ని నివేదికల రూపంలో, పట్టికల రూపంలో ప్రదర్శించేలా అభ్యాసం కల్పించాలి.

సాంఘికశాస్త్రం - బోధనా సోపానాలు

సాంఘికశాస్త్ర బోధన గతంలోలాగా కేవలం ఉపన్యాస పద్ధతి వంటి సాంప్రదాయ ధోరణులలో కాకుండా, ఆధునిక పద్ధతులలో జరగాల్సి ఉంది. ప్రతి అంశాన్ని సమకాలీన ప్రపంచంతో పోల్చి, పిల్లలు వివేచనాత్మకంగా ఆలోచించి, విశ్లేషించి, వివరించగలిగేలా బోధన సాగాల్సి ఉంది. అందుకు అవసరమైన చర్చలు తరగతి గదిలో నిర్వహించాలి. సానుకూల దృక్పథంతో ప్రతి అంశంపై పిల్లలు ప్రతిస్పందించి, సాంఘికశాస్త్ర బోధనా లక్ష్యాలు విద్యా ప్రమాణాలను సాధించగలిగేలా బోధన ఉండాలి. మంచి బోధనకు అవసరమైన క్రింది బోధనా సోపానాలు ఉపాధ్యాయులు అనుసరించాలి.

బోధనా సోపానాలు:

I. ఉపోద్ఘాతం

1. పలకరింపు :
2. మైండ్ మ్యాపింగ్ / పునశ్చరణ ప్రశ్నలు : (పాఠ్యాంశంపై)
3. పాఠ్యాంశ ప్రకటన :

II. పిల్లలు పాఠ్యాంశం చదువుట తెలియని పదాలు / భావనలు గుర్తించుట

1. గుర్తించుట :
2. వాటిపై చర్చ - మరియు అవగాహన కల్పించుట :

III. భావనల అవగాహన - చర్చ

1. మాట్లాడించుట : పిల్లలు చదివిన అంశంపై మాట్లాడించుట
2. ప్రశ్నించుట : చదివిన పాఠ్యాంశంపైన, అర్థంకాని అంశాలపైన పిల్లలు ప్రశ్నలు అడుగుట
3. పాఠ్యాంశ భావనలపై అవగాహన ప్రశ్నలు-చర్చ.

ఉపాధ్యాయుడు సమకాలీన అంశాలను జోడిస్తూ, పాఠ్యాంశం అవగాహన ప్రశ్నలు / చిత్రం లేదా పటంపై ముందుగా తయారుచేసుకున్న ప్రశ్నలను నల్లబల్లపై రాయుట.

4. నైపుణ్యాలను అభ్యాసం చేయుట :

అ) సమాచార నైపుణ్యాలు :

ఆ) పట నైపుణ్యాలు :

IV. ముగింపు/ స్వీయమూల్యాంకనం :

బోధనా సోపానాల గురించి తెలుసుకున్నారు కదా మరి తరగతి గదిలో వీటిని నిర్వహించడానికి ఒక్కొక్క సోపానం గురించి వివరంగా తెలుసుకుందామా!

1. ఉపోద్ఘాతం :

ఉపాధ్యాయుడు తరగతి గదిలోకి ప్రవేశించిన తరువాత మొదట తానే పిల్లలను పలకరించాలి. తరువాత చెప్పబోయే పాఠ్యాంశానికి సంబంధించి భావనలపై మైండ్ మ్యాపింగ్ / కాన్సెప్ట్ మ్యాపింగ్ ద్వారా పిల్లల పూర్వ అనుభవాలను తెలుసుకోవాలి.

దీనివల్ల చెప్పబోయే భావనల గురించి పిల్లలకు ఏమి తెలుసో, ఉపాధ్యాయుడు తెలుసుకోవచ్చు. దీని ద్వారా ఉపాధ్యాయునికి తాను ఏమి అందించాలో ఒక అవగాహన ఏర్పడుతుంది. అలాగే అదే భావన గురించి రెండో పీరియడ్ లో కూడా చెబుతున్నప్పుడు మొదటి పీరియడ్ లో నేర్చుకొన్న అంశాలపై పునశ్చరణ ప్రశ్నలు అడగాలి. తరువాత పాఠ్యాంశ ప్రకటన చేయాలి. నల్లబల్లపై వ్రాయాలి.

2. పాఠ్యాంశం చదువుట తెలియని పదాలు / భావనలు గుర్తించుట :

ఉపాధ్యాయుడు చెప్పబోయే పాఠ్యాంశానికి సంబంధించి పిల్లలను వ్యక్తిగతంగా చదవమనాలి. పాఠంలోని విషయాలను చిత్రాలను, పట్టికలను, పటాలను, గ్రాఫ్లను పరిశీలించి అవగాహన చేసుకోమనాలి. పిల్లలను పాఠం చదివిన తరువాత తమకు అర్థం గాని భావనలు, సాంకేతిక పదజాలం, తెలియని పదాల క్రింద పెన్సిల్ తో గీత గీయమనాలి.

ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలకు తెలియని పదాలు, గీత గీసిన వాటిని పూర్తి తరగతి కృత్యంగా నిర్వహించాలి. తెలియని పదాలను విద్యార్థులు ఒక్కొక్కరుగా చెబుతూ ఉంటే ఉపాధ్యాయుడు నల్లబల్లపై రాయాలి. ఉపాధ్యాయుడు ఒక్కొక్క పదాన్ని పిల్లలచే చర్చింపజేసి పాఠ్యాంశంపై అవగాహన కల్పించాలి.

3. భావనల అవగాహన - చర్చ :

ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలచేత పాఠ్యాంశం గురించి మాట్లాడించాలి. అందరు పిల్లలు మాట్లాడేటట్లు ప్రోత్సహించాలి. తర్వాత పాఠ్యాంశంలో తమకు అర్థం కాని మరియు సమకాలీన అంశాలపై పిల్లలు ప్రశ్నలు అడిగేటట్లు ప్రోత్సహించాలి. వాటిని నల్ల బల్లపైన వ్రాయాలి. తరువాత ఉపాధ్యాయుడు పాఠంలోని విషయము / చిత్రము / పటము / గ్రాఫ్ / పట్టిక గురించి అవగాహన చేయించడానికి కొన్ని ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు (విద్యా ప్రమాణాల ఆధారంగా) నల్లబల్లపై రాయాలి. ఈ ప్రశ్నలను మొత్తం తరగతి/జట్టు కృత్యంగా నిర్వహించాలి. ఉపాధ్యాయుడు ఒక్కొక్క ప్రశ్నకు పిల్లలు చెప్పిన సమాధానాలను నల్లబల్లపై ముఖ్యాంశాలుగా concept mapping చుట్టూ రాయాలి. ఒకవేళ పిల్లల నుండి సరియైన సమాధానం రాకపోతే ఉపాధ్యాయుడు సమాధానాన్ని తాను కూడా జోడించాలి. ఇలా concept mapping చుట్టూ ముఖ్యాంశాలు రాస్తూ, ఉపాధ్యాయుడు ప్రశ్నల వారీగా మొత్తం పాఠ్యాంశంపై అవగాహన కల్పించాలి.

4. నైపుణ్యాలను అభ్యాసం చేయడం.

ఉపాధ్యాయుడు సమాచార నైపుణ్యాలు, పట నైపుణ్యాలను తరగతి గదిలో అభ్యాసం చేయించాలి. పాఠ్యాంశంలోని సమాచార పట్టికలను పూర్తి చేయించడం, విషయం ఆధారంగా పట్టికలను తయారు చేయించడం, పట్టిక ఆధారంగా ప్రశ్నలు ఇచ్చి విశ్లేషింపచేయడం, పట్టిక ఆధారంగా గ్రాఫ్ రూపంలో చూపటం, గ్రాఫ్ ఆధారంగా ప్రశ్నలు ఇచ్చి విశ్లేషింపచేయడం వంటివి తరగతి గదిలో ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలతో అభ్యాసం చేయించాలి. ఒక వేళ చెప్పే పాఠంలో సమాచార నైపుణ్యాలకు అవకాశం లేనట్లయితే ఉపాధ్యాయుడు స్వయంగా పట్టికలను తయారు చేయడం, టెక్స్ట్, గ్రాఫ్లను సేకరించి పిల్లలచే అభ్యాసం చేయించడం. ఇలా అభ్యాసం చేయించడం వల్ల పిల్లల్లో సమాచార నైపుణ్యాలైన సేకరణ, నమోదు, విశ్లేషణ, నిర్ధారణకు రావడం వంటివి పెంపొందుతాయి.

అలాగే పట నైపుణ్యాలలో పాఠ్యాంశంలోని పటాలను పరిశీలించటం, గుర్తించడం, విశ్లేషించడం, గీయడం వంటివి పిల్లలచే అభ్యాసం చేయించాలి. ఒక వేళ పాఠ్యాంశంలో పటాలు లేనట్లయితే ఉపాధ్యాయుడు స్వయంగా పాఠ్యాంశానికి అనుబంధ అంశాలపై పటాలను సేకరించి పిల్లలచే అభ్యాసం చేయించాలి. అలాగే పటాలు గీయడంలో తరగతి గది మొదలుకొని భారతదేశ పటం వరకు అభ్యాసం చేయించాలి.

బోధనా సోపానాల గురించి వివరంగా తెలుసుకున్నాం కదా! మరి ఇప్పుడు పాఠానికి పీరియడ్ ప్రణాళిక ఎలా రాయాలో చూద్దాం. మొదటి పీరియడ్ ప్రణాళిక రాసే ముందు పాఠం మొత్తానికి లక్ష్యాలు రాసుకోవాలి. దీనివల్ల పాఠం పూర్తి అవగాహన కావడమే గాక, పిల్లల్లో ఏ ఏ సామర్థ్యాలు పెంపొందించాలో కూడా తెలుస్తుంది. పాఠం లక్ష్యాలు విద్యా ప్రమాణాల వారీగా రాయాలి.

సహపాఠ్య కార్యక్రమాలు - బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు

భాషలు, భాషేతర సజ్జక్తులతోపాటు 'విలువల విద్య-జీవన నైపుణ్యాలు', 'కళలు-సాంస్కృతిక విద్య', 'వ్యాయామ, ఆరోగ్య విద్య', 'పని, కంప్యూటర్ విద్య'లను కూడా ప్రధాన సజ్జక్తులుగానే ప్రవేశపెట్టారు. వీటికి కూడా ఉన్నత పాఠశాలల్లో వారానికి మూడు (3) పీరియట్ల చొప్పున కేటాయించారు. వీటికి కేటాయించిన పీరియట్లలో ఉపాధ్యాయులు తప్పనిసరిగా వీటికి సంబంధించిన సామర్థ్యాలు సాధించేలా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి. ఇందుకోసం సిలబస్ను, తరగతివారీగా చేయించాల్సిన కృత్యాలు, పనులు మొదలగునవి నిర్వహించడానికి ఉపాధ్యాయ కరదీపికలను కూడా రూపొందించారు. వీటి ఆధారంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ సక్రమంగా జరగాలి. ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులు 17, తేది. 14.05.2014లో పేర్కొన్నవిధంగా ఉపాధ్యాయులకు బాధ్యతలను అప్పగించాలి.

- సాధారణంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు అంటే పాఠంలోని విషయాన్ని వివరించడానికే పరిమితం అయ్యేవారు. మొత్తం పీరియట్లను ఇందుకోసమే వినియోగించుకునేవారు. ప్రస్తుతం ప్రతిపాదించిన సంస్కరణల దృష్ట్యా బోధనకు అనగా పాఠంలోని విషయాన్ని వివరించడం కన్నా చర్చించడానికి 40% పీరియట్లను కేటాయించాలి. మిగతా 60% పీరియట్లను పిల్లలు సామర్థ్యాల వారీగా అభ్యాసం పొందడానికి వినియోగించాలి.
- పాఠ్యపుస్తకాలలోని ప్రతి పాఠంలో ఇచ్చిన అభ్యాసాలను కూడా పిల్లలు ఉపాధ్యాయుల సమక్షంలో పాఠశాలలోనే సొంతంగా రాయాలి. వీటిని చదివించడం, సరిదిద్దడం జరగాలి.
- పిల్లలు రాసిన అంశాలను సరిదిద్దడానికి పూర్తి తరగతిలో చర్చ జరగాలి. ఎక్కడ పొరపాటు జరిగింది? ఎందుకు? సరైనదేదీ? అని ప్రశ్నించడం ద్వారా చర్చ నిర్వహించాలి. ఆ తరవాత పిల్లలు వ్యక్తిగతంగా రాసేలా చూడాలి.
- సామర్థ్యాల వారీగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహిస్తున్నప్పుడే ఎవరెవరు ఏమేమి చేయగలుగుతున్నారు? ఎందుకు చేయలేక పోతున్నారు? మొదలగు అంశాలను ఎప్పటికప్పుడు పరిశీలించి ప్రత్యామ్నాయ బోధనా వ్యూహాల ద్వారా పిల్లలు సామర్థ్యాలు సాధించేలా చూడాలి. ఇవన్నీ కూడా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో అంతర్భాగమే.
- ఒక పాఠం/ యూనిట్ పూర్తి కావడమంటే దాని ద్వారా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలను పిల్లలు సాధించడమని అర్థం. కాబట్టి, ఆ తరగతిలోని కనీసం 80% మంది పిల్లలు నిర్ధారిత సామర్థ్యాలను సాధించిన తరవాతనే మరొక యూనిట్ లేదా పాఠాన్ని ప్రారంభించాలి. ఈ దృష్టితోనే బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి.

ఒక పాఠశాల పనితీరు ప్రధానోపాధ్యాయుడి విధులు, బాధ్యతల నిర్వహణపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ఉపాధ్యాయులందరూ ప్రణాళికాబద్ధంగా నూతన పాఠ్యపుస్తకాల ఆధారంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు అమలుపరచేలా ప్రధానోపాధ్యాయులు కృషి చేయాలి. ప్రధానోపాధ్యాయులు తాము కేటాయించుకున్న తరగతికి వార్షిక/ పాఠ్య ప్రణాళికలు రాసి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను అర్థవంతంగా నిర్వహించి ఇతర ఉపాధ్యాయులకు ఆదర్శంగా ఉండాలి. మిగతా ఉపాధ్యాయులు ఆశించిన రీతిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహిస్తున్నారా? లేదా? పరిశీలించాలి. వీటి ఆధారంగా వారికి తగిన సలహాలు, సూచనలు అందజేయాలి. తద్వారా పాఠశాల ద్వారా నాణ్యమైన విద్యను పిల్లలందరూ పొందేలా ప్రధానోపాధ్యాయులు బాధ్యత వహించాలి.

XXXX

8

కనీస సామర్థ్యాల సాధన - చదువడం, రాయడం, చతుర్విధ ప్రక్రియలు

అలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో చేరిన పిల్లల విద్యా స్థితి ఎలా ఉంటున్నది? వీటి పర్యవసనాలు ఏమిటి?
- ▶ పాఠశాలలోని పిల్లలు ఎంతమంది చదువడం, రాయడం, చతుర్విధ ప్రక్రియలు చేయగలుగుతున్నారు?
- ▶ ఇలా కనీస సామర్థ్యాలు లేని పిల్లల గురించి చేపట్టాల్సిన చర్యలు ఏమిటి? కార్యాచరణ ప్రణాళిక ఏమిటి?
- ▶ తెలుగులో చదువడం, రాయడం నేర్పడానికి ఎలాంటి వ్యూహాలను అమలుపరచాలి?
- ▶ గణితంలో చతుర్విధ ప్రక్రియలు నేర్పడానికి వ్యూహాలను తెలుపండి.

కనీస సామర్థ్యాల సాధన

పాఠశాల విద్య పూర్తయ్యేసరికి పిల్లలు విధిగా కొన్ని సామర్థ్యాలను సాధించాల్సి ఉంటుంది. అప్పుడే ఉన్నత విద్యలో పిల్లలు రాణించగలుగుతారు. పాఠశాల విద్యలో ప్రధానంగా మూడు దశలు ఉన్నవి. అవి 1, 2 తరగతులు మొదటి దశ; 3, 4, 5 తరగతులు రెండవ దశ; 6 నుండి 10వ తరగతి వరకు మూడవ దశ. వీటిలో 1 నుండి 5వ తరగతి వరకు ప్రాథమిక స్థాయిగా, 6 నుండి 10వ తరగతి వరకు ఉన్నత స్థాయిగా పరిగణిస్తుంటారు. 1, 2, తరగతులలో పిల్లలు ప్రధానంగా చదువడం, రాయడం, లెక్కించడం, కూడిక, తీసివేతలను చేయగలగాలి. 3, 4, 5 తరగతులు పూర్తయ్యేసరికి

చదువడం, రాయడం ఆధారంగా ఇతర సబ్జెక్టులను నేర్చుకోవడం ప్రారంభిస్తారు. దేన్నైనా చదువగలుగుతారు. చదివినదాన్ని లేదా చూసినదాన్ని లేదా తెలిసినదాన్ని సొంతమాటల్లో రాయగలగడం వంటివి ప్రాథమిక దశ పూర్తయ్యేసరికి చేయగలగాలి. అట్లాగే 3, 4, 5 తరగతులు పూర్తయ్యేసరికి చతుర్విధ ప్రక్రియల్లో కూడిక, తీసివేతలతో పాటు గుణకారం, భాగహారాలు కూడా చేయగలగాలి. మౌఖిక సమస్యలతోపాటు రాత లెక్కలను, దైనందిన జీవిత సమస్యలను కూడా సాధించగలుగాలి.

ప్రాథమిక దశ పూర్తయ్యేసరికి చదువడం, రాయడం, చతుర్విధ ప్రక్రియలు చేయగలిగిన పిల్లలే ఉన్నత తరగతులలో అనగా 6 నుండి పై తరగతులలో నిలదొక్కుకోగలుగుతారు. 6వ తరగతి నుండి ఆయా సబ్జెక్టులకు చెందిన ప్రత్యేక సామర్థ్యాలను సాధించాల్సి ఉంటుంది. ఇవి ప్రధానంగా ఆలోచనాత్మకంగా, అన్వయపరంగా, సృజనాత్మకంగా, విశ్లేషణాత్మకంగా ఉంటాయి. వివిధ ప్రక్రియల్లోని అంశాలను చదువగలగడం, చదివినదాన్ని అవగాహన చేసుకోవడం వంటి వాటితో కూడిన సామర్థ్యాలు ఉన్నత తరగతుల్లో ఉంటాయి. కాబట్టి ప్రతి విద్యార్థి ప్రాథమిక దశ పూర్తయ్యేసరికి కనీస సామర్థ్యాలైన చదువడం, అర్థం చేసుకోవడం, సొంతంగా రాయగలగడం, చతుర్విధ ప్రక్రియలు చేయగలగడం వంటివి చేయగలగాలి.

ప్రస్తుత పరిస్థితి

దురదృష్టవశాత్తు పాఠశాల విద్యలో ఉన్న పిల్లలు కనీస సామర్థ్యాల స్థాయి గురించి పలు సంస్థలు చేపట్టిన అధ్యయన ఫలితాలు ఆందోళన కలిగించేలా ఉన్నాయి. ప్రతి సంవత్సరం ప్రథమ్ సంస్థ ఎంత మంది పిల్లలు చదువడం, రాయడం, చతుర్విధ ప్రక్రియలు చేయగలరనే అంశం గురించి అధ్యయనం చేపడుతున్నది. అట్లాగే సర్వ శిక్షా అభియాన్ వారు 2014-15 సంవత్సరంలో చేపట్టిన అధ్యయనం, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి. వారు చేసిన సర్వే ఫలితాలు, ఎస్.సి.ఇ.ఆర్.టి. వారు చేపట్టిన సర్వే ఫలితాల సారాంశం ఒక్కటే! అదేమంటే పాఠశాల విద్యలో 8వ తరగతి వరకు చదువుతున్న పిల్లల్లో సుమారు 50% మందికి కనీస సామర్థ్యాలు లేవని ఈ సర్వే ఫలితాలు తెలుపుతున్నాయి.

పాఠశాల విద్యలో 50% మంది పిల్లలు కనీస సామర్థ్యాలు లేకుండానే 10వ తరగతి వరకు కొనసాగుతున్నారు. ఇది కఠోర వాస్తవం. ప్రతి సంవత్సరం ఈ పరిస్థితిని అధిగమించుటకు సంసిద్ధతా కార్యక్రమాలు, రెమెడియల్ టీచింగ్ అని, ప్రేరణ కార్యక్రమాలు అని రకరకాలుగా పాఠశాలల్లో కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తున్నప్పటికీ పరిస్థితి మాత్రం మారడం లేదు. ఈ సమస్య రోజురోజుకూ జరిలంగా మారుతున్నది.

ఒకవైపు పాఠశాల విద్యలో సంస్కరణలు చోటు చేసుకున్నాయి. పాఠ్యపుస్తకాలు మారాయి. పరీక్షల సంస్కరణలు అమలు జరుగుతున్నవి. సమాచారాన్ని బట్టి పట్టడానికి బదులు ఆలోచించడం, వ్యక్తీకరించడం, అన్వయించడం, విశ్లేషించడం వంటివి పాఠ్యపుస్తకాల్లో ఉన్నాయి. సామర్థ్యాల సాధనకు అనుగుణంగా పాఠ్యపుస్తకాలు మారాయి. అట్లాగే పరీక్షల్లోని ప్రశ్నల స్వభావం కూడా మారింది. సొంతంగా ఆలోచించి రాసేలా ప్రశ్నలు ఉంటున్నాయి. ఈ పరిస్థితుల్లో కనీస సామర్థ్యాలు లేని పిల్లలు పాఠశాలల్లో నిలదొక్కుకోవడం ఎలా? వీరు బయటి ప్రపంచంలోని పిల్లల్లో పోటీలో నిలదొక్కుకోవడం ఎలా అనేది విద్యావేత్తలకు, ఉపాధ్యాయ వర్గాలకు, తల్లిదండ్రులను వేధిస్తున్న సమస్య.

కాబట్టి కనీస సామర్థ్యాలు సాధించడమనేది ఒక అధ్యయన పరిస్థితిలాంటిదని భావించవచ్చు. దీన్ని ప్రతి ప్రధానోపాధ్యాయుడు తప్పనిసరి లక్ష్యంగా భావించి తమ తమ పాఠశాలల్లో నిర్దిష్ట కాలపరిమితిలో పిల్లలందరూ చదువగలరని, సొంతంగా రాయగలరనీ, చతుర్విధ ప్రక్రియలు చేయగలరని ప్రకటించగలగాలి.

కనీస సామర్థ్యాలు లేని పిల్లలున్న పాఠశాలల్లో సిలబస్ పూర్తి చేశామని భావించి యాంత్రికంగా పాఠాలను, పాఠాలను పూర్తి చేయడం ద్వారా ఒనగూరే ప్రయోజనం శూన్యం. కాబట్టి కనీస సామర్థ్యాల సాధన కోసం నిర్దిష్ట కార్యాచరణ ప్రణాళికను రూపొందించుకోవాలి. ఉపాధ్యాయులందరినీ భాగస్వాములను చేయాలి. ప్రత్యేక కార్యక్రమాన్ని ఎవరికి వారే రూపొందించుకొని తమ పాఠశాలల్లో అమలుపరిచి ఫలితాలు సాధించాలి.

కార్యాచరణ ప్రణాళిక

కనీస సామర్థ్యాలు లేని పిల్లలు పాఠశాల విద్యలో ఉండడమనేది మన రాష్ట్రం, మన దేశ సమస్య మాత్రమే కాదు. చాలా దేశాల్లో కూడా ఈ పరిస్థితి నెలకొని ఉన్నది. అభివృద్ధి చెందిన దేశాలైన అమెరికా, ఇంగ్లాండ్, ఫిన్లాండ్, ఆస్ట్రేలియా మొదలగు దేశాల్లో కూడా ఇలాంటి పిల్లలు పాఠశాలల్లో ఉన్నారు. అయితే ఆయా దేశాల్లో దీనిని ఒక అత్యవసరమైన పరిస్థితిగా పరిగణించి యుద్ధ ప్రాతిపదికన చర్యలు చేపట్టారు. అమెరికా దేశంలో చదువడం, రాయడం, లెక్కలు చేయలేని పిల్లల కోసం 'ఎన్.సి.ఎల్.బి.' అనగా నో చైల్డ్ లెఫ్ట్ బిహైండ్ అనే కార్యక్రమాన్ని అమలుపరిచారు. అట్లాగే ఇంగ్లాండ్ దేశంలో 'నేషనల్ లిటరసీ స్ట్రాటజీ' అనే పేరుతో అన్ని పాఠశాలల్లో ప్రత్యేకంగా ఒక కార్యక్రమాన్ని అమలుపరిచారు. ఇందుకోసం ప్రతి పాఠశాలలో ఒక గంటసేపు దీన్ని అమలుపరుస్తారు. ఈ గంట సమయాన్ని నాలుగు విభాగాలుగా విభజించి పిల్లలకు అభ్యాసం కల్పించారు. మొదటి 15 నిమిషాలు పూర్తి తరగతిగది కృత్యంగా ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలకు చదువడం, రాయడం/ చతుర్విధ ప్రక్రియల గురించి అవగాహన కల్పిస్తారు. రెండవ 15 నిమిషాల్లో పిల్లలతో వ్యక్తిగత/ జట్టు కృత్యాలను చదువడం, రాయడం/ చతుర్విధ ప్రక్రియల గురించి నిర్వహిస్తారు. చివరి 20 నిమిషాలు పూర్తి తరగతి కృత్యంగా నిర్వహిస్తారు. దీంట్లో పిల్లలు రాసిన అంశాలను ప్రదర్శింపజేస్తారు. చివరి 10 నిమిషాల్లో పిల్లలు నేర్చుకున్న అంశాలను క్రోడీకరిస్తారు. కాబట్టి చదువడం, రాయడం, చతుర్విధ ప్రక్రియలను పిల్లలందరూ చేయగలిగేలా చూడడం మన బాధ్యత. ఇందుకోసం కింది విధంగా కార్యాచరణ ప్రణాళికను రూపొందించుకోవచ్చు.

- ప్రతి పాఠశాలలోని పిల్లల్లో ఎంత మంది పిల్లలు చదువడం, రాయడం, చతుర్విధ ప్రక్రియలు చేయగలరో గుర్తించాలి. ఆ పిల్లల జాబితాను తయారు చేయాలి.
- ఎంత మంది పిల్లలుంటారో నిర్ధారించిన తర్వాత ఉపాధ్యాయులతో సమావేశం నిర్వహించి వారికి బాధ్యతలు అప్పగించాలి.
- ఇందుకోసం ప్రతి రోజు సాయంత్రం ఒక గంట సమయం తెలుగు కోసం, ఇంకొక గంట సమయం గణితం కోసం కేటాయించుకోవాలి. మిగతా సమయంలో అనగా ఉదయం నుండి కనీస సామర్థ్యాల సాధన సమయం వరకు సబ్బక్టుల వారీగా బోధనాభ్యసన జరగాలి.

- కనీస సామర్థ్యాల సాధన కోసం తరగతివారీగా ఉపాధ్యాయులకు బాధ్యతలు అప్పగించవచ్చు లేదా ఎంతమంది పిల్లలు ఉంటారో చూసుకొని ఉపాధ్యాయుల వారీగా కూడా బాధ్యతలు అప్పగించవచ్చు.
- అయితే ఈ కార్యక్రమం కేవలం తెలుగు లేదా గణితం బోధించే ఉపాధ్యాయులకు సంబంధించిన కార్యక్రమం మాత్రమే కాదు. ఇది పాఠశాలలోని అందరు ఉపాధ్యాయులకు సంబంధించిన కార్యక్రమం. కాబట్టి ప్రతి ఒక్కరినీ భాగస్వాములను చేయాలి.
- చదువడం, రాయడం, చతుర్విధ ప్రక్రియలు నేర్పడం కోసం కింది సామగ్రి వేటినినైనా వినియోగించవచ్చు.
 - స్నేహబాల కార్డులు 1, 2 తరగతులవి
 - సంసిద్ధతా కార్డులు, స్నేహబాల కార్యక్రమం
 - 1, 2 తరగతుల పాఠ్యపుస్తకాలు
 - 3, 4, 5 తరగతులలోని సంసిద్ధతా పాఠాలు
 - ప్రత్యేక శిక్షణా కేంద్రాల కోసం రూపొందించిన వాచకాలు.
 - ఓపెన్ స్కూల్ అభ్యాసకుల కోసం రూపొందించిన ప్రారంభ వాచకాలు
 - గిరిజన సంక్షేమశాఖ ఆధ్వర్యంలో నిర్వహించిన 'పునాది' కార్యక్రమానికి చెందిన అభ్యాస పుస్తకాలు.
 - కథా వాచకాలు, కథా కార్డులు, వాన చినుకులు వంటి బాలసాహిత్య పుస్తకాలు
 - పైన తెలిపిన సామగ్రి ప్రాథమిక పాఠశాలల్లో, RBC/ NRBC లల్లో, ఓపెన్ స్కూల్ కేంద్రాల్లో లభిస్తాయి.
 - పైన తెలిపిన పై సామగ్రిని వినియోగించినా పిల్లలకు చదువడం, రాయడం, చతుర్విధ ప్రక్రియలు నేర్పించవచ్చు.

తెలుగు - కనీస సామర్థ్యాల సాధన కార్యాచరణ ప్రణాళిక

- సరళపదాలు, గుణింత పదాలు, ఒత్తు పదాలు బోర్డుపై/ చార్టుపై రాసి చదువమనాలి. వాటిలో వేటిని చదువగలుగుతున్నారు? వేటిని చదువలేకపోతున్నారో గుర్తించాలి.
ఉదా: సరళపదాలు (వర్ణమాలలోని అక్షరాలతో ఏర్పడే పదాలు)- ఉదా: జడ, పలక, గద, పలక, తలగడ మొ॥వి.
- గుణింత పదాలు- ఉదా: కాకరకాయ, రైతుకూత, మామిడిపండు మొ॥వి.
- ఒత్తుల పదాలు- ఉదా: చింతచెట్టు, కొయ్యబొమ్మ, మల్లెమందిరి, చెప్పల జత, భార్యాబిడ్డలు, చక్రాల కుర్చీ మొ॥వి.
- అట్లాగే పైన తెలిపిన విధంగా సరళ, గుణింత, ఒత్తుల పదాలను ఉక్తలేఖనం చెప్పాలి. ఎంతమంది రాయగలుగుతున్నారో, ఎంతమంది రాయలేకపోతున్నారో చూడాలి.

- అట్లాగే వాక్యాలు చదువమనాలి.
ఉదా: నేను రోజు ఉదయం బడికి పోతాను.
కథలు చదువడమంటే నాకు బాగా ఇష్టం.
- అట్లాగే పేరాలు/ చిన్న చిన్న కథలు/ వార్తాపత్రికలు ఇచ్చి చదువమనాలి.
- తెలుగులో చదువడం, రాయడం చేయగలిగే వారిని, చేయలేనివారిని గుర్తించి జాబితా రూపొందించాలి.
- ప్రతి రోజు ఒక గంట అభ్యాసం అభ్యాసం చేయిస్తూనే, పాఠశాలలో ఉన్న బాలసాహిత్యం పుస్తకాలను, వార్తాపత్రికలను కూడా రోజూ చదువమనాలి.
- చదువగలిగే వారిని వ్యక్తిగతంగా, చదువడం కొంత చేయగలిగిన వారితో జట్లలో, చదువలేని వారితో ఉపాధ్యాయుడే సొంతంగా కూర్చోని చదివించడం చేయాలి.
- ప్రతి రోజు కనీస సామర్థ్యాల సాధన సమయంలో వీటిని కలిగి ఉన్నా పిల్లలను చేయలేని పిల్లలతో జత చేయాలి. వారికి నేర్పమని సూచించాలి.
- కనీస సామర్థ్యాల సాధన కోసం తెలుగులో ఎలా నేర్పాలి? ఎలా అభ్యాసం కల్పించాలో ఉపాధ్యాయుల సమావేశంలో అందరికీ అవగాహన కల్పించాలి.
- ఇందుకవసరమైన వాచకాలు/ పాఠ్యపుస్తకాలు/ సామగ్రిని సేకరించాలి లేదా సమకూర్చుకోవాలి.
- విధిగా వర్ణమాల చార్టు, గుణితాల చార్టు, ఒత్తుల చార్టులు వంటివి సమకూర్చుకోవాలి. వీటిని వినియోగించాలి.

సమయ విభజన:

- తెలుగులో కనీస సామర్థ్యాల సాధన కోసం ప్రతి రోజు ఒక గంట సమయం కేటాయించుకోవాలి. ఈ సమయాన్ని కింది విధంగా విభజించుకోవాలి.
మొదటి 15 ని॥లు : పూర్తి తరగతిగది కృత్యం (ఉపాధ్యాయుడు వాచకాన్ని, నల్లబల్లను ఉపయోగించి విద్యార్థులకు అవగాహన కల్పించడం).
రెండవ 15 ని॥లు : విద్యార్థులతో వ్యక్తిగత/ జట్టు కృత్యాన్ని నిర్వహించడం (పిల్లలతో పదాలు/ వాక్యాలు సొంతంగా రాయించడం).
మూడవ 15 ని॥లు : పూర్తి తరగతిలో ప్రదర్శన (పిల్లలు రాసిన పదాలు/ వాక్యాలను పూర్తి తరగతిలో చదివించడం, వాటిని నల్లబల్లపై రాయించడం, ఒక్కొక్కరితో చదివించడం, నోటుబుక్ లో రాసుకోమనడం)
చివరి 15 ని॥లు : పఠన కృత్యాలు-నిర్వహణ (పిల్లలతో బాలసాహిత్యం/ వాన చినుకులు/ కథా కార్డులు/ కథా వాచకాలు/ మ్యాగజైన్లు/ వార్తాపత్రికలు మొదలగునవి చదివించడం.)

చదువడం, రాయడం నేర్పడానికి దశలు - వ్యూహాలు:

- తెలుగులో చదువడం, రాయడం నేర్పడానికి ప్రధానంగా నాలుగు దశలుగా పిల్లలకు అభ్యాసం కల్పించాలి. వాటి గురించి తెలుసుకుందాం.
- మొదటి దశ (సరళపదాలు) :** వర్ణమాల ఆధారంగా అక్షరాలు గుర్తించడం, స్పష్టంగా పలకడం, సరళపదాలను తయారు చేయడం, వాటిని చదువగలగడం, రాయగలగడం.
- రెండవ దశ (గుణింతపదాలు) :** గుణింత అక్షరాలను గుర్తించడం, హల్లు అక్షరాలకు గుణింతాలు చేర్చడం, వాటిని స్పష్టంగా పలకడం, గుణింతపదాలను తయారు చేయడం, వాటిని చదువగలగడం, రాయగలగడం, సరళమైన వాక్యాలను చదువడం, రాయడం చేయగలగడం.
- మూడవ దశ (ఒత్తులపదాలు) :** ఒత్తు (ద్విత్వ, సంయుక్త) అక్షరాలను గుర్తించడం, గుణింత అక్షరాలకు ఒత్తు చేర్చడం, వాటిని స్పష్టంగా పలకడం, ఒత్తుపదాలను తయారు చేయడం, వాటిని చదువగలగడం, రాయగలగడం, ఎలాంటి వాక్యాలనైనా చదువడం, రాయడం చేయగలగడం.
- నాల్గవ దశ (పేరాలు, కథలు మొ॥వి) :** పేరాలు, కథలు, గేయాలు, వార్తాంశాలు మొదలగు వాటిని ధారాళంగా చదువగలగడం, తెలిసిన వాటి గురించి సొంతంగా రెండు మూడు పేరాలు రాయగలగడం.

మొదటి దశ (సరళపదాలు) - వ్యూహాలు

మొదటి 15 ని॥లు (పూర్తి తరగతిగది కృత్యం) :

- తరగతిలో ఏదైనా చిత్రాన్ని ప్రదర్శించాలి. ఆ చిత్రం ఆధారంగా పిల్లలతో మాట్లాడించాలి. పదాలు చెప్పించాలి.
- ఆ పదాలను నల్లబల్లపై రాయాలి. ఉదా: ఆట, గంప, గద, జడ, ఆకు, పండు, గట్టు మొ॥వి.
- ఈ పదాలలో వర్ణమాలలోని అక్షరాలను గుర్తింపజేయాలి. ఆ అక్షరాలను వర్ణమాల చార్టులో చూపుమనాలి. ఉదా: ఆ ట , గం ప , గ ద , జ డ , ఆ కు, పం డు, గ ట్టు మొ॥వి.
- పైన గుర్తించిన అక్షరాలను స్పష్టంగా పలికించాలి. వీటితో ఏర్పడే పదాలను పిల్లలతో చెప్పమనాలి. ఉదా: ఆ, ట, గ, ప, ద, జ, డ, ం- ఈ అక్షరాలతో ఏర్పడే పదాలు- గంట, పంగ, జంట మొ॥వి.

రెండవ 15 ని॥లు (వ్యక్తిగత/ జట్టు కృత్యం) :

- పై అక్షరాలతో ఏర్పడే మరికొన్ని పదాలను పిల్లలతో వ్యక్తిగతంగా లేదా జట్లలో రాయించాలి.
- ఇలా రాసేటప్పుడు ఉపాధ్యాయుడు పిల్లల వద్దకు వెళ్ళి పరిశీలించాలి. అవసరమైన సూచనలు ఇవ్వాలి.

మూడవ 15 నిాలు (పూర్తి తరగతిలో ప్రదర్శన) :

- పిల్లలు జట్లలో లేదా వ్యక్తిగతంగా రాసిన పదాలను చదివించాలి.
- వాటిని నల్లబల్లపై రాయించాలి. తప్పులను చర్చ ద్వారా సరిదిద్దాలి.
- ఇలా నల్లబల్లపై రాసిన పదాలను ఒక్కొక్కరితో చదివించాలి.
- ఆ తర్వాత పిల్లలను నోటుబుక్ లో పదాలను రాసుకోమనాలి.

చివరి 15 నిాలు (పఠన కృత్యాలు) :

- పిల్లలతో వాన చినుకులు/ కథా కార్డులు/ కథా వాచకాలు/ కథల పుస్తకాలు/ మ్యాగజైన్లు/ వార్తాపత్రికలు మొదలగునవి చదివించాలి.
- ఇలా చదివించడానికి తరగతిలోని పిల్లలను మూడు గ్రూపులుగా విభజించాలి. మొదటి గ్రూపు అనగా.. చదువడం, రాయడం చేయలేని పిల్లలు. వీరిని ఉపాధ్యాయుడే తన వద్ద కూర్చోబెట్టుకొని చదివించాలి. ఇందుకోసం కింది విధంగా చేయాలి.
 - మొదట ఉపాధ్యాయుడు చదివి వినిపించాలి.
 - తర్వాత వేలుతో చూపిస్తూ స్పష్టంగా ఉపాధ్యాయుడు చదువాలి. పిల్లలను పరిశీలించమనాలి.
 - ఆ తర్వాత ఉపాధ్యాయుడు చెబితే పిల్లలందరూ చూస్తూ పలకాలి.
 - తర్వాత ఒక్కొక్కరితో చదువమనాలి.
 - చివరకు చదివిన అంశంలోని ప్రాస పదాలను లేదా ఇతర పదాలను అడిగి పిల్లలను గుర్తించమనాలి.
- రెండవ గ్రూపు అనగా.. కొంచెం తప్పులతో చదివేవారు లేదా గుణించుకుంటూ చదివే పిల్లలు. వీరిని జట్టుగా కూర్చోబెట్టి ఏదైనా పుస్తకం ఇచ్చి జట్లలో చర్చిస్తూ చదువమనాలి. వీరికి సహాయం చేయడానికి బాగా చదువగలిగే పిల్లలను నాయకులుగా ఉండమనవచ్చు. వాళ్ళు వీరికి జట్లలో చదువడానికి సహాయం చేస్తారు.
- మూడవ గ్రూపు అనగా.. చదువడం, రాయడం బాగా చేయగలిగిన పిల్లలు. వీరికి వ్యక్తిగతంగా చదువడానికి బాలసాహిత్య పుస్తకాలను ఇవ్వాలి.
- పిల్లలు తాము చదివిన అంశాల గురించి మాట్లాడాలి.

చదువడం, రాయడంలో సరళపదాలను నేర్పడానికి 3, 4, 5 తరగతులలోని తెలుగు పుస్తకాలు ఉపయోగపడతాయి. ఈ పుస్తకాలలో ప్రారంభంలో 10 సంసిద్ధతా పాఠాలు ఉన్నాయి. ఇవి చిత్రాలతో, అభ్యాసాలతో కూడి ఉంటాయి. వీటి ఆధారంగా పైన తెలిపిన విధంగా పిల్లలకు అభ్యాసం కల్పించవచ్చు. ఇలా వారం, 10 రోజులు పిల్లలకు అభ్యాసం కల్పిస్తే

వర్ణమాల ఆధారంగా సరళపదాలను చదువడం, రాయడం చేయగలుగుతారు. ఇందుకోసం వర్ణమాల చార్టును విధిగా ఉపయోగించాలి. సరళపదాలను నేర్పడానికి మరొక వ్యూహం కూడా ఉన్నది. దీన్నే 'పద పద్ధతి' అని అంటారు. ఇందుకోసం వర్ణమాలలోని అక్షరాల ఆధారంగా కొన్ని పదాలను రూపొందించుకోవాలి. ఉదా: పలక, బలపం, జడ, గడ, శనగ మొ॥వి. ఇలా ఏదైనా ఒక పదం తీసుకొని ఆ పదంలోని అన్ని అక్షరాలను పిల్లలతో గుర్తింపజేయాలి. ఆ అక్షరాలతో ఏర్పడే పదాలను తయారు చేయించాలి. వాటిని నల్లబల్లపై రాయాలి. ఒక్కొక్కరితో చదివించాలి. నోటుబుక్ లో రాసుకోమనాలి. మరుసటి రోజు మరొక పదాన్ని తీసుకొని ఇదేవిధంగా అభ్యాసం కల్పించాలి. అయితే ఇంతకుముందు నేర్చుకున్న పదాలలోని అక్షరాలతో కలిపి పద నిర్మాణ కృత్యాన్ని నిర్వహించాలి. ఈ పద్ధతిలోనే 1వ తరగతి తెలుగు వాచకం రూపొందించబడింది. కాబట్టి 1వ తరగతి తెలుగు వాచకం ఆధారంగా కూడా పిల్లలకు సరళపదాలకు చెందిన పాఠాల ఆధారంగా అభ్యాసం కల్పించవచ్చు.

రెండవ దశ (గుణింతపదాలు) - వ్యూహాలు

మొదటి 15 ని॥లు (పూర్తి తరగతిగది కృత్యం) :

- తరగతిలో ఏదైనా చిత్రాన్ని ప్రదర్శించాలి. ఆ చిత్రం ఆధారంగా పిల్లలతో మాట్లాడించాలి. పదాలు చెప్పించాలి. ఆ పదాలలో నేర్పాల్సిన గుణింతానికి చెందిన కీలకపదాన్ని నల్లబల్లపై రాయాలి. ఉదా: దీర్ఘం కోసం 'కాకర కాయ' అనే పదాన్ని నల్లబల్లపై రాయాలి.
- ఈ పదంలోని దీర్ఘాక్షరాన్ని రాసి, దాని పక్కన దీర్ఘం లేకుండా రాసి పలికించాలి. తేడాను గుర్తించమనాలి. ఉదా: కా- క లేదా మా- మ లేదా జా- జ
- ఆ తర్వాత అన్ని హల్లు అక్షరాలను నల్లబల్లపై రాయాలి. ఆ అక్షరాలకు నేర్పాల్సిన గుణింతాన్ని హల్లు అక్షరానికి చేర్చి నల్లబల్లపై రాయించాలి.

క	గ	చ	జ	ట	డ	త	ద	న	ప	బ	మ	య	ర	ల
కా	గా	చా	జా	టా	డా	తా	దా	నా	పా	బా	మా	యా	రా	లా

- పైన రాసిన విధంగా నల్లబల్లపై రాసిన తర్వాత హల్లు అక్షరాలు, దీర్ఘం చేర్చిన తర్వాత రాసిన గుణింత అక్షరాలతో కలిపి పదజాల నిర్మాణం చేయించాలి. ఆ పదాలను నల్లబల్లపై రాయాలి. ఉదా: కాయ, జామ, తాత, పాప, నార మొ॥వి.
- ఈ పదాలను గుణింతాల చార్టులో గుర్తింపజేయాలి.

రెండవ 15 ని॥లు (వ్యక్తిగత/జట్టు కృత్యం) :

- పై అక్షరాలతో ఏర్పడే మరికొన్ని పదాలను పిల్లలతో వ్యక్తిగతంగా లేదా జట్టులో రాయించాలి.
- ఇలా రాసేటప్పుడు ఉపాధ్యాయుడు పిల్లల వద్దకు వెళ్ళి పరిశీలించాలి. అవసరమైన సూచనలు ఇవ్వాలి.

మూడవ 15 ని॥లు (పూర్తి తరగతిలో ప్రదర్శన) :

- పిల్లలు జట్లలో లేదా వ్యక్తిగతంగా రాసిన పదాలను చదివించాలి.
- వాటిని నల్లబల్లపై రాయించాలి. తప్పులను చర్చ ద్వారా సరిదిద్దాలి.
- ఇలా నల్లబల్లపై రాసిన పదాలను ఒక్కొక్కరితో చదివించాలి.
- ఆ తర్వాత పిల్లలను నోటుబుక్ లో పదాలను రాసుకోమనాలి.

చివరి 15 ని॥లు (పఠన కృత్యాలు) :

- పిల్లలతో వాన చినుకులు/ కథా కార్డులు/ కథా వాచకాలు/ కథల పుస్తకాలు/ మ్యాగజైన్లు/ వార్తాపత్రికలు మొదలగునవి చదివించాలి.
- మొదటి దశలో పిల్లలతో చదివించిన విధంగానే గుణింతపదాలను నేర్పేటప్పుడు కూడా వ్యక్తిగతంగా/ జట్లలో/ ఉపాధ్యాయుడి సహకారంతో బాలసాహిత్యాన్ని చదివించాలి.

మూడవ దశ (ఒత్తులపదాలు) - వ్యూహాలు

మొదటి 15 ని॥లు (పూర్తి తరగతిగది కృత్యం) :

- గుణింతపదాల వల్లనే నేర్పాల్సిన ఒత్తుకు సంబంధించిన కీలకపదాన్ని గుర్తింపజేయాలి.
- ఇందుకోసం చిత్రం ఆధారంగా పదాలు చెప్పించడం, వాటిని నల్లబల్లపై రాసి నేర్పాల్సిన ఒత్తుకు చెందిన పదాన్ని ఎంపిక చేసుకోవాలి. ఉదా: 'ట' ఒత్తును నేర్పడానికి 'బుట్ట' పదాన్ని నల్లబల్లపై గుర్తింపజేయాలి.
- ఇలా ఎంపిక చేసుకున్న పదంలోని ఒత్తు ఉన్న అక్షరాన్ని నల్లబల్లపై విడిగా రాయాలి. దాని పక్కన ఒత్తు లేకుండా అక్షరాన్ని రాయాలి. ఉదా: 'ట్ట- ట'
- ఈ రెండింటిని స్పష్టంగా పలికించాలి. తేడాను గుర్తింపజేయాలి.
- ఆ తర్వాత నేర్పాల్సిన ఒత్తు అక్షరానికి చెందిన గుణింతాన్ని నల్లబల్లపై రాయాలి. ఉదా:

ట	టా	టి	టీ	టు	టూ	టె	టే	టై	టౌ	టో	టౌ	టం
---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

- ఇలా రాసిన గుణింతాక్షరాల కిందనే నేర్పాల్సిన ఒత్తును చేర్చి మళ్ళీ నల్లబల్లపై రాయాలి.

ట	టా	టి	టీ	టు	టూ	టె	టే	టై	టౌ	టో	టౌ	టం
ట్ట	ట్టా	ట్టి	ట్టీ	ట్టు	ట్టూ	ట్టె	ట్టే	ట్టై	ట్టౌ	ట్టో	ట్టౌ	ట్టం

- పైన తెలిపిన పట్టికలోని ఒత్తు అక్షరాలు ఉండేలా కొన్ని పదాలు పిల్లలతో చెప్పించాలి. వాటిని నల్లబల్లపై రాయాలి. ఉదా: అట్ట, పట్టాలు, పట్టి మొ॥వి.

రెండవ 15 ని॥లు (వ్యక్తిగత/ జట్టు కృత్యం) :

- 'ట' ఒత్తు అక్షరాలు ఉన్న మరికొన్ని పదాలను పిల్లలతో వ్యక్తిగతంగా లేదా జట్లలో రాయించాలి.
- ఇలా రాసేటప్పుడు ఉపాధ్యాయుడు పిల్లల వద్దకు వెళ్ళి పరిశీలించాలి. అవసరమైన సూచనలు ఇవ్వాలి.

మూడవ 15 ని॥లు (పూర్తి తరగతిలో ప్రదర్శన) :

- పిల్లలు జట్లలో లేదా వ్యక్తిగతంగా రాసిన పదాలను చదివించాలి.
- వాటిని నల్లబల్లపై రాయించాలి. తప్పులను చర్చ ద్వారా సరిదిద్దాలి.
- ఇలా నల్లబల్లపై రాసిన పదాలను ఒక్కొక్కరితో చదివించాలి.
- ఆ తర్వాత పిల్లలను నోటుబుక్ లో పదాలను రాసుకోమనాలి.

చివరి 15 ని॥లు (పఠన కృత్యాలు) :

- పిల్లలతో వాన చినుకులు/ కథా కార్డులు/ కథా వాచకాలు/ కథల పుస్తకాలు/ మ్యాగజైన్లు/ వార్తాపత్రికలు మొదలగునవి చదివించాలి.
- మొదటి దశ, రెండవ దశలో పిల్లలతో చదివించిన విధంగానే గుణితపదాలను నేర్పేటప్పుడు కూడా వ్యక్తిగతంగా/ జట్లలో/ ఉపాధ్యాయుడి సహకారంతో బాలసాహిత్యాన్ని చదివించాలి.

నాల్గవ దశ - పేరాలు, కథలు మొ॥వి - చదువడానికి, రాయడానికి వ్యూహాలు

మొదటి 15 ని॥లు (పూర్తి తరగతిగది కృత్యం) :

- పేరాలు, కథలు, గేయాలు మొదలగువాటిని ధారాళంగా చదువడానికి/ వీటి ఆధారంగా సొంతంగా రాయడానికి ఏదైనా ఒక అంశాన్ని అనగా.. గేయం/ కథను ఎంపిక చేసుకోవాలి.
- వీటిని ఉపాధ్యాయుడు నల్లబల్లపై లేదా చార్టుపై రాయాలి. దీన్ని ఉపాధ్యాయుడు మొదట పిల్లల్ని చదువమనాలి.
- ఆ తర్వాత ఉపాధ్యాయుడు ఆదర్శ పఠనం చేయాలి. ఆ తర్వాత పిల్లలతో మౌన పఠనం చేయించాలి.
- చదివిన అంశం ఆధారంగా చర్చ నిర్వహించాలి. చదివిన అంశంలో వాక్యాలను/ పదాలను గుర్తింపజేయాలి.

రెండవ 15 ని॥లు (వ్యక్తిగత/ జట్టు కృత్యం) :

- చదివిన అంశం ఆధారంగా పిల్లలతో ధారాళంగా చదువడం లేదా పదజాలానికి చెందిన అభ్యాసాలు ఇచ్చి జట్లలో లేదా వ్యక్తిగతంగా రాయమనాలి (లేదా)
- చదివిన అంశం ఆధారంగా పిల్లలు సొంతంగా రాసే ప్రశ్న ఇచ్చి జవాబు రాయమనాలి. ఉదా: నీకు ఆటలంటే ఇష్టం? ఎందుకు?/ మీకు తెలిసిన కథను సొంతమాటల్లో రాయండి.

మూడవ 15 నిమిషాలు (పూర్తి తరగతిలో ప్రదర్శన) :

- పిల్లలు జట్లలో లేదా వ్యక్తిగతంగా రాసిన అంశాలను చదివించాలి.
- ఎక్కువ తప్పులతో ఉన్న జవాబును నల్లబల్లపై రాయించాలి. తప్పులను చర్చ ద్వారా సరిదిద్దాలి.
- ఇందుకోసం రాసిన అంశం సరిగ్గా ఉందా? వాక్య నిర్మాణం ఎలా ఉన్నది? పదజాలం ఎట్లా ఉన్నది? ఏ ఏ అక్షర దోషాలు ఉన్నాయి? అనే అంశాల ఆధారంగా పిల్లలను ప్రశ్నిస్తూ నల్లబల్లపై జవాబును సరిదిద్దాలి. ఈ చర్చలో పిల్లలందరూ పాల్గొనేలా చూడాలి.
- ఆ తర్వాత పిల్లలను నోటుబుక్ లో రాసుకోమనాలి.

చివరి 15 నిమిషాలు (పఠన కృత్యాలు) :

- పిల్లలతో వాన చినుకులు/ కథా కార్డులు/ కథా వాచకాలు/ కథల పుస్తకాలు/ మ్యాగజైన్లు/ వార్తాపత్రికలు మొదలగునవి చదివించాలి.
- పై మూడు దశల్లో పిల్లలతో చదివించిన విధంగానే వ్యక్తిగతంగా/ జట్లలో/ ఉపాధ్యాయుడి సహకారంతో బాలసాహిత్యాన్ని చదివించాలి.

గుణిత పదాల గురించి పిల్లలకు అభ్యాసం కల్పించడానికి 1వ తరగతిలోని వీటికి సంబంధించిన పాఠ్యాంశాలు ఉపయోగపడతాయి. అట్లే స్నేహబాల కార్డులను కూడా ఉపయోగించుకోవచ్చు. ఒత్తులకు సంబంధించిన అభ్యాసాన్ని పిల్లలకు కల్పించడానికి 2వ తరగతిలోని వీటికి సంబంధించిన పాఠాలను ఉపయోగించుకోవచ్చు. సరళపదాలు, గుణితపదాల కోసం 2వ తరగతిలోని మొదటి ఐదు పాఠాలు (బతుకమ్మ పాటలు) కూడా ఉపయోగపడతాయి.

కాబట్టి పైన తెలిపిన నాలుగు దశల్లో పిల్లలకు ప్రతి రోజు గంట చొప్పున అభ్యాసం కల్పించాలి. ఆ గంటలో విభజించుకున్న సమయం ప్రకారం నాలుగు రకాలైన అభ్యాసాలను ప్రతి రోజు పిల్లలకు కల్పించాలి. వీటి నిర్వహణ గురించి ప్రధానోపాధ్యాయుడు ఉపాధ్యాయులకు స్పష్టంగా నల్లబల్లను ఉపయోగించి సమావేశంలో అవగాహన కల్పించాలి. అవసరమైతే ప్రాథమిక పాఠశాల ఉపాధ్యాయుల సహకారాన్ని లేదా భాషా పండితుల సహకారాన్ని తీసుకొని అందరికీ అవగాహన కల్పించి పిల్లలందరూ చదువడం, రాయడం చేయగలిగేలా చూడాలి.

గణితం - కనీస సామర్థ్యాల సాధన కార్యాచరణ ప్రణాళిక

గణితంలో రెమెడియల్ టీచింగ్ నిర్వహణ కోసం కింది సూచనలు అనుసరించాలి.

- ప్రతి తరగతిలోని పిల్లలందరూ గణితంలో కనీస సామర్థ్యాలు అనగా చతుర్విధ ప్రక్రియలు కలిగి ఉన్నారో ముందుగా గుర్తించాలి. ఇందుకోసం అవసరమైతే ప్రారంభ పరీక్ష నిర్వహించాలి. చతుర్విధ ప్రక్రియలు చేయగలిగిన వారిని, చేయలేని వారిని గుర్తించి జాబితా రూపొందించాలి.
- అయితే ఈ కనీస సామర్థ్యాల సాధన గుర్తించడం కోసం సంఖ్యా భావన, చతుర్విధ ప్రక్రియలకు సంబంధించిన అవగాహనను పరిశీలించాలి.

- కనీస సామర్థ్యాలు లేవని గుర్తించిన పిల్లలకు మొదటగా సంఖ్యా భావనపై అవగాహన కలిగించాలి. అందరి పిల్లలకు కనీసం 4 అంకెల సంఖ్యల వరకు సంఖ్యలను చదువడం, రాయడం, స్థాన విలువలు చెప్పడం, సంఖ్యలను పోల్చడం చేయగలగాలి.
- ఇవి రావడం కోసం 3వ తరగతి, 4వ తరగతి పాఠ్యపుస్తకాలలోని సంఖ్యా భావనకు చెందిన కృత్యాలను ఎన్నుకోవాలి. తద్వారా సంఖ్యలు చదువడం, రాయడంతోపాటు వాటి వినియోగాన్ని గుర్తించడం, అన్వయించుకోవడం వంటివి చేయగలగాలి.
- 3 లేదా 4 అంకెల సంఖ్యల వరకు చతుర్విధ ప్రక్రియలపై అవగాహన కలిగి వాటిని అవసరమైన సందర్భాలలో వినియోగించేలా అభ్యాసం చేయించాలి. ఇందుకోసం 3వ తరగతిలో చతుర్విధ ప్రక్రియల అధ్యాయాలను వినియోగించుకోవాలి.
- ఈ చతుర్విధ ప్రక్రియల సాధన కోసం కింది పద్ధతులను అనుసరించవచ్చు.
 - సంఖ్యల కూడిక అంటే ఏమిటి? ఏ ఏ సందర్భాలలో కూడిక భావనలు కలిగి ఉంటాయో చర్చింపజేయడం, ఆ సందర్భాలను పరిచయం చేయడం.
 - తర్వాత పద్ధతిని పరిచయం చేయడం (సమస్యను సాధించే పద్ధతిని అవగాహనపరచడం- స్థాన మార్పిడి లేకుండా, స్థాన మార్పిడితో కూడినవి)
 - ప్రతి సందర్భంలో కూడా మొదటగా మౌఖికంగా చర్చింపజేసి తదుపరి రాత రూపంలో పద్ధతి ప్రకారం సమస్యను సాధింపజేయాలి.
 - మొదటగా కేవలం సంఖ్యలతో కూడిన సమస్యలు అభ్యాసం చేయించినప్పటికీ, ఆ తర్వాత రాత రూపంలోనివి (సందర్భంతో కూడినవి) సమస్యలు ఇచ్చి సాధించేలా చూడాలి.
 - ఇలాగే తీసివేత, గుణకారం, భాగాహారం ప్రక్రియలకు కూడా నిర్వహించాలి.
 - కూడిక-తీసివేత, కూడిక-గుణకారం, తీసివేత-భాగాహారం, గుణకారం-భాగాహారం భావనల మధ్య సంబంధాలను చర్చింపజేయాలి. ఆయా ప్రక్రియలతో కూడిన సమస్యలు సాధించేటప్పుడు వాటి మధ్య సంబంధాలతో కూడిన సమస్యలు సరిగా సాధించగలుగుతున్నారో లేదా సరిచూసుకునేలా అవగాహన కల్పించాలి.
 - పై వాటిపై పూర్తిగా సమర్థవంతంగా అవగాహన పొందిన పిల్లలకు ఒకటి కన్నా ఎక్కువ ప్రక్రియలతో కూడిన రాత (పద) సమస్యలు ఇచ్చి సాధించే అభ్యాసం చేయించాలి.
 - గణితంలో కనీస సామర్థ్యాల సాధన అనేది పిల్లల్లో సమర్థవంతంగా నిర్వహించుటకు మీకు 3, 4, 5 తరగతుల సంఖ్యలు, చతుర్విధ ప్రక్రియలు, వాటి వినియోగంతో కూడిన కొలతల అధ్యాయాలు బాగా ఉపయోగపడతాయి. వీటిని వినియోగించుకోవచ్చు.

- మీరు ఈ అధ్యాయాలను పాఠ్యపుస్తకాలలో పరిశీలించినప్పుడు ఆ భావనలకు చెందిన అవగాహన, పద్ధతులు, ఉదాహరణ సమస్యలు, కృత్యాలు మీకు బాగా ఉపకరిస్తాయి. వాటిని అవగాహన చేసుకొని అవసరమైన సామగ్రి వినియోగించి పిల్లలతో అభ్యాసం చేయించాలి.
- సమస్యలను సాధించేటప్పుడు 'సమస్య సాధన సోపానాల ఆధారంగా సమస్యను సాధించే పద్ధతిని అభ్యాసం చేయించాలి. దీని వలన పిల్లలు సులభంగా సమస్యను అవగాహన చేసుకొని సాధించగలుగుతారు.
- ఇలా సంఖ్యలు, చతుర్విధ ప్రక్రియలపై అవగాహన పొంది, వాటిని చేయగలిగితే ఆ తదుపరి వీరికి 6వ తరగతిలోని సంఖ్యలు-ధర్మాలు, 4, 5 తరగతులలోని భిన్నాలపై అభ్యాసం కల్పిస్తే సరిపోతుంది.
- గణితంలో ఎలా అభ్యాసం కల్పించాలో పైన సూచించిన అంశాలను ఉపాధ్యాయుల సమావేశంలో అందరికీ అవగాహన కల్పించాలి.
- ఇందుకవసరమైన సంఖ్యల చార్టులు, పూసలదండ, పుల్లల కట్టలు వంటివి సమకూర్చుకొని వినియోగించేలా ఉపాధ్యాయులకు అవగాహనపరచాలి.

గణితం రెమెడియల్ టీచింగ్లో దశలు:

మొదటిదశ:

- మొదట 100 వరకు పూసలు గల పూసల దండను తీసుకొని సంఖ్యలు 100 వరకు లెక్కించడం అభ్యాసం చేయించాలి. ఈ లెక్కింపులో ఒక్కొక్కటి చొప్పున, రెండు రెండు చొప్పున, 5 చొప్పున, 10 చొప్పున లెక్కించడం అభ్యాసం చేయించాలి.
- తర్వాత 3, 4 అంకెల సంఖ్యలను పరిచయం చేయాలి.
- 3, 4 అంకెల సంఖ్యలలోని అంకెల స్థాన విలువలు అవగాహనపర్చాలి.
- 3, 4 అంకెల సంఖ్యలను పోల్చడం అవగాహనపర్చాలి.
- రెండు అంకెల సంఖ్యలకు చెందిన స్థాన మార్పిడి లేని కూడికలు చేయించాలి.
- రెండు అంకెల సంఖ్యలకు చెందిన స్థాన మార్పిడి గల కూడికలు చేయించాలి.
- పై రెండు రకాల కూడికలపై పద సమస్యలను చేయించాలి.

రెండవ దశ:

- 3 అంకెల సంఖ్యలకు చెందిన స్థాన మార్పిడి లేని కూడికలు చేయించాలి.
- 3 అంకెల సంఖ్యలకు చెందిన స్థాన మార్పిడి గల కూడికలు చేయించాలి.

- 2, 3 అంకెల సంఖ్యలకు చెందిన స్థాన మార్పిడి లేని తీసివేతలు చేయించాలి.
- 2, 3 అంకెల సంఖ్యలకు చెందిన స్థాన మార్పిడి గల తీసివేతలు చేయించాలి.
- తీసివేత ప్రక్రియలతో కూడిన పద సమస్యలను చేయించాలి.
- తర్వాత కూడిక, తీసివేత ప్రక్రియలు గల పద సమస్యలు చేయించాలి.

మూడవ దశ:

- గుణకారం భావన అవగాహనపరచాలి (ఆవర్తన సంకలనం ద్వారా).
- ఒక అంకె సంఖ్యను ఒక అంకె సంఖ్యతో గుణించడం.
- 2 అంకెల సంఖ్యను 1 అంకె సంఖ్యతో గుణించడం.
- 3 అంకెల సంఖ్యను 1 అంకె సంఖ్యతో గుణించడం.
- 2 అంకెల సంఖ్యను 2 అంకెల సంఖ్యతో గుణించడం.
- పై గుణకారాలకు సంబంధించిన పద సమస్యలు చేయించాలి.

నాల్గవ దశ:

- భాగాహారం భావన పరిచయం చేయాలి (జట్లు చేయడం, పంచడం ద్వారా).
- 1 అంకె సంఖ్యను 1 అంకె సంఖ్యతో భాగించడం.
- 2 అంకెల సంఖ్యను 1 అంకె సంఖ్యతో భాగించడం.
- 3 అంకెల సంఖ్యను 1 అంకె సంఖ్యతో భాగించడం.
- 3 అంకెల సంఖ్యను 2 అంకెల సంఖ్యతో భాగించడం చేయించాలి.
- భాగాహారాలకు సంబంధించిన పద సమస్యలు చేయించాలి.
- గుణకార, భాగాహారాలకు చెందిన పద సమస్యలు చేయించాలి.

ఐదవ దశ:

- చతుర్విధ ప్రక్రియలలో ఏ రెండు ప్రక్రియలతో కూడిన సమస్యలనైనా చేయగలగాలి (వివిధ సందర్భాలతో కూడినవి).

పైన సూచించిన విధానాలను పాటిస్తూ ఐదు దశల్లోని గణితాంశాలను సాధించడం ద్వారా పిల్లలు కనీస సామర్థ్యాలను పొందేలా చేయాలి.

English

Bridging the Gap

Introduction

The 'TSCERT' has decided to adapt the 'Bridging The Gap Activity' across the State to achieve minimum competencies among the children before using their textbooks for all classes.

Majority of the teachers expressed their inability to transact the lessons of low proficiency of English among the children. It is almost like an introductory course in the new pedagogy of learning English. Most of the teachers felt that the need of experiential mode of training and special strategies for low proficient learners. This is a special package to equip the children acquire essential competencies in English so that they can make use of the new textbooks creatively. The National expert Dr. K.N. Anandan has formulated this Bridging The Gap Activity to overcome all the hurdles to carry out this new pedagogy. This Bridging The Gap Activity has been tried out successfully in 42 Government Primary Schools of Narketpally Mandal, Naalgonda District in spite of facing the challenging situations like:

- first generation learners
- single teacher handling more classes
- lack of proper ambience at school
- inadequate language apparatus
- traditional belief system of teaching and learning English

Objectives of the 'Bridging The Gap'

1. Creating English environment by overcoming inhibitions among children.
2. To encourage the children to express their opinions freely in their own English.
3. To enable them to achieve minimum Academic Standards as the children develop conversations, descriptions, story/ narrative orally and in written form.
4. To develop classroom interaction based on pictures without using textbook.
5. The positive sign of using English freely by the children in the classroom gives encouragement to the teachers to try out this new pedagogy effectively.

Strategies for Bridging The Gap

- Select three (3) different pictures having more scope, interaction for generating description, conversation and narrative/ story both oral and written

(picture of different subjects of the same class and other pictures may be considered).

- Use first picture for whole class activity.
- Use second picture for group activity.
- Use third picture for individual activity.

Transaction of Bridging the Gap - Strategies

Day	Discourse	Strategy/ Activity
1	Description	Whole class activity
2	Description	Group activity
3	Editing the Group Descriptions	Editing
4	Description	Individual activity
5	Editing the Individual Descriptions	Editing
6	Conversation	Whole class activity
7	Conversation	Group activity
8	Editing the Group Conversations	Editing
9	Conversation	Individual activity
10	Editing the Individual Conversations	Editing
11	Story writing	Whole class activity
12	Story writing	Group activity
13	Editing the Group Stories/ Narratives	Editing
14	Story writing	Individual activity
15	Editing the Individual Stories/ Narratives	Editing
16	Making individual magazines	Display

Expected outcomes: By end of these activities, all children including LPL could produce the basic discourses on their own i.e. description, conversation and narrative or story by using the familiar pictures. During the process of discourse construction, children get inputs in whole class activity. Children respond to teacher questions either in English or mother tongue. By using the children responses, the teacher construct the basic discourses in whole class activity. This process will strengthen during group construction. Further, children could write their own version during the individual writing. Later, the children are exposed to same pictures for whole class, group and individual activity. This process helps them to get ideas related to words, phrases and sentences. Editing will also helps the children in refining their writings.

Day-wise Transactional Process

Picture of a Zoo

Day 1

Description - Whole Class Activity

Page No 36 & 37 Hindi TB class VI

Objectives:

1. The children talk about their perception related to the picture.
2. Link the picture with their day-to-day experience.
3. Share the ideas about the picture among them.

Process:

- Put children in small groups (of three or four)
- Draw a margin on the 'BB' and ask questions to elicit the names of the things/ people/ animals/ places, they see in the picture.
- Each group can say one idea at a time.
- Write the words in the left margin using small letters. Utter the words syllabically while writing them.
- Now go on asking questions to elicit the actions that are depicted in the picture.
- Write the action words in the right margin.

- Ensure every child should take part in this process.
- Make sentences by using the words on left with relevant activities on the right column.
- Write all the sentences in sequence and give a title.
- Let children read the sentences and note down in their note books.

Black Board

Names of things/ people/ places/ animals	Action words

Interactive questions:

1. What is this place?
2. Have you ever visited such place?
3. What do you see in the picture?
4. What are the people doing at the juice center?
5. What is the woman doing near the birds cage?
6. What is the elephant doing?
7. What is the crocodile doing in the water?
8. Which animal you like in the zoo?
9. How giraffe is different from other animals?
10. What are the animals that you find in the water?
11. Which one is the biggest animal in the zoo?
12. Do you like this place? Why?

Note

- Please do not supply any ideas.
- The teacher may ask supporting questions to get responses.
- The teacher can interact with them in their mother tongue.
- Give sufficient time to children to come out with their own ideas.
- Elicit 8 to 10 sentences in this manner and write down the sentences on the 'BB'.

- Call the groups to front of the class and ask them to read the sentences. Each group may read one sentences at a time. Involve all the children in the reading process.

When the reading is over, interact with them in the following manner.

1. What is the picture about?
2. What name do you want to give?

Elicit their ideas and write the title on the top of the Black Board.

This is a description.

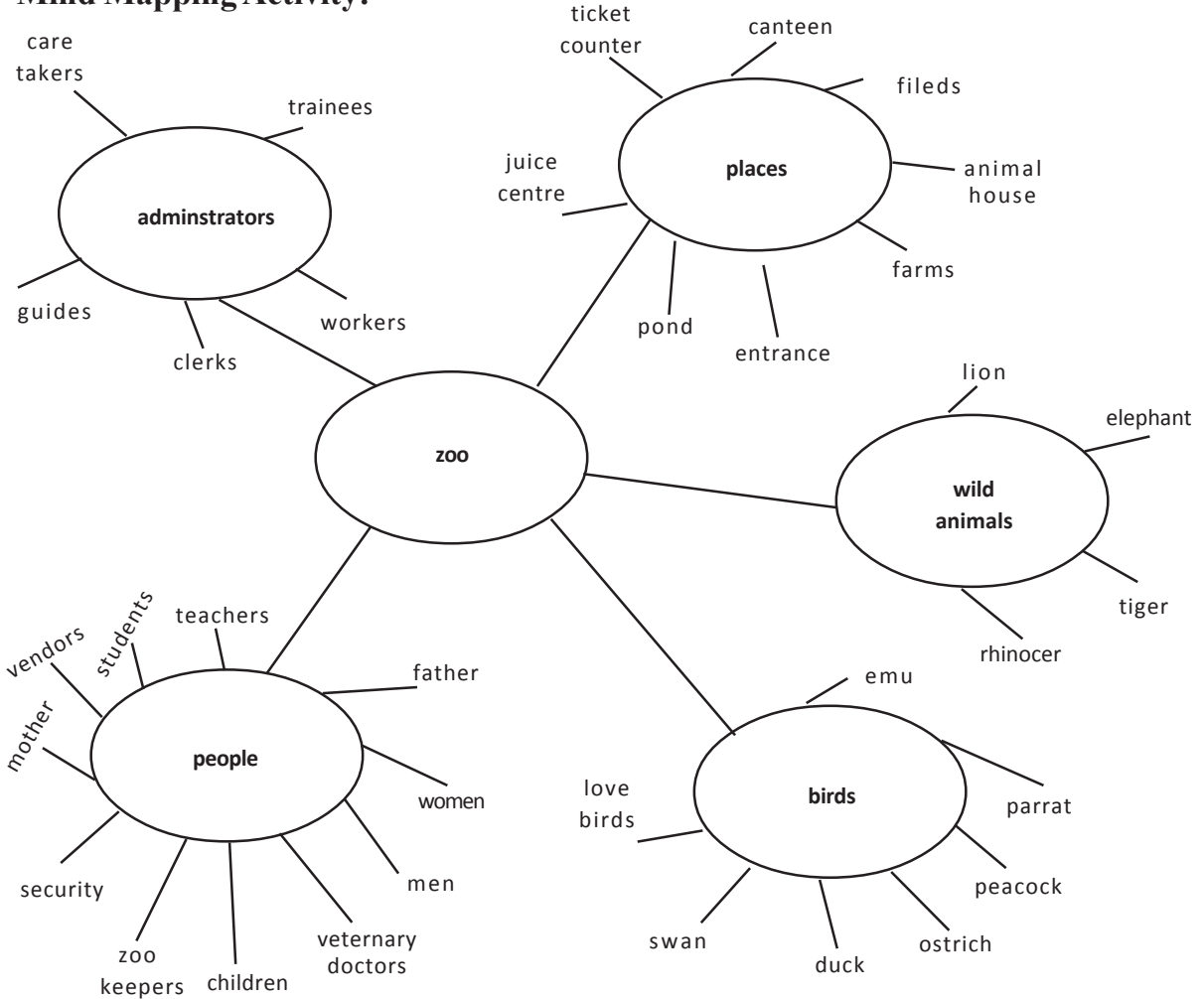
- Which sentence should come first?
- What is the next sentence?

Ask them to write down all the sentences without writing the number (in the form of a paragraph).

They have to write down the title and the date.

We can follow another technique for the above activity.

Mind Mapping Activity:

Generating Descriptions in the Whole Class

- Eliciting words/ phrases related to the theme picture and writing them on the board
- Eliciting and writing sentences related to what is seen in the picture
- Eliciting and writing sentences related to the actions depicted in the picture
- Reading the sentences aloud (by small groups)
- Sequencing and numbering the sentences
- Ensuring coherence by using pronouns and linkers
- Writing down the description in the notebooks

Day 2

Description: Group Activity

- Use the second picture for producing description in the groups.

Objectives:

1. Discuss and share their perceptions about the picture in the group.
2. Link the picture with their experience.
3. Compare their perception with other groups and teacher's perception.

My village VII Telugu TB page no 44

Process:

- Ask them to observe the picture carefully.
- A few questions may be asked to elicit certain responses related to the names of things and the actions and write them on the Black Board.

- Let them sit in groups and say similar sentences related to the things they see in it and the actions of the characters depicted in it.
- Let them write these sentences in the notebooks to get a description of the picture. This will be the second description they will be writing.

Refinement of group products (Editing process):

- While the groups are working you may move around and give them feedback.
- Ask the groups to present their descriptions group-wise.

Teachers' version

My Village

This is my village. There is a beautiful temple on the hill top. The temple is located outskirts of the village. A beautiful temple is there on the hill-top. It is surrounded by many tall, big and green trees such as palm, neem and banyan. There is a white cow in the cattle shed. It is eating green grass. The boy and the girl are going to their house. They are looking at the cock and hen continued.

Day 3

Editing process (Group product)

(Ask the following questions and elicit the responses and edit accordingly.)

1. Is there any excess word in this sentence?
2. Is there any missing word in this sentence?
3. Do you want to change any word order?
4. Is there any difference in the word form?
5. Do you want to change it?
6. Do you want to put/ change any punctuation mark?
7. What should be there in the beginning of the sentence?
8. Underline the miss spelt word and ask, is the spelling correct, do you want to change it?

Let each group rewrite their description including ideas from the teacher's version and from other group products.

- Now ask them to write in their notebook.

Generating descriptions in Groups:

- Giving another picture to groups for writing a description
- Brainstorming on the task
- Giving instructions for writing a description in groups
- Writing the description in groups through consensus
- Monitoring group work
- Writing a copy of the description on a chart
- Presentation by groups
- Feedback on the presentations
- Presenting the teacher's version
- Comparing the teacher's version with the group products
- Editing one of the group products through whole class negotiation
- Editing the remaining products by the groups

Reading Corner

It is of utmost importance that the children at High School Level are exposed to good reading material. They should be provided with opportunities to read books as per their age, context interests and abilities. We as teachers should make them understand that reading is an essential element not only in the classroom transaction but also in daily life Reading Corner serves as the best means to achieve this objective.

The main objectives of reading corner is:

- To help the children in developing reading comprehension among children.
- To help the low proficient children in reading by providing material according to this abilities.
- To provide reading material according their interests.
- To inculcate reading habit.
- To reading material for reading and reflection.

What is reading corner?

Reading corner is a space in the classroom, where children access to variety of reading material and authentic material such as poster, pamphlets, brochure, ads, newspaper clippings etc. it also includes books, children writings.

Why a reading corner?

A reading corner can offer a wide range of literacy experiences to the children. This helps the children to develop the habit of reading and emerge as independent readers.

What are to be kept in a reading corner?

- Good collection of children literature (different genre, content, language and illustrations)
- Picture books
- Story books/ cards
- Informative books
- Illustrative books
- Poetry collection
- Magazines
- Newspaper clippings
- Poster, pamphlets, brochure, ads, newspaper clippings related to government activities
- Writings or drawings display styles
- Pencils, papers, chart pieces, colours (for writing, drawing, colouring)

How to create and maintain a reading corner?

Reading corner requires space for keeping and displaying the reading material. The reading material can be displayed in a variety of ways. For example, on a table, on a rope tied around the table or classroom racks, shelves, cartoons etc. Teacher should ensure that the arrangement is safe and the material is within the reach of children. There should be adequate lighting for children to read. Teacher and students should collectively take up the responsibility of maintain reading corner to develop the sense of ownership.

New books, magazines and other reading material must be added to the corner from time-to-time. Up-keep of books like pasting loose sheets or torn pages must be done regularly. Changes must be brought in display styles to attract children's attention.

Teacher's role

- Set up the reading corner
- Motivate and encourage the children to make use of the reading corner.

- Read aloud from a book at certain times.
- Set aside time for independent reading.
- Provide opportunities for individual and group reading.
- Connect the reading corner with children's writing.
- Put up displays of children's writing in response to what they have read.
- Let children have complete freedom to choose books for themselves.

How to procure reading material

- Teacher can buy children literature from school funds.
- Donation may be collected from philanthropists and buy books.
- Teacher may collect authentic material, and also bring old newspapers, magazines etc.
- Children written works in the form of big books.
- Teacher can encourage the children to collect different type of material from the houses, neighbourhood etc.

xxxx

9

నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం - అమలు, సందేహాలు, సమాధానాలు

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో ఏ ఏ అంశాలు ఉంటాయి? వీటి వల్ల పిల్లలకు కలిగే ప్రయోజనం ఏమిటి?
- ▶ 'పిల్లల భాగస్వామ్యం, ప్రతిస్పందనల'ను ఆయా సబ్జెక్టుల వారీగా ఎలా నిర్వహించాలి?
- ▶ 'రాతపనుల'ను ఎలా నిర్వహించాలి? మార్కులు ఎలా కేటాయించాలి?
- ▶ 'ప్రాజెక్టు పనుల'ను ఎలా నిర్వహించాలి? నివేదిక ఎలా రాయాలి?
- ▶ 'లఘు పరీక్ష' ప్రాధాన్యత ఏమిటి? ఎలా నిర్వహించాలి?
- ▶ సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంలో ప్రధానోపాధ్యాయుడు దృష్టిలో ఉంచుకోవాల్సిన అంశాలు ఏమిటి?
- ▶ నిర్మాణాత్మక, సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంలో తరచుగా ఎదురయ్యే సందేహాలు ఏమిటి? వాటికి పరిష్కారాలు ఏమిటి?

పాఠశాల విద్యాప్రణాళికలో పిల్లలందరూ ప్రమాణాలతో కూడిన గుణాత్మక విద్యను పొంది వారు ఆశించిన స్థాయిలో వృద్ధి చెందడానికి ఎన్నోమార్పులు చేతు చేసుకున్న విషయము మనకు తెలిసిందే. ముఖ్యంగా పాఠ్యపుస్తకాలలో మార్పులు, సిలబస్ లో మార్పులు, మూల్యాంకనంలో మార్పులు, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో మార్పులు మనం ఆకలింపు చేసుకొని సమర్థవంతంగా అమలు చేసినపుడు ఆశించిన లక్ష్యాలను చేరుకోవడం సులువు. ఈ విషయమై మనం గత మూడు సంవత్సరాలుగా ఉపాధ్యాయ కరదీపికలు (Teacher Hand books) రూపొందించుకొని మార్పులకు చెందిన అంశాలను కూలంకషంగా చర్చించడం ద్వారా వాటిపై అవగాహన పొందడానికి ప్రయత్నం జరిగింది. అంతేగాకుండా విద్యాశాఖ కూడా ప్రభుత్వం ఇచ్చిన జి.ఓ.లను ఎప్పటికప్పుడు పలు ఉత్తర్వులు, సూచనల ద్వారా కూడా క్షేత్రస్థాయిలో పనిచేస్తున్న ఉపాధ్యాయులకు, పిల్లలకు, తల్లిదండ్రులకు, యజమాన్యాలకు ఈ మార్పులపై అవగాహన కల్పిస్తూ వచ్చింది.

ఐనప్పటికి ఇప్పుటికి కూడ నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం, పరీక్షల సంస్కరణల నిర్వహణలో అక్కడక్కడ కొన్ని పాఠశాలల్లో కొన్ని లోపాలు చోటుచేసుకుంటున్నాయి. ఈ లోపాలను సవరించుకొని నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం, పరీక్షల సంస్కరణలు సమర్థవంతంగా అమలు చేయగల్గినపుడు పిల్లలకు సరైన లబ్ధి చేకూరుతుంది. తద్వారా పిల్లల్ని సరిగ్గా అంచనా వేయగలము. బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో తగిన మెలకువలతో ఆశించిన లక్ష్యాలను సాధించవచ్చు. ఇందుకోసం మరొకసారి నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం, పరీక్షల సంస్కరణల అమలులో క్షేత్రస్థాయిలో గుర్తించిన లోపాలను చర్చించికొని వాటి నిర్వహణపై సమగ్రంగా అవగాహన పొందుదాము.

విద్యాహక్కు చట్టం - 2009, రాష్ట్ర విద్యా ప్రణాళిక పరిధి పత్రం - 2011 సూచనల మేరకు 1 నుండి 8 తరగతులకు నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం (CCE) అమలుకు జి.ఓ.60ని, 9, 10 తరగతులలో పరీక్షల సంస్కరణల అమలుకు జి.ఓ.17, జి.ఓ.2లను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జారీ చేసిన సంగతి మనకు తెలిసిందే. పై జి.ఓ.లలోని ఉత్తర్వులమేరకు మనము 1 నుండి 10 తరగతులకు నిర్మాణాత్మక, సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం ద్వారా పిల్లలు అభ్యసనాంశలపై, భావనలపై ఏ మేరకు అవగాహన పొందుతున్నారు? వీరు ఎలా నేర్చుకుంటున్నారు? ఎంతవరకు నేర్చుకున్నారు?, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో ఏ విధంగా పాల్గొంటున్నారు? విద్యాప్రమాణాల సాధనలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ఫలవంత మయ్యాయా? లేదా అని వెంట వెంటనే పరిశీలిస్తూ ఆశించిన లక్ష్యాల సాధనకు ప్రయత్నిస్తున్నాము. ఐతే గత సంవత్సరము వీటి అమలుపై క్షేత్రస్థాయిలో సందర్శించినపుడు పరీక్షల సంస్కరణలు ద్వారా 9, 10 తరగతులలో చోటుచేసుకున్న మార్పులను 6 నుండి 10వ తరగతులకు అమలుపరిస్తే బాగుంటుందని అభిప్రాయాలు కూడా ఉపాధ్యాయులు, ప్రధానోపాధ్యాయులు, ప్రైవేటు పాఠశాలల యాజమాన్యాల నుండి వచ్చాయి. 6 నుండి 8వ తరగతి వరకు అమలులో ఉన్నా 5 పాయింట్ల గ్రేడు బదులు 9, 10 తరగతులకు నిర్వహించే గ్రేడు విధానాన్ని 6 నుండి 8 తరగతులకు కూడా అమలు పరిస్తే క్షేత్రస్థాయిలో ఉపాధ్యాయులకు CCE లో ఇబ్బంది లేకుండా చక్కగా అమలుజరిగే అవకాశం ఉందనే అభిప్రాయాన్ని కూడా వెలిబుచ్చారు. అలాగే 6 నుండి 8 తరగతులకు ఇచ్చే ప్రశ్నాపత్రాలలో కూడా ప్రశ్నల సంఖ్య ఎక్కువగా ఉంటుందన్నారు. నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో మొదటిసాధనలో భాగంగా గణితంలో పిల్లలతో “నూతన సమస్యలు రూపొందింపజేయడం” లో కేవలం ప్రశ్నలు / సమస్యలు తయారుచేస్తే సరిపోతుందా? లేక వాటికి జవాబులు కూడా రాయాలా, ప్రాజెక్టులు ఎన్ని ఇవ్వాలి, ఎన్ని స్లిప్ టెస్టులు నిర్వహించాలి, ఇలా అనేక సందేహాలను కూడా వెలిబుచ్చారు. సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంలో మూడు (3) పరీక్ష (SA) లను నిర్వహిస్తున్నారు. రెండు నిర్వహిస్తే చాలు అనే అభిప్రాయం కూడా వెలిబుచ్చారు. ఇలా అనేక సందేహాలు, అభిప్రాయాలతో పాటు వీటి అమలులో గుర్తించిన లోపాలను కూడా సరిదిద్ది పిల్లలకు సరైన న్యాయం చేసేలా, ఉపాధ్యాయులకు పనిభారం తగ్గేలా వారు సందిగ్ధతకు లోనుకాకుండా ఉండడం కోసం ఉపాధ్యాయులతో, పిల్లలతో, తల్లిదండ్రులతో, ఉపాధ్యాయ సంఘాలతో, విద్యావేత్తలతో రాష్ట్ర విద్యా శిక్షణా పరిశోధన సంస్థ చర్చించడం జరిగింది. వారు చేసిన సూచనలను పరిగణలోకి తీసుకొని నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం క్షేత్రస్థాయిలో అమలుపర్చి మంచి ఫలితాలు పొందడానికి ప్రభుత్వం ఇచ్చిన జి.ఓ.ను దృష్టిలో పెట్టుకొని విద్యాశాఖ చేసిన సూచనలపై అవగాహన పొందుదాము.

విద్యాసంవత్సరం - నిర్మాణాత్మక, సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనాల సంఖ్య

- నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం (CCE) లో భాగంగా నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (FA), సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (SA) లను నిర్వహిస్తాము.
- ఒక విద్యా సంవత్సరంలో 4 నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (FA) లు, రెండు సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (SA) లను నిర్వహిస్తారు. (ప్రభుత్వం Memo. No. 1840/Pros. 11/A2/2015, Dated 09-06-2015 ద్వారా ఈ విద్యా సంవత్సరము నుండి రెండు సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనాలను నిర్వహించాలని సూచించింది).
- నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనములకు సంబంధించిన వివరాలు (మార్కులు - గ్రేడులు) 4 సార్లు నమోదు చేస్తారు. అవి జూలై, ఆగస్టు, నవంబర్, జనవరి / ఫిబ్రవరి మాసాలు, ఆయా మాసాలలో చివరి రోజున పిల్లల ప్రగతిని నిర్దేశించిన సాధనాల ఆధారంగా CCE రికార్డులు నమోదు చేయాలి. 4వ నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకన వివరాలు పదవ (10) తరగతికి జనవరిలో నమోదు చేస్తే, మిగతా తరగతులకు ఫిబ్రవరిలో పూర్తిచేయాలి.
- నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం అనగా పరీక్ష కాదు. బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణలో నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం ఒక భాగంగా గుర్తించాలి. ఎందుకనగా పిల్లలకు పాఠ్యాంశ నిర్వహణ సందర్భంలో అనేక పనులు ఇవ్వడం, ప్రశ్నలు అడగడం, పాల్గొనచేయడం చేస్తుంటాం. వీటిలో అతను పాల్గొనే తీరును అంచనా వేస్తాం, నేర్చుకొనే తీరును గమనిస్తాం, వారి అభిప్రాయాలను పరిగణలోకి తీసుకొంటాము. వీటి ఆధారంగా అభ్యసన స్థాయిని అంచనా వేస్తారు. ఇది పిల్లలు పాల్గొనడానికి, నేర్చుకోడానికి, అభిప్రాయాలు పంచుకొనే ఒక పద్ధతి. నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం పిల్లవాన్ని అభ్యసనాన్ని మెరుగు పరిచే ప్రక్రియ అందుకనే ఇది పరీక్షకాదు. పిల్లలు నేర్చుకోవడానికి, పాల్గొనడానికి ఉద్దేశించిన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో భాగం.
- సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనాలు రెండింటిని నిర్వహిస్తారు. ఒకటి అక్టోబర్ మాసం, రెండవది మార్చి మాసం.

పరీక్ష - పేపర్ల సంఖ్య - మార్కులు

- సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం 9, 10 తరగతులకు నిర్వహించిన మాదిరిగానే 6 నుండి 8 తరగతులకు కూడా నిర్వహిస్తారు. అనగా 6 నుండి 10 తరగతులకు సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంలో భాగంగా గణిత పరీక్ష 80 మార్కులకు నిర్వహిస్తారు.
- 9, 10 తరగతులకు గణితంకు రెండు పేపర్ల ద్వారా పరీక్ష నిర్వహించి, ఒక్కో పేపరుకు 40 మార్కుల చొప్పున కేటాయించిన సంగతి మనకు తెలిసిందే. అయితే 6 నుండి 8 తరగతులకు మాత్రము 80

మార్కులకు ఒకే పేపరు ద్వారా పరీక్ష (SA) ను నిర్వహిస్తారు.

గ్రేడింగ్ విధానం

9, 10 తరగతులకు నిర్దేశించిన గ్రేడింగ్ విధానమే 6 నుండి 8 తరగతులకు అమలు పరుస్తారు. అనగా 6 నుండి 8 తరగతులకు కూడా 8 పాయింట్ల గ్రేడింగ్ విధానములో మార్కులు, గ్రేడులు నమోదు చేయాలి.

- గ్రేడింగ్ విధానం - మార్కులు - గ్రేడు పాయింట్లు కింద సూచించడం జరిగింది.

గ్రేడు	A ₁	A ₂	B ₁	B ₂	C ₁	C ₂	D	E
మార్కులు	91-100	81-90	71-80	61-70	51-60	41-50	35-40	0-34
గ్రేడు పాయింట్లు	10	9	8	7	6	5	4	3

సమయము :

- 9, 10 తరగతులకు పరీక్ష నిర్వహణ సమయంలో ప్రతి పేపరుకు కూడా ప్రశ్నాపత్రము చదువుకోడానికి 15 నిమిషాల సమయం కేటాయిస్తున్నారు. $2\frac{1}{2}$ గంటలు పరీక్షను రాయడానికి సమయాన్ని కేటాయిస్తున్నారు. ఇదే విధానాన్ని 6 నుండి 8 తరగతులకు కూడా అమలుపరుస్తారు. 6 నుండి 8 తరగతులకు ఒకే పరీక్ష పేపరుతో పరీక్ష నిర్వహిస్తున్నప్పటికీ $2\frac{1}{2}$ గంటలు పరీక్ష రాయడానికి 15 నిమిషాలు ప్రశ్నాపత్రం చదువుకోడానికి సమయాన్ని కేటాయిస్తారు. ఇలా గణితంలో 80 మార్కులకు నిర్వహించే పరీక్ష కోసం గం|| 2.45 ని|| సమయం వినియోగిస్తారు.

ఇంటర్నల్, ఎక్స్టర్నల్ భారత్యాలు - నిర్మాణాత్మక, సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనాలు.

- 6 నుండి 8 తరగతులకు ఈ విద్యాసంవత్సరం నుండి 80 మార్కులను సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (SA) ద్వారా మిగిలిన 20 మార్కులను నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం (FA) ద్వారా కేటాయిస్తారు. ఇలా 100 మార్కులు సబ్జెక్టుకు ఉంటాయి.
- మొదటి సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం కోసం 80 మార్కులు పరీక్ష ద్వారా 20 మార్కులు మొదటి రెండు నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనాలు (FA₁, FA₂) ల సగటును లెక్కించి మొత్తం 100 మార్కులుగా గణిత సబ్జెక్టుకు కేటాయిస్తారు.
- అలాగే సంవత్సరము చివర (మార్చి మాసంలో) నిర్వహించే వార్షిక ఫలితం కోసం రెండవ సంగ్రహణాత్మక పరీక్షకు 80 మార్కులు, విద్యాసంవత్సరంలో నిర్వహించే నాలుగు నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనాల సగటును

20 మార్కులకు లెక్కించి మొత్తం 100 మార్కులు సబ్జెక్టుకు కేటాయిస్తారు.

- నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో 20 మార్కుల కోసం 6 నుండి 10 తరగతులకు ప్రస్తుతం అనుసరిస్తున్న విధానాలనే అమలుపరుస్తారు. వాటి వివరాలు పట్టికలో ఇవ్వబడ్డాయి. మరొకసారి పరిశీలించండి.

క్ర.సం.	నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో నిర్వహణ అంశం	మార్కులు
1.	వివిధ గణిత భావనలకు నూతన గణిత సమస్యలు తయారీ - ప్రదర్శన	5
2.	పిల్లల నోటు పుస్తకాలలో సొంతంగా రాసిన అంశాలు	5
3.	ప్రాజెక్టు పనులు	5
4.	లఘు పరీక్ష (స్లిప్ టెస్ట్)	5
మొత్తం మార్కులు		20

- నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో భాగంగాపై నాలుగు సాధనాంశాల ద్వారా మొత్తం 20 మార్కులు కేటాయిస్తారు.
- నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో ఒక్కొక్క సాధనాంశానికి 5 మార్కులు కేటాయించినప్పటికీ 1, 2, 3 సాధనాంశాలకు 10 చొప్పున మార్కులకు నిర్వహించవచ్చు. వారు పొందిన మార్కులను 5 మార్కులకు కుదించి రికార్డులో నమోదు చేయాలి. అలాగే స్లిప్ టెస్టును 20 మార్కులకు నిర్వహించి వారు సాధించిన మార్కులను 5 మార్కులకు కుదించి నమోదు చేయాలి.
- ఈ నాలుగు సాధనాలలో 5 మార్కుల చొప్పున మొత్తం 20 మార్కులకు గాను పొందిన మార్కుల ఆధారంగా గ్రేడింగ్ నమోదు చేయాలి.

నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలోని వివిధ అంశాల అమలు - వివరణలు

1. పిల్లల భాగస్వామ్యం-ప్రతిస్పందనలు

రోజువారీ నిర్వహించే బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో పిల్లలు పాల్గొనాలి. తమ అభిప్రాయాలను, స్పందనలను స్వేచ్ఛగా వ్యక్తపరచాలి. అనుమానాల గురించి ప్రశ్నించగలగాలి. ఉపాధ్యాయులు అడిగే ప్రశ్నలకు సందర్భోచితంగా సమాధానాలు ఇవ్వగలగాలి. ప్రయోగాలు, ప్రాజెక్టు పనులు, పాఠంలోని విషయం గురించే చర్చించే సందర్భాల్లో, పాఠంలోని విషయం గురించి ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు అడుగుతున్న సందర్భాలలో పిల్లలు ప్రతిస్పందించగలగాలి. వీటి ఆధారంగా పిల్లల భాగస్వామ్యాన్ని అంచనా వేయవచ్చు. ఇవి పిల్లల అభ్యసనాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది. దీని వల్ల తరగతి గది చురుకైన వాతావరణంతో కూడి ఉంటుంది. ఇది పరీక్ష కాదు. ఒక మంచి తరగతి గదిలో పిల్లలు-ఉపాధ్యాయులు కలిసి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో పాల్గొంటున్నారనడానికి నిదర్శనం. ఇది అభ్యసనను వేగవంతం చేయడంతోపాటు అర్థవంతంగా కూడా మారుస్తుంది. కాబట్టి నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో దీనికి ప్రత్యేక స్థానాన్ని కేటాయించారు. ఆర్.టి.ఇ. చట్టంలో కూడా సెక్షన్ 29లో పిల్లలు స్వేచ్ఛగా పాల్గొనాలి. తమ భావాలను వ్యక్తపరచగలగాలి. ప్రశ్నించగలగాలి

అనే అంశానికి 'పిల్లల భాగస్వామ్యం-ప్రతిస్పందనలు' న్యాయం చేకూరుస్తుంది. ఆయా సబ్జెక్టుల వారీగా వీటికి సంబంధించిన వివరాలను మరింత వివరంగా తెలుసుకుంటారు.

పిల్లల భాగస్వామ్యం-ప్రతిస్పందనల్లో ఉపాధ్యాయుల పాత్ర కీలకమైంది. ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలను పరిశీలించాల్సి ఉంటుంది. తరగతిగది బయట పిల్లల క్రమశిక్షణ, ప్రవర్తన, వివిధ అంశాలకు ప్రతిస్పందన, చిత్రాలు గీయటం, పాటలు పాడటం, ఆటలు ఆడటం, ఆహారపు అలవాట్లు, ఆరోగ్యపు అలవాట్లు, వ్యక్తిగత పరిసరాల పరిశుభ్రత, విచక్షణా పరిజ్ఞానం మొదలైన విషయాలలో పిల్లలను పరిశీలించడం ద్వారా మదింపు చేయవచ్చు. మరియు పరిశీలనల ఆధారంగా వివిధ సామర్థ్యాలలో ఎలా ఉన్నాడో అంచనా వేయవచ్చు. వీరికి సలహాలు ఇచ్చి ఇంకా మెరుగుపరుచుకునేటట్లు తప్పులు సరిదిద్దుకునేటట్లు చేయవచ్చు. దీనికోసం తరగతిగది లోపల, తరగతిగది బయట ఎల్లప్పుడూ ఉపాధ్యాయుడు, విద్యార్థిని పరిశీలిస్తూ ఉండాలి.

అయితే ప్రాథమిక స్థాయికి, ఉన్నత స్థాయికి మధ్య స్వల్ప వ్యత్యాసం ఉంటుంది. ప్రాథమిక స్థాయిలో మౌఖిక ప్రశ్నలకు సమాధానాలు చెప్పడం, చర్చల్లో పాల్గొనడం, చిత్రాల ఆధారంగా మాట్లాడడం, ధారాళంగా చదువడం, చదివిన దాని గురించి చెప్పగలగడం, సమాచారపట్టికలు, పటాల గురించి మాట్లాడగలగడం, నోటి లెక్కలకు జవాబులు చెప్పగలగడం వంటివి పిల్లల భాగస్వామ్యం-ప్రతిస్పందనలుగా ఉంటాయి. 6వ తరగతి నుండి సబ్జెక్టు వారీగా వేర్వేరుగా ఉంటుంది. భాషల్లో గ్రంథాలయ పుస్తకాలు చదువడం, బాల సాహిత్యం, వార్తాపత్రికలు మొదలగునవి చదివి నివేదికలు రాయడం; గణితంలో లెక్కలు తయారు చేయగలగడం; విజ్ఞానశాస్త్రంలో ప్రయోగాలు చేసి రికార్డు రాయడం; సాంఘికశాస్త్రంలో సమకాలీన అంశాల గురించి ప్రతిస్పందన నివేదిక రాయడం వంటివి పిల్లల భాగస్వామ్యం-ప్రతిస్పందనలుగా ఉంటాయి.

2. పిల్లలు రాసిన అంశాలు

పిల్లలు నోట్ పుస్తకాలలో సొంతంగా రాసిన అంశాలు (పాఠంలోని అభ్యాసాలకు స్వయంగా రాయడం).

పిల్లలు పాఠశాలలోనూ, ఇంటివద్ద తమ నోటు పుస్తకాల్లో రాసిన జవాబులు, చేసిన లెక్కలు మొదలైన వాటిని పరిశీలించి విద్యార్థి ప్రగతిని తెలుసుకోవాలి. ఏ విషయంలో ఎంత వెనుకబడి ఉన్నాడనేది తెలుసుకోవడం ద్వారా విద్యార్థికి అనువైన బోధనాభ్యసనను అందించడానికి వీలుకలుగుతుంది. పిల్లలందరినీ నోట్పుస్తకములు తెచ్చుకోవడానికి ప్రోత్సహించాలి. పిల్లల నోట్ పుస్తకంలో పాఠ్యాంశాలకు సంబంధించిన అంశములు, ప్రశ్నలు, జవాబులు, వివిధ అంశములలో వారికి నచ్చిన అంశములు, ప్రయోగ విధానములు, బొమ్మలు గీయటం, వివిధ సమస్యలు, ప్రాజెక్టు పనులు, పరికల్పనలు మొదలైన అంశములను రాయడానికి ప్రోత్సహించాలి.

పాఠ్యపుస్తకాలలోని ప్రశ్నలు, అభ్యాసాలు:

నిర్మాణాత్మక అభ్యసన సన్నివేశాలలో పాల్గొంటూ సామర్థ్యాలను సాధించడానికి అనుకూలంగా పాఠ్యపుస్తకాలు రూపొందాయి. కాబట్టి పిల్లలు పాఠ్యపుస్తకాలలో కూడా చాలా అంశాలను చర్చించడం మరియు రాయవలసి ఉంటుంది. పాఠం మధ్యలో, పాఠం చివర ఉండే ప్రశ్నలకు సమాధానాలు, కృత్యాలులోని పట్టికలు నింపడం, సమాచార సేకరణ

పట్టికలు నింపడం, అవసరమైన నివేదిక రాయడం మొదలైనవన్నీ పాఠ్యపుస్తకాలలో రాయవలసి ఉంటుంది. పాఠ్య బోధన, చర్చల సందర్భంలోను మరియు పాఠ్యపుస్తకాలలో పిల్లలు రాసిన విషయాలను కూడా పరిగణనలోకి తీసుకొని వారి ప్రగతిని అంచనా వేయాలి. పాఠం చివర ఇచ్చిన అభ్యాసాలకు పిల్లలు ఆలోచించి, సొంతంగా తమదైన జవాబులు రాయాలి. గైడ్లలో, పుస్తకాలలో చూసి రాయకూడదు.

3. ప్రాజెక్టు పనులు

తరగతి గదిలో కేవలం వినడం ద్వారా లేదా చదువడం ద్వారా నేర్చుకోవడం అని కాకుండా చేయడం ద్వారా, అనుభవం ద్వారా నేర్చుకోవడానికి అవకాశం కల్పించే కార్యక్రమమే ప్రాజెక్టుపనులు. దీనిద్వారా పిల్లల్లో పరిశీలన, ప్రయోగ నైపుణ్యాలు అభివృద్ధిచెందుతాయి. ఉత్సాహంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో పాల్గొనగలుగుతారు. భాషలు, భాషేతర అంశాలలో పిల్లలు సొంతంగా జ్ఞానాన్ని పొందడానికి ప్రాజెక్టు పనులు ఎంతగానో ఉపయోగపడతాయి. పిల్లలు ప్రాజెక్టులో పాల్గొన్న విధానాన్ని, రూపొందించిన నివేదికలను ఆధారంగా చేసుకొని మూల్యాంకనం చేయాలి.

“ఇచ్చిన ఒక అంశం మీద విద్యార్థి/ విద్యార్థులు కులంకషంగా చర్చించి ఆ సమస్యను వివిధ కోణాలలో విశ్లేషించి, పరిశీలించి ఒక నివేదికను సమర్పించడం”.

ఇది కొంతమంది విద్యార్థులకు జట్టు కృత్యంగా కూడా నిర్వహించవచ్చును. ఈ విధానం వలన విద్యార్థిలో స్వయం అభ్యసనం, తాను తెలుసుకున్న అంశాల మీద నిజనిర్ధారణ, కొత్త విషయాలను సేకరించడం, నమూనాలను తయారుచేయడం, సమస్యను విశ్లేషించడం, ఇతరులతో మాట్లాడడం మొదలైన గుణాలు అలవడతాయి.

నివేదిక రూపకల్పన (Documentation):

పిల్లలు తాము సేకరించిన సమాచారాన్ని ఆధారంగా చేసుకొని నివేదికను తయారుచేస్తారు. పిల్లలు నిర్వహించే కార్యక్రమాలను క్రమపద్ధతిలో రాసి ఇవ్వగలిగితే అది నివేదిక అవుతుంది. ప్రాజెక్టు పనులు, సమాచార సేకరణ మొదలగు వాటిని ఒక రిపోర్ట్ రూపంలో రాయడాన్ని డాక్యుమెంటేషన్ లేదా నివేదిక రూపకల్పన అంటారు. ఈ పనులలో వారు నిర్వహించిన తీరు, సేకరించిన సమాచారం రాయాలి.

4. లఘు పరీక్ష (Slip Test)

నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో పిల్లల సామర్థ్యాల సాధనను ఒక చిన్న పరీక్ష రూపంలో కూడా పరిశీలించవలసి ఉంటుంది. అయితే, ఇది సాధారణ యూనిట్ పరీక్ష కాదు. దీని గురించి ముందుగానే ప్రశ్నాపత్రం రూపొందించుకోవడం, పరీక్షల టైమ్ టేబుల్ ప్రకటించడం, నిర్ణీత సమయంలోనే పరీక్షను నిర్వహించడం వంటివి ఉండవు. ఉపాధ్యాయుడు తాను చెప్పిన పాఠ్యాంశాలలో ఎంపిక చేసుకున్న విద్యా ప్రమాణాలను పరిశీలించడానికి అప్పటికప్పుడే నిర్వహించే ఒక రాత పరీక్ష. దీని ద్వారా పిల్లల సామర్థ్యాల సాధనను ఉపాధ్యాయుడు నిర్ధారించడానికి వీలు కలుగుతుంది. దీనిపై ఎలాంటి ముందస్తు సమాచారం విద్యార్థులకు ఇవ్వనవసరం లేదు. ప్రశ్నలను నల్లబల్లపై గాని, చార్టుపై గాని రాయాలి. పుస్తకంలో ఉన్న ప్రశ్నలను, అభ్యాసాలను అలాగే ఇవ్వకూడదు. పిల్లలు ఆలోచించి సొంతంగా సమాధానాలు రాసేందుకు వీలుగా

ప్రశ్నలు తయారుచేసి ఇవ్వాలి. దీని వల్ల పిల్లలకు ఆలోచించి జవాబులు రాసే అభ్యాసం లభిస్తుంది. పిల్లలు రాసిన జవాబులను విశ్లేషించడం ద్వారా ఎక్కడ వెనుకబడ్డారో గుర్తించి తగిన విధంగా అభ్యాసం కల్పించవచ్చు. ఇది ఒక రకంగా పబ్లిక్ పరీక్షలకు పిల్లలను ముందస్తుగా సిద్ధం చేయడానికి ఉపయోగపడుతుంది. కాబట్టి ఎట్టి పరిస్థితుల్లో పుస్తకంలోని ప్రశ్నలను ఉన్నది ఉన్నట్లుగా ఇవ్వకుండా బహుళ సమాధానాలు వచ్చేలా ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలతో లఘు పరీక్ష నిర్వహించాలి.

సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం (Summative Assessment)

విద్యార్థి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల ద్వారా నేర్చుకొన్న అంశాలను మొత్తంగా మూల్యాంకనం చేయడాన్ని సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం అంటారు. ఇవి కోర్సు మొత్తం పూర్తిఅయిన తర్వాత లేదా నిర్ధారిత పాఠ్యాప్రణాళిక పూర్తయిన తరువాత పిల్లల సాధనను పరీక్షించే పద్ధతి. ఈ పద్ధతిలో విద్యార్థి తాను చదివిన కోర్సుద్వారా ఏమి నేర్చుకున్నాడు?, ఎంత వరకు నేర్చుకున్నాడు? అనే అంశాలను పరిశీలించడం జరుగుతుంది. సాధారణంగా రాత (పేపర్ - పెన్సిల్) పరీక్షల రూపంలో మాత్రమే నిర్వహించే సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంలో పాఠ్యవిషయాలను మాత్రమే పరీక్షించడం జరుగుతుంది. పిల్లలు ఎంత నేర్చుకున్నారు అని పరీక్షించడం. టర్మినల్, వార్షిక పేరిట నిర్వహించే సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం విద్యార్థులకు వారి సాధనను, మార్కులు, ర్యాంకుల రూపంలో అందజేస్తుంది. ఉత్తీర్ణత సాధించారో లేదో మాత్రమే తెలియజేస్తుంది. విద్యార్థులు చదివిన అంశాలన్నీ అవగాహన చేసుకొని స్వంతంగా పరీక్షలలో రాయవలసి రావడం వల్ల పిల్లల్లో పరీక్షలపట్ల భయం, వ్యాకులత ఉండదు. ఈ తరహా అంతర్గత మూల్యాంకన విధానం పరీక్షల పేరిట పిల్లల మధ్య కలిగే అవాంఛనీయ పోటీని తగ్గించడానికి ఉపయోగపడుతుంది. దీని స్వభావాన్ని మరింతగా నిశితంగా అర్థంచేసుకుందాం.

- ఇది అభ్యసనను మూల్యాంకనం చేసే పద్ధతి.
- సాధారణంగా టర్మ్, వార్షిక పరీక్షల రూపంలో నేర్చుకున్న మొత్తాన్ని పరీక్షిస్తుంది. అనగా గతంలో త్రైమాసిక (Quarterly), అర్థ వార్షిక (Half Yearly) మరియు వార్షిక (Annual) పరీక్షలుగా నిర్వహించేవారు. ప్రస్తుతం ఒక సంవత్సరంలో దీన్ని రెండుమార్లు నిర్వహిస్తారు. మొదటిది అక్టోబర్ మాసంలో, రెండవది మార్చి/ ఏప్రిల్ మాసంలో నిర్వహిస్తారు.
- విద్యాప్రమాణాల ఆధారంగా పిల్లల ప్రగతిని ఉపాధ్యాయుడు స్వయంగా తయారుచేసిన పరీక్షా పేపర్ తో పరిశీలించే పరీక్ష పద్ధతి.
- పరీక్ష నిర్వహణ కోసం ఉపాధ్యాయులు సజ్జెక్టువారీగా నిర్ధారించిన విద్యా ప్రమాణాల ఆధారంగా ప్రశ్నపత్రం రూపొందించుకోవాలి (విషయవారీ భారత్వ పట్టికలను పరిశీలించండి.)
- మౌఖిక పరీక్షను ప్రత్యేకంగా నిర్వహించాల్సిన అవసరం లేదు. మౌఖిక పరీక్షకు సంబంధించిన విద్యా ప్రమాణాలకు కేటాయించిన మార్కులను ఉపాధ్యాయుడు తమ పరిశీలనల ఆధారంగా లేదా అంతకుముందు నమోదుచేసిన ఫార్మేటివ్ మూల్యాంకనం ఆధారంగా కేటాయించి పిల్లల ప్రగతిని నమోదుచేయాలి.
- రాత పరీక్ష కోసం ఆయా సబ్జెక్టులవారీగా నిర్ధారించిన భారత్వాల ప్రకారం విద్యాప్రమాణాల ఆధారంగా ప్రశ్నపత్రం రూపొందించుకోవాలి.

- సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం ఒక విద్యా సంవత్సర కాలంలో రెండుసార్లు నిర్వహించాలి. కాబట్టి మొదటి సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం. అక్టోబర్ మాసంలో, రెండవ సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం మార్చి లేదా ఏప్రిల్ మాసంలో నిర్వహించాలి. మొదటి సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం కోసం ప్రశ్నపత్రం రూపొందించుకొనేటప్పుడు అక్టోబర్ నెలవరకు పూర్తయిన సిలబస్‌ను పరిగణలోకి తీసుకోవాలి. అలాగే రెండవ సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం కోసం ప్రశ్నపత్రం రూపొందించు కొనేటప్పుడు పూర్తి పాఠ్యపుస్తకాన్ని అనగా అన్ని అధ్యాయాలను పరిగణలోకి తీసుకోవాలి.
- సమ్మేటివ్ ప్రశ్నాపత్రాన్ని రూపొందించినపుడు అన్నిరకాల ప్రశ్నలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. అనగా వ్యాసరూప ప్రశ్నలు, లఘు సమాధాన ప్రశ్నలు, సంక్షిప్త సమాధాన ప్రశ్నలు, లక్ష్యాత్మక ప్రశ్నలు మొదలగునవి.
- ఒక సామర్థ్యానికి చెందిన ప్రశ్నలన్నీ ప్రశ్నపత్రంలో ఒకే విభాగంగా ఇవ్వాలి. ప్రాజక్టు పనులను ప్రశ్నపత్రంలో ఇవ్వరాదు.
- ఈ ప్రశ్నలు పిల్లలు నేర్చుకున్న భావనల ఆధారంగా విశ్లేషించడానికి తార్కికంగా ఆలోచించడానికి, సృజనాత్మకంగా వ్యక్తీకరించడానికి తన సొంత అభిప్రాయాలను జోడించి రాయడానికి అనుకూలంగా ఉండాలి.
- పై రెండు మూల్యాంకనాలలో నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో పిల్లల ప్రగతి పరిశీలన మౌఖిక, రాతరూపాలలో అంచనావేస్తే, సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంలో రాతరూపంలో మాత్రమే అంచనా వేయాల్సి ఉంటుంది. అయితే ప్రాథమిక తరగతులలో అనగా 1, 2 తరగతులకు మౌఖిక పరీక్షను కూడా నిర్వహించాలి.
- నిర్దాిత సిలబస్ ఆధారంగా ఉపాధ్యాయుడు స్వయంగా ప్రశ్నపత్రం రూపొందించుకొని మూల్యాంకనం చేయాలి.
- ఇతర సంస్థలు, వ్యక్తులు రూపొందించిన ప్రశ్నాపత్రాలు ఉపయోగించకూడదు. ఐతే ఉపాధ్యాయులు ప్రశ్నపత్రం రూపకల్పన గురించి స్కూల్ కాంప్లెక్స్ సమావేశంలో చర్చించి సహాయం పొందవచ్చు.
- ఉపాధ్యాయుడు ప్రశ్నపత్రం ఆధారంగా ప్రాథమిక 'కీ' తయారు చేసుకోవాల్సిన అవసరం లేదు. ఎందుకంటే సమ్మేటివ్ ప్రశ్నపత్రంలో ప్రశ్నలు స్వభావరీత్యా సొంతంగా రాయడానికి, విశ్లేషణాత్మకంగా రాయడానికి వీలుగా వుంటాయి. కాబట్టి తరగతిలో పిల్లలందరూ ఒకేరకమైన సమాధానం రాస్తారని భావించకూడదు.
- పిల్లలు సొంతంగా సమాధానాలు రాయడానికి ప్రశ్న పత్రం తోడ్పాడాలి. పాఠ్యపుస్తకంలో సూచించుకున్న దానికన్నా భిన్నమైన సమాధానం పిల్లలు తమ సొంత ఆలోచనలు, అనుభవాలతో రాసి వుండవచ్చు. అది సరైనది అయినపుడు దానిని కూడా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.
- ఒక విద్యాప్రమాణంలో ప్రశ్నలన్నీ ఒక విభాగంలోనే ఉంటాయి. కాబట్టి ఆ విద్యాప్రమాణానికి ఎన్ని మార్కులు ఇచ్చారు? పిల్లలు ఎన్ని మార్కులు సాధించారు అనేది సులభంగా తెలుసుకోవచ్చు.
- సాధారణంగా ఉపాధ్యాయులు ఇంతకుముందు సమాధానపత్రాలు దిద్దినట్లే ప్రస్తుతం కూడా సమాధాన పత్రాన్ని దిద్ది మార్కులు వేయవచ్చు. ఐతే సమాధానాలు విద్యార్థికి విద్యార్థికి మారుతూ ఉంటాయి కాబట్టి జాగ్రత్తగా చదివి మార్కులు కేటాయించాలి.

- సమాధాన పత్రం దిద్దిన తరువాత పైన కేటాయించిన గడులలో ఏ విద్యాప్రమాణానికి ఎన్ని మార్కులు వచ్చాయి? మొత్తం మార్కులు, గ్రేడు రాయాలి.
- గ్రేడు నిర్ణయించడంలో విద్యార్థి సాధించిన మార్కులను దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. కింది పట్టిక ఆధారంగా మార్కుల శాతాన్నిబట్టి గ్రేడునివ్వాలి.

సహపాఠ్యాంశాల మూల్యాంకనం (Assessment of other curricular areas)

- సహపాఠ్య అంశాలను మూల్యాంకనం చేయడంలో ఇతర పాఠ్య విషయాల మాదిరిగా కాకుండా కేవలం సంగ్రహణాత్మకంగా సంవత్సరంలో 3 సార్లు మాత్రమే మూల్యాంకనం చేయాలి.
- వీటికి నిర్దారిత రాత పరీక్ష ఉండదు. ఉపాధ్యాయులు పరిశీలన ఆధారంగా గ్రేడులు ఇవ్వాలి.
- సహ పాఠ్యాంశాలలో విద్యా ప్రమాణాల వారీగా పిల్లల ప్రగతిని పరిశీలించి మార్కులు కేటాయించాలి.
- పిల్లలు పాల్గొంటున్న తీరును, ప్రదర్శిస్తున్న నైపుణ్యాలను, ఆచరిస్తున్న విధానాలను పరిశీలించి మార్కులు, గ్రేడులు ఇవ్వాలి. వీటితోపాటు వివరణాత్మక సూచికలు కూడా రాయాలి.
- సహపాఠ్యాంశాలు నాలుగు. ఒక్కో అంశం కింద ఐదు సామర్థ్యాలు ఇవ్వబడ్డాయి. ఒక్క సామర్థ్యానికి 10 మార్కులు. అంటే ఒక్కొక్క అంశానికి 50 మార్కులు ఉంటాయి. మొత్తం నాలుగు అంశాలకు 200 మార్కులు ఉంటాయి. ఉదాహరణకు ఒక అంశం ఇవ్వబడింది.

క్ర.సం.	పేరు	సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు					గ్రేడు (50 మా.)
		ఆటలలో పాల్గొనడం, క్రీడాస్ఫూర్తి (10 మా.)	యోగా, మెడిటేషన్, స్కాట్స్, గైడ్స్, ఎన్.సి.సి. (10 మా.)	వ్యక్తిగత పరిసరాల పరిశుభ్రత - ఆరోగ్య అలవాట్లు (10 మా.)	భద్రత - ప్రథమ చికిత్స (10 మా.)	ఆరోగ్యం, పోషకాహారం, మంచి ఆహార అలవాట్లు (10 మా.)	

A1 – Outstanding performance

A2 – Excellent participation and oragnisation of activities

B1 – Have good leadership qualities

B2 – Shows interest only in participation

C1 – Have required content knowledge

C2 – Little knowledge about materials and procedures

D- Poor performance and interest

E – Not Participated in any activity

CCE - రిజిస్టరు, రికార్డులు (CCE - Registers and Records)

ఆయా మాసాలలో పూర్తిచేసిన పాఠ్యాంశాలను మదింపు చేయవలెను. FA నిరంతరంగా బోధనాభ్యసనలో అంతర్భాగం చేస్తూ పిల్లలకు గ్రేడులు ఇస్తాం. SAలో రాత పరీక్ష నిర్వహించి అందులో కూడా గ్రేడులు ఇస్తాం. విద్యార్థులు సాధించిన మార్కుల ఆధారంగా 8 అంశాల గ్రేడింగ్ స్కేల్- A1, A2, B1, B2, C1, C2, D, E పై విద్యార్థి ప్రగతిని నిర్ధారిస్తాం. మార్కుల ఆధారిత గ్రేడులు విద్యార్థి ప్రగతిని అంచనావేయటానికి సులభమయిన మార్గం.

భాషా, భాషేతర అంశాలతోపాటు సహపాఠ్యాంశములయిన ఆరోగ్యం మరియు వ్యాయామ విద్య, సాంస్కృతిక విద్య, విలువలు మరియు వైఖరులు కూడ మదింపు చేయబడుతాయి.

- SA₁, SA₂ (Summative Assessment) నిర్వహించే రెండు సందర్భాలలో సహపాఠ్య అంశాలు అంచనా వేయబడుతాయి. మార్కుల ఆధారిత గ్రేడింగ్ సహపాఠ్యఅంశాలలో విద్యార్థులకు ఇవ్వబడుతుంది.
- ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు తన తరగతిగది/ విషయంనకు సంబంధించిన ఒక సిసిఇ రిజిస్టర్‌ను నిర్వహిస్తాడు. ఇందులో ప్రతి విద్యార్థి ప్రగతిని నమోదు చేస్తాడు. ఈ ప్రగతిని ప్రగతిపత్రం/క్యములేటివ్ రికార్డులో పొందుపరచి తల్లిదండ్రులకు పరిశీలనార్థం పంపిస్తారు.
- క్యములేటివ్ రికార్డ్ ప్రతి విద్యార్థికి 1-5, 6-10 తరగతుల వరకు నిర్వహించబడుతుంది. దీన్ని 8వ తరగతి పూర్తి అయిన పిదప ఎలిమెంటరీ విద్యను పూర్తిచేసినట్లుగా సర్టిఫికేట్ ప్రదానం చేయబడుతుంది. ఈ క్యములేటివ్ రికార్డులో గడిచిన 8 సంవత్సరాలలో పిల్లవాని అన్ని అంశాలు అనగా హాజరు, పాఠ్య, పాఠ్యేతర అంశాలలో ప్రగతి మరియు తల్లిదండ్రుల సామాజిక, ఆర్థిక స్థితిగతులు ప్రతిబింబిస్తాయి.

CCE - నిర్వహణ-బాధ్యతలు (CCE - Implementation - Roles & Responsibilities)

నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనంను ఎప్పటికప్పుడు అన్ని పాఠ్యాంశాలలోని అన్ని సామర్థ్యాలను పరిశీలించి అంచనా వేయాలి.

పాఠ్యాంశాల వారీగా పరిశీలించిన అంశాలను రిజిస్టర్‌లో నమోదు చేసే బాధ్యత ఉపాధ్యాయునిది.

- తరగతి గదిలోని పిల్లలందరికీ బాధ్యత వహించాల్సి ఉపాధ్యాయుడు.
- పాఠశాలలో సిసిఇ నిర్వహణ, బాధ్యత నిర్వహించాల్సింది ప్రధానోపాధ్యాయుడు, ఆయా ఉపాధ్యాయులు దీనికి బాధ్యత వహించాలి. పర్యవేక్షించాలి.
- కాంప్లెక్సు స్థాయిలో సిసిఇ నిర్వహణ, పర్యవేక్షణ బాధ్యత ప్రధానోపాధ్యాయునిది.
- పాఠశాలలో సిసిఇ నిర్వహణలో ఎస్ఎంసి, పిటిఎ కూడా పర్యవేక్షణ బాధ్యత నిర్వహించాలి.
- మండల స్థాయిలో సిసిఇ నిర్వహణ అమలు బాధ్యత నిర్వహించాల్సింది మండల విద్యా శాఖాధికారి (ఎం.ఇ.ఓ.) మరియు వారి సిబ్బంది.

- జిల్లా స్థాయిలో సిసిఇ నిర్వహణ, అమలు, పర్యవేక్షణ జిల్లా విద్యాశాఖాధికారి (డిఇఓ) బాధ్యత వహించాలి.

CCE - అమలు - సూచికలు - ఆధారాలు

(CCE - Indicators of implementation - Evidences)

సిసిఇ పాఠశాల ఆధారిత, ఉపాధ్యాయునికి సంబంధించిన మూల్యాంకనం. ఈ ప్రశ్నాపత్రంలను ఖచ్చితంగా ఉపాధ్యాయుడే తయారు చేయాలి. కాని ఇతర సంస్థల నుండి గాని వ్యక్తుల నుండి గాని పొందరాదు. పిల్లల ప్రగతిని పైన వివరించిన 5 అంశాల గ్రేడింగ్ స్కేల్పై మార్కుల ఆధారంగా నిర్ధారించి, నమోదు చేయాలి. విద్యా ప్రమాణాలలో విద్యార్థులు సాధించిన గ్రేడ్లను A1, A2, B1, B2, C1, C2, D, E గా గుర్తించాలి. ప్రతి పాఠశాల నిర్దేశించిన విద్యా ప్రమాణాల సాధనకు కృషి చేయాలి. ప్రతి విద్యార్థికి నిర్దేశించిన సామర్థ్యాల సాధనకు సంబంధించిన శక్తి, సామర్థ్యాలు ఉన్నాయని విశ్వసించాలి. విద్యార్థుల ప్రగతి ఆధారంగా తరగతి గది/ పాఠశాలకు గ్రేడు ఇవ్వబడుతుంది. ఇది ఎంతమంది విద్యార్థులు A+ మరియు A సాధించారనే దానిపై నిర్ణయించబడుతుంది. సహపాఠ్యాంశాల మూల్యాంకనంనకు పలు రకాల మూల్యాంకన సాధనాలు ఉపయోగించబడి, గ్రేడింగ్ ఇవ్వబడుతుంది.

ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు సిసిఇ రిజిస్టర్ను నిర్వహించాలి. ఇందులో ప్రతి విషయానికి చెందిన అభ్యసనా సూచికలు అనగా విద్యా ప్రమాణాలు ఒక బేస్లైన్పై ఎంత మేరకు ప్రగతిని సాధించారనే విషయాన్ని గ్రేడుల రూపంలో నమోదు చేయాలి. క్యూములేటివ్ రికార్డు కూడా నిర్వహించబడుతుంది. ఇది రెండు దశలలో ఉంటుంది. 1 నుండి 5వ తరగతి వరకు ప్రాథమిక, 6 నుండి 10వ తరగతి వరకు ప్రాథమికోన్నత. 8వ తరగతి అనంతరం సర్టిఫికేట్ ప్రధానం చేయబడుతుంది. SCERT వారు సిసిఇ అమలుకు అవసరమయిన మార్గదర్శకత్వమును, శిక్షణలను, కరదీపికలను తయారుచేసి ఉపాధ్యాయులకు క్షేత్రస్థాయిలో పనిచేసే అధికారులకు, డిసిఇబికి అందిస్తుంది.

తరచుగా రేకెత్తే సందేహాలు - సమాధానాలు (FAQs)

- ప్రశ్న :** నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం గణితంలో మొదటి సాధనాంశంలో భాగంగా పిల్లలతో నూతన సమస్యలు రూపొందింప జేస్తాము. ఐతే పిల్లలు నూతన సమస్యలు రూపొందిస్తే మాత్రమే సరిపోతుందా? వాటికి జవాబులు కూడా రాయించాలా?
- జవాబు :** నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో గణితంలో మొదటి సాధనాంశం “పిల్లలతో నూతన సమస్యలు రూపొందింపచేయడం”. దీనిలో పిల్లలు సమస్యలు రాస్తే సరిపోతుంది. వాటికి జవాబులు రాయవలసిన అవసరం లేదు. ఇలా సమస్యలు రాసినందుకు సగం మార్కులు, ప్రదర్శించినందుకు సగం మార్కులు కేటాయించుకోవాలి. దీని ఆధారంగా మార్కులు ఇవ్వాలి.
- ప్రశ్న :** “నూతన సమస్యలు రూపొందించడం” అనే సాధనాంశం ద్వారా నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో పిల్లలతో ఎన్ని సమస్యలు రాయించాలి?

జవాబు : ఇది ఒక నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం కాలంలో అయ్యే సిలబస్ ఆధారంగా నిర్ధారించుకోవాలి. ఉదాహరణకు ఒక నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం వ్యవధిలో ఒక అధ్యాయం పూర్తి అయితే ఆ అధ్యాయంలోని వివిధ భావనల నుపయోగించి కనీసం 5 సమస్యలు రాయాలి. ఒక వేల రెండు కాని అంతకన్న ఎక్కువ అధ్యాయాలు పూర్తి అయితే 10 సమస్యలు రాయాలి. ఇలా ఒక నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం వ్యవధిలో ఒకటి కన్నా ఎక్కువ అధ్యాయాలు పూర్తయినప్పుడు 10 సమస్యలు రాస్తే సరిపోతుంది. ఈ పది సమస్యలు కూడా సాధ్యమైనంత వరకు రాత రూపంలో ఉన్న (Verbal problems) సమస్యలు రాసేలా చూడాలి.

ప్రశ్న : పిల్లలకు “నూతన సమస్యలు రూపొందించడం” గ్రూపులో చర్చించి చేయమనవచ్చా ?

జవాబు : పిల్లలు సమస్యలు రూపొందించే ప్రక్రియలో తోటి పిల్లలతో చర్చించనివ్వండి. కాని తాను రాసే సమస్యలు వ్యక్తిగతంగా రూపొందించినదై ఉండాలి. ఒక వేల పిల్లలు రాసిన సమస్యలు ఒకే విధంగా ఉంటే మళ్ళీ రాయమనాలి. వాటి ఆధారంగా మార్పులు కేటాయించాలి. పిల్లలు కాపీ చేయడాన్ని, సంఖ్యలు మార్చి రాయడాన్ని, అదే సమస్యను సందర్భం మార్చి రాయడాన్ని ప్రోత్సహించకూడదు. సృజనాత్మకంగా ఆలోచింపజేయాలి. అందుకు కావలసిన సహకారము ఉపాధ్యాయులుగా మనం సూచనల రూపంలో ఇవ్వాలి. తప్ప సమస్యలు చెప్పకూడదు.

ప్రశ్న : “నూతన సమస్యలు రూపొందించడం” అనే సాధనలో పిల్లలందరు ఒకే విద్యా ప్రమాణంనకు చెందిన ప్రశ్నలు రాస్తున్నారు. దీనిని అనుమతించవచ్చా ?

జవాబు : సాధారణంగా పిల్లలను సమస్యలు రాయమన్నప్పుడు అందరూ కూడా “సమస్యసాధన” విద్యాప్రమాణాలతో కూడిన సమస్యలు మాత్రమే రాస్తారు. అయితే వీటిని ప్రాథమికంగా అనుమతించిన పోనుపోను చివరి నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం వరకు అన్ని రకాల ప్రశ్నలు రాసే సామర్థ్యం పెంపొందింప జేయాలి. ఇందుకు ఉపాధ్యాయులుగా సరైన మార్గదర్శనం చేయాలి.

ప్రశ్న : నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం కోసం పిల్లలకు ఎన్ని నోటుబుక్లు పెట్టమనాలి. లేక పేపర్లపై రాయించి పైలు చేయవచ్చా ?

జవాబు : నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం కోసం పిల్లలను ఒక సబ్జెక్టు కోసం రెండు నోటు బుక్లు కేటాయించమనాలి. 1) పిల్లలతో సమస్యలు రూపొందింపజేయడం/ ప్రయోగ రికార్డు రాయడం/ పుస్తక సమీక్ష/ సమకాలీన అంశాలపై నివేదిక రాయడం 2) ప్రాజెక్టు పనులు 3) స్లిప్ టెస్టు ఇలా 3 సాధనాంశాలకు కలిపి ఒకే నోటుబుక్ను ఉపయోగింప జేయాలి. రాతపనులు కోసం అనగా తరగతి గదిలో బోధనాభ్యస ప్రక్రియల నిర్వహణ సందర్భంగా రాసే పనులకు, ఇంటి పని మొదలైన వాటికి చెందిన సమస్యలు రాయడానికి మరొక నోటుబుక్ను ఉపయోగించమనాలి. పేపరుపై రాయించి పైలు చేయవద్దు.

ప్రశ్న : నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం కోసం నోట్‌బుక్‌లు పాఠశాలలో భద్రపరచాలి అన్నారు. మరి పిల్లల పరీక్షలకు చదువుకొనేపుడు పిల్లల రాత పనులకు చెందిన (Home work, class work) నోట్‌బుక్ తీసుకుంటున్నారు. దీంతో అన్ని పుస్తకాలు భద్రపరచడం సాధ్యం కావడం లేదు.

జవాబు : “పిల్లల రాత పనులకు” చెందిన నోటుబుక్ వారి పరిశీలనకు అవసరమే. దీనిని పిల్లల వద్దనే ఉంచాలి. మిగతా మూడు అంశాలకు రాసిన నోటుబుక్‌ను పాఠశాలలోనే భద్రపరచాలి.

ప్రశ్న : పిల్లలకు ప్రాజెక్టు పనులు గ్రూపుగా ఇవ్వాలా? వ్యక్తిగతంగా ఇవ్వాలా? గ్రూప్‌గా ఇస్తే మార్కులు ఎలా కేటాయించాలి ?

జవాబు : ప్రాజెక్టులు రెండు రకాలుగా ఇవ్వవచ్చు. గ్రూపుగా ఇవ్వవచ్చు. వ్యక్తిగతంగా ఇవ్వవచ్చు. ప్రాజెక్టులను గ్రూపులో ఇస్తే 3 లేదా 4 సభ్యులు ఉండేలా చూడాలి. పెద్దపెద్ద గ్రూపులు చేసి ప్రాజెక్టులు ఇవ్వకూడదు. పిల్లలు ప్రాజెక్టును గ్రూపులో నిర్వహించిన, గ్రూపులో కలిపి రిపోర్టు రాసిన మార్కులు కేటాయించేపుడు ప్రాజెక్టు ప్రదర్శన వ్యక్తిగతంగా చేయమనాలి. ఇలా ప్రాజెక్టు ప్రదర్శన అంశం ప్రదర్శన బట్టి మార్కులు కేటాయించాలి. ప్రాజెక్టు నిర్వహించి, నివేదిక రాస్తే 70% మార్కులు, ప్రాజెక్టును ప్రదర్శిస్తే 30% మార్కులు కేటాయించాలి. మార్కుల వ్యత్యాసం ప్రదర్శన బట్టి తెలుస్తుంది.

ప్రశ్న : సాధారణంగా ఒక నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం కాలంలో పిల్లలకు ఎన్ని ప్రాజెక్టులు ఇవ్వాలి. ప్రతి యూనిట్‌కు ఒక ప్రాజెక్టు చొప్పున ఇవ్వచ్చా ?

జవాబు : ఒక నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకన కాలంలో పిల్లలకు ఒక ప్రాజెక్టు మాత్రమే ఇవ్వాలి. మొత్తం మీద ఒక విద్యాసంవత్సరంలో ఒక పిల్లవాడు నాలుగు (4) నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనాలకు 4 ప్రాజెక్టులు నిర్వహించి ప్రాజెక్టు నివేదికలు సమర్పించాల్సి ఉంటుంది. ఒక నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకన కాలంలో రెండు లేదా మూడు యూనిట్లు పూర్తి అవుతాయి. ఈ అన్ని యూనిట్లలోని ప్రాజెక్టులను గుర్తించి బోర్డుపై రాయాలి. ఇలా రాసిన ప్రాజెక్టుల నుండి ఒక్కొక్క పిల్లవాన్ని ఒక్కో ప్రాజెక్టు ఎంచుకోమనాలి. ఇలా ఆ మూడు (3) యూనిట్లలోని బోర్డుపై రాసిన అన్ని ప్రాజెక్టు పనులు ఒక్కొక్కరికి ఒక్కో ప్రాజెక్టును పిల్లలు గ్రూపుగా గాని వ్యక్తిగతంగా గాని నిర్వహించేలా సూచనలు చేయవచ్చు. అలాగే ప్రాజెక్టుకు సమాచారం సేకరించే విధానం, సమాచారం ఎక్కడ లభిస్తుంది. ప్రాజెక్టును ఎలా నిర్వహించాలి. నివేదికను ఎలా రాయాలి. తదితర సమాచారము పిల్లలు ఆ ప్రాజెక్టును సమర్థవంతంగా నిర్వహించేలా సూచనలు చేయాలి. అవసరమైతే మధ్యమధ్యన చర్చిస్తూ ప్రాజెక్టును సరిగ్గా నిర్వహించేలా సూచనలు కూడా చేయవచ్చు.

ప్రశ్న : ఒక నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనకాలంలో ఎన్ని స్లిప్ టెస్టులు నిర్వహించాలి. ఒకవేళ రెండు, మూడు స్లిప్ టెస్టులు నిర్వహిస్తే మార్కులు ఏవి తీసుకోవాలి? ఎక్కువ వచ్చినవా? సగటు తీసుకోవాలా?

జవాబు : ఒక నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకన కాలంలో సాధారణంగా ఒక స్లిప్ టెస్టు నిర్వహిస్తే సరిపోతుంది. అయితే కొన్ని సందర్భాలలో రెండు లేదా మూడు నిర్వహించాల్సి వస్తే ఎక్కువ మార్కులు పొందిన స్లిప్ టెస్టు మార్కులనే రికార్డు చేయండి. మూడు కంటే ఎక్కువ స్లిప్ టెస్టులు ఒక ఫార్మేటివ్ లో నిర్వహించకూడదు.

ప్రశ్న : స్లిప్ టెస్టు నిర్వహించినపుడు పిల్లలు అనుపస్థితి అయితే మళ్ళీ నిర్వహించాలా ?

జవాబు : నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో భాగంగా జరిగే ప్రక్రియ. దీన్ని పరీక్షగా భావించరాదు. ఇది పిల్లల అభ్యసన ప్రగతికి దోహదపడే ప్రక్రియ. కావున స్లిప్ టెస్టును పరీక్షలాగా సమయం, ముందుగా ప్రకటించి నిర్వహించకూడదు. ఒక పిల్లవాడు స్లిప్ టెస్టు నిర్వహించిన రోజు లేకున్నా మళ్ళీ వచ్చినరోజు నిర్వహించవచ్చు. అయితే స్లిప్ టెస్టు నిర్వహించాలనుకున్నాడు ఉపాధ్యాయుడు ఈ రోజు బోర్డుపై కొన్ని సమస్యలు రాస్తాను. వాటిని మీరేలా చేయగలరో చూద్దాం ! అని గణితంలోని ఏదేని రెండు విద్యాప్రమాణాలకు చెందిన రెండు లేదా మూడు సమస్యలు బోర్డుపై రాయాలి. సుమారు 20 నుండి 25 నిమిషాలు సమయం ఇవ్వాలి. పిల్లలు వాటికి సమాధానాలు రాసే సందర్భంలో వారు జవాబులు ఎలా రాస్తున్నారో పరిశీలించాలి. అందరూ జవాబులు రాసినాక వారి జవాబుపత్రాలు తీసుకోవాలి. సామాన్యంగా పిల్లలు ఎవరైన తప్పుచేస్తే, వాటిని గుర్తించి తప్పుసమాధానం, సరైన సమాధానాలు బోర్డుపై పక్క, పక్కన రాసి పిల్లలతో చర్చించి తప్పులు సరిదిద్దుకొనేలా చేయాలి. మళ్ళీ ఆ సమస్యలు తమ నోటుబుక్ లో కాపీ చేయకుండా సొంతంగా చేయమనాలి. ఇలా నిర్వహిస్తూ అభ్యసనను మెరుగుపరచాలి. పిల్లల జవాబు పత్రాలు ముందే సేకరించి ఉన్నాం. కావున వాటిని సరిదిద్దుతూ మార్కులు కేటాయించాలి. ఒకవేల పిల్లలు పూర్తిగా రాయలేకపోతే రెండవసారి అవకాశమిచ్చి మళ్ళీ కొత్త ప్రశ్నలతో స్లిప్ టెస్టు నిర్వహించవచ్చు.

ప్రశ్న : నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనకాలంలో గ్రేడు ప్రతీ సాధనాంశానికి సూచించాలా ? లేదా మొత్తం గ్రేడు సూచిస్తే సరిపోతుందా !

జవాబు : నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో నాలుగు సాధనాంశాలు ఉన్నాయి. వీటిని 5 మార్కులు చొప్పున మార్కులు రికార్డు చేస్తాము. అయితే మార్కులకు గ్రేడు ప్రతిసాధనాంశానికి (5కు గ్రేడు) సూచించాల్సిన అవసరం లేదు. మొత్తంపై 4 సాధనాంశాలకు కలిపి 20కి ఎన్ని మార్కులు పొందారో సూచించిగ్రేడు వేస్తే సరిపోతుంది. మార్కులు మాత్రమే 4 సాధనాంశాలకు నమోదు చేయాలి.

ప్రశ్న : ప్రాజెక్టుల కోసం పిల్లలు ఎక్కువ ఇంటర్నెట్ పై ఆధారపడుతున్నారు. దీనివల్ల వారి సమయం వృధా అయ్యి చదవడానికి తక్కువ సమయం కేటాయిస్తున్నారు ?

జవాబు : మనం ప్రాజెక్టులు ఇచ్చేపుడు పిల్లలకు సూచనలు చేయాలి. ఎక్కువ ఇంటర్నెట్ పై ఆధారపడే ప్రాజెక్టులు ఇవ్వవద్దు. సమాచారం సేకరించడం, చర్చించడం, రిఫరిన్స్ పుస్తకాలు చూడడం, ప్రయోగాలు చేసి రికార్డు చేయడం, ఇతరుల దగ్గరికి వెళ్లి అడిగి తెలుసుకోవడం లాంటి వాటికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి. కేవలం ఇంటర్నెట్ నుండి సమాచారాన్ని డౌన్ లోడ్ చేసి వాటిని రికార్డులో అతికిస్తే అది ప్రాజెక్టు అనబడదు.

ప్రశ్న : భాషా సబ్జెక్టులలో 'పుస్తక సమీక్షలను' ఎలా నిర్వహించాలి?

జవాబు : పాఠశాల గ్రంథాలయంలోని పుస్తకాలను పిల్లలకు ఇవ్వాలి. చదివిన పుస్తకంలోని అంశం ఆధారంగా నివేదిక రాయించాలి. పుస్తకం అంటే పిల్లలు చదవగలిగే 10-12 పేజీల పుస్తకం కావచ్చు (లేదా) ఒక పెద్ద పుస్తకంలోని ఏదైనా ఒక అంశం కూడా కావచ్చు (లేదా) వార్తాపత్రికలు, మ్యాగజైన్లు, బాలసాహిత్యానికి చెందిన పుస్తకాల్లోని ఏదైనా ఒక అంశం కావచ్చు (లేదా) ప్రముఖులు రాసిన వ్యాసం కావచ్చు. ఇలా గరిష్ఠంగా 10 పేజీల వరకు పిల్లలతో చదివించి, చదివిన అంశం గురించి నివేదిక రాయించాలి. హింది లేదా ఆంగ్లం సబ్జెక్టులలో పాఠశాల గ్రంథాలయంలోని పుస్తకాలను ఇవ్వాలి. ఒకవేళ అందుబాటులో లేనట్లయితే సంబంధిత భాషోపాధ్యాయులే సేకరించి పిల్లలకు పుస్తకాలను ఇచ్చి చదివించి, నివేదిక రాయించాలి.

ప్రశ్న : ఒక ఫార్మేటివ్ కాలంలో ఎన్ని సమీక్షలు రాయించాలి?

జవాబు : పిల్లలు ఎన్ని పుస్తకాలైనా చదువవచ్చు. అయితే ఒక ఫార్మేటివ్ కు ఒక సమీక్ష రాస్తే సరిపోతుంది. అయితే పిల్లలకు చదువడం అలవాటుగా మారి సమీక్ష రాయడం అభ్యాసం కావడానికి పిల్లల్ని రాయడాన్ని ప్రోత్సహించవచ్చు. ఇలా పిల్లలు అభ్యాసం కోసం రాసిన వాటిని పరిశీలించి ఉపాధ్యాయులు తగు సూచనలు, సలహాలు ఇచ్చి బాగా రాసేలా చూడాలి.

ప్రశ్న : పుస్తక సమీక్ష నివేదికలను ఎలా రాయాలి?

జవాబు : సాధారణంగా పుస్తక సమీక్ష పేరుతో పిల్లలు చదివిన అంశాన్నే ఉన్నది ఉన్నట్లుగా చూసి రాస్తున్నారు. కాని పుస్తక సమీక్ష అంటే చదివిన అంశం గురించి అభిప్రాయం రాయడం ముఖ్యమైనది. దీనిని కింది విధంగా రాయాలి.

1. ప్రాథమిక వివరాలు (పుస్తకం పేరు, రచయిత పేరు, పబ్లిషర్ పేరు, పుస్తకం వెల, పేజీలు మొదలగు వివరాలు)
2. చదివిన అంశం ఎంపిక చేసుకున్న పుస్తకంలోని చదివిన అంశం గురించి సంక్షిప్తంగా వివరణ రాయాలి. రెండు మూడు పేరాలు మించకుండా రాయాలి. ఇందుకోసం పిల్లలు చదివిన అంశాన్ని అర్థం చేసుకొని సొంతమాటల్లో రాయాల్సి ఉంటుంది. ఎట్టి పరిస్థితుల్లో చదివిన అంశాన్ని యథాతథంగా చూసి రాయకూడదు.
3. చదివిన అంశంపై అభిప్రాయం చదివిన అంశం గురించి పిల్లలు తమ అభిప్రాయాలను రెండు మూడు పేజీలు మించకుండా రాయాలి. సమీక్ష రాయడంలో ఇదే ముఖ్యమైంది.

ప్రశ్న : పుస్తక సమీక్షకు మార్కులు ఎలా కేటాయించాలి?

జవాబు : పుస్తక సమీక్షకు 5 మార్కులు ఉంటాయి. అయితే సమీక్ష రాసినందుకు 70% మార్కులు, తరగతిలో చదివి వినిపించినందుకు లేదా ప్రదర్శించినందుకు 30% మార్కులు కేటాయించుకోవాలి. దీనిని నిర్వహించేటప్పుడు 10 మార్కులకు నిర్వహించి రికార్డులో 5 మార్కులకు తగ్గించి నమోదు చేసుకోవాలి.

ప్రశ్న : ఒక ఫార్మేటివ్ కాలంలో ఎన్ని ప్రయోగాలకు రికార్డు రాయాల్సి ఉంటుంది?

జవాబు : పాఠంలో ఎన్ని ప్రయోగాలు ఉన్నప్పటికీనీ కూడా ఒక ఫార్మేటివ్ కాలానికి ఒకే ప్రయోగానికి ల్యాబ్ రికార్డు రాయాల్సి ఉంటుంది. ఒక ఫార్మేటివ్ పీరియడ్ లో ఉదాహరణకు రెండు పాఠాలు/ యూనిట్లు పూర్తయితే ఆ రెండింటిలో ఉన్న ప్రయోగాలను నల్లబల్లపై రాయాలి. పిల్లలు వీటిలో నుండి ఏదైనా ఒక ప్రయోగాన్ని ఎంపిక చేసుకొని రాయాల్సి ఉంటుంది. అయితే ఉపాధ్యాయుడు మాత్రం పాఠ్య బోధన సందర్భంలో అన్ని ప్రయోగాలను తరగతిలో నిర్వహించాలి.

ప్రశ్న : ల్యాబ్ రికార్డు ఎలా రాయాలి?

జవాబు : విజ్ఞానశాస్త్రంలో 'పిల్లల భాగస్వామ్యం ప్రతిస్పందనలు'లో భాగంగా ల్యాబ్ రికార్డు రాయాల్సి ఉంటుంది. పాఠాల ఆధారంగా నిర్వహించిన ప్రయోగాల నుండి ఏదైనా ఒక ప్రయోగానికి ఒక ఫార్మేటివ్ కాలంలో ల్యాబ్ రికార్డు రాయాల్సి ఉంటుంది. దీన్ని కూడా కింది నమూనాలో రాయాలి.

1. ప్రాథమిక వివరాలు (ప్రయోగం పేరు, ఉద్దేశం, ఉపయోగించిన పరికరాలు/ పదార్థాలు మొ॥వి)
2. నిర్వహణ విధానం (ప్రయోగాన్ని ఎలా నిర్వహించారో వివరంగా రాయాలి. అవసరమైతే బొమ్మ గీసి వివరించాలి. పరిశీలనలు కూడా నమోదు చేయాలి.)
3. ముగింపు (ప్రయోగం ద్వారా ఏమి నేర్చుకున్నారో రాయాలి. అట్లాగే ఎదురైన సందేహాల గురించి అదనపు ప్రశ్నలు కూడా రాయవచ్చు.)

ప్రశ్న : సాంఘికశాస్త్రంలో సమకాలీన అంశాలకు చెందిన నివేదికను ఎలా రాయించాలి?

జవాబు : ఒక ఫార్మేటివ్ కాలంలో ఏదైనా ఒక సంఘటన లేదా అంశం గురించి పిల్లలు ఒక నివేదిక రాయాల్సి ఉంటుంది. ఇందుకోసం ఉపాధ్యాయుడు ఒక పీరియడ్ ను కేటాయించుకోవాలి. ఆ పీరియడ్ లో ఆ మధ్య కాలంలో జరిగిన వివిధ సంఘటలను పిల్లలతో చర్చిస్తూ వాటి జాబితాను నల్లబల్లపై రాయాలి. వీటిలో నుండి ఏదైనా ఒక సంఘటన గురించి పిల్లలను ఎంపిక చేసుకోమని నివేదిక రాయమని చెప్పాలి. అయితే ఆ సంఘటనకు సంబంధించిన నివేదిక రాయడానికి అవసరమైన సలహాలు, సూచనలు ఇవ్వాలి.

ప్రశ్న : సమకాలీన అంశాలకు చెందిన నివేదికను ఎలా రాయాలి?

జవాబు : దీనికి కూడా ఒక నమూనా ఉంటుంది. అది 1. ప్రాథమిక వివరాలు (సంఘటన పేరు, సంఘటన జరిగిన తేదీ, స్థలం, వివరాలు ఎక్కడ నుండి సేకరించారు మొ॥వి.) 2. సంఘటన వివరాలు (ఆ సంఘటనకు చెందిన సమాచారాన్ని సంక్షిప్తంగా రాయాలి) 3. అభిప్రాయం (ఆ సంఘటన గురించి పిల్లలు తమ అభిప్రాయాలను సొంతంగా రాయాలి. ఇదే చాలా ముఖ్యమైనది). దీంట్లో కూడా రాయడానికి 70% మార్కులు, ప్రదర్శనకు 30% మార్కులు కేటాయించాలి. దీన్ని 10 మార్కులకు నిర్వహించి 5 మార్కులకు కుదించి నమోదు చేయాలి.

ప్రశ్న : ప్రాజెక్టుపని నివేదికను ఎలా రాయాలి?

జవాబు : సాధారణంగా ప్రాజెక్టుపని నివేదికను రాసేటప్పుడు పిల్లలు ఇంటర్నెట్ లేదా సేకరించిన పుస్తకాల నుండి సమాచారాన్ని ఉన్నది ఉన్నట్లుగా రాస్తున్నారు. ఇలా రాయకూడదు. అట్లాగే అవసరమున్నా లేకున్నా బొమ్మలను కత్తిరించి అతికిస్తుంటారు. ఇది అనవసరమైన పని. ప్రాజెక్టుపని అంటే సమాచారాన్ని సేకరించి, నమోదు చేసుకొని తద్వారా తాము ఏమి నేర్చుకున్నాం? ఏం ప్రయోజనం పొందారు? మొదలగు వివరాలను విశ్లేషించి రాయాల్సి ఉంటుంది. ఇందుకోసం ప్రాజెక్టు నివేదికను కింది నమూనాలో రాయాలి.

1. ప్రాథమిక వివరాలు (ప్రాజెక్టు పేరు, పాల్గొన్నవారు, సమాచారం ఎక్కడ నుండి సేకరించారు, ఎప్పుడు సేకరించారు మొదలగు వివరాలు)
2. సేకరించిన సమాచారం (పరిశీలించిగాని, చదివిగాని, ఇంటర్వ్యూ ద్వారా గాని తెలుసుకున్న సమాచారాన్ని సొంతమాటల్లో సంక్షిప్తంగా రాయాలి. అవసరమైతే పట్టికల రూపంలో కూడా రాయాల్సి ఉంటుంది.
3. ముగింపు (ప్రాజెక్టుపని వలన కలిగిన ప్రయోజనం గురించి లేదా తాను ఏమి నేర్చుకున్నారో మొదలగు వివరాలను రెండు మూడు పేరాలకు మించకుండా రాయాలి.)

ప్రాజెక్టుపనిని కూడా 10 మార్కులకు నిర్వహించి, నమోదు చేసేటప్పుడు 5 మార్కులకు తగ్గించి చేయాలి. అయితే సమాచార సేకరణ, నివేదిక రాయడానికి 70% మార్కులను; ప్రదర్శనకు 30% మార్కులను కేటాయించాలి.

ప్రశ్న : సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంలో మౌఖిక పరీక్షలు నిర్వహించాల్సిన అవసరం ఉన్నదా?

జవాబు : లేదు. ఎందుకంటే 'పిల్లల భాగస్వామ్యం, ప్రతిస్పందనలు' అనే అంశం ద్వారా పిల్లల యొక్క మౌఖిక సామర్థ్యాన్ని అంచనా వేస్తున్నారు. దీంట్లో పిల్లల ప్రదర్శన ఉంటుంది కాబట్టి ప్రత్యేకంగా మౌఖిక పరీక్ష నిర్వహించాల్సిన అవసరం లేదు.

ప్రశ్న : క్యుములేటివ్ రికార్డులో సామర్థ్యాల వారీగా నమోదు చేయాల్సిన అవసరం ఉందా?

జవాబు : 6 నుండి 8వ తరగతి వరకు సామర్థ్యాల వారీగా సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంలో వివరాలను నమోదు చేయాలి. అయితే 9, 10 తరగతులకు మాత్రం అవసరం లేదు.

ప్రశ్న : సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం ప్రశ్నోపప్రతంలో బహుళ సమాధానాలు వచ్చే సమాధానాలు వచ్చే ప్రశ్నలు ఉంటున్నాయి. వీటికి మార్కులను ఎలా కేటాయించాలి?

జవాబు : ఇలాంటి ప్రశ్నలకు ఒకే రకమైన సమాధానం ఉండదు. వీటికి సమాధానాలు రాసిన తీరు ఆధారంగా మార్కులను కేటాయిస్తారు. ఉపాధ్యాయులు తాము ఆశించిన జవాబునే పిల్లలు రాయకున్నా కూడా సూచికల

ఆధారంగా మార్కులను కేటాయించాల్సి ఉంటుంది. ఇందుకోసం ప్రతీ సబ్జెక్టులో జవాబుపత్రాలను దిద్దడానికి సూచికలను రూపొందించి ఆయా సబ్జెక్టుల వారీగా కరదీపికల్లో వివరంగా పొందుపరిచారు. వీటిని అనుసరించాలి.

ప్రశ్న : సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం ప్రశ్నాపత్రంలో ప్రశ్నలు పుస్తకంలో నుండి రావు అంటున్నారు. దీని వల్ల పిల్లలు ఇబ్బందులు ఎదుర్కొనరా?

జవాబు : పిల్లలకు పాఠంలోని విషయం అర్థమైతే, సొంతంగా రాయడం అలవాటైతే ఎలాంటి ప్రశ్నకైనా జవాబులు రాయగలుగుతారు. గైక్యు, స్టడీ మెటీరియళ్ళలోని ప్రశ్నలను జ్ఞాపకం చేయిస్తే ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటారు. పుస్తకంలోని ప్రశ్నలు ఉన్నవి ఉన్నట్లుగా రావు. అయితే పాఠంలోని విషయానికి/ భావనలకు సంబంధించిన ప్రశ్నలే ఉంటాయి. వీటికి సమాధానాలను సొంతంగా రాయగలిగేలా అభ్యాసం కల్పించడానికే పాఠ్యపుస్తకంలో రకరకాల ప్రశ్నలు పొందుపరిచారు. వీటిని పిల్లలు సొంతంగా రాయడాన్ని ప్రోత్సహిస్తే ఎలాంటి ఇబ్బందులకు గురికారు. అట్లే లఘు పరీక్ష నిర్వహించేటప్పుడు ఉపాధ్యాయులు పాఠ్యపుస్తకంలోని ప్రశ్నలు కాకుండా ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలను సొంతంగా రూపొందించి నిర్వహిస్తే పిల్లలకు తగిన అభ్యాసం లభిస్తుంది. వారిలో ఆత్మ విశ్వాసం కూడా పెంపొందుతుంది.

ప్రశ్న : సహపాఠ్య కార్యక్రమాలకు నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం ఉంటుందా?

జవాబు : ఉండదు. వీటికి సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం సందర్భంగా పరీక్ష నిర్వహించాల్సిన అవసరం కూడా లేదు. అయితే పరిశీలనల ఆధారంగా (లేదా) పిల్లల ప్రవర్తన ఆధారంగా (లేదా) పిల్లల ప్రదర్శన ఆధారంగా మార్కులను కేటాయించి, గ్రేడులను నమోదు చేయాలి. దీన్ని సంవత్సరంలో రెండుసార్లు నిర్వహిస్తారు.

పాఠశాల విద్యలో పరీక్షల సంస్కరణలు అమలు జరుగుతున్నాయి. నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనాన్ని (సి.సి.ఇ) పూర్తి స్థాయిలో అమలు జరిగేలా చూసే బాధ్యత ప్రధానోపాధ్యాయుడిపైనే ఉంటుంది. గత రెండు సంవత్సరాలుగా పొందిన అనుభవాల ఆధారంగా వీటిని అమలుపరచడానికి అనుగుణంగా నిర్వహణను సరళీకృతం చేశారు. వీటి గురించి ప్రధానోపాధ్యాయులు పూర్తిగా అవగాహన పొందినప్పుడే తమ పాఠశాలలను సక్రమంగా నిర్వహించగలుగుతారు. ఉపాధ్యాయుల యొక్క అనుమానాలను నివృత్తి చేయగలుగుతారు. పరీక్షల సంస్కరణలను పూర్తిగా ఆకళింపు చేసుకున్నప్పుడు దీని ప్రభావం బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలపైన కూడా ఉంటుంది. తద్వారా పిల్లల్లో ఆలోచనాశక్తి, సృజనాత్మకత, సమస్య పరిష్కారశక్తి, విచక్షణా జ్ఞానం, ఉన్నతమైన విలువలు, వైఖరులు వంటివి పెంపొందడానికి తోడ్పడినవారమవుతాం.

XXXX

10

బోధనా ప్రణాళికలు - వనరుల వినియోగం, ప్రధానోపాధ్యాయుల బాధ్యతలు

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ప్రభావవంతంగా నిర్వహించబడుటకు ఉపాధ్యాయులు ఏం చేయాలి?
- ▶ ఏ ఏ ప్రణాళికలు రూపొందించుకోవాల్సి ఉంటుంది?
- ▶ వార్షిక ప్రణాళికలో ఏ ఏ సోపానాలు ఉంటాయి? వీటిని రాసి అమలుపరచడంలో ప్రధానోపాధ్యాయుల బాధ్యతలు ఏమిటి?
- ▶ పాఠ్యప్రణాళికలో ఏ ఏ సోపానాలు ఉంటాయి? వీటిని విభిన్నంగా ఉపాధ్యాయులు ఎందుకు రాయాలి? ప్రధానోపాధ్యాయుల బాధ్యతలు ఏమిటి?
- ▶ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణకు అవసరమైన వనరులు ఏవి?
- ▶ వీటిని సమకూర్చడంలో, ఉపాధ్యాయులు వినియోగించేలా చేయడంలో ప్రధానోపాధ్యాయుల బాధ్యత ఏమిటి?

ఏదైనా ఒక కార్యక్రమం విజయవంతం కావాలంటే ముందస్తు ప్రణాళికలు, వ్యూహాలు అనేవి తప్పనిసరి. ముందస్తు ప్రణాళిక, వ్యూహాలు లేకపోతే ఎలాంటి కార్యక్రమాల నిర్వహణ ఐన లోపాలతో కూడి ఉంటుంది. అప్పటికప్పుడు సమయానుకూలంగా నిర్ణయాలు తీసుకున్నప్పటికీ ప్రణాళిక బద్దమైన వ్యూహాలు అత్యావశకం. ఇంతటి ప్రాధాన్యత ఉన్న ప్రణాళికకు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో కూడా చాలా ప్రాముఖ్యత కల్గి ఉంది.

మరి వాస్తవంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ కోసం ప్రణాళికల గురించి ఆలోచిస్తున్నామా ? ఎందుకు?

విద్యార్థుల ప్రగతికి, అభ్యున్నతికి, అభ్యసనకు దోహదపడే బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను విజయవంతంగా మరియు ప్రభావవంతంగా నిర్వహించడానికి ప్రతి ఉపాధ్యాయునికి ముందస్తు ప్రణాళికలు, వ్యూహాలు అనేవి తప్పనిసరి అవసరము, అనివార్యము కూడా. వీటిని మనం సమగ్రంగా, సమర్థవంతంగా రూపొందించుకోగలిగితే నిర్ధారించుకున్న లక్ష్యాలు ఒక క్రమపద్ధతిలో నిర్ణీత సమయంలో సాధించడానికి మార్గం సులభతరమైతుంది. ముందస్తు ప్రణాళికలు, వ్యూహాల ద్వారా వనరులను ముందే సమకూర్చవచ్చు. బోధనాంశముల నిడివిని నిర్ధారించుకోవచ్చు. ఏయే పాఠ్యాంశాలకు ఎన్ని పీరియడులు అవసరమైతాయో గుర్తించవచ్చు. అంతేగాక ప్రధానంగా పాఠ్యాంశాన్ని ముందే చదివే అవకాశం ఉంటుంది. తద్వారా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించే అంశాలపై పూర్తి స్పష్టత, అవగాహన పెంపొందించుకుంటాము. అవసరమైతే సంబంధిత అంశాలపై మరింత పట్టు సాధించడానికి రిఫరెన్సు పుస్తకాలను చూడడం, ఇతరులతో చర్చించడం చేస్తాము. పిల్లలకు వేటిపై అభ్యాసాలు కల్పించాలో, ఎలాంటి పనులు ఇవ్వాలో ముందే నిర్ణయించుకొంటాము. ఇలా అనేక కోణాల్లో ఆలోచించినపుడు ప్రణాళికలు. వ్యూహాలు ఎంత ఆవశ్యకమో మనం గుర్తించే ఉంటాం.

బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ కోసం ఏ ఏ ప్రణాళికలు రూపొందిస్తున్నారు ఎందుకు ?

సాధారణంగా మనం మనతరగతి గదిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు సహజంగా, ఆసక్తికరంగా ఉంది, పిల్లలందరూ పాల్గొనేలా చేయడానికి 3 రకాల ప్రణాళికలను వినియోగిస్తుంటాము. అవి (1) వార్షిక ప్రణాళిక (2) యూనిట్/పాఠ్యప్రణాళిక (3) పీరియడ్ ప్రణాళిక. ఐతే విద్యా ప్రణాళిక, పరీక్ష సంస్కరణల్లో (ICT) భాగంగా చోటుచేసుకున్న మార్పుల్లో ఉపాధ్యాయులకు పనిభారం పెంచకుండా వారికి సౌకర్యవంతంగా ఉండేలా, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలకు మార్గదర్శకంగా ఉండేలా నూతనంగా వార్షిక, యూనిట్ ప్రణాళికలు బోధనసోపానాలు రూపొందించి వాటిపై అవగాహన కల్పించిన సంగతి మనకందరికి తెలిసిందే.

మరి ఈ ప్రణాళికలను బోధనసోపానాలను మనం ఏ మేరకు అవగాహన పొంది వినియోగిస్తున్నాము.

ఈ మధ్యకాలంలో పాఠశాలలను సందర్శించినపుడు చాలా పాఠశాలల్లో ప్రణాళికలు రూపొందించినప్పటికీ కొన్ని పాఠశాలల్లో ఇవి తమ ప్రయోజనం కోసం కాకుండా పరిశీలనకు వచ్చే వారికి చూపడం కోసం రూపొందించినట్లుగా కనబడింది. తరగతి గదిలో నిర్వహించే పాఠ్యాంశాలు, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ, ప్రణాళికకు ఎలాంటి సంబంధం లేకుండా ఉంది. ఇంకా కొన్ని పాఠశాలలో పాఠాలు పూర్తి కానప్పటికీ ముందే చివరి పాఠం వరకు ప్రణాళికలు రాసిపెట్టడం కనబడింది. మరికొన్ని పాఠశాలల్లో ప్రైవేటు పబ్లిషర్స్ రూపొందించిన పాఠ్య ప్రణాళికలు, మెటీరియల్ నుండి కాపీ చేసి రాసినట్లుగా తెలిపారు. ఇలా అపసవ్యధోరణులతో భారంగా భావించి పరిశీలనకు వచ్చేవారికి చూపడం కోసం ప్రణాళికలు రూపొందించుకుంటే అవి మన వృత్తి నైపుణ్యతకు తోడ్పడకపోగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణలో పిల్లల అభ్యాసనాభివృద్ధికి దోహదపడదు. ఇలాంటి బోధన మనకు ఎలాంటి బోధనాభ్యసన అనుభూతులను, అనుభవాలను కల్పించదు.

నిజంగా ప్రణాళికలు మన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణకు భారమా ?

వీటిని మనం ఆసక్తిగా అమలు పరిస్తే మనకు, పిల్లలకు ప్రయోజనకారి కాదా ! ఆలోచించండి.

వాస్తవంగా నేడు మనము బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణకు రెండు రకాలు ప్రణాళికలు అనగా వార్షిక యూనిట్ ప్రణాళికలను మాత్రమే వినియోగిస్తున్నాము. వాటిని కూడ మనబోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణకు అనుకూలంగా లక్ష్యాల సాధనకు ఉద్దేశింపబడ్డదిగా ఉండి, ప్రతి సంవత్సరం మళ్లీ మళ్లీ రాసినదే రాయకుండా కొత్తగా నేర్చుకున్న, పరిశీలించిన అంశాలు చేర్చుకునేలా, మన అభిప్రాయాలు నమోదు చేసేలా రూపొందించాము. అనగా ఉపాధ్యాయుల ప్రతిస్పందనలు, ఉపాధ్యాయులు సేకరించిన అదనపు సమాచారము నమోదు చేస్తే సరిపోతుంది. మిగతా అంశాలు గతంలో రాసుకున్నవే కొనసాగుతాయి. ఇలా ఉపాధ్యాయులకు పనిభారం లేకుండా వారి వృత్తి నైపుణ్యానికి దోహదపడేలా పిల్లల అభ్యసనకు ప్రయోజనకారిగా ఉండేలా చూడడమైంది. అంతేగాకుండా ఒక పీరియడులో తరగతి గదిలో నిర్వహించాల్సిన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల కోసం బోధనాసోపానాలు సరిపోతుంది. పీరియడు ప్రణాళిక రాయవల్సిన అవసరం లేదని గతంలోనే తెలియజేయడం జరిగింది. స్థూలంగా చెప్పాలంటే వార్షికపథకం, యూనిట్ పథకం, బోధనావ్యూహాలు, బోధనాసోపానాలు ప్రతి ఉపాధ్యాయున్ని సమర్థవంతంగా తగురీతిలో సంసిద్ధుల్ని చేసి తరగతి గదిని సహజంగా ఆసక్తికరంగా మారుస్తుంది. కావున వీటి గురించి మరొక క్షణముగా చర్చించి అవగాహన పొందుదాము.

వార్షిక ప్రణాళిక

పాఠ్యపుస్తకాన్ని పూర్తిగా ఒక విద్యాసంవత్సరంలో ఒక తరగతికి ఒక విషయంలో పిల్లలు అభ్యసించాల్సిన, సాధించాల్సిన అన్ని సామర్థ్యాలను, నైపుణ్యాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని రూపొందించేదే వార్షిక ప్రణాళిక. ఇలా ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు తాను బోధించే ప్రతి తరగతి విషయాలకు (Subjects) చేసుకొనే ప్రణాళిక. ఉపాధ్యాయుడు తాను బోధించే తరగతి మరియు సబ్జెక్టుకు సంవత్సరాంతానికి పిల్లలకు ఏమిరావాలి? పిల్లలు ఏ సామర్థ్యాలు సాధించాలి? ఆ సామర్థ్యాల సాధనకు ఏ యూనిట్ను ఏ మాసంలో బోధించాలి? ఎన్ని పీరియడ్లు అవసరమైతాయి. ఏవి బోధనా వనరులు అవసరము ? ఏవి కార్యక్రమాలు నిర్వహించాలి? పిల్లల అభ్యాసానాకి ఎన్ని పీరియడ్లు కేటాయించాలి. మొదలైన సోపానాలు, అంశాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని వార్షిక ప్రణాళిక రూపొందించు కోవాల్సి ఉంటుంది.

వార్షిక ప్రణాళిక సోపానాలు

వార్షిక ప్రణాళికలో 7సోపానాలు ఉన్నాయి. అవి 1) తరగతి 2) విషయము 3) అవసరమైన పీరియడ్ల సంఖ్య 4) సంవత్సరాంతానికి పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు 5) పాఠ్యాంశాలు మాసవారీగా విభజన 6) ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు 7) ప్రధానోపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు. ఈ 7 సోపానాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని వార్షిక ప్రణాళిక రూపొందించాల్సి ఉంటుంది. కావున సోపానాల వారీగా వార్షిక ప్రణాళికను అవగాహన చేసుకుందాం. ఎలా రాయాలో తెలుసుకుందాం.

వార్షిక ప్రణాళిక సోపానాలు-వివరణలు :

I. తరగతి :

- వార్షిక ప్రణాళిక ఏ తరగతికి రూపొందిస్తున్నామో, ఆ తరగతిని రాయవలెను.

II. విషయం :

- వార్షిక ప్రణాళిక ఏ విషయానికి చెందినదో ఆ విషయం యొక్క పేరు రాయవలెను. (మనం గణిత విషయం గురించి చర్చిస్తున్నాము కావున గణిత ఉపాధ్యాయులు “గణితం” అని నమోదు చేయాలి)

III. అవసరమైన పీరియడ్ల సంఖ్య :

- ఒక విద్యా సంవత్సరములో సంబంధిత విషయంను బోధించుటకు అవసరమైన (బోధనాభ్యాసనకు అవసరమైన) పీరియడ్ల సంఖ్య, అభ్యాసమునకు అవసరమైన పీరియడ్ల సంఖ్య మరియు ప్రాజెక్టుల ప్రదర్శనకు అవసరమైన పీరియడ్ల సంఖ్యను రాయవలెను.

IV. విద్యా సంవత్సరం పూర్తయ్యేసరికి పిల్లలు సాధించవలసిన సామర్థ్యాలు :

- గణిత సామర్థ్యాల వారీగా పిల్లలు ఏమేమి సాధించవలెనో పాఠ్యపుస్తకం చదివి నిర్ణయించి రాసుకోవాలి. (ఇందుకు మీకు సబ్జెక్టు సిలబస్ కరదీపిక సహకారిగా ఉంటుంది. దీనిని పరిశీలించండి).

V. మాసవారి విభజన :

యూనిట్ సంఖ్య	యూనిట్ పేరు	మాసం	అవసరమైన పీరియడ్ల సంఖ్య		వనరులు	నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమం
			బోధనకు	అభ్యాసనకు		

- మాసవారీగా పూర్తి చేయవలసిన యూనిట్ పేరు, అవసరమైన పీరియడ్ల సంఖ్య, బోధన మరియు అభ్యాసనకు, బోధనావనరులు, నిర్వహించవలసిన కార్యక్రమాలు ఆధారంగా మాస వారి విభజన పట్టిక రాయవలెను.

VI. వార్షిక ప్రణాళిక అమలుపై ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు :

- మాస వారీగా ఉపాధ్యాయులు రూపొందించుకొన్న ప్రణాళిక అమలు తీరు ఫలితాలపై వారి స్వీయప్రతి స్పందనలు రాసుకోవాలి. (అధ్యాయం పూర్తి అయిన తర్వాత వాటిని రాయాలి. ఇందులో సరైన సమయంలో పూర్తిచేయగలగా, నిర్వహించిన కార్యక్రమాలపై ప్రతిస్పందన, పిల్లలు పాల్గొనడం, తమ సంతృప్తి వంటి విషయాలు రాయవచ్చు).

VII. వార్షిక ప్రణాళిక అమలుపై ప్రధానోపాధ్యాయుని సలహాలు, ప్రతిస్పందనలు :

- మాసవారీగా అధ్యయన పూర్తి అయిన తర్వాతా HM గారికి సమర్పించాలి. HM గారు సలహాలు, ప్రతిస్పందనలు రాయవలెను. (ప్రధానోపాధ్యాయులు ఉపాధ్యాయుడు తాను రూపొందించిన ప్రణాళికను సమర్థవంతంగా వినియోగిస్తున్నారా, ఏమై న సమస్యలు ఉన్నాయా, పిల్లల ప్రగతి పాల్గొనడం సంబంధించి ఏమైన వివరాలు రాస్తున్నారా, నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలు సమర్థవంతంగా నిర్వహిస్తూ పూర్తి చేయగలుగుతున్నారా లేదా పరిశీలించి సరైన సూచనలు చేయాలి).

వార్షిక ప్రణాళిక ఎలా రాయండి.

వార్షిక ప్రణాళిక రాయడానికి ఒక లాంగ్ నోట్ బుక్ 300 పేజీలది ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. ఈ లాంగ్ నోట్ బుక్ లో మొదటగా వార్షిక ప్రణాళికను రాయాలి. వార్షిక ప్రణాళికలోని 5వ సోపానం వరకు మనం రాసుకున్న విషయాంశాలలో ప్రతి సంవత్సరం ఎలాంటి మార్పు ఉండదు. అనగా సామర్థ్యాలు, పీరియడ్లు, బోధించాల్సిన అంశాలు, మాసాలు మారవు. కావున మళ్ళీ మళ్ళీ రాయాల్సిన అవసరం ఉండదు. ఒకసారి రాస్తే ప్రతి సంవత్సరం ఉపయోగపడుతుంది. కాని 6వ, 7వ సోపానాలలో ప్రతి సంవత్సరము ఉపాధ్యాయ ప్రతిస్పందనలు, ప్రధానోపాధ్యాయుల ప్రతిస్పందనలు ఆయా పాఠ్యాంశాలు, నిర్వహించిన కార్యక్రమాలు పరిస్థితులు అమలు తీరు, పిల్లలు పాల్గొనడం వంటి సమాచారం ఆధారంగా ప్రతి సంవత్సరం నమోదు చేయాల్సి ఉంటుంది. వాటిని పై అధికారులు పరిశీలించి మన బోధనా తీరుతెన్నులను అంచనా వేస్తారు. ఇందుకోసం 6, 7 సోపానాల వద్ద ఎక్కువ సోపానాలు ఖాళీని వదులుకోవాలి. ఇందుకోసం నమూనా వార్షిక ప్రణాళికను పరిశీలించండి.

పాఠ్యప్రణాళిక / యూనిట్ ప్రణాళిక :

పాఠ్యప్రణాళిక అన్నా, యూనిట్ ప్రణాళిక అన్నా ఒకటే. ఈ ప్రణాళిక ఒక యూనిట్ కు చెందినదై ఉంటుంది. ప్రతి యూనిట్ కు ఒక యూనిట్ ప్రణాళికను రూపొందించుకొంటాము. యూనిట్ ను ప్రాతిపదికగా తీసుకొని ఎన్ని పీరియడ్లు అవసరమో విభజించుకొని మొత్తం యూనిట్ కోసం రూపొందించుకొనే ప్రణాళికలే యూనిట్ ప్రణాళిక. భాషా విషయాంశాలలో దీన్ని మనం పాఠ్య ప్రణాళిక అంటారు. కావున మనము పాఠ్యప్రణాళిక అని సంబోధించే సమయంలో దీనిని యూనిట్ ప్రణాళికగా భావించాలి. గతంలో పాఠ్యప్రణాళిక అనగా ఒక పీరియడ్ లో 45 నిమిషాలు బోధించే అంశంగా దృష్టిలో పెట్టుకొని రాసే ప్రణాళికగా పరిగణించేవారు. కాని పీరియడ్ లో బోధించే అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని రాసే ప్రణాళికను 'పీరియడ్ ప్రణాళిక' అంటారు. ప్రతి యూనిట్ ద్వారా ఏమి సాధించాలి ? ఏ ఏ వ్యాహాలు అమలు చేయాలి? ఏ ఏ సామాగ్రి వినియోగించాలి ? మొదలగు వివరాలు యూనిట్ ప్రణాళికలో ఉంటాయి. వీటితోపాటు ఉపాధ్యాయుడు బోధనకు అవసరమైన రీతిలో సిద్ధం కావాల్సి ఉంటుంది. దీనికోసం పాఠ్యపుస్తకంతో పాటు, అదనపు పుస్తకాలు (Reference books) సాంకేతిక పరిజ్ఞానము (ICT) వాడవల్సి ఉంటుంది. కావున వీటి నుంచి సేకరించిన సమాచారము కూడా యూనిట్ ప్రణాళికలో పొందు పరచాల్సి ఉంటుంది. అంటే ఒక యూనిట్ కు చెందిన విషయాంశాలు, సమయవిభజన,

వనరులు, బోధనావ్యూహాలు, మూల్యాంకనం, సంసిద్ధత, ప్రతిస్పందనలు వంటి వివరాలతో యూనిట్ ప్రణాళికలో రాయాల్సి ఉంటుంది. దీని గురించి అవగాహనన పొందుదాం.

యూనిట్ ప్రణాళిక - సోపానాలు :

యూనిట్ ప్రణాళికలో కూడా 7 సోపానాలు ఉంటాయి. అవి (1) తరగతి (2) యూనిట్ పేరు (3) కావలసిన పీరియడ్లు (4) యూనిట్ పూర్తయ్యే సరికి పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు, (5) పీరియడ్ వారీగా పాఠ్యాంశ విభజన (6) టీచింగ్ నోట్సు (7) ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందన. ఈ సోపానాల వారీగా ప్రణాళిక ఎలా రాయాలో పరిశీలిద్దాం !

యూనిట్ ప్రణాళిక సోపానాల వివరణలు :

1. తరగతి :

- ఏ తరగతి యూనిట్ ప్రణాళిక రూపొందించుకొంటారో ఆ తరగతిని రాయాలి.

2. యూనిట్ పేరు :

- ప్రణాళిక ఏ యూనిట్ ప్రాతిపదికగా రూపొందిస్తున్నారో ఆ యూనిట్ పేరును రాయాలి.

3. కావలసిన పీరియడ్లు :

- కేటాయించిన మాసాలలో ఆ యూనిట్ బోధించడానికి, పిల్లలకు అభ్యాసం కల్పించడానికి అవసరమైన పీరియడ్లు సంఖ్య వేరువేరుగా ఎన్ని అవరమైతాయని వార్షిక ప్రణాళికలో రాసారో వాటిని ఇక్కడ రాయాలి. ఐతే ఈ పీరియడ్ల సంఖ్య మీకు ఖచ్చితంగా తెలియాలంటే ఆ యూనిట్కు సంబంధించి భావనల చిత్రము (Concept map) ముందే రూపొందించుకుంటే పూర్తి అవగాహనవస్తుంది. ఇందుకోసం నమూనా కూడా మీకు ఇవ్వబడింది. పరిశీలించండి.)

4. యూనిట్ పూర్తయ్యే సరికి పిల్లలు సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలు:

ఒక యూనిట్కు సంబంధించిన విషయాంశాలపై బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు కల్పించటం ద్వారా పిల్లలు ఏ సామర్థ్యాలు (విద్యాప్రమాణాలు) సాధించగలరో వాటిని వివరంగా నమోదు చేసుకోవాలి. వీటిని రాసుకోవడానికి మీకు గణిత సిలబస్ కరదీపిక సహకారిగా ఉంటుంది. పరిశీలించండి)

5. పీరియడు వారీగా పాఠ్యాంశ విభజన :

యూనిట్ వారీగా ఉన్న విషయాంశాలను బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు కల్పించడానికి ముందే కాన్సెప్ట్ మ్యాపింగ్ ఆధారంగా ఎన్ని పీరియడ్లుగా విభజించామో మనకు తెలుసు కావున ఏ పీరియడ్లో ఏ బోధనాంశంపై చర్చిస్తాము. ఏ అభ్యాసంపై పిల్లల్ని చర్చించేసి స్వంతంగా చేసేలా ప్రోత్సాహిస్తామో వాటి వివరాలు పీరియడ్ వారీగా నమోదు చేయాలి. అలాగే మూల్యాంకనం గడిలో కూడా పాఠ్యపుస్తకంలో ఉన్న సమస్యలకు బదులు భావన ఆధారంగా నూతన సమస్యలు రూపొందించి రాస్తే పిల్లలకు పరీక్షలకు అభ్యాసం అవుతుంది. ఇందుకోసం కింది పట్టికను ఉపయోగిస్తాము.

పీరియడ్ సంఖ్య	బోధనాంశము	బోధనావ్యూహాలు	బోధనా వనరులు	మూల్యాంకనం

6. టీచింగ్ నోట్సు (ఉపాధ్యాయుడు సేకరించుకోవాల్సిన అదనపు సమాచారము) :

ఉపాధ్యాయుడు యూనిట్ బోధనకు ముందే ఏవీ బోధనాంశాలు ఏవీ కృత్యాలు పిల్లలతో నిర్వహించాలో గుర్తించి ఉంటాడు. పాఠ్యపుస్తకంలోని బోధనాంశాలు ఏవి పిల్లలకు అమూర్తమో ముందే ఊహించి ఉంటాడు. కావున ఇలాంటి సందర్భంలో వాటిని తరగతి గదిలో సమర్థవంతంగా నిర్వహించడానికి తన అవగాహనకోసం, అలాగే తన వృత్తి నైపుణం పెంపొందించు కొనుటకు అదనపు గ్రంథాలు, సాంకేతిక పరిజ్ఞానం వినియోగిస్తుంటారు. ఇతర ఉపాధ్యాయులతో చర్చిస్తుంటారు. కావున అక్కడ సేకరించిన సమాచారం ఆ యూనిట్ కు ఉద్దేశించింది. ఇక్కడ రాసుకోవాలి. ఇది మీ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణను మరింత సులువు చేస్తుంది. ఇలా సమాచారము ప్రతి యూనిట్ కు అవసరం మేరకు నమోదు చేస్తుండాలి. ఇక్కడ రాసిన సమాచారము ఉపాధ్యాయుడి తయారీని, వృత్తి నిబద్ధతను తెలియజేస్తుంది.

7. ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు:

యూనిట్ వారీగా రూపొందించుకున్న ప్రణాళిక అమలు తరువాత తను పొందిన అభ్యసనానుభవాలు నమోదు చేస్తారు. ఈ సందర్భంగా పిల్లలు ప్రతిస్పందిస్తున్న తీరు, వారి ప్రగతి, ఎవరు బాగా ప్రతిస్పందిస్తున్నారు, ఎవరు వెనకబడి పోతున్నారు, కారణాలు మొదలైనవి కూడా నమోదు చేస్తారు. ఇక్కడ రాసిన సమాచారము నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో పిల్లల ప్రగతిని రికార్డు చేసే సందర్భంలో కూడా ఉపయోగపడుతుంది.

యూనిట్ ప్రణాళికను ఎలా రాయాలి ?

పాఠ్య ప్రణాళిక / యూనిట్ ప్రణాళిక రాసే ముందు ఆ పాఠం పీరియడ్ల వారి గా విభజించుకోడానికి “కాన్ సెప్ట్ మ్యాపు” (Concept map) చాలా అనువైనది. దీని ముందు రూపొందించి, ఆ తరువాత దాని ఆధారంగా పీరియడ్ల వారీగా బోధనాంశాల్ని, వ్యూహాలను పేర్కొంటు ప్రణాళికను రాయాలి. ఈ ప్రణాళికను మనం ఇంతకు ముందు వార్షిక ప్రణాళిక రాసిన నోట్ బుక్ లోనే రాయాలి. వార్షిక ప్రణాళికలో చివరి 7వ సోపానం “ప్రధానోపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు” రాయడానికి వదిలిన పేజీల తరువాత ప్రారంభించి రాయాలి.

పాఠ్యప్రణాళికలో కూడా వార్షికప్రణాళిక మాదిరిగానే 5వ సోపానం వరకు ఎలాంటి మార్పు ఉండదు. కాబట్టి ఒక సంవత్సరం రాసుకుంటే దాన్నే ప్రతి సంవత్సరము ఉపయోగించవచ్చు. అయితే 6, 7 సోపానాలైన ఉపాధ్యాయుడు సేకరించాల్సి అదనపు సమాచారము (Teaching Notes) ఉపాధ్యాయుని ప్రతిస్పందనలు వద్ద ఎక్కువ ఖాళీ పేజీలు వదలాలి. వీటి దగ్గర ప్రతి సంవత్సరం ఉపాధ్యాయుడు ఆ యూనిట్ లో బోధించే సందర్భంలో అవసరమైన సమాచారాన్ని నమోదు చేస్తుంటారు.

ఇలా ఒక విషయానికి, తరగతికి వార్షిక, యూనిట్ ప్రణాళికలు రాసుకున్న తరువాత మరొక తరగతికి అదేనోట్ బుక్ లో ప్రణాళికలు రాయవచ్చు.

వనరుల ఆవశ్యకత - వినియోగం

పిల్లలందరూ నాణ్యమైన విద్యను పొందడం విద్యాహక్కు చట్టం ప్రకారం ఒక హక్కుగా మారింది. నాణ్యమైన విద్య నాణ్యమైన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలపైన ఆధారపడి ఉంటుంది. బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు అర్థవంతంగా పిల్లల భాగస్వామ్యాన్ని పెంచేవిగా ప్రతిచర్యలతో కూడి ఉండడం అవసరం. వీటిని అమలుపరచడానికి ఉపాధ్యాయులు అవసరమైన సామగ్రిని, వనరులను వినియోగించాల్సి ఉంటుంది. ఇందుకోసం ఉపాధ్యాయులు వార్షిక, పాఠ్యప్రణాళికలను రాయడం, ఆ సందర్భంగా అవసరమైన సామగ్రిని, వనరులను గుర్తించడం అత్యంత అవసరం. వీటిలో పొందుపరచిన విధంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణకు సామగ్రిని సేకరించడం లేదా సమకూర్చుకోవడం లేదా రూపొందించుకోవడం జరగాలి. కొన్ని సందర్భాలలో మానవ వనరులను కూడా వినియోగించాల్సి ఉంటుంది. అనగా స్థానికంగా ఉండే కళాకారులు, రచయితలు, వృత్తి నిపుణులు, సాహితీవేత్తలు, వ్యవసాయదారులు, ఉత్పత్తి రంగాలకు చెందినవారు, క్రీడాకారులు మొదలగువారి సేవలను పాఠశాలల్లో వినియోగించుకోవచ్చు. ఇందుకోసం ప్రధానోపాధ్యాయుడు ఉపాధ్యాయులతో చర్చించి పిల్లలకు మేలు జరిగేలా వనరులు సద్వినియోగమయ్యేలా చూడాల్సి ఉంటుంది.

వనరులలో ప్రధానంగా ఆర్థికపరమైన వనరులు రాజీవ్ విద్యా మిషన్ (సర్వ శిక్ష అభియాన్), రాష్ట్రీయ మాధ్యమిక శిక్షా అభియాన్ ద్వారా సమకూరుతున్నాయి. వీటితోపాటు స్థానికంగా ఉండే ప్రజలు, తల్లిదండ్రులు, విద్యావేత్తలు, విద్యాభిమానులు మొదలగు వారు కూడా పాఠశాలలకు నిధులను అందిస్తుంటారు. వీటిని ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో చర్చించి పారదర్శకంగా వినియోగించాలి. నిధులను వినియోగించడంలో ప్రభుత్వ మార్గదర్శకాలను విధిగా పాటించాలి. అయితే, వినియోగించే క్రమంలో ఉపాధ్యాయులతో చర్చించి అవసరాలను గుర్తించాలి. ప్రాధాన్యతాక్రమంలో అవసరాల మేరకు నిధులను ఖర్చు చేయాలి. వీటిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల కోసం ఉద్దేశించిన నిధులను ఆయా ఉపాధ్యాయుల సహకారంతో అవసరమైన వస్తువులను కొనుగోలు చేయడానికి లేదా కార్యక్రమాలను నిర్వహించడానికి ప్రభుత్వ ఆదేశాల మేరకు ఖర్చు చేయాలి. కొంతమంది ప్రధానోపాధ్యాయులు వీటికి అదనంగా తమ పలుకుబడితో, చొరవతో అదనపు వనరులను కూడా సమకూర్చి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు అర్థవంతంగా నిర్వహించబడేలా చేసి నాణ్యమైన విద్యను పిల్లలందరికీ అందించడానికి విశేషమైన కృషిని చేస్తున్నారు. నిధుల వినియోగంలో పారదర్శక విధానాలను అమలుపరచడం ద్వారా అపోహలకు తావులేకుండా వనరులను సమకూర్చి పాఠశాలలను బలోపేతం చేస్తున్నారు.

రాష్ట్రంలో నూతన పాఠ్యపుస్తకాలు అమలులోకి వచ్చాయి. వీటితోపాటే పరీక్షల సంస్కరణలు అమలులోకి వస్తున్నాయి. గత రెండు సంవత్సరాలుగా నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనాన్ని కూడా అమలుపరుస్తున్నారు. వీటిని విజయవంతంగా అమలుపరచడానికి ఉపాధ్యాయులు అవసరమైన వనరులను గుర్తించి సమకూర్చుకోవాల్సి ఉంటుంది. ప్రధానంగా పాఠ్యపుస్తకానికే పరిమితం కాకుండా అన్వేషణ కృత్యాలలో పాల్గొనడం, ప్రయోగాలు చేయడం, ప్రాజెక్టు పనులు నిర్వహించడం, పుస్తక పఠనం-నివేదికలు రాయడం, సమకాలీన అంశాల గురించి నివేదికలు రాయడం మొదలగునవి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలలో కీలకంగా మారాయి. ఇవి నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలో కూడా అంతర్భాగంగా ఉన్నాయి. పాఠ్యపుస్తకాలు, సమాచార కేంద్రంగా కాకుండా పిల్లల్ని ఆలోచింపజేయడం, స్వయం అభ్యాసకులుగా తీర్చిదిద్దడానికి ఉద్దేశించినవి. వీటి ఆధారంగా పిల్లలు అభ్యసించాలంటే అదనపు వనరులు అనగా పరామర్శ గ్రంథాలు, బాలసాహిత్యం, వివిధ విషయాలకు సంబంధించిన వివరణాత్మక పుస్తకాలు, మ్యాగజైన్లు, ప్రయోగ సామగ్రి, పరికరాలు, మ్యాపులు, అట్లాస్లు, గ్లోబులు, అంతర్జాలం మొదలగునవి అత్యంత అవసరమైన అంశాలుగా మారాయి. ఆర్.టి.ఇ-2009లో కూడా వీటికి సంబంధించిన

వివరాలను సెక్షన్ 29లో, షెడ్యూల్లో పొందుపరచారు. కాబట్టి, వనరులను సమకూర్చుకోవడం వాటి ఆధారంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను నాణ్యమైన రీతిలో నిర్వహించబడడానికి అవసరమైన చర్యలను చేపట్టాల్సిన బాధ్యత ప్రధానోపాధ్యాయులదే. ఇందుకోసం గత మూడు సంవత్సరాలుగా నూతన పాఠ్యపుస్తకాల గురించి రూపొందించిన ఉపాధ్యాయ కరదీపికలలో కూడా వనరుల వివరాలను సమగ్రంగా పొందుపరచారు. ప్రధానోపాధ్యాయులు వీటి ఆధారంగా సమకూర్చాల్సి ఉంటుంది.

కొన్ని పాఠశాలల్లో చక్కటి వనరులు అనగా గ్రంథాలయాలు, ప్రయోగశాలలు, సామగ్రి, మ్యాగజైన్లు వంటి వనరులు ఉన్నప్పటికీనీ కూడా వీటిని పిల్లలకు అందుబాటులోకి తేవడానికి ప్రయత్నించడం లేదు. వీటిని ఉపయోగించడం వల్ల అవి చెడిపోతాయని లేదా పాడవుతాయని, ఎవరైనా అధికారులు అడుగుతారనే మీమాంసతో, జంకుతో వీటిని పిల్లలకు అందుబాటులోకి తేవడం లేదు. పాఠశాలలో ఉన్న వనరులు పిల్లలకు ఉద్దేశించినవి. వీటిని పిల్లలు ఉపయోగించేలా చూడడం, అట్లే ఉపాధ్యాయులు కూడా ఉపయోగించడం అవసరం. పాఠశాలలోని వనరులను వినియోగించకుండానే అవి పాడైపోయిన సందర్భాలు కూడా ఉన్నాయి. ప్రధానోపాధ్యాయులు ఎలాంటి భయం, ఆందోళనలకు గురికాకుండా సంబంధిత ఉపాధ్యాయులకు వాటి బాధ్యతలను అప్పగించి వినియోగించేలా చూడాలి. వివిధ సబ్జెక్టులలో ఏయే సామగ్రి, పరామర్శ గ్రంథాలు, వనరులు అవసరమవుతాయో వాటి వివరాలను తెలుసుకుందాం. వీటిని నూతన పాఠ్యపుస్తకాల ఆధారంగా గుర్తించడం జరిగింది. ఈ జాబితాలను పరిశీలించి సంబంధిత ఉపాధ్యాయులతో చర్చించి సమకూర్చుకోవడమే లేదా కొనుగోలు చేయడమో చేయాలి. ఆ తరువాత వాటిని తప్పనిసరిగా వినియోగించేలా చూడాలి.

వనరుల వినియోగం గురించి వార్షిక, పాఠ్యప్రణాళికల్లో ఉపాధ్యాయులు వివరాలను పొందుపరచారు. ప్రధానోపాధ్యాయులు వీటిని మాస ప్రారంభంలోనే పరిశీలించి పాఠశాలలోని వనరులను వినియోగించేలా ప్రణాళికలో వివరాలు పొందుపరచారా? పరిశీలించాలి. గత మాసంలోని పాఠాలకు సంబంధించిన పాఠ్యప్రణాళికల్లో పొందుపరచిన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో వనరులను వినియోగించడం గురించి సమీక్షించాలి. ఉపాధ్యాయులు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను నిర్వహిస్తున్నప్పుడు ప్రధానోపాధ్యాయులు వెళ్ళి పరిశీలించాలి. పాఠ్యప్రణాళికల ఆధారంగా పోల్చి చూడాలి. అవసరమైతే పిల్లలతో చర్చించాలి. పిల్లలు అందుబాటులోని వనరులను, సామగ్రిని ఉపయోగించి బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో పాల్గొన్నప్పుడు వారి అభ్యసనం అర్థవంతంగా మారుతుంది.

ప్రధానోపాధ్యాయుల బాధ్యతలు

- పాఠశాలలోని ఉపాధ్యాయులందరూ విధిగా వార్షిక ప్రణాళికలు రాసేలా చూడాలి. ఇందుకోసం వేసవి సెలవులకు ముందే ఉపాధ్యాయులతో సమావేశం నిర్వహించి తగిన సూచనలు ఇవ్వాలి. వేసవి సెలవుల్లో ఉపాధ్యాయులు రాసుకోవడానికి వీలవుతుంది.
- పాఠ్య ప్రణాళికలను ఉపాధ్యాయులు విధిగా రాసేలా చూడాలి. వీటిని ప్రధానోపాధ్యాయులు పరిశీలించిన తర్వాతనే ఉపాధ్యాయులు బోధించాల్సి ఉంటుంది.
- వార్షిక ప్రణాళికలో మాసవారీగా నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాలను ఉపాధ్యాయులు నమోదు చేస్తారు. అట్లాగే ఆ మాసంలో బోధించాల్సిన పాఠాల వివరాలను కూడా రాస్తారు. దీని ప్రకారం మాసాంతంలో నిర్వహించే సమీక్షా సమావేశంలో ఉపాధ్యాయులతో చర్చించాలి. రాసిన విధంగా కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం గురించి సమీక్షించాలి.

- వార్షిక ప్రణాళికలో 'ప్రధానోపాధ్యాయుల సలహాలు, సూచనలు' అనే అంశం ఉంటుంది. ప్రతి మాసంలో ఉపాధ్యాయులతో నిర్వహించే సమీక్షాసమావేశంలో సలహాలు, సూచనలు ఇవ్వాలి. తదుపరి మాసంలో నిర్వహించే సమావేశంలో వీటిని ఏ మేరకు అమలుపరిచారో సమీక్షించాలి.
- వార్షిక ప్రణాళికలో మాసవారీగా ఉపాధ్యాయులు తమ ప్రతిస్పందనలను నమోదు చేస్తారు. వీటిలోని వాస్తవికతను తెలుసుకోవాలి.
- పాఠ్య ప్రణాళికలో ఉపాధ్యాయులు బోధనాభ్యసన సామగ్రి వివరాలను నమోదు చేస్తారు. వీటిని నిజంగానే తరగతిగదుల్లో ఉపయోగిస్తున్నారా లేదా పరిశీలించాలి.
- పాఠ్య ప్రణాళికలో ఏ పీరియడ్ లో ఏ అంశం గురించి బోధిస్తారో ఉపాధ్యాయులు రాస్తారు. అయితే నిజంగానే ఇందులో పొందుపరిచిన విధంగా ఆయా పీరియళ్ళ వారీగా బోధనాంశాలకు చెందిన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను నిర్వహిస్తున్నారా లేదా పరిశీలించాలి.
- పాఠ్య ప్రణాళికలో ఉపాధ్యాయులు ఆయా పాఠానికి సంబంధించిన అదనపు సమాచారాన్ని సేకరించుకొని రాయాల్సి ఉంటుంది. పాఠ్య ప్రణాళికలను పరిశీలించేటప్పుడు ఉపాధ్యాయులు ఏ మేరకు అదనపు సమాచారాన్ని సేకరించారు, అధ్యయనం చేశారు, తగిన సంసిద్ధతతో పాఠ్య బోధనకు తయారైనారో పరిశీలించాలి. అట్లే ఉపాధ్యాయులు తమ ప్రతిస్పందనలను పాఠాల వారీగా నమోదు చేయాల్సి ఉంటుంది. వీటిని ఏవిధంగా నమోదు చేస్తున్నారో పరిశీలించాలి.
- ప్రధానోపాధ్యాయులు కూడా విధిగా తాము బోధిస్తున్న సబ్జెక్టుకు చెందిన వార్షిక, పాఠ్య ప్రణాళికలను రూపొందించుకొని బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను నిర్వహించాలి.
- బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలకు సంబంధించిన వనరులు పాఠశాలలో ఉంటాయి. అనగా గ్రంథాలయం, ప్రయోగశాల, పటాలు, మ్యాపులు, గ్లోబు, గణిత సామగ్రి మొదలగునవి. వీటిని ఉపాధ్యాయులు సక్రమంగా వినియోగిస్తున్నారా లేదా పరిశీలించాలి.
- గ్రంథాలయ పుస్తకాలను పిల్లలు చదివేలా ప్రణాళిక రూపొందించాలి. పిల్లలతోనే కమిటీని ఏర్పరచి నిర్వహింపజేయవచ్చు. పుస్తకాలను విరామ సమయంలోగాని లేదా ఇంటికి ఇచ్చి కూడా చదువడాన్ని ప్రోత్సహించాలి.
- పాఠశాలకు మంజూరైన నిధులను ఖర్చు చేయడానికి ఉపాధ్యాయుల సహకారాన్ని తీసుకోవాలి. ఇందుకోసం ఉపాధ్యాయులతో సమావేశం ఏర్పాటు చేయాలి. వారు బోధిస్తున్న సబ్జెక్టులకు అవసరమైన సామగ్రి జాబితాను సేకరించాలి. ఈ సమావేశంలో ఉపాధ్యాయులతో చర్చించి ప్రాధాన్యతాక్రమంలో దేనికి ఎంత ఖర్చు చేయాలో నిర్ణయించాలి. ఆ ప్రకారంగా సామగ్రిని కొనుగోలు చేసి ఉపాధ్యాయులు వినియోగించేలా చూడాలి.
- స్థానికంగా లభించే వనరులను, వ్యక్తుల సేవలను వినియోగించుకోవడానికి ఉపాధ్యాయులు, ప్రధానోపాధ్యాయులు ప్రణాళిక చేసుకోవాలి.
- పాఠశాలలోని కంప్యూటర్లను బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో వినియోగించాలి. అంతర్జాలం ద్వారా పాఠ్య బోధనకు అవసరమైన అంశాలను డౌన్ లోడ్ చేసుకొని వినియోగించేలా చూడాలి. కంప్యూటర్ల రిపేర్ కు అందుబాటులోని నిధులను వినియోగించి సక్రమంగా పనిచేసేలా చూడాలి.

××××

11

ప్రధానోపాధ్యాయుల అకడమిక్ మానిటరింగ్, తరగతి గది పరిశీలన

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ అకడమిక్ మానిటరింగ్ అంటే ఏమిటి?
- ▶ పాఠశాల అభివృద్ధికి అకడమిక్ మానిటరింగ్ ఏవిధంగా ఉపయోగపడుతుంది?
- ▶ ప్రధానోపాధ్యాయులు అకడమిక్ మానిటరింగ్లో భాగంగా ఏ ఏ అంశాలపై దృష్టి పెట్టాలి?
- ▶ తరగతిగది పరిశీలనలో దృష్టి పెట్టాల్సిన అంశాలేవి?
- ▶ ఉపాధ్యాయులతో సమీక్షాసమావేశాలను ఎలా నిర్వహించాలి? చర్చించాల్సిన అంశాలేమిటి?
- ▶ ఉపాధ్యాయులందరి పనితీరును మానిటరింగ్ చేయడానికి కార్యాచరణ ప్రణాళికను తెలుపండి.
- ▶ ప్రధానోపాధ్యాయుడి రోజువారీ కార్యకలాపాల ప్రణాళికను తెలుపండి.

పాఠశాల విద్యా వ్యవస్థలో పాఠశాల ఒక ముఖ్యమైన కేంద్రం. విద్యాశాఖలోని కార్యకలాపాలన్నీ పాఠశాల కేంద్రంగానే అమలవుతాయి. వీటిలో ఉపాధ్యాయులు, తల్లిదండ్రులు, పిల్లలు, అధికార బృందం పాలుపంచుకుంటారు. వీటన్నింటికీ నాయకత్వం వహించే వ్యక్తి ప్రధానోపాధ్యాయుడు. ఒక పాఠశాల అభివృద్ధి చెందాలన్నా, ఆ పాఠశాల ఫలితాలిచ్చే కేంద్రంగా మారాలన్నా ప్రధానోపాధ్యాయుడి పనితీరుపైననే ఆధారపడి ఉంటుంది. పాఠశాలలోని వ్యక్తుల సేవలను, వనరులను, స్థానిక సమాజాన్ని పూర్తి స్థాయిలో వినియోగించి పిల్లలందరికీ నాణ్యమైన విద్యను అందించే బాధ్యత ప్రధానోపాధ్యాయుడిపైన ఉంటుంది. పాఠశాలను సమాజంతోటి, అధికారులతోటి సమన్వయపరచే వ్యక్తి ప్రధానోపాధ్యాయుడు. ప్రధానోపాధ్యాయుడు పాఠశాల గురించి వివిధ రకాల విధులు, బాధ్యతలు కలిగి ఉన్నప్పటికీ వీటన్నింటి సారాంశం పిల్లలందరూ నాణ్యమైన విద్యను పొందడమే. కాబట్టి, ప్రధానోపాధ్యాయుడు ఇందుకు అవసరమైన కార్యకలాపాలను, విధులపై ఎక్కువ దృష్టి సారించాల్సి ఉంటుంది.

పాఠశాలకు ప్రథమ అధికారి, నాయకుడు ప్రధానోపాధ్యాయుడు. విద్యాపరమైన బాధ్యతలను నిర్వర్తించడానికి సరైన ప్రణాళిక రూపొందించుకొని అమలుపరచాల్సి ఉంటుంది. ఇందుకోసం పాఠశాల పనివేళలు, కాలాంశాలు, అకడమిక్ క్యాలెండర్ మొదలగు వాటిని పూర్తిగా అర్థం చేసుకొని సబ్బట్టు వారీగా భారత్వాల ప్రకారం విధులను కేటాయించాలి. దాని ప్రకారం అమలు జరిగేలా చూడాలి. ఈ క్రమంలో ప్రధానోపాధ్యాయుడు తాను ఆదర్శంగా ఉంటూ ఇతరులకు మార్గదర్శనం చేయాల్సి ఉంటుంది. ఇందుకోసం మానిటరింగ్ అనేది కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

అకడమిక్ మానిటరింగ్

మానిటరింగ్ అనే పదాన్ని గతంలోని పర్యవేక్షణ అనే పదానికి ప్రత్యామ్నాయంగా ఉపయోగిస్తున్నాం. గతంలో తనిఖీ, పర్యవేక్షణ అనేవి ప్రాచుర్యంలో ఉండేవి. నాడు పాఠశాలలకు ఇందుకోసం వెళ్ళేవారు పాఠశాలలోని కార్యకలాపాలను, బోధనను పరిశీలించి రిమార్కులు తెలియజేసేవారు. వాస్తవంగా వీటి వల్ల చోటుచేసుకున్న అభివృద్ధి నామమాత్రమనే చెప్పవచ్చు. పాఠశాలకు ఎవరైనా సందర్శనకు వస్తున్నారంటే ఉపాధ్యాయుల్లో ఒక రకమైన అభద్రతా భావం, భయం, ఆందోళనలు చోటుచేసుకునేవి. వీటికి బదులుగా ఉపాధ్యాయులకు తోడ్పడేవిధంగా, వారిలో వృత్తిపరమైన అభివృద్ధి జరిగేవిధంగా సహకరించే ప్రత్యామ్నాయ వ్యవస్థ ఆవశ్యకత ఏర్పడింది.

ఉపాధ్యాయులకు దిశానిర్దేశం చేయడానికి, వృత్తిపరమైన అభివృద్ధి చోటుచేసుకోవడానికి తద్వారా పిల్లలందరికీ నాణ్యమైన విద్యను అందించడానికి అవసరమైన రీతిలో సహకరించి పరిస్థితిని మెరుగుపరచడానికి ఉద్దేశించినదే అకడమిక్ మానిటరింగ్. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే ప్రస్తుత పరిస్థితిని పరిశీలించి, విశ్లేషించి అభివృద్ధి కోసం చేపట్టే చర్యలను అకడమిక్ మానిటరింగ్ అని భావించవచ్చు.

ప్రధానోపాధ్యాయులు అకడమిక్ మానిటరింగ్ చేయడానికి కింది బాధ్యతలు నిర్వర్తించాల్సి ఉంటుంది.

- (అ) ప్రణాళికలు రూపొందించడం, వాటిని అమలుపరచడం.
- (ఆ) పాఠశాలలో అకడమిక్ క్యాలెండర్ ప్రకారం కాలనిర్ణయపట్టికలను రూపొందించడం, అమలుపరచడం.
- (ఇ) పాఠ్య, సహపాఠ్య కార్యక్రమాలకు చెందిన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు అర్థవంతంగా లక్ష్యసాధన జరిగేలా నిర్వహించేలా చూడడం. ఇందుకోసం తరగతిగది పరిశీలన చేయడం.
- (ఈ) పిల్లల స్థాయిలను పరిశీలించడం, ప్రత్యామ్నాయ బోధన ద్వారా పిల్లల స్థాయి మెరుగుపడేలా చూడడం.
- (ఉ) నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం, పరీక్షల సంస్కరణలు సరిగ్గా అమలు జరిగేలా చూడడం.
- (ఊ) అకడమిక్ మానిటరింగ్లో భాగంగా మాసవారీగా ఉపాధ్యాయులతో సమీక్షాసమావేశాలు నిర్వహించడం, లక్ష్యాలను నిర్ధారించడం.

పైన తెలిపిన బాధ్యతలను ప్రధానోపాధ్యాయులు నిర్వర్తించడం ద్వారా పాఠశాలను జ్ఞాన కేంద్రంగా మార్చవచ్చు. ఇప్పుడు ఒక్కొక్క అంశం గురించి తెలుసుకుందాం.

(అ) ప్రణాళికలు రూపొందించడం, వాటిని అమలుపరచడం

పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక:

- పాఠశాల అభివృద్ధి కోసం ప్రధానోపాధ్యాయుడు, ఉపాధ్యాయులు, తల్లిదండ్రులు, పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీ (ఎస్.ఎం.సి), పిల్లలతో చర్చించి పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక (స్కూల్ డెవలప్ మెంట్ ప్లాన్)ను రూపొందించాలి.
- పాఠశాలకు సంబంధించిన అన్ని రంగాలలో ప్రస్తుత పరిస్థితి, లక్ష్యం, లక్ష్య సాధనకు పట్టే సమయం, వనరులు, బాధ్యత వహించేవారు అనే వివరాలతో పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికను రూపొందించాలి. ఉదాహరణకు పాఠశాలలో పిల్లల నమోదు, హాజరు, పిల్లల స్థాయి, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ, ఉపాధ్యాయుల పనితీరు, సమాజ భాగస్వామ్యం, పాఠశాలలో నిర్వహించే కార్యక్రమాలు, వనరులు/భౌతిక వసతులు మొదలగు విషయాల ఆధారంగా పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికను రూపొందించాలి.
- పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికలో పొందుపరచిన వివరాల ఆధారంగా వాటిని మానిటరింగ్ చేయడం, సమీక్షించడం ద్వారా లక్ష్య సాధనకు కృషి చేయాలి.
- వార్షిక, పాఠ్య/ యూనిట్ ప్రణాళికలను ఉపాధ్యాయులు రాసేలా చూడడం, వాటిని అమలుపరిచేలా చూడడం, తద్వారా పిల్లలకు నాణ్యమైన విద్య లభించేలా చూడడం ప్రధానోపాధ్యాయుడి బాధ్యత.
- అకడమిక్ మానిటరింగ్ లో ఈ ప్రణాళికలను పరిశీలించడం, అమలుపరిచేలా చూడడం, సమీక్షించడం, సలహాలు-సూచనలు ఇవ్వడం, అభివృద్ధి కోసం లక్ష్యాలను నిర్ధారించడం అతి ముఖ్యమైనవి.

(ఆ) పాఠశాలలో అకడమిక్ క్యాలెండర్ ప్రకారం కాలనిర్ణయపట్టికలను రూపొందించడం, అమలుపరచడం

- ప్రతి విద్యా సంవత్సరం పాఠశాల విద్యాశాఖ నుండి అకడమిక్ క్యాలెండర్ పంపిణీ చేస్తారు లేదా అంతర్జాలంలో అందుబాటులో ఉంచుతారు. దీని ఆధారంగా కార్యకలాపాలను మాసవారీగా నిర్వహించాల్సి ఉంటుంది.
- ఈ అకడమిక్ క్యాలెండర్ లో మాసవారీగా అన్ని సబ్జెక్టులకు సంబంధించిన పూర్తి కావల్సిన పాఠ్యాంశాల వివరాలు, ఆ మాసంలో నిర్వహించాల్సిన కార్యక్రమాల వివరాలు కూడా ఉంటాయి. అకడమిక్ క్యాలెండర్ లోని అంశాలను పాఠశాలల్లో అమలుపరచడం, వాటిని మానిటరింగ్ చేయడం ద్వారా ప్రధానోపాధ్యాయులు మంచి ఫలితాలు సాధించవచ్చు.
- నిర్బంధ ఉచిత విద్యాహక్కు చట్టం-2009 ప్రకారం ప్రతి పాఠశాల 7.30 గంటలు (భోజన విరామంతో కలిపి) పని చేయాల్సి ఉంటుంది. పాఠశాల పనివేళలను ఇందుకనుగుణంగా సవరించి పాఠశాల నడిచేలా చూడాలి.
- పాఠశాల పనివేళలు, సబ్జెక్టుల వారీగా కేటాయించిన కాలాంశాల ప్రకారం పాఠశాలలో కాలనిర్ణయపట్టికను రూపొందించాలి. అది అమలు జరిగేలా చూడాలి.
- అట్లే సహపాఠ్య కార్యక్రమాలకు కూడా అకడమిక్ క్యాలెండర్ లో పీరియళ్ళు కేటాయించారు. ఉపాధ్యాయులకు బాధ్యతలు కేటాయించాలి లేదా ఆసక్తి కలిగిన ఉపాధ్యాయులకు ఇవ్వాలి.
- సహపాఠ్య కార్యక్రమాల గురించి సిలబస్, ఉపాధ్యాయుల కరదీపికలను రూపొందించారు. అట్లే మాసవారీగా అకడమిక్ క్యాలెండర్ లో వీటి వివరాలను పొందుపరచారు. వీటి ఆధారంగా వాటికి కేటాయించిన పీరియళ్ళలో ఆ కార్యక్రమాలు నిర్వహించేలా మానిటరింగ్ చేయాలి.

(ఇ) బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ, తరగతిగది పరిశీలన

- పాఠ్య ప్రణాళికలో పొందుపరచిన విధంగా ఉపాధ్యాయుడు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను నిర్వహిస్తున్నారా? లేదా? పరిశీలించాలి.
- ఉపాధ్యాయులు తగిన సంసిద్ధతతో అవసరమైన సామగ్రి సహాయంతో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి.
- పాఠ్య బోధన అంటే పాఠంలోని విషయాన్ని కేవలం వివరించడం మాత్రమే కాదు. పాఠంలోని విషయాన్ని పిల్లలతో చదివించడం, దాని గురించి ఆలోచింపజేయడం, ఆ సమాచారాన్ని విశ్లేషించడం, సమకాలీన పరిస్థితులతో అన్వయం చేయడం, వాటి గురించి పిల్లల ప్రతిస్పందనలను తెలుసుకోవడం మొదలగునవి జరగాలి. ఇవి చోటుచేసుకోవడానికి ఉపాధ్యాయులు బోధనాంశం గురించి ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు సిద్ధం చేసుకోవాలి. వీటి ఆధారంగా తరగతిలో చర్చలు, జట్టుపనులు, వ్యక్తిగత కృత్యాలు మొదలగునవి నిర్వహించాలి. ఇవి జరుగుతున్నాయా? లేదా? ప్రధానోపాధ్యాయుడు మానిటరింగ్ చేయాలి.
- పాఠ్యాంశ బోధనా సమయంలో పిల్లల భాగస్వామ్యం, పిల్లలు ప్రశ్నించడం గురించి పరిశీలించాలి.
- సాంఘికశాస్త్రం, భౌతిక రసాయన, జీవశాస్త్రాలు, తెలుగు, హిందీ సబ్జెక్టులలో పాఠాల మధ్యలో ప్రశ్నలున్నాయి. వీటిని పాఠ్యాంశ బోధనాసమయంలో చర్చకు వినియోగిస్తున్నారా? లేదా పరిశీలించాలి.
- గణిత పాఠ్యపుస్తకాల్లో ప్రతి అధ్యాయంలో భావనలను పరిచయం చేయడానికి సన్నివేశాలు, సంఘటనలు, పూర్వ భావనలు, వాటికి సంబంధించిన సమస్యలున్నాయి. వీటిని పిల్లలతో చదివించడం, చర్చించడం ద్వారా గణిత భావనల పట్ల పిల్లలకు అవగాహన కల్పిస్తున్నారా? లేదా? చూడాలి. గణిత భావనల పట్ల అవగాహన పొందిన పిల్లలు 'ఇవి చేయండి'లోని సమస్యలను సొంతంగా చేయాలి. వాటిని సొంతంగా చేయనట్లయితే పిల్లలకు మళ్ళీ గణిత భావనలను అవగాహన కల్పిస్తున్నారా? లేదా? పరిశీలించాలి. 'ఇవి చేయండి'లోని సమస్యలు పిల్లలు సాధించిన తరువాత 'ప్రయత్నించండి'లోని సమస్యలను పిల్లలు జట్లలోగాని, వ్యక్తిగతంగాగాని చేసేలా చూడాలి. ఆ తరువాతనే అభ్యాసాలలోని సమస్యలను పిల్లలు సాధించాల్సి ఉంటుంది. ఇవన్నీ సక్రమంగా జరిగేలా ప్రధానోపాధ్యాయులు మానిటరింగ్ చేయాలి.
- భౌతిక రసాయన, జీవశాస్త్రాల్లో ప్రయోగాలు, కృత్యాలు వంటివి ఉన్నాయి. వీటిని తప్పనిసరిగా నిర్వహించేలా చూడాలి. ఇందుకవసరమైన సామగ్రిని, పరికరాలను ఉపాధ్యాయులు వినియోగించేలా చూడాలి.
- ఒక పీరియడ్ పూర్తయిన పిదప ఆ పీరియడ్ ద్వారా ఆశించే సామర్థ్యాల సాధన గురించి తెలుసుకోవడానికి సామర్థ్యాధారిత ప్రశ్నల ద్వారా మూల్యాంకనం జరిగిందా? లేదా? చూడాలి.
- ప్రతి సబ్జెక్టులో కూడా ఒక పాఠం లేదా యూనిట్‌కు ఎన్ని పీరియళ్ళు అవసరమో, వార్షిక/ పాఠ్య ప్రణాళికలో వివరాలు ఉన్నాయి. ఈ పీరియళ్ళలో సుమారు 60% బోధనాంశం గురించి చర్చించి అవగాహన కల్పించడానికి, మిగతా 40% పీరియళ్ళను సామర్థ్యాల ఆధారంగా ఇచ్చిన అభ్యాసాలను పిల్లలు ఉపాధ్యాయుల సమక్షంలో సొంతంగా చేయడానికి ఉద్దేశించినవి. ఆ ప్రకారంగా అమలు జరిగేలా చూడాలి.
- ప్రధానోపాధ్యాయులు తరగతి గది పరిశీలనను ప్రణాళికాబద్ధంగా నిర్వహించాలి. ఇందుకోసం ఒక పరిశీలన పత్రం రూపొందించుకోవాలి. ఉదాహరణకు పరిశీలన పత్రంను పరిశీలించండి.

తరగతిగది పరిశీలన పత్రం

తరగతి :

సబ్జెక్టు:

పీరియడ్:

ఉపాధ్యాయుడి పేరు:

అ) ఉపాధ్యాయుల తయారీ సంసిద్ధత:

- పాఠ్య ప్రణాళిక రూపొందించుకున్నారా? అవును/ కాదు
- పాఠ్య ప్రణాళిక ప్రకారం ఆ పీరియడ్ లో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహిస్తున్నారా? అవును/ కాదు
- సామగ్రి/ పరికరాలను సిద్ధం చేసుకున్నారా? అవును/ కాదు
- దృశ్య, శ్రవణ సామగ్రి/ పి.పి.టి/ అంతర్జాలం వంటివి ఉపయోగిస్తున్నారా? అవును/ కాదు
- బోధనాంశానికి అవసరమైన అదనపు సమాచారం, కృత్యాలు వివరాలను పాఠ్య ప్రణాళికలో పొందుపరిచారా? అవును/ కాదు

ఆ) బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ:

- పిల్లలను బోధనాంశం వైపు ఆసక్తి కలిగించేలా చర్చ/ కృత్యం/ మేథోమధనం నిర్వహించారా? అవును/ కాదు
- బోధనాంశంలోని వివరాలు/ భావనలు/ అంశాలు పిల్లలు అర్థం చేసుకునేలా కృత్యాలు నిర్వహించారా? అవును/ కాదు
- పాఠం మధ్యలోని బాక్సుల్లోని ప్రశ్నల ఆధారంగా చర్చ నిర్వహించారా? అవును/ కాదు
- పాఠ్యాంశ బోధనా సమయంలో నల్లబల్లను సక్రమంగా వినియోగించారా? అవును/ కాదు
- పాఠ్యాంశ బోధనా సమయంలో ఆలోచింపజేసే ప్రశ్నలు అడిగారా? అవును/ కాదు
- వ్యక్తిగత కృత్యాలు/ జట్టు కృత్యాలు చేటు చేసుకున్నాయా? అవును/ కాదు
- పిల్లలు చర్చల్లో, జట్టుపనుల్లో, పూర్తి తరగతి కృత్యల్లో పాల్గొంటున్నారా? అవును/ కాదు
- పిల్లలకు బోధనాంశం పట్ల ప్రాథమిక అవగాహన లేనప్పుడు ఉపాధ్యాయుడు ఇందుకవసరమైన మౌలిక అంశాల పట్ల అవగాహన కల్పిస్తూ బోధన నిర్వహించారా? అవును/ కాదు
- పాఠ్య పుస్తకాన్ని సందర్భోచితంగా, సమర్థంగా వినియోగించారా? అవును/ కాదు
- పిల్లలు ఉపాధ్యాయుణ్ణి ప్రశ్నలు అడుగుతున్నారా? అవును/ కాదు

ఇ) మూల్యాంకనం:

- సామర్థ్యాల ఆధారంగా మూల్యాంకనం జరిగిందా? అవును/ కాదు
- పిల్లల నోటుబుక్ లు పరిశీలించారా? అవును/ కాదు
- పిల్లలు తమ దోషాలను సరిదిద్దుకోవడానికి అవసరమైన చర్చ నిర్వహించారా? అవును/ కాదు
- పిల్లలు ఏ అంశాలలో వెనుకబాటుతనంలో ఉన్నారో ఉపాధ్యాయుడు గుర్తించారా? అవును/ కాదు
- అవసరమైన చర్యలు చేపట్టారా? అవును/ కాదు

ఈ) నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం:

- గ్రంథాలయ పుస్తకం పఠనం ఆధారంగా నివేదికలు రాశారా? అవును/ కాదు
- సైన్స్ లో ప్రయోగాలు చేసి, ల్యాబ్ రికార్డు రాశారా? అవును/ కాదు
- గణితంలో పూర్తయిన అధ్యాయాల్లోని భావనల ఆధారంగా నూతన సమస్యలు సొంతంగా రాశారా? అవును/ కాదు
- సాంఘికశాస్త్రంలో సామాజిక అంశాల ఆధారంగా/ సామాజిక అంశాలకు సంబంధించిన వార్తాంశాల ఆధారంగా నివేదికలు రాశారా? అవును/ కాదు
- ప్రాజెక్టుపనుల్లో పిల్లలు పాల్గొని నివేదికలు రాశారా? అవును/ కాదు
- పాఠాల్లోని అభ్యాసాలకు/ ప్రశ్నలకు సొంతంగా జవాబులు రాశారా? అవును/ కాదు
- సొంతంగా రాసిన జవాబులు ఉపాధ్యాయులు సరిచూశారా? అవును/ కాదు

అవును/ కాదు

- లఘు పరీక్ష నిర్వహించారా? అవును/ కాదు

ఉ) సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం:

- 8వ తరగతి వరకు ఉపాధ్యాయులు తాము రూపొందించిన ప్రశ్నాపత్రాల ఆధారంగా పరీక్షలు నిర్వహించారా? అవును/ కాదు
- 9, 10 తరగతులకు డి.సి.ఇ.బి ప్రశ్నాపత్రాలతో పరీక్షలు నిర్వహించారా? అవును/ కాదు
- జవాబుపత్రాలను సూచికల ఆధారంగా సక్రమంగా దిద్దారా? అవును/ కాదు
- వీటికి సంబంధించిన సి.సి.ఇ/ పరీక్షల రికార్డులను సరిగా నిర్వహిస్తున్నారా? అవును/ కాదు

ఊ) అభిప్రాయం:

- బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణలో గమనించిన మంచి అంశాలు (బలాలు)

- బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణలో గమనించిన బలహీనతలు

- మెరుగుపడడానికి ఇచ్చిన సలహాలు, సూచనలు

- అభిప్రాయం:

ప్రధానోపాధ్యాయుడి సంతకం

(ఈ) పిల్లల స్థాయిలను పరిశీలించడం, ప్రత్యామ్నాయ బోధన ద్వారా పిల్లల స్థాయి మెరుగుపడేలా చూడడం

- ఆర్.టి.ఇ-2009 చట్టం ప్రకారం పిల్లలందరూ తరగతి వారీగా, సబ్జెక్టు వారీగా నిర్ధారించిన సామర్థ్యాలను సాధించాల్సి ఉంటుంది. తరగతి పరిశీలనకు వెళ్ళినపుడు పిల్లల స్థాయిని తెలుసుకోవాలి.
- ఒక పాఠం పూర్తయిన పిదప ఆ పాఠం ద్వారా సాధించాల్సిన సామర్థ్యాలను పిల్లలందరూ సాధించారా? లేదా తెలుసుకోవాలి.
- పాఠ్య పుస్తకాలలోని పాఠాలలో స్వీయ మూల్యాంకన కృత్యాలను పొందుపరచారు. పిల్లలు వీటిని చదివి వారు చేయగలిగిన వాటిని గుర్తించమని చెప్పాలి.
- పిల్లలు చేయలేని అంశాలను గుర్తించి, వాటిని సాధించేలా ప్రత్యామ్నాయ బోధన నిర్వహించేలా చూడాలి.
- ఒక పాఠంలోని సామర్థ్యాలను 80% మంది పిల్లలు సాధించిన తరువాతనే తదుపరి పాఠాన్ని ప్రారంభించాలి.

(ఉ) నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం, పరీక్షల సంస్కరణలు సరిగ్గా అమలు జరిగేలా చూడడం

- 6 నుండి 10వ తరగతి వరకు సి.సి.ఇ., పరీక్షల సంస్కరణలు అమలు జరిగేలా చూడాలి.
- నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనాన్ని నాలుగుసార్లు (జులై, ఆగస్టు, నవంబర్, ఫిబ్రవరి) నిర్వహించాలి.
- సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనాన్ని విద్యా సంవత్సరంలో రెండుసార్లు (సెప్టెంబర్/ అక్టోబర్, మార్చి) నిర్వహించాలి.
- నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలోని అంశాలను సక్రమంగా నిర్వహించేలా మానిటరింగ్ చేయాలి. వీటికి సంబంధించిన వివరాలను సక్రమంగా నమోదు చేసేలా చూడాలి.
- సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంలోని జవాబుపత్రాలను సరిగ్గా దిద్దేలా చూడాలి.
- నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనం వివరాలను అనగా నాలుగుసార్లు నిర్వహించిన సగటును పరీక్షల బోర్డుకు ఆన్లైన్లో వివరాలు సమర్పించాలి.
- సహపాఠ్య కార్యక్రమాల మూల్యాంకనాన్ని సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనంతోపాటు నిర్వహించి గ్రేడులు నమోదు చేయాలి. అయితే, వీటికి పరీక్షలు నిర్వహించకూడదు. పరిశీలనలు, పిల్లల ప్రదర్శనలు, వారి ప్రవర్తనల ఆధారంగా గ్రేడులు నమోదు చేయాలి.
- పబ్లిక్ పరీక్షల కోసం పిల్లలను సిద్ధం చేయాలనే ఉద్దేశంతో ఆదరబాదరగా డిసెంబర్ వరకే పాఠాలను పూర్తి చేయడమనే అశాస్త్రీయ పనులకు స్వస్తి పలకాలి. ఒక పాఠానికి కేటాయించిన పీరియళ్ళ ప్రకారం విషయసూచికలో సూచించిన విధంగా ఆయా మాసాల్లో పాఠాలకు సంబంధించిన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి.
- నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనంలోని రాతపనులను రాయడానికి ఒక నోటుబుక్, మిగతా మూడింటికి మరొక నోటుబుక్ ఉండేలా చూడాలి.
- మాడరేషన్ కమిటీ సభ్యులు పాఠశాలను సందర్శించి ఇచ్చిన సూచనలను పాటించాలి.

- ప్రతి సంగ్రహణాత్మక వివరాలను ఆయా మాసాలలో పూరించిన పిదప ఉపాధ్యాయులతో సమీక్ష నిర్వహించాలి. పిల్లల ప్రగతి గురించి చర్చించి చర్యలు చేపట్టాలి.
- పిల్లలకు భారం కాకుండా, భయాందోళనలకు గురి కాకుండా నిర్మాణాత్మక మూల్యాంకనాన్ని ప్రణాళికాబద్ధంగా నిర్వహించాలి.

(ఊ) మాసవారీగా ఉపాధ్యాయులతో సమీక్షాసమావేశాలు నిర్వహించడం, లక్ష్యాలను నిర్ధారించడం

- మాసానికి ఒకసారి ఉపాధ్యాయులతో సమీక్షాసమావేశాలు నిర్వహించాలి.
- సమావేశంలో పిల్లల ప్రగతి గురించి, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ గురించి, వనరుల వినియోగం గురించి సమీక్షించాలి.
- బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల నిర్వహణ పరిశీలించి ఇచ్చిన సూచనలను ఏ మేరకు అమలుపరిచారో చర్చించాలి.
- తదుపరి మాసంలో బోధించే పాఠాల గురించి పాఠ్య ప్రణాళికలు రాయడం, వనరులను సమకూర్చుకోవడం గురించి చర్చించాలి.
- అట్లే నిర్వహించే ప్రాజెక్టు పనుల గురించి, క్షేత్ర పరిశీలనలు గురించి, అదనపు కార్యక్రమాల గురించి చర్చించి నిర్వహణకు వీలుగా పిల్లలకు భారం కాకుండా చర్యలు చేపట్టాలి. ఉపాధ్యాయులతో చర్చించి నిర్ణయాలు గైకొనాలి.
- మాసానికి చెందిన సిలబస్ పూర్తి కావడమంటే యాంత్రికంగా పాఠాలు పూర్తి కావడం కాదు. ఆ పాఠాలకు నిర్ధారించిన సామర్థ్యాలను సాధించడం. కాబట్టి, పిల్లల్లో ఎంతమంది సామర్థ్యాలను సాధించగలిగారో సమీక్షించాలి. ఏయే సామర్థ్యాలలో పిల్లలు వెనుకబడుతున్నారో గుర్తించి ప్రత్యామ్నాయ బోధన గురించి సూచించాలి.
- తదుపరి మాసానికి లక్ష్యాలను నిర్ధారించాలి. అమలు జరిగేలా చూడాలి.

అకడమిక్ మానిటరింగ్ కోసం కార్యాచరణ ప్రణాళిక

అకడమిక్ మానిటరింగ్ కోసం ప్రధానోపాధ్యాయుడు కార్యాచరణ ప్రణాళికను రూపొందించుకోవాలి. ప్రతిరోజు ఏయే పీరియడ్ లో ఏం చేయాలో నిర్ధారించుకోవాలి. అట్లే అకడమిక్ మానిటరింగ్ ను దృష్టిలో పెట్టుకొని సబ్జెక్టువారీగా ఏ రోజు ఏ సబ్జెక్టు విషయాలు, ఉపాధ్యాయుల పనితీరు, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు, పిల్లల నోటుబుక్ లు, జవాబుపత్రాలు పరిశీలించాలో ప్రణాళిక చేసుకోవాలి. ఇందుకోసం కింది విధంగా చేయవచ్చు.

- ప్రతి రోజు 8 పీరియడ్లు ఉంటాయి. వీటిలో కిందివిధంగా విభజన చేసుకోవాలి. అవసరమైతే మార్పు కూడా చేసుకోవచ్చు.

క్ర.సం.	పీరియడ్	ప్రధానోపాధ్యాయులు చేయాల్సిన కార్యక్రమాలు/ పనులు
1	1వ పీరియడ్	హాజరు పరిశీలన, మధ్యాహ్న భోజన వివరాలు, ఉపాధ్యాయులను తరగతులకు పంపడం మొ.వి
2	2వ పీరియడ్	తరగతి గది బోధన.
3	3వ పీరియడ్	వార్షిక, పాఠ్యప్రణాళికల పరిశీలన.
4	4వ పీరియడ్	బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల పరిశీలన.
5	5వ పీరియడ్	సి.సి.ఇ. అమలుతీరు పరిశీలన (పిల్లలతో చర్చించడం, ప్రాజెక్టుపనులు, స్లిప్ టెస్ట్ జవాబుపత్రాలు మొ.వి పరిశీలించడం.
6	6వ పీరియడ్	పిల్లల నోట్పుస్తకాలు, సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనం జవాబు పత్రాల పరిశీలన.
7	7వ పీరియడ్	పరిపాలనపరమైన రికార్డులు, రిజిస్టర్ల నిర్వహణ.
8	8వ పీరియడ్	ఉపాధ్యాయులతో సమావేశాలు, తల్లిదండ్రులతో సమావేశాలు మొ.వి.

పట్టికలో తెలిపిన సమయసారిణి (టైం టేబుల్) ప్రధానోపాధ్యాయుడు రూపొందించుకొని అమలుపర్చాలి. ఆదర్శంగా ఉండాలి. అయితే, ఆయా పీరియడ్లలో చూపినవిధంగానే కాకుండా మార్పులుచేర్చులు చేసుకోవచ్చు. తల్లిదండ్రులతో, ఉపాధ్యాయులతో నిర్వహించే సమీక్షా సమావేశాల వివరాలను నమోదు చేయడానికి మినిట్స్ బుక్ ను నిర్వహించాలి.

- అకడమిక్ మానిటరింగ్ నిర్వహించడానికి రోజుకొక సబ్జెక్టు చొప్పున కేటాయించుకోవాలి. ఉదా:

సోమవారం - తెలుగు

మంగళవారం - ఆంగ్లం

బుధవారం - గణితం

గురువారం - విజ్ఞానశాస్త్రం

శుక్రవారం - సాంఘికశాస్త్రం

శనివారం - హిందీ

ఒక మాసంలో తప్పనిసరిగా ప్రతి ఉపాధ్యాయుడి పనితీరును, ఆ ఉపాధ్యాయుడు బోధించే ప్రతి సబ్జెక్టును విధిగా మానిటరింగ్ చేసేలా ప్రణాళిక రూపొందించుకోవాలి. వివరాలను నమోదు చేయాలి. వనరులను, మానవ సేవలను సమర్థంగా వినియోగించడానికి ప్రణాళిక అవసరం. ఆ ప్రణాళికను అమలుపర్చి లక్ష్య సాధన దిశగా సహచరులను నడిపించడానికి నాయకత్వం అవసరం. ప్రతి ప్రధానోపాధ్యాయుడు సరైన ప్రణాళికతో, నాయకత్వంతో సాధారణ పాఠశాలను ఫలితాలిచ్చే పాఠశాలగా మార్చాలి.

ప్రధానోపాధ్యాయుడు ఒక నాయకుడు. అధికారి కూడా. పాఠశాలను ఫలితాలిచ్చే సంస్థగా మార్చడానికి కృషి చేయాలి. ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో చదివే పిల్లలకు నాణ్యమైన విద్యను అందించగలిగిన సంస్థగా పాఠశాలను రూపొందించడం

ద్వారా సమాజానికి మేలు చేసినవారమవుతాం. విద్య ప్రైవేటీకరణ చోటు చేసుకున్న సందర్భంలో ఉచితంగా విద్య ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో లభించగలిగేలా చేయడం నిజమైన సేవ. ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో విభిన్న వర్గాలతో కలిసి పిల్లలు విద్యను అభ్యసించడం ద్వారా ఒక సామాజిక దృక్పథం పిల్లలకు ఏర్పడుతుంది. ప్రధానోపాధ్యాయుడు తన తోటి ఉపాధ్యాయులను ప్రేరేపిస్తూ మార్గదర్శకుడిగా ఉండాలి.

ప్రధానోపాధ్యాయుడు ఏకపక్షంగా నిర్ణయాలు గైకొనకుండా ప్రజాస్వామ్య పద్ధతిలో నిర్ణయాలు గైకొనాలి. ఉపాధ్యాయులను నమ్మడం, వారికి బాధ్యతలు అప్పగించడం, వారి సహాయంతో ప్రణాళికలు రూపొందించడం, సమాజ సహకారాన్ని పొందడం, వాటిని అమలుపరచడం, అమలులోని లోటుపాట్లను, సమస్యలను గుర్తించడం ద్వారా అధిగమించడానికి కృషి చేయాలి. ఒక పాఠశాలలో ఎన్ని కార్యక్రమాలు నిర్వహించామన్నది ముఖ్యం కాదు. పాఠశాలలో నిర్వహించే కార్యక్రమాల వల్ల పిల్లలకు ఎంత నాణ్యమైన విద్యను అందించామన్నదే ముఖ్యం. కాబట్టి, నాణ్యమైన విద్యను అందించేలా పాఠశాల కార్యక్రమాలకు ప్రధానోపాధ్యాయుడు మార్గదర్శిగా ఉండి నాయకత్వం వహించాలి. ప్రధానోపాధ్యాయుడు తాను బోధిస్తూ, తాను పనిచేస్తూ ఇతరులను పనిచేసేలా చూడాలి. అలా చేయడం ద్వారా పాఠశాలల పట్ల సమాజానికి నమ్మకం కలిగేలా తద్వారా పాఠశాలల్లో పరిమాణాత్మక, గుణాత్మక ఫలితాలను సాధించవచ్చు.

xxxx

12

పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ పాఠశాల అభివృద్ధి అంటే ఏమిటి?
- ▶ పాఠశాల అభివృద్ధికి సంబంధించిన అంశాలేవి?
- ▶ పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికను ఎలా రూపొందించాలి? ఎవరెవరిని భాగస్వాములను చేయాలి?
- ▶ పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక వల్ల పాఠశాలకు కలిగే ప్రయోజనాలు ఏమిటి?
- ▶ పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికను రూపొందించడంలో, అమలుపరచడంలో ప్రధానోపాధ్యాయుల బాధ్యతలు ఏమిటి?

నేపథ్యం

పాఠశాల తాను నిర్దేశించుకున్న లక్ష్యాలను సాధించడానికి అవరమైన వనరులను గుర్తించి, సమకూర్చుకొని, అమలుకు బాధ్యత వహించే వ్యక్తులను గుర్తించి నిర్ణీత కాలవ్యవధిలో, అందరి భాగస్వామ్యంతో లక్ష్యాలను సాధించడం అనేవి ముందుగానే ఆలోచించి అంచనాలతో ప్రగతిని సాధించుటకు రూపొందించుకునే ప్రణాళికే 'పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక'.

సమాజ అవసరాలకు అనుగుణంగా రాజ్యాంగ స్ఫూర్తితో ప్రజలకొరకు ఏర్పాటు చేసిన సంస్థ పాఠశాల. 'బడి' అంటే ఒక భౌగోళిక ప్రదేశం, భవనం, వస్తు సామగ్రి కాదు. బడి అంటే అభివృద్ధికి సంబంధించినది. బడిలో కొన్ని ప్రక్రియలు, కార్యక్రమాలు నిర్వహించాలి. మానవ సంబంధాలు నెలకొనాలి. ఆశించిన ఫలితాలు (outputs) రావాలి. సమాజం కోసం బడి ఏర్పడుతుంది. ఆ సమాజానికి అవసరమైన వ్యక్తులుగా పిల్లలను బడి తీర్చిదిద్దాలి. కాబట్టి పాఠశాల ప్రభావం సమాజంపై పూర్తిస్థాయిలో ఉంటుంది. బడి ఈడు పిల్లలందరూ బడిలో చేరి చదువుకునే ఒక ప్రదేశంగా కాకుండా పిల్లల శారీరక, మానసిక వికాసం, భవిష్యత్ పౌరులుగా తీర్చిదిద్దబడడం, సమాజ అవసరాలకు అనుగుణంగా పిల్లలను తయారు చేయడం బడి తన బాధ్యతగా గుర్తించాలి. కొన్ని సబ్జెక్టులలో నిపుణత సాధించడం కాకుండా పిల్లల నైపుణ్యాలను గుర్తించి మెరుగుపరిచే ప్రక్రియ బడిలో జరగాలి. పాఠాలు చదివించడం, వాటిని పూర్తిచేయడం, పరీక్షలు నిర్వహించి, మార్కులు, గ్రేడులు ప్రకటించడం వంటివి బడి బాధ్యతల్లో చిన్న విభాగం మాత్రమే అని గుర్తించాలి. పిల్లల హక్కులను కాపాడి, పిల్లల నైపుణ్యాలను గుర్తించి, వారికి తగిన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించి, వారి సర్వతోముఖాభివృద్ధిని సాధించడం బడి నుండి ఆశిస్తున్న ముఖ్యమైన అంశాలు. ఉపాధ్యాయులు వీటికి అనుగుణంగా బడి కార్యక్రమాలను రూపొందించుకొని అమలు చేయవలసి ఉంటుంది. ఇవన్నీ విజయవంతం కావాలంటే ప్రతి పాఠశాలకు ఒక అభివృద్ధి ప్రణాళిక తప్పనిసరిగా ఉండాలి. కాబట్టి బడికి ఒక ప్రణాళిక తయారుచేసుకొని దాని అమలు ద్వారా ఆశించిన లక్ష్యాలను సాధించవచ్చు.

తల్లిదండ్రులు పాఠశాల నుండి ఏమి ఆశిస్తున్నారు?

సాధారణంగా తల్లిదండ్రులు పాఠశాల నుండి కింది అంశాలను ఆశిస్తారు.

- తమ పిల్లలు ఆనందంగా బాగా చదవాలని, నేర్చుకోవాలని, మంచి మనిషిగా ఎదగాలని కోరుకుంటారు.
- తమ పిల్లలను దండించకూడదని ఆశిస్తారు.
- ఉపాధ్యాయులు రోజూ బడికి రావాలని, తమ పిల్లలకు చక్కగా/ బాగా చదువు చెప్పాలని కోరుకుంటారు.
- పిల్లలకు చదవుతోపాటు ఆటలు, పాటలు, నైతిక విలువలు నేర్పాలని, పిల్లలను శీలవంతులుగా తీర్చిదిద్దాలని,
- తమ పిల్లల ఆసక్తులకు, నైపుణ్యాలకు అనుగుణంగా బోధన జరగాలని,
- మంచి చదువులు, అలవాట్లు, జీవననైపుణ్యాలు అలవర్చుకోవాలని, బడి ఇవన్నీ అందించాలని కోరుకుంటారు.

పిల్లలు పాఠశాల నుండి ఏమి ఆశిస్తున్నారు?

- దండనలు ఉండకూడదు, ఆప్యాయత, భద్రత, ప్రోత్సాహకర వాతావరణం ఉండాలని,
- తమ ప్రగతికి ఉపాధ్యాయుడు పాటుపడాలని, అనగా అర్థమయ్యేలా బాగా చదువు చెప్పాలని,
- ఆటలు ఆడాలని, తోటివారితో మాట్లాడాలని, గడపాలని,
- తమను గుర్తించాలని, తమను పట్టించుకోవాలని,
- బడి కార్యక్రమాల్లో స్వేచ్ఛను, గౌరవాన్ని, స్నేహతత్వాన్ని, తమ అభిప్రాయాలకు విలువ ఇవ్వడాన్ని
- తనదైన శైలిలో అభ్యసించుటకు తగిన వాతావరణాన్ని కోరుకుంటారు.

సమాజం పాఠశాలల నుండి ఏమి ఆశిస్తుంది?

- సమాజం తన అవసరాలు తీరాలని
- పిల్లలు సృజనశీలురుగా రూపొందాలని
- పిల్లలు మానవీయ విలువలు కలవారీగా తయారుకావాలని, స్వేచ్ఛా, సమానత్వం కలిగి ఉండాలని, ఇతరులను గౌరవించాలని.
- తమకాళ్ళపై తాము నిలబడి ఎవరిపై ఆధారపడకుండా ఉండాలని
- భవిష్యత్తుకు అవసరమైన వనరులుగా, పౌరులుగా పిల్లలు తీర్చిదిద్దబడాలని కోరుకుంటుంది.

ప్రతి పాఠశాల ఈ అన్ని అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని ఒక దార్శనికత (vision) ప్రకారం కొన్ని లక్ష్యాలను నిర్దేశించుకొని పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికను రూపొందించుకోవాలి. పాఠశాలలు నిర్దారించుకున్న లక్ష్యాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికను రూపొందించుకోవాలి. ఇందుకోసం ప్రస్తుత పరిస్థితి విశ్లేషణ, సాధించాల్సిన ప్రగతి, అందుబాటులోని వనరులు, సమకూర్చుకోవాల్సిన వనరులు, కాలవ్యవధి, వ్యూహాలు.... మొదలగు వాటిని ఆధారంగా చేసుకొని ప్రణాళికను తయారు చేసుకోవాలి.

RTE-2009 - బడి అభివృద్ధి ప్రణాళిక (RTE-2009 - School Development Plan)

ఉచిత నిర్బంధ విద్యాహక్కు చట్టం - 2009 సెక్షన్ 21 సబ్సెక్షన్ (1) ప్రకారం ప్రతి బడిలో బడి యాజమాన్య సంఘాన్ని ఏర్పాటుచేయాలి.

సబ్సెక్షన్ (2) ప్రకారం బడి యాజమాన్య సంఘం ఈ కింది విధులను నిర్వర్తిస్తుంది.

- ఎ) బడి పనితీరును పర్యవేక్షించడం.
- బి) బడి అభివృద్ధి ప్రణాళికను తయారుచేసి, సిఫారసు చేయటం.
- సి) సంబంధిత ప్రభుత్వం లేదా స్థానిక ప్రభుత్వం లేదా ఏ ఇతర వనరుల నుంచి అయినా అందిన నిధుల వినియోగాన్ని పర్యవేక్షించడం.
- డి) సిఫారసు చేసిన ఇతర విధులను నిర్వర్తించడం.
 - బడి అభివృద్ధి ప్రణాళిక గురించి ఆర్.టి.ఇ.-2009 సెక్షన్ 22 సబ్సెక్షన్ (1) లో ప్రతిబడి యాజమాన్య సంఘం సిఫారసు చేసిన విధంగా బడి అభివృద్ధి ప్రణాళికను తయారుచేయాలి.
 - సబ్సెక్షన్ (2) ప్రకారం సందర్భాన్ని బట్టి ప్రణాళికలకు అందించే గ్రాంట్లకు సబ్సెక్షన్ (1) ప్రకారం తయారుచేసిన బడి అభివృద్ధి ప్రణాళిక ఆధారమవుతుంది.

పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక - ఉండాల్సిన అంశాలు - రూపకల్పన - అమలు

పాఠశాల అంటే ఆర్.టి.ఇ.-2009 ప్రకారం ప్రాథమిక విద్యను అందజేస్తూ సంబంధిత ప్రభుత్వం లేదా స్థానిక ప్రభుత్వం దాని యాజమాన్యం లేదా నియంత్రణలో ఉన్న సంస్థ.

పాఠశాల బాలలందరిలో విద్యాసాధనకు కృషిచేసే కేంద్రం. బాలల సామర్థ్యాలు, ఆసక్తులు, వైఖరులు, నైపుణ్యాలవంటి వాటిని వికసింపజేసే స్థలం. స్వేచ్ఛాపూరిత వాతావరణంలో తమ భావాలను వ్యక్తీకరించి, తోటి వారితో, ఉపాధ్యాయులతో చర్చిస్తూ తమకు తెలిసిన అంశాలను పంచుకుంటూ, తెలియని అంశాల గురించి సమాధానాలను అన్వేషిస్తూ, పరిశోధిస్తూ బాలలు అభ్యసించడానికి వీలు కల్పించేది పాఠశాల. బాలల సర్వతోముఖాభివృద్ధిని సాధించి, వారిని సమాజ అవసరాలకు అనుగుణంగా ఉత్తమ పౌరులుగా తీర్చిదిద్ది, రాజ్యాంగం నిర్దేశించుకున్న లక్ష్యాలను సాధించుటకు ఏర్పాటుచేసిన సమజానికి అవసరమైన సామాజిక సంస్థ పాఠశాల.

కాబట్టి పాఠశాల పై లక్ష్యాల సాధనకు తనదైన దృక్పథం దార్శనికతతో పనిచేయాల్సి ఉంటుంది. పాఠశాల తాను ఏర్పాటు చేసుకొన్న లక్ష్యాల సాధనలో ప్రస్తుతం ఏ స్థితిలో ఉంది? ప్రగతి ఎలా ఉంది? పూర్తిస్థాయి లక్ష్యాల సాధనకు ఎలాంటి కృషి చేయాలి? వంటి అంశాలు పాఠశాల రూపొందించుకునే పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ప్రతి పాఠశాల తనదైన పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికను రూపొందించుకోవాలి. ఒక గ్రామంలో మూడు పాఠశాలలుంటే ఆ మూడు పాఠశాలలకు కూడా పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికలు ఉండాలి. ఈ పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికలో సాధారణంగా మూడు సంవత్సరాలలో సాధించాల్సినవి ప్రణాళిక (ప్లాన్) చేసుకొని ప్రస్తుత సంవత్సరానికి పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక తయారు చేసుకోవాలి. రూపొందించిన పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికలను గ్రామసభలో చర్చించాలి.

కాబట్టి పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీ ప్రతి సంవత్సరం పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికను రూపొందించాలి. ఇందుకోసం ముందుగా గ్రామసభను ఏర్పాటుచేయాలి. ఈ సభకు దిగువ తెలిపిన వారిని ఆహ్వానించాలి.

- పాఠశాలలో నమోదయిన పిల్లల తల్లిదండ్రులు, స్థానిక సంస్థల ప్రజాప్రతినిధులు, మహిళా సమాఖ్యలు, పాఠశాల పరిసర ప్రాంతంలో ఉన్న విద్యారంగంలో పనిచేస్తున్న ప్రముఖ స్వచ్ఛంద సేవా సంస్థ ఉన్నట్లయితే ఆ సంస్థ ప్రతినిధి.

పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక అంటే

- పాఠశాల అభివృద్ధి కొరకు రూపొందించేది.
- పాఠశాల సాధించాల్సిన లక్ష్యాలు, అవసరాలు గుర్తించేది మరియు వనరులను సమకూర్చుకొనేది. లక్ష్యాలను సాధించుటకొరకు ప్రణాళిక, అమలు.
- విద్యావిషయక అంశాలను చర్చించేది- ప్రస్తుత పరిస్థితులు - ఎలా ముందుకు వెళ్ళాలి.
- నిర్దేశిత సమయంలో అమలు పరిచి అనుకున్న లక్ష్యాలను సాధించేది.
- ఎవరెవరు ఏయే బాధ్యతలు నిర్వహించాలో సూచించేది. ఎంత సమయంలో సాధించేది తెలిపేది.
- తల్లిదండ్రులను, ఉపాధ్యాయులను, సమాజాన్ని భాగస్వాములను చేసి, అమలుపరిచి, అభివృద్ధి సాధించేది.
- నిర్దేశించిన లక్ష్యాలను సాధించుటలో ఎప్పటికప్పుడు పర్యవేక్షించేది, సమీక్షించేది.

- ప్రణాళికలో వీటిని కూడా పొందుపరచవలసి ఉన్నది.
- అవసరమైన పాఠ్యపుస్తకాల సంఖ్య (తరగతి వారీగా)
- అన్ని రకాల వాతావరణాలను తట్టుకోగల దృఢమైన భవనం
- తాగునీటి సౌకర్యం
- యూనిఫారం
- పిల్లల్లో కనీస సామర్థ్యాలయిన చదవడం, రాయడం, లెక్కలు మొదలగు వాటిని అందరి పిల్లలతో సాధించడం.
- పోషకవిలువలున్న మధ్యాహ్న భోజనం
- ఆటస్థలం
- ఉల్లాసం కొరకు వివిధ అభ్యాస క్రియలు
- ప్రత్యేక అవసరాల బాలలకు ప్రత్యేక సౌకర్యాలు
- ప్రతీ తరగతిలోని అన్ని సబ్జెక్టులలో పిల్లలందరిలో సామర్థ్యాల సాధన

పాఠశాల అభివృద్ధికి సంబంధించి ఎక్కడ ఎక్కువ దృష్టి ఉంచాలో ప్రణాళిక ప్రతిబింబిస్తుంది. పాఠశాలలోని పిల్లలందరికీ స్నేహపూరితమైన, ఆనందదాయకమైన వాతావరణాన్ని అందించుటలో ప్రణాళిక ప్రముఖపాత్ర వహిస్తుంది.

పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికలో ఉండాల్సిన అంశాలు - దృష్టిపెట్టాల్సిన అంశాలు:

- పాఠశాల దార్శనికత (సూల్ విజన్)
- పిల్లల నమోదు, నిలకడ, హాజరు.
- పాఠశాలకు భౌతిక వసతుల కల్పన, ఉన్న వసతుల ఉపయోగం.
- ఉపాధ్యాయుల నియామకం
- వనరుల సమీకరణ - సద్వినియోగం
- పాఠ్యప్రణాళికను ఆశించిన మేరకు లక్ష్యాత్మకంగా అమలుచేయడం.
- గుణాత్మక విద్యను అందించడం పాఠశాలలోని విద్యార్థులు తమ తరగతి స్థాయికి నిర్దేశించబడిన సామర్థ్యాలు సాధించగలగడం.
- బాలల హక్కులు కాపాడడం.
- బాలలందరికీ సమాన అవకాశాలు కల్పించడం.
- తల్లిదండ్రులు, సమాజ భాగస్వామ్యం పెంచడం.
- విద్యార్థుల ప్రగతిని తల్లిదండ్రులకు తెలియజేయడం, ప్రదర్శించడం.
- షెడ్యూల్లో పేర్కొన్న ప్రమాణాల మేరకు అదనపు భౌతిక సౌకర్యాలు, పరికరాలు.
- పాఠశాల పారిశుద్ధ్యం, పాఠశాల భద్రత, ఆరోగ్యం మరియు పరిశుభ్రత.

- బాలల వైకల్యాన్ని తొలిదశలోనే గుర్తించడానికి ప్రత్యేకదృష్టి సారించడం.
- ఉపాధ్యాయ సంసిద్ధత మరియు వృత్తినైపుణ్యాలు పెంపుదల.
- నాణ్యమైన విద్యాబోధనకోసం ప్రస్తుతం అమలుచేస్తున్న బోధనావ్యూహాలు, సబ్జెక్టు స్వభావం, పిల్లల స్వభావానికి అనుగుణంగా బోధనా వ్యూహాలలో రావలసిన మార్పులు.
- అదనపు అంశాలకు సంబంధించి ఆర్థిక అవసరాలు, సంవత్సరం వారీగా ప్రణాళికలో పొందుపరచాలి.
- వనరులను గుర్తించడం, సద్వినియోగం చేసుకోవడం.
- పాఠశాల కార్యక్రమాలలో, ప్రగతిలో ఎస్.ఎమ్.సి. సమాజ భాగస్వామ్యం.
- ప్రత్యేక శిక్షణ కేంద్రాలకు అవసరమయిన నిధులు, ఉచిత పాఠ్యపుస్తకాలు, యూనిఫార్మాలు మరియు పాఠశాల బాధ్యతల నిర్వహణకు కావలసిన అదనపు ఆర్థిక అవసరాలు వంటి వాటిని సంవత్సరం వారీగా ప్రణాళికలో పొందుపరచాలి.

ఆధారంగా రూపొందించిన పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికపై పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీ చైర్పర్సన్, కన్వీనర్ సంతకం చేసి ఆర్థిక సంవత్సరం ముగిసేలోపు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం లేదా స్థానిక ప్రభుత్వానికి సమర్పించాలి.

SDP అవసరం ఏమిటి? ఎందుకు రూపొందించుకోవాలి? (Why SDP and Why to develop)

ప్రణాళిక లేకుండా ఏ పనీ చేయలేం! ఒక వేళ చేసినా దానివల్ల సత్ఫలితాలు సాధించడం కష్టం. ప్రణాళికావల్ల లక్ష్యాల దిశలో వచ్చే అవరోధాలను ముందుగానే గుర్తించి, ముందుచూపుతో అధిగమించవచ్చు. ఒక పాఠశాల లక్ష్యం వంద శాతం నమోదు, హాజరు, పిల్లలందరిలో తరగతిస్థాయి సాధన అయితే అందుకు అవసరమైన వనరులు, వ్యక్తులు, నిధుల వంటి వాటిని సమకూర్చుకొనుటకు ప్రణాళిక తప్పనిసరి. ఏదైనా ఒక అంశం సరయిన స్థాయిలో లేకపోతే అందుకు కారణాలు గుర్తించి సరయిన చర్యలు చేపట్టడానికి వీలవుతుంది. పిల్లలందరిలో తగిన సామర్థ్యాలు లేకపోతే తగినంత మంది టీచర్లు, పాఠ్యపుస్తకాలు, హాజరు, ఉపాధ్యాయ సంసిద్ధత, బోధనాభ్యసన సామగ్రి, అనుసరిస్తున్న బోధనావ్యూహాలు, సమీక్షలు వంటి వాటిని పరిశీలించి సామర్థ్యాల సాధనకు కృషిచేయుటకు మరియు బాలల సర్వతోముఖాభివృద్ధి సాధనకు పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక తోడ్పడుతుంది. కాబట్టి ప్రతి పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికను రూపొందించుకొని, ప్రణాళికలోని అంశాల సాధనకు అనుసరించాల్సిన వ్యూహాలు చర్చించుకొని అమలు చేయాల్సి ఉంటుంది.

పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక తయారీలో దృష్టిలో ఉంచుకోవలసిన అంశాలు:

ప్రతి విద్యా సంవత్సరం ప్రతి అంశంలో (వనరులు, నాణ్యత, హాజరు....) ప్రస్తుత స్థితిని గుర్తించి ఆ విద్యాసంవత్సరంలో అన్ని అంశాలలో సాధించాల్సిన లక్ష్యాలను విశ్లేషించుకొని నిర్ధారించుకోవాలి. గతంలో ఏం సాధించగలిగాం? ప్రస్తుతం ఏం సాధించాలి? తుది లక్ష్యసాధనకు నిర్ణీత కాలవ్యవధులలో ఏమేమి లక్ష్యాలు నిర్దేశించుకోవాలి? ప్రణాళికలో పొందుపర్చుకోవాలి. ఎవరు ఏమి చేయాలని కూడా నిర్దేశించుకోవాలి.

ప్రస్తుత పరిస్థితి విశ్లేషణ: హాజరు, బోధన నాణ్యత, బోధన విధానాలు, పిల్లల ప్రగతి, బడిలో ఉన్న వనరుల వినియోగం, ఆటలు, పాటలు మొదలగు అంశాలలో విద్యార్థులు ఎలా ఉన్నారు? ఆశించిన స్థాయిలో ఉన్నారా? లేదా? ఎంత వెనుకబడ్డారు? కారణాలు ఏమిటి? అని మనం ఏమేరకు పాఠశాలల లక్ష్యాలు సాధించాం? అని విశ్లేషించుకోవాలి.

పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక తయారీ సమయంలో బలాలు, బలహీనతలు, అవకాశాలు, అవరోధాలను చర్చించాలి. ఏ అంశంలో సరయిన ప్రగతి లేదో దానిపై మరింత దృష్టిసారించాలి. ఒక పాఠశాల ప్రణాళికలో ఆ ప్రాంత పరిస్థితులనుబట్టి ఏదైనా వినూత్న కార్యక్రమం అమలుచేస్తే దాని ప్రగతి, చేయాల్సిన మార్పులపై చర్చించాలి. వార్షిక ప్రణాళికలో చేర్చిన అంశాలపై ఎప్పటికప్పుడు సమీక్షించుకోవాలి, ప్రగతి సాధనకు అవసరమైన మార్పులు చేసుకోవాలి. పాఠశాల యాజమాన్య సంఘంలోని ప్రతి సభ్యుడు నాయకత్వ లక్షణాలు ప్రదర్శించి పిల్లల్లో నాణ్యమైన విద్యను సాధించుటకు, వనరులను సమర్థవంతంగా వినియోగించుటకు, స్వీయ మూల్యాంకనం వంటి కీలకాంశాలపై దృష్టిపెట్టి పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక రూపకల్పనలో భాగస్వాములు కావాలి.

ప్రణాళికలు స్థానికంగా ఎందుకు రూపొందించుకోవాలి?

కేంద్రస్థాయి ప్రణాళికలు స్థానిక సమస్యలను, అవసరాలను గుర్తించలేవు. స్థానిక వనరుల గురించిన అవగాహన ఉండదు. ఎవరికి ఎలాంటి బాధ్యతలు అప్పగించాలో వారి వివరాలు తెలియవు. కనుక తగిన సహకారం అందదు. స్థానికులకు ఈ ప్రణాళిక తమకు నిర్దేశించబడినది అనే భావన ఉండదు, తద్వారా ప్రణాళిక అనుకున్నంత విజయవంతం కాకపోవచ్చు. పాఠశాలలో తగిన విధంగా అభివృద్ధి జరగడం, అవసరాలు తీరడం వంటివి జరగకపోవచ్చు. స్థానిక అవసరాలు, సమస్యలు తీరాలన్నా, ప్రణాళికల లక్ష్యం నెరవేరాలన్నా స్థానికుల భాగస్వామ్యం తప్పనిసరి. దీనివల్ల తమది అనే భావన కలిగి బాధ్యతలను నిర్వర్తించడానికి ఉత్సాహంగా ముందుకు వస్తారు. స్థానిక భాగస్వామ్యం, వనరుల వినియోగం సక్రమంగా జరిగి ప్రణాళిక విజయవంతం కావడానికి దోహదపడుతుంది.

క్షేత్రస్థాయి (పాఠశాల ఆవాస స్థాయి)లో తల్లిదండ్రులు/ ప్రజల భాగస్వామ్యంతో రూపొందించిన ప్రణాళిక వల్ల పాఠశాల సాధించాల్సిన లక్ష్యాల సాధనకు అవసరమైన వాస్తవిక అవసరాలు, తదనుగుణంగా వనరుల సమీకరణ, బాధ్యతల పంపిణీ వంటి విషయాలలో స్పష్టత వస్తుంది. నిర్దేశిత సమయంలో లక్ష్యాలను సాధించవచ్చు. ఈ పాఠశాల మనది అనే భావన పెంపొందుతుంది. కావున పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక ప్రధానోద్దేశ్యం ఆ పాఠశాల పరిధిలోని బాలలందరు ఎటువంటి వివక్షతకు గురికాకుండా పాఠశాలలో చేరి, ఎటువంటి ఆటంకం లేకుండా నాణ్యమైన ఎలిమెంటరీ విద్యను పూర్తి చేయుటకు అవసరమైన అన్ని అంశాలను గుర్తించి అమలు చేయడం.

పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక రూపకల్పన, అమలు:

ఒక పాఠశాల యొక్క ప్రస్తుత పరిస్థితి, ప్రాధాన్యతల వారీగా అవసరాలు, అక్కడ లభించే వనరుల వంటి అనేక అంశాల ఆధారంగా ఆ ప్రాంత విద్యా పరిస్థితిపై ఆ ఆవాసంలోని ప్రజలకు, తల్లిదండ్రులకు పూర్తి అవగాహన ఉంటుంది. కావున పాఠశాల అభివృద్ధి కొరకు చేసే ప్రణాళికలో తల్లిదండ్రులను, స్థానికులకు భాగస్వాములుగా చేసి వారికి పాఠశాల పట్ల యాజమాన్య భావన కలిగించినపుడే నిర్ధారించిన లక్ష్యాలను చేరుకోగలం.

ఇందుకొరకు ఉచిత నిర్బంధ విద్యాహక్కు చట్టం-2009 (ఆర్టిఇ-2009) పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీలకు పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక తయారీ మరియు అమలులో సముచిత స్థానం కల్పించింది. పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుల అధ్యక్షులలో స్థానిక ప్రజాప్రతినిధులు, తల్లిదండ్రులతో ఏర్పడిన పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీ సభ్యులు, విద్యాభిమానులు కలిసి పాఠశాలకు సంబంధించిన అంశాల వారీగా తాత్కాలిక ప్రణాళికా స్టేట్‌మెంట్‌ను రూపొందించుకోవాలి.

- పాఠశాల దార్శనికతను రూపొందించుకోవడం (school vision building).
- ప్రణాళిక రూపొందించడం ఎలా?
- ప్రణాళిక తయారీకి ముందు,
- ప్రణాళిక తయారీ సమయంలో,
- ప్రణాళిక తయారీ అనంతరం చేయవలసిన అంశాలను గుర్తించాలి. అందుకనుగుణంగా బాధ్యతలు పంచుకొని ప్రణాళికను రూపొందించుకోవాలి.

బడి అభివృద్ధి ప్రణాళికను తల్లిదండ్రులు, ఉపాధ్యాయులు, సమాజం, పాఠశాల యాజమాన్య సంఘ సభ్యుల భాగస్వామ్యంతో అందరు కలిసి ఉమ్మడిగా పరస్పరం చర్చించి సమిష్టిగా తయారుచేయాలి. బడి అభివృద్ధి ప్రణాళికలో భాగస్వామ్యం కావడం ఒక మంచి అవకాశంగా భావించాలి. తమ వంతు సహకారాన్ని అందించాలి.

ప్రణాళిక తయారీకి ముందు: పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికను రూపొందించాల్సిన ప్రధాన బాధ్యత మెంబర్ కన్వీనర్ గా పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులపైనే ఉంటుంది.

- మొదట ఉపాధ్యాయులు మరియు స్కూల్ మేనేజ్‌మెంట్ కమిటీలతో కలిసి పాఠశాలకు ఒక దార్శనికతను రూపొందించాలి. అంటే.. వచ్చే మూడు సంవత్సరాలలో పాఠశాల ఏం సాధించాలో అనేది చర్చించి కలిసి నిర్ణయించుకోవాలి. దీనినే మనం shared vision building for school అంటాం.
- ఉపాధ్యాయుల సహకారంతో ఆవాస ప్రాంతంలోని బడి ఈడు పిల్లల నమోదు, హాజరు, స్థాయి, బడిబయటి పిల్లల వివరాలవంటి అంశాలు, ప్రాధాన్యతల వారీగా పాఠశాల అవసరాలు, విద్యావిషయక ప్రస్తుత పరిస్థితి, ఎదుర్కొనే ఇతర సమస్యల గురించిన సమాచారాన్ని అందుబాటులో ఉంచుకోవాలి.
- సమావేశ తేదీని, సమయం, చర్చనీయాంశాలను యాజమాన్యకమిటీ చైర్మన్, వైస్‌చైర్మన్ గారి ఆమోదంతో మెంబర్ కన్వీనరైన ప్రధానోపాధ్యాయులు నిర్ణయించి కమిటీ సభ్యులకు, తల్లిదండ్రులందరికీ లిఖితపూర్వకంగా సమాచారాన్ని ముందుగానే తెలియజేయాలి.
- అంగన్ వాడీ కార్యకర్త, వార్డు సభ్యులు/ కౌన్సిలర్, మహిళా సమాఖ్య అధ్యక్షురాలు, మహిళా ఆరోగ్య కార్యకర్త తప్పనిసరిగా హాజరగునట్లు చూడాలి.
- సభ్యులకు సమాచారం అందించిన వివరాలు భద్రపరచాలి.
- సమావేశ నిర్వహణకు అవసరమైన సామగ్రిని, ఏర్పాట్లను (కూర్పునేండుకు ఏర్పాట్లు, తాగునీరు, మినట్స్ రిజిస్టర్, ఎజెండా అంశాలు, సభ్యుల హాజరు రిజిస్టర్ మొదలగునవి) నిర్ణీత సమయానికి ముందే సమకూర్చుకోవాలి.

సమావేశ సమయంలో...

- పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీ చైర్మన్ అధ్యక్షతన సమావేశాన్ని ప్రధానోపాధ్యాయులు నిర్వహించాలి.
- ప్రార్థన అనంతరం పాఠశాల ప్రగతి నివేదికను ప్రధానోపాధ్యాయులు సమర్పించి, నిర్దేశించిన ప్రాఫెర్మాలోని అంశాలకు సంబంధించి ప్రస్తుత పరిస్థితి, ఏమి సాధించాలి? వనరుల లభ్యత, అమలు పరచవలసిన వ్యూహాల గురించి చర్చించాలి.
- పాఠశాలకు సంబంధించిన ప్రతి అంశంలో బలాలు, బలహీనతలు, అవకాశాలు, అవరోధాలను కూలంకషంగా చర్చించాలి.
- పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికలో ప్రాధాన్యతల వారీగా చేపట్టే అంశాలు సాధించుటకు అమలు చేయాల్సిన వ్యూహాలను చర్చించి సభ్యులందరూ చర్చించి నిర్ణయం తీసుకోవాలి.
- ఆమోదం పొందిన అన్ని అంశాలకు అవలంబించాల్సిన ప్రత్యేక వ్యూహాలు, వనరుల సమీకరణ, బాధ్యతల పంపిణీ, పూర్తి చేయాల్సిన సమయం, సహకారం అందించే వారి వివరాలు, బాధ్యత వహించేవారు ఎంతకాలంలో పూర్తిచేస్తారనే విషయాలను నిర్ణీత ప్రాఫెర్మాలో పొందుపరచాలి.
- పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక తయారీ కొరకు నిర్వహించిన సమావేశం ప్రారంభం నుండి చర్చించిన అంశాలన్నింటినీ మినట్స్ రిజిస్టర్లో రికార్డుచేయాలి. తదనంతరం సభ్యులందరూ ఆమోదించినట్లుగా అందరిచేత సంతకాలు తీసుకోవాలి.
- పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక సమావేశానికి విచ్చేసిన తల్లిదండ్రులకు, సహకరించి బాధ్యతలు పంచుకొన్న వారికి ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ ప్రతి మాసం చివరలో ప్రణాళిక అమలు తీరును తెలుసుకోవడానికి తప్పనిసరిగా హాజరుకావాలని సభ్యులను కోరుతూ తదుపరి సమావేశ తేదీని తెలియజేస్తామని తెలుపుతూ సమావేశాన్ని ప్రధానోపాధ్యాయులు ముగించాలి.

సమావేశానంతరం:

- పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికలో సభ్యులందరూ ఆమోదించిన అంశాలకు అవలంబించాల్సిన వ్యూహాలు, బాధ్యతలు, పూర్తిచేయాల్సిన సమయం, సహకారం తీసుకోవాల్సిన వారి వివరాలతో ఒక స్టేట్మెంట్ను తయారుచేసి కార్యాలయంలో ప్రదర్శించాలి.
- పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక ఒక ప్రతిని పై అధికారులకు అందజేయాలి.
- అంశాల వారీగా బాధ్యతలు అప్పగించినవారిని, వారికి సహకరించాల్సిన వారిని సమన్వయం చేస్తూ ఎప్పటికప్పుడు పర్యవేక్షించాలి. పాఠశాల అభివృద్ధికి అందరూ బాధ్యత వహించాలి.
- పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికను విద్యా సంవత్సరం ప్రారంభంలో తయారుచేసుకొని జూలై 1 నుండి అమలు పరుస్తూ నెలకొక పర్యాయం సమీక్షించుకొని నవంబరులో ప్రగతిని చర్చించుకొని ప్రణాళికలోని అంశాలు అమలు జరిగేలా, లక్ష్య సాధన జరిగేలా చూడాలి. అమలుపై ప్రధానోపాధ్యాయుడు పూర్తి బాధ్యతలు తీసుకొని అమలుచేయాలి.

SDP ప్రస్తుత పరిస్థితి మరియు దాని ప్రభావం (SDP - Existing situation and its Impact)

పిల్లల తల్లిదండ్రులు పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక తయారీలో పాల్గొనడం, వారి బాధ్యతలను నిర్వర్తించడంలోనూ భాగస్వాములయినపుడు పాఠశాల అన్నిరంగాలలో అభివృద్ధి చెందుతుంది. కాని ప్రస్తుతం ప్రణాళిక తయారీ, అమలు ఎలా ఉందో పరిశీలిద్దాం.

- బడి పనితీరును ఎవరు పరిశీలించడంలేదు.
- విద్యాలక్ష్ణాలను ఈ బడి ఏమేరకు సాధించింది? సాధించడానికి ఏ ఏ గుణాత్మక కార్యక్రమాలు బడి అమలుచేస్తుంది అని ఎవరూ చూడడం లేదు.
- గుణాత్మక బోధన, పిల్లలను ఆలోచింపజేసే కృత్యాలు మొదలగు వాటికోసం ఉపాధ్యాయులు ఏవిధంగా తయారవుతున్నారు? ఎలాంటి టీచింగ్ నోట్స్ తయారుచేసుకుంటున్నారు? అనే వాటిపై ప్రధానోపాధ్యాయులు, ఇతర పర్యవేక్షక అధికారులు శ్రద్ధ పెట్టడం లేదు.
- పాఠశాలలు తమకంటూ ఒక ప్రణాళికను రూపొందించుకోవడం లేదు.
- కేవలం ప్రధానోపాధ్యాయులు, ఇద్దరు ముగ్గురు ఉపాధ్యాయులు కలిసి పాఠశాలలో కూర్చోని అవసరాలను గుర్తించి ప్రణాళిక తయారుచేస్తున్నారు.
- గ్రామసభలో చర్చించడం లేదు. కేవలం కొందరు తయారు చేసిన అంశాలను నిర్ధారిస్తూ సంతకాల సేకరణ మాత్రమే ఎక్కువగా జరుగుతున్నది.
- స్థానిక వనరులను ఉపయోగించుకోవడంపై ఆసక్తి చూపించక ప్రభుత్వం నుండి నిధులు ఏ మేరకు, ఎలా రాబట్టాలో ఆలోచిస్తూ ప్రణాళిక రూపొందిస్తున్నారు.
- ప్రణాళిక గురించిన సమాచారం తల్లిదండ్రులు, ప్రజలకు అందకుండానే ప్రణాళిక తయారీ పూర్తవుతుంది.
- సిలబస్ పూర్తిచేయడమే ఒక పెద్ద లక్ష్యంగా పెట్టుకొని ఎక్కువ పాఠశాలలు పనిచేస్తున్నాయి.
- నాణ్యమైన విద్యను అందించడం కొరకు చేపట్టే చర్యల గురించి ప్రణాళికలో పొందుపరచడం లేదు. తాత్కాలిక ప్రయోజనాలకు ప్రాధాన్యత కల్పించడం జరుగుతున్నది.

దాని ప్రభావం:

- సాధించాల్సిన లక్ష్యాలపై ఒక సమగ్ర అవగాహన లేకపోవడం వల్ల వాటిని సాధించాలనే ప్రయత్నం జరగడంలేదు.
- ప్రజలందరూ భాగస్వాములు కాలేకపోవడం వల్ల తమది అనే సొంత భావన వారిలో కలగడం లేదు.
- పాఠశాలకు, విద్యార్థులకు కావలసిన అవసరాలను ప్రాధాన్యతల వారీగా ప్రణాళికలో పొందుపరచడం లేదు, తద్వారా అవి తీరడం లేదు.
- పాఠశాల అభివృద్ధికి బాధ్యత వహించడంలో సమాజం శ్రద్ధ చూపడం లేదు.
- స్థానిక వనరుల సమీకరణ - వినియోగం జరగడం లేదు.
- పిల్లల నమోదు, హాజరు, నిలుపుదల, నాణ్యత వంటివాటిపై ప్రణాళిక ప్రభావం కనబడడం లేదు.
- సామర్థ్యాల మేరకు గుణాత్మక విద్యా సాధన జరగడం లేదు.

SDP అమలు బాధ్యతలు - ప్రధానోపాధ్యాయుడు, ఎన్.ఎమ్.సి. చైర్మన్ సభ్యులు

పాఠశాల అన్ని రంగాలలో అభివృద్ధి చెందడానికి, లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి ముందుగా తయారుచేసుకున్న వార్షిక పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికను అమలు పరచడంలో ప్రధానోపాధ్యాయులు, పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీ చైర్మన్, సభ్యులు మరియు ఉపాధ్యాయులు ముఖ్యపాత్ర వహించాలి.

- సమావేశంలో చర్చించిన అంశాల అమలు తీరును ఎప్పటికప్పుడు సమీక్షించుకోవాలి. అనుకొన్న స్థాయిలో లక్ష్యాల సాధన లేకపోతే అందుకు కారణాలు గుర్తించి అవి పూర్తయ్యేటట్లు తగు చర్యలు తీసుకోవాలి. అప్పటికప్పుడు ప్రస్తుత స్థితి, సాధించిన ప్రగతిని, సాధించవలసిన లక్ష్యాన్ని సమీక్షించుకోవాలి. ప్రగతి, వనరుల వంటి అంశాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని దీర్ఘకాల, స్వల్పకాల లక్ష్యాలను వివిధ కాలవ్యవధులలో నిర్ధారించుకోవాలి. వాటిని సాధించుటకు కృషిచేయాలి.

ప్రధానోపాధ్యాయుల (మెంబర్ కన్వీనర్) విధులు-బాధ్యతలు:

- రూపొందించిన పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికను పాఠశాలలో అందుబాటులో ఉంచాలి.
- ప్రణాళిక ప్రకారం అమలు పరచవలసిన అంశాలను ఎప్పటికప్పుడు పర్యవేక్షిస్తూ అమలు పరిచేలా చర్యలు తీసుకోవాలి.
- ప్రణాళికలో పొందుపర్చిన అవసరాలు, నిర్దేశించుకున్న లక్ష్యాలకు సంబంధించి జరిగిన అభివృద్ధిని ఎప్పటికప్పుడు పరిశీలించాలి.
- గుర్తించిన అవసరాలు, నిర్దేశించుకున్న లక్ష్యాలు పూర్తయిన పిదప వివరాలు సభ్యులందరికీ తెలియజేయాలి.
- ప్రాధాన్యత క్రమంలో సూచించుకొన్న అంశాలలో ఏవైనా వెనుకబడి ఉన్నట్లయితే మరొక పర్యాయం సమావేశం ఏర్పాటు చేసుకొని, చర్చించి అవసరమైన పరిష్కార మార్గాలను రూపొందించుకోవాలి.
- సాధించిన అభివృద్ధిని నెలనెలా పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీ తల్లిదండ్రుల సమావేశంలో తెలపాలి.
- వనరుల వినియోగం సక్రమంగా జరిగేలా చూడాలి.
- సమావేశ అంశాలను, సమీక్ష అంశాలను, పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికలో నిర్దేశించుకున్న లక్ష్యాలలో సాధించిన అంశాలను పై స్థాయి అధికారులకు ఎప్పటికప్పుడు సమాచారం అందించాలి.

పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీ చైర్మన్ విధులు-బాధ్యతలు:

- బడిఅభివృద్ధి ప్రణాళిక రూపకల్పనకు సంబంధించి చైర్పర్సన్ ఈ కింది వాటిని నిర్వహించాల్సి ఉంటుంది.
- ప్రభుత్వం నుండి అందే నిధులు సక్రమంగా వినియోగం అయ్యేలా చూడడం, బడి అభివృద్ధి ప్రణాళికలో నిర్ణయించుకొన్న ప్రకారం ఖర్చుచేయడం.
- బడి ఈడు పిల్లలందరూ బడిలో 100% నమోదు అయ్యేలా చర్యలు తీసుకోవడం, సక్రమంగా హాజరయ్యేలా చూడడం.

- పిల్లల అభ్యసనా సామర్థ్యాలను గమనించడం, లక్ష్యాలను నిర్దేశించి తరగతి వారీ సామర్థ్యాలు సాధించేలా సమీక్షలో చర్చించడం.
- ప్రణాళికలో సూచించుకొన్న పాఠశాల మౌళిక సదుపాయాల కల్పనకు కృషిచేయడం.
- మధ్యాహ్న భోజనంలో నాణ్యమైన ఆహారం అందేలా చూడడం.
- విద్యార్థులకు అందించే సౌకర్యాలు పాఠ్యపుస్తకాలు, యూనిఫారం వంటివి సకాలంలో సక్రమంగా అందేలా చూడడం.
- పాఠశాల వార్షిక ఆదాయం - ఖర్చులు లెక్కలు తయారు చేసుకోవడం.
- బాలల హక్కుల పరిరక్షణకు ప్రణాళిక తయారు చేసుకొని అమలులో ప్రముఖ పాత్ర వహించడం.
- సభ్యులు, తల్లిదండ్రులు సమావేశాలకు హాజరయ్యేట్లు చూడడం.

పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీ సభ్యులు విధులు - బాధ్యతలు:

పాఠశాల యాజమాన్య కమిటీ రూపొందించిన ప్రణాళికను క్రమబద్ధంగా అమలు చేయడం వల్ల పాఠశాలను మరింత సమర్థవంతంగా నిర్వహించేందుకు అవకాశం ఏర్పడుతుంది. అభివృద్ధి ప్రణాళికను రూపొందించి అమలు పరచడం అనే ముఖ్యమైన ఆశయం నెరవేరాలంటే సభ్యులు భాగస్వాములవ్వాలి. కమిటీ సభ్యులు ఈ కింది బాధ్యతలు, విధులు నిర్వర్తించాల్సి ఉంటుంది.

- సభ్యులు పాఠశాల అవసరాలు గుర్తించి వాటిని కల్పించుటకు కృషిచేయాలి.
- టీచర్ల సమస్యలు తెలుసుకొని సమస్యల నివారణకు ప్రయత్నించాలి.
- బడిమానిన పిల్లలను పాఠశాలలో చేర్పించడానికి కృషి చేయాలి.
- సభ్యులలో ఐకమత్యం లేకపోవడం వలన పాఠశాల అభివృద్ధికి ఆటంకం ఏర్పడుతుందని గుర్తించాలి.
- విద్య ప్రాధాన్యత పట్ల అవగాహన పెంపొందించుకోవాలి.
- సభ్యుల హాజరు, క్రమశిక్షణకు అవసరమైన కట్టుబాట్లు కలిగి ఉండాలి.
- రాజకీయాలు, కులం, మతం, ప్రాంతం వంటి విభేదాలు చూపకుండా, గ్రూపులుగా ఏర్పడకుండా, పాఠశాల అభివృద్ధికి పాటుపడాలి.
- 'చదువుకోవడం పిల్లల హక్కు - చదివించడం పెద్దల బాధ్యత'గా ప్రణాళికను అమలు పరచడంలో తమ పూర్తి సహకారం, భాగస్వామ్యం అందించాలి.

SDP - అమలుకు సూచికలు (SDP - Indicators of implementation)

పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక అమలు జరుగుతున్న తీరును తెలుసుకొనుటకు కింది సూచికలు ఉపకరిస్తాయి.

- పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక గురించి పాఠశాలలోని ఉపాధ్యాయులందరికీ, ఎస్.ఎం.సి సభ్యులకు పూర్తి అవగాహన ఉంటుంది. ఆ విద్యా సంవత్సరంలో ఏ ఏ కార్యక్రమాలు నిర్వహించాది? ఏం సాధించాలనుకుంటున్నారో స్పష్టంగా చెప్పగలగాలి.

- రూపొందించిన పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక పాఠశాలలో అందుబాటులో ఉంటుంది.
- సమీక్షా సమావేశాల హాజరు రిజిష్టరు.
- సమీక్షా సమావేశాల తీర్మానాల రిజిష్టరు.
- వనరుల సమీకరణ మరియు వినియోగం రికార్డ్
- బాధ్యతలు అప్పగించిన వారి వివరాలు.
- వివిధ అంశాల ప్రగతికి నిదర్శనాల రికార్డ్ - (రివ్యూ ఆధారంగా)
- పాఠశాల కమిటీ సభ్యులు, తల్లిదండ్రులకు వివిధ అంశాల సమాచారం అందించిన వివరాలు.

నిర్దేశించుకున్న లక్ష్యాలను సాధించడానికి అమోదయోగ్యమైన ప్రణాళిక రూపొందించుకొని, ప్రణాళిక ప్రకారం బాధ్యతలు పంచుకొని అందరి సహకారం తీసుకొని కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం ద్వారా తగిన ఫలితాలను సాధించవచ్చు.

పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికలోని అంశాలు (Areas in School Development Plan)

- పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికలోని అంశాలకు అందరూ కలసి అనగా.. ప్రధానోపాధ్యాయులు, ఉపాధ్యాయులు, స్కూల్ మేనేజ్మెంట్ కమిటీ సభ్యులు కలసి చర్చించాలి. ప్రతి అంశంలో ప్రస్తుత పరిస్థితి, సాధించాల్సినవి చర్చించి నిర్ణయించాలి.
- పాఠశాల దార్శనికత (school vision for three years)

ఎ) విద్యార్థుల వివరాలు (Students related items):

1. నమోదు
2. హాజరు
3. నిలకడ

బి) గుణాత్మక అంశాలు (Quality issues):

4. గుణాత్మక విద్యా బోధన, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు (Quality teaching learning process)

అ) తెలుగు	ఆ) హిందీ
ఇ) ఆంగ్లం	ఈ) గణితం
ఉ) పరిసరాల విజ్ఞానం/ సైన్స్	ఊ) సాంఘిక

5. సహపాఠ్య విషయాల కార్యక్రమాల నిర్వహణ (Implementation of co-curricular activities)

- అ) కళలు మరియు సాంస్కృతిక విద్య
- ఆ) ఆరోగ్యం, వ్యాయామవిద్య, యోగా, మెడిటేషన్ (sports and games)
- ఇ) పని, కంప్యూటర్ విద్య
- ఈ) విలువల విద్య, జీవన నైపుణ్యాలు

6. ఎ) Teacher availability and requirements

6. బి) ఉపాధ్యాయుల నియామకం, సంసిద్ధత, ప్రణాళికలు, శిక్షణలు, ఉపాధ్యాయ డైరీ

(Teacher preparation - Plans)

7. వనరుల సద్వినియోగం (Utilization of resources)

అ) గ్రంథాలయ పుస్తకాలు	ఆ) రిఫరెన్స్ పుస్తకాలు
ఇ) బోధనాభ్యసన సామగ్రి	ఈ) టెలివిజన్
ఉ) రేడియో	ఊ) స్నేహబాల కార్డులు
ఎ) సైన్స్ సామగ్రి	ఏ) చార్టులు, పటాలు, నమూనాలు

8. విద్యార్థుల కనీస స్థాయిలు (Children achievement levels)

ప్రతి తరగతిలో, ప్రతి సబ్జెక్టులో కనీస అభ్యసన స్థాయిలు
(చదవడం, రాయడం, లెక్కలు చేయడం)

9. అన్ని సబ్జెక్టులలో తరగతికి నిర్ధారించిన సామర్థ్యాలు - విద్యాప్రమాణాల ఆధారంగా ఆశించే ఫలితాలు
(Subject-wise expected competencies and achievements)

10. నిరంతర సమగ్ర మూల్యాంకనం అమలు

(సి.సి.ఇ., రిజిస్టరు, క్యుములేటివ్ రికార్డులు)

సి) వనరులు మరియు మౌలిక వసతులు - కల్పన మరియు వాటి వినియోగం (Basic infrastructures and resource utilization)

11. పాఠశాల భౌతిక వసతులు (School physical infrastructure)

అ) పాఠశాల భవనం, తరగతి గదులు	ఆ) విద్యుత్
ఇ) తాగునీరు	ఈ) మరుగుదొడ్లు
ఉ) ప్రహరిగోడ	ఊ) ఫర్నిచర్
ఎ) పచ్చదనం - పరిశుభ్రత	ఏ) ఆటల సామగ్రి

12. పిల్లల సౌకర్యాలు (Children facilities)

అ) పాఠ్యపుస్తకాలు	ఆ) యూనిఫాం
ఇ) మధ్యాహ్న భోజనం	ఈ) Sports and games
ఉ) ఆరోగ్యం	ఊ) స్కూల్ షిప్పులు
ఎ) ఆటల సామగ్రి	ఏ) గ్రంథాలయ పుస్తకాలు
ఐ) బోధనాభ్యసన సామగ్రి	

13. గ్రాంటుల వినియోగం (Utilization of grants)

అ) ఎస్.ఎస్.ఎ.	ఆ) ఆర్.ఎమ్.ఎస్.ఎ.
ఇ) ఇతరములు	

డి) పాఠశాల కార్యక్రమాలు (School activities/ programmes)

14. నిర్వహించవలసిన అంశాలు

- అ) ఎస్.ఎమ్.సి. సమావేశం, పిల్లల ప్రగతి ప్రదర్శన
- ఆ) పాఠశాల వార్షికోత్సవం
- ఇ) పిల్లల ప్రతిభాపోటీలు
- ఈ) అంతర కర్రికులమ్ కార్యక్రమాలు
- ఉ) ఇతర పోటీలు

పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక (School Development Plan)

సంవత్సరం (Year)

1. తయారు చేసిన వారు (Prepared by):
2. పాఠశాల పేరు, చిరునామా (Name of the school and address):
3. గ్రామ పటం (Village map):
4. ఉపోద్ఘాతం (Introduction):
 - పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక యొక్క అవసరం
5. పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక తయారీ విధానం (Process of School Development Plan preparation):
6. పాఠశాల దార్శనికత విధానం (School vision exercise) మరియు దార్శనికత (School vision statement):
7. గ్రామ సామాజిక చిత్రం (School social mapping):
 - గ్రామ సామాజిక, ఆర్థిక, అక్షరాస్యత, పరిస్థితులు
8. పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికపై స్కూల్ మేనేజ్మెంట్ కమిటీ, తల్లిదండ్రులతో గ్రామసభలో చర్చించడం (Focussed group discussion):
9. SDP లో ప్రధానమైన అంశాలు మరియు లక్ష్యాలు, టార్గెట్లు (The major areas for SDP along with goals and targets):
10. ప్రస్తుత పరిస్థితి, విశ్లేషణ (Systematic analysis of current situation):
(పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికలోని 8.10లోని అంశాలు, అవసరమైన చోట సమాచారాన్ని పట్టికల ద్వారా చూపాలి)
11. పాఠశాల అభివృద్ధి కోసం కార్యాచరణ ప్రణాళిక (8.10లో సూచించిన అంశాల వారీగా) (Action plan for implementing each area of SDP, item-wise as per 8.10):
12. పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక అమలు కోసం వనరులు (ఆర్థిక మరియు మానవ వనరులు) (Financial and human resource required for implementation in each area of SDP):
13. పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక అమలు కోసం కాల వ్యవధి (The time frame for implementation of SDP):
14. పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక అమలు, పర్యవేక్షణ, సమీక్ష (Process to monitor and review and evaluation of the plan)

పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళిక - నమూనా పత్రం (SDP - Model Format)

క్ర. సం. (S. No.)	అంశం (Area/ item)	అంశం వారీగా ప్రస్తుత స్థితి, విశ్లేషణ (Area/ item-wise present situation)	లక్ష్యం (Target)	వ్యూహాలు, కార్యాచరణ (Strategies and Action steps)	బాధ్యత వహించేవారు (Who is responsible)	వనరులు కాలవ్యవధి (Resource and Time period)	మూల్యాంకనం (సాధించినది/ లేనిది) (Achieved/ not achieved)

- మొదటి రెండు మూడు టర్మ్లలో పై అంశాల అమలుతీరు మరియు సాధించిన ప్రగతిపై ప్రధానోపాధ్యాయులు, ఉపాధ్యాయులు మరియు ఎస్.ఎమ్.సి. లు కలిసి అంశం వారీగా ప్రగతిని రాయాలి. వచ్చిన సమస్యలను కూడా రాయాలి.

Monitoring of SDP Implementation

- SDP లోని అంశాల అమలును ఎవరు మానిటర్ చేయాలి? ఎప్పుడెప్పుడు మానిటర్ చేయాలి? ఎవరు రివ్యూ చేయాలి? అనేది రాసుకోవాలి.
- చాలా పాఠశాలలు SDP ని తయారు చేసుకుంటాయి. కానీ అమలు మరియు సమీక్షించడం జరగడం లేదు. కావున అమలుపై శ్రద్ధ తీసుకొని నిరంతరం సమీక్ష చేసి అనుకున్న లక్ష్యాలను (targets) సాధించాలి.

కావల్సిన బడ్జెట్ (Required budget)

బడ్జెట్ ఎక్కడ నుండి వస్తుంది? అనగా.. పాఠశాల గ్రాంటులు, సమాజం, ప్రభుత్వం/ సర్వ శిక్షా అభియాన్ అనేది వివరంగా రాసుకోవాలి.

క్ర.సం.	అంశం	బడ్జెట్	వనరు (source)

Implementation plan and the time line with major milestones

పాఠశాల అభివృద్ధి ప్రణాళికను ఎలా అమలు చేయాలి? ఎవరు దేనికి బాధ్యత వహించాలి? ప్రగతికి సూచికలు ఏమిటి? ఎంత కాలానికి ఆశించవచ్చు? అనేది చర్చించి ప్రణాళికలో రాసుకోవాలి. ఈ ప్రగతిని ప్రతి మాసానికి ఒకసారి స్కూల్ మేనేజ్మెంట్ కమిటీ సమావేశంతో అందరి సమక్షంలో చర్చించాలి.

ముగింపు

పాఠశాల ద్వారా ఆశించే లక్ష్యాల సాధనకు ఒక అవగాహనతో ప్రతి ప్రధానోపాధ్యాయుడు మరియు ఉపాధ్యాయులు కార్యక్రమాలను ప్లాన్ చేసుకొని వాటిని సమర్థవంతంగా కలిసి నిర్వహించుకోవాలి. పాఠశాల ఒక చక్కని ప్రదేశం. పిల్లల ఊహలకు తగిన రూపం ఇచ్చి వారి కలలను సాకారం చేసేందుకు ఏర్పాటు చేసుకున్న సంస్థ. ఈ బడి అభివృద్ధికి ఎల్లవేళలా ఆలోచించాలి.

xxxx

13

సమ్మిళిత విద్య - ఆవశ్యకత - ప్రధానోపాధ్యాయుల బాధ్యతలు

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ పిల్లలు బడికి ఎందుకు దూరమవుతున్నారు?
- ▶ సమ్మిళిత విద్య అంటే ఏమిటి? దీని ఆవశ్యకత ఏమిటి?
- ▶ సమ్మిళిత విద్య దృష్టి పెట్టాల్సిన వర్గాలు ఏవి?
- ▶ సమ్మిళిత విద్యను బలోపేతం చేసే విధానాలు ఏవి?
- ▶ సమ్మిళిత విద్యలో ఉపాధ్యాయులు, ప్రధానోపాధ్యాయుల బాధ్యతలు ఏవి?

నేటి పిల్లలందరూ రేపటి తరానికి వారసులు. పిల్లల వికాసం మీద దేశ భవిష్యత్తు ఆధారపడి ఉంటుంది. పిల్లలందరికీ అభివృద్ధి చెందే హక్కు ఉంది. ప్రాంత, కుల, మత, లింగ, వివక్షతలకు తావులేకుండా అభివృద్ధి చెందేహక్కు పిల్లలకు ఉంది. పిల్లలందరికీ సమాన అవకాశాలు కల్పించడం అవసరం మరియు మన బాధ్యత. ఇందుకోసం అందరిని సమ్మిళితం చేసుకుని ముందుకు సాగే అభివృద్ధి ప్రణాళిక అవసరం. విద్య సమ్మిళిత స్వభావాన్ని సంతరించుకున్నప్పుడే ఎలాంటి వివక్షతలకు తావులేకుండా పిల్లలందరూ అభివృద్ధి చెందే అవకాశం కలుగుతుంది.

సమ్మిళిత విద్య అంటే...

సమ్మిళిత విద్య అనేది నేటి సమాజంలో ఉన్న పిల్లలందరినీ ఒకే గొడుగు కింద గల పాఠశాలలో చేర్చే కార్యక్రమం. పాఠశాలలో చేరిన విద్యార్థులందరికీ సమాన అవకాశాలను కల్పించడమనే లక్ష్యంతో అనగా “వర్గ, లింగ వివక్ష లేకుండా,

మానసిక, అంగవైకల్యం, మొదలైన ప్రత్యేక అవసరాలు గల పిల్లలందరూ సామాజికంగా వెనుకబడిన, పట్టణాలకు సుదూరంగా ఉన్న వలస జాతుల వాళ్లతో సహా ప్రతి ఒక్కరికి నాణ్యమైన విద్య అందించడమే సమ్మిళిత విద్య.”

సమ్మిళిత విద్య ప్రాధాన్యత...

“అందరూ చదవాలి - అందరూ ఎదగాలి” బడిఈడు పిల్లలందరూ బడులలోనే చదవాలి. అందరికీ విద్యనందించాలి అనే ధ్యేయంతో ఎన్నో రకాల పాఠశాలలు నెలకొల్పబడ్డాయి. పిల్లలు, అందులో ముఖ్యంగా బడిమానివేసిన పిల్లలు, వలసవెళ్లిన పిల్లలు, ప్రత్యేక అవసరాలు కల్గిన పిల్లలు (CWSN) ఇలా రకరకాల నేపథ్యాలు కలిగిన పిల్లలు ఉన్నారు. వీరికి విద్యనందించడానికి ప్రత్యేక పాఠశాలలను ఏర్పాటుచేశారు. ఇలా వారికోసం ప్రత్యేక పాఠశాలలను ఏర్పాటుచేయడం వలన సాధారణ పాఠశాలల్లో విద్య అభ్యసిస్తున్న పిల్లలకు ఎటువంటి అవకాశాలు కల్పించబడుతున్నాయో, వాటికి సమానమైన అవకాశాలను వీరు పొందలేకపోతున్నారు. దీన్ని అధిగమించాలంటే అందరికీ ఒకే పాఠశాలలో విద్యను అందించాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. అందుకోసం అందరిని మిళితం చేసుకొని సమాన అవకాశాలను అందించే లక్ష్యంగా సమ్మిళితవిద్య కార్యరూపం దాల్చింది.

ప్రస్తుత పాఠశాలలోని పరిస్థితులను విశ్లేషిస్తే...

సమాజంలోని బాలబాలికలందరికీ ఒకే పాఠశాల విద్య నందించాల్సి ఉన్నప్పటికీ ఆ పరిస్థితులు మన పాఠశాలల్లో కార్యరూపంలో కనిపించవు. ప్రస్తుతం మన పాఠశాలలో అన్ని రకాల, వర్గాల పిల్లలు చేరుతున్నప్పటికీ CWSN, బాలకార్మికులు, బలహీనవర్గాల పిల్లలను ఇతర వర్గాల పిల్లలతో సమానంగా చూడకుండా ఉపాధ్యాయులు, తల్లిదండ్రులు మరియు సమాజం కూడా దీనిని ప్రత్యేకంగా చూడడం మనం గమనించవచ్చు.

- సాధారణ పాఠశాలలో చదివే ప్రత్యేక అవసరాలు గల పిల్లలు, బడికి దూరమై ఉన్న పిల్లలు, బాల కార్మికులుగా ఉన్న పిల్లలు, వివిధ బలహీనవర్గాలకు చెందిన పిల్లలు చదువుతున్నప్పటికీ వారిని ప్రత్యేకంగా చూడడమే జరుగుతుంది. కాని, ఇతర పిల్లలతో సమానంగా అవకాశాలు కల్పించబడడంలేదు.
- వీరికి ఎంత చెప్పినా చదువురాదు అనే భావనతో ఉపాధ్యాయులు వీరి పట్ల శ్రద్ధ కనబరచడంలేదు.
- సాధారణ పిల్లలతో, వీళ్లను కలపడంవల్ల సాధారణ పిల్లల యొక్క ప్రగతి కూడా కుంటుపడుతుందని అపోహ కల్గిఉన్నారు.
- బాలలకు ఉన్న హక్కులను విస్మరించడం వల్ల సరైన అవకాశాలను కల్పించకపోవడం.

సమ్మిళిత విద్య ఎందుకు?

- అన్ని రకాల, వర్గాలకు చెందిన పిల్లలందరూ పాఠశాలలో చేరడానికి, కొనసాగేటట్లు చేయడానికి.
- ప్రత్యేక అవసరాలుగల పిల్లల్లో ఆత్మస్థైర్యాన్ని కలిగించి “మేము నేర్చుకోగలం” అనే నమ్మకాన్ని కల్పించడానికి.
- బాలల హక్కులు పరిరక్షించడానికి.
- మధ్యలో బడిమానివేసిన, సొంతకారణాలు చేత బడికి దూరంగా ఉన్న పిల్లలందరికీ చదువుకొనే అవకాశం కల్పించడానికి.
- చదువులో వెనుకబడిన వారికి చేయూత అందించడానికి.

- లింగవివక్షత లేకుండా “చదువు అందరికీ సమానమే” అనే భావన కల్పించడానికి.
- కుల, మత, వర్గ అనుభేదం లేకుండా అందరికీ సమానమైన అవకాశాలు, నాణ్యమైన విద్యను అందించడానికి.
- HIV / AIDS వంటి ఆరోగ్యపరమైన సమస్యలతో బాధపడుతున్న విద్యార్థులకు సమాన విద్యావకాశాలు కల్పించడానికి.
- వలసప్రాంత విద్యార్థులకు, పట్టణ ప్రాంతాలలోని బలహీన వర్గాలకు చెందిన పిల్లలకు, సాధారణ పాఠశాలలకు చెందిన విద్యను పొందే అవకాశం కల్పించడానికి.
- బహుభాష నేపథ్యాలుగల పిల్లలందరికీ భాషావివక్షత లేకుండా విద్యను అభ్యసించడానికి.
- ఒకరు తక్కువ, ఒకరు ఎక్కువ అనే భావన లేకుండా అందరూ సమానమే అన్న భావనను పెంపొందించడానికి.
- పిల్లల్లో ఆత్మన్యూనత భావం తొలగించి వారిని సమర్థులుగా తయారుచేసి వారిలో ఆత్మవిశ్వాసం పెంపొందించడానికి.
- పిల్లల్లో సహకారం, కలిసిపనిచేయడం, ఇతరులపట్ల సహానుభూతి కలిగిఉండడం వంటి విలువలను పెంపొందించడానికి.
- పిల్లలు స్వేచ్ఛాయుత వాతావరణంలో పాల్గొంటూ విద్యను అభ్యసించడానికి.
- పిల్లలందరూ పాఠశాలలోని సహపాఠ్యకార్యక్రమాల్లో క్రియాశీలక పాత్ర వహించడానికి.

సమ్మిళిత విద్య - లక్షణాలు

- ☞ బాలురు, బాలికలు అనే తేడాలేకుండా వివిధ భాషలు, కులాలు, మతాలు, వర్గాలు, అసమానతలు, అనారోగ్యం బారిన పడినవారు, ప్రత్యేక అవసరాలు కలిగిన వారు అందరూ. సమ్మిళిత విద్యలో భాగస్వాములుగా గుర్తించడం.
- ☞ దండన, దూషణ, వివక్షతల నుండి పిల్లలను రక్షించడం.
- ☞ వివిధ నేపథ్యాలు కలిగిన పిల్లలందరికీ సమానమైన అభ్యసన అవకాశాలు కల్పించడం.
- ☞ కుటుంబం, సమాజం, ఉపాధ్యాయులందరూ పిల్లల అభ్యసనాభివృద్ధికి తోడ్పడడంలో భాగస్వామ్యం కావడం.
- ☞ పిల్లల భాగస్వామ్యాన్ని, సహకారాన్ని, సమన్వయం చేసుకోవడాన్ని పెంపొందించడం.
- ☞ స్వేచ్ఛావాతావరణంలో అభ్యసనం జరిగి తద్వారా పిల్లలు అభివృద్ధి చెందడానికి అవకాశాలు కల్పించడం.
- ☞ పిల్లలను నేర్చుకోవడం పట్ల సంసిద్ధులను చేయడం. వివిధ అభ్యసన ప్రక్రియలో ఉత్సాహంగా భాగస్వాములను చేయడం.

2. సమ్మిళిత విద్య - దృష్టి పెట్టాల్సిన వర్గాలు

సాధారణంగా ఒక ఆవాసంలోని పిల్లలందరూ ఒకే విధమైన సామాజిక, ఆర్థిక, సాంస్కృతిక నేపథ్యాన్ని కలిగి ఉండరు. కొన్నిచోట్ల పిల్లలు కుల, మత, భాష, లింగ వివక్షతకు గురవుతున్నారు. ఈ వివక్షత పిల్లల అభ్యసనపై తీవ్ర ప్రభావం చూపడమేకాకుండా వారిని బడినుండి దూరంచేసే ప్రమాదం ఉంది. ఒకే సమూహంలోని పిల్లల్లోనే శారీరక, మానసిక, భావోద్వేగ వైవిధ్యాలను మనం చూస్తుంటాం. ఇటువంటి అన్ని రకాల పిల్లలను భాగస్వామ్యం చేస్తూ సమ్మిళిత విద్యను అందించాలి.

ఒక విద్యార్థి గాఢను పరిశీలిద్దాం:

ఖానాపురంలో రహీం అనే బాలుడు 10 సంవత్సరాల వయసు వచ్చేవరకు పాఠశాలలో చేరలేదు. బడిబాట కార్యక్రమం సందర్భంగా ఉపాధ్యాయులు రహీంను 4వ తరగతిలో చేర్చారు. రహీం మిగతా పిల్లలకన్నా చదువులో వెనుకబడడంతో తరగతిలో న్యూనతాభావానికి గురయ్యేవాడు. ఉపాధ్యాయుడు ఉపయోగించే భాష బోధించే పాఠాలు, లెక్కలు రహీంకు అర్థం కావడంలేదు. ఈ విషయం ఉపాధ్యాయుడు గ్రహించలేదు. తనకు అర్థంకావడంలేదని ఉపాధ్యాయునికి ఎలా చెప్పాలో రహీంకు తెలియదు. ఈ సమస్యను తల్లిదండ్రులకు చెప్పాడు. మేమేమన్నా చదువుకున్నామా? ఏం చేయగలం. బళ్లో ఉపాధ్యాయులకే చెప్పాలని తల్లిదండ్రులు అన్నారు. రహీంకు ఎటూ పాలుపోలేదు. పాఠాలు పూర్తి అవుతున్న కొద్దీ రహీంకు ఆందోళన పెరగసాగింది. ఏం చేయాలో తెలియడంలేదు. తనకు ఏమీ రావడంలేదు. వారు చెప్పేది అర్థం కావడంలేదు. పైగా తరగతిలో తనకేమీరాదని అందరికీ తెలిసిపోయింది. తనను ఎవరూ పట్టించుకోవడంలేదని భావించాడు. అంతే కొద్ది రోజుల్లోనే రహీం మెకానిక్ షెడ్లో ప్రత్యక్షమయ్యాడు.

ఆలోచించండి...

- రహీంకు బళ్లో ఎదురైన అనుభవాలు ఏమిటి?
- రహీం బడి మానివేయడానికి కారణాలు ఏమిటి?
- రహీం లాంటి పిల్లలకు చట్ట పరంగా మద్దతు లభిస్తుందా?
- రహీం లాంటి పిల్లలు బడినుండి దూరం కావడానికి ఇంకా ఏవీ కారణాలు ఉన్నాయి?
- రహీం లాంటి పిల్లలు బడిలో కొనసాగాలంటే రావాల్సిన మార్పులు ఏమిటి?

ఏవీ వర్గాల పిల్లలకు సమ్మిళిత విద్యను అందించడంపై దృష్టి పెట్టాలో పరిశీలిద్దాం.

1. అభ్యసనలో వెనుకబడిన పిల్లలు:

ఉపాధ్యాయుడు 4వ తరగతి పిల్లలకు గణితం బోధిస్తున్నాడు. రవి, సరళ, మహేష్, మమతలకు కూడికలు, తీసివేతలు, గుణకారం సరిగా రాకపోవడంతో భాగహారాలు చేయలేక పోతున్నారు. ఉపాధ్యాయుడు వీరిని పట్టించుకోకుండా భాగహారాలు పూర్తిచేసి 'భిన్నాలు' బోధించడానికి సిద్ధం అయ్యాడు.

ఆలోచించండి...

'భిన్నాలు' బోధనలో పిల్లలందరూ ఉత్సాహంగా పాల్గొనగలుగుతారా? వీరిలో భిన్నాలు నేర్చుకోవాలనే ఆసక్తి ఎవరికి కలుగుతుంది? అభ్యసనలో వీరి భాగస్వామ్యం ఎంత మేరకు ఉంటుంది? ఈ పరిస్థితి కొనసాగితే వీరు బడికి దూరమయ్యే ప్రమాదం లేదా?

ఇందుకోసం వీరికి సమ్మిళిత విద్యను అందించాల్సిన అవసరం ఉంది.

2. ప్రజ్ఞావంతులైన పిల్లలు:

ఉపాధ్యాయుడు బోధనలో సగటు పిల్లలను దృష్టిలో ఉంచుకొని కృత్యాలు ఇస్తాడు. ప్రతిభావంతులైన పిల్లలు వీటిని తొందరగా చేసి, మిగతా పిల్లలు పూర్తిచేయటం కోసం వేచిచూస్తారు. ఈ ఖాళీ సమయంలో వీరు చేసే

పనులు 'అల్లరి'గా భావించబడుతున్నాయి. దీనితో వీరు నిరుత్సాహానికి గురై మిగతా పిల్లలకు దూరంగా ఉండే ప్రమాదం ఏర్పడుతోంది.

3. తరచుగా బడికి గైర్జాబరయ్యే పిల్లలు:

కొందరు పిల్లలు తరచుగా గైర్జాబరు కావడం వల్ల అభ్యసన కృత్యాలలో ఉత్సాహంగా పాల్గొనలేక పోతున్నారు. ముందురోజు ఏం జరిగిందో వీరికి తెలియదు. అందువల్ల తరగతి గదిలో మౌనంగా కూర్చొంటారు. దీంతో మరింత వెనుకబడి క్రమంగా బడికి దూరం అయ్యే ప్రమాదం ఉంది.

4. బహుభాషా నేపథ్యం గల పిల్లలు:

కొన్ని ఆవాసప్రాంతాలలో వేర్వేరు భాషలు మాట్లాడే కుటుంబాలు ఉంటాయి. మాతృభాష, బోధనాభాష వేరువేరుగా ఉండడంవల్ల భావనలు, పదజాలం అర్థం చేసుకోవడంలో వీరు సమస్యలు ఎదుర్కొంటున్నారు. ఒకే భాషను మాట్లాడేవారిలోనూ భిన్నత్వం ఉంటుంది. తరగతిలో వీరి భాషను ఉపాధ్యాయుడు గౌరవించి తగిన విధంగా వీరిని భాగస్వాములను చేయాలి. భాష తెలిసిన పిల్లల మధ్య సహకారం నెలకొల్పి పరస్పరం తెలుసుకోనేలా చేయాలి.

5. వలస కుటుంబాల పిల్లలు:

తరచుగా వలస వెళ్లే పిల్లల పట్ల కొన్నిచోట్ల చిన్నచూపు ప్రదర్శిస్తుంటారు. ఉపాధ్యాయులు సైతం "వీరు కొద్ది రోజులే ఉంటారు" అనే భావనతో నోటుపుస్తకాలు, పరీక్షలు మొదలైన వాటిపై శ్రద్ధచూపరు. దీంతో వీరు అభ్యసనపట్ల ఉత్సాహాన్ని ప్రదర్శించలేరు. తమ భాగస్వామ్యం నిరుత్సాహ పర్చబడడంతో వీరెప్పుడూ అసంతృప్తితో ఉండి పాఠశాలకు దూరమయ్యే ఆస్కారం ఉంటుంది. ఈ వర్గాల పిల్లల సమస్యను సానుభూతితో అర్థంచేసుకొని పరీక్షలతో సహా అన్ని కార్యక్రమాల్లో భాగస్వామ్యం కల్పించాలి.

6. బాలికలు:

చాలా పాఠశాలల్లో బాలికలను కొన్ని పనులకే పరిమితం చేస్తున్నారు. కొన్ని పనులను "వీరు చేయలేరు" అని భావిస్తుంటారు. ప్రయోగాల నిర్వహణ, ప్రాజెక్టులు, నివేదికల రూపకల్పనలో బాలురనే ఎక్కువ భాగస్వాములను చేస్తుండడంవల్ల బాలికల్లో న్యూనతాభావం కలుగుతుంది. పలు సాంప్రదాయఆంక్షలు, బాలబాలికలను వేర్వేరుగా జట్టుగా చేయడం వంటి వాటివల్ల వీరి భాగస్వామ్యం తగ్గిపోతోంది. ఈ రకంగా నిరుత్సాహానికి గురియైన పిల్లలు బడికి దూరమయ్యే అవకాశం ఉంది.

7. వయసుకు తగిన తరగతిలో పిల్లలు ఉండక పోవడం:

కొందరు పిల్లలు తమ వయస్సు కన్నా తక్కువ పిల్లలతో బాటు చదువవలసి వస్తున్నది. వయసు, పరిపక్వత దృష్ట్యా వీరు చిన్నపిల్లలతో అరమరికలు లేకుండా కలిసిపోలేరు. అభ్యసనలో వీరు ఏమాత్రం వెనుకబడినా తోటిపిల్లలు, ఉపాధ్యాయులు హేళన చేస్తారనే భావనతో ఉంటారు. దీనితో వీరు చురుగ్గా అభ్యసనలో పాల్గొనలేక పోతారు. వీరికి తగిన భాగస్వామ్యం కల్పించడం, ప్రోత్సహించడం ద్వారా వీరిలో న్యూనతా భావాన్ని పోగొట్టవలసి ఉంటుంది.

8. భావోద్వేగ, ప్రవర్తనా సమస్యలున్న పిల్లలు:

కొందరు పిల్లలలో భావోద్వేగాలు అదుపులో ఉండకపోవడంవల్ల చిన్నకారణాలకే విపరీతంగా కోప్పడడం, భయపడడం, ఏడవడం వంటివి చేస్తుంటారు. కొందరు పిల్లల ప్రవర్తన విచిత్రంగానూ, అసాధారణంగానూ ఉంటుంది. ఈ పిల్లలంటే మిగతా పిల్లలకు భయం. అందువల్ల తరగతి, పాఠశాల కార్యక్రమాలలో వీరిని జట్లలో చేర్చుకోవడానికి ఎవరూ ముందుకురారు. తగు కౌన్సిలింగ్ ద్వారా వీరిని అందరితో కలిసిపోయేలా ఉపాధ్యాయులు కృషిచేయవలసి ఉంది.

9. ప్రత్యేక అవసరాలుగల పిల్లలు:

- బుద్ధిమాంద్యం గల పిల్లలు
- వినికడిలోపం గల పిల్లలు
- దృష్టిలోపం గల పిల్లలు
- సెరిబ్రల్ పాలిగ్నీ గల పిల్లలు
- శారీరక వైకల్యం గల పిల్లలు
- అభ్యసన సమస్యలు గల పిల్లలు

సరిగా వినిపించకపోవడం, కనిపించకపోవడంవల్ల ఉపాధ్యాయుడు చెప్పే, రాసే అంశాలను అర్థంచేసుకోవడంలో పిల్లలు ఇబ్బందులు పడతారు. వీరు జట్టు కృత్యాలలో చురుకుగా పాల్గొనలేరు. తోటి పిల్లలు, ఉపాధ్యాయుని సహకారం లేకపోతే, తగిన వ్యూహం అవలంబించక పోతే వీరు నేర్చుకోలేరు. తద్వారా వీరు బడికి దూరమయ్యే ప్రమాదం ఉంది. కాబట్టి సమ్మిళిత విద్య వీరికి అత్యవశ్యకం.

10. మొదటి తరం అభ్యాసకులు:

మొదటితరం అభ్యాసకులు మిగతా పిల్లలతో పోల్చినప్పుడు తక్కువ మార్గదర్శకత్వం, సౌకర్యాల లేమితో ఇబ్బంది పడతారు. బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో తోటి పిల్లలు వీరిపై ఆధిపత్యం ప్రదర్శిస్తుంటారు. తల్లిదండ్రుల సహకారం తక్కువ ఉండడం హాజరుపై ప్రభావం ఉంటుంది. వీరికి తగు మార్గదర్శకత్వం ఇవ్వడం ద్వారా భాగస్వామ్య అభ్యసనం కల్పించాలి.

11. HIV/ఆరోగ్య సమస్యలు ఉన్న పిల్లలు:

HIV లేదా తీవ్ర అనారోగ్య సమస్యలున్న పిల్లలతో, పిల్లలు కలిసి కూర్చోవడం, భోజనం చేయడంలో సమస్యలు ఉంటాయి. పాఠశాల కార్యక్రమాలు, అభ్యసన ప్రక్రియల్లో తోటి పిల్లలు, వీరి సహచర్యాన్ని కోరుకోక పోవడంతో వీరు పాఠశాలకు దూరం అయ్యే ప్రమాదం ఉంది. ఉపాధ్యాయుడు తగు వ్యూహాలతో వీరికి సమ్మిళిత విద్యను అందించాలి.

12. బడిలో చేరిన బాలకార్మికులు:

వయసు, భాష, అలవాట్లలో మిగతా పిల్లలకు వీరికి వైవిధ్యం ఉంటుంది. కొంతమంది పిల్లలను, వీరు గతంలో చేసిన పని, జీతం మొదలైన వాటి ఆధారంగా గేలిచేస్తుంటారు. ఇలాంటి వారికి స్నేహపూర్వక సంబంధాలు నెలకొల్పడం ద్వారా సమ్మిళిత విద్యను అందించాలి.

13. గిరిజన/ సంచార తెగల పిల్లలు:

ఆచారాలు, భాష, వేషధారణలో వీరు, మిగతా పిల్లల కంటే భిన్నంగా ఉంటారు. వీరి బలమైన సాంస్కృతిక నేపథ్యాన్ని మిగతా పిల్లలందరూ గౌరవించేలా, అన్ని అభ్యసన కృత్యాలు, పాఠశాల కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనేలా ఉపాధ్యాయులు తగిన వ్యూహాలను అవలంబించాలి.

3. సమ్మిళిత విద్య - బలోపేతం చేసే విధానాలు (Inclusive Education - Strategies for Strengthening)

పిల్లలందరికీ సమానమైన అవకాశాలు కల్పిస్తూ నాణ్యమైన విద్యను అందించడానికి ప్రభుత్వం, తల్లిదండ్రులు, ఉపాధ్యాయులు, సమాజం అందరూ బాధ్యత వహించాల్సి ఉంటుంది. దీనిని సమర్థవంతంగా అమలుచేయడానికి కొన్ని విధానాలను రూపొందించుకోవలసిన అవసరం ఉంది. 'అందరికీ విద్య, మన అందరి బాధ్యత' గా భావించి విధివిధానాలను అమలుచేసినపుడే మనం సమ్మిళిత విద్యను బలోపేతం చేయగలుగతాం. పిల్లలందరికీ నాణ్యమైన విద్యనందించడంలో సఫలీకృతం అవుతాం. సమ్మిళిత విద్యను బలోపేతం చేయడానికి అవలంబించవలసిన విధానాలను పరిశీలిద్దాం.

1. పాఠశాల వాతావరణాన్ని అభివృద్ధి చేయడం:

“బడి” అది ఒక పిల్లల ప్రపంచం. అంతేకాదు, వివిధ వర్గాలను ఏకీకృతం చేసే అద్భుతమైన వేదిక. పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి తోడ్పడే సంస్థ.

“బడి” అంటే తరగతిగదులు, చెట్లు, పుస్తకాలు, చదువులు మాత్రమేకాదు. వీటితోపాటు మౌలిక వసతులు, భౌతిక వనరులు, అక్కడ నెరపబడే మానవ సంబంధాలు, బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు అన్నీ కలిపి “బడి వాతావరణంగా” చెప్పవచ్చు. కాబట్టి పిల్లల నాణ్యమైన విద్యను పొందాలంటే మంచి పౌరులుగా, సమాజానికి ఉపయోగపడే వ్యక్తులుగా తీర్చిదిద్దబడాలంటే, పాఠశాల వాతావరణం ఈ కింది విధంగా ఉండాలి.

- గ్రామంలో 6-14 సం॥ పిల్లలను బడిలో చేర్పించడం.
- విద్యార్థుల రాకపోకలకు ఎలాంటి ఇబ్బందులు లేకుండా అందుబాటులో పాఠశాలలను ఏర్పాటుచేయడం.
- 6-14 సం॥ల పిల్లలందరినీ గుర్తించి, వారిని పాఠశాలలో చేర్పించి నిలుపుదల సాధించేలా పాఠశాలలో పలు కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం.
- పాఠశాలలో స్నేహపూరిత, ఆహ్లాదకరమైన వాతావరణాన్ని కల్పించడం.
- అంగవైకల్యముగల, CWSN కు IE రిసోర్సుటీచర్సు ఇంటివద్ద ఏర్పాటుచేసి విద్యను అందించడం/ వారికి కావలసిన సామగ్రిని సరఫరాచేసి వారిని సాధారణ పాఠశాలలో చేర్పించి నాణ్యమైన విద్యను అందించడం.
- బాలల హక్కులను కాపాడే విధంగా బడి ఉండడం.
- పాఠశాలలో పరిశుభ్రమైన వాతావరణాన్ని కల్పించి, బాలబాలికలకు ప్రత్యేకంగా మూత్రశాలలు, మరుగుదొడ్లు ఏర్పాటుచేయడం.
- పాఠశాలలో అవసరమైన వనరులను అందజేయడం, సహకరించే సంస్థలతో కలిసి పనిచేసి, సహకారం పొందడం.

- పిల్లల ఇష్టాయిష్టాలతో పాటు ఎప్పటికప్పుడు పాఠశాల కార్యక్రమాలలో మార్పులు చేపట్టి, పిల్లలను భాగస్వాములను చేయడం.
- పిల్లల సంపూర్ణ వికాసం అనగా శారీరక, మానసిక, భావోద్వేగ, నైతిక అభివృద్ధిని పెంపొందించే కార్యక్రమాలను బడిలో తప్పక నిర్వహించడం.
- విద్యార్థి ఏ విషయాన్నైతే నేర్చుకోవడానికి ఇష్టపడతాడో దానికి ఉపాధ్యాయుడు సంసిద్ధంగా ఉండడం.
- భాష అవరోధమున్న పాఠశాలలో వారి భాషలో కొన్ని విషయాలను విద్యార్థుల ద్వారా తెలుసుకొని బోధన కొనసాగించడం.

2. తరగతి గది నిర్వహణ:

నేటి తరగతి గదులు విషయ సామర్థ్యాలను అందించడంలో కొంత సఫలమైనా నాణ్యమైన విద్యను, జ్ఞాన నిర్మాణంతో కూడిన విద్యను అందించడంలో, వాటి ప్రయోజనాలను సిద్ధింపజేయడంలో వైఫల్యం చెందినాయి. అందుకే దీర్ఘకాలిక ప్రయోజనాలను ఆశించి ప్రస్తుత తరగతి గదుల్లో మార్పు అనివార్యంగా భావించవచ్చు. మంచి తరగతి గది ఎలా ఉండాలో కింది అంశాల ద్వారా తెలుసుకుందాం.

- తరగతి గదులు విశాలంగా ఉండి, వెలుతురు ఎక్కువ వచ్చే విధంగా ఉండాలి.
- పిల్లలకు స్వేచ్ఛాయుత, స్నేహపూరిత వాతావరణాన్ని కల్పించాలి.
- విద్యార్థులకు అనుకూలంగా నల్లబల్ల ఏర్పాటుచేసుకోవాలి.
- పిల్లలతో సత్సంబంధాలు పెంచుకుని వారి అభివృద్ధికి తోడ్పడాలి.
- తరగతి గది గోడలు ఆకర్షణీయమైన TLMతో ఉండాలి.
- ఉపాధ్యాయుడు విద్యార్థులతో మమేకమై ఆటల, పాటల ద్వారా బోధనచేయాలి.
- అందరు పిల్లలు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో పాల్గొనేలా చూడాలి.
- తరగతి గదిలో బోధనాంశాలకు చెందిన బోధనాసామగ్రిని Subject Corners ఏర్పాటుచేసి అక్కడ భద్రపరచాలి.
- తరగతి గదిలో వీలున్నంత వరకు అర్థవృత్తాకారం, వృత్తాకారంలో పిల్లలను అందరినీ కూర్చోబెట్టి బోధన జరగాలి.
- ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలను ఎట్టి పరిస్థితులలోను చిన్నబుచ్చడం, తక్కువ చేసి మాట్లాడటం చేయరాదు.
- 1, 2 తరగతుల పిల్లల కోసం Running Black Board ను ఏర్పాటుచేయాలి.
- అందరు పిల్లలను సమానంగా చూడాలి. అభ్యసన ప్రక్రియల్లో అవకాశాలు కల్పించాలి.

3. బోధనాభ్యసనంలో మార్పు (CHANGE IN TLP):

పిల్లలు బోధనాభ్యసన ప్రక్రియల్లో మానసికంగా పాల్గొన్నప్పుడే అభ్యసనం చోటుచేసుకుంటుంది. కానీ ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో ఇంకనూ మనం కొన్ని చోట్ల పిల్లలు యాంత్రికంగా పుస్తకాలు, గైడ్లు లేదా ఇతరముల నుండి కాపీచేసి ప్రశ్న జవాబులు బట్టిపట్టడం లాంటివి చూస్తున్నాం. ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలకు ఇష్టమైన, ఆసక్తినిపెంచే పద్ధతుల్లో కాకుండా

తనకు నచ్చిన / వచ్చిన పద్ధతుల్లోనే తరగతిగదిని నిర్వహించడం వల్ల పిల్లలు యాంత్రికంగా తరగతిలో పాల్గొంటున్నారు తప్ప, వారిలో ఎలాంటి జ్ఞాన నిర్మాణం కలగడంలేదు. దీనివల్ల పిల్లలు నాణ్యమైన విద్యను పొందలేరు. పిల్లలు నాణ్యమైన విద్యను పొందాలంటే బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో మార్పును చూద్దాం.

- ఉపాధ్యాయుడు కుర్చీలో కూర్చుని బోధించరాదు.
- ఉపాధ్యాయుడు మూసపద్ధతిలో పాఠ్యబోధన చేయకుండా చురుకుగా, పిల్లలతో కలిసిపోయి ఆడుతూ, పాడుతూ బోధన చేయాలి.
- తరగతిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో పిల్లల భాగస్వామ్యం తప్పక ఉండాలి. వారితో ప్రతి అంశాన్ని చర్చిస్తూ (Interactive) గ్రూపులుగా/వ్యక్తిగతంగా/పూర్తితరగతిలో వారితో మాట్లాడిస్తూ అర్థవంతంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించాలి.
- పిల్లలచే కృత్యాలు నిర్వహింపజేయడం, ప్రదర్శన, చర్చింపజేయడం ద్వారా అర్థవంతమైన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహించడం చేయాలి (Activity based teaching learning process).
- ఆకర్షణీయ బోధనాభ్యసన సామగ్రిని (Lowcost . Nocost) తరగతిగదిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో ఉపయోగించాలి.
- సరైన బోధనా ప్రణాళికను, బోధనసామగ్రిని ఉపాధ్యాయులు ముందుగానే తయారుచేసుకొని సిద్ధంగా ఉండాలి.
- పిల్లల పూర్వజ్ఞానం ఆధారంగా బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు ప్రారంభించాలి. వారి అభిప్రాయాలకు స్థానం కల్పించాలి.
- వైవిధ్యభరితమైన కృత్యాలతో పిల్లల్లో అభ్యసనం పట్ల ఆసక్తిని పెంచాలి.

4. ప్రత్యేక అవసరాలు గల పిల్లలు / సాధారణ పిల్లలకు గల సౌకర్యాలు:

6-14 సం॥ల బాలబాలికలందరూ నాణ్యమైన విద్యను పొందుటకు హక్కును కల్గిఉన్నారు. మరి పాఠశాలకు రావడానికి ఆటంకం కల్గి ఉన్న పిల్లలు (ప్రత్యేక అవసరాలు గల పిల్లలు CWSN) కూడా అందరు సాధారణ పిల్లలతో సమానంగా నాణ్యమైన విద్యను పొందే హక్కును గౌరవిస్తూ, వారికి విద్యనందించడం మన బాధ్యతగా భావించాలి. వారికి విద్యను ఇంటివద్దనే అందజేయుటకు ఏర్పాట్లు చేయవలసిన అవసరముంది. మరి వారికి కింది వసతులు/ సౌకర్యాలు కల్పించి వారి హక్కులను రక్షించాల్సిన బాధ్యత మనందరిది.

- CWSN పిల్లల చదువుకు ఆటంకం కల్గకుండా మౌలిక వసతులు కల్పించాలి.
- CWSN పిల్లలకు కావలసిన సామగ్రిని తప్పక అందజేయాలి. వాటిపై ఉపాధ్యాయులకు కూడా అవగాహన కల్పించాలి.
- CWSN వారికి చదువుకోవడానికి అవసరమైన ప్రత్యేక వస్తువులు, పుస్తకాలు, నోట్సు, యూనిఫామ్స్, హాస్టల్ వసతి మొ॥ కల్పించాలి.

- CWSN వారు చదువుకోవడానికి రిసోర్సుటీచరును ఏర్పాటుచేయాలి.
- అవసరాన్ని గుర్తించి విద్యార్థులకు Home Based Education ఇవ్వాలి.

5. ఉపాధ్యాయులకు ప్రేరణ కల్పించే కార్యక్రమాలు:

ఉపాధ్యాయుడు నిత్య విద్యార్థిగా, జ్ఞాన పిపాసిగా, జ్ఞాన ప్రసారకర్తగా, ఆదర్శప్రాయుడిగా సమాజంలో ఉన్నత స్థానంను కల్గియున్నాడు. అయితే ఉపాధ్యాయుడు కేవలం పాఠ్యాంశ బోధకుడిగా మాత్రమే కాకుండా. అర్థవంతమైన, అనువైన బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలు నిర్వహిస్తూ వారిలో జ్ఞాననిర్మాణాన్ని కలుగజేసే సౌకర్యకర్తగానూ ఉండాలి. తరగతి గదిలో పిల్లలతో స్నేహపూర్వకంగా ఉంటూ వారితో మమేకమవుతూ బోధనలో నిత్యనూతనత్వాన్ని కలుగజేయాలంటే ఉపాధ్యాయులకు ప్రేరణ కల్పించే కార్యక్రమాలను రూపొందించి నిర్వహించాలి.

- ఉపాధ్యాయుల్లో ఆత్మవిశ్వాసం పెంపొందించే విధంగా కార్యక్రమాలు తరచుగా నిర్వహించాలి.
- కాలానికి అనుగుణంగా బోధనాభ్యసన కార్యక్రమాల్లో వస్తున్న మార్పులను ఎప్పటికప్పుడు ఉపాధ్యాయులకు శిక్షణల ద్వారా తెలియజేయాలి.
- ఉపాధ్యాయునికి విద్యావిషయక సహకారాన్ని SCERT/DIET etc ఎప్పటికప్పుడు అందిస్తూ ఉండాలి.

6. సమాజ చైతన్య కార్యక్రమాలు:

ప్రతి గ్రామంలో 100% అక్షరాస్యత సాధించాలన్నా, బడిఈడు పిల్లలందరూ బడిలో చేరి వారుపొందవలసిన నాణ్యమైన విద్యను పొందేటట్లు చూడాలన్న సమాజం చైతన్యవంతం కావలసిన అవసరం ఉంది.

- ప్రతి గ్రామంలో / ఆవాసప్రాంతంలో తల్లిదండ్రులకు విద్యపట్ల అవగాహనను పెంపొందించడానికి కార్యక్రమాలను రూపొందించి, నిర్వహించాలి.
- తమపిల్లలు బడి మానివేయకుండా, తల్లిదండ్రులు జాగ్రత్తలు తీసుకునే విధంగా వారిని ప్రోత్సహించాలి.
- SMC కార్యక్రమాల్లో తల్లిదండ్రులను భాగస్వాములను చేసి పాఠశాల అభివృద్ధి కార్యక్రమాల్లో చురుకుగా పాల్గొనేటట్లు చూడాలి.
- పాఠశాలలో జరిగే అన్ని కార్యక్రమాలపై తల్లిదండ్రులకు అవగాహన కల్పించాలి.
- పిల్లల తల్లిదండ్రులకు అవసరమైతే కౌన్సిలింగ్ కార్యక్రమం చేపట్టాలి.
- వివిధ ప్రసార మాధ్యమాల ద్వారా ప్రసారితమయ్యే కార్యక్రమాలపై తల్లిదండ్రులకు అవగాహన కల్పించాలి.
- విద్య యొక్క అవసరాన్ని వారికి తెలియజేయాలి.

7. SMC సమావేశాల బలోపేతం:

పాఠశాల అభివృద్ధిలో సమాజ భాగస్వామ్యం ప్రధానమైనది. వసతులు, నాణ్యమైన విద్యను అందించుటలో, పాఠశాల అభివృద్ధికి ప్రణాళికను రూపొందించి అమలు పరుచుటలో SMC లు ప్రధానపాత్రను పోషిస్తున్నాయి. దీనికై SMC లను బలోపేతం చేయవలసిన అవసరం ఉంది.

- SMC సమావేశాలలో సభ్యులు ఎక్కువ సంఖ్యలో పాల్గొనేటట్లు ఉపాధ్యాయులు, ప్రధానోపాధ్యాయులు కృషిచేయాలి.
- SMC సమావేశాల నిర్వహణ వాటి ఆవశ్యకతపై సభ్యులకు తెలియజేయాలి.
- SMC సమావేశాలపై, తల్లిదండ్రులకు అవగాహన సదస్సులు నిర్వహించాలి.
- SMC సమావేశాల ద్వారా పాఠశాల అవసరాలను ఎలా సమకూర్చగలమో వారికి తెలియజేయాలి.

8. మానిటరింగ్:

- బడిఈడు పిల్లలు నాణ్యమైన విద్యను పొందుటలో ఉపాధ్యాయులు బోధించే, పిల్లలు నేర్చుకునే విధానాన్ని పర్యవేక్షించాలి.
- ఉపాధ్యాయుల పనితీరును పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుడు పర్యవేక్షించి అవసరమైన సలహాలు, సూచనలు చేయాలి.
- పాఠశాల పనితీరును, ప్రధానోపాధ్యాయుల పనితీరును మండల విద్యాధికారి / DyEO / DEO లు పర్యవేక్షించి తగిన సూచనలు, సలహాలు ఇవ్వాలి.

9. వ్యవస్థాపరమైన అంశాలు:

- RTE-2009 ప్రకారము విద్యార్థుల సంఖ్య ఆధారంగా ఉపాధ్యాయులు / విద్యావాలంటీర్ల నియామకం జరగాలి.
- పాఠశాల నిధులు ఉపాధ్యాయులు / ప్రధానోపాధ్యాయులు పాఠశాల అభివృద్ధికి ఉపయోగపడే విధంగా ఖర్చుచేయాలి.
- పాఠశాలలో విద్యను సమ్మిళితం చేసే దిశగా సంస్కరణలు చేపట్టడం, ప్రణాళికలు రూపొందించడం చేయాలి.
- సమ్మిళిత విద్యకు తగిన నిధులను కేటాయించాలి. దానిని పర్యవేక్షించడానికి అధికారులను నియమించాలి.

10. ఆరోగ్య కార్యక్రమాలు:

ఆరోగ్యంగా ఉంటేనే మానవుడు చురుకుగా తనపనులను తాను చేసుకోగలడు. అలాగే ఆరోగ్యవంతులైన పిల్లలు తరగతిగదిలో బోధనాభ్యసన కార్యక్రమాల్లో చురుకుగా భాగస్వాములవుతూ నాణ్యమైన విద్యను పొందగలుగుతారు.

- పిల్లలు, వ్యక్తిగత పరిశుభ్రత, పరిసరాల పరిశుభ్రతను పాటించేలా తగు వసతులు కల్పించాలి, సూచనలు ఇవ్వాలి.
- పాఠశాలలో కనీసం నెలకొకసారి 'ఆరోగ్యరక్ష' క్యాంపులు, ఆరోగ్య పరీక్షలు నిర్వహించాలి.
- పాఠశాలలో వారానికి ఒకసారి Health & Sanitation పీరియడ్ను కేటాయించి, ఆరోగ్యం పట్ల తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు తెలియజేయాలి.
- పరిసరాల అపరిశుభ్రత వల్ల ఎలాంటి వ్యాధులు సంక్రమిస్తాయో, వారికి తప్పకుండా తెలియజేయాలి.

3. సమైక్యత విద్య - బాధ్యతలు (Inclusive Education - Responsibilities)

సమైక్యత విద్యను సమర్థంగా అమలుచేయడానికి, పిల్లలందరికి సమాన అవకాశాలు కల్పిస్తూ బడిపట్ల ఆసక్తిని పెంపొందించేలా చేయడానికి, బడిలో వివిధ అభ్యసనప్రక్రియలలో పాల్గొంటూ పిల్లల ప్రగతిని పెంచుకోవడానికి బడిపట్ల సమ్మతాన్ని పెంపొందించడానికి అందరి సమిష్టి కృషి అవసరం. బడికి సంబంధించిన వ్యక్తులు అనగా ఉపాధ్యాయుడు, ప్రధానోపాధ్యాయుడు, అధికారులు, తల్లిదండ్రులు, సమాజం ఇలా అందరూ తమతమ బాధ్యతలను సక్రమంగా నిర్వహించాల్సి ఉంటుంది. ఎప్పటికప్పుడు సమైక్యత విద్యకు వచ్చే ఆటంకాలను అధిగమించేలా ప్రత్యేక చర్యలను చేపట్టాలి. పిల్లలందరికీ నాణ్యమైన విద్యనందించడమే ధ్యేయంగా సమైక్యత విద్యను బలోపేతం చేయడానికి దాని యొక్క ప్రాముఖ్యతను తెలుసుకోవాలి. బడికి సంబంధించిన వ్యక్తులందరికీ తాము నిర్వహించాల్సిన బాధ్యతలపై అవగాహన కలిగి ఉండాలి. అందుకు ఎవరి పాత్ర ఏంటో తెలుసుకుందాం.

సమైక్యత విద్య - ఉపాధ్యాయుని పాత్ర:

పాఠశాలలో చేరిన ప్రతి విద్యార్థి “సంపూర్ణ వ్యక్తిత్వ వికాసం” సాధించడంలో కీలక పాత్ర ఉపాధ్యాయునిదే. తమ తరగతి / పాఠశాలలో చేరిన ప్రతి పిల్లవాడిని ఆప్యాయతతో పలకరించడం, పేర్లు పెట్టి పిలవడం - వారి నేపథ్యాన్ని గుర్తెరిగి వారితో చర్చించడం - వారిలో ఇమిడియున్న అంతర్గత శక్తులను తెలుపుతూ ప్రోత్సహించడం - వారికిష్టమైన కృత్యాలు - సహపాఠ్యాంశాలలో వారిని భాగస్థులుగా చేయడం - స్వేచ్ఛగా వారి అభిప్రాయాలను, ఆలోచనలను వ్యక్తీకరించే అవకాశం కల్పిస్తూ ఉత్సాహపరచడం లాంటివి పిల్లలను ఆకర్షితులను చేస్తూ బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలో భాగస్థులవడానికి దోహదపడుతాయి. CWSN, బలహీన వర్గాల పిల్లలను ఇతర పిల్లలతో మమేకం చేస్తూ వారందరూ సమానమన్న భావన కల్గి ఉండేట్లు చూడాలి.

- స్నేహపూరిత వాతావరణాన్ని తరగతి గదిలో కల్పించడం.
- అందుబాటులో గల బోధనాభ్యసన సామగ్రిని ఉపయోగించి, తరగతి గదిలో ఆహ్లాదకరమైన వాతావరణములో తరగతి బోధన కొనసాగించడం.
- విద్యార్థులను మాట్లాడించడం, వాళ్ల అభిప్రాయాలను గౌరవించడం.
- విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులతో మాట్లాడి బడిబయట పిల్లలను బడిలో చేర్పించడం.
- పిల్లవాని శక్తి సామర్థ్యాలకు తగ్గ ఇంటిపనిని ఇవ్వడం.
- అందుబాటులో నున్న బోధనాభ్యసన సామగ్రిని ఉపయోగించి, తరగతి గదిలో కృత్యాధారబోధన గావించడం.
- తరగతి బయట ప్రత్యేక అవసరాలు గల పిల్లలకు పూర్తి సహాయ సహకారాలు అందించడం.
- ప్రత్యేక అవసరాలు గల పిల్లలకు అందుబాటులో గల ఫిజియోథెరపీ డాక్టరుగారి ద్వారా వారికి తగిన ఏర్పాట్లు గావించడం.
- తరగతి గది లోపల బయట వారిపై ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధను చూపి సూచనలు ఇవ్వడం.

- రెగ్యులర్ విద్యార్థులతో పాటు వారికి తరగతి గదిలో అన్ని విషయాలలో తగు ప్రాధాన్యతను ఇచ్చి ప్రోత్సహించడం.

ప్రధానోపాధ్యాయుని పాత్ర:

సమాజానికి, ప్రభుత్వానికి - పాఠశాలకు వారధి లాంటి సారధి ప్రధానోపాధ్యాయుడు, తోటి ఉపాధ్యాయులతో సమన్వయం సాధిస్తూ, SMC సహకారంతో పాఠశాలకు అందే గ్రాంట్లను పయోగిస్తూ ఆకర్షణీయమైన పాఠశాలగా రూపొందించాల్సిన బాధ్యతను తాను గుర్తించాలి. అందరు విద్యార్థులకవసరమైన వసతులు, CWSN వారికి కావల్సిన Aids సమకూర్చాలి. “బాలలసంఘాలు” ఏర్పాటుచేసి పాఠశాల కార్యక్రమాలలో వారిని భాగస్థులుగా చేసి వారిలోని నాయకత్వ లక్షణాలను వెలికి తీయాలి. వినూత్న కార్యక్రమాలను పిల్లలచే నిర్వహింపజేస్తూ తల్లిదండ్రులతో సత్సంబంధాలు ఏర్పరచుకుంటూ “సమ్మిళిత విద్యకు” బాధ్యత వహించాలి.

- ఆవాసప్రాంతంలో బడిఈడు గల పిల్లలను గుర్తించేటప్పుడు, వారిలో ప్రత్యేక అవసరాలు గల పిల్లలను గుర్తించి పాఠశాలలో నమోదు చేసుకోవడం.
- ప్రత్యేక అవసరాలు గల పిల్లలకు సరియైన వసతులు కల్పించడం.
- బడికి రాని పిల్లల గూర్చి వివరాలు సేకరించి, కారణాలు తెలుసుకోవడం.
- వెనుకబడిన విద్యార్థులకు తరగతి ఉపాధ్యాయులతో సంప్రదించి, వారికి ప్రత్యేక తరగతుల నిర్వహించడం.
- పాఠశాలలో ఆరోగ్యపరమైన వసతులు కల్పించడం.
- బడిఈడు గల పిల్లల్లో వారి లోపాలను గుర్తించి వారికి కావలసిన వసతులు (ట్రై సైకిలు, వినికీడియం త్రాలు, కంటి అద్దాలు మొదలగునవి) అందేలా చేయడం.
- పాఠశాలలో వీరికి అవసరమైన ర్యాంపులు, మరుగుదొడ్లు లాంటి సౌకర్యాలు కల్పించడం.
- ప్రధానోపాధ్యాయులు సక్రమంగా నిధులు వినియోగం జరుగునట్లు చూడడం. తగిన బోధనాభ్యసన సామగ్రిని ఉపాధ్యాయులకు అందునట్లు చూడడం.
- పిల్లలకు ఉచిత పాఠ్యపుస్తకాలు, యూనిఫార్మాలు నిర్ణీత సమయంలో అందునట్లు చూడడం.
- బాలకార్మికులను గుర్తించడంలో సమాజ సభ్యుల సహకారం తీసుకోవడం.
- హాజరు శాతము తక్కువగానున్న పిల్లలను గుర్తించి, వారి తల్లిదండ్రులతో మాట్లాడడం.
- నెలకు ఒకసారి జరిగే SMC సమావేశాలలో పాల్గొని, వాటిలో ఎజెండా విషయాలపై చర్చించడం.
- పాఠశాల విద్యాస్థాయిని గుర్తించడం.
- గ్రామంలో కళాజాతర వంటి సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం.

xxxx

14

పాఠశాల దార్శనికత (Vision) - మిషన్ (Mission)

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ పాఠశాల దార్శనికత (School Vision) అంటే ఏమిటి? దాని ఆశ్చకత ఏమిటి?
- ▶ మీ పాఠశాల విజన్ స్టేట్‌మెంట్ రూపొందించండి?
- ▶ మీ పాఠశాల మిషన్ స్టేట్‌మెంట్ రూపొందించండి?
- ▶ మీ పాఠశాల విజన్ సాకార సాధనలో ఎవరెవరిని భాగస్వాములను చేస్తారు?
- ▶ మీ పాఠశాల విజన్ సాకార సాధనలో పాఠశాల నాయకునిగా మీరేమి చేస్తారు?

పరిచయం

అభివృద్ధికి మూలం ప్రణాళిక. ప్రణాళికలన్నీ ముందుచూపు లేదా దార్శనికత నుండి ఉద్భవిస్తాయి. ఈ దార్శనికతే దిశానిర్దేశం చేస్తుంది. ఇందుకోసం ఉద్యమ స్ఫూర్తితో, అంకిత భావంతో పనిచేయగలిగినప్పుడే దార్శనికత సాకారమవుతుంది. ప్రపంచంలో అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు / ప్రాంతాలు లేదా సంస్థలన్నీ కూడా దార్శనికుల ముందు చూపు ద్వారానే అభివృద్ధి చెందాయి. అందుకే భారత రాష్ట్రపతి స్వర్గీయ ఎ.పి.జె. అబ్దుల్ కలాం కూడా “కలలు కనండి వాటిని సాకారం చేసుకొండి” అని ఉద్ఘోషించేవాడు. పాఠశాలలు కూడా పిల్లల

అభివృద్ధిని ఉద్దేశించిన సంస్థలు. వీటి ద్వారానే జాతి నిర్మాణం జరుగుతుంది. ఇలాంటి కీలక సంస్థలు తగిన దీర్ఘకాలిక ఫలితాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని దార్శనికతను (Vision) రూపొందించుకోవడం అత్యవసరం. ఇది సాకారం కావడానికి అనువైన కార్యాచరణ ప్రణాళిక, అంకితభావంతో సేవలందించే వ్యక్తులు, వివిధ సంస్థలు, వ్యక్తులను సమీకృతం చేసుకొని ముందుకు వెళ్లే నాయకత్వం అవసరం.

గొప్పనాయకులు తమకంటూ ఒక ప్రత్యేక దృక్పథాన్ని కలిగి ఉంటారు. దానిని సాధించాలని తపనపడతారు. ఎక్కడా రాజీపడకుండా అవిశ్రాంతంగా దానిని పూర్తి చేస్తారు.

విజన్ & మిషన్ ప్రాధాన్యత

మనం చేసే పనికి విజన్ & మిషన్ ఒక ఉన్నతమైన అర్థాన్ని ఇస్తాయి. నాయకుడు తరచుగా తన బృందానికి ఈ రెండింటి గురించి చెబుతూ ఉండాలి.

Vision : (పని పూర్తయిన తర్వాత అది ఎంత అద్భుతంగా ఉంటుందో వీక్షించడం)

Mission : (విజన్ సాకార సాధనకు చేయాల్సినది)

పై రెండూ కూడా కష్టించి పనిచేయడాన్ని ప్రేరేపించే విధంగా ఉండాలి. మనం చేసే పని ఒక ఉన్నత లక్ష్యం కోసం అనే భావనను కలిగించాలి.

దీనికి సంబంధించి ఒక చిన్న కథను చదువుదాం.

ఒక ప్రాంతంలో ముగ్గురు శిల్పిలు పనిచేస్తూ ఉన్నారు. ఆ దారిలో వెళుతున్న ఒక వ్యక్తి వారేం చేస్తున్నారో తెలుసుకోవాలని వారి వద్దకు వెళ్ళాడు. అక్కడ ఏం చేస్తున్నారని వారిని ప్రశ్నించాడు. దానికి మొదటి శిల్పి ఎంతో అనాసక్తితో “ఏం చేస్తున్నానని అనుకుంటున్నారు? రాళ్ళను పగులగొడుతున్నాను”. అన్నాడు రెండవ శిల్పి “ఏదో భవనానికో, దేనికో ఒక భాగం నిర్మిస్తున్నాను” అన్నాడు. మూడవ శిల్పి ఉత్సాహంగా చిరునవ్వుతో, “ఈ ప్రాంతమంతటికీ ఎత్తైన ఆలయ శిఖరాన్ని నిర్మిస్తున్నాను. రాబోయే కాలంలో కొన్ని శతాబ్దాల వరకు ఆ కట్టడం ప్రజలచే పూజలందుకుంటుంది” అని చెప్పాడు.

పై కథలో మొదటి ఇద్దరు తాము చేసే పని గొప్పదానాన్ని గుర్తించకపోవడానికి కారణం ఎవరు? నిస్సందేహంగా వారి నాయకుడే, తనకంటూ ఒక దృక్పథం లేకపోవడం లేదా ఉన్న దృక్పథాన్ని గురించి వారిని సరిగ్గా ప్రేరేపించకపోవడం ప్రధాన లోపాలుగా చెప్పవచ్చు. మీరు నాయకులైతే, మీ బృందానికి విజన్ మరియు మిషన్ ఉండేలా చూసుకోవడం మీ పనే.

నాయకులకు, నాయకులు కాని వారికి ఉండే తేడా ఏంటంటే నాయకులకు ముందు చూపు, ఉత్సాహపరిచే అవకాశాల పట్ల దృష్టి, భవిష్యత్ నిర్మాణంలో అందరినీ భాగస్వాములను చేయడం వంటి లక్షణాలు ఉంటాయి. నాయకులు కానివారికి అవేవి ఉండవు.

నాయకుడంటే ఎవరు?

ప్రస్తుతమున్న స్థితి నుండి తరువాత దశకు తాను ముందుండి తన బృందాన్ని తీసుకెళ్ళేవాడే నాయకుడు. కనుక నాయకులకు ముందుచూపు ఉండాలి. బృందాన్ని ముందుకు నడపాలంటే భవిష్యత్కు సంబంధించిన ఒక విజన్ ఉండాలి. అలాంటిది నాయకుడికే విజన్ లేనప్పుడు తన బృందాన్ని ఎక్కడికి తీసుకెళ్తున్నట్టు? అందుకే నాయకులు ఒక సుస్పష్టమైన విజన్ స్టేట్మెంట్ను, మిషన్ స్టేట్మెంట్ను కలిగి ఉండాలి.

విజన్ స్టేట్మెంట్, మిషన్ స్టేట్మెంట్ అంటే ఏమిటో తెలుసుకుందాం.

విజన్ స్టేట్మెంట్

- ఇప్పటి నుండి ఒక 5 నుండి 10 సంవత్సరాల కాలంలో మనం సాధించబోయే విషయాలు (కాలపరిమితిని తగ్గించుకోవచ్చు)
- పాఠశాలలోని వారంతా దానిని సాధించాలని తాపత్రయపడే ఒకే ప్రేరణాత్మకమైన వీక్షణ దృశ్యం.
- అది సాధించగానే తెలిసిపోయేంత స్పష్టంగా ఉండే ఉద్దేశ్యం.

విజన్ స్టేట్మెంట్కి కొన్ని ఉదాహరణలు.

- ప్రతి డెస్కపై మరియు ప్రతి ఇంట్లో ఒక కంప్యూటర్ ఉండాలి (మైక్రోసాఫ్ట్ విజన్, బిల్గేట్స్ (1980))
- పరిపూర్ణమైన సెర్చ్ ఇంజన్ను అభివృద్ధిచేయడం - గూగుల్ ప్రస్తుత విజన్.

మిషన్ స్టేట్మెంట్కి కొన్ని ఉదాహరణలు.

- ఆన్లైన్లో ప్రజలు ఏ వస్తువునైనా కొనుగోలు చేసేందుకు వీలు కల్పించడం - అమెజాన్
- ప్రపంచంలో ఉన్న సమాచారాన్ని వర్గీకరించి, అందరికీ, ఉపయోగపడేలా అందుబాటులో ఉంచడం - గూగుల్

విజన్ స్టేట్మెంట్ ఎలా తయారు చేయాలి?

- పాఠశాల మొత్తానికి ఒకే విజన్ ఉండాలి.
- ప్రేరణాత్మకంగా ఉండాలి.

- అనవసరమైన వివరాలు ఉండకూడదు.
- విద్యార్థుల, ఉపాధ్యాయుల అభిప్రాయాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.
- మీకు, వారికి 100 శాతం విశ్వాసం కలిగేవరకు దాన్ని తీర్చిదిద్దాలి.
ఒక్కసారి విజన్ స్టేట్‌మెంట్ ఏర్పడ్డాక దాన్ని మీ మనస్సులో నిలుపుకోండి.

ఒక మిషన్ స్టేట్‌మెంట్‌ను ఎలా తయారు చేయాలి?

- సరళంగా, సంక్షిప్తంగా ఉండాలి.
- మిషన్ స్టేట్‌మెంట్ ద్వారా మన ఉనికిని ప్రపంచానికి ప్రకటిస్తున్నామనే విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. వీలైనంత సంక్షిప్తంగా, సరళంగా మరియు ఆకర్షణీయంగా ఉండాలి. టీచర్లు, పిల్లలు, తల్లిదండ్రులు దానిని సులువుగా గుర్తించుకుని ఇతరులకు చెప్పగలగాలి.
- వ్యావహారిక భాషను వాడాలి. అందరు తరచుగా వాడే పదాలను వాడాలి. కఠినంగా ఉండే నోరు తిరగని పరిచయం లేని పదాలను వాడకూడదు.
- మీ పాఠశాల ప్రపంచానికిచ్చే విలువల గురించి తెలియజేసేదిగా ఉండాలి. మీ పాఠశాల ఉద్దేశ్యం ప్రేరణాత్మకంగా ఉండాలి. దీని వలన పిల్లలు ఉపాధ్యాయులు వారు చేసే పనిని మరింత ఉత్సాహంగా చేయడానికి వీలవుతుంది.
- మీ పాఠశాలలోని భాగస్వాములను పేర్కొనాలి. పాఠశాలలోని భాగస్వాములను ముఖ్యంగా పిల్లలు, టీచర్లు మిషన్ స్టేట్‌మెంట్‌లో భాగంగా ఉండేటట్లు చూడాలి.

ఉపాధ్యాయులు ఏదైనా కొత్తదాన్ని ప్రయత్నించడానికి వెనకాడతరు. మార్పు అనేది ముందుగా వ్యతిరేకించబడుతుంది. మీరేదైనా కొత్త విషయాన్ని అమలు చేద్దామన్నప్పుడు గానీ ఉన్న విషయంలో మార్పులు చేద్దామన్నప్పుడు గానీ వారు వెనకాడుతున్నారనే భావనను అవగాహన చేసుకోవాలి. వారు నిర్భయంగా ముందుకు వచ్చి, నిబద్ధతతో కృషి చేయాలంటే అందుకు తగిన విజన్ & మిషన్ సృజించాలని తెలుసుకోండి. అలాంటి ఒక విజన్ & మిషన్ వారికి అందించి వారు అద్భుతాలు చేసేలా చూడవలసిన వ్యక్తి ప్రధానోపాధ్యాయుడే.

xxxxx

15

పాఠశాల వ్యవస్థలో సంస్కరణలు - పది ఉన్నత మార్గాలు

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ పాఠశాల వ్యవస్థలో రావాల్సిన సంస్కరణలు ఏమిటి?
- ▶ మీ పాఠశాల ఉపాధ్యాయులను సమర్థవంతులైన బోధకులుగా తీర్చిదిద్దడానికి ఏం చేయాలి?
- ▶ మీ పాఠశాలలో అందుబాటులో ఉన్న వనరులు ఏవి? వాటిని సద్వినియోగపరచడానికి మీరేం చేస్తారు?

పరిచయం

ప్రపంచంలో చాలా దేశాలు పాఠశాల వ్యవస్థలో సంస్కరణలు చేపట్టి అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలు సాధిస్తున్నాయి. వీటిలో కీలకమైనవి నాయకత్వ లక్షణాలు, ఉన్నత ప్రమాణాలు కలిగిన ఉపాధ్యాయులు, వనరుల సద్వినియోగం. వీటిని రూపొందించుకోవడానికి దీర్ఘకాలిక దృక్పథంతో ప్రణాళికను రూపొందించుకొని అమలుపరచాల్సి ఉంటుంది. ఇందుకోసం పాఠశాల వ్యవస్థతో ముడిపడి ఉన్న ప్రతి ఒక్కరి సహకారాన్ని పొందాలి.

ఈ అధ్యాయంలో మనం ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఉన్నత ప్రమాణాలు సాధిస్తున్న పాఠశాలల అనుభవాలేంటో తెలుసుకుందాం. వీటి ద్వారా మన పాఠశాల స్థాయిలో తీసుకురావల్సిన సంస్కరణలపై దృష్టి సారాిద్దాం. ఇందుకోసం తగిన మార్గాలను అన్వేషిద్దాం. వాటిని అనుసరించి మన పాఠశాలల్లో ఉన్నత ప్రమాణాలు సాధించుదాం.

ప్రపంచవ్యాప్తంగా పేరుపొందిన అత్యున్నత పాఠశాలల అనుభవాలు మనకు ముఖ్యంగా మూడు అంశాలను సూచిస్తున్నాయి.

1. సరైన వ్యక్తులను ఉపాధ్యాయులుగా ఎంపిక చేసుకోవడం.
2. ఎంపిక చేసుకొన్నవారిని మరింత సమర్థవంతమైన బోధకులుగా తీర్చిదిద్దడం.
3. పిల్లలందరికీ అత్యుత్తమ బోధనను అందించేలా విద్యా వ్యవస్థను పటిష్ఠపరచడం.

అంతర్జాతీయ నాణ్యతా ప్రమాణాలతో పోలిస్తే మన విద్యా వ్యవస్థ ఏ స్థాయిలో ఉందో తెలుసుకోవాలంటే ముందుగా మనం కింది అంశాలపై దృష్టి పెట్టాలి.

- ప్రపంచంలో అత్యుత్తమంగా పని చేసే వ్యవస్థల పాలసీలు, ఆచరణలు, నాటి ప్రాముఖ్యతాక్రమాలు ఏమిటో తెలుసుకోవాలి.
- చక్కటి పని తీరును ప్రదర్శిస్తూ, వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న వ్యవస్థల లక్షణాలు గురించి తెలుసుకోవాలి.
- 21వ శతాబ్ది బోధన, నాయకత్వానికి సంబంధించిన కొత్త నమూనాలు, విద్యా ప్రణాళికలు, బోధన, బోధనాభ్యసన తీరు, మదింపును ఆధునికరించే పద్ధతులు.
- సాంకేతికత, అంతర్జాతీయ వినిమయం ద్వారా పనితీరులో లోపాలను సవరించుకోవడం తద్వారా నాణ్యతలో కొత్త స్థాయిలను చేరుకోవడం.

ప్రపంచాభివృద్ధికి స్వతంత్రంగా ఆలోచిస్తూ ఉద్యోగావకాశాలను సృజించే తపన అర్హత కలిగి ఉన్నవారిని ప్రోత్సహించడం.

పాఠశాల వ్యవస్థలో సంస్కరణలు

- విద్యాప్రణాళిక
- బోధనా పద్ధతులు
- పరిపాలనాంశాలు
- సాంకేతికాంశాలు

ప్రపంచ స్థాయిలో ఆస్ట్రేలియా, కెనడా, చైనా (షాంఘై), ఫిన్లాండ్, సింగపూర్ దేశాలలో పాఠశాల వ్యవస్థలు చక్కటి పనితీరును ప్రదర్శిస్తూ, వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్నాయి. వీటి నుండి మనం ఎంతో నేర్చుకోవవలసిన అవసరముంది. వీటిని స్థూలంగా 10 ఉన్నత మార్గాలుగా పేర్కొనవచ్చు.

1. దీర్ఘకాలిక దృక్పథం

ప్రపంచంలోని నాయకులందరూ కేవలం విద్య ద్వారానే అభివృద్ధి సాధ్యపడుతుందని విశ్వసించారు ఈ వ్యవస్థలన్నీ పేదరికం నుండి ప్రజలను విముక్తి కల్పించడానికి ఆర్థిక పురోగతి సాధించడానికి, మంచి ఉద్యోగావకాశాలు కల్పించడానికి, సామాజిక సమానత్వాన్ని సాధించడానికి ఒక దీర్ఘకాలిక దృక్పథాన్ని ఏర్పరుచుకున్నాయి. దీన్ని సాధించడానికి విద్యను ఏకైక సాధనంగా సమ్మి చిత్తశుద్ధితో ఆచరిస్తున్నాయి.

చైనా - 2020 విజన్

- నెకండరీ విద్య, కళాశాల విద్య, విశ్వవిద్యాలయ స్థాయి విద్యలో సార్వత్రికతను సాధించడం.
- ప్రపంచస్థాయి నాణ్యత కల్గిన విశ్వ విద్యాలయాలను కలిగి ఉండడం.

ఆల్బెర్టా

ఆల్బెర్టా దేశస్థుడు 2030లో ఎలా ఉండాలో తెలుపమని ఆల్బెర్టా దేశం తన దేశస్థులను కోరింది. దాని ప్రకారం కార్యచరణను రూపొందించుకుని దానిని వేగంగా అమలు చేయడం మొదలుపెట్టింది.

2. స్థిరమైన నాయకత్వం

ఆర్థిక, సామాజిక రాజకీయ సంక్షోభాలు సంస్కరణలకు దారితీస్తాయి. నాయకులను బలోపేతం చేస్తాయి. అలాంటి సంస్కరణలు 3-5 ఏళ్ళ కాలంలో ముఖ్యమైన మార్పులను తీసుకొస్తాయి. ఉదా: కెనడా విద్యా వ్యవస్థలోని భాగస్వాములను ఒక దగ్గరికి తెచ్చే ప్రయత్నం తరచుగా చేసింది. దాని వల్ల వారంతట వారే వారి సమస్యలు గుర్తించి వాటిని పరిష్కరించడానికి కలిసికట్టుగా కృషి చేస్తున్నాయి.

3. ఉన్నతమైన ప్రమాణాలు

చక్కటి పనితీరును ప్రధర్మించే వ్యవస్థలు అన్ని విషయాలలో ఉన్నతమైన ప్రమాణాలు కలిగి ఉంటాయి. ఏర్పరచుకున్న ఆశయ సాధనకై అన్ని స్థాయిల్లో వారి విద్యార్థుల కోసం సృష్టమైన సార్వత్రిక ప్రమాణాలు కలిగి ఉంటాయి. అమెరికాలో దేశ వ్యాప్తంగా అన్ని సబ్జెక్టుల్లో సృష్టమైన సార్వత్రిక ప్రమాణాలు సాధించడానికి అంతర్జాతీయంగా ఉన్న ఉత్తమ ఆచరణలను పాటిస్తున్నారు.

4. సమానత్వం సాధించడం పట్ల అంకితభావం

ప్రతి దేశంలోని నాయకులు సమాన స్థాయి (equity) సాధించడం పట్ల తమకున్న అంకిత భావం గురించి తరచుగా చెబుతుంటారు. కానీ నిజానికి దీనిని సాధించడంలో విజయం పొందాలంటే విద్యా వ్యవస్థను ఆదిశగా, సమర్థవంతంగా పనిచేయిస్తే చాలు.

విద్యార్థుల నేపథ్యం వారి అభ్యసనపై, అక్షయ సాధనపై ప్రభావం చూపిస్తుంది. చక్కటి పనితీరును ప్రదర్శించే విద్యా వ్యవస్థలన్నీ ఈ ప్రభావాన్ని వీలైనంత వరకు తగ్గించే ప్రయత్నం చేస్తాయి. ఇందుకోసం కింది వాటిపై దృష్టిసారిస్తాయి.

- విద్యార్థులందరిలో ఆశించే స్థాయిలు, అందించే నిధులు సమానంగా ఉండడం.
- ప్రతి పాఠశాలలో నాణ్యమైన ఉపాధ్యాయులు.
- తొలి దశలో అక్షరాస్యత మరియు గణితంపై దృష్టి పెట్టడం.
- ప్రతిభ ఎక్కువైన స్వాగతించే సమాజాన్ని సృష్టించడం.

5. ఉన్నత ప్రమాణాలు కలిగిన ఉపాధ్యాయులు, పాఠశాల నాయకులు

సానుకూల దృక్పథం, నాయకత్వం, ఉన్నత ప్రమాణాలు సమానత్వం పట్ల అంకిత భావం అనేవి చాలా ముఖ్యమైన విషయాలు ఇవి తరగతి గదిలో బోధనాభ్యసన ప్రక్రియలను ప్రభావితం చేయలేకపోతే నాణ్యతాపరమైన మార్పులు రావు. సంస్కరణ వ్యూహాలేవైనప్పటికీ, ఒక విద్యా వ్యవస్థ నాణ్యత దానిలోని ఉపాధ్యాయుల నాణ్యతపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ఈ వ్యవస్థలు ఉన్నత ప్రమాణాలు కలిగిన ఉపాధ్యాయులను ఆకర్షించడానికి, అత్యంత సమర్థులుగా వారిని తీర్చిదిద్దడానికి, తగిన మద్దతు ఇవ్వడానికి, రివార్డులనివ్వడానికి, ఉన్నత స్థానాలను కల్పించడానికి పాలసీలను తయారు చేసుకుంటాయి. అంతేకాకుండా అధికారాన్ని సద్వినియోగపరచుకోవడానికి పాఠశాలలకు అధికారాన్ని బదలాయిస్తాయి. ఈ అధికారాన్ని సద్వినియోగపరచుకోవడానికి పాఠశాల స్థాయిలో బలమైన నాయకత్వం అవసరం ఉంది.

ఆప్టేలియా, కెనడా, సింగపూర్ పాఠశాల నాయకులకు శిక్షణనివ్వడానికి కొత్త విధివిధానాలను, ప్రక్రియలను తయారుచేసుకున్నాయి. శిక్షణ ఉపాధ్యాయులను వృత్తిపరంగా అభివృద్ధిపరుస్తుంది. అంతేకాని సమర్థత/ నైపుణ్యం కొరవడిన వారిని వృత్తి నుండి తొలగించదు.

6. ఒకదానితో మరొకదానికి సంబంధం, సమన్వయం కలిగి ఉండడం (Alignment & coherence)

తక్కువస్థాయి కలిగి ఉన్న వ్యవస్థలు అమలుచేస్తున్న పాలసీ విధానాలకు వాస్తవానికి క్షేత్రస్థాయి/తరగతుల్లో సాధిస్తున్న స్థాయిలకు మధ్య చాలా లోపాలు కలిగి ఉంటున్నాయి. ఉదాహరణకు అత్యున్నతస్థాయి ఆలోచనా నైపుణ్యాలు (HOTS) సాధన పాలసీ లక్ష్యమైతే తక్కువ స్థాయి పరీక్షలు/ మదింపు విధానాలు కలిగి ఉండడం. పాఠశాల గమ్యాలు, వాటికనుగుణంగా సమర్థత/ నైపుణ్యం గల ఉపాధ్యాయులను CTE/ DIETలో తయారు చేయడం. తరగతిగదుల్లో ఉమ్మడి కీలక ప్రమాణాలు అంటే పాఠ్యాంశ, సహపాఠ్యాంశ అంశాలతో కూడినవి సాధించడం. ఉపాధ్యాయ తయారీ, వృత్తిపర నైపుణ్యాల అభివృద్ధి, మదింపు మొదలగునవి ఒకదానితో మరొకటి సమన్వయం కల్గి ఉండి నిలకడగా కొనసాగడం.

7. మేధోపరమైన జవాబుదారీ తనం

సింగపూర్, ఫిన్లాండ్ దేశాలు ఉపాధ్యాయులు, పాఠశాల నాయకులు బలోపేతం కావడానికి, నాణ్యమైన వినూత్న విధానాలను ప్రోత్సహించడానికి తమ పాఠశాలలకు ఎక్కువ అధికారాలు/ బాధ్యతలు బదలాయించాయి. ఇతర దేశాలు తమ పనితీరును వృద్ధిపరచడానికి కేంద్రీకృత పద్ధతులను అవలంబిస్తున్నాయి. అయితే జవాబుదారీతనం, నిర్వహణ విధానాలలో చాలా వ్యత్యాసాలున్నాయి. అత్యున్నత పనితీరు కోసం ఏర్పరచుకున్న వ్యవస్థలో అతిగా విద్యార్థి పనితీరు/ సాధనపై ఆధారపడడం వల్ల జవాబుదారీతనం ఏ మాత్రం మెరుగుపడడం లేదు. అయినప్పటికీ వృత్తిపర జ్ఞానం, సమర్థత ద్వారా నిరంతర అభివృద్ధితో పాటు అత్యున్నతంగా ఆశించినవి కూడా సాధించే సంస్కృతి నిర్మాణం జరగాలి.

8. వనరుల సద్వినియోగం

నాణ్యమైన విద్య కేవలం నిధులు సమకూర్చడంపైన ఆధారపడి ఉండదు. వనరుల సాయంతో నాణ్యమైన విద్యను అందుకోవాల్సింది విద్యార్థులు. వారికి మరిన్ని వనరులు సమకూర్చడం, సృష్టించడం చేయాలి.

9. విద్యార్థుల ఉన్ముఖీకరణ, అభ్యసనంలో తీవ్రం కావడం

విజయం సాధించడానికి దక్షత కన్నా ప్రయత్నం అనేది కీలక నిర్ధారిత ప్రాథమిక అంశంగా ఆసియా దేశస్థులు ప్రగాఢంగా నమ్ముతారు. దీనిని విద్యలోని ఉన్నతస్థాన విలువతో జతచేశారు. సామాజిక చైతన్యానికి దారితీసే దానిగా దీనిని గుర్తించారు. దీంతోపాటు శక్తివంతమైన ఉన్ముఖీకరణకు అనుకైన పరీక్షా విధానాలను రూపొందించుకున్నారు. కనుగొనడం, స్వీయ నిర్దేశిత అభ్యసన భావనలలో ఫిన్లాండ్ విద్య వెళ్ళానుకొని ఉంది. కెనడాలో ఉపాధ్యాయ శిక్షణ అద్భుతంగా ఉంటుంది. దీనిలో అభ్యసన పరంగా ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్న విద్యార్థుల విషయంలో కృషి చేసే విజయం సాధించిన వ్యక్తిగత ఉపాధ్యాయుల పనితీరుపై ఎక్కువగా చర్చిస్తారు. తరగతిగది బోధనకు అన్వయిస్తారు.

10. ప్రపంచస్థాయి ప్రమాణాలు - శిక్షణ

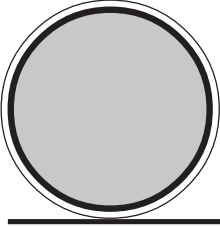
ప్రపంచంలోని ఉన్నత వ్యవస్థలు వారి ఉపాధ్యాయులు, పాఠశాల నాయకులు, విద్యార్థులలో ప్రపంచస్థాయి ప్రమాణాలు సాధించే విధంగా శిక్షణ నిస్తున్నాయి. ఆధునిక ప్రపంచంలో కేవలం స్థానిక కమ్యూనిటీల కోసం మాత్రమే కాకుండా విద్యార్థులను మంచి పౌరులుగా, కార్యకర్తలుగా రూపొందించేందుకు ప్రణాళికలు చేస్తారు. అంతేకాకుండా ఇంకా అంతర్జాతీయ ప్రమాణాన్ని నిర్ధారించుకుంటారు. ఇందుకనుగుణంగా అంతర్జాతీయ స్థాయిలోని ఉత్తమ ఆచరణలను వ్యవస్థల మెరుగుదలకు సాధనంగా ఉపయోగిస్తారు.

పైన పేర్కొన్నవేవీ కూడా రాకెట్ విజ్ఞానమంతటి సంక్లిష్టతను కలిగి ఉండవు. ఇవన్నీ తెలుగు రాష్ట్రాలలోని జిల్లా/ రాష్ట్ర స్థాయి పాఠశాలల్లో కనిపిస్తాయి. కాకపోతే ఇవన్నీ కలిసికట్టుగా కన్పించడం అరుదు కాబట్టి, మనమంతా సమిష్టిగా మన పిల్లల కోసం ప్రపంచస్థాయికి ఎదిగేలా మన విద్యా విధానాన్ని అభివృద్ధిపరుచుకుందాం.

చేపట్టాల్సిన విద్యా విషయక పనులు

- పాఠశాల ఉద్దేశ్యం, బోధన - గమ్యాలపై స్పష్టత కలిగి ఉండడం.
- తరగతిగది బోధనలో నాణ్యత కోసం చదివించడం, యాంత్రికంగా బోధన సోపానాలు పాటిస్తూ వివరించడం నుండి దూరంగా ఉండడం.
- ఉపాధ్యాయుల నాణ్యత కోసం సబ్జెక్టుపై భావనాపరంగా, పట్టు కలిగి ఉండడం, బోధనా పద్ధతులపై సంపూర్ణ అవగాహనను కలిగి ఉండడం.
- నిరంతర పఠనం, వార్షిక ప్రణాళికలు, పాఠ్యప్రణాళికలు, బోధనాభ్యసన సామగ్రి మొదలగువాటి ద్వారా ఉపాధ్యాయుల తయారీపై దృష్టి పెట్టడం.
- తరగతిగదులలో బహుళ స్థాయిలు కలిగిన పిల్లల కోసం వారికి అభ్యసనంలో సహకారం అందించడం. పిల్లలు సొంతంగా నేర్చుకునేలా చేయడం.
- విద్యా ప్రమాణాలపై ఆవశ్యకతను అవగాహన చేసుకొని, బోధించే సందర్భంలో వినియోగించడం, ఆ అనుభవాల ఆధారంగా ప్రతిస్పందించడం.
- పరీక్షా సంస్కరణలను అవగాహన చేసుకొని, ఈ సంస్కరణల ద్వారా మనం ఆశించే మార్పును సాధించడం.
- సి.సి.ఇ. సమగ్ర స్వరూపంపై అవగాహన చేసుకొని నిర్మాణాత్మక, సంగ్రహణాత్మక మూల్యాంకనాల్లోని తేడాలను గుర్తించి సరిగ్గా అమలుపరచడం, వీటికి సంబంధించిన రికార్డులను సక్రమంగా నిర్వహించడం.
- జవాబు పత్రాలు దిద్దడం ద్వారా ఉపాధ్యాయులకు, విద్యార్థులకు ఫీడ్ బ్యాక్ అందించడం, తదుపరి చర్యలు చేపట్టడం.
- అందుబాటులో ఉన్న వనరులను వినియోగించడం, పాఠశాల కార్యక్రమంలో సమాజ భాగస్వామ్యాన్ని పెంచడం, పాఠశాలకు, ఇంటికి మధ్య సంబంధాలను నెలకొల్పడం.

xxxx

రామయ్య జ్ఞాపకాలు

ఆలోచించండి - చర్చించండి

- ▶ పిల్లలకే కాదు టీచర్లకు కూడా ప్రణాళిక ఉండాలి. హెచ్.ఎం. పరిశీలించాలి
- ▶ ప్రశ్నాపత్రం తయారీ ఆషామాషీ కాదు!
- ▶ ప్రత్యేక తరగతుల నిర్వహణ ఎవరికోసం జరగాలి?
- ▶ సబ్జెక్టు బోధించడమంటే ఏమిటి?
- ▶ సహపాఠ్య కార్యక్రమాల ప్రాముఖ్యత
- ▶ పిల్లల నేపథ్యాన్ని అర్థం చేసుకోవాలి

స్కూల్ అసెంబ్లీ

అసెంబ్లీకి ఎంతో ప్రాధాన్యం ఉంది. అందుకే ప్రతి రోజు సృజనాత్మకంగా నిర్వహించేవాడిని. అసెంబ్లీలో ప్రతిరోజు ఒక కొత్త విషయంపై ఉపన్యాసం ఉండేది. అది వినేందుకు కొత్త విషయాలు తెలుసుకునేందుకు ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులు నిర్దేశిత సమయానికంటే ముందే అసెంబ్లీ వేదిక వద్దకు వచ్చేవారు.

పిల్లలకే కాదు టీచర్లకు కూడా ప్రణాళిక ఉండాలి. హెచ్.ఎం. పరిశీలించాలి

గణితం సబ్జెక్టు క్లాసులోకి వెళ్ళి ప్రాబ్లమ్స్ చెప్పడంతో ప్రారంభించేయవచ్చు. అయితే విద్యార్థికి అదికాదు కావలసింది. విద్యార్థుల పూర్వ జ్ఞానాన్ని అంచనావేసి దాని ఆధారంగా పాఠ్య ప్రణాళిక రూపొందించుకోవాలి. ప్రాబ్లం చెప్పడం కంటే మెథడ్ చెప్పడం ఇక్కడ అవసరం. మెథడ్ తెలిస్తే ఎన్ని ప్రాబ్లమ్స్ అయినా విద్యార్థి చేయగలుగుతాడు. ఇందుకు నీ ప్రిపరేషన్

ఏమిటి? పిల్లవాడిని ఉత్తేజపరిచి ఆసక్తి కల్పించేందుకు నీ వ్యూహం ఏమిటో టీచింగ్ నోట్స్ లో ఉండాలి. అదీ ప్రధానోపాధ్యాయుల గారికి కావలసింది. ఇలాగే ముప్పావుగంట క్లాస్ చెప్పాలంటే రెండుగంటల ప్రిపరేషన్ అవసరం. మనం ఆ ప్రిపరేషన్ చేస్తున్నామా? లేదా? అని హెచ్.ఎం. గారు టీచింగ్ నోట్స్ చూడటం ద్వారా గుర్తించగలరు. అంతే తప్ప ఆయన అధికారం ప్రదర్శించేందుకు నోట్స్ పై మార్క్ వేయడం కోసం మాత్రం కాదు”.

ప్రశ్నాపత్రం తయారీ ఆషామాషీ కాదు!

“ప్రశ్నాపత్రం తయారు చేయడమంటే ఆషామాషీ వ్యవహారం కాదు. ఉత్తమ ప్రశ్నాపత్రం రూపకల్పనలో అనేక అంశాలను దృష్టిలో పెట్టుకోవాల్సి ఉంటుంది. నీవు తరగతి గదిలో చెప్పిన విషయాన్ని విద్యార్థి ఎంతమేరకు అవగాహన చేసుకున్నాడు? అనే విషయాన్ని పరీక్షించటమొక్కటే ప్రశ్నాపత్రం లక్ష్యం కాకూడదు. నీవు ఒకానొక విషయాన్ని క్లాసులో చెప్పినపుడు, దానిపై విద్యార్థిచేత కొంత అభ్యాసం కూడా చేయిస్తావు కదా! అలా అభ్యాసం చేసే క్రమంలో విద్యార్థి కొన్ని తప్పులు చేయటం సహజం. వాటిని నీవు గుర్తించి సరిదిద్దుతావు. మరి విద్యార్థి తన తప్పును సరిదిద్దుకున్నాడా? లేదా? అనే విషయం మళ్ళీ నీకు తెలిసేది పరీక్షలోనే! అందుచేత ‘అభ్యాసం’ చేసేటప్పుడు విద్యార్థి ఏ తప్పులు చేశాడో గుర్తుపెట్టుకొని వాటిపై ఒకటి రెండు ప్రశ్నలివ్వాలి. అలాగే విద్యార్థి ప్రశ్నను ఎలా అన్వయించుకుంటున్నాడనేది ముఖ్యం. ప్రశ్నకు తగిన సమాధానం విద్యార్థి రాయాలంటే టీచర్, విద్యార్థి ఇరువురూ ఒకేరకంగా ఆ ప్రశ్నను అన్వయం చేసుకోవాలి. విద్యార్థిని ఏమి అడుగదలచుకున్నావో? ఏ విషయంలో పరీక్షించదలచుకున్నావో? స్పష్టంగా నిర్దేశించుకోవాలి. ఏమాత్రం అస్పష్టత ఏర్పడ్డా విద్యార్థి గందరగోళానికి గురవుతాడు. పాఠ్యపుస్తకంలో ఏదైనా విషయం అస్పష్టంగా ఉంటే నీ ద్వారా విద్యార్థి దానిపై స్పష్టత పొందుతాడు. మరి పరీక్ష హాల్లో విద్యార్థికి అలాంటి అవకాశం ఉండదు కదా!”.

“ఇక ప్రశ్నాపత్రంలో ‘ఛాయిస్’ ఉన్నపుడు ప్రశ్నలు ఎంచుకోవటమనేది టీచర్ కు ఎంతో ఛాలెంజింగ్ గా ఉంటుంది. ఉదాహరణకు పది ప్రశ్నలిచ్చి, ఎనిమిదింటికి సమాధానాలు రాయమని అడిగావనుకుందాం. గణిత శాస్త్రం ప్రకారం విద్యార్థికి పది ప్రశ్నల్లోంచి ఎనిమిది ప్రశ్నలు ఎంచుకోవడానికి 45 రకాల అవకాశాలు ఉంటాయి! అంటే క్లాసులో 45 మంది విద్యార్థులుంటే 45 కాంబినేషన్లతో వారి సమాధాన పత్రాలుంటాయని అర్థం. మరి ఏ కాంబినేషన్ తో సమాధానాలు రాసినా సమానమైన వెయిటేజీ రావాలి కదా! ఒక కాంబినేషన్ సులువుగా ఇంకో కాంబినేషన్ కష్టంగా మారకూడదు కదా! అలాగే సిలబస్ మొత్తాన్ని కవర్ చేస్తూ ప్రశ్నలివ్వాలి.

ప్రత్యేక తరగతుల నిర్వహణ ఎవరికోసం జరగాలి?

విద్యార్థులలో వైయక్తిక భేదాలు (individual differences) ఉంటాయి. ఈ విషయం మీకు తెలియంది కాదు. ఉపాధ్యాయునిగా మనం ఆ వాస్తవాన్ని అంగీకరించి తీరాలి. క్లాసులోని అందరు విద్యార్థులూ ఒకే స్థాయిలో వుండటం జరగదు. కొందరికి ఒకటికి రెండుసార్లు చెప్పాల్సి వస్తుంది. అలాంటి విద్యార్థుల కోసం ప్రత్యేకమైన క్లాసులు తీసుకోవాలి. చదువులో వెనుకబడిన విద్యార్థులను గుర్తించి, వారికి ఏ ఏ అంశాలలో ఇబ్బందులు ఎదురవుతున్నాయో గమనించి, బేసిక్స్ పై

మంచి అవగాహనను ఈ క్లాసుల ద్వారా పెంపొందించాలి. వారికోసం అదనంగా క్లాసులు తీసుకోవటాన్ని నేను వద్దనను. అది తప్పనిసరి కూడా. కానీ చేసేవాడిని, చేయని వాడిని అంటే స్లో లెర్నర్ను, తెలివైనవాడినీ అందరినీ ఒకే గాటన కట్టి ఆదివారాలు సెలవు దినాలలోనూ క్లాసులు తీసుకుంటానంటే తగిన పద్ధతికాదు.

సిలబస్ పూర్తికాదని అనుమానమా!

వేళకు క్లాస్కు వెళ్ళి, పీరియడ్ను సమర్థవంతంగా బోధన కోసం ఉపయోగించుకొని, నీ పీరియడ్ కాగానే వచ్చేసెయ్. ఏ పీరియడ్లో ఎంతమేరకు చెబితే సిలబస్ పూర్తి కాగలదో పటిష్టంగా పథక రచన చేసుకో. సిలబస్ దానంతట అదే పూర్తవుతుంది.

జ్ఞానసాగరాన్ని ఈదడంలో మాధుర్యం

క్లాసులో పాఠం చెప్పటం ఎంత ముఖ్యమో, విద్యార్థి ఆ పాఠం నేర్చుకోవటానికి పడే శ్రమలో భాగస్వామి కావటమూ అంతే ముఖ్యం. నీవు పిల్లలకు లెక్క ఇచ్చి ఓ మూల నిలబడ్డావు. పిల్లలు కష్టపడుతుంటే చోద్యం చూస్తున్నట్లుగా టీచర్ ప్రదర్శన ఉండకూడదు. పిల్లలు లెక్క చేస్తున్నప్పుడు క్లాసు అంతా కలియతిరగాలి. వారి సాధక బాధకాలలో పాలుపంచుకోవాలి. ఈత గురించి మీకు తెలుసనుకుంటాను. పిల్ల వాడికి ఈత నేర్పించేటప్పుడు వాడి స్థాయిని బట్టి చేయి అందిస్తాం. పిల్లవాడు ఈత కొట్టేటప్పుడు ఫర్వాలేదనిపిస్తే ఆసరా తీసేస్తాం. మునిగిపోతుంటే చేయి అందించి పైకి లాగుతాం. పిల్లవాడు భయపడుతున్నా, పక్కన మనం ఉన్నామనే భరోసాతో క్రమక్రమంగా నీటిలో ఈదడం నేర్చుకుంటాడు. క్లాసురూంలో కూడా అంతే. విద్యార్థులతో కలిసి జ్ఞాన సాగరాన్ని ఈదడంలో ఉండే మాధుర్యాన్ని రుచి చూడాలి.

సబ్జెక్టు బోధించడమంటే ఏమిటి?

“గణితం ఓ విలక్షణమైన సబ్జెక్టు. చాలామంది అనుకునేట్లు అదేదో అంకెల గారడీ కాదు. అది ఒక ఆలోచనా విధానం. తెలుగు, ఇంగ్లీషు, హిందీ వంటి సబ్జెక్టులలో అక్షరాలు వాడతారు. ఒక్కో భాష ఒక్కో విధంగా ఉంటుంది. అలాగే గణితానికి ఒక ప్రత్యేక భాష వుంది. అటు అక్షరాలు, ఇటు అంకెలు రెండూ ఉపయోగించి ఆ భాషను తయారుచేశారు. విషయాన్ని అతి సంక్షిప్తంగా, హేతుబద్ధంగా చెప్పటంలో గణితానికి గణితమే సాటి. ఒక ఆలోచన ఒక ఫలితాన్ని ఇస్తుంది. మిగతా విషయాలలో ఆ ఫలితాన్ని రాబట్టటానికి భౌతిక ప్రక్రియలు ఉంటాయి. అదే గణితంలో మానసిక ప్రక్రియలు ఉంటాయి. గణితంలో మానసిక ప్రక్రియే ప్రధానం. హేతుబద్ధమైన ఆలోచనా సోపానాలతో ఒక ఫలితాన్ని ఖచ్చితంగా ఊహించగలుగుతాం. ఈ లక్షణమే అనేక ఆవిష్కరణలకు కూడా మూలమైంది. మానసిక ప్రక్రియల ద్వారా, హేతుబద్ధమైన ఆలోచనా విధానం ద్వారానే నూతన ఆవిష్కరణలు జరిగాయి. అందుకే మేథ్స్ను ‘లాంగ్వేజ్ ఆఫ్ లాజిక్’ అని పిలుస్తారు.

మేథ్స్ చదవడం వల్ల మంచి ‘లాజిక్’ డెవలప్ అవుతుంది. మనిషి ఆలోచనా విధానాన్ని ‘లాజిక్’గా తీర్చిదిద్దటంలో మేథ్స్ను మించిన సబ్జెక్టు మరొకటి లేదు. అందుకే మేథ్స్ను అన్ని సబ్జెక్టులలోకెల్లా ‘రాణి’గా పరిగణిస్తారు. అలా ‘లాజిక్’ను, ఆలోచనా విధానాన్ని పెంపొందించేది మేథ్స్ కానీ, ఏదో మార్కుల కోసం చదివే సబ్జెక్టు కాదు”.

సహపాఠ్య కార్యక్రమాల ప్రాముఖ్యత

పాఠశాలలో చదువు ఒక్కటే సర్వస్వం కారాదు. ఆట, పాటల వంటి పాఠ్యేతర కార్యక్రమాలు కూడా ఎక్కువగా జరగాలి. ఒక్కో విద్యార్థి ఒక్కోరకమైన అభిరుచిని కలిగి ఉండవచ్చు. అందరూ చదువులో రాణించాలని లేదు కదా! ఇలాంటి కార్యక్రమాల వల్ల వారి అభిరుచికి తగిన అంశంలో రాణిస్తారు. వారికంటూ ఒక 'గుర్తింపు' లభిస్తుంది. సమగ్ర మూర్తిమత్వ వికాసమూ జరుగుతుంది. ఈ విషయాన్ని టీచర్లే కాదు, తల్లిదండ్రులూ గుర్తించాలి. అతిసున్నితంగా పెంచాలని చూసినా, అతిగా గారాబం చేసినా, కాలు కడపకుండా సర్వం సమకూరేలా ఏర్పాట్లు చేసినా పిల్లలకు లాభం కన్నా నష్టం చేసినవారవుతారు.

పిల్లల నేపథ్యాన్ని అర్థం చేసుకోవాలి

పదవ తరగతి చదువుచున్న ఓ విద్యార్థి బాగా ఆలస్యంగా వచ్చాడట. ఆగ్రహం పట్టలేని హెడ్మాస్టర్ అతన్ని బాగా కొట్టారు. ఆ అబ్బాయి తిరగబడ్డాడు. అదే బెత్తంతో హెడ్మాస్టర్ ను కొట్టాడని తెలిసింది.

విషయం తెలియగానే ఒకరిద్దరం కలిసి ఆఫీసు రూంలోకి వెళ్లారు.

ఆయన తన మాటల్లో ఎక్కడా విద్యార్థి ప్రవర్తనను తప్పు పట్టలేదు. మాకు ఆశ్చర్యం అనిపించింది. “ఆ అబ్బాయి అలా ప్రవర్తించడానికి ఏదో బలమైన కారణమే ఉండి ఉంటుంది. దానిని మనం కనుక్కోవాలి” అన్నాడు.

“కారణాలేమైనా కానీయండి. హెడ్మాస్టర్ పైనే తిరగబడటమంటే క్షమించరాని నేరం. వాడిని కఠినంగా శిక్షించాలి” అని టీచర్లందరం అంటుంటే “ఆలస్యంగా వచ్చే పిల్లలను బెత్తంతో కొడుతూ, నేను పెద్ద తప్పు చేస్తున్నాననిపిస్తున్నది. కావాలని ఆలస్యంగా వస్తున్నారా? లేక మరేదైనా అనివార్యమైన కారణాలున్నాయా? అనేది నేను చూడటం లేదు. ఈ సంఘటన వల్లనైనా ఆ పని చేయాలి.

సాయంకాలం స్టాఫ్ మీటింగ్ పెట్టి ఒక ముగ్గురు టీచర్లతో కమిటీని నియమించాడు. అందులో నేను, మరో ఇద్దరు టీచర్లు ఉన్నాం. ఆ విద్యార్థి ఇంటికి వెళ్ళి పూర్వాపరాలు కాలంకషంగా అధ్యయనం చేసి రమ్మని మాకు బాధ్యత అప్పజెప్పాడు.”

ఆయన చెప్పినట్లే చేశాం. ఆ పిల్లవాని ఇంటికి వెళ్లారు. చుట్టపక్కలవారినీ కలిశాం. అతని ప్రవర్తనపై ఆరా తీశాం. చాలా మంచి పిల్లవాడని చెప్పారు. మరి ఇలా ఎందుకు జరిగింది? ఇంకొంచెం లోతుగా విశ్లేషించి చూస్తే బాగుంటుందనిపించి, ఇంట్లో కుటుంబ సభ్యులతో ఈ పిల్లవానికి ఉన్న బాంధవ్యాలపై దృష్టిపెట్టాం.

“ఆ పిల్లవాడి తల్లి మరణించింది. తండ్రి మరో వివాహం చేసుకున్నాడు, సవతి తల్లి అతణ్ణి బాగా కష్టపెట్టేది. ఇంట్లో ‘నల్లా’ లేదు. బయటినుంచి నీరు తెచ్చుకోవాలి. ఆ బాధ్యతను ఈ పిల్లవాడిపై వేశారు.

సంఘటన జరిగిన రోజు ‘నల్లా’ రావటం ఆలస్యమైంది. నీళ్లు పట్టుకోవటానికి వచ్చినవారు చాలా ఎక్కువమంది కావటంతో చాలాసేపు ఈ అబ్బాయి నీళ్ళ కోసం వేచి ఉండాల్సి వచ్చింది. పాఠశాలకు సమయం అయిపోతున్నా ఏమీ

చేయలేని నిస్సహాయ స్థితిలో ఆ పిల్లవాడు ఉండిపోయాడు. నీళ్లు తీసుకువస్తేనే ఆ సవతి తల్లి అన్నం పెట్టేది. ఏ రోజైనా రెండు బిందెల నీళ్ళు తక్కువ తెచ్చినా రాచిరంపాన పెట్టేది. అందుకు భయపడ్డ పిల్లవాడు 'నీళ్ళ పని' ముగించుకొనేసరికి, పాఠశాల సమయం అయిపోయింది.

అన్నం తినకుండానే పరుగెత్తుకుంటూ పాఠశాలకు వచ్చాడు. ఇలా ఆ పిల్లవాడి ఇంటి పరిస్థితిని, ఆ రోజు ఆలస్యం కావటానికి కారణాలను హెడ్మాస్టర్ కు నివేదించాం.”

ఇది చూసిన ఆయన “ఓ వైపు ఆకలిమంట, మరోవైపు సవతి తల్లి ప్రవర్తన ఆ పిల్లవాడిలో విపరీతమైన సంఘర్షణను కలిగించాయి. వుండుపై కారం చల్లినట్లుగా కారణం తెలుసుకోకుండా హెడ్మాస్టర్ బెత్తంతో దండించే సరికి, ఆ పిల్లవాడు మంచి, చెడు విచక్షణా జ్ఞానం కోల్పోయాడు. ఉద్రేకంలో హెడ్మాస్టర్ పైనే తిరగబడ్డాడు, అంటూ ఆ రిపోర్ట్ పై రాశారు.” మేము మౌనంగా చూస్తూ నిలుచున్నాం.

కాబట్టి “కారణమేమిటో తెలుసుకోకుండా, విద్యార్థిని ఉపాధ్యాయుడు ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ శిక్షించకూడదు”

పిల్లవాడిని దండించడం కంటే “ఆ పిల్లవాడి ఆలస్యానికి కారణమడిగి, వాడి సంఘర్షణను అర్థం చేసుకొని, ఇంటిలో వాడికందని ఆప్యాయతను ఎలా భర్తీ చేయాలో ఆలోచించి ఉండాలి. అలా చేస్తే జాలి, ఆప్యాయత అనేవి గాయపడిన ఆ పసి హృదయానికి స్వాంతన చేకూర్చేవి.”

హోంవర్క్ ఎలా చేయించాలి?

హోంవర్క్ అనేది విద్యార్థిలోని సృజనాత్మక శక్తిని వెలికితీసేలా ఉండాలి. నీవు ఒక సమస్యను చెబితే, ఇంకో సమస్య చేసేటప్పుడు నీవు ఎలా చెబితే అలా 'కాపీ' చేయటం కాదు. విద్యార్థి తానూ స్వతహాగా ఆలోచించాలి. ఇలా అందరూ విద్యార్థులూ చేసినప్పుడు సమాధానాలలో వైవిధ్యత తప్పకుండా కనిపిస్తుంది. ఆ 'వైవిధ్యత'ను తరగతి గదిలో చర్చించాలి. దీనివల్ల ప్రతీ విద్యార్థి ఉత్సాహంగా పాల్గొనే అవకాశం ఉంటుంది. తన సమాధానం సృజనాత్మకంగా ఉంటే తరగతిలో విద్యార్థికి ప్రత్యేక గుర్తింపు లభిస్తుంది కనుక దానిని సాధించాలనే తపన విద్యార్థిలో బయలు దేరుతుంది. దీనివల్ల మనకూ ప్రయోజనమే కలుగుతుంది. మనకు తెలియని పద్ధతిలో ఎవరైనా విద్యార్థి సమస్యను సాధించే అవకాశం కూడా ఉన్నది.

నోటు పుస్తకాలలో టీక్ పెట్టి సంతకం చేయడం అనే పద్ధతి వల్ల అటు ఉపాధ్యాయునికి గానీ, ఇటు విద్యార్థికి గానీ ప్రయోజనం ఎంతవరకు అనేది కాస్త ఆలోచించాలి.

మనం చేసే దానిని వెరిఫికేషన్ అనాలా! కరక్షన్ అనాలా! ఎందుకోసం 'హోంవర్క్' ఇస్తున్నాము?

టీచింగ్ లో రుచి చూడండి

అభ్యసన (learning) మనేది అంతర్గత ప్రక్రియ (Internal process).

బోధన (teaching) అనేది బహిర్గత ప్రక్రియ (External Process)

నీవు బోధించేటపుడు విద్యార్థి దానిని తన పూర్వ జ్ఞానంతో కలపటం, తనకు తానుగా దానిపై ఆలోచించటం చేస్తాడు. అభ్యసనానికి అది తప్పనిసరి. అది జరగకపోతే నీవు ఎంతగా అరిచి చెప్పినా ప్రయోజనం లేదు. కేవలం వింటారు అంటే! Teaching without learning అంటే అదే!

బడి బయట ఉన్న పిల్లలు ఎన్ని విషయాలు నేర్చుకోవటం లేదు! వారికెవరూ అన్నింటినీ నేర్పించడం లేదు. ఈ తేడాను గమనించకుండా నేను చెబితేనే వస్తుంది, లేకుంటే రాదు అనే ధోరణితో ఏకబిగిన 45 నిమిషాలు అరవటం, బోర్డుపై రాయటం చేస్తే నీ కోటు నిండా చాక్ పీస్ పొడరు, ముఖం నిండా చెమటలు నిండుతాయేగానీ, పిల్లల బుర్రల్లోకి ఎక్కేది చాలా తక్కువ. పైగా మరుసటి క్లాసులో నీకు బాగా కోపం కూడా వస్తుంది. నిన్నటి క్లాసులో నీవు చెప్పింది, ఎంత వరకు తిరిగి అప్పజెప్పగలుగుతారోనని ప్రశ్నిస్తే చాలామంది పిల్లలు నిన్ను నిరుత్సాహపరుస్తారు! నీవు చెప్పిన చదువు ఎక్కడికిపోయిందో నీకు అంతుపట్టదు.

xxxx